

คู่มือปฏิบัติงาน
บัตรประจำตัวประชาชน
๒๕๖๑

ส่วนบัตรประจำตัวประชาชน สำนักบริหารการทะเบียน
กรมการปกครอง

คำนำ

บัตรประจำตัวประชาชนเป็นเอกสารสำคัญที่กฎหมายว่าด้วยบัตรประจำตัวประชาชนกำหนดให้ผู้มีสัญชาติไทยที่มีคุณสมบัติครบถ้วนต้องมี เพื่อใช้เป็นหลักฐานพิสูจน์ทราบและยืนยันตัวบุคคลในการขอใช้สิทธิ หรือประกอบธุรกรรมต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับภาครัฐและเอกชน ซึ่งเป็นเอกสารลำดับแรกที่จะนำไปสู่การมีสิทธิในหลาย ๆ ด้าน

เนื่องจากได้มีการปรับปรุง แก้ไขกฎกระทรวง คำสั่ง ระเบียบ และแนวทางปฏิบัติที่เกี่ยวข้องให้สอดคล้องกับหลักกฎหมายดังกล่าว กรมการปกครองจึงได้รวบรวมกฎหมาย กฎกระทรวง คำสั่ง ประกาศ ระเบียบและหนังสือสั่งการที่เกี่ยวข้องกับบัตรประจำตัวประชาชน ตลอดจนความรู้ด้านกฎหมายอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับบัตรประจำตัวประชาชนที่ทันสมัย เป็นปัจจุบัน สะดวกต่อการศึกษาค้นคว้า และใช้ประกอบการปฏิบัติงานได้อย่างถูกต้องรวดเร็วมีประสิทธิภาพและเป็นมาตรฐานเดียวกัน

“คู่มือปฏิบัติงานบัตรประจำตัวประชาชน ๒๕๖๑” เล่มนี้จะเป็นแนวทางและองค์ความรู้ที่สำคัญที่จะทำให้เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบได้รับความรู้ ความเข้าใจ สามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ เกิดผลสำเร็จก่อประโยชน์สูงสุดแก่ประชาชนและสร้างภาพลักษณ์ที่ดีให้เกิดแก่ทางราชการต่อไป และขอให้ข้าราชการพนักงานทุกระดับ ตั้งใจปฏิบัติหน้าที่ด้วยความมีจิตสาธารณะ เสียสละ อดทน ซื่อสัตย์ สุจริต ถูกต้องและรวดเร็ว

สำนักบริหารการทะเบียน

สารบัญ

ส่วนที่ ๑

กฎหมาย กฎกระทรวง คำสั่ง ระเบียบและประกาศ

	หน้า
๑. พระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. ๒๕๒๖ และฉบับแก้ไขเพิ่มเติม.....	๒
๒. พระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๔๒.....	๑๑
๓. พระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๕๔.....	๑๖
๔. กฎกระทรวงฉบับที่ ๑๘ (พ.ศ. ๒๕๔๒) และฉบับแก้ไขเพิ่มเติม ออกตามความในพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. ๒๕๒๖.....	๒๒
๕. กฎกระทรวงฉบับที่ ๒๒ (พ.ศ. ๒๕๕๐) ออกตามความในพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. ๒๕๒๖.....	๒๙
๖. กฎกระทรวงฉบับที่ ๒๓ (พ.ศ. ๒๕๕๔) ออกตามความในพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. ๒๕๒๖.....	๓๔
๗. กฎกระทรวงฉบับที่ ๒๔ (พ.ศ. ๒๕๕๕) ออกตามความในพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. ๒๕๒๖.....	๓๘
๘. กฎกระทรวงกำหนดบุคคลซึ่งได้รับการยกเว้นไม่ต้องมีบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. ๒๕๔๘	๔๐
๙. กฎกระทรวงกำหนดค่าธรรมเนียมและยกเว้นค่าธรรมเนียม เกี่ยวกับบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. ๒๕๕๙.....	๔๒
๑๐. กฎกระทรวงการขอตรวจหลักฐาน รายการ หรือข้อมูลเกี่ยวกับบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. ๒๕๕๕.....	๔๓
๑๑. คำสั่งกระทรวงมหาดไทย ที่ ๑๔๙๖/๒๕๖๑ เรื่อง แต่งตั้งเจ้าพนักงานตรวจบัตร.....	๔๕
๑๒. คำสั่งกระทรวงมหาดไทย ที่ ๑๔๙๗/๒๕๖๑ เรื่อง แต่งตั้งพนักงานเจ้าหน้าที่.....	๔๗
๑๓. คำสั่งกระทรวงมหาดไทย ที่ ๔๓๗/๒๕๕๕ เรื่อง แต่งตั้งพนักงานเจ้าหน้าที่.....	๔๙
๑๔. คำสั่งกระทรวงมหาดไทย ที่ ๒๒๐/๒๕๖๐ เรื่อง แต่งตั้งพนักงานเจ้าหน้าที่ ตามกฎหมาย ว่าด้วยบัตรประจำตัวประชาชน นายทะเบียน ตามกฎหมายว่าด้วยการจดทะเบียน ครอบครัว และนายทะเบียนท้องที่ ตามกฎหมายว่าด้วยชื่อบุคคล.....	๕๐
๑๕. คำสั่งกระทรวงมหาดไทย ที่ ๖๓๑/๒๕๕๘ เรื่อง แต่งตั้งเจ้าพนักงานออกบัตร.....	๕๒
๑๖. ระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการเปรียบเทียบปรับคดีความผิดตามกฎหมาย ว่าด้วยบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. ๒๕๒๘.....	๕๓
๑๗. ระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการเปรียบเทียบปรับคดีความผิดตามกฎหมาย ว่าด้วยบัตรประจำตัวประชาชน (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๐.....	๕๘

๑๘. ระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการเปรียบเทียบปรับคดีความผิดตามกฎหมายว่าด้วยบัตรประจำตัวประชาชน (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๕๕.....	๖๐
๑๙. ระเบียบกรมการปกครองว่าด้วยการจัดทำบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. ๒๕๕๔ และฉบับแก้ไขเพิ่มเติม.....	๖๒
๒๐. ระเบียบกรมการปกครองว่าด้วยการจัดทำบัตรประจำตัวประชาชน (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๕.....	๘๔
๒๑. ระเบียบกรมการปกครองว่าด้วยการจัดทำบัตรประจำตัวประชาชน (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๖๑.....	๘๘
๒๒. ระเบียบกรมการปกครองว่าด้วยการจัดทำบัตรประจำตัวประชาชน (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๖๑.....	๙๐
๒๓. ประกาศกรมการปกครอง เรื่อง กำหนดแบบคำขอตรวจหลักฐาน รายการ หรือข้อมูลเกี่ยวกับบัตรประจำตัวประชาชน.....	๙๓

ส่วนที่ ๒ หนังสือสั่งการ

มาตรการการบริหารการจัดทำบัตรประจำตัวประชาชนแบบอเนกประสงค์ (Smart Card)

๒๔. หนังสือกรมการปกครอง ที่ มท ๐๓๐๙.๒/ว ๔๒๐๙ ลงวันที่ ๓ มีนาคม ๒๕๔๙ เรื่อง มาตรการการบริหารการจัดทำบัตรประจำตัวประชาชนแบบอเนกประสงค์ (Smart Card).....	๙๖
๒๕. หนังสือกรมการปกครอง ที่ มท ๐๓๐๙.๒/ว ๘๗๘๗ ลงวันที่ ๒๒ พฤษภาคม ๒๕๕๐ เรื่อง ชักซ้อมมาตรการการบริหารการจัดทำบัตรประจำตัวประชาชนแบบอเนกประสงค์ (Smart Card).....	๑๑๓
๒๖. หนังสือกรมการปกครอง ที่ มท ๐๓๐๙.๒/ว ๑๘๔๔๑ ลงวันที่ ๑๒ ตุลาคม ๒๕๕๐ เรื่อง ชักซ้อมแนวทางปฏิบัติการจัดทำบัตรประจำตัวประชาชนด้วยระบบปฏิบัติการอัตโนมัติ.....	๑๑๕
๒๗. หนังสือกรมการปกครอง ด่วนมาก ที่ มท ๐๓๐๙.๒/ว ๖๕๗๘ ลงวันที่ ๖ พฤษภาคม ๒๕๕๑ เรื่อง ชักซ้อมแนวทางปฏิบัติในการจัดทำบัตรประจำตัวประชาชนที่ออกด้วยระบบคอมพิวเตอร์แบบอเนกประสงค์ (Smart Card).....	๑๒๔
๒๘. หนังสือกรมการปกครอง ที่ มท ๐๓๐๙.๒/ว ๔๗๘ ลงวันที่ ๑๐ มกราคม ๒๕๕๔ เรื่อง ชักซ้อมแนวทางปฏิบัติตามมาตรการการบริหารการจัดทำบัตรประจำตัวประชาชนแบบอเนกประสงค์ (Smart Card) กรณีบัตรเสียระหว่างผลิตและบัตรที่พนักงานเจ้าหน้าที่ต้องรับคืน.....	๑๒๗

๒๙. หนังสือกรมการปกครอง ที่ มท ๐๓๐๙.๒/ว ๑๒๑๐๔ ลงวันที่ ๑๙ สิงหาคม ๒๕๕๗ เรื่อง มาตรการการบริหารการจัดทำบัตรประจำตัวประชาชน แบบบอเนกประสงค์ (Smart Card).....	๑๒๙
๓๐. หนังสือกรมการปกครอง ด่วนที่สุด ที่ มท ๐๓๐๙.๔/ว ๑๓๔๙๙ ลงวันที่ ๒๒ กรกฎาคม ๒๕๕๘ เรื่อง ชักซ้อมแนวทางปฏิบัติการให้บริการประชาชนด้านทะเบียนและ บัตรประจำตัวประชาชนแบบใหม่.....	๑๔๑
๓๑. หนังสือกรมการปกครอง ที่ มท ๐๓๐๙.๔/ว ๕๐๐๑ ลงวันที่ ๑๖ กรกฎาคม ๒๕๕๘ เรื่องแนวทางปฏิบัติในการจัดเก็บเอกสารการจับภาพ (Scar) ทะเบียนและ บัตรประจำตัวประชาชน.....	๑๔๔
๓๒. หนังสือกรมการปกครอง ที่ มท ๐๓๐๙.๒/ว ๔๔๗๙ ลงวันที่ ๗ มีนาคม ๒๕๖๐ เรื่อง มาตรการการบริหารการจัดทำบัตรประจำตัวประชาชน แบบบอเนกประสงค์ (Smart Card) กรณีการจำหน่ายบัตรที่รับคืน.....	๑๕๑
แนวทางปฏิบัติงานบัตรประจำตัวประชาชน	
๓๓. หนังสือกรมการปกครอง ด่วนมาก ที่ มท ๐๓๐๘/ว ๒๐๑๑ ลงวันที่ ๒๖ พฤศจิกายน ๒๕๓๕ เรื่อง การถ่ายรูปทำบัตรประจำตัวประชาชนสำหรับสตรีไทยมุสลิม.....	๑๕๕
๓๔. หนังสือกรมการปกครอง ที่ มท ๐๓๐๙.๒/ว ๒๐๔๘๙ ลงวันที่ ๑๙ ธันวาคม ๒๕๕๗ เรื่อง การจัดทำบัตรประจำตัวประชาชน กรณีรูปถ่ายของผู้ถือบัตร.....	๑๕๖
๓๕. หนังสือกรมการปกครอง ที่ มท ๐๓๑๐.๓/ว ๑๔๘๗ ลงวันที่ ๑๙ สิงหาคม ๒๕๓๗ เรื่อง การนับอายุของบุคคลผู้ยื่นคำขอมีบัตร.....	๑๖๐
๓๖. หนังสือกรมการปกครอง ด่วนมาก ที่ มท ๐๓๑๐.๓/ว ๒๘๘๘ ลงวันที่ ๒ ธันวาคม ๒๕๔๐ เรื่อง บุคคลพ้นสภาพได้รับการยกเว้นไม่ต้องขอมีบัตรประจำตัวประชาชน.....	๑๖๒
๓๗. หนังสือกรมการปกครอง ที่ มท ๐๓๑๐.๓/ว ๐๘๙ ลงวันที่ ๑๔ มกราคม ๒๕๔๑ เรื่อง บุคคลไม่ปรากฏชื่อสกุลขอมีบัตรประจำตัวประชาชน.....	๑๖๓
๓๘. หนังสือกระทรวงมหาดไทย ที่ มท ๐๓๐๙.๒/ว ๘๒๙ ลงวันที่ ๙ มีนาคม ๒๕๔๙ เรื่อง ชักซ้อมแนวทางปฏิบัติการอำนวยความสะดวกด้านงานทะเบียนและ บัตรประจำตัวประชาชน ให้คนพิการ.....	๑๖๕
๓๙. หนังสือกรมการปกครอง ที่ มท ๐๓๐๙.๒/ว ๗๕๕๒ ลงวันที่ ๒๖ มิถุนายน ๒๕๕๐ เรื่อง แนวทางปฏิบัติกรณีพระภิกษุ สามเณร ขอมีบัตรประจำตัวประชาชน.....	๑๖๘
๔๐. หนังสือกรมการปกครอง ที่ มท ๐๓๐๙.๓/ว ๑๕๐๐ ลงวันที่ ๒๐ สิงหาคม ๒๕๔๖ เรื่อง การใช้คำนำหน้านามของพระภิกษุ สามเณร.....	๑๗๐

๔๑. หนังสือกรมการปกครอง ที่ มท ๐๓๐๙.๓/ว ๒๐๐๒๒ ลงวันที่ ๓ พฤศจิกายน ๒๕๕๒ เรื่อง การใช้คำนำหน้านามของพระภิกษุ สามเณร.....	๑๗๒
๔๒. หนังสือกระทรวงมหาดไทย ด่วนที่สุด ที่ มท ๐๓๐๙.๒/ว ๒๐ ลงวันที่ ๖ พฤษภาคม ๒๕๕๒ เรื่อง การอำนวยความสะดวกเพื่อจัดทำบัตรประจำตัวประชาชน.....	๑๗๓
๔๓. หนังสือกรมการปกครอง ที่ มท ๐๓๐๙.๒/ว ๑๒๙๐๘ ลงวันที่ ๒๙ กรกฎาคม ๒๕๕๒ เรื่อง ชักซ้อมแนวทางปฏิบัติการเรียกเก็บเงินจากประชาชนที่มาติดต่อขอรับบริการ งานบัตรประจำตัวประชาชน.....	๑๗๕
๔๔. หนังสือกรมการปกครอง ที่ มท ๐๓๐๙.๒/ว ๖๒๙๒ ลงวันที่ ๒๖ มีนาคม ๒๕๕๓ เรื่อง ชักซ้อมแนวทางปฏิบัติการอำนวยความสะดวกด้านงานทะเบียนและ บัตรประจำตัวประชาชน ให้แก่คนพิการ.....	๑๗๗
๔๕. หนังสือกรมการปกครอง ที่ มท ๐๓๐๙.๒/ว ๑๒๕๒๖ ลงวันที่ ๑๑ มิถุนายน ๒๕๕๓ เรื่อง ชักซ้อมแนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับการรับแจ้งเอกสารเกี่ยวกับบัตรประจำตัวประชาชน สูญหายหรือถูกทำลาย (บ.ป.๗).....	๑๘๐
๔๖. หนังสือกรมการปกครอง ที่ มท ๐๓๐๙.๒/ว ๙๖๔๘ ลงวันที่ ๑๖ กรกฎาคม ๒๕๕๓ เรื่อง ชักซ้อมแนวทางการทำบัตรประจำตัวประชาชนกรณีบัตรหายหรือบัตรถูกทำลาย.....	๑๘๒
๔๗. หนังสือกรมการปกครอง ที่ มท ๐๓๐๙.๒/ว ๑๑๖๐ ลงวันที่ ๒๓ มกราคม ๒๕๖๑ เรื่อง แนวทางการบันทึกการรับแจ้งเกี่ยวกับบัตรประจำตัวประชาชน สูญหาย หรือถูกทำลาย.....	๑๘๗
๔๘. หนังสือกรมการปกครอง ที่ มท ๐๓๐๙.๒/ว ๒๘๗๓๑ ลงวันที่ ๒ ธันวาคม ๒๕๕๓ เรื่อง ชักซ้อมแนวทางปฏิบัติในการจัดทำบัตรประจำตัวประชาชน.....	๑๘๙
๔๙. หนังสือกรมการปกครอง ด่วนที่สุด ที่ มท ๐๓๐๙.๒/ว ๑๖๘๕๖ ลงวันที่ ๗ กรกฎาคม ๒๕๕๔ เรื่อง การจัดทำบัตรประจำตัวประชาชน ตามพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๕๔.....	๑๙๓
๕๐. หนังสือกรมการปกครอง ที่ มท ๐๓๐๙.๒/ว ๗๓๗๐ ลงวันที่ ๔ เมษายน ๒๕๕๕ เรื่อง การตรวจสอบและแก้ไขปรับปรุงรายการในฐานข้อมูลทะเบียนบัตรประจำตัวประชาชน กรณีติดรูปถ่ายสลับกัน.....	๑๙๕
๕๑. หนังสือกรมการปกครอง ด่วนที่สุด ที่ มท ๐๓๐๙.๒/ว ๑๖๓๙๕ ลงวันที่ ๑๘ กรกฎาคม ๒๕๕๖ เรื่อง ชักซ้อมแนวทางปฏิบัติการเก็บค่าธรรมเนียมและเปรียบเทียบปรับ การจัดทำบัตรประจำตัวประชาชน.....	๑๙๗
๕๒. หนังสือกรมการปกครอง ที่ มท ๐๓๐๙.๒/ว ๓๔๗๖ ลงวันที่ ๒๖ มีนาคม ๒๕๕๗ เรื่อง ชักซ้อมแนวทางปฏิบัติในการจัดทำบัตรประจำตัวประชาชน.....	๑๙๙

๕๓. หนังสือกรมการปกครอง ที่ มท ๐๓๐๙.๒/ว ๑๐๕๓๘ ลงวันที่ ๒๘ กรกฎาคม ๒๕๕๗ เรื่อง การลงลายมือชื่อของพนักงานเจ้าหน้าที่ในคำขอมิบัตร มิบัตรใหม่หรือเปลี่ยนบัตรประจำตัวประชาชน (แบบ บ.ป.๑).....	๒๐๒
๕๔. หนังสือกรมการปกครอง ที่ มท ๐๓๐๙.๒/ว ๑๓๑๗๘ ลงวันที่ ๓ กันยายน ๒๕๕๗ เรื่อง ชักซ้อมแนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับวิธีการพิมพ์ลายนิ้วมือเพื่อจัดเก็บไว้ในฐานข้อมูลทะเบียนบัตร.....	๒๐๔
๕๕. หนังสือกระทรวงมหาดไทย ส่วนที่ ๓๓๓ ที่ มท ๐๓๐๙.๒/ว ๔๗๖๗ ลงวันที่ ๒๐ สิงหาคม ๒๕๕๘ เรื่อง แนวทางปฏิบัติตามกฎหมายว่าด้วยบัตรประจำตัวประชาชน.....	๒๐๗
๕๖. หนังสือกรมการปกครอง ส่วนที่ ๓๓๓ ที่ มท ๐๓๐๙.๒/ว ๒๖๒๒๑ ลงวันที่ ๑๔ ธันวาคม ๒๕๕๙ เรื่อง แนวทางการปฏิบัติในการให้บริการจัดทำบัตรประจำตัวประชาชน กรณีผู้ป่วยติดเตียงคนชราและผู้พิการจนไม่สามารถเคลื่อนย้ายได้.....	๒๑๕
๕๗. หนังสือกรมการปกครอง ที่ มท ๐๓๐๙.๒/ว ๘๙๘๘ ลงวันที่ ๑๗ มกราคม ๒๕๖๐ เรื่อง ชักซ้อมแนวทางปฏิบัติการให้บริการ กรณีผู้ป่วยติดเตียง คนชรา และผู้พิการที่ไม่สามารถเคลื่อนย้ายได้ขอมิบัตรประจำตัวประชาชน.....	๒๑๙
๕๘. หนังสือกรมการปกครอง ส่วนที่ ๓๓๓ ที่ มท ๐๓๐๙.๒/ว ๒๗๔๓๙ ลงวันที่ ๒๙ ธันวาคม ๒๕๕๙ เรื่อง ขอความร่วมมือรณรงค์บริจาคอวัยวะเพื่อการปลูกถ่าย.....	๒๒๕
๕๙. หนังสือกรมการปกครอง ที่ มท ๐๓๐๙.๒/ว ๖๓๔๙ ลงวันที่ ๓๐ มีนาคม ๒๕๖๐ เรื่อง ขอความร่วมมือรณรงค์ ประชาสัมพันธ์ เพิ่มช่องทางการบริจาคอวัยวะเพื่อการปลูกถ่าย.....	๒๒๙
๖๐. หนังสือกรมการปกครอง ที่ มท ๐๓๐๙.๒/ว ๘๒๒๙ ลงวันที่ ๒๖ เมษายน ๒๕๖๐ เรื่อง ชักซ้อมแนวทางปฏิบัติการจัดทำบัตรประจำตัวประชาชนแบบอนกประสงค์ (Smart Card) กรณีไม่จัดเก็บลายพิมพ์นิ้วมือไว้ในหน่วยความจำก่อนมอบบัตรให้แก่ประชาชน.....	๒๓๖
๖๑. หนังสือกรมการปกครอง ที่ มท ๐๓๐๙.๒/ว ๓๔๐๖ ลงวันที่ ๒๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๑ เรื่อง ชักซ้อมการสำรวจและการขอทำลายเอกสารเกี่ยวกับบัตรประจำตัวประชาชน.....	๒๔๓
๖๒. หนังสือกรมการปกครอง ที่ มท ๐๓๐๙.๒/ว ๑๕๖๗๒ ลงวันที่ ๑๙ กรกฎาคม ๒๕๖๑ เรื่อง การใช้ตรายางลายมือชื่อแทนการลงชื่อในเอกสารการทะเบียนและบัตรประจำตัวประชาชน.....	๒๔๗
๖๓. หนังสือกรมการปกครอง ที่ มท ๐๓๐๙.๒/ว ๕๑๙๐ ลงวันที่ ๑๕ มีนาคม ๒๕๖๑ เรื่อง ชักซ้อมแนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับการนำส่งเงินค่าธรรมเนียม/ค่าปรับบัตรประจำตัวประชาชน.....	๒๔๙

๖๔. หนังสือกรมการปกครอง ที่ มท ๐๓๐๙.๒/ว ๑๘๗๒๔ ลงวันที่ ๒๗ สิงหาคม ๒๕๖๑ เรื่อง การอำนวยความสะดวกในการจัดทำบัตรประจำตัวประชาชน กรณีต่างท้องที่.....	๒๕๑
การป้องกันและการแก้ไขการทุจริตในการจัดทำบัตรประจำตัวประชาชน	
๖๕. หนังสือกระทรวงมหาดไทย ลับ ที่ มท ๐๔๐๘/ว ๔๗ ลงวันที่ ๒๙ เมษายน ๒๕๓๐ เรื่อง การดำเนินคดีกับผู้กระทำความผิดในการจัดทำบัตรประจำตัวประชาชน.....	๒๕๕
๖๖. หนังสือกระทรวงมหาดไทย ปกปิด ที่ มท ๐๓๑๐.๓/ว ๑๗๔ ลงวันที่ ๓๑ สิงหาคม ๒๕๓๗ เรื่อง การจำหน่ายรายการเกี่ยวกับบัตรประจำตัวประชาชน.....	๒๕๗
๖๗. หนังสือกรมการปกครอง ที่ มท ๐๓๑๐.๓/ว ๒๕๐๕ ลงวันที่ ๖ ตุลาคม ๒๕๔๐ เรื่อง การยกเลิกหรือจำหน่ายรายการเกี่ยวกับบัตรประจำตัวประชาชน.....	๒๕๙
๖๘. หนังสือกระทรวงมหาดไทย ที่ มท ๐๓๑๐.๓/ว ๒๒๓๐ ลงวันที่ ๑๔ กรกฎาคม ๒๕๔๐ เรื่อง การป้องกันการทุจริตในการจัดทำบัตรประจำตัวประชาชน.....	๒๖๑
๖๙. หนังสือกระทรวงมหาดไทย ที่ มท ๐๓๑๐.๓/ว ๓๔๗๒ ลงวันที่ ๕ พฤศจิกายน ๒๕๔๐ เรื่อง การป้องกันการทุจริตในการจัดทำบัตรประจำตัวประชาชน.....	๒๖๓
๗๐. หนังสือกระทรวงมหาดไทย ที่ มท ๐๓๐๙.๖/ว ๓๒๓๓ ลงวันที่ ๑๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๗ เรื่อง แนวทางดำเนินการกรณีทุจริตทางทะเบียนและบัตรประจำตัวประชาชน.....	๒๖๕
๗๑. หนังสือกระทรวงมหาดไทย ที่ มท ๐๓๐๙.๒/ว ๓๗๒๐ ลงวันที่ ๘ พฤศจิกายน ๒๕๔๗ เรื่อง การทุจริตทางการทะเบียนราษฎรและบัตรประจำตัวประชาชน.....	๒๗๑
๗๒. หนังสือกรมการปกครอง ลับ ที่ มท ๐๓๐๙.๒/ว ๒๗๑๑ ลงวันที่ ๑๐ ตุลาคม ๒๕๔๘ เรื่อง ทุจริตสวมตัวทำบัตรประจำตัวประชาชนโดยแสดงหลักฐานอันเป็นเท็จ.....	๒๗๓
๗๓. หนังสือกรมการปกครอง ที่ มท ๐๓๐๙.๑/ว ๘๕๒๔ ลงวันที่ ๑๐ พฤษภาคม ๒๕๔๙ เรื่อง การปฏิบัติราชการทางปกครองในส่วนที่เกี่ยวข้องกับงานทะเบียนราษฎรและ บัตรประจำตัวประชาชน.....	๒๗๖
๗๔. หนังสือกระทรวงมหาดไทย ที่ มท ๐๓๐๙.๑/ว ๕๓ ลงวันที่ ๑๗ กรกฎาคม ๒๕๔๙ เรื่อง มาตรการป้องกันและแก้ไขปัญหาการทุจริตทางทะเบียนและบัตรประจำตัวประชาชน	๒๘๑
๗๕. หนังสือกรมการปกครอง ที่ มท ๐๓๐๙.๒/ว ๑๕๗๙๕ ลงวันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๕๑ เรื่อง มาตรการและแนวทางการแก้ไขปัญหากรณีทุจริตทางทะเบียนและ บัตรประจำตัวประชาชน.....	๒๘๕
๗๖. หนังสือกระทรวงมหาดไทย ที่ มท ๐๓๐๙.๒/ว ๑๖๖๓ ลงวันที่ ๒๘ พฤษภาคม ๒๕๕๒ เรื่อง แนวทางและวิธีการตรวจสอบบัตรประจำตัวประชาชน (ปลอม).....	๒๘๗

๗๗. หนังสือกระทรวงมหาดไทย ที่ มท ๐๓๐๙.๑/ว ๒๘๗๙๕ ลงวันที่ ๓ ธันวาคม ๒๕๕๓ เรื่อง มาตรการป้องกันและแก้ไขปัญหาการทุจริตทางทะเบียนและบัตรประจำตัวประชาชน	๒๙๓
๗๘. หนังสือกรมการปกครอง ด่วนที่สุด ที่ มท ๐๓๐๙.๒/ว ๙๐๐๖ ลงวันที่ ๑๒ เมษายน ๒๕๕๔ เรื่อง การจับกุมแก๊งปลอมแปลงบัตรประจำตัวประชาชน.....	๒๙๘

การตอบข้อหารือ

๗๙. หนังสือกระทรวงมหาดไทย ที่ มท ๐๓๑๓/๘๘๕๔ ลงวันที่ ๑๖ มิถุนายน ๒๕๑๙ เรื่อง หารือการขอแก้คำนำหน้านามจาก ร.ต. เป็น นาย.....	๓๐๐
๘๐. หนังสือส่วนบัตรประจำตัวประชาชน ที่ มท ๐๓๑๐.๓/๒๐๐๗ ลงวันที่ ๑๙ กันยายน ๒๕๓๗ เรื่อง การขอมีบัตรประจำตัวประชาชน.....	๓๐๑
๘๑. หนังสือส่วนบัตรประจำตัวประชาชนที่ มท ๐๓๑๐.๓/๒๐๓๗ ลงวันที่ ๒๑ กันยายน ๒๕๓๗ เรื่อง หารือแนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับการจัดทำบัตรประจำตัวประชาชน.....	๓๐๒
๘๒. หนังสือกรมการปกครอง ที่ มท ๐๓๐๘/ว ๔๓๓๓ ลงวันที่ ๒๖ มีนาคม ๒๕๓๖ เรื่อง หารือการทำบัตรประจำตัวประชาชนให้บุคคลถือ ๒ สัญชาติ.....	๓๐๔
๘๓. หนังสือส่วนบัตรประจำตัวประชาชน ที่ มท ๐๓๑๐.๓/๘๘๓๓ ลงวันที่ ๒๓ มีนาคม ๒๕๓๘ เรื่อง หารือแนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับการจัดทำบัตรประจำตัวประชาชน.....	๓๐๖
๘๔. หนังสือกรมการปกครอง ที่ มท ๐๓๑๐.๒/ว ๑๑๕๔ ลงวันที่ ๒๓ พฤษภาคม ๒๕๔๐ เรื่อง หารือการใช้ตำแหน่งทางวิชาการเป็นคำนำหน้าชื่อในทะเบียนบ้าน.....	๓๐๗
๘๕. หนังสือกระทรวงมหาดไทย ที่ มท ๐๓๑๐.๓/ว ๒๖๗๑ ลงวันที่ ๒๑ กันยายน ๒๕๔๒ เรื่อง หารือกรณีบุคคลถือ ๒ สัญชาติ ขอมีบัตรประจำตัวประชาชน.....	๓๑๒
๘๖. หนังสือกรมการปกครอง ที่ มท ๐๓๐๙.๒/๒๖๕๐ ลงวันที่ ๑๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๒ เรื่อง ขอหารืออำนาจการปฏิบัติหน้าที่เป็นเจ้าพนักงานตรวจบัตรและพนักงานเจ้าหน้าที่	๓๑๕
๘๗. หนังสือกระทรวงมหาดไทย ที่ มท ๐๓๐๙.๒/ว ๑๖๖๒ ลงวันที่ ๒๘ พฤษภาคม ๒๕๕๒ เรื่อง หารือแนวทางปฏิบัติงานด้านการทะเบียน.....	๓๑๗
๘๘. หนังสือกรมการปกครอง ที่ มท ๐๓๐๙.๒/ว ๑๐๖๘๗ ลงวันที่ ๙ กันยายน ๒๕๕๒ เรื่อง หารือการทำบัตรประจำตัวประชาชนของอำเภอบ้านแท่น.....	๓๒๑
๘๙. หนังสือกรมการปกครอง ที่ มท ๐๔๐๘/๒๑๕๗๒ ลงวันที่ ๒๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๓๑ เรื่อง พนักงานเจ้าหน้าที่ที่ตามพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. ๒๕๒๖.....	๓๒๖
๙๐. หนังสือกรมการปกครอง ที่ มท ๐๔๐๘/ว ๑๗๙ ลงวันที่ ๑๑ มีนาคม ๒๕๓๑ เรื่อง การลงนามในฐานะพนักงานเจ้าหน้าที่ ในส่วนของเทศบาลและเมืองพัทยา.....	๓๒๙

๙๑. หนังสือกรมการปกครอง ด่วนที่สุด ที่ มท ๐๔๐๘/๔๓๓๙๗ ลงวันที่ ๒๐ พฤษภาคม ๒๕๓๑ เรื่อง ตอบข้อหารือเกี่ยวกับการลงนามในฐานะพนักงานเจ้าหน้าที่ในส่วนของเทศบาล...	๓๓๓
๙๒. หนังสือกรมการปกครอง ที่ มท ๐๓๐๙.๒/ว ๓๑๒๙๓ ลงวันที่ ๓๐ ธันวาคม ๒๕๕๔ เรื่อง ทารือแนวทางปฏิบัติตามระเบียบกรมการปกครองว่าด้วยการจัดทำบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. ๒๕๕๔.....	๓๓๒
๙๓. หนังสือกรมการปกครอง ที่ มท ๐๓๐๙.๒/ว ๑๗๑๖๕ ลงวันที่ ๒๓ กรกฎาคม ๒๕๕๕ เรื่อง ทารือการคัดรรับรองสำเนาบัตรประจำตัวประชาชน.....	๓๓๕
๙๔. หนังสือกรมการปกครอง ที่ มท ๐๓๐๙.๒/๒๘๖๐๓ ลงวันที่ ๓ ธันวาคม ๒๕๕๕ เรื่อง ขอรือการจ่ายค่าธรรมเนียมและค่าปรับการจัดทำบัตรประจำตัวประชาชนของผู้ที่อยู่ในที่คุมขังโดยขอด้วยกฎหมาย.....	๓๓๘
๙๕. หนังสือกระทรวงมหาดไทย ที่ มท ๐๓๐๙.๒/ว ๖๘๕๗ ลงวันที่ ๒๒ มีนาคม ๒๕๕๖ เรื่อง การถ่ายสำเนาบัตรประจำตัวประชาชนแบบอเนกประสงค์ (Smart Card).....	๓๔๑

ภาคพิเศษ

๙๖. ฎีกาตัดสินเกี่ยวกับปัญหาข้อกฎหมาย.....	๓๔๔
๙๗. ประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่อง กำหนดสถานที่จัดทำบัตรประจำตัวประชาชนให้กับคนไทยในต่างประเทศ.....	๓๕๓
๙๘. ประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่อง กำหนดรายชื่อประเทศและสถานที่ยื่นคำขอมมีบัตรใหม่หรือคำขอเปลี่ยนบัตร สำหรับผู้มีถิ่นพำนักนอกราชอาณาจักร.....	๓๕๔
๙๙. ประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่อง กำหนดรายชื่อประเทศและสถานที่ยื่นคำขอมมีบัตรใหม่หรือคำขอเปลี่ยนบัตร สำหรับผู้มีถิ่นพำนักนอกราชอาณาจักร (ฉบับที่ ๔).....	๓๕๖
๑๐๐. ประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่อง กำหนดรายชื่อประเทศในเขตอาณาเพิ่มเติมสำหรับผู้มีถิ่นพำนักนอกราชอาณาจักร (ฉบับที่ ๕).....	๓๕๙
๑๐๑. ประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่อง กำหนดรายชื่อประเทศและสถานที่ยื่นคำขอมมีบัตรใหม่หรือคำขอเปลี่ยนบัตร สำหรับผู้มีถิ่นพำนักนอกราชอาณาจักร (ฉบับที่ ๖).....	๓๖๒
๑๐๒. ประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่อง กำหนดรายชื่อประเทศและสถานที่ยื่นคำขอมมีบัตรใหม่หรือคำขอเปลี่ยนบัตร สำหรับผู้มีถิ่นพำนักนอกราชอาณาจักร (ฉบับที่ ๗).....	๓๖๔
๑๐๓. ประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่อง กำหนดรายชื่อประเทศในเขตอาณาเพิ่มเติมสำหรับผู้มีถิ่นพำนักนอกราชอาณาจักร (ฉบับที่ ๘).....	๓๖๕
๑๐๔. ประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่อง กำหนดรายชื่อประเทศและสถานที่ยื่นคำขอมมีบัตรใหม่หรือคำขอเปลี่ยนบัตร สำหรับผู้มีถิ่นพำนักนอกราชอาณาจักร (ฉบับที่ ๙).....	๓๖๖

๑๐๕. ระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยการจ่ายเงินรางวัลในคดีจับกุมผู้กระทำความผิดกฎหมาย ว่าด้วยบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. ๒๕๓๔.....	๓๖๗
๑๐๖. พระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสาร พ.ศ. ๒๕๔๐.....	๓๗๗
๑๐๗. กฎกระทรวง (พ.ศ. ๒๕๔๑) ออกตามความในพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐.....	๓๙๑
๑๐๘. กฎกระทรวง ฉบับที่ ๒ (พ.ศ. ๒๕๔๑) ออกตามความในพระราชบัญญัติ ข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐.....	๓๙๓
๑๐๙. กฎกระทรวง ฉบับที่ ๔ (พ.ศ. ๒๕๔๒) ออกตามความในพระราชบัญญัติ ข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐.....	๓๙๕
๑๑๐. พระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙.....	๓๙๗
๑๑๑. ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิด ทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙.....	๔๐๑
๑๑๒. ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิด ทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๙.....	๔๐๙
๑๑๓. คณะผู้จัดทำ.....	๔๑๑

ส่วนที่ ๑

กฎหมาย กฎกระทรวง คำสั่ง ระเบียบและประกาศ

พระราชบัญญัติ

บัตรประจำตัวประชาชน

พ.ศ. ๒๕๒๖ และฉบับแก้ไขเพิ่มเติม

ภูมิพลอดุลยเดช ป.ร.

ให้ไว้ ณ วันที่ ๒๙ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๒๖

เป็นปีที่ ๓๘ ในรัชกาลปัจจุบัน

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้ประกาศว่า

โดยที่เป็นการสมควรปรับปรุงกฎหมายว่าด้วยบัตรประจำตัวประชาชน

จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้โดยคำแนะนำและยินยอมของรัฐสภา ดังต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. ๒๕๒๖”

มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษา เป็นต้นไป

มาตรา ๓ ให้ยกเลิกพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. ๒๕๐๕

มาตรา ๔ ในพระราชบัญญัตินี้

“บัตร” หมายความว่า บัตรประจำตัวประชาชน

“ผู้ถือบัตร” หมายความว่า ผู้มีชื่อเป็นเจ้าของบัตร

“ทะเบียนบ้าน” หมายความว่า ทะเบียนบ้านตามกฎหมายว่าด้วยการทะเบียนราษฎร

“เจ้าพนักงานออกบัตร” หมายความว่า ผู้ซึ่งรัฐมนตรีแต่งตั้งให้ปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้

“เจ้าพนักงานตรวจบัตร” หมายความว่า ผู้ซึ่งรัฐมนตรีแต่งตั้งให้ปฏิบัติการตาม

พระราชบัญญัตินี้

“พนักงานเจ้าหน้าที่” หมายความว่า ผู้ซึ่งรัฐมนตรีแต่งตั้งให้ปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้

“รัฐมนตรี” หมายความว่า รัฐมนตรีผู้รักษาการตามพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๕^๑ ผู้มีสัญชาติไทยซึ่งมีอายุตั้งแต่เจ็ดปีบริบูรณ์ แต่ไม่เกินเจ็ดสิบปีบริบูรณ์และมีชื่อในทะเบียนบ้านต้องมีบัตรตามที่กำหนดในพระราชบัญญัตินี้

ความในวรรคหนึ่งไม่ใช้บังคับแก่ผู้ซึ่งได้รับการยกเว้นตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

ผู้ซึ่งได้รับการยกเว้นตามกฎกระทรวงตามวรรคสอง ซึ่งมีบัตรประจำตัวตามกฎหมายอื่นให้ใช้บัตรประจำตัวนั้นแทนได้

ผู้ซึ่งมีอายุเกินเจ็ดสิบปีและผู้ซึ่งได้รับการยกเว้นตามกฎกระทรวงจะขอมีบัตรก็ได้

มาตรา ๖^๑ ผู้ซึ่งต้องมีบัตรตามมาตรา ๕ ให้ยื่นคำขอมีบัตรต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ภายในกำหนดหกสิบวันนับแต่

(๑) วันที่อายุครบเจ็ดปีบริบูรณ์

(๒) วันที่ได้สัญชาติไทย สำหรับผู้ไม่ได้สัญชาติไทยโดยการเกิด หรือได้กลับคืนสัญชาติไทยตามกฎหมายว่าด้วยสัญชาติ

(๓) วันที่นายทะเบียนเพิ่มชื่อในทะเบียนบ้านตามกฎหมายว่าด้วยการทะเบียนราษฎร

(๔) วันที่พ้นสภาพจากการได้รับการยกเว้น

มาตรา ๖ ทวิ^๑ บัตรให้ใช้ได้นับแต่วันออกบัตรและมีอายุแปดปีนับแต่วันเกิดของผู้ถือบัตรที่ถึงกำหนดภายหลังจากวันออกบัตร

บัตรที่ยังไม่หมดอายุในวันที่ผู้ถือบัตรมีอายุครบเจ็ดสิบปีบริบูรณ์ให้ใช้ได้ต่อไปได้ตลอดชีวิต

มาตรา ๖ ตริ^๑ ผู้ถือบัตรต้องมีบัตรใหม่ โดยยื่นคำขอต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ภายในหกสิบวันนับแต่วันที่บัตรเดิมหมดอายุ

ผู้ถือบัตรจะขอมีบัตรใหม่ก่อนวันที่บัตรเดิมหมดอายุก็ได้ โดยยื่นคำขอต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ภายในหกสิบวันก่อนวันที่บัตรเดิมหมดอายุ

มาตรา ๖ จัตวา^๑ ผู้ถือบัตรต้องมีบัตรใหม่หรือเปลี่ยนบัตร แล้วแต่กรณี โดยยื่นคำขอต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ภายในกำหนดหกสิบวันนับแต่ผู้ถือบัตรผู้ใดย้ายที่อยู่จะขอเปลี่ยนบัตรก็ได้

(๑) วันที่บัตรหายหรือถูกทำลาย

(๒) วันที่บัตรชำรุดในสาระสำคัญ

(๓) วันที่แก้ไขชื่อตัว ชื่อสกุล หรือชื่อตัวและชื่อสกุลในทะเบียนบ้าน

^๑มาตรา ๕ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๕๔

^๑มาตรา ๖ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๕๔

^๑มาตรา ๖ ทวิ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๕๔

^๑มาตรา ๖ ตริ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๕๔

^๑มาตรา ๖ จัตวา แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๒

ผู้ถือบัตรผู้ไต่ย้ายที่อยู่จะขอเปลี่ยนบัตรก็ได้

มาตรา ๖ เบญจ^๗ กรณีที่มีเหตุสมควร รัฐมนตรีจะขยายกำหนดเวลาตามมาตรา ๖ มาตรา ๖ ตรี หรือมาตรา ๖ จัตวา สำหรับท้องที่ใดหรือบุคคลใดก็ได้ โดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา

มาตรา ๖ ฉ^๘ การขอมีบัตรตามมาตรา ๖ และการขอมีบัตรใหม่หรือขอเปลี่ยนบัตรตามมาตรา ๖ จัตวา ของผู้มีอายุไม่ถึงสิบห้าปี ให้เป็นหน้าที่ของบิดา มารดา ผู้ปกครองหรือบุคคลซึ่งรับดูแลผู้นั้น อยู่เป็นผู้ยื่นคำขอ แต่ไม่เป็นการตัดสิทธิบุคคลนั้นที่จะยื่นคำขอด้วยตนเอง

มาตรา ๗^๙ ขนาด สี และลักษณะของบัตร ตลอดจนรายการในบัตร และรายละเอียดของรายการในบัตร ให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง แต่ในบัตรอย่างน้อยต้องมีรายการดังต่อไปนี้

(๑) ชื่อตัว ชื่อสกุล วันเดือนปีเกิด ที่อยู่ตามทะเบียนบ้าน รูปถ่ายและเลขประจำตัวของผู้ถือบัตร และจะมีรายการศาสนา หรือนิกายของศาสนา หรือลัทธินิยมในทางศาสนาซึ่งผู้ถือบัตรนับถืออยู่ด้วยหรือไม่ก็ได้

(๒) ลายมือชื่อหรือตราลายมือชื่อ และตราประจำตำแหน่งของเจ้าพนักงานออกบัตรและวันออกบัตร

มาตรา ๗/๑^{๑๐} บัตรนอกจากจะมีรายการตามที่กำหนดไว้ในมาตรา ๗ แล้ว จะมีหน่วยความจำเพื่อบันทึกข้อมูลอื่นของผู้ถือบัตรด้วยก็ได้ แต่ข้อมูลที่บันทึกไว้ในหน่วยความจำดังกล่าวต้องไม่สามารถเปิดเผยต่อบุคคลหรือหน่วยงานซึ่งมิใช่เป็นผู้จัดทำหรือรวบรวมข้อมูลนั้นได้ เว้นแต่เป็นข้อมูลทั่วไปที่ปรากฏอยู่บนบัตร หรือเป็นการเปิดเผยต่อหน่วยงานที่มีความจำเป็นต้องทราบข้อมูลนั้นเท่าที่จำเป็นเพื่อประโยชน์ของผู้ถือบัตรโดยได้รับความยินยอมจากผู้ถือบัตรหรือเพื่อประโยชน์ของรัฐหรือเพื่อความสงบเรียบร้อยของบ้านเมือง

มาตรา ๘^{๑๑} การขอมีบัตร การขอมีบัตรใหม่ การขอเปลี่ยนบัตร การออกบัตรและการออกใบรับ และการออกใบแทนใบรับ ให้เป็นไปตามแบบ หลักเกณฑ์ และวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง

ในกรณีที่พนักงานเจ้าหน้าที่ไม่สามารถออกบัตรให้ผู้ยื่นคำขอได้ในวันเดียวกันให้ออกใบรับแก่ผู้ยื่นคำขอ

ใบรับหรือใบแทนใบรับนั้นให้ใช้ได้เสมือนบัตรตามระยะเวลาที่กำหนดไว้ในใบรับหรือใบแทนใบรับและการใช้ใบรับหรือใบแทนใบรับให้ใช้ร่วมกับบัตรเดิม เว้นแต่เป็นกรณีขอมีบัตรครั้งแรกหรือบัตรหายหรือถูกทำลายทั้งหมด

^๗มาตรา ๖ เบญจ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๕๔

^๘มาตรา ๖ ฉ เพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๕๔

^๙มาตรา ๗ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๔๒

^{๑๐}มาตรา ๗/๑ เพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๕๔

^{๑๑}มาตรา ๘ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๕๔

มาตรา ๙ ผู้ถือบัตรผู้ใดเสียสัญชาติไทยเมื่อใด ไม่ว่าจะด้วยเหตุใดผู้นั้นหมดสิทธิที่จะใช้บัตรนั้นทันที และต้องส่งมอบบัตรนั้นให้แก่พนักงานเจ้าหน้าที่แห่งท้องที่ที่ตนมีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านภายในสามสิบวันนับแต่วันที่เสียสัญชาติไทย

มาตรา ๑๐^{๖๖} ภายใต้บังคับมาตรา ๗/๑ ผู้มีส่วนได้เสียโดยตรงจะขอตรวจหลักฐานรายการหรือข้อมูลใดเกี่ยวกับบัตร และจะขอให้พนักงานเจ้าหน้าที่ถ่ายเอกสารหรือคัดและรับรองสำเนาด้วยก็ได้ ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา ๑๑^{๖๗} เมื่อพนักงานกำหนดระยะเวลาการขอมีบัตรตามมาตรา ๖ ผู้ซึ่งต้องมีบัตรตามมาตรา ๕ ซึ่งมีอายุตั้งแต่สิบห้าปีขึ้นไป หรือบุคคลซึ่งมีหน้าที่ยื่นคำขอมีบัตรแทนตามมาตรา ๖ ฉ แล้วแต่กรณี ไม่ยื่นขอมีบัตร ต้องระวางโทษปรับไม่เกินหนึ่งร้อยบาท

เมื่อพนักงานกำหนดระยะเวลาการขอมีบัตรใหม่ตามมาตรา ๖ ตรี วรรคหนึ่ง หรือการขอมีบัตรใหม่หรือขอเปลี่ยนบัตรตามมาตรา ๖ จัตวา วรรคหนึ่ง ผู้ถือบัตรซึ่งมีอายุตั้งแต่สิบห้าปีขึ้นไป หรือบุคคลซึ่งมีหน้าที่ยื่นคำขอมีบัตรแทนตามมาตรา ๖ ฉ แล้วแต่กรณี ไม่ยื่นขอมีบัตรใหม่ ต้องระวางโทษปรับไม่เกินหนึ่งร้อยบาท

ในกรณีตามวรรคหนึ่งหรือวรรคสอง หากผู้ซึ่งต้องมีบัตรหรือผู้ถือบัตรซึ่งมีอายุไม่ถึงสิบห้าปีได้ยื่นคำขอด้วยตนเองแล้ว ให้บุคคลซึ่งมีหน้าที่ยื่นคำขอแทนตามมาตรา ๖ ฉ ไม่ต้องรับโทษ

มาตรา ๑๒^{๖๘} ผู้ใดเข้าถึงข้อมูลหรือเปิดเผยข้อมูลที่บันทึกไว้ในหน่วยความจำตามมาตรา ๗/๑ อันมิใช่ข้อมูลทั่วไปที่ปรากฏอยู่บนบัตรตามมาตรา ๗ โดยมีได้รับความยินยอมจากผู้ถือบัตร ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินห้าปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ เว้นแต่เป็นการเข้าถึงข้อมูลหรือเปิดเผยตามมาตรา ๑๐ หรือตามคำสั่งศาล หรือเข้าถึงข้อมูลระหว่างหน่วยงานของรัฐที่จำเป็นต้องใช้ข้อมูลนั้นในการปฏิบัติหน้าที่

มาตรา ๑๓^{๖๙} ผู้ถือบัตรซึ่งเสียสัญชาติไทยผู้ใด

(๑) ไม่ส่งมอบบัตรหรือใบรับหรือใบแทนใบรับตามมาตรา ๙ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินห้าปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

(๒) ใช้หรือแสดงบัตรหรือใบรับหรือใบแทนใบรับ ซึ่งตนหมดสิทธิใช้ตามมาตรา ๙ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสิบปีและปรับไม่เกินสองแสนบาท

^{๖๖} มาตรา ๑๐ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๕๔

^{๖๗} มาตรา ๑๑ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๕๔

^{๖๘} มาตรา ๑๒ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๕๔

^{๖๙} มาตรา ๑๓ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๕๔

มาตรา ๑๔^{๖๖} ผู้ใด

(๑) ยื่นคำขอมีบัตรโดยมิได้มีสัญชาติไทย ด้วยการแสดงหลักฐานอันเป็นเท็จหรือปกปิดข้อความจริงต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งปีถึงห้าปี หรือปรับตั้งแต่สองหมื่นบาทถึงหนึ่งแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

(๒) แจ้งข้อความหรือแสดงหลักฐานอันเป็นเท็จต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ ในการขอมีบัตรตามมาตรา ๖ หรือการขอมีบัตรใหม่ตามมาตรา ๖ ตรี หรือการขอมีบัตรใหม่หรือขอเปลี่ยนบัตรตามมาตรา ๖ จัตวา อันมิใช่เป็นกรณีตาม (๑) ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปี หรือปรับไม่เกินหกหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

(๓) ปลอมบัตรหรือใบรับหรือใบแทนใบรับ ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งปีถึงสิบปีหรือปรับตั้งแต่สองหมื่นบาทถึงสองแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

(๔) ใช้หรือแสดงบัตรหรือใบรับหรือใบแทนใบรับ อันเกิดจากการกระทำความผิดตาม (๑) (๒) หรือ (๓) ต้องระวางโทษตามที่กำหนดไว้สำหรับความผิดนั้น

ถ้าผู้กระทำความผิดตาม (๔) เป็นผู้กระทำความผิดตาม (๑) (๒) หรือ (๓) ด้วย ให้ลงโทษตาม (๑) (๒) หรือ (๓) แล้วแต่กรณี แต่กระหนเดียว

ถ้าผู้กระทำความผิดหรือผู้ใช้หรือผู้สนับสนุนการกระทำความผิดตาม (๑) (๒) (๓) หรือ (๔) เป็นเจ้าพนักงานออกบัตร เจ้าพนักงานตรวจบัตร หรือพนักงานเจ้าหน้าที่ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่สามปีถึงสิบห้าปีและปรับตั้งแต่หกหมื่นบาทถึงสามแสนบาท

มาตรา ๑๕ ผู้ได้นำบัตรหรือใบรับหรือใบแทนใบรับของผู้อื่นไปใช้แสดงว่าตนเป็นเจ้าของบัตรหรือใบรับหรือใบแทนใบรับ ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หกเดือนถึงห้าปี และปรับตั้งแต่หนึ่งหมื่นบาทถึงหนึ่งแสนบาท

มาตรา ๑๕ ทวิ^{๖๗} ผู้ใดเอาไปเสียหรือยึดไว้ซึ่งบัตรหรือใบรับหรือใบแทนใบรับของผู้อื่นเพื่อประโยชน์สำหรับตนเองหรือผู้อื่นโดยมิชอบ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือนและปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท

มาตรา ๑๖ ผู้ใดยินยอมให้ผู้อื่นนำบัตรหรือใบรับหรือใบแทนใบรับของตนไปใช้ในทางทุจริตต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่สามเดือนถึงสามปี หรือปรับตั้งแต่ห้าพันบาทถึงหกหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๑๗^{๖๘} ผู้ถือบัตรหรือใบรับหรือใบแทนใบรับ ซึ่งมีอายุตั้งแต่สิบห้าปีขึ้นไป ผู้ใดไม่สามารถแสดงบัตรหรือใบรับหรือใบแทนใบรับ เมื่อเจ้าพนักงานตรวจบัตรขอตรวจ ต้องระวางโทษปรับไม่เกินสองร้อยบาท

^{๖๖} มาตรา ๑๔ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๕๔

^{๖๗} มาตรา ๑๕ ทวิ เพิ่มโดยพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๔๒

^{๖๘} มาตรา ๑๗ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๕๔

มาตรา ๑๘ บรรดาคำขอที่ยื่นตามพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. ๒๕๐๕ ก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ให้ถือเป็นคำขอที่ได้ยื่นตามพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๑๙ บรรดาบัตรและใบรับที่ออกตามพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. ๒๕๐๕ ให้ถือว่าเป็นบัตรหรือใบรับที่ออกตามพระราชบัญญัตินี้ สำหรับบัตรที่หมดอายุแล้ว ให้ยังคงใช้ได้ต่อไปจนถึงวันครบรอบวันเกิดของผู้ถือบัตร และให้ผู้ถือบัตรข้อมีบัตรตามพระราชบัญญัตินี้ ภายในเก้าสิบวันนับแต่วันครบรอบวันเกิด และให้นำมาตรา ๑๒ มาใช้บังคับ

มาตรา ๒๐ ให้บรรดากฎกระทรวงและประกาศที่ออกตามพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. ๒๕๐๕ ซึ่งใช้บังคับอยู่ในวันที่พระราชบัญญัตินี้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา ยังคงใช้ได้ต่อไปเพียงเท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งกับบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัตินี้จนกว่าจะได้มีกฎกระทรวงหรือประกาศที่ออกตามพระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ

มาตรา ๒๑ ผู้ใดมีอายุครบสิบห้าปีบริบูรณ์แล้วก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ และเป็นบุคคลซึ่งต้องข้อมีบัตรต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ตามมาตรา ๕ ให้ยื่นคำข้อมีบัตรต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ตามมาตรา ๕ ภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่รัฐมนตรีกำหนดโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา

การกำหนดตามวรรคหนึ่ง รัฐมนตรีจะกำหนดโดยคำนึงถึงอายุของผู้ขอจากมากไปหาน้อย และห้องที่ที่จะให้บุคคลมายื่นคำขอด้วยก็ได้

มาตรา ๒๒ บรรดาความผิดตามพระราชบัญญัตินี้ซึ่งมีโทษปรับสถานเดียว ให้พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจเปรียบเทียบปรับได้ เมื่อผู้ต้องหาชำระค่าปรับตามที่เปรียบเทียบภายในระยะเวลาที่กำหนดแล้ว ให้ถือว่าคดีเลิกกันตามบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

มาตรา ๒๓ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้ และให้มีอำนาจแต่งตั้งเจ้าพนักงานออกบัตร เจ้าพนักงานตรวจบัตร และพนักงานเจ้าหน้าที่ ออกกฎกระทรวง กำหนดอัตราค่าธรรมเนียมไม่เกินอัตราท้ายพระราชบัญญัตินี้ ยกเว้นค่าธรรมเนียมและกำหนดกิจการอื่น เพื่อปฏิบัติการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้

กฎกระทรวงนั้น เมื่อได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้วให้ใช้บังคับได้

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

พลเอก ป. ตีนสุตานนท์

นายกรัฐมนตรี

อัตราค่าธรรมเนียม^{๑๙}

(๑) การออกบัตรตามมาตรา ๖ จัตุวา	ฉบับละ ๑๐๐ บาท
(๒) การออกใบแทนใบรับ	ฉบับละ ๑๐ บาท
(๓) การขอคัดและรับรองสำเนาข้อมูลเกี่ยวกับบัตร	ฉบับละ ๑๐ บาท

---

^{๑๙} อัตราค่าธรรมเนียม แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๕๔

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ เนื่องจากกฎหมายว่าด้วยบัตรประจำตัวประชาชน ที่ใช้บังคับอยู่ในปัจจุบันได้ใช้บังคับมาเป็นเวลานานแล้ว และมีบทบัญญัติต่าง ๆ ที่ไม่ทันสมัยและไม่เหมาะสมกับสภาพการณ์ในปัจจุบัน สมควรปรับปรุงกฎหมายว่าด้วยบัตรประจำตัวประชาชนให้เหมาะสมยิ่งขึ้น จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

พระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๔๒^{๖๐}

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ โดยที่เป็นการสมควรแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายว่าด้วยบัตรประจำตัวประชาชน เพื่อกำหนดให้ผู้มีสัญชาติไทยต้องมีบัตรประจำตัวประชาชนไว้ใช้แสดงตนเพื่อประโยชน์ของผู้ถือบัตรและทางราชการ โดยกำหนดระยะเวลาการขอมีบัตรขอมีบัตรใหม่หรือขอเปลี่ยนบัตรภายในกำหนดหกสิบวันในทุกกรณี เพื่อให้ประชาชนมีบัตรเร็วขึ้นและเกิดความสะดวกในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ นอกจากนี้ สมควรแก้ไขเพิ่มเติมอัตราโทษในความผิดที่เกี่ยวกับบัตรให้สูงขึ้น เพราะในสภาวะการณ์ปัจจุบันความผิดที่เกี่ยวกับบัตรประจำตัวประชาชนมีผลกระทบต่อความมั่นคงภายในของประเทศ และแก้ไขเพิ่มเติมรายการของอัตราค่าธรรมเนียมเพื่อให้สอดคล้องกับบทบัญญัติต่าง ๆ ที่ได้แก้ไขเพิ่มเติม จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

พระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๕๔^{๖๑}

มาตรา ๑๔ บรรดาคำขอที่ยื่นตามพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. ๒๕๒๖ ก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ให้ถือเป็นคำขอที่ได้ยื่นตามพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. ๒๕๒๖ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๑๕ บรรดาบัตร ใบรับหรือใบแทนใบรับที่ออกตามพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. ๒๕๒๖ ก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ให้ยังคงใช้ได้ต่อไปจนกว่าจะหมดอายุตามที่ระบุไว้ในบัตร ใบรับหรือใบแทนใบรับนั้น

บัตร ใบรับหรือใบแทนใบรับตามวรรคหนึ่งซึ่งยังไม่หมดอายุ ผู้ถือบัตร ใบรับหรือใบแทนใบรับประสงค์จะมีบัตรใหม่ตามพระราชบัญญัตินี้ ให้ยื่นคำขอมีบัตรต่อพนักงานเจ้าหน้าที่โดยไม่ต้องเสียค่าธรรมเนียม

มาตรา ๑๖ ผู้ใดไม่ต้องมีบัตรหรือได้รับยกเว้นไม่ต้องมีบัตรตามพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. ๒๕๒๖ แต่ต้องมีบัตรตามพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. ๒๕๒๖ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัตินี้ ให้ยื่นคำขอมีบัตรต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ภายในหนึ่งปีนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ

ในกรณีจำเป็นรัฐมนตรีจะประกาศขยายระยะเวลาตามวรรคหนึ่งออกไปอีกก็ได้

^{๖๐} ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๑๖ / ตอนที่ ๑๑ ก / หน้า ๑/๒ มีนาคม ๒๕๔๒

^{๖๑} ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๒๘ / ตอนที่ ๓๔ ก / หน้า ๖๔ / ๑๑ พฤษภาคม ๒๕๕๔

มาตรา ๑๗ ในวาระเริ่มแรกแต่ไม่เกินสองปีนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้มีผลใช้บังคับความในมาตรา ๕ ววรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. ๒๕๒๖ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัตินี้มิให้ใช้บังคับกับบุคคลตามที่กำหนดในกฎกระทรวง แต่ไม่ตัดสิทธิบุคคลเหล่านั้นที่จะขอมีบัตร

มาตรา ๑๘ ให้บรรดากฎกระทรวงและประกาศที่ออกตามพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. ๒๕๒๖ ซึ่งใช้บังคับอยู่ก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้มีผลใช้บังคับ ยังคงใช้ได้ต่อไปเท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งกับพระราชบัญญัตินี้ จนกว่าจะมีกฎกระทรวงหรือประกาศที่ออกตามพระราชบัญญัตินี้

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ โดยที่เป็นการสมควรกำหนดให้ผู้มีสัญชาติไทยทุกคนต้องมีบัตรประจำตัวประชาชนไว้ใช้แสดงตนเพื่อประโยชน์ในการเข้ารับบริการสาธารณะของรัฐจึงได้ปรับปรุงหลักเกณฑ์และวิธีการการออกบัตรประจำตัวประชาชน เพื่อให้สอดคล้องกับการที่รัฐจะนำเทคโนโลยีมาใช้ในการบริการประชาชนในด้านต่าง ๆ ผ่านทางบัตรประจำตัวประชาชน เพื่อประโยชน์ของผู้ถือบัตรประจำตัวประชาชน สมควรแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายว่าด้วยบัตรประจำตัวประชาชน เพื่อให้สอดคล้องกับหลักการดังกล่าวและสถานการณ์ปัจจุบัน จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

พระราชบัญญัติ

บัตรประจำตัวประชาชน (ฉบับที่ ๒)

พ.ศ. ๒๕๕๒

ภูมิพลอดุลยเดช ป.ร.

ให้ไว้ ณ วันที่ ๒๒ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๕๒

เป็นปีที่ ๔๕ ในรัชกาลปัจจุบัน

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้ประกาศว่า

โดยที่เป็นการสมควรแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายว่าด้วยบัตรประจำตัวประชาชน

จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้โดยคำแนะนำและยินยอมของรัฐสภา ดังต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๒”

มาตรา ๒* พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับเมื่อพ้นกำหนดสามสิบวันนับแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๓ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๕ และมาตรา ๖ แห่งพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. ๒๕๒๖ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“**มาตรา ๕** ผู้มีสัญชาติไทยซึ่งมีอายุตั้งแต่สิบห้าปีบริบูรณ์แต่ไม่เกินเจ็ดสิบปีบริบูรณ์ และมีชื่อในทะเบียนบ้านต้องมีบัตรตามที่กำหนดในพระราชบัญญัตินี้

ความในวรรคหนึ่งไม่ใช้บังคับแก่ผู้ซึ่งได้รับการยกเว้นไม่ต้องมีบัตรตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

ผู้ซึ่งได้รับการยกเว้นตามกฎกระทรวงตามวรรคสอง ซึ่งมีบัตรประจำตัวตามกฎหมายอื่น ให้ใช้บัตรประจำตัวนั้นแทนได้

ผู้ซึ่งมีอายุเกินเจ็ดสิบปีและผู้ซึ่งได้รับการยกเว้นตามกฎกระทรวงตามวรรคสองจะขอมีบัตรก็ได้

มาตรา ๖ ผู้ซึ่งต้องมีบัตรตามมาตรา ๕ ให้ยื่นคำขอต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ภายในกำหนดหกสิบวันนับแต่

(๑) วันที่อายุครบสิบห้าปีบริบูรณ์

(๒) วันที่ได้สัญชาติไทยหรือได้กลับคืนสัญชาติไทยตามกฎหมายว่าด้วยสัญชาติหรือวันที่ศาลมีคำพิพากษาถึงที่สุดให้ได้สัญชาติไทย

(๓) วันที่นายทะเบียนเพิ่มชื่อในทะเบียนบ้านตามกฎหมายว่าด้วยการทะเบียนราษฎร

(๔) วันที่พ้นสภาพจากการได้รับการยกเว้น”

มาตรา ๔ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นมาตรา ๖ ทวิ มาตรา ๖ ทรี มาตรา ๖ จัตวา และมาตรา ๖ เบญจ แห่งพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. ๒๕๒๖

“มาตรา ๖ ทวิ บัตรมีอายุใช้ได้หกปี

การนับอายุบัตรตามวรรคหนึ่งให้นับตั้งแต่วันออกบัตรไปจนครบหกปีบริบูรณ์ แต่หากวันที่บัตรมีอายุหกปีบริบูรณ์ไม่ตรงกับวันครบรอบวันเกิดของผู้ถือบัตร ให้นับระยะเวลาต่อไปจนถึงวันครบรอบวันเกิดของผู้ถือบัตรในปีนั้นหรือปีถัดไป แล้วแต่กรณี เป็นวันบัตรหมดอายุ

บัตรที่ยังไม่หมดอายุในวันที่ผู้ถือบัตรมีอายุครบเจ็ดสิบปีบริบูรณ์ให้ใช้ได้ตลอดชีวิต

มาตรา ๖ ทรี เมื่อบัตรหมดอายุ ผู้ถือบัตรต้องมีบัตรใหม่ โดยยื่นคำขอต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ภายในกำหนดหกสิบวันนับแต่วันที่บัตรเดิมหมดอายุ

ผู้ถือบัตรจะขอมีบัตรใหม่ก่อนวันที่บัตรเดิมหมดอายุก็ได้ โดยยื่นคำขอต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ภายในหกสิบวันก่อนวันที่บัตรเดิมหมดอายุ

มาตรา ๖ จัตวา ผู้ถือบัตรต้องมีบัตรใหม่หรือเปลี่ยนบัตร แล้วแต่กรณี โดยยื่นคำขอต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ภายในกำหนดหกสิบวันนับแต่

(๑) วันที่บัตรหายหรือถูกทำลาย

(๒) วันที่บัตรชำรุดในสาระสำคัญ

(๓) วันที่แก้ไขชื่อตัว ชื่อสกุล หรือชื่อตัวและชื่อสกุลในทะเบียนบ้าน

ผู้ถือบัตรผู้ใดย้ายที่อยู่จะขอเปลี่ยนบัตรก็ได้

มาตรา ๖ เบญจ ในกรณีที่มีความจำเป็นต้องขยายกำหนดเวลาตามมาตรา ๖ มาตรา ๖ ทรี หรือมาตรา ๖ จัตวา ในท้องที่ใด รัฐมนตรีอาจประกาศในราชกิจจานุเบกษาขยายกำหนดเวลาได้เมื่อได้รับอนุมัติจากคณะรัฐมนตรี”

มาตรา ๕ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๗ แห่งพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. ๒๕๒๖ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๗ ขนาด สี และลักษณะของบัตร ตลอดจนรายการในบัตร และรายละเอียดของรายการในบัตร ให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง แต่ในบัตรอย่างน้อยต้องมีรายการดังต่อไปนี้

(๑) ชื่อตัว ชื่อสกุล วันเดือนปีเกิด ที่อยู่ตามทะเบียนบ้าน รูปถ่ายและเลขประจำตัวของผู้ถือบัตร และจะมีรายการศาสนา หรือนิกายของศาสนา หรือลัทธินิยมในทางศาสนา ซึ่งผู้ถือบัตรนับถืออยู่ด้วยหรือไม่ก็ได้

(๒) ลายมือชื่อหรือตราลายมือชื่อ และตราประจำตำแหน่งของเจ้าพนักงานออกบัตร และวันออกบัตร”

มาตรา ๖ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๑๑ แห่งพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. ๒๕๒๖ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๑๑ เมื่อพ้นกำหนดระยะเวลาการขอมีบัตรตามมาตรา ๖ ผู้ซึ่งต้องมีบัตรตามมาตรา ๕ ผู้ใดไม่มีบัตร ต้องระวางโทษปรับไม่เกินห้าร้อยบาท

เมื่อพ้นกำหนดระยะเวลาการขอมีบัตรใหม่ตามมาตรา ๖ ตรี วรคหนึ่ง หรือการขอมีบัตรใหม่หรือขอเปลี่ยนบัตรตามมาตรา ๖ จัตวา วรคหนึ่ง ผู้ถือบัตรผู้ใดไม่มีบัตรใหม่ ต้องระวางโทษปรับไม่เกินสองร้อยบาท

มาตรา ๗ ให้ยกเลิกมาตรา ๑๒ แห่งพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. ๒๕๒๖

มาตรา ๘ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๑๓ และมาตรา ๑๔ แห่งพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. ๒๕๒๖ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๑๓ ผู้ถือบัตรซึ่งเสียสัญชาติไทยผู้ใด

(๑) ไม่ส่งมอบบัตรหรือใบรับหรือใบแทนใบรับตามมาตรา ๙ ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งปีถึงห้าปี หรือปรับตั้งแต่สองหมื่นบาทถึงหนึ่งแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

(๒) ใช้หรือแสดงบัตรหรือใบรับหรือใบแทนใบรับ ซึ่งตนหมดสิทธิใช้ตามมาตรา ๙ ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งปีถึงสิบปีและปรับตั้งแต่สองหมื่นบาทถึงสองแสนบาท

มาตรา ๑๔ ผู้ใด

(๑) แจ้งข้อความหรือแสดงหลักฐานอันเป็นเท็จต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ในการขอมีบัตรตามมาตรา ๕ วรคสี่ หรือมาตรา ๖ หรือการขอมีบัตรใหม่ตามมาตรา ๖ ตรี หรือการขอมีบัตรใหม่หรือขอเปลี่ยนบัตรตามมาตรา ๖ จัตวา ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หกเดือนถึงห้าปี หรือปรับตั้งแต่หนึ่งหมื่นบาทถึงหนึ่งแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

(๒) ปลอมบัตรหรือใบรับหรือใบแทนใบรับ ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งปีถึงสิบปีหรือปรับตั้งแต่สองหมื่นบาทถึงสองแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

(๓) ใช้หรือแสดงบัตรหรือใบรับหรือใบแทนใบรับ อันเกิดจากการกระทำความผิดตาม (๑) หรือ (๒) ต้องระวางโทษตามที่กำหนดไว้สำหรับความผิดนั้น

ถ้าผู้กระทำความผิดตาม (๓) เป็นผู้กระทำความผิดตาม (๑) หรือ (๒) ด้วย ให้ลงโทษตาม (๓) แต่กระทงเดียว

ถ้าผู้กระทำความผิดหรือผู้ใช้หรือผู้สนับสนุนการกระทำความผิดตาม (๑) หรือ (๒) หรือ (๓) เป็นเจ้าพนักงาน ไม่ว่าจะมิอำนาจหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้หรือไม่ก็ตาม ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งปีถึงสิบห้าปีและปรับตั้งแต่สองหมื่นบาทถึงสามแสนบาท

ถ้าผู้กระทำความผิดหรือผู้ใช้หรือผู้สนับสนุนการกระทำความผิดตาม (๑) หรือ (๒) หรือ (๓) เป็นผู้ไม่มีสัญชาติไทย ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่สองปีถึงสิบห้าปีและปรับตั้งแต่สี่หมื่นบาทถึงสามแสนบาท”

มาตรา ๙ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นมาตรา ๑๕ ทวิ แห่งพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. ๒๕๒๖

“มาตรา ๑๕ ทวิ ผู้ใดเอาไปเสียหรือยึดไว้ซึ่งบัตรหรือใบรับหรือใบแทนใบรับของผู้อื่นเพื่อประโยชน์สำหรับตนเองหรือผู้อื่นโดยมิชอบ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือนและปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท”

มาตรา ๑๐ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๑๗ แห่งพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. ๒๕๒๖ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๑๗ ผู้ถือบัตรผู้ใดไม่อาจแสดงบัตรหรือใบรับหรือใบแทนใบรับ เมื่อเจ้าพนักงานตรวจบัตรขอตรวจ ต้องระวางโทษปรับไม่เกินสองร้อยบาท”

มาตรา ๑๑ ให้ยกเลิกอัตราค่าธรรมเนียมท้ายพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. ๒๕๒๖ และให้ใช้อัตราค่าธรรมเนียมท้ายพระราชบัญญัตินี้แทน

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

ชวน หลีกภัย

นายกรัฐมนตรี

อัตราค่าธรรมเนียม

(๑) การออกบัตรตามมาตรา ๕ วรรคสี่	ฉบับละ ๒๐ บาท
(๒) การออกบัตรใหม่หรือเปลี่ยนบัตรตามมาตรา ๖ จัตวา	ฉบับละ ๒๐ บาท
(๓) การออกใบแทนใบรับ	ฉบับละ ๒๐ บาท
(๔) การขอตรวจหลักฐานหรือคัดสำเนาหรือคัดและ รับรองสำเนารายการเกี่ยวกับบัตร	ฉบับละ ๒๐ บาท

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ โดยที่เป็นการสมควรแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายว่าด้วยบัตรประจำตัวประชาชน เพื่อกำหนดให้ผู้มีสัญชาติไทยต้องมีบัตรประจำตัวประชาชนไว้ใช้แสดงตนเพื่อประโยชน์ของผู้ถือบัตรและทางราชการ โดยกำหนดระยะเวลาการขอมีบัตร ขอมีบัตรใหม่ หรือขอเปลี่ยนบัตรภายในกำหนดหกสิบวันในทุกกรณี เพื่อให้ประชาชนมีบัตรเร็วขึ้นและเกิดความสะดวกในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ นอกจากนี้ สมควรแก้ไขเพิ่มเติมอัตราโทษในความผิดที่เกี่ยวกับบัตรให้สูงขึ้น เพราะในสภาวะการณ์ปัจจุบันความผิดที่เกี่ยวกับบัตรประจำตัวประชาชนมีผลกระทบต่อความมั่นคงภายในของประเทศ และแก้ไขเพิ่มเติมรายการของอัตราค่าธรรมเนียมเพื่อให้สอดคล้องกับบทบัญญัติต่าง ๆ ที่ได้แก้ไขเพิ่มเติม จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

พระราชบัญญัติ

บัตรประจำตัวประชาชน (ฉบับที่ ๓)

พ.ศ. ๒๕๕๔

ภูมิพลอดุลยเดช ป.ร.

ให้ไว้ ณ วันที่ ๙ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๕๔

เป็นปีที่ ๖๖ ในรัชกาลปัจจุบัน

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้ประกาศว่า

โดยที่เป็นการสมควรแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายว่าด้วยบัตรประจำตัวประชาชน

จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้โดยคำแนะนำและยินยอมของรัฐสภา ดังต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๕๔”

มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับเมื่อพ้นกำหนดหกสิบวันนับแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๓ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๕ มาตรา ๖ มาตรา ๖ ทวิ และมาตรา ๖ ตริ แห่งพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. ๒๕๒๖ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๔๒ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๕ ผู้มีสัญชาติไทยซึ่งมีอายุตั้งแต่เจ็ดปีบริบูรณ์ แต่ไม่เกินเจ็ดสิบปีบริบูรณ์และมีชื่อในทะเบียนบ้านต้องมีบัตรตามที่กำหนดในพระราชบัญญัตินี้

ความในวรรคหนึ่งไม่ใช้บังคับแก่ผู้ซึ่งได้รับการยกเว้นตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

ผู้ซึ่งได้รับการยกเว้นตามกฎหมายกระทรวงตามวรรคสอง ซึ่งมีบัตรประจำตัวตามกฎหมายอื่น ให้ใช้บัตรประจำตัวนั้นแทนได้

ผู้ซึ่งมีอายุเกินเจ็ดสิบปีและผู้ซึ่งได้รับการยกเว้นตามกฎหมายกระทรวงจะขอมีบัตรก็ได้

มาตรา ๖ ผู้ซึ่งต้องมีบัตรตามมาตรา ๕ ให้ยื่นคำขอมีบัตรต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ภายในกำหนดหกสิบวันนับแต่

(๑) วันที่อายุครบเจ็ดปีบริบูรณ์

(๒) วันที่ได้สัญชาติไทย สำหรับผู้ไม่ได้สัญชาติไทยโดยการเกิด หรือได้กลับคืนสัญชาติไทย ตามกฎหมายว่าด้วยสัญชาติ

(๓) วันที่นายทะเบียนเพิ่มชื่อในทะเบียนบ้านตามกฎหมายว่าด้วยการทะเบียนราษฎร

(๔) วันที่พ้นสภาพจากการได้รับการยกเว้น

มาตรา ๖ ทวิ บัตรให้ใช้ได้นับแต่วันออกบัตรและมีอายุแปดปีนับแต่วันเกิดของผู้ถือบัตร ที่ถึงกำหนดภายหลังจากวันออกบัตร

บัตรที่ยังไม่หมดอายุในวันที่ผู้ถือบัตรมีอายุครบเจ็ดสิบปีบริบูรณ์ ให้ใช้บัตรนั้นต่อไปได้ ตลอดชีวิต

มาตรา ๖ ตริ ผู้ถือบัตรต้องมีบัตรใหม่ โดยยื่นคำขอต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ภายในหกสิบวัน นับแต่วันที่บัตรเดิมหมดอายุ

ผู้ถือบัตรจะขอมีบัตรใหม่ก่อนวันที่บัตรเดิมหมดอายุก็ได้ โดยยื่นคำขอต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ ภายในหกสิบวันก่อนวันที่บัตรเดิมหมดอายุ”

มาตรา ๔ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๖ เบญจ แห่งพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. ๒๕๒๖ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๔๒ และ ให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“ **มาตรา ๖ เบญจ** ในกรณีที่มีเหตุสมควร รัฐมนตรีจะขยายกำหนดเวลาตามมาตรา ๖ มาตรา ๖ ตริ หรือมาตรา ๖ จัตวา สำหรับท้องที่ใดหรือบุคคลใดก็ได้ โดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา”

มาตรา ๕ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นมาตรา ๖ ฉ แห่งพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. ๒๕๒๖

“ **มาตรา ๖ ฉ** การขอมีบัตรตามมาตรา ๖ และการขอมีบัตรใหม่หรือขอเปลี่ยนบัตร ตามมาตรา ๖ จัตวา ของผู้มีอายุไม่ถึงสิบห้าปี ให้เป็นหน้าที่ของบิดา มารดา ผู้ปกครองหรือบุคคล ซึ่งรับผิดชอบผู้นั้นอยู่เป็นผู้ยื่นคำขอ แต่ไม่เป็นการตัดสิทธิบุคคลนั้นที่จะยื่นคำขอด้วยตนเอง”

มาตรา ๖ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นมาตรา ๗/๑ แห่งพระราชบัญญัติบัตรประจำตัว ประชาชน พ.ศ. ๒๕๒๖

“ **มาตรา ๗/๑** บัตรนอกจากจะมีรายการตามที่กำหนดไว้ในมาตรา ๗ แล้ว จะมีหน่วยความจำ เพื่อบันทึกข้อมูลอื่นของผู้ถือบัตรด้วยก็ได้ แต่ข้อมูลที่บันทึกไว้ในหน่วยความจำดังกล่าวต้องไม่สามารถเปิดเผยต่อบุคคลหรือหน่วยงานซึ่งมิใช่เป็นผู้จัดทำหรือรวบรวมข้อมูลนั้นได้ เว้นแต่เป็นข้อมูลทั่วไป ที่ปรากฏอยู่บนบัตร หรือเป็นการเปิดเผยต่อหน่วยงานที่มีความจำเป็นต้องทราบข้อมูลนั้นเท่าที่จำเป็น เพื่อประโยชน์ของผู้ถือบัตรโดยได้รับความยินยอมจากผู้ถือบัตรหรือเพื่อประโยชน์ของรัฐ หรือเพื่อความสงบเรียบร้อยของบ้านเมือง”

มาตรา ๗ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๘ แห่งพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. ๒๕๒๖ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๘ การขอมีบัตร การขอมีบัตรใหม่ การขอเปลี่ยนบัตร การออกบัตรและการออกใบรับ และการออกใบแทนใบรับ ให้เป็นไปตามแบบ หลักเกณฑ์ และวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง

ในกรณีที่พนักงานเจ้าหน้าที่ไม่สามารถออกบัตรให้ผู้ยื่นคำขอได้ในวันเดียวกันให้ออกใบรับแก่ผู้ยื่นคำขอ

ใบรับหรือใบแทนใบรับนั้นให้ใช้ได้เสมือนบัตรตามระยะเวลาที่กำหนดไว้ในใบรับหรือใบแทนใบรับ และการใช้ใบรับหรือใบแทนใบรับให้ใช้ร่วมกับบัตรเดิม เว้นแต่เป็นกรณีการขอมีบัตรครั้งแรกหรือบัตรหายหรือถูกทำลายทั้งหมด”

มาตรา ๘ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๑๐ แห่งพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. ๒๕๒๖ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๑๐ ภายใต้บังคับมาตรา ๗/๑ ผู้มีส่วนได้เสียโดยตรงจะขอตรวจหลักฐานรายการหรือข้อมูลใดเกี่ยวกับบัตร และจะขอให้พนักงานเจ้าหน้าที่ถ่ายเอกสารหรือคัดและรับรองสำเนาด้วยก็ได้ ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง”

มาตรา ๙ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๑๑ แห่งพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. ๒๕๒๖ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๔๒ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๑๑ เมื่อพนักงานกำหนดระยะเวลาการขอมีบัตรตามมาตรา ๖ ผู้ซึ่งต้องมีบัตรตามมาตรา ๕ ซึ่งมีอายุตั้งแต่สิบห้าปีขึ้นไป หรือบุคคลซึ่งมีหน้าที่ยื่นคำขอมีบัตรแทนตามมาตรา ๖ ฉ แล้วแต่กรณีไม่ยื่นขอมีบัตร ต้องระวางโทษปรับไม่เกินหนึ่งร้อยบาท

เมื่อพนักงานกำหนดระยะเวลาการขอมีบัตรใหม่ตามมาตรา ๖ ตริ วรรคหนึ่ง หรือการขอมีบัตรใหม่หรือขอเปลี่ยนบัตรตามมาตรา ๖ จัตวา วรรคหนึ่ง ผู้ถือบัตรซึ่งมีอายุตั้งแต่สิบห้าปีขึ้นไปหรือบุคคลซึ่งมีหน้าที่ยื่นคำขอมีบัตรแทนตามมาตรา ๖ ฉ แล้วแต่กรณี ไม่ยื่นขอมีบัตรใหม่ ต้องระวางโทษปรับไม่เกินหนึ่งร้อยบาท

ในกรณีตามวรรคหนึ่งหรือวรรคสอง หากผู้ซึ่งต้องมีบัตรหรือผู้ถือบัตรซึ่งมีอายุไม่ถึงสิบห้าปีได้ยื่นคำขอด้วยตนเองแล้ว ให้บุคคลซึ่งมีหน้าที่ยื่นคำขอแทนตามมาตรา ๖ ฉ ไม่ต้องรับโทษ”

มาตรา ๑๐ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นมาตรา ๑๒ แห่งพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. ๒๕๒๖ ซึ่งถูกยกเลิกโดยพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๔๒

“มาตรา ๑๒ ผู้ใดเข้าถึงข้อมูลหรือเปิดเผยข้อมูลที่บันทึกไว้ในหน่วยความจำตามมาตรา ๗/๑ อันมิใช่ข้อมูลทั่วไปที่ปรากฏอยู่บนบัตรตามมาตรา ๗ โดยมีได้รับความยินยอมจากผู้ถือบัตร ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินห้าปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ เว้นแต่เป็นการเข้าถึงข้อมูล หรือเปิดเผยตามมาตรา ๑๐ หรือตามคำสั่งศาล หรือเข้าถึงข้อมูลระหว่างหน่วยงานของรัฐที่จำเป็นต้องใช้ข้อมูลนั้นในการปฏิบัติหน้าที่”

มาตรา ๑๑ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๑๓ และมาตรา ๑๔ แห่งพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. ๒๕๒๖ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๔๒ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๑๓ ผู้ถือบัตรซึ่งเสียสัญชาติไทยผู้ใด

(๑) ไม่ส่งมอบบัตรหรือใบรับหรือใบแทนใบรับตามมาตรา ๙ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินห้าปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

(๒) ใช้หรือแสดงบัตรหรือใบรับหรือใบแทนใบรับ ซึ่งตนหมดสิทธิใช้ตามมาตรา ๙ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสิบปีและปรับไม่เกินสองแสนบาท

มาตรา ๑๔ ผู้ใด

(๑) ยื่นคำขอมีบัตรโดยมิได้มีสัญชาติไทย ด้วยการแสดงหลักฐานอันเป็นเท็จหรือปกปิดข้อความจริงต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งปีถึงห้าปี หรือปรับตั้งแต่สองหมื่นบาทถึงหนึ่งแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

(๒) แจ้งข้อความหรือแสดงหลักฐานอันเป็นเท็จต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ ในการขอมีบัตรตามมาตรา ๖ หรือการขอมีบัตรใหม่ตามมาตรา ๖ ตรี หรือการขอมีบัตรใหม่หรือขอเปลี่ยนบัตร ตามมาตรา ๖ จัตวา อันมิใช่เป็นกรณีตาม (๑) ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปี หรือปรับไม่เกินหกหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

(๓) ปลอมบัตรหรือใบรับหรือใบแทนใบรับ ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งปีถึงสิบปี หรือปรับตั้งแต่สองหมื่นบาทถึงสองแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

(๔) ใช้หรือแสดงบัตรหรือใบรับหรือใบแทนใบรับ อันเกิดจากการกระทำความผิดตาม (๑) (๒) หรือ (๓) ต้องระวางโทษตามที่กำหนดไว้สำหรับความผิดนั้น

ถ้าผู้กระทำความผิดตาม (๔) เป็นผู้กระทำความผิดตาม (๑) (๒) หรือ (๓) ด้วย ให้ลงโทษตาม (๑) (๒) หรือ (๓) แล้วแต่กรณี แต่กระหนงเดียว

ถ้าผู้กระทำความผิดหรือผู้ใช้หรือผู้สนับสนุนการกระทำความผิดตาม (๑) (๒) (๓) หรือ (๔) เป็นเจ้าพนักงานออกบัตร เจ้าพนักงานตรวจบัตร หรือพนักงานเจ้าหน้าที่ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่สามปีถึงสิบห้าปีและปรับตั้งแต่หกหมื่นบาทถึงสามแสนบาท”

มาตรา ๑๒ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๑๗ แห่งพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. ๒๕๒๖ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๔๒ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๑๗ ผู้ถือบัตรหรือใบรับหรือใบแทนใบรับซึ่งมีอายุตั้งแต่สิบห้าปีขึ้นไป ผู้ใดไม่สามารถแสดงบัตรหรือใบรับหรือใบแทนใบรับ เมื่อเจ้าพนักงานตรวจบัตรขอตรวจ ต้องระวางโทษปรับไม่เกินสองร้อยบาท”

มาตรา ๑๓ ให้ยกเลิกอัตราค่าธรรมเนียมท้ายพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. ๒๕๒๖ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๔๒ และให้ใช้อัตราค่าธรรมเนียมท้ายพระราชบัญญัตินี้แทน

มาตรา ๑๔ บรรดาคำขอที่ยื่นตามพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. ๒๕๒๖ ก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ให้ถือเป็นคำขอที่ได้ยื่นตามพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. ๒๕๒๖ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๑๕ บรรดาบัตร ใบรับหรือใบแทนใบรับที่ออกตามพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. ๒๕๒๖ ก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ให้ยังคงใช้ได้ต่อไปจนกว่าจะหมดอายุ ตามที่ระบุไว้ในบัตร ใบรับหรือใบแทนใบรับนั้น

บัตร ใบรับหรือใบแทนใบรับตามวรรคหนึ่งซึ่งยังไม่หมดอายุ ผู้ถือบัตร ใบรับหรือใบแทนใบรับ ประสงค์จะมีบัตรใหม่ตามพระราชบัญญัตินี้ ให้ยื่นคำขอมีบัตรต่อพนักงานเจ้าหน้าที่โดยไม่ต้อง เสียค่าธรรมเนียม

มาตรา ๑๖ ผู้ใดไม่ต้องมีบัตรหรือได้รับยกเว้นไม่ต้องมีบัตรตามพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. ๒๕๒๖ แต่ต้องมีบัตรตามพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. ๒๕๒๖ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัตินี้ ให้ยื่นคำขอมีบัตรต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ภายในหนึ่งปีนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ

ในกรณีจำเป็นรัฐมนตรีจะประกาศขยายระยะเวลาตามวรรคหนึ่งออกไปอีกก็ได้

มาตรา ๑๗ ในวาระเริ่มแรกแต่ไม่เกินสองปีนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้มีผลใช้บังคับ ความในมาตรา ๕ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. ๒๕๒๖ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติม โดยพระราชบัญญัตินี้มิให้ใช้บังคับกับบุคคลตามที่กำหนดในกฎกระทรวง แต่ไม่ตัดสิทธิบุคคลเหล่านั้น ที่จะขอมีบัตร

มาตรา ๑๘ ให้บรรดากฎกระทรวงและประกาศที่ออกตามพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. ๒๕๒๖ ซึ่งใช้บังคับอยู่ก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้มีผลใช้บังคับ ยังคงใช้ได้ต่อไปเท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งกับพระราชบัญญัตินี้ จนกว่าจะมีกฎกระทรวงหรือประกาศที่ออกตามพระราชบัญญัตินี้

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

อภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ

นายกรัฐมนตรี

อัตราค่าธรรมเนียม

(๑) การออกบัตรตามมาตรา ๖ จัตุวา	ฉบับละ ๑๐๐ บาท
(๒) การออกใบแทนใบรับ	ฉบับละ ๑๐ บาท
(๓) การขอคัดและรับรองสำเนาข้อมูลเกี่ยวกับบัตร	ฉบับละ ๑๐ บาท

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ โดยที่เป็นการสมควรกำหนดให้ผู้มีสัญชาติไทยทุกคนต้องมีบัตรประจำตัวประชาชนไว้ใช้แสดงตนเพื่อประโยชน์ในการเข้ารับบริการสาธารณะของรัฐ จึงได้ปรับปรุงหลักเกณฑ์และวิธีการการออกบัตรประจำตัวประชาชน เพื่อให้สอดคล้องกับการที่รัฐจะนำเทคโนโลยีมาใช้ในการบริการประชาชนในด้านต่าง ๆ ผ่านทางบัตรประจำตัวประชาชน เพื่อประโยชน์ของผู้ถือบัตรประจำตัวประชาชน สมควรแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายว่าด้วยบัตรประจำตัวประชาชน เพื่อให้สอดคล้องกับหลักการดังกล่าวและสภาพการณ์ปัจจุบัน จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

กฎกระทรวง

ฉบับที่ ๑๘ (พ.ศ. ๒๕๕๒) และฉบับแก้ไขเพิ่มเติม
ออกตามความในพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน
พ.ศ. ๒๕๒๖

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๗ แห่งพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. ๒๕๒๖ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๔๒ และมาตรา ๘ วรรคหนึ่ง และมาตรา ๒๓ แห่งพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. ๒๕๒๖ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยออกกฎกระทรวงไว้ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ให้ยกเลิก

(๑) กฎกระทรวง ฉบับที่ ๑๒ (พ.ศ. ๒๕๓๘) ออกตามความในพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. ๒๕๒๖

(๒) กฎกระทรวง ฉบับที่ ๑๓ (พ.ศ. ๒๕๓๙) ออกตามความในพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. ๒๕๒๖

(๓) กฎกระทรวง ฉบับที่ ๑๖ (พ.ศ. ๒๕๔๑) ออกตามความในพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. ๒๕๒๖

ข้อ ๒ ในกฎกระทรวงนี้

“คำขอ” หมายความว่า คำขอมีบัตร มีบัตรใหม่ หรือเปลี่ยนบัตรประจำตัวประชาชนตามแบบ บ.ป. ๑ ทำยกกฎกระทรวงนี้

“ใบรับ” หมายความว่า ใบรับคำขอมีบัตร มีบัตรใหม่ หรือเปลี่ยนบัตรประจำตัวประชาชนตามแบบ บ.ป. ๒ ทำยกกฎกระทรวงนี้ และให้มีสีเหลือง

“ใบแทนใบรับ” หมายความว่า ใบแทนใบรับคำขอมีบัตร มีบัตรใหม่ หรือเปลี่ยนบัตรประจำตัวประชาชน ตามแบบ บ.ป. ๒ ก ทำยกกฎกระทรวงนี้ และให้มีสีชมพู

*ข้อ ๓ บัตรมี ๓ ชนิด คือ

(๑) บัตรที่ไม่ได้ออกด้วยระบบคอมพิวเตอร์

* ข้อ ๓ ถูกยกเลิกโดยกฎกระทรวง ฉบับที่ ๒๑ (พ.ศ. ๒๕๔๓) ข้อ ๑

(๒) บัตรที่ออกด้วยระบบคอมพิวเตอร์

(๓) บัตรที่ออกด้วยระบบคอมพิวเตอร์แบบอนเนกประสงค์

๒บัตรตามวรรคหนึ่งให้มีสีขาว ลายพื้นสีฟ้า ผลิตด้วยวัสดุและเคลือบด้วยวัสดุป้องกันการปลอมแปลงตามที่เจ้าพนักงานออกบัตรกำหนด ในกรณีที่เจ้าพนักงานออกบัตรเห็นสมควรจะกำหนดให้มีจุดซ่อนเร้น ซึ่งมองไม่เห็นด้วยตาเปล่าเพื่อเป็นมาตรการตรวจสอบหรือป้องกันการปลอมแปลงบัตรสำหรับขนาดและลักษณะของบัตรแต่ละชนิดให้เป็นไปตามแบบบัตรทำกฎกระทรวงนี้

ข้อ ๔ การออกบัตรที่ออกด้วยระบบคอมพิวเตอร์จะดำเนินการในท้องที่จังหวัดใดให้เป็นไปตามที่กระทรวงมหาดไทยประกาศกำหนด

เมื่อได้มีประกาศของกระทรวงมหาดไทยตามวรรคหนึ่งแล้ว ให้บัตรที่ไม่ได้ออกด้วยระบบคอมพิวเตอร์ที่เจ้าพนักงานออกบัตรได้ออกไปแล้วในท้องที่จังหวัดนั้น คงใช้ได้ต่อไปจนกว่าบัตรจะหมดอายุ

๖ข้อ ๕ ในบัตรให้มีรายการและรายละเอียดของรายการในบัตร ดังต่อไปนี้

(๑) คำว่า “บัตรประจำตัวประชาชน”

(๒) รูปถ่ายของผู้ถือบัตร

(๓) เลขประจำตัวประชาชนของผู้ถือบัตร

(๔) ชื่อตัวและชื่อสกุลของผู้ถือบัตร

(๕) วันเดือนปีเกิดของผู้ถือบัตร

(๖) ที่อยู่ตามทะเบียนบ้านของผู้ถือบัตรในขณะยื่นคำขอ

(๗) วันออกบัตร

(๘) วันบัตรหมดอายุ

(๙) ลายมือชื่อหรือตราลายมือชื่อ และตราประจำตำแหน่งของเจ้าพนักงานออกบัตร

(๑๐) รายการศาสนาหรือนิกายของศาสนา หรือลัทธินิยมในทางศาสนาของผู้ถือบัตร โดยจะมีหรือไม่ก็ได้

สำหรับบัตรที่ออกด้วยระบบคอมพิวเตอร์แบบอนเนกประสงค์ ให้มีรายการเลขหมายคำขอ มีบัตร รหัสกำกับบัตร และรหัสแท่งตรวจสอบบัตร (bar code) ด้วย

รูปถ่ายของผู้ถือบัตรตาม (๒) ของวรรคหนึ่ง ต้องเป็นรูปถ่ายหน้าตรงไม่สวมหมวกหรือแว่นตา สีเข้ม และไม่ใส่ผ้าคลุมใบหน้าหรือผ้าโพกศีรษะเว้นแต่ผู้ซึ่งมีความจำเป็นตามศาสนา นิกายของศาสนา หรือลัทธินิยมในทางศาสนาของผู้ถือบัตร แต่จะต้องเปิดให้เห็นใบหน้า หน้าผาก คิ้ว ตา จมูก ปาก และคาง โดยรูปถ่ายจะปรากฏเลขหมายคำขอตามข้อ ๗ วรรคสอง และเลขแสดงส่วนสูง ของผู้ถือบัตรที่มีหน่วยวัดเป็นเซนติเมตร เว้นแต่ผู้ถือบัตรซึ่งมีส่วนสูงต่ำกว่าหนึ่งร้อยเซนติเมตร หรือมีส่วนสูงสูงกว่า

๖ ข้อ ๓ วรรคสอง ถูกยกเลิกโดยกฎกระทรวง ฉบับที่ ๒๓ (พ.ศ. ๒๕๕๔) ข้อ ๑

๗ ข้อ ๕ ถูกยกเลิกโดยกฎกระทรวง ฉบับที่ ๒๓ (พ.ศ. ๒๕๕๔) ข้อ ๒

หนึ่งร้อยเก้าสิบเซนติเมตร จะไม่มีเลขแสดงส่วนสูงของผู้ถือบัตรก็ได้ในกรณีดังกล่าวให้พนักงานเจ้าหน้าที่บันทึกหมายเหตุไว้ในคำขอด้วย

“ข้อ ๖ การขอมีบัตร การขอมีบัตรใหม่ หรือการขอเปลี่ยนบัตร ให้ผู้ขอยื่นคำขอพร้อมด้วยหลักฐานประกอบคำขอต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ตามระเบียบที่อธิบดีกรมการปกครองกำหนด ณ สถานที่ดังต่อไปนี้

- (๑) ที่ว่าการอำเภอ หรือกิ่งอำเภอ หรือสำนักงานเขต
- (๒) สำนักทะเบียนสาขาทามกฎหมายว่าด้วยการทะเบียนราษฎร
- (๓) สำนักงานเทศบาล
- (๔) ศาลาว่าการเมืองพัทยา
- (๕) สำนักงานหรือที่ทำการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เจ้าหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้นได้รับการแต่งตั้งเป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ตามกฎหมายว่าด้วยบัตรประจำตัวประชาชน
- (๖) สำนักบริหารการทะเบียน กรมการปกครอง
- (๗) หน่วยบริการจัดทำบัตรเคลื่อนที่ของกรมการปกครอง
- (๘) สถานที่อื่นที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด

นอกจากสถานที่ตามวรรคหนึ่ง ผู้มีถิ่นพำนักนอกราชอาณาจักรตามรายชื่อประเทศที่รัฐมนตรีประกาศกำหนดซึ่งประสงค์จะยื่นคำขอมีบัตรใหม่หรือคำขอเปลี่ยนบัตร อาจยื่นคำขอมีบัตรใหม่หรือคำขอเปลี่ยนบัตร ณ สถานเอกอัครราชทูต สถานกงสุลใหญ่ หรือส่วนราชการของกระทรวงการต่างประเทศที่เรียกชื่ออย่างอื่นซึ่งกระทรวงการต่างประเทศมอบหมายให้ปฏิบัติหน้าที่ด้านกงสุลที่มีอาณาเขตหรือเขตกงสุลในประเทศดังกล่าวได้

“ข้อ ๗ เมื่อพนักงานเจ้าหน้าที่เห็นว่าผู้ขอได้ดำเนินการตามข้อ ๖ อย่างถูกต้องและครบถ้วนแล้วให้พิมพ์ลายนิ้วมือผู้ขอ กำหนดเลขหมายคำขอ กำหนดเลขที่อนุญาตให้ทำบัตรและถ่ายรูปเพื่อทำบัตร

เลขหมายคำขอให้ประกอบด้วยรหัสแสดงถึงสถานที่จัดทำบัตรตามที่กรมการปกครองกำหนดจำนวนสี่หลัก เลขแสดงจำนวนครั้งที่ทำบัตรของแต่ละบุคคลจำนวนสองหลัก และเลขตรวจสอบความถูกต้องของการออกบัตรจำนวนแปดหลัก

เลขที่อนุญาตให้ทำบัตรให้ประกอบด้วยรหัสแสดงถึงสถานที่จัดทำบัตรตามที่กรมการปกครองกำหนดจำนวนสี่หลัก เลขรอบการทำบัตรจำนวนสองหลัก และเลขแสดงลำดับของจำนวนผู้ขอจำนวนหกหลัก เริ่มตั้งแต่ ๐๐๐๐๐๑ ถึง ๙๙๙๙๙๙ เรียงไปตามลำดับ เมื่อครบแล้วให้ขึ้นเลขรอบการทำบัตรลำดับถัดไป และเลขแสดงลำดับของจำนวนผู้ขอจำนวนหกหลัก เริ่มตั้งแต่ ๐๐๐๐๐๑ ต่อเนื่องกันไป

“ข้อ ๖ ถูกยกเลิกโดยกฎกระทรวง ฉบับที่ ๒๔ (พ.ศ. ๒๕๕๕)

“ข้อ ๗ ถูกยกเลิกโดยกฎกระทรวง ฉบับที่ ๒๑ (พ.ศ. ๒๕๔๗) ข้อ ๒ และกฎกระทรวง ฉบับที่ ๒๒ (พ.ศ. ๒๕๕๐) ข้อ ๑

การพิมพ์ลายนิ้วมือผู้ขอ ให้ดำเนินการดังต่อไปนี้

(๑) การขอมีบัตร ให้ผู้ขอพิมพ์ลายนิ้วหัวแม่มือขวาและซ้ายเพื่อจัดเก็บไว้ในฐานข้อมูลทะเบียนบัตร หากจัดเก็บลายพิมพ์นิ้วหัวแม่มือขวาและซ้ายไม่ได้ ให้พิมพ์ลายนิ้วมืออื่นขวาและซ้ายในลำดับถัดไป หากมีนิ้วใดนิ้วหนึ่งเหลือเพียงนิ้วเดียวหรือสามารถจัดเก็บลายพิมพ์นิ้วมือได้เพียงนิ้วเดียว ให้จัดเก็บลายพิมพ์นิ้วมืองดกล่าวเพียงนิ้วเดียวได้แต่ต้องจัดเก็บสองครั้ง หากผู้ขอไม่มีนิ้วมือเหลืออยู่ให้ได้รับการยกเว้นการพิมพ์ลายนิ้วมือและให้บันทึกหมายเหตุไว้ในคำขอว่าไม่มีนิ้วมือ หรือหากไม่สามารถจัดเก็บลายพิมพ์นิ้วมือได้ ให้บันทึกหมายเหตุไว้ในคำขอว่าไม่สามารถจัดเก็บลายพิมพ์นิ้วมือได้

(๒) การขอมีบัตรใหม่หรือเปลี่ยนบัตร ให้ผู้ขอพิมพ์ลายนิ้วหัวแม่มือขวาและซ้ายเพื่อเปรียบเทียบกับลายพิมพ์นิ้วหัวแม่มือในฐานข้อมูลทะเบียนบัตรด้วยระบบคอมพิวเตอร์ หรือในกรณีที่มีการพิมพ์ลายนิ้วมืออื่นตาม (๑) ให้เปรียบเทียบกับลายพิมพ์นิ้วมือนั้น เพื่อยืนยันตัวบุคคล แต่ถ้าไม่ปรากฏลายพิมพ์นิ้วมือของผู้ขอในฐานข้อมูลทะเบียนบัตร ให้พนักงานเจ้าหน้าที่บันทึกเพิ่มเติมในคำขอ หากผลการเปรียบเทียบลายพิมพ์นิ้วมือถูกต้อง ให้พนักงานเจ้าหน้าที่อนุญาตให้ทำบัตรได้ หากผลการเปรียบเทียบลายพิมพ์นิ้วมือไม่ผ่านการเปรียบเทียบด้วยระบบคอมพิวเตอร์ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ตรวจสอบและพิจารณาเปรียบเทียบลายพิมพ์นิ้วมือที่จัดเก็บไว้ในฐานข้อมูลทะเบียนบัตรกับลายพิมพ์นิ้วมือของผู้ขอด้วยตนเอง เพื่อยืนยันว่าเป็นบุคคลเดียวกัน และในกรณีเช่นนี้หรือในกรณีไม่ปรากฏลายพิมพ์นิ้วมือในฐานข้อมูลทะเบียนบัตร พนักงานเจ้าหน้าที่อาจเรียกเอกสารหลักฐานหรือสอบสวนเจ้าบ้านหรือบุคคลผู้มาเชื่อถือ แล้วแต่กรณีเพิ่มเติมได้เท่าที่จำเป็น ทั้งนี้ หากอนุญาตให้ทำบัตรได้ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่บันทึกรหัสผ่านของพนักงานเจ้าหน้าที่เพื่อยืนยันการอนุญาต หากไม่อนุญาตให้ทำบัตร ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ยกเลิกรายการที่บันทึกไว้แล้วแจ้งเป็นหนังสือให้ผู้ขอทราบถึงเหตุผลที่ไม่อนุญาตให้ทำบัตร

ในกรณีที่บัตรที่ออกด้วยระบบคอมพิวเตอร์แบบอนเนกประสงค์ เมื่อได้ดำเนินการตามวรรคสอง วรรคสาม และวรรคสี่แล้ว ให้พิมพ์ลายนิ้วชี้ขวาและซ้ายของผู้ขอ เพื่อจัดเก็บไว้ในหน่วยความจำ หากจัดเก็บลายพิมพ์นิ้วชี้ขวาและซ้ายไม่ได้ ให้พิมพ์ลายนิ้วมืออื่นขวาและซ้ายในลำดับถัดไป หากมีนิ้วใดนิ้วหนึ่งเหลือเพียงนิ้วเดียวหรือสามารถจัดเก็บลายพิมพ์นิ้วมือได้เพียงนิ้วเดียว ให้จัดเก็บลายพิมพ์นิ้วมืองดกล่าวเพียงนิ้วเดียวได้แต่ต้องจัดเก็บสองครั้ง หากผู้ขอไม่มีนิ้วมือเหลืออยู่หรือหากไม่สามารถจัดเก็บลายพิมพ์นิ้วมือได้ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่แจ้งรหัสบุคคลตามที่กรมการปกครองกำหนดให้ผู้ขอทราบ

ข้อ ๘ ในการออกบัตรสำหรับบัตรที่ออกด้วยระบบคอมพิวเตอร์ เมื่อพนักงานเจ้าหน้าที่ดำเนินการตามข้อ ๗ แล้ว ให้พิมพ์รายการลงในบัตร เคลือบบัตรด้วยวัสดุป้องกันการปลอมแปลง และมอบบัตรให้แก่ผู้ขอ

การออกบัตรตามวรรคหนึ่งในกรณีบัตรเดิมหมดอายุ หรือบัตรชำรุดในสาระสำคัญ หรือในกรณีที่ผู้ถือบัตรเปลี่ยนชื่อตัว ชื่อสกุล หรือเปลี่ยนชื่อตัวและชื่อสกุล หรือเปลี่ยนที่อยู่ก่อนมอบบัตรแก่ผู้ขอ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่เรียกบัตรเดิมคืนจากผู้ขอด้วย

ข้อ ๙ ในการออกบัตรสำหรับบัตรที่ไม่ได้ออกด้วยระบบคอมพิวเตอร์ เมื่อพนักงานเจ้าหน้าที่ดำเนินการตามข้อ ๗ แล้ว ให้ออกใบรับแก่ผู้ขอไว้เป็นหลักฐานเพื่อใช้แทนบัตรไปพลางก่อนตามระยะเวลาที่กำหนดไว้ในใบรับ และให้ส่งคำขอพร้อมด้วยฟิล์มรูปถ่ายของผู้ขอไปออกบัตรที่สำนักงานทะเบียนบัตรประจำตัวประชาชน กรมการปกครอง หรือที่ซึ่งเจ้าพนักงานออกบัตรกำหนด

ข้อ ๑๐ การออกใบรับ ให้มอบบัตรเดิมคืนให้แก่ผู้ขอเพื่อใช้ร่วมกับใบรับนั้นเว้นแต่ในกรณีที่เป็นกรณีขอมีบัตรครั้งแรกและการขอมีบัตรใหม่เนื่องจากบัตรเดิมหายหรือถูกทำลายทั้งหมด

กรณีใบรับหาย ถูกทำลาย หรือชำรุดในสาระสำคัญ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่แห่งท้องที่ที่ออกใบรับนั้นออกใบแทนใบรับให้แก่ผู้ขอไว้เป็นหลักฐานเพื่อใช้แทนบัตรไปพลางก่อนตามระยะเวลาที่กำหนดไว้ในใบรับฉบับที่หาย ถูกทำลาย หรือชำรุดในสาระสำคัญ แล้วแต่กรณี

ข้อ ๑๑ การออกบัตรตามข้อ ๙ ในกรณีที่เป็นกรณีขอมีบัตรเป็นครั้งแรกหรือในกรณีที่บัตรหายหรือถูกทำลาย ก่อนมอบบัตรแก่ผู้ขอให้พนักงานเจ้าหน้าที่เรียกใบรับหรือใบแทนใบรับคืน

สำหรับการออกบัตรในกรณีที่บัตรหมดอายุหรือชำรุดในสาระสำคัญ และในกรณีที่ผู้ถือบัตรเปลี่ยนชื่อตัว ชื่อสกุล หรือเปลี่ยนชื่อตัวและชื่อสกุล หรือเปลี่ยนที่อยู่ ก่อนมอบบัตรแก่ผู้ขอให้พนักงานเจ้าหน้าที่เรียกใบรับหรือใบแทนใบรับ พร้อมด้วยบัตรเดิมคืน

ข้อ ๑๒ คำขอทุกฉบับที่ได้ออกบัตรแล้ว ให้เจ้าพนักงานออกบัตรจัดให้มีการบันทึกไว้ด้วยระบบไมโครฟิล์มหรือระบบคอมพิวเตอร์ และเมื่อดำเนินการแล้ว ให้ส่งคำขอดังกล่าวคืนให้พนักงานเจ้าหน้าที่เก็บรักษาไว้เป็นหลักฐานตามระเบียบที่กรมการปกครองกำหนด

ข้อ ๑๓ ในกรณีบัตรมีรายการไม่ตรงกับคำขอหรือข้อเท็จจริงตามทะเบียนบ้านให้พนักงานเจ้าหน้าที่ดำเนินการเพื่อออกบัตรให้ใหม่

ข้อ ๑๔ บัตร ใบรับ และใบแทนใบรับที่ได้ออกไว้ก่อนวันที่กฎกระทรวงนี้ใช้บังคับให้คงใช้ได้ต่อไปจนกว่าจะหมดอายุ หรือมีบัตรหรือใบรับหรือใบแทนใบรับใหม่ตามกฎกระทรวงนี้แล้วแต่กรณี

ให้ไว้ ณ วันที่ ๒ เมษายน พ.ศ. ๒๕๔๒

ชำนาญ ศักดิ์เศรษฐ์

รัฐมนตรีช่วยว่าการฯ รักษาการแทน

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย

กฎกระทรวง ฉบับที่ ๑๘ (พ.ศ. ๒๕๔๒) ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๑๖ / ตอนที่ ๒๖ ก / หน้า ๖ / ๑๒
เมษายน ๒๕๔๒

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้กฎหมายฉบับนี้ คือ โดยที่ได้มีการแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. ๒๕๒๖ โดยพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๔๒ ทำให้มีผลกระทบต่อกฎกระทรวง ฉบับที่ ๑๒ (พ.ศ. ๒๕๓๘) ออกตามความในพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. ๒๕๒๖ ที่กำหนดขนาด สี และลักษณะของบัตร ตลอดจนรายการในบัตรและรายละเอียดของรายการในบัตรหลักเกณฑ์และวิธีการในการขอมีบัตร การขอมีบัตรใหม่ การขอเปลี่ยนบัตร การออกบัตร การออกใบรับและการออกใบแทนใบรับที่ใช้บังคับอยู่ในปัจจุบันสมควรปรับปรุงกฎกระทรวงดังกล่าวให้เหมาะสม จึงจำเป็นต้องออกกฎกระทรวงนี้

กฎกระทรวง ฉบับที่ ๒๐ (พ.ศ. ๒๕๔๖) ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๒๐ / ตอนที่ ๓๑ ก / หน้า ๑ / ๑๘
เมษายน ๒๕๔๖

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้กฎกระทรวงฉบับนี้ คือ โดยที่เป็นการสมควรกำหนดให้สำนักบริหารการทะเบียน กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย เป็นสถานที่ยื่นคำขอทำบัตรประจำตัวประชาชน ต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ สำหรับผู้ซึ่งมีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านในทุกท้องที่ทั่วราชอาณาจักร ในการขอมีบัตร การขอมีบัตรใหม่หรือการขอเปลี่ยนบัตรประจำตัวประชาชน กรณีมีความจำเป็น หรือเพื่ออำนวยความสะดวกแก่ประชาชนและหน่วยงานของรัฐ จึงจำเป็นต้องออกกฎกระทรวงนี้

กฎกระทรวง ฉบับที่ ๒๑ (พ.ศ. ๒๕๔๗) ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๒๑ / ตอนพิเศษ ๕๓ ก / หน้า ๑ / ๑๐
กันยายน ๒๕๔๗

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้กฎกระทรวงฉบับนี้ คือ เนื่องจากคณะรัฐมนตรีมีนโยบายที่จะให้ประชาชนมีบัตรประจำตัวประชาชนแบบอเนกประสงค์ที่จะใช้แสดงรายละเอียดที่เกี่ยวกับบุคคลนั้น เพียงใบเดียว และเพื่อเป็นการประหยัดงบประมาณค่าใช้จ่ายในการทำบัตรประจำตัวประชาชน รวมทั้งควรแก้ไขปรับปรุงองค์ประกอบของเลขหมายคำขอมีบัตรประจำตัวประชาชนเพื่อประโยชน์ในการตรวจสอบความถูกต้องของการออกบัตรประจำตัวประชาชนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น จึงสมควรแก้ไขเพิ่มเติมกฎกระทรวง ฉบับที่ ๑๘ (พ.ศ. ๒๕๔๒) ออกตามความในพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. ๒๕๒๖ ให้สอดคล้องกับการกำหนดให้มีบัตรประจำตัวประชาชนแบบอเนกประสงค์ด้วยระบบคอมพิวเตอร์ และการปรับปรุงองค์ประกอบเลขหมายคำขอมีบัตรประจำตัวประชาชนดังกล่าว จึงจำเป็นต้องออกกฎกระทรวงนี้

กฎกระทรวง ฉบับที่ ๒๒ (พ.ศ. ๒๕๕๐) ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๒ ตอนที่ ๕๐ ก / หน้า ๗ / ๓ กันยายน ๒๕๕๐

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้กฎกระทรวงฉบับนี้ คือ โดยที่เป็นการสมควรกำหนดวิธีการพิมพ์ลายนิ้วมือในการขอมีบัตร มีบัตรใหม่ หรือเปลี่ยนบัตรประจำตัวประชาชน และการเก็บลายพิมพ์นิ้วมือไว้ในบัตร เพื่อให้สอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบัน และการพัฒนาระบบการจัดทำบัตรประจำตัวประชาชนด้วยระบบคอมพิวเตอร์แบบอเนกประสงค์ รวมทั้งป้องกันการทุจริตในการทำบัตรประจำตัวประชาชนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ตลอดจนปรับปรุงแบบ สี ลักษณะรายการและรายละเอียดของบัตรประจำตัวประชาชนที่ออกด้วยระบบคอมพิวเตอร์แบบอเนกประสงค์และปรับปรุงแบบคำขอมีบัตร มีบัตรใหม่ หรือเปลี่ยนบัตรประจำตัวประชาชน ให้ถูกต้องและเหมาะสมยิ่งขึ้น จึงจำเป็นต้องออกกฎกระทรวงนี้

กฎกระทรวง ฉบับที่ ๒๓ (พ.ศ. ๒๕๕๔) ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๒๘ / ตอนที่ ๑๐ ก / หน้า ๕๘ / ๒๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๔

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้กฎกระทรวงฉบับนี้ คือ โดยที่เป็นการสมควรกำหนดขนาด สี และลักษณะของบัตร และรายการในบัตรและรายละเอียดของรายการในบัตร รวมทั้งแบบบัตรประจำตัวประชาชนที่ออกด้วยระบบคอมพิวเตอร์แบบอเนกประสงค์ให้มีความชัดเจนและเหมาะสม ตลอดจนกำหนดให้เจ้าพนักงานออกบัตรสามารถกำหนดมาตรการตรวจสอบและป้องกันการปลอมแปลงบัตรได้อย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น จึงจำเป็นต้องออกกฎกระทรวงนี้

กฎกระทรวง ฉบับที่ ๒๔ (พ.ศ. ๒๕๕๕) ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๒๙ / ตอนที่ ๗๙ ก / หน้า ๔ / ๑๗ สิงหาคม ๒๕๕๕

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้กฎกระทรวงฉบับนี้ คือ เนื่องจากในปัจจุบันกระทรวงมหาดไทยได้ประกาศกำหนดให้การจัดทำบัตรประจำตัวประชาชนด้วยระบบคอมพิวเตอร์สามารถดำเนินการได้ในทุกอำเภอและทุกจังหวัด ครอบคลุมพื้นที่ทั่วราชอาณาจักรแล้ว การกำหนดให้กระทรวงมหาดไทยประกาศกำหนดท้องที่จังหวัดที่สามารถดำเนินการออกบัตรประจำตัวประชาชนด้วยระบบคอมพิวเตอร์ จึงไม่มีความจำเป็นอีกต่อไป ประกอบกับโดยที่เป็นการสมควรเพิ่มสถานที่ในการยื่นคำขอมีบัตรประจำตัวประชาชน คำขอมีบัตรประจำตัวประชาชนใหม่หรือคำขอเปลี่ยนบัตรประจำตัวประชาชน ทั้งในและนอกราชอาณาจักร เพื่ออำนวยความสะดวกแก่ประชาชนซึ่งประสงค์จะยื่นคำขอ จึงจำเป็นต้องออกกฎกระทรวงนี้

กฎกระทรวง

ฉบับที่ ๒๒ (พ.ศ. ๒๕๕๐)

ออกตามความในพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. ๒๕๒๖

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๗ แห่งพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. ๒๕๒๖ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๘ วรรคหนึ่ง และมาตรา ๒๓ แห่งพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. ๒๕๒๖ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยออกกฎกระทรวงไว้ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ให้ยกเลิกความในข้อ ๗ แห่งกฎกระทรวง ฉบับที่ ๑๘ (พ.ศ. ๒๕๔๒) ออกตามความในพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. ๒๕๒๖ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยกฎกระทรวง ฉบับที่ ๒๑ (พ.ศ. ๒๕๔๗) ออกตามความในพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. ๒๕๒๖ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“ข้อ ๗ เมื่อพนักงานเจ้าหน้าที่เห็นว่าผู้ขอได้ดำเนินการตามข้อ ๖ อย่างถูกต้องและครบถ้วนแล้วให้พิมพ์ลายนิ้วมือผู้ขอ กำหนดเลขหมายคำขอ กำหนดเลขที่อนุญาตให้ทำบัตรและถ่ายรูปเพื่อทำบัตร

เลขหมายคำขอให้ประกอบด้วยรหัสแสดงถึงสถานที่จัดทำบัตรตามที่กรมการปกครอง กำหนดจำนวนสี่หลัก เลขแสดงจำนวนครั้งที่ทำบัตรของแต่ละบุคคลจำนวนสองหลักและเลขตรวจสอบความถูกต้องของการออกบัตรจำนวนแปดหลัก

เลขที่อนุญาตให้ทำบัตรให้ประกอบด้วยรหัสแสดงถึงสถานที่จัดทำบัตรตามที่กรมการปกครอง กำหนดจำนวนสี่หลัก เลขรอบการทำบัตรจำนวนสองหลัก และเลขแสดงลำดับของจำนวนผู้ขอจำนวนหกหลัก เริ่มตั้งแต่ ๐๐๐๐๐๑ ถึง ๙๙๙๙๙๙ เรียงไปตามลำดับ เมื่อครบแล้วให้ขึ้นเลขรอบการทำบัตรลำดับถัดไป และเลขแสดงลำดับของจำนวนผู้ขอจำนวนหกหลัก เริ่มตั้งแต่ ๐๐๐๐๐๑ ต่อเนื่องกันไป

การพิมพ์ลายนิ้วมือผู้ขอ ให้ดำเนินการดังต่อไปนี้

(๑) การขอมีบัตร ให้ผู้ขอพิมพ์ลายนิ้วหัวแม่มือขวาและซ้ายเพื่อจัดเก็บไว้ในฐานข้อมูลทะเบียนบัตร หากจัดเก็บลายพิมพ์นิ้วหัวแม่มือขวาและซ้ายไม่ได้ ให้พิมพ์ลายนิ้วมืออื่นขวาและซ้ายในลำดับถัดไปหากมีนิ้วใดนิ้วหนึ่งเหลือเพียงนิ้วเดียวหรือสามารถจัดเก็บลายพิมพ์นิ้วมือได้เพียงนิ้วเดียว ให้จัดเก็บลายพิมพ์นิ้วมืองัดกลางเพียงนิ้วเดียวได้แต่ต้องจัดเก็บสองครั้ง หากผู้ขอไม่มีนิ้วมือเหลืออยู่

ให้ได้รับยกเว้นการพิมพ์ลายนิ้วมือ และให้บันทึกหมายเหตุไว้ในคำขอว่าไม่มีนิ้วมือ หรือหากไม่สามารถจัดเก็บลายพิมพ์นิ้วมือได้ ให้บันทึกหมายเหตุไว้ในคำขอว่าไม่สามารถจัดเก็บลายพิมพ์นิ้วมือได้

(๒) การขอมีบัตรใหม่หรือเปลี่ยนบัตร ให้ผู้ขอพิมพ์ลายนิ้วหัวแม่มือขวาและซ้ายเพื่อเปรียบเทียบกับลายพิมพ์นิ้วหัวแม่มือในฐานข้อมูลทะเบียนบัตรด้วยระบบคอมพิวเตอร์ หรือในกรณีที่มีการพิมพ์ลายนิ้วมืออื่นตาม (๑) ให้เปรียบเทียบกับลายพิมพ์นิ้วมือนั้น เพื่อยืนยันตัวบุคคล แต่ถ้าไม่ปรากฏลายพิมพ์นิ้วมือของผู้ขอในฐานข้อมูลทะเบียนบัตร ให้พนักงานเจ้าหน้าที่บันทึกเพิ่มเติมในคำขอ หากผลการเปรียบเทียบลายพิมพ์นิ้วมืองูกต้อง ให้พนักงานเจ้าหน้าที่อนุญาตให้ทำบัตรได้ หากผลการเปรียบเทียบลายพิมพ์นิ้วมือไม่ผ่านการเปรียบเทียบด้วยระบบคอมพิวเตอร์ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ตรวจสอบและพิจารณาเปรียบเทียบลายพิมพ์นิ้วมือที่จัดเก็บไว้ในฐานข้อมูลทะเบียนบัตรกับลายพิมพ์นิ้วมือของผู้ขอด้วยตนเอง เพื่อยืนยันว่าเป็นบุคคลคนเดียวกัน และในกรณี เช่นว่านี้หรือในกรณีไม่ปรากฏลายพิมพ์นิ้วมือในฐานข้อมูลทะเบียนบัตรพนักงานเจ้าหน้าที่อาจเรียกเอกสารหลักฐานหรือสอบสวนเจ้าบ้านหรือบุคคลผู้นำเชื่อถือแล้วแต่กรณี เพิ่มเติมได้เท่าที่จำเป็น ทั้งนี้ หากอนุญาตให้ทำบัตรได้ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่บันทึกผ่านของพนักงานเจ้าหน้าที่เพื่อยืนยันการอนุญาต หากไม่อนุญาตให้ทำบัตร ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ยกเลิกรายการที่บันทึกไว้แล้วแจ้งเป็นหนังสือให้ผู้ขอทราบถึงเหตุผลที่ไม่อนุญาตให้ทำบัตร

ในกรณีที่ เป็นบัตรที่ออกด้วยระบบคอมพิวเตอร์แบบเอกประสงค์ เมื่อได้ดำเนินการตามวรรคสอง วรรคสาม และวรรคสี่แล้ว ให้พิมพ์ลายนิ้วชี้ขวาและซ้ายของผู้ขอ เพื่อจัดเก็บไว้ในหน่วยความจำ หากจัดเก็บลายพิมพ์นิ้วชี้ขวาและซ้ายไม่ได้ ให้พิมพ์ลายนิ้วมืออื่นขวาและซ้ายในลำดับถัดไป หากมีนิ้วใดนิ้วหนึ่งเหลือเพียงนิ้วเดียวหรือสามารถจัดเก็บลายพิมพ์นิ้วมือได้เพียงนิ้วเดียวให้จัดเก็บลายพิมพ์นิ้วมืองดกล่าวเพียงนิ้วเดียวได้แต่ต้องจัดเก็บสองครั้ง หากผู้ขอไม่มีนิ้วมือเหลืออยู่หรือหากไม่สามารถจัดเก็บลายพิมพ์นิ้วมือได้ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่แจ้งรหัสบุคคลตามที่กรมการปกครองกำหนดให้ผู้ขอทราบ”

ข้อ ๒ ให้ยกเลิกแบบบัตรประจำตัวประชาชนที่ออกด้วยระบบคอมพิวเตอร์แบบเอกประสงค์ ท้ายกฎกระทรวง ฉบับที่ ๑๘ (พ.ศ. ๒๕๔๒) ออกตามความในพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. ๒๕๒๖ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยกฎกระทรวง ฉบับที่ ๒๑ (พ.ศ. ๒๕๔๓) ออกตามความในพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. ๒๕๒๖ และให้ใช้แบบบัตรประจำตัวประชาชนที่ออกด้วยระบบคอมพิวเตอร์แบบเอกประสงค์ท้ายกฎกระทรวงนี้แทน

ข้อ ๓ ให้ยกเลิกแบบ บ.ป. ๑ ท้ายกฎกระทรวง ฉบับที่ ๑๘ (พ.ศ. ๒๕๔๒) ออกตามความในพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. ๒๕๒๖ และให้ใช้แบบ บ.ป. ๑ ท้ายกฎกระทรวงนี้แทน

ข้อ ๔ บัตรประจำตัวประชาชนที่ออกด้วยระบบคอมพิวเตอร์แบบเนกประสงค์ที่ได้ออกไว้ก่อนวันที่กฎกระทรวงนี้ใช้บังคับ ให้ยังคงใช้ได้ต่อไปจนกว่าบัตรจะหมดอายุ หรือได้มีการขอมีบัตรใหม่ หรือมีการขอเปลี่ยนบัตรตามกฎกระทรวงนี้

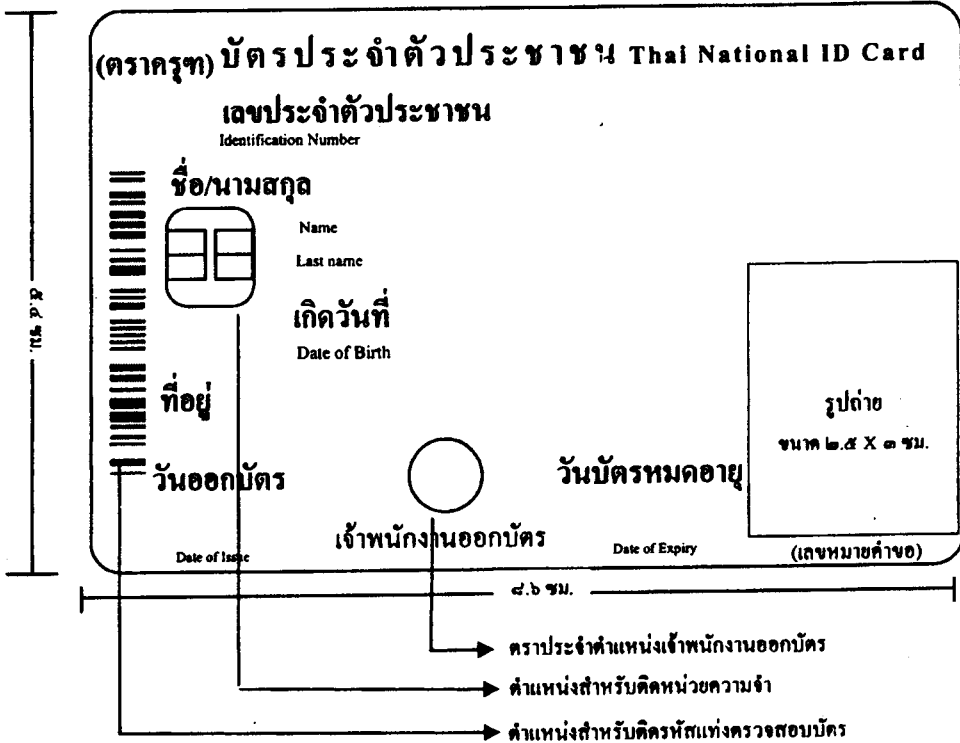
ให้ไว้ ณ วันที่ ๙ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๕๐

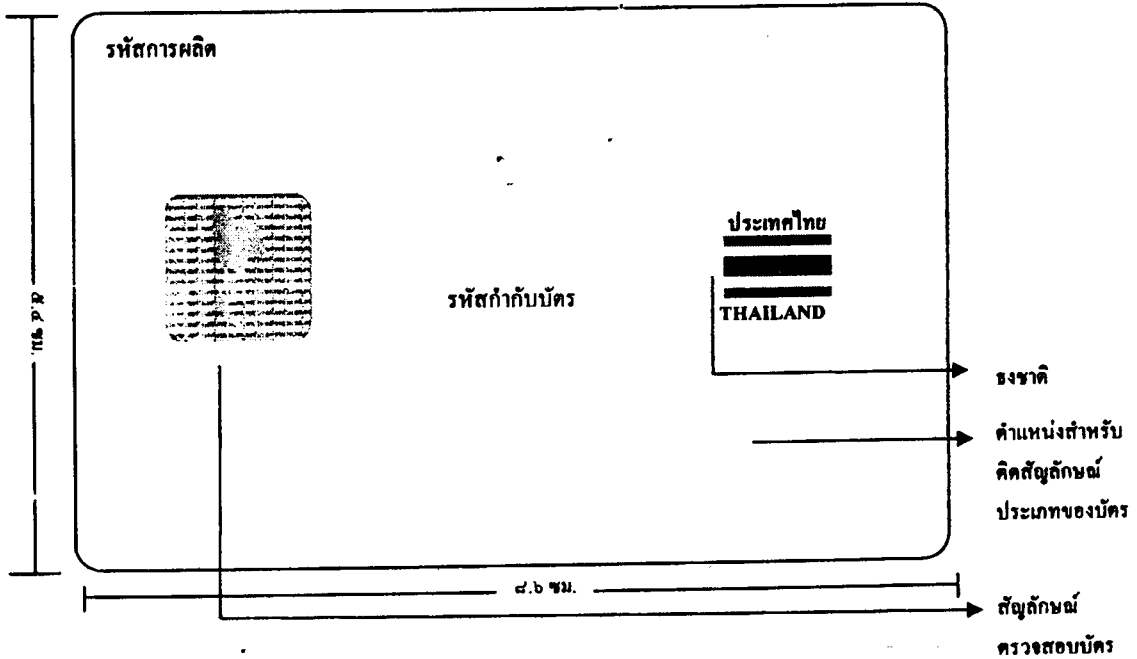
(นายอารีย์ วงศ์อารยะ)

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย

แบบบัตรประจำตัวประชาชนที่ออกด้วยระบบคอมพิวเตอร์แบบเอกประสงค์ (ด้านหน้า)

(ด้านหลัง)

คำขอมีบัตร มีบัตรใหม่ หรือเปลี่ยนบัตรประจำตัวประชาชน

บ.ป. ๑

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

ข้าพเจ้า.....เกิดวันที่.....

ชื่อ - สกุลเป็นภาษาอังกฤษ..... สัญชาติ.....

เลขประจำตัวประชาชน..... มีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้าน

เลขที่..... หมู่ที่..... ตรอก/ซอย..... ถนน.....

ตำบล/แขวง..... อำเภอ/เขต..... จังหวัด..... โทร.....

สถานภาพ..... ศาสนา..... หมู่อโหด..... อาชีพ.....

ขอยื่นคำขอต่อพนักงานเจ้าหน้าที่.....

เพื่อขอ.....ในกรณี.....

ข้าพเจ้าขอรับรองว่าข้อความดังกล่าวข้างต้นเป็นความจริงทุกประการ

(ลายมือชื่อ).....ผู้ยื่นคำขอ

(.....)

(สำหรับเจ้าหน้าที่)

บัตรเดิม/เอกสารราชการเลขที่..... ออกโดย.....

คดีเปรียบเทียบปรับที่..... ลงวันที่..... ใบเสร็จรับเงินเลขที่.....

 ค่าธรรมเนียมบัตรประจำตัวประชาชน.....เป็นเงิน.....บาท (.....) ค่าปรับคดีอาญากระทำผิดฐาน.....เป็นเงิน.....บาท (.....)

บันทึกเพิ่มเติม

รูปถ่ายปัจจุบัน

รูปถ่ายเดิมจากฐานข้อมูล

เลขหมายคำขอมีบัตร

(ลายมือชื่อ).....ผู้รับคำขอ, ตรวจสอบ ท.ร. ๑๔,

(.....)ผู้ถ่ายรูปและพิมพ์ลายนิ้วมือ

(ลายมือชื่อ).....ผู้พิมพ์บัตร

(.....)

คำสั่งพนักงานเจ้าหน้าที่

.....

หัวนมมือซ้าย

หัวนมมือขวา

เลขที่อนุญาตให้ทำบัตร

(ลายมือชื่อ).....

(.....)

พนักงานเจ้าหน้าที่

หมายเหตุ

กฎกระทรวง

ฉบับที่ ๒๓ (พ.ศ. ๒๕๕๔)

ออกตามความในพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. ๒๕๒๖

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๗ แห่งพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. ๒๕๒๖ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๔๒ และมาตรา ๒๓ แห่งพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. ๒๕๒๖ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยออกกฎกระทรวงไว้ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ให้ยกเลิกความในวรรคสองของข้อ ๓ แห่งกฎกระทรวง ฉบับที่ ๑๘ (พ.ศ. ๒๕๔๒) ออกตามความในพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. ๒๕๒๖ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยกฎกระทรวง ฉบับที่ ๒๑ (พ.ศ. ๒๕๔๗) ออกตามความในพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. ๒๕๒๖ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“บัตรตามวรรคหนึ่งให้มีสีขาว ลายพื้นสีฟ้า ผลิตด้วยวัสดุและเคลือบด้วยวัสดุป้องกันการปลอมแปลงตามที่เจ้าพนักงานออกบัตรกำหนด ในกรณีที่เจ้าพนักงานออกบัตรเห็นสมควร จะกำหนดให้มีจุดซ่อนเร้นซึ่งมองไม่เห็นด้วยตาเปล่าเพื่อเป็นมาตรการตรวจสอบหรือป้องกันการปลอมแปลงบัตรไว้ด้วยก็ได้ สำหรับขนาดและลักษณะของบัตรแต่ละชนิด ให้เป็นไปตามแบบบัตรท้ายกฎกระทรวงนี้”

ข้อ ๒ ให้ยกเลิกความในข้อ ๕ แห่งกฎกระทรวง ฉบับที่ ๑๘ (พ.ศ. ๒๕๔๒) ออกตามความในพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. ๒๕๒๖ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“ข้อ ๕ ในบัตรให้มีรายการและรายละเอียดของรายการในบัตร ดังต่อไปนี้

- (๑) คำว่า “บัตรประจำตัวประชาชน”
- (๒) รูปถ่ายของผู้ถือบัตร
- (๓) เลขประจำตัวประชาชนของผู้ถือบัตร
- (๔) ชื่อตัวและชื่อสกุลของผู้ถือบัตร
- (๕) วันเดือนปีเกิดของผู้ถือบัตร
- (๖) ที่อยู่ตามทะเบียนบ้านของผู้ถือบัตรในขณะยื่นคำขอ

- (๗) วันออกบัตร
 (๘) วันบัตรหมดอายุ
 (๙) ลายมือชื่อหรือตราลายมือชื่อ และตราประจำตำแหน่งของเจ้าพนักงานออกบัตร
 (๑๐) รายการศาสนาหรือนิกายของศาสนา หรือลัทธินิยมในทางศาสนาของผู้ถือบัตร โดยจะมีหรือไม่มีก็ได้

สำหรับบัตรที่ออกด้วยระบบคอมพิวเตอร์แบบอเนกประสงค์ ให้มีรายการเลขหมาย คำขอมีบัตร รหัสกำกับบัตร และรหัสแท่งตรวจสอบบัตร (bar code) ด้วย

รูปถ่ายของผู้ถือบัตรตาม (๒) ของวรรคหนึ่ง ต้องเป็นรูปถ่ายหน้าตรง ไม่สวมหมวกหรือแว่นตาสีเข้ม และไม่ใส่ผ้าคลุมหน้าหรือผ้าโพกศีรษะเว้นแต่ผู้ซึ่งมีความจำเป็นตามศาสนา นิกายของศาสนา หรือลัทธินิยมในทางศาสนาของผู้ถือบัตร แต่ต้องเปิดให้เห็นใบหน้า หน้าผาก คิ้ว ตา จมูก ปาก และคาง โดยรูปถ่ายจะปรากฏเลขหมายคำขอตามข้อ ๗ วรรคสอง และเลขแสดงส่วนสูงของผู้ถือบัตรที่มีหน่วยวัดเป็นเซนติเมตร เว้นแต่ผู้ถือบัตรซึ่งมีส่วนสูงต่ำกว่าหนึ่งร้อยเซนติเมตร หรือมีส่วนสูงสูงกว่าหนึ่งร้อยเก้าสิบเซนติเมตร จะไม่มีเลขแสดงส่วนสูงของผู้ถือบัตรก็ได้ ในกรณีดังกล่าวให้พนักงานเจ้าหน้าที่บันทึกหมายเหตุไว้ในคำขอด้วย”

ข้อ ๓ ให้ยกเลิกแบบบัตรประจำตัวประชาชนที่ออกด้วยระบบคอมพิวเตอร์แบบอเนกประสงค์ ท้ายกฎกระทรวง ฉบับที่ ๑๘ (พ.ศ. ๒๕๔๒) ออกตามความในพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. ๒๕๒๖ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยกฎกระทรวง ฉบับที่ ๒๒ (พ.ศ. ๒๕๕๐) ออกตามความในพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. ๒๕๒๖ และให้ใช้แบบบัตรประจำตัวประชาชนที่ออกด้วยระบบคอมพิวเตอร์แบบอเนกประสงค์ท้ายกฎกระทรวงนี้แทน

ข้อ ๔ บรรดาบัตรประจำตัวประชาชนที่ออกด้วยระบบคอมพิวเตอร์แบบอเนกประสงค์ ซึ่งออกให้แก่ผู้ถือบัตรในวันก่อนวันที่กฎกระทรวงนี้ใช้บังคับ ที่มีขนาดและลักษณะของบัตรตามแบบบัตรประจำตัวประชาชนที่ออกด้วยระบบคอมพิวเตอร์แบบอเนกประสงค์ท้ายกฎกระทรวงนี้ ให้ยังคงใช้ได้ต่อไปจนกว่าบัตรดังกล่าวจะหมดอายุหรือมีการออกบัตรใหม่

บัตรตามวรรคหนึ่งแม้จะไม่มี Micro Text ป้องกันการปลอมแปลง ซึ่งเมื่อใช้แว่นขยาย จะเห็นเป็นตัวอักษร “THAILAND” ต่อเนื่องกันเป็นเส้นสีแดง หรือรหัสการผลิตก็ให้ถือว่าเป็นบัตรที่ใช้ได้ตามวรรคหนึ่ง

ให้ไว้ ณ วันที่ ๑๖ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๕๔

ถาวร เสนเนียม

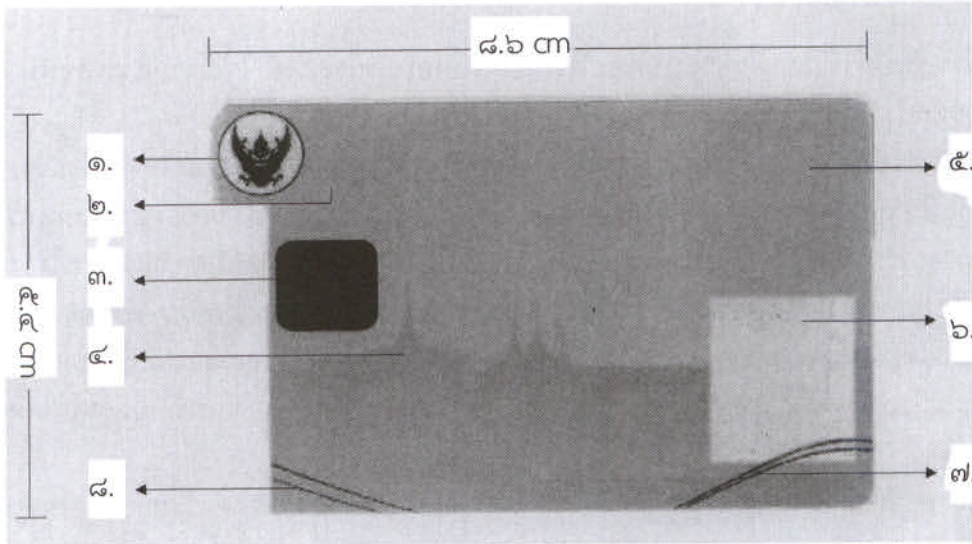
(นายถาวร เสนเนียม)

รัฐมนตรีช่วยว่าการ ฯ รักษาการแทน

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย

แบบบัตรประจำตัวประชาชนที่ออกด้วยระบบคอมพิวเตอร์แบบอเนกประสงค์

(ด้านหน้า)

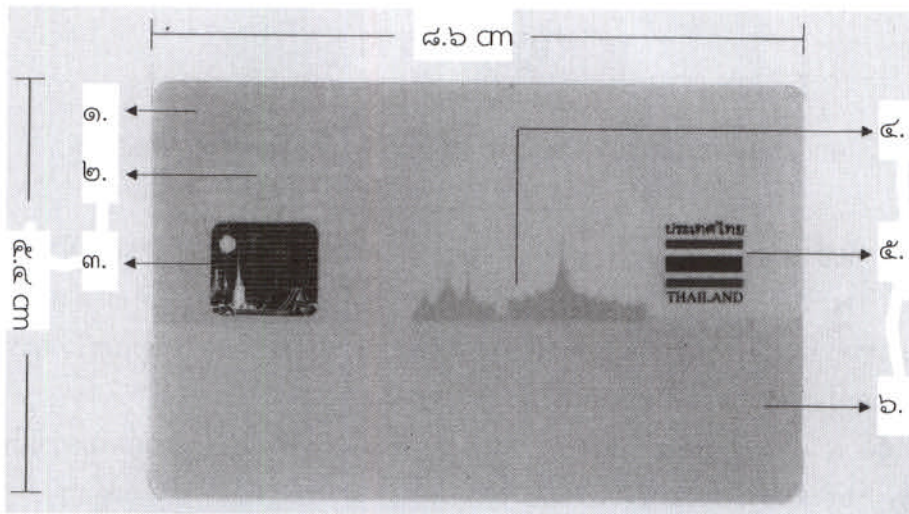

รายละเอียดของลักษณะบัตรด้านหน้า

๑. รูปครุฑสีดำบนพื้นสีขาวอยู่ในเส้นวงกลมสีแดง
๒. ลวดลายสีฟ้าลักษณะเหมือนแผงวงจรไฟฟ้า
๓. หน่วยความจำ (IC chip)
๔. รูปพระบรมมหาราชวังสีฟ้าเข้ม
๕. ลายพื้นของบัตรเป็นลายประดิษฐ์สีฟ้าอ่อน
๖. ที่ว่างสำหรับรูปถ่าย
๗. และ ๘. Micro Text ป้องกันการปลอมแปลง ซึ่งเมื่อใช้แว่นขยายจะเห็นเป็นตัวอักษร "THAILAND" ต่อเนื่องกันเป็นเส้นสีแดง

แบบบัตรประจำตัวประชาชนที่ออกด้วยระบบคอมพิวเตอร์แบบเนกประสงค์

(ด้านหลัง)

รายละเอียดของลักษณะบัตรด้านหลัง

๑. รหัสนำการผลิต
๒. ลวดลายสีฟ้าลักษณะเหมือนแผงวงจรไฟฟ้า
๓. สัญลักษณ์ตรวจสอบบัตร (hol ogram) เป็นสีทองภายในปรากฏรูปพระบรมมหาราชวัง รูปวงกลมอยู่มุมบนซ้าย มีรูปแผนที่ประเทศไทยซ้อนอยู่ตรงกลางเห็นได้โดยตรง หรือเมื่อเอียงบัตร ในที่ว่างมีคำว่า "ประเทศไทย" ต่อเนื่องกันเป็นแนวตลอด
๔. รูปพระบรมมหาราชวังสีฟ้าเข้ม
๕. รูปธงชาติ ด้านบนมีคำว่า "ประเทศไทย" และด้านล่างมีคำว่า "THAILAND"
๖. LAYPENN (Laminated surface)

กฎกระทรวง

ฉบับที่ ๒๔ (พ.ศ. ๒๕๕๕)

ออกตามความในพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. ๒๕๒๖

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๘ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. ๒๕๒๖ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๕๔ และ มาตรา ๒๓ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. ๒๕๒๖ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยออกกฎกระทรวงไว้ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ให้ยกเลิกข้อ ๔ แห่งกฎกระทรวง ฉบับที่ ๑๘ (พ.ศ. ๒๕๔๒) ออกตามความในพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. ๒๕๒๖

ข้อ ๒ ให้ยกเลิกความในข้อ ๖ แห่งกฎกระทรวง ฉบับที่ ๑๘ (พ.ศ. ๒๕๔๒) ออกตามความในพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. ๒๕๒๖ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยกฎกระทรวง ฉบับที่ ๒๐ (พ.ศ. ๒๕๔๖) ออกตามความในพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. ๒๕๒๖ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“ ข้อ ๖ การขอมีบัตร การขอมีบัตรใหม่ หรือการขอเปลี่ยนบัตร ให้ผู้ขอยื่นคำขอพร้อมด้วยหลักฐานประกอบคำขอต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ตามระเบียบที่อธิบดีกรมการปกครองกำหนด ณ สถานที่ดังต่อไปนี้

- (๑) ที่ว่าการอำเภอหรือกิ่งอำเภอ หรือสำนักงานเขต
- (๒) สำนักทะเบียนสาขาตามกฎหมายว่าด้วยการทะเบียนราษฎร
- (๓) สำนักงานเทศบาล
- (๔) ศาลาว่าการเมืองพัทยา
- (๕) สำนักงานหรือที่ทำการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เจ้าหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้นได้รับการแต่งตั้งเป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ตามกฎหมายว่าด้วยบัตรประจำตัวประชาชน
- (๖) สำนักบริหารการทะเบียน กรมการปกครอง
- (๗) หน่วยบริการจัดทำบัตรเคลื่อนที่ของกรมการปกครอง
- (๘) สถานที่อื่นที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด

นอกจากสถานที่ตามวรรคหนึ่ง ผู้มีถิ่นพำนักนอกราชอาณาจักรตามรายชื่อประเทศที่รัฐมนตรีประกาศกำหนดซึ่งประสงค์จะยื่นคำขอมีบัตรใหม่หรือคำขอเปลี่ยนบัตร อาจยื่นคำขอมีบัตรใหม่หรือคำขอเปลี่ยนบัตร ณ สถานเอกอัครราชทูต สถานกงสุลใหญ่ หรือส่วนราชการของกระทรวงการต่างประเทศที่เรียกชื่ออย่างอื่นซึ่งกระทรวงการต่างประเทศมอบหมายให้ปฏิบัติหน้าที่ด้านกงสุลที่มีอาณาเขตหรือเขตกงสุลในประเทศดังกล่าวได้”

ให้ไว้ ณ วันที่ ๓๐ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๕๕

ยงยุทธ วิชัยดิษฐ
(นายยงยุทธ วิชัยดิษฐ)
รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย

กฎกระทรวง

กำหนดบุคคลซึ่งได้รับการยกเว้นไม่ต้องมีบัตรประจำตัวประชาชน

พ.ศ. ๒๕๕๘

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๕ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. ๒๕๒๖ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๔๒ และมาตรา ๒๓ แห่งพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. ๒๕๒๖ อันเป็นกฎหมายที่มีบทบัญญัติบางประการเกี่ยวกับการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคล ซึ่งมาตรา ๒๙ ประกอบกับมาตรา ๓๔ และมาตรา ๓๗ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย บัญญัติให้กระทำได้ โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยออกกฎกระทรวงไว้ ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ให้ยกเลิก

(๑) กฎกระทรวง ฉบับที่ ๒ (พ.ศ. ๒๕๒๗) ออกตามความในพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. ๒๕๒๖

(๒) กฎกระทรวง ฉบับที่ ๖ (พ.ศ. ๒๕๓๑) ออกตามความในพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. ๒๕๒๖

(๓) กฎกระทรวง ฉบับที่ ๑๕ (พ.ศ. ๒๕๔๐) ออกตามความในพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. ๒๕๒๖

ข้อ ๒ บุคคลดังต่อไปนี้ได้รับการยกเว้นไม่ต้องมีบัตรประจำตัวประชาชน

(๑) สมเด็จพระบรมราชินี

(๒) พระบรมวงศานุวงศ์ตั้งแต่ชั้นพระองค์เจ้าขึ้นไป

(๓) ภิกษุ สามเณร นักพรตและนักบวช

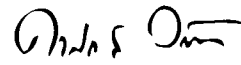
(๔) ผู้มีกายพิการเดินไม่ได้ หรือเป็นใบ้ หรือตาบอดทั้งสองข้าง หรือจิตฟั่นเฟือนไม่สมประกอบ

(๕) ผู้อยู่ในที่คุมขังโดยชอบด้วยกฎหมาย

(๖) บุคคลซึ่งกำลังศึกษาวิชา ณ ต่างประเทศ และไม่สามารถยื่นคำขอมีบัตรประจำตัวประชาชนได้

ให้ไว้ ณ วันที่ ๓๐ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๕๘

พลอากาศเอก

(คงศักดิ์ วันทนา)

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย

กฎกระทรวง

กำหนดค่าธรรมเนียมและยกเว้นค่าธรรมเนียมเกี่ยวกับบัตรประจำตัวประชาชน

พ.ศ. ๒๕๕๙

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๒๓ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. ๒๕๒๖ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยออกกฎกระทรวงไว้ ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ให้ยกเลิกกฎกระทรวงกำหนดค่าธรรมเนียมและยกเว้นค่าธรรมเนียมเกี่ยวกับ บัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. ๒๕๕๕

ข้อ ๒ ให้กำหนดค่าธรรมเนียม ดังต่อไปนี้

(๑) การออกบัตรในกรณีบัตรหายหรือถูกทำลาย บัตรชำรุด

หรือแก้ไขชื่อตัว ชื่อสกุล หรือชื่อตัวและชื่อสกุล

ในทะเบียนบ้าน หรือย้ายที่อยู่ ตามมาตรา ๖ จัตวา ฉบับละ ๑๐๐ บาท

(๒) การออกใบแทนใบรับ

ฉบับละ ๑๐ บาท

(๓) การขอคัดและรับรองสำเนาข้อมูลเกี่ยวกับบัตร

ฉบับละ ๑๐ บาท

ข้อ ๓ ในกรณีที่รัฐมนตรีประกาศให้เขตท้องที่ใดเป็นเขตประสบภัยพิบัติ ให้ผู้ซึ่งต้องมีบัตรใหม่หรือเปลี่ยนบัตรตามมาตรา ๖ จัตวา ซึ่งอยู่ในเขตท้องที่นั้น และมายื่นคำขอภายในกำหนดเวลาตามมาตรา ๖ จัตวา หรือภายในกำหนดเวลาที่รัฐมนตรีขยายตามมาตรา ๖ เบื้อง ได้รับยกเว้นค่าธรรมเนียมตามข้อ ๒ (๑)

ให้ไว้ ณ วันที่ ๔ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๕๙

พลเอก อนุพงษ์ เผ่าจินดา

(อนุพงษ์ เผ่าจินดา)

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย

กฎกระทรวง

การขอตรวจหลักฐาน รายการ หรือข้อมูลเกี่ยวกับบัตรประจำตัวประชาชน

พ.ศ. ๒๕๕๕

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๑๐ แห่งพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. ๒๕๒๖ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๕๔ และมาตรา ๒๓ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. ๒๕๒๖ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย ออกกฎกระทรวงไว้ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ในกฎกระทรวงนี้

“คำขอ” หมายความว่า คำขอเพื่อตรวจหลักฐาน รายการ หรือข้อมูลเกี่ยวกับบัตรเพื่อถ่ายเอกสารหรือคัดและรับรองสำเนาข้อมูลดังกล่าว

“ข้อมูลเกี่ยวกับบัตร” หมายความว่า

- (๑) รายการและภาพผู้ถือบัตรที่ปรากฏอยู่บนบัตร
- (๒) ข้อมูลตามที่ปรากฏในแบบ บ.ป.๑
- (๓) คู่ฉบับใบรับหรือคู่ฉบับใบแทนใบรับ
- (๔) ลายพิมพ์นิ้วมือของผู้ถือบัตร

“ผู้มีส่วนได้เสียโดยตรง” หมายความว่ารวมถึง คู่สมรส บุพการี และผู้สืบสันดานของผู้ถือบัตร

ข้อ ๒ ผู้มีส่วนได้เสียโดยตรงจะขอตรวจหลักฐาน รายการ หรือข้อมูลเกี่ยวกับบัตรหรือจะขอให้พนักงานเจ้าหน้าที่ถ่ายเอกสารหรือคัดและรับรองสำเนาข้อมูลดังกล่าว ให้ยื่นคำขอต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ ในวันเวลาราชการ ณ สถานที่ ดังต่อไปนี้

(๑) สำนักบริการที่ ๑ สำนักบริหารการทะเบียน กรมการปกครอง ตั้งอยู่ที่วังไชยา ถนนนครสวรรค์ เขตดุสิต กรุงเทพมหานคร และสำนักบริการที่ ๒ สำนักบริหารการทะเบียน กรมการปกครอง ตั้งอยู่ที่อาคารกรมการปกครอง คลอง ๙ อำเภอลำลูกกา จังหวัดปทุมธานี

(๒) ที่ทำการปกครองจังหวัด ทุกจังหวัด

(๓) สำนักงานปกครองและทะเบียน สำนักปลัดกรุงเทพมหานคร

(๔) ที่ว่าการอำเภอหรือกิ่งอำเภอ และสำนักงานเขตทุกแห่ง

(๕) ศาลาว่าการเมืองพัทยา

(๖) สำนักงานหรือที่ทำการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เจ้าหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้นได้รับการแต่งตั้งเป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ตามกฎหมายว่าด้วยบัตรประจำตัวประชาชน

(๗) สถานที่อื่นที่กระทรวงมหาดไทยประกาศกำหนด

ข้อ ๓ การยื่นคำขอตามข้อ ๒ ให้ผู้มีส่วนได้เสียโดยตรงแสดงบัตรของตน หรือในกรณีที่ไม่มีบัตรให้ผู้นั้นแสดงเอกสารหรือหลักฐานอื่นใดที่มีกฎหมายรับรองซึ่งต้องมีรูปถ่ายและสามารถแสดงตนได้รวมทั้งแสดงหลักฐานการเป็นผู้มีส่วนได้เสียโดยตรง

ในกรณีผู้รับมอบอำนาจจากผู้มีส่วนได้เสียโดยตรงเป็นผู้ยื่นคำขอ นอกจากต้องแสดงหลักฐานตามวรรคหนึ่งแล้ว ให้ผู้รับมอบอำนาจแสดงบัตรของตนและเอกสารการมอบอำนาจประกอบด้วย

ในกรณีที่พนักงานเจ้าหน้าที่เห็นว่าหลักฐานหรือเอกสารตามวรรคหนึ่งและวรรคสองยังไม่มีความชัดเจนเพียงพอ จะสอบสวนพยานบุคคลที่เกี่ยวข้องเพิ่มเติมเพื่อให้ปรากฏข้อเท็จจริงจนชัดเจนว่าเป็นผู้มีส่วนได้เสียโดยตรงก็ได้

หากพนักงานเจ้าหน้าที่เห็นว่าผู้ยื่นคำขอไม่เป็นผู้มีส่วนได้เสียโดยตรง ให้แจ้งคำสั่งและเหตุผลที่ไม่อนุญาตให้ผู้ยื่นคำขอทราบ โดยให้แจ้งให้ทราบถึงสิทธิการอุทธรณ์คำสั่งดังกล่าวตามกฎหมายว่าด้วยวิธีปฏิบัติราชการทางปกครองด้วย

ข้อ ๔ คำขอตามกฎหมายกระทรวงนี้ ให้เป็นไปตามแบบที่กรมการปกครองกำหนด

ให้ไว้ ณ วันที่ ๘ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๕๕

ยงยุทธ วิชัยดิษฐ

(นายยงยุทธ วิชัยดิษฐ)

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย

คำสั่งกระทรวงมหาดไทย
ที่ ๑๔๙๖/๒๕๖๑
เรื่อง แต่งตั้งเจ้าพนักงานตรวจบัตร

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๒๓ แห่งพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. ๒๕๒๖ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย ให้ยกเลิกเจ้าพนักงานตรวจบัตรตามคำสั่งกระทรวงมหาดไทย ที่ ๔๕๒/๒๕๔๒ เรื่อง แต่งตั้งเจ้าพนักงานตรวจบัตรและพนักงานเจ้าหน้าที่ ลงวันที่ ๓ พฤศจิกายน ๒๕๔๒ และแต่งตั้งให้ผู้ดำรงตำแหน่งดังต่อไปนี้เป็นเจ้าพนักงานตรวจบัตรตามพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. ๒๕๒๖

๑. ให้พนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจชั้นผู้ใหญ่ ปลัดอำเภอ และข้าราชการตำรวจซึ่งมียศตั้งแต่ นายร้อยตำรวจตรีหรือเทียบเท่า นายร้อยตำรวจตรีขึ้นไป เป็นเจ้าพนักงานตรวจบัตรภายในเขตอำนาจหน้าที่

๒. ให้พนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจ สมาชิกกองอาสารักษาดินแดน และเจ้าหน้าที่กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายใน ซึ่งปฏิบัติงานอยู่ตามด่านตรวจที่ตั้งขึ้นโดยชอบด้วยกฎหมาย เป็นเจ้าพนักงานตรวจบัตร เฉพาะในด่านตรวจนั้น

๓. ในเขตของกรุงเทพมหานคร ให้ผู้อำนวยการเขต ผู้ช่วยผู้อำนวยการเขต หัวหน้าฝ่ายทะเบียน หัวหน้าฝ่ายปกครอง หัวหน้าฝ่ายเทศกิจ เจ้าพนักงานปกครอง และเจ้าพนักงานเทศกิจ เป็นเจ้าพนักงานตรวจบัตร เฉพาะในเขตนั้น

๔. ให้ปลัดเมืองพัทยา รองปลัดเมืองพัทยา หัวหน้าสำนักปลัดเมืองพัทยา หัวหน้าฝ่ายทะเบียนราษฎรและบัตรประจำตัวประชาชน หัวหน้าฝ่ายป้องกันและรักษาความสงบ นักจัดการงานทะเบียนและบัตร และนักจัดการงานเทศกิจ เป็นเจ้าพนักงานตรวจบัตร เฉพาะในเมืองพัทยา

๕. ให้ปลัดเทศบาล รองปลัดเทศบาล หัวหน้าสำนักปลัดเทศบาล ผู้อำนวยการกองทะเบียนราษฎรและบัตรประจำตัวประชาชน หัวหน้าฝ่ายทะเบียนราษฎร หัวหน้าฝ่ายบัตรประจำตัวประชาชน หัวหน้าฝ่ายทะเบียนราษฎรและบัตรประจำตัวประชาชน หัวหน้าฝ่ายปกครอง หัวหน้าฝ่ายป้องกันและ

รักษาความสงบ นักจัดการงานเทศกิจ นักจัดการงานทะเบียนและบัตร และหัวหน้าฝ่ายและข้าราชการ
ตั้งแต่ระดับปฏิบัติการขึ้นไปหรือเทียบเท่าซึ่งรับผิดชอบเกี่ยวกับงานทะเบียนราษฎรหรือบัตรประจำตัว
ประชาชน เป็นเจ้าพนักงานตรวจบัตรในเทศบาลนั้น

สั่ง ณ วันที่ ๒๒ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๖๑

พลเอก

(อนุพงษ์ เผ่าจินดา)

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย

คำสั่งกระทรวงมหาดไทย
ที่ ๑๔๙๗/๒๕๖๑
เรื่อง แต่งตั้งพนักงานเจ้าหน้าที่

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๒๓ แห่งพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. ๒๕๒๖ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย ให้ยกเลิกพนักงานเจ้าหน้าที่ตามคำสั่งกระทรวงมหาดไทย ที่ ๔๕๒/๒๕๔๒ เรื่อง แต่งตั้งเจ้าพนักงานตรวจบัตรและพนักงานเจ้าหน้าที่ ลงวันที่ ๓ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๔๒ และคำสั่งกระทรวงมหาดไทย ที่ ๙๔/๒๕๕๗ เรื่อง แต่งตั้งพนักงานเจ้าหน้าที่ ลงวันที่ ๑๑ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๕๗ และ แต่งตั้งให้ผู้ดำรงตำแหน่งดังต่อไปนี้เป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ตามพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. ๒๕๒๖

๑. ให้ผู้อำนวยการสำนักบริหารการทะเบียน ผู้เชี่ยวชาญ ผู้อำนวยการส่วน หัวหน้ากลุ่มงาน หัวหน้าฝ่าย หัวหน้าศูนย์บริหารการทะเบียนภาค หัวหน้าศูนย์บริหารการทะเบียนภาค สาขา จังหวัด เจ้าพนักงานปกครอง และนิติกร ซึ่งสังกัดสำนักบริหารการทะเบียน กรมการปกครอง เป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ ตามมาตรา ๖ มาตรา ๖ ตรี มาตรา ๖ จัตวา มาตรา ๘ มาตรา ๙ มาตรา ๑๐ มาตรา ๑๔ และมาตรา ๒๒ ในทุกท้องที่ทั่วราชอาณาจักร

๒. ให้นายอำเภอ ปลัดอำเภอผู้เป็นหัวหน้าประจำกิ่งอำเภอและปลัดอำเภอเป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ ตามมาตรา ๖ มาตรา ๖ ตรี มาตรา ๖ จัตวา มาตรา ๘ มาตรา ๙ และมาตรา ๑๔ เฉพาะในอำเภอหรือ กิ่งอำเภอนั้น และให้เป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ตามมาตรา ๑๐ ทั่วราชอาณาจักร

๓. ให้ผู้อำนวยการเขต ผู้ช่วยผู้อำนวยการเขต หัวหน้าฝ่ายทะเบียน และเจ้าพนักงานปกครอง ที่ปฏิบัติหน้าที่อยู่ในฝ่ายทะเบียน เป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ตามมาตรา ๖ มาตรา ๖ ตรี มาตรา ๖ จัตวา มาตรา ๘ มาตรา ๙ และมาตรา ๑๔ เฉพาะในเขตนั้น และให้เป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ตามมาตรา ๑๐ ทั่วราชอาณาจักร

๔. ให้ปลัดเทศบาล รองปลัดเทศบาล หัวหน้าสำนักปลัดเทศบาล ผู้อำนวยการกองทะเบียนราษฎรและบัตรประจำตัวประชาชน หัวหน้าฝ่ายทะเบียนราษฎร หัวหน้าฝ่ายบัตรประจำตัวประชาชน หัวหน้าฝ่ายทะเบียนราษฎรและบัตรประจำตัวประชาชน หัวหน้าฝ่ายปกครอง และหัวหน้าฝ่ายและพนักงานเทศบาล ตั้งแต่ระดับปฏิบัติการขึ้นไปหรือเทียบเท่าซึ่งรับผิดชอบเกี่ยวกับงานทะเบียนราษฎรหรือบัตรประจำตัวประชาชน เป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ตามมาตรา ๖ มาตรา ๖ ตรี มาตรา ๖ จัตวา

มาตรา ๘ มาตรา ๙ และ มาตรา ๑๔ เฉพาะในเทศบาลนั้น และให้เป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ตามมาตรา ๑๐ ทัวราชอาณาจักร

๕. ให้ปลัดเมืองพัทยา รองปลัดเมืองพัทยา หัวหน้าสำนักปลัดเมืองพัทยา หัวหน้าฝ่ายทะเบียนราษฎรและบัตรประจำตัวประชาชน และนักจัดการงานทะเบียนและบัตร เป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ตามมาตรา ๖ มาตรา ๖ ตรี มาตรา ๖ จัตวา มาตรา ๘ มาตรา ๙ และมาตรา ๑๔ เฉพาะในเมืองพัทยา และให้เป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ตามมาตรา ๑๐ ทัวราชอาณาจักร

๖. ให้ผู้ว่าราชการจังหวัด รองผู้ว่าราชการจังหวัด ปลัดจังหวัด จำจังหวัด และเจ้าพนักงานปกครองและนิติกร ซึ่งปฏิบัติหน้าที่อยู่ในที่ทำการปกครองจังหวัด เป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ตามมาตรา ๖ มาตรา ๖ ตรี มาตรา ๖ จัตวา มาตรา ๘ มาตรา ๙ และมาตรา ๑๔ เฉพาะในจังหวัดนั้น และให้เป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ตามมาตรา ๑๐ ทัวราชอาณาจักร

๗. ให้ปลัดกรุงเทพมหานคร รองปลัดกรุงเทพมหานคร ผู้อำนวยการสำนักงานปกครองและทะเบียน และเจ้าพนักงานปกครอง ส่วนบริหารการทะเบียน สำนักงานปกครองและทะเบียน สำนักปลัดกรุงเทพมหานคร เป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ตามมาตรา ๖ มาตรา ๖ ตรี มาตรา ๖ จัตวา มาตรา ๘ มาตรา ๙ และ มาตรา ๑๔ เฉพาะในกรุงเทพมหานคร และให้เป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ตามมาตรา ๑๐ ทัวราชอาณาจักร

๘. ให้ผู้ว่าราชการจังหวัด ปลัดกรุงเทพมหานคร นายอำเภอ ปลัดอำเภอผู้เป็นหัวหน้าประจำกิ่งอำเภอ ผู้อำนวยการเขต ปลัดเทศบาล และปลัดเมืองพัทยา เป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ตามมาตรา ๒๒ เฉพาะในพื้นที่ของตน

สั่ง ณ วันที่ ๒๒ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๖๑

พลเอก

(อนุพงษ์ เผ่าจินดา)

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย

คำสั่งกระทรวงมหาดไทย
ที่ ๔๓๗ / ๒๕๕๕
เรื่อง แต่งตั้งพนักงานเจ้าหน้าที่

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๒๓ แห่งพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. ๒๕๒๖ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยแต่งตั้งพนักงานเจ้าหน้าที่ตามพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. ๒๕๒๖ ดังต่อไปนี้

ให้เจ้าหน้าที่การทูตที่ปฏิบัติงานด้านกงสุล ณ สถานเอกอัครราชทูตหรือสถานกงสุลใหญ่ หรือส่วนราชการของกระทรวงการต่างประเทศที่เรียกชื่ออย่างอื่นซึ่งกระทรวงการต่างประเทศ มอบหมายให้ปฏิบัติหน้าที่ด้านกงสุล ที่ปฏิบัติงานในประเทศตามที่กระทรวงมหาดไทยประกาศกำหนด เป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ตามมาตรา ๖ ตรี มาตรา ๖ จัตวา มาตรา ๘ มาตรา ๑๐ มาตรา ๑๔ และ มาตรา ๒๒ สำหรับการปฏิบัติงานบัตรประจำตัวประชาชนในประเทศนั้น ๆ

ทั้งนี้ ตั้งแต่วันที่ ๓๐ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๕๕ เป็นต้นไป

สั่ง ณ วันที่ ๓๐ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๕๕

ยงยุทธ วิชัยดิษฐ

(ยงยุทธ วิชัยดิษฐ)

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย

คำสั่งกระทรวงมหาดไทย

ที่ ๒๒๐ / ๒๕๖๐

เรื่อง แต่งตั้งพนักงานเจ้าหน้าที่ ตามกฎหมายว่าด้วยบัตรประจำตัวประชาชน นายทะเบียน ตามกฎหมายว่าด้วยการจดทะเบียนครอบครัว และนายทะเบียนท้องที่ ตามกฎหมายว่าด้วยชื่อบุคคล

โดยที่เป็นการสมควรแต่งตั้งเจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจปฏิบัติการเพื่อให้บริการประชาชนทางด้านการทะเบียนครอบครัว ทะเบียนชื่อบุคคล และบัตรประจำตัวประชาชน ณ ศูนย์บริการอำเภออ้อมของจังหวัดต่าง ๆ ให้สามารถอำนวยความสะดวกแก่ประชาชนได้อย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๒๓ แห่งพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. ๒๕๒๖ มาตรา ๓ (๑) แห่งพระราชบัญญัติจดทะเบียนครอบครัว พ.ศ. ๒๔๗๘ มาตรา ๔ และมาตรา ๒๐ แห่งพระราชบัญญัติชื่อบุคคล พ.ศ. ๒๕๐๕ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย แต่งตั้งปลัดอำเภอและเจ้าพนักงานปกครองซึ่งผู้ว่าราชการจังหวัดมีคำสั่งมอบหมายให้ปฏิบัติงานบัตรประจำตัวประชาชน งานทะเบียนครอบครัว หรืองานทะเบียนชื่อบุคคล ณ ศูนย์บริการอำเภออ้อมของจังหวัด เป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ นายทะเบียน หรือนายทะเบียนท้องที่ ในท้องที่อำเภอซึ่งเป็นที่ตั้งศูนย์บริการอำเภออ้อมของจังหวัดนั้น ดังนี้

๑. ให้เป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ ตามมาตรา ๖ มาตรา ๖ ตรี มาตรา ๘ มาตรา ๑๐ และมาตรา ๑๔ แห่งพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. ๒๕๒๖ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๕๔ มาตรา ๖ จัตวา แห่งพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. ๒๕๒๖ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๙ และมาตรา ๒๒ แห่งพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. ๒๕๒๖

๒. ให้เป็นนายทะเบียน ตามมาตรา ๖ แห่งพระราชบัญญัติจดทะเบียนครอบครัว พ.ศ. ๒๔๗๘ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติจดทะเบียนครอบครัว (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๔๘๒ มาตรา ๗ ถึงมาตรา ๑๖ มาตรา ๑๘ มาตรา ๒๒ มาตรา ๒๓ และมาตรา ๒๔ แห่งพระราชบัญญัติจดทะเบียนครอบครัว พ.ศ. ๒๔๗๘ และ มาตรา ๑๙ แห่งพระราชบัญญัติจดทะเบียนครอบครัว พ.ศ. ๒๔๗๘ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติจดทะเบียนครอบครัว (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๓๓

๓. ให้เป็นนายทะเบียนท้องที่ ตามมาตรา ๙ และมาตรา ๑๑ แห่งพระราชบัญญัติชื่อบุคคล พ.ศ. ๒๕๐๕ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติชื่อบุคคล (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๔๘ มาตรา ๑๕ ถึงมาตรา ๑๙ แห่งพระราชบัญญัติชื่อบุคคล พ.ศ. ๒๕๐๕

ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

สั่ง ณ วันที่ ๑๖ เดือน กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๖๐

พลเอก

(อนุพงษ์ เผ่าจินดา)

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย

คำสั่งกระทรวงมหาดไทย
ที่ ๖๓๑ / ๒๕๕๘
เรื่อง แต่งตั้งเจ้าพนักงานออกบัตร

ตามที่กระทรวงมหาดไทยได้มีคำสั่งที่ ๔๓๐/๒๕๕๗ ลงวันที่ ๔ สิงหาคม ๒๕๕๗ แต่งตั้งให้ นายกฤษฎา บุญราช รักษาการในตำแหน่งอธิบดีกรมการปกครอง เป็นเจ้าพนักงานออกบัตร ตามพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. ๒๕๒๖ และฉบับแก้ไขเพิ่มเติม ตั้งแต่วันที่ ๗ กรกฎาคม ๒๕๕๗ เป็นต้นมา นั้น

มติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันอังคารที่ ๒๑ กรกฎาคม ๒๕๕๘ มีมติอนุมัติแต่งตั้งให้ ร้อยตำรวจโท อาทิตย์ บุญญะโสภิต ให้ดำรงตำแหน่ง อธิบดี (นักบริหารสูง) กรมการปกครอง ตั้งแต่วันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๕๘ ดังนั้น เพื่อให้การควบคุม กำกับ ดูแล และรับผิดชอบการบริหารการจัดทำบัตรประจำตัวประชาชนเป็นไปตามกฎหมาย ตลอดจนให้การบริการประชาชนในการจัดทำบัตรประจำตัวประชาชนด้วยระบบคอมพิวเตอร์สามารถดำเนินการอย่างต่อเนื่องอาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๒๓ แห่งพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. ๒๕๒๖ และฉบับแก้ไขเพิ่มเติม รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย จึงให้ยกเลิกคำสั่งกระทรวงมหาดไทย ที่ ๔๓๐/๒๕๕๗ ลงวันที่ ๔ สิงหาคม ๒๕๕๗ และแต่งตั้งให้ ร้อยตำรวจโท อาทิตย์ บุญญะโสภิต เป็นเจ้าพนักงานออกบัตร ตามพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. ๒๕๒๖ และฉบับแก้ไขเพิ่มเติม

ทั้งนี้ ตั้งแต่วันที่ ๑ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๕๘ เป็นต้นไป

สั่ง ณ วันที่ ๑๘ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๕๘

(นายวิบูลย์ สงวนพงศ์)

ปลัดกระทรวงมหาดไทย ปฏิบัติราชการแทน
รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย

ระเบียบกระทรวงมหาดไทย

ว่าด้วยการเปรียบเทียบปรับคดีความผิดตามกฎหมาย

ว่าด้วยบัตรประจำตัวประชาชน

พ.ศ. ๒๕๖๘

เพื่อให้การเปรียบเทียบความผิดซึ่งมีโทษปรับสถานเดียวตามพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. ๒๕๖๖ เป็นไปด้วยความเรียบร้อย รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยจึงวางระเบียบไว้ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ระเบียบนี้เรียกว่า “ระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการเปรียบเทียบปรับคดีความผิดตามกฎหมายว่าด้วยบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. ๒๕๖๘”

ข้อ ๒ ระเบียบนี้ให้ใช้บังคับเมื่อพ้นกำหนดหกสิบวันนับแต่วันประกาศเป็นต้นไป

ข้อ ๓ บรรดา ระเบียบ และคำสั่งอื่นในส่วนที่ได้กำหนดไว้แล้วในระเบียบนี้ หรือซึ่งขัดหรือแย้งกับระเบียบนี้ให้ใช้ระเบียบนี้แทน

ข้อ ๔ สถานที่ทำการเปรียบเทียบตามปกติให้ใช้ที่ว่าการอำเภอ ที่ว่าการกิ่งอำเภอ หรือที่ว่าการเขต เว้นแต่มีเหตุจำเป็นจะทำการเปรียบเทียบ ณ ที่ใดภายในท้องที่อำเภอ กิ่งอำเภอหรือเขตนั้นก็ได้อันนี้ ให้บันทึกเหตุจำเป็นไว้ในบันทึกการเปรียบเทียบ

ข้อ ๕ การเปรียบเทียบผู้กระทำความผิดตามกฎหมายว่าด้วยบัตรประจำตัวประชาชน ในกรณีที่มีโทษปรับสถานเดียว ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ถามชื่อตัว ชื่อสกุล อายุ สัญชาติ บิดามารดา อาชีพ ที่อยู่ และรายละเอียดอื่น แล้วให้พนักงานเจ้าหน้าที่บันทึกไว้ตามแบบบันทึกถ้อยคำของผู้ต้องหาท้ายระเบียบนี้

ข้อ ๖ เมื่อผู้ต้องหายินยอมให้เปรียบเทียบปรับ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่บันทึกการเปรียบเทียบตามแบบท้ายระเบียบนี้ โดยคำนึงถึงพฤติการณ์แห่งการกระทำความผิด ความหนักเบาแห่งข้อหาและฐานะของผู้ต้องหาเป็นสำคัญ

เมื่อผู้ต้องหาได้ชำระค่าปรับตามที่พนักงานเจ้าหน้าที่เปรียบเทียบแล้ว คดีนั้นเป็นอันเลิกกัน ให้เจ้าหน้าที่เก็บรักษาบันทึกการเปรียบเทียบไว้ เมื่อครบหกปีนับแต่วันเปรียบเทียบให้จัดการทำลาย โดยปฏิบัติตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยงานสารบรรณ พ.ศ. ๒๕๖๖

ข้อ ๗ ถ้าพนักงานเจ้าหน้าที่เห็นว่าไม่อาจเปรียบเทียบได้ไม่ว่าด้วยเหตุใด ๆ ให้ส่งเรื่องและ
ผู้ต้องหาไปให้พนักงานสอบสวนผู้มีอำนาจตามกฎหมายเพื่อดำเนินการต่อไปโดยเร็ว

ข้อ ๘ เมื่อผู้ต้องหาได้ชำระค่าปรับตามที่พนักงานเจ้าหน้าที่เปรียบเทียบให้ออกใบเสร็จรับเงิน
ตามทำระเบียนนี้ และให้พนักงานเจ้าหน้าที่และผู้รับเงินเป็นผู้ลงลายมือชื่อในใบเสร็จรับเงินนั้น

ข้อ ๙ เงินค่าปรับที่อำเภอ กิ่งอำเภอ หรือเขตได้รับนั้น ให้ปฏิบัติตามระเบียบว่าด้วยการ
เก็บรักษาเงินและการนำเงินส่งคลัง ในหน้าที่อำเภอ กิ่งอำเภอ หรือเขตที่ใช้บังคับอยู่

ข้อ ๑๐ กรณีใดที่ระเบียบนี้มีได้กำหนดไว้ให้นำระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการ
เปรียบเทียบและการสอบสวนคดีอาญาบางประเภท พ.ศ. ๒๕๒๑ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

ข้อ ๑๑ คดีความผิดตามกฎหมายว่าด้วยบัตรประจำตัวประชาชนที่อยู่ในระหว่างดำเนินการ
ของพนักงานสอบสวนก่อนวันใช้ระเบียบนี้ให้พนักงานสอบสวนดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ต่อไปจนกว่า
คดีนั้นถึงที่สุด

ประกาศ ณ วันที่ ๒๒ มกราคม พ.ศ. ๒๕๒๘

(ลงชื่อ) พลเอก สิทธิ จิรโรจน์

(สิทธิ จิรโรจน์)

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย

บันทึกการเปรียบเทียบ

คดีเปรียบเทียบที่...../.....ที่.....
วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

๑. พนักงานเจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจเปรียบเทียบได้ตรวจสอบข้อเท็จจริงแล้ว ปรากฏว่า ผู้ต้องหามีความผิดฐาน.....
ตาม พ.ร.บ. บัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. ๒๕๒๖ มาตรา.....
จึงเปรียบเทียบให้ผู้ต้องหาเสียค่าปรับเป็นเงิน.....บาท (.....)

๒. ผู้ต้องหาได้ยินยอมตามคำเปรียบเทียบ และได้ชำระเงินค่าปรับตามจำนวนที่เปรียบเทียบ แล้วตั้งแต่วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

อ่านให้ฟังแล้วรับว่าถูกต้อง

(ลงชื่อ).....ผู้ต้องหา

(ลงชื่อ).....พนักงานเจ้าหน้าที่

(ลงชื่อ).....ผู้เขียน

ได้รับเงินค่าปรับ จำนวน.....บาท
(.....) ตามใบเสร็จรับเงินเล่มที่.....
เลขที่.....ลงวันที่.....
เดือน.....พ.ศ.....ไว้แล้ว
(ลงชื่อ).....ผู้รับเงิน
...../...../.....

กรณีไม่ยอมให้เปรียบเทียบ หรือยินยอมแล้ว
แต่ไม่ชำระเงินค่าปรับภายในกำหนด

ได้ส่งเรื่องและตัวผู้ต้องหาให้พนักงานสอบสวน
.....ดำเนินคดีแล้ว ตามหนังสือ
...../..... ลงวันที่.....เดือน.....
พ.ศ.....

(ลงชื่อ).....

พนักงานเจ้าหน้าที่.....

บันทึกถ้อยคำของผู้ต้องหา

ที่.....

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

ข้าพเจ้า ชื่อ.....อายุ.....ปี อาชีพ.....

สัญชาติ.....อยู่บ้านเลขที่.....ตรอก/ซอย.....ถนน.....

หมู่ที่.....ตำบล/แขวง.....อำเภอ/เขต.....

จังหวัด.....บิดาชื่อ.....มารดาชื่อ.....

พนักงานเจ้าหน้าที่ได้แจ้งให้ข้าพเจ้าทราบว่า ข้าพเจ้าได้ตกเป็นผู้ต้องหา กระทำผิดฐาน.....

.....เหตุเกิดที่.....ตำบล/แขวง.....

อำเภอ/เขต.....จังหวัด.....เมื่อวันที่.....

เดือน.....พ.ศ.....เวลา.....น. ข้าพเจ้าได้ทราบแล้ว ขอให้ถ้อยคำ

ด้วยความสมัครใจว่า.....

.....

.....

อ่านให้ฟังแล้วรับว่าถูกต้อง

(ลงชื่อ).....ผู้ต้องหา

(.....)

(ลงชื่อ).....พนักงานเจ้าหน้าที่

(.....)

(ลงชื่อ).....ผู้เขียน

(.....)

บันทึกเพิ่มเติม (ถ้ามี)

.....

.....

.....

ใบเสร็จรับเงิน

เล่มที่.....

เลขที่.....

ที่ว่าการ.....จังหวัด.....

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....ได้รับเงินค่าปรับคดีอาญา จาก.....

.....กระทำผิดฐาน.....

ตามคดีที่...../.....ลงวันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

เป็นเงิน.....บาท (.....) ไว้ถูกต้อง

(ลงชื่อ).....

(.....)

พนักงานเจ้าหน้าที่

(ลงชื่อ).....

(.....)

ผู้รับเงิน

คู่ฉบับ

ใบเสร็จรับเงิน

เล่มที่.....

เลขที่.....

ที่ว่าการ.....จังหวัด.....

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....ได้รับเงินค่าปรับคดีอาญา จาก.....

.....กระทำฐาน.....

ตามคดีที่...../.....ลงวันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

เป็นเงิน.....บาท (.....) ไว้ถูกต้องแล้ว

(ลงชื่อ).....

(.....)

พนักงานเจ้าหน้าที่

(ลงชื่อ).....

(.....)

ผู้รับเงิน

ระเบียบกระทรวงมหาดไทย

ว่าด้วยการเปรียบเทียบปรับคดีความผิดตามกฎหมาย

ว่าด้วยบัตรประจำตัวประชาชน (ฉบับที่ ๒)

พ.ศ. ๒๕๕๐

ตามที่ได้ออกระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการเปรียบเทียบปรับคดีความผิดตามกฎหมายว่าด้วยบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. ๒๕๒๘ ไว้แล้ว นั้น

เพื่ออำนวยความสะดวกให้แก่ประชาชนในการขอมีบัตรใหม่หรือขอเปลี่ยนบัตรและในการเปรียบเทียบปรับคดีความผิดที่มีโทษปรับสถานเดียวตามกฎหมายว่าด้วยบัตรประจำตัวประชาชน ให้สอดคล้องกับการพัฒนาระบบการให้บริการประชาชนโดยการนำเทคโนโลยีมาปรับปรุงระบบการจัดทำบัตรประจำตัวประชาชน รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยจึงออกระเบียบไว้ ดังนี้

ข้อ ๑ ระเบียบนี้เรียกว่า “ระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการเปรียบเทียบปรับคดีความผิดตามกฎหมายว่าด้วยบัตรประจำตัวประชาชน (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๐”

ข้อ ๒ ระเบียบนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันที่ ๓ กันยายน พ.ศ. ๒๕๕๐ เป็นต้นไป

ข้อ ๓ ให้ยกเลิกแบบใบเสร็จรับเงินทำระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการเปรียบเทียบปรับคดีความผิดตามกฎหมายว่าด้วยบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. ๒๕๒๘ และให้ใช้แบบใบเสร็จรับเงินทำระเบียบนี้แทน

ข้อ ๔ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นข้อ ๘/๑ ของระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการเปรียบเทียบปรับคดีความผิดตามกฎหมายว่าด้วยบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. ๒๕๒๘

“ข้อ ๘/๑ ใบเสร็จรับเงินซึ่งจัดพิมพ์ขึ้นตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการเปรียบเทียบปรับคดีความผิดตามกฎหมายว่าด้วยบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. ๒๕๒๘ ที่ยังคงมีเหลืออยู่ให้ใช้ได้ต่อไปจนกว่าจะหมด”

ประกาศ ณ วันที่ ๓ กันยายน พ.ศ. ๒๕๕๐

อารีย์ วงศ์อารยะ

(นายอารีย์ วงศ์อารยะ)

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย

- ใบเสร็จรับเงินที่ออกด้วยคอมพิวเตอร์
 แบบทำเย็บกระหวงมหาดไทย ว่าด้วยการเปรียบเทียบปรับคดีความผิด
 ตามกฎหมายว่าด้วยบัตรประจำตัวประชาชน (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2550

ใบเสร็จรับเงิน

ในราชการกรมการปกครอง

เล่มที่.....

เลขที่   ที่

วันที่

ได้รับเงินจาก

จังหวัด

ดังนี้

ค่าธรรมเนียมบัตรประจำตัวประชาชน   เป็นเงิน   บาท (   )

ค่าปรับคดีอาญากระทำผิดฐาน   เป็นเงิน   บาท (   )

ไว้ถูกต้องแล้ว

(ลงชื่อ)

พนักงานเจ้าหน้าที่

(ลงชื่อ)

ผู้รับเงิน

(

)

(

)

ระเบียบกระทรวงมหาดไทย

ว่าด้วยการเปรียบเทียบปรับคดีความผิดตามกฎหมาย

ว่าด้วยบัตรประจำตัวประชาชน (ฉบับที่ ๓)

พ.ศ. ๒๕๕๕

โดยที่เป็นการเพิ่มเติมระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการเปรียบเทียบปรับคดีความผิดตามกฎหมายว่าด้วยบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. ๒๕๒๘ เพื่อให้สอดคล้องกับกฎกระทรวง ฉบับที่ ๒๔ (พ.ศ. ๒๕๕๕) ออกตามความในพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. ๒๕๒๖ ที่ได้กำหนดสถานที่ในการยื่นคำขอมีบัตร มีบัตรใหม่ หรือเปลี่ยนบัตร ทั้งในและนอกราชอาณาจักร เพื่ออำนวยความสะดวกแก่ประชาชน ที่ประสงค์จะยื่นคำขอ ซึ่งในส่วนของ การเปรียบเทียบคดีความผิด ที่มีโทษปรับสถานเดียวตามพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. ๒๕๒๖

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๒๓ แห่งพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. ๒๕๒๖ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยจึงออกระเบียบไว้ ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ระเบียบนี้ เรียกว่า “ระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการเปรียบเทียบปรับคดีความผิดตามกฎหมายว่าด้วยบัตรประจำตัวประชาชน (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๕๕”

ข้อ ๒ ระเบียบนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

ข้อ ๓ ให้ยกเลิกความในข้อ ๔ ของระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการเปรียบเทียบปรับคดีความผิดตามกฎหมายว่าด้วยบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. ๒๕๒๘ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“ข้อ ๔ สถานที่ทำการเปรียบเทียบให้ใช้

(๑) กรณีจัดทำบัตรประจำตัวประชาชนในราชอาณาจักร ได้แก่

(ก) ที่ว่าการอำเภอ หรือกิ่งอำเภอ หรือสำนักงานเขต

(ข) สำนักทะเบียนสาขาตามกฎหมายว่าด้วยการทะเบียนราษฎร

(ค) สำนักงานเทศบาล

(ง) ศาลาว่าการเมืองพัทยา

(จ) สำนักงาน หรือที่ทำการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ที่เจ้าหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้นได้รับการแต่งตั้งเป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ตามกฎหมายว่าด้วยบัตรประจำตัวประชาชน

- (ฉ) สำนักบริหารการทะเบียน กรมการปกครอง
- (ช) หน่วยบริการจัดทำบัตรเคลื่อนที่ของกรมการปกครอง
- (ซ) สถานที่อื่นที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด

(๒) กรณีจัดทำบัตรประจำตัวประชาชนนอกราชอาณาจักร ได้แก่ สถานเอกอัครราชทูต สถานกงสุลใหญ่ หรือส่วนราชการของกระทรวงการต่างประเทศที่เรียกชื่ออย่างอื่นซึ่งรัฐมนตรีมอบหมาย ให้ปฏิบัติหน้าที่ด้านกงสุลที่มีอาณาเขตหรือเขตกงสุลในประเทศดังกล่าว

หากกรณีมีเหตุจำเป็น จะทำการเปรียบเทียบ ณ ที่ใดภายในเขตท้องที่นอกเหนือจากสถานที่ที่กำหนดตาม (๒) ก็ให้สามารถกระทำได้ ทั้งนี้ ให้บันทึกเหตุจำเป็นไว้ในบันทึกเปรียบเทียบ”

ข้อ ๔ ให้ยกเลิกความในข้อ ๙ ของระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการเปรียบเทียบปรับ คดีความผิดตามกฎหมายว่าด้วยบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. ๒๕๒๘ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“ข้อ ๙ เงินค่าปรับที่ได้รับนั้นให้ถือปฏิบัติตามระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยการเบิกจ่ายเงิน จากคลัง การเก็บรักษาเงินและการนำเงินส่งคลัง และระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยการนำเงิน รายได้แผ่นดินส่งคลังของส่วนราชการในต่างประเทศ สังกัดกระทรวงการต่างประเทศ”

ประกาศ ณ วันที่ ๗ กันยายน พ.ศ. ๒๕๕๕

(นายยงยุทธ วิชัยดิษฐ)

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย

ระเบียบกรมการปกครอง
ว่าด้วยการจัดทำบัตรประจำตัวประชาชน
พ.ศ. ๒๕๕๔ และฉบับแก้ไขเพิ่มเติม

อาศัยอำนาจตามความข้อ ๖ ของกฎกระทรวง ฉบับที่ ๑๘ (พ.ศ. ๒๕๔๒) แก้ไขเพิ่มเติมโดยกฎกระทรวง ฉบับที่ ๒๐ (พ.ศ. ๒๕๔๖) ซึ่งออกตามความในมาตรา ๘ แห่งพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. ๒๕๒๖ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๕๔ กำหนดให้กรมการปกครองออกระเบียบกำหนดประเภทของหลักฐานในการขอมีบัตร ขอมีบัตรใหม่ หรือขอเปลี่ยนบัตร ประกอบกับเพื่อให้การปฏิบัติงานบัตรประจำตัวประชาชนเป็นไปอย่างชัดเจน ในแนวทางเดียวกัน จึงวางระเบียบว่าด้วยการจัดทำบัตรประจำตัวประชาชนไว้เพื่อให้ถือปฏิบัติ ดังนี้

ข้อ ๑ ระเบียบนี้เรียกว่า “ระเบียบกรมการปกครอง ว่าด้วยการจัดทำบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. ๒๕๕๔”

ข้อ ๒^๑ ระเบียบนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันที่ ๑๐ กรกฎาคม ๒๕๕๔ เป็นต้นไป

ข้อ ๓ บรรดาระเบียบหรือคำสั่งหรือหนังสือสั่งการอื่นใดในส่วนที่กำหนดไว้ในระเบียบนี้ ซึ่งขัดหรือแย้งกับระเบียบนี้ให้ใช้ระเบียบนี้แทน

ข้อ ๔^๒ ในระเบียบนี้

“ผู้ขอมีบัตร” หมายความว่า ผู้ขอมีบัตร ขอมีบัตรใหม่หรือขอเปลี่ยนบัตรประจำตัวประชาชน

“ผู้ถือบัตร” หมายความว่า ผู้ที่มีชื่อตัว ชื่อสกุลและรายการบุคคลปรากฏในบัตรประจำตัวประชาชน

“ผู้มีส่วนได้เสียโดยตรง” หมายความว่า คู่สมรส บุพการี และผู้สืบสันดานของผู้ถือบัตร

“บุคคลซึ่งมีหน้าที่ยื่นคำขอมีบัตรแทน” หมายความว่า บิดา มารดา ผู้ปกครองหรือบุคคลซึ่งรับดูแลผู้นั้นอยู่

“บุคคลผู้นำเชื้อถือ” หมายความว่า บุคคลใด ๆ ซึ่งมีภูมิลำเนาที่อยู่แน่นอน มีอาชีพมั่นคงและมีความรู้จักคุ้นเคยกับผู้ขอมีบัตรเป็นอย่างดี อาจเกี่ยวข้องเป็นญาติกันหรือไม่ก็ได้

“ข้อมูลเกี่ยวกับบัตร” หมายความว่า

(๑) รายการและภาพผู้ถือบัตรที่ปรากฏอยู่บนบัตร

(๒) ข้อมูลตามที่ปรากฏในแบบ บ.ป.๑

(๓) คู่ฉบับใบรับหรือคู่ฉบับใบแทนใบรับ

(๔) ลายพิมพ์นิ้วมือของผู้ถือบัตร

^๑ ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๒๘/ตอนพิเศษ ๘๑ ง/หน้า ๒/๒๗ กรกฎาคม ๒๕๕๔

^๒ ข้อ ๔ แก้ไขเพิ่มเติมโดยระเบียบกรมการปกครอง ว่าด้วยการจัดทำบัตรประจำตัวประชาชน (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๕

“สำนักงานทะเบียนบัตรประจำตัวประชาชน” หมายความว่า ส่วนบัตรประจำตัวประชาชน สำนักบริหารการทะเบียน กรมการปกครอง และให้หมายความรวมถึงจังหวัด กรุงเทพมหานคร และกระทรวงการต่างประเทศ

“จังหวัด” หมายความว่ารวมถึง กรุงเทพมหานคร หรือกระทรวงการต่างประเทศ แล้วแต่กรณี

“อำเภอ” หมายความว่ารวมถึง กิ่งอำเภอ เขต เทศบาล เมืองพัทยา องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ที่มีกฎหมายจัดตั้งให้มีหน้าที่ทำบัตร หน่วยบริการจัดทำบัตรเคลื่อนที่ของกรมการปกครองและสถานเอกอัครราชทูต สถานกงสุลใหญ่ และส่วนราชการของกระทรวงการต่างประเทศที่เรียกชื่ออย่างอื่น ซึ่งกระทรวงการต่างประเทศมอบหมายให้ปฏิบัติหน้าที่ด้านกงสุล ตามที่กระทรวงมหาดไทยประกาศกำหนด

“นายอำเภอ” หมายความว่ารวมถึง ปลัดอำเภอผู้เป็นหัวหน้าประจำกิ่งอำเภอ ผู้อำนวยการเขต ปลัดเทศบาล หัวหน้าสำนักปลัดเมืองพัทยา และพนักงานส่วนท้องถิ่น ตามชื่อเรียกตำแหน่งขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่นที่ระบุให้เป็นหัวหน้าพนักงานส่วนท้องถิ่นที่เรียกชื่อตำแหน่งขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นที่มีกฎหมายจัดตั้ง เอกอัครราชทูต กงสุลใหญ่ หรือหัวหน้าสำนักงานของส่วนราชการของกระทรวงการต่างประเทศที่เรียกชื่ออย่างอื่น ซึ่งกระทรวงการต่างประเทศมอบหมายให้ปฏิบัติหน้าที่ด้านกงสุล

ข้อ ๕ ให้อธิบดีกรมการปกครองรักษาการตามระเบียบนี้ มีอำนาจตีความและวินิจฉัยปัญหาเกี่ยวกับการปฏิบัติ และให้มีอำนาจสั่งการกำหนดรายละเอียดเพื่อปฏิบัติการให้เป็นไปตามระเบียบนี้

ส่วนที่ ๑

การจัดทำบัตรประจำตัวประชาชนที่ไม่ได้ออกด้วยระบบคอมพิวเตอร์

หมวด ๑

การขอมีบัตร ขอมีบัตรใหม่ และขอเปลี่ยนบัตร

ข้อ ๖ การขอมีบัตร ได้แก่ การจัดทำบัตรกรณีต่อไปนี้

(๑) ขอมีบัตรเป็นครั้งแรก

(๒) เป็นบุคคลได้รับการเพิ่มชื่อในทะเบียนบ้าน (ท.ร.๑๔) กรณีตกสำรวจหรือแจ้งเกิดเกินกำหนด

(๓) เป็นบุคคลได้รับการยกเว้น หรือบุคคลซึ่งมีอายุเกินเจ็ดสิบปีบริบูรณ์

(๔) เป็นบุคคลซึ่งพ้นจากสภาพการได้รับการยกเว้น

(๕) เป็นบุคคลซึ่งได้สัญชาติไทย หรือได้รับอนุมัติให้มีสัญชาติไทย หรือได้กลับคืนสัญชาติไทย ตามกฎหมายว่าด้วยสัญชาติ หรือตามคำพิพากษาอันถึงที่สุดของศาล

ข้อ ๗ การขอมีบัตรใหม่ ได้แก่ การจัดทำบัตรกรณีต่อไปนี้

- (๑) บัตรเดิมหมดอายุ
- (๒) บัตรเดิมสูญหายหรือถูกทำลาย

ข้อ ๘ การขอเปลี่ยนบัตร ได้แก่ การจัดทำบัตรกรณีต่อไปนี้

(๑) บัตรเดิมชำรุดในสาระสำคัญในส่วนของรูปถ่าย หรือรายการบุคคลเจ้าของบัตร หรือวัสดุเคลือบบัตรป้องกันการปลอมแปลง

(๒) ผู้ถือบัตรเปลี่ยนชื่อตัว หรือเปลี่ยนชื่อสกุล หรือเปลี่ยนชื่อตัวและชื่อสกุล

(๓) ผู้ถือบัตรเปลี่ยนที่อยู่ใหม่ตามหลักฐานทะเบียนบ้าน และบัตรเดิมยังไม่หมดอายุ

ข้อ ๙ ผู้ต้องขอมีบัตร ขอมีบัตรใหม่ หรือขอเปลี่ยนบัตร ตามระเบียบนี้ ได้แก่ ผู้มีสัญชาติไทย ซึ่งมีอายุตั้งแต่เจ็ดปีบริบูรณ์ แต่ไม่เกินเจ็ดสิบปีบริบูรณ์ และมีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านฉบับที่มีเลขประจำตัวประชาชน และเป็นผู้ที่กฎหมายว่าด้วยบัตรประจำตัวประชาชน กำหนดให้ต้องมีบัตร มีบัตรใหม่ หรือเปลี่ยนบัตร แล้วแต่กรณี

ข้อ ๑๐^{*} ผู้ขอมีบัตร ให้ยื่นคำขอตาม แบบ บ.ป.๑ พร้อมแนบหลักฐานประกอบคำขอตามที่กำหนดในระเบียบนี้ยื่นต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ ณ ที่ว่าการอำเภอหรือกิ่งอำเภอ หรือสำนักงานเขตสำนักงานทะเบียนสาขา ตามกฎหมายว่าด้วยการทะเบียนราษฎร สำนักงานเทศบาล ศาลาว่าการเมืองพัทยา สำนักงานหรือที่ทำการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เจ้าหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้นได้รับการแต่งตั้งเป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ตามกฎหมายว่าด้วยบัตรประจำตัวประชาชน สำนักบริหารการทะเบียน กรมการปกครอง หน่วยบริการจัดทำบัตรเคลื่อนที่ของกรมการปกครอง สถานةอื่นที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด

กรณีผู้ขอมีบัตรซึ่งมีถิ่นพำนักอยู่นอกราชอาณาจักรไทย จะยื่นคำขอได้เฉพาะการขอมีบัตรใหม่หรือขอเปลี่ยนบัตร ณ สถานเอกอัครราชทูต สถานกงสุลใหญ่ และส่วนราชการของกระทรวงการต่างประเทศ ที่เรียกชื่ออย่างอื่น ซึ่งกระทรวงการต่างประเทศมอบหมายให้ปฏิบัติหน้าที่ด้านกงสุลตามที่กระทรวงมหาดไทยประกาศกำหนด

ข้อ ๑๑ การขอมีบัตร ขอมีบัตรใหม่ หรือขอเปลี่ยนบัตร ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ตรวจสอบรายการของผู้ขอมีบัตรในฐานข้อมูลการทะเบียนราษฎร ว่ามีชื่อและรายการอยู่ในทะเบียนบ้าน และให้เรียกหลักฐานประกอบการพิจารณาจากผู้ขอมีบัตร ดังนี้

(๑) การขอมีบัตรเป็นครั้งแรก กรณีผู้ขอมีอายุครบเจ็ดปีบริบูรณ์ ให้เรียกสูติบัตร หากไม่มีให้เรียกหลักฐานเอกสารอื่นที่ทางราชการออกให้ได้อย่างใดอย่างหนึ่ง เช่น สำเนาทะเบียนนักเรียน ใบสุทธิประกาศนียบัตร หนังสือเดินทาง เป็นต้น แต่หากผู้ขอมีบัตรไม่มีหลักฐานเอกสารดังกล่าวให้พนักงานเจ้าหน้าที่สอบสวนบุคคลซึ่งมีหน้าที่ยื่นคำขอมีบัตรแทน หรือสอบสวนเจ้าบ้าน หรือบุคคลผู้นำเชื้อถือแทน

^{*} ข้อ ๑๐ แก้ไขเพิ่มเติมโดยระเบียบกรมการปกครอง ว่าด้วยการจัดทำบัตรประจำตัวประชาชน (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๕

ในกรณีผู้ยื่นคำขอมีบัตรเป็นครั้งแรก ไม่ได้ยื่นคำขอภายในกำหนดระยะเวลาต้องมีบัตร และไม่ใช่กรณีได้รับการเพิ่มชื่อในทะเบียนบ้าน ให้เรียกสูติบัตร หากไม่มีให้เรียกหลักฐานเอกสารที่ทางราชการออกให้ได้อย่างใดอย่างหนึ่ง (ถ้ามี) และสอบสวนบุคคลซึ่งมีหน้าที่ยื่นคำขอมีบัตรแทนหรือสอบสวนเจ้าบ้าน หรือบุคคลผู้นำเชื้อถือ

(๒) การขอมีบัตรของบุคคลซึ่งได้รับการเพิ่มชื่อในทะเบียนบ้าน กรณีแจ้งเกิดเกินกำหนดให้เรียกสูติบัตร และสอบสวนเจ้าบ้านหรือบุคคลผู้นำเชื้อถือ ส่วนการเพิ่มชื่อกรณีตักสำรวจ ให้เรียกสำเนาทะเบียนบ้าน ที่ผู้นั้นเคยมีชื่ออยู่ก่อน หรือหลักฐานเอกสารที่ทางราชการออกให้ได้อย่างใดอย่างหนึ่ง (ถ้ามี) และสอบสวนเจ้าบ้านหรือบุคคลผู้นำเชื้อถือ

(๓) การขอมีบัตรเนื่องจากบัตรเดิมหมดอายุ ให้เรียกบัตรเดิมที่หมดอายุ

(๔) การขอมีบัตรของบุคคลได้รับยกเว้น ให้เรียกหลักฐานแสดงการเป็นผู้ได้รับการยกเว้นไม่ต้องมีบัตร เว้นแต่ผู้ยื่นคำขอเป็นผู้มีร่างกายพิการเดินไม่ได้ หรือเป็นใบ้ หรือตาบอดทั้งสองข้าง ให้ยกเว้นไม่ต้องเรียกหลักฐานดังกล่าว

(๕) การขอมีบัตรของบุคคลซึ่งพ้นสภาพได้รับการยกเว้น ให้เรียกหลักฐานแสดงการพ้นจากสภาพได้รับยกเว้นไม่ต้องมีบัตร

(๖) การขอมีบัตรของบุคคลซึ่งได้สัญชาติไทยตามกฎหมายว่าด้วยสัญชาติ ให้สอบสวนเจ้าบ้านหรือบุคคลผู้นำเชื้อถือ

กรณีผู้ขอมีบัตรเป็นครั้งแรกมีบิดามารดาเป็นบุคคลต่างด้าว ให้เรียกหลักฐานใบสำคัญประจำตัวคนต่างด้าวของบิดาและมารดา หากบิดาหรือมารดาคนใดคนหนึ่งถึงแก่ความตาย ให้เรียกเฉพาะใบสำคัญประจำตัวคนต่างด้าวของผู้ที่มีชีวิตอยู่ และใบมรณบัตรของผู้ที่ถึงแก่ความตาย หากบิดาและมารดาถึงแก่ความตายทั้งหมด ให้เรียกใบมรณบัตรของบิดาและมารดา

กรณีผู้ขอมีบัตรเป็นผู้ได้รับอนุมัติให้มีสัญชาติไทยโดยการแปลงสัญชาติ หรือขอกลับคืนสัญชาติไทย ให้เรียกหนังสือสำคัญการแปลงสัญชาติเป็นไทย หรือหนังสือสำคัญแสดงการได้กลับคืนสัญชาติไทยแล้วแต่กรณี

(๗) การขอมีบัตรเนื่องจากบัตรสูญหายหรือถูกทำลาย ให้เรียกหลักฐานการแจ้งความ “บัตรสูญหาย” หรือ “บัตรถูกทำลาย” และหลักฐานเอกสารซึ่งมีรูปถ่ายของผู้ขอมีบัตร และเป็นเอกสารที่ทางราชการออกให้ได้อย่างใดอย่างหนึ่ง เช่น ใบอนุญาตขับรถ บัตรประกันสังคม หนังสือเดินทาง เป็นต้น

กรณีผู้ขอมีบัตร ไม่มีหรือไม่สามารถแสดงหลักฐานเอกสารที่ทางราชการออกให้ดังกล่าว ให้สอบสวนเจ้าบ้าน หรือบุคคลผู้นำเชื้อถือแทน

(๘) การขอเปลี่ยนบัตรเนื่องจากบัตรเดิมชำรุดในสาระสำคัญ ให้เรียกบัตรเดิมที่ชำรุด แต่หากบัตรนั้นชำรุดจนไม่สามารถพิสูจน์ตัวบุคคลหรือรายการในบัตรได้ ให้สอบสวนเจ้าบ้านหรือบุคคลผู้นำเชื้อถือ

ถ้าผู้ขอมีบัตรมีหลักฐานเอกสารซึ่งมีรูปถ่าย และเป็นเอกสารที่ทางราชการออกให้ได้อย่างใดอย่างหนึ่งมาแสดง ก็ให้งดเว้นไม่ต้องสอบสวนเจ้าบ้าน หรือบุคคลผู้นำเชื้อถือ

(๙) การขอเปลี่ยนแปลงเนื่องจากผู้ถือบัตรเปลี่ยนชื่อตัว ชื่อสกุล หรือชื่อตัวและชื่อสกุล ให้เรียกบัตรเดิม และหลักฐานการเปลี่ยนชื่อตัว ชื่อสกุล หรือชื่อตัวและชื่อสกุล แล้วแต่กรณี

ข้อ ๑๒ เมื่อพนักงานเจ้าหน้าที่ได้รับคำขอ บ.ป.๑ พร้อมด้วยหลักฐานประกอบการยื่นคำขอ ตามข้อ ๑๑ ของระเบียบนี้แล้ว ให้ตรวจสอบความถูกต้องตรงกันของรายการที่ปรากฏในฐานข้อมูล การทะเบียนราษฎร และหลักฐานประกอบการขอมีบัตร เมื่อพิจารณาเห็นว่า ผู้ขอมีบัตรมีคุณสมบัติ ครบถ้วนตามที่กฎหมายกำหนดให้มีบัตรได้ และหลักฐานที่นำมาแสดงเป็นที่เชื่อถือได้ ก็ให้พนักงาน เจ้าหน้าที่อนุญาตให้ทำบัตร กำหนดเลขหมายคำขอและพิมพ์ลายนิ้วมือของผู้ขอมีบัตรลงในแบบ บ.ป.๑ เสร็จแล้วให้ถ่ายรูปผู้ขอมีบัตรและออกใบรับให้ไว้เป็นหลักฐาน

การกำหนดเลขหมายคำขอ การพิมพ์ลายนิ้วมือและถ่ายรูปผู้ขอมีบัตร ให้ถือปฏิบัติตาม วิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง

ข้อ ๑๓ เมื่อพนักงานเจ้าหน้าที่ได้รับคำขอ บ.ป.๑ พร้อมหลักฐานต่าง ๆ แล้วเห็นว่าหลักฐาน ที่ผู้ขอมีบัตรนำมาแสดงไม่ครบถ้วนตามที่กำหนดไว้ในระเบียบนี้ ให้ใช้ดุลพินิจพิจารณาว่าหลักฐานที่มี อยู่ในขณะนั้นเพียงพอที่จะพิสูจน์ยืนยันตัวบุคคลและคุณสมบัติของผู้ขอมีบัตรหรือไม่ หากเห็นว่าเพียงพอ ก็ให้พิจารณาทำบัตรให้

กรณีมีเหตุสงสัยว่าจะมีการทุจริต หรือพนักงานเจ้าหน้าที่พิจารณาแล้วเห็นว่าหลักฐานที่ผู้ขอ มีบัตรนำมาแสดงไม่สามารถพิสูจน์ยืนยันตัวบุคคลและคุณสมบัติของผู้ขอได้ให้เรียกหลักฐานเอกสารหรือ สอบสวนพยานบุคคลเพิ่มเติมเท่าที่จำเป็น หากผู้ขอมีบัตรเป็นผู้ที่ย้ายที่อยู่มาจากท้องที่อื่น จะสอบถาม ไปยังนายทะเบียนหรือพนักงานเจ้าหน้าที่ท้องที่นั้นก็ได้ แต่จะต้องรีบดำเนินการโดยเร็ว และให้บันทึก สาเหตุที่ไม่อาจทำบัตรให้ได้สำเร็จในครั้งนั้นไว้ในคำขอ บ.ป.๑ ด้วย

ข้อ ๑๔ ในกรณีอำเภอที่เชื่อมโยงเครือข่ายระบบคอมพิวเตอร์กับสำนักบริหารการทะเบียน กรมการปกครอง เมื่อพนักงานเจ้าหน้าที่ได้รับคำขอ บ.ป.๑ ของผู้ขอมีบัตรรายใด ให้ตรวจสอบรายการ ทำบัตรของผู้นั้นจากฐานข้อมูลทะเบียนบัตรก่อนทุกครั้ง หากผลการตรวจสอบพบว่า มีรายการบัตรเดิม และภาพถ่ายใบหน้าของผู้ขอมีบัตร ซึ่งถูกต้องตรงกับข้อเท็จจริง ให้ดำเนินการจัดทำบัตร

ข้อ ๑๕ ผู้ถือบัตรผู้ใดทำบัตรสูญหายหรือถูกทำลาย ให้แจ้งการสูญหายหรือถูกทำลายของ บัตรนั้นต่อพนักงานเจ้าหน้าที่เพื่อเป็นหลักฐานก่อนขอมีบัตรใหม่

ข้อ ๑๖ การรับแจ้งบัตรสูญหายหรือบัตรถูกทำลาย ตามข้อ ๑๕ ให้เจ้าหน้าที่ใช้แบบ บ.ป.๗ ในการรับแจ้งโดยจัดทำขึ้นสองฉบับมีข้อความเหมือนกัน ฉบับหนึ่งให้มอบแก่ผู้แจ้งเพื่อนำไปประกอบการ ขอมีบัตรใหม่ ส่วนคู่ฉบับให้เก็บไว้ในเล่มเพื่อเป็นหลักฐานของหน่วยงานที่รับแจ้ง

การกรอกหรือบันทึกข้อความในแบบ บ.ป.๗ ถ้าผิดพลาดห้ามขูดลบ ให้ใช้ขีดฆ่าคำผิด แล้วเขียนใหม่ และให้พนักงานเจ้าหน้าที่ผู้รับแจ้งลงชื่อกำกับไว้ที่ข้างกระดาษตรงบรรทัดที่มีการแก้คำผิดด้วย สำหรับการใส่เลขลำดับที่ของการรับแจ้ง ให้ลงเลขลำดับตามปีปฏิทินเริ่มตั้งแต่ลำดับที่หนึ่งเรียงไปจนถึง สิ้นปี เมื่อขึ้นปีปฏิทินใหม่ให้ตั้งต้นเลขลำดับที่หนึ่งใหม่

ข้อ ๑๗ ผู้ถือบัตรผู้ใดทำบัตรชำรุดในสาระสำคัญ หรือเปลี่ยนชื่อตัว ชื่อสกุล หรือชื่อตัว และชื่อสกุล ให้ทำคำขอเปลี่ยนบัตรตามแบบ บ.ป.๑ ยื่นต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ ตามข้อ ๑๐

ข้อ ๑๘ ในการขอมีบัตร ขอมีบัตรใหม่ หรือขอเปลี่ยนบัตร หากผู้ขอมีบัตรรายใดยื่นคำขอ บ.ป.๑ เกินกว่าระยะเวลาที่กฎหมายว่าด้วยบัตรประจำตัวประชาชนกำหนด ให้ส่งตัวผู้นั้นไปให้พนักงาน เจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจเปรียบเทียบ ดำเนินการตามระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการเปรียบเทียบปรับ คดีความผิดตามกฎหมายว่าด้วยบัตรประจำตัวประชาชน ก่อนแล้วจึงดำเนินการจัดทำบัตร

หมวด ๒

การออกใบรับและใบแทนใบรับ

ข้อ ๑๙ เมื่อพนักงานเจ้าหน้าที่อนุญาตให้จัดทำบัตรแก่ผู้ขอมีบัตรรายใด ตามข้อ ๑๒ แล้วให้ออกใบรับตามแบบ บ.ป.๒ ให้แก่ผู้นั้นเพื่อใช้เสมือนบัตรประจำตัวประชาชนจนกว่าจะได้รับบัตร โดยให้กำหนดระยะเวลาการใช้ใบรับ และวันและสถานที่ที่ให้ผู้ขอมีบัตรมารับบัตรไว้ในใบรับให้ชัดเจน

ระยะเวลาการใช้ใบรับ ให้เป็นไปตามที่กรมการปกครองกำหนด

ข้อ ๒๐ การออกใบรับให้แก่ผู้ขอมีบัตรที่มีบัตรเดิมมาแสดง ให้ทำเครื่องหมายที่บัตรเดิม ด้วยการเจาะรูแล้วเย็บติดบัตรเดิมไว้กับใบรับ มอบให้ผู้ขอมีบัตรเพื่อใช้ร่วมกัน

ข้อ ๒๑ ผู้ถือใบรับผู้ใดทำใบรับสูญหายหรือถูกทำลาย ให้แจ้งความการสูญหายหรือถูกทำลาย ของใบรับนั้นเช่นเดียวกับข้อ ๑๕ และให้ทำคำร้องยื่นต่อพนักงานเจ้าหน้าที่แห่งท้องที่ที่ออกใบรับนั้น เพื่อขอใบแทนใบรับ

กรณีใบรับชำรุดในสาระสำคัญจนไม่สามารถใช้การได้ ให้ผู้ถือใบรับทำคำร้องเพื่อขอใบแทน ใบรับเช่นเดียวกับวรรคแรก

ข้อ ๒๒ เมื่อพนักงานเจ้าหน้าที่ได้รับคำร้องขอใบแทนใบรับ ให้เรียกหลักฐานการแจ้งความ สูญหายหรือถูกทำลาย หรือใบรับที่ชำรุด แล้วแต่กรณี และให้ตรวจจากทะเบียน บ.ป.๕ ก่อนว่า เลขหมายคำขอมีบัตรตามที่ระบุในคำร้องขอใบแทนใบรับนั้น ได้รับบัตรจากสำนักงานทะเบียน บัตรประจำตัวประชาชนแล้วหรือไม่ ถ้าได้รับบัตรแล้วให้มอบบัตรแก่ผู้ร้อง โดยไม่ต้องออกใบแทนใบรับ แต่หากยังไม่ได้รับบัตรเลขหมายดังกล่าวให้พนักงานเจ้าหน้าที่ออกใบแทนใบรับตามแบบ บ.ป.๒ ก ให้แก่ผู้ร้อง โดยเรียกเก็บค่าธรรมเนียมตามที่กำหนดในกฎกระทรวง ซึ่งออกตามความในกฎหมาย ว่าด้วยบัตรประจำตัวประชาชน

ข้อ ๒๓ การออกใบแทนใบรับให้ใช้วิธีคัดสำเนารายการต่าง ๆ จากฉบับของใบรับฉบับที่ สูญหาย ถูกทำลาย หรือชำรุดนั้นลงในใบแทนใบรับให้ครบถ้วนทุกรายการ

การใช้ใบแทนใบรับให้มีระยะเวลาเท่าที่กำหนดให้ใช้ใบรับ ตามใบรับฉบับที่ออกใบแทนนั้น

ข้อ ๒๔ กรณีใบแทนใบรับสูญหาย ถูกทำลาย หรือชำรุดในสาระสำคัญจนไม่สามารถใช้การได้ ให้ออกใบแทนใบรับ โดยดำเนินการเช่นเดียวกับใบรับสูญหาย ถูกทำลาย หรือชำรุด ตามข้อ ๒๑ - ข้อ ๒๓

ข้อ ๒๕ ในกรณีที่มีผู้ถือใบรับหรือใบแทนใบรับ ร้องขอให้ติดรูปถ่ายในใบรับหรือใบแทนใบรับ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ตรวจสอบข้อเท็จจริงให้แน่ชัดจนเป็นที่เชื่อถือก่อนว่าผู้ร้องเป็นบุคคลเดียวกับที่ปรากฏรายการในใบรับหรือใบแทนใบรับนั้น จึงดำเนินการให้และเมื่อติดรูปถ่ายแล้วให้พนักงานเจ้าหน้าที่ลงลายมือชื่อกำกับรูปถ่าย และประทับตราประจำตำแหน่งคล่อมรูปถ่ายไว้ด้วย

หมวด ๓

การออกบัตรประจำตัวประชาชน

ข้อ ๒๖ ทุก ๆ วันเมื่อหมดเวลาในการรับคำขอ บ.ป.๑ แล้ว ให้เจ้าหน้าที่ตรวจรายการผู้ขอมีบัตรและเลขหมายคำขอที่ลงไว้ในแบบ บ.ป.๑ กับคู่มือ บ.ป.๒ เมื่อเห็นว่าถูกต้องตรงกันให้คัดเลขหมายคำขอและรายการผู้ขอมีบัตรจาก บ.ป.๑ กรอกลงไว้ในทะเบียนบัตรประจำตัวประชาชนตามแบบ บ.ป.๕ ทำระเบียบนี้ โดยให้เว้นไว้เฉพาะวันที่ออกบัตรและวันหมดอายุบัตร

ข้อ ๒๗ ให้เจ้าหน้าที่รวบรวมคำขอ บ.ป.๑ และรูปถ่ายของผู้ขอมีบัตรที่พนักงานเจ้าหน้าที่ได้อนุญาตให้ทำบัตร ส่งไปยังสำนักงานทะเบียนบัตรประจำตัวประชาชน ตามระยะเวลาที่กรมการปกครองกำหนด โดยทำหนังสือส่งตามแบบ บ.ป.๔ ทำระเบียบนี้

ข้อ ๒๘ การรวบรวมคำขอ บ.ป.๑ และรูปถ่ายตามข้อ ๒๗ ให้ปฏิบัติ ดังนี้

(๑) ตรวจสอบความถูกต้องชัดเจนและครบถ้วนของการกรอกรายการในคำขอ บ.ป.๑ ในสาระสำคัญเกี่ยวกับชื่อตัว ชื่อสกุล วันเดือนปีเกิด สัญชาติ เลขประจำตัวประชาชน การลงลายมือชื่อและการพิมพ์ลายนิ้วมือของผู้ขอมีบัตร คำสั่งและการลงลายมือชื่อของพนักงานเจ้าหน้าที่

(๒) คำขอ บ.ป.๑ และรูปถ่ายที่ส่งแต่ละครั้งต้องมีเลขหมายตรงกันและมีจำนวนเท่ากัน โดยเรียงลำดับตามเลขหมายคำขอ

(๓) ให้เขียนเลขหมายคำขอของรูปถ่ายแต่ละชุด เฉพาะเลขแรกและเลขสุดท้าย เลขรหัสสำนักทะเบียน และลำดับชุดทุกชุดติดไว้ข้างกล่อง และบรรจุใส่ไว้ในกล่องพลาสติก ปิดฝากล่องให้แน่นหนาก่อนการหีบห่อ

(๔) การส่ง บ.ป.๑ และรูปถ่ายไปออกบัตรทุกครั้ง ให้ส่งทางไปรษณีย์ภัณฑ์ลงทะเบียนหรือเจ้าหน้าที่จะนำส่งด้วยตนเองก็ได้

ข้อ ๒๙ เมื่อได้รับคำขอ บ.ป.๑ และรูปถ่ายจากพนักงานเจ้าหน้าที่ห้องที่ใด ให้เจ้าพนักงานออกบัตรดำเนินการจัดให้มีการออกบัตรตามแบบที่กำหนดในกฎกระทรวง ซึ่งออกตามความในกฎหมายว่าด้วยบัตรประจำตัวประชาชน เมื่อออกบัตรแล้วให้ส่งบัตรคืนไปให้พนักงานเจ้าหน้าที่ห้องที่นั่น

คำขอ บ.ป.๑ ที่พิมพ์บัตรแล้วให้ติดรูปถ่ายของผู้ขอมีบัตรตามเลขหมายคำขอนั้นไว้ด้วยแล้วให้ถ่ายรูป บ.ป.๑ นั้นด้วยระบบไมโครฟิล์มหรือระบบคอมพิวเตอร์ก็ได้ เพื่อเก็บรักษาเป็นหลักฐานไว้ที่สำนักงานทะเบียนบัตรประจำตัวประชาชน เมื่อดำเนินการเสร็จแล้ว ให้จัดส่งคำขอ บ.ป.๑ ดังกล่าวคืนไปให้พนักงานเจ้าหน้าที่ห้องที่ส่งคำขอฉบับนั้นเพื่อเก็บรักษาเป็นหลักฐาน

ข้อ ๓๐ เมื่อพนักงานเจ้าหน้าที่ได้รับบัตร และคำขอ บ.ป.๑ ตามข้อ ๒๙ ให้ตรวจสอบความถูกต้องของรายการในบัตรกับทะเบียน บ.ป.๕ ที่ลงรายการไว้แล้วอีกครั้ง เมื่อเห็นว่าถูกต้องให้คัดวันออกบัตรและวันหมดอายุบัตรจากบัตรลงในทะเบียน บ.ป.๕ ที่เว้นไว้ตามข้อ ๒๖ จากนั้นให้ดำเนินการมอบบัตร ส่วนคำขอ บ.ป.๑ ให้เก็บเป็นหลักฐานตามวิธีที่กำหนดไว้ในระเบียบนี้

หมวด ๔

การมอบบัตรประจำตัวประชาชน

ข้อ ๓๑ เมื่อได้รับบัตรแล้ว พนักงานเจ้าหน้าที่จะต้องมอบบัตรให้ผู้ขอมีบัตรโดยเร็ว โดยจะมอบแก่ผู้ขอมีบัตรโดยตรง หรือผู้ที่เจ้าของบัตรมอบอำนาจให้รับบัตรแทน

ข้อ ๓๒ การมอบบัตรให้แก่ผู้ขอมีบัตรโดยตรงนั้น ให้เรียกใบรับ หรือใบแทนใบรับพร้อมด้วยบัตรเดิมหรือใบแทนใบรับ แล้วแต่กรณี จากผู้ขอมีบัตรคืนด้วย

การมอบบัตรให้แก่ผู้ที่เจ้าของบัตรมอบอำนาจให้รับบัตรแทน ให้เรียกใบรับ หรือใบรับพร้อมด้วยบัตรเดิม หรือใบแทนใบรับของเจ้าของบัตร หนังสือมอบอำนาจ และสำเนาบัตรประจำตัวประชาชน หรือหลักฐานอื่นที่สามารถแสดงตัวของผู้รับมอบอำนาจแล้วนำเสนอต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ เพื่อพิจารณาการมอบบัตรจะต้องให้ผู้ขอรับบัตรลงลายมือชื่อหรือพิมพ์ลายนิ้วมือและลงวัน เดือน ปี ที่รับบัตรไว้ในใบรับ หรือใบแทนใบรับ หรือเอกสารอย่างอื่นที่ใช้เป็นหลักฐานในการรับบัตรให้ชัดเจนด้วยทุกครั้ง

ข้อ ๓๓ กรณีที่ผู้ขอรับบัตรไม่อาจส่งคืนใบรับ หรือใบรับพร้อมด้วยบัตรเดิม หรือใบแทนใบรับให้ผู้ขอรับบัตรแสดงหลักฐานและแจ้งข้อเท็จจริงถึงสาเหตุที่ไม่สามารถส่งคืนเอกสารดังกล่าวแล้ว ให้พนักงานเจ้าหน้าที่บันทึกไว้ เมื่อเห็นว่าเป็นที่เชื่อถือได้ก็ให้มอบบัตรให้

ใบรับหรือใบแทนใบรับ และเอกสารอื่นใดที่เกี่ยวข้องกับการมอบบัตร ให้เจ้าหน้าที่เก็บรวบรวมไว้ให้สะดวกต่อการค้นหาและตรวจสอบ โดยเรียงตามเลขหมายคำขอ

ข้อ ๓๔ กรณีมีผู้ขอรับบัตรแล้วปรากฏว่าบัตรเลขหมายดังกล่าว ยังไม่ได้รับจากสำนักงานทะเบียนบัตรประจำตัวประชาชน ให้เจ้าหน้าที่ทำหนังสือทวงถามไปยังสถานที่ออกบัตรดังกล่าว และให้พนักงานเจ้าหน้าที่ต่ออายุการใช้ใบรับ หรือใบแทนใบรับให้ผู้ขอมีบัตร เพื่อใช้เสมือนบัตรประจำตัวประชาชนเป็นคราว ๆ ไป

ข้อ ๓๕ ก่อนมอบบัตรให้ผู้ขอรับบัตรรายใด ถ้ากรณีเป็นที่สงสัย ให้พนักงานเจ้าหน้าที่สั่งงดการมอบบัตรไว้ก่อน แล้วดำเนินการสอบสวนจนหมดสงสัย จึงมอบบัตรให้

กรณีตรวจสอบพบว่า ผู้มีรายการในบัตรเป็นผู้ไม่มีสิทธิมีบัตรไม่ว่าด้วยเหตุใด ๆ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่สั่งงดมอบบัตรนั้น แล้วทำเครื่องหมายที่บัตรด้วยการเจาะรู และจำหน่ายทะเบียน บ.ป.๕ คำขอ บ.ป.๑ และใบรับ หรือใบแทนใบรับรวมทั้งคู่มือแล้วรายงานไปยังสำนักงานทะเบียนบัตรประจำตัวประชาชน เพื่อจำหน่ายทะเบียน รูปถ่าย ไม่ใคร่ฟิล์มคำขอ บ.ป.๑ และฐานข้อมูลทะเบียนบัตรสำหรับ

เลขหมายคำขอ นั้น และหากการขอมีบัตร เลขหมายนั้นเป็นการกระทำผิดกฎหมาย ให้พนักงานเจ้าหน้าที่แจ้งความต่อพนักงานสอบสวน ผู้มีอำนาจเพื่อดำเนินคดีกับผู้ขอมีบัตรรายนั้นโดยเร็ว

หมวด ๕

การขอตรวจ คัดและรับรองสำเนารายการบัตรประจำตัวประชาชน

ข้อ ๓๖^๔ ผู้มีส่วนได้เสียโดยตรงจะขอตรวจหลักฐาน รายการ หรือข้อมูลเกี่ยวกับบัตรหรือจะขอให้พนักงานเจ้าหน้าที่ถ่ายเอกสารหรือคัดและรับรองสำเนาข้อมูลดังกล่าว ให้ยื่นคำขอต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ ในวันเวลาราชการ ณ สถานที่ ดังต่อไปนี้

(๑) สำนักบริการที่ ๑ สำนักบริหารการทะเบียน กรมการปกครอง ตั้งอยู่ที่วังโขง ถนนนครสวรรค์ เขตดุสิต กรุงเทพมหานคร และสำนักบริการที่ ๒ สำนักบริหารการทะเบียนกรมการปกครอง ตั้งอยู่ที่อาคารกรมการปกครอง คลอง ๙ ถนนลำลูกกา จังหวัดปทุมธานี

(๒) ที่ทำการปกครองจังหวัด ทุกจังหวัด

(๓) สำนักงานปกครองและทะเบียน สำนักปลัดกรุงเทพมหานคร

(๔) ที่ว่าการอำเภอหรือกิ่งอำเภอ และสำนักงานเขตทุกแห่ง

(๕) ศาลาว่าการเมืองพัทยา

(๖) สำนักงานหรือที่ทำการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เจ้าหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้นได้รับการแต่งตั้งเป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ตามกฎหมายว่าด้วยบัตรประจำตัวประชาชน

(๗) สถานที่อื่นที่กระทรวงมหาดไทยประกาศกำหนด

ข้อ ๓๗^๕ การยื่นคำขอตามข้อ ๓๖ ให้ผู้มีส่วนได้เสียโดยตรงแสดงบัตรของตน หรือในกรณีที่ไม่มียบัตร ให้ผู้นั้นแสดงเอกสารหรือหลักฐานอื่นใดที่มีกฎหมายรับรองซึ่งต้องมีรูปถ่ายและสามารถแสดงตนได้รวมทั้งแสดงหลักฐานการเป็นผู้มีส่วนได้เสียโดยตรง

ในกรณีผู้รับมอบอำนาจจากผู้มีส่วนได้เสียโดยตรงเป็นผู้ยื่นคำขอ นอกจากต้องแสดงหลักฐานตามวรรคหนึ่งแล้ว ให้ผู้รับมอบอำนาจแสดงบัตรของตนและเอกสารการมอบอำนาจประกอบด้วย

^๔ข้อ ๓๖ แก้ไขเพิ่มเติมโดยระเบียบกรมการปกครอง ว่าด้วยการจัดทำบัตรประจำตัวประชาชน (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๕

^๕ข้อ ๓๗ แก้ไขเพิ่มเติมโดยระเบียบกรมการปกครอง ว่าด้วยการจัดทำบัตรประจำตัวประชาชน (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๕

ในกรณีที่พนักงานเจ้าหน้าที่เห็นว่าหลักฐานหรือเอกสารตามวรรคหนึ่งและวรรคสองยังไม่มีความชัดเจนเพียงพอ จะสอบสวนพยานบุคคลที่เกี่ยวข้องเพิ่มเติมเพื่อให้ปรากฏข้อเท็จจริงจนชัดเจนว่าเป็นผู้มีส่วนได้เสียโดยตรงก็ได้

หากพนักงานเจ้าหน้าที่เห็นว่าผู้ยื่นคำขอไม่เป็นผู้มีส่วนได้เสียโดยตรง ให้แจ้งคำสั่งและเหตุผลที่ไม่อนุญาตให้ผู้ยื่นคำขอทราบ โดยแจ้งให้ทราบถึงสิทธิการอุทธรณ์คำสั่งดังกล่าวตามกฎหมายว่าด้วยวิธีปฏิบัติราชการทางปกครองด้วย

ข้อ ๓๘ คำขอตามระเบียบนี้ให้เป็นไปตามแบบคำขอตามประกาศกรมการปกครอง เรื่อง กำหนดแบบคำขอตรวจหลักฐาน รายการ หรือข้อมูลเกี่ยวกับบัตรประจำตัวประชาชน

ข้อ ๓๙ การตรวจ หรือคัด หรือคัดและรับรองสำเนารายการเกี่ยวกับบัตร ให้ดำเนินการได้เฉพาะจากรายการที่ปรากฏในเอกสารคำขอ บ.ป.๑ คู่ฉบับใบรับ หรือคู่ฉบับใบแทนใบรับ หรือฐานข้อมูลทะเบียนบัตร ที่จัดเก็บไว้ด้วยระบบคอมพิวเตอร์ เว้นแต่ที่สำนักงานทะเบียนบัตรประจำตัวประชาชน ให้เป็นไปตามหลักฐานที่ได้จัดเก็บไว้ด้วยระบบไมโครฟิล์ม หรือรูปถ่าย หรือจากฐานข้อมูลทะเบียนบัตรที่จัดเก็บไว้ด้วยระบบคอมพิวเตอร์

การรับรองสำเนารายการเกี่ยวกับบัตร ตามวรรคแรก ซึ่งคัดจากเอกสารคำขอ บ.ป.๑ คู่ฉบับใบรับ คู่ฉบับใบแทนใบรับ หรือหลักฐานที่เก็บไว้ด้วยระบบไมโครฟิล์ม หรือรูปถ่าย ให้ประทับหรือเขียนข้อความว่า “สำเนาถูกต้อง” ส่วนการรับรองสำเนารายการเกี่ยวกับบัตร ซึ่งคัดจากฐานข้อมูลทะเบียนบัตรที่จัดเก็บไว้ด้วยระบบคอมพิวเตอร์ให้ประทับหรือเขียนข้อความว่า “ขอรับรองว่าเป็นรายการจากฐานข้อมูลทะเบียนบัตรประจำตัวประชาชน” แล้วให้พนักงานเจ้าหน้าที่ลงลายมือชื่อและวงเล็บชื่อพร้อมด้วยวันเดือนปีที่คัดสำเนาไว้ในเอกสารดังกล่าวด้วย

หมวด ๖

การเก็บและทำลายเอกสารบัตรประจำตัวประชาชน

ข้อ ๔๐ แบบพิมพ์ใบรับตามแบบ บ.ป.๒ และใบแทนใบรับตามแบบ บ.ป.๒ ก ที่ศูนย์บริหารการทะเบียนภาคเบิกจากกรมการปกครอง ให้หัวหน้าศูนย์บริหารการทะเบียนภาค หรือผู้ที่ได้รับมอบหมายเป็นผู้มีหน้าที่ในการเก็บรักษาและควบคุมการเบิกจ่าย

ให้ศูนย์บริหารการทะเบียนภาค สาขาจังหวัดเบิกแบบพิมพ์ใบรับและใบแทนใบรับจากศูนย์บริหารการทะเบียนภาค และให้มีหน้าที่ในการเก็บรักษาและควบคุมการเบิกจ่าย

พนักงานเจ้าหน้าที่ของอำเภอเบิกแบบพิมพ์ใบรับและใบแทนใบรับจากศูนย์บริหารการทะเบียนภาคสาขาจังหวัด และมีหน้าที่ในการเก็บรักษาควบคุมการเบิกและใช้แบบพิมพ์ดังกล่าว

^๑ข้อ ๓๘ แก้ไขเพิ่มเติมโดยระเบียบกรมการปกครอง ว่าด้วยการจัดทำบัตรประจำตัวประชาชน (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๕

การเบิกจ่ายแบบพิมพ์ใบรับและใบแทนใบรับ ต้องลงรายการในบัญชีรับจ่ายแบบพิมพ์ที่จัดทำขึ้นให้ครบถ้วน และให้ผู้เบิกจ่ายลงลายมือไว้ในบัญชีนั้นด้วยทุกครั้ง

"กรณีการจัดทำบัตรประจำตัวประชาชนนอกราชอาณาจักรให้กระทรวงการต่างประเทศ เบิกแบบพิมพ์ข้างต้นจากสำนักบริหารการทะเบียน กรมการปกครอง เพื่อดำเนินการเบิกจ่ายให้กับสถานเอกอัครราชทูต สถานกงสุลใหญ่ หรือส่วนราชการของกระทรวงการต่างประเทศที่เรียกชื่ออย่างอื่น ซึ่งกระทรวงการต่างประเทศมอบหมายให้ปฏิบัติหน้าที่ด้านกงสุลตามที่กระทรวงมหาดไทยประกาศกำหนด

ข้อ ๔๑ การเบิกจ่ายแบบพิมพ์ใบรับและใบแทนใบรับทุกครั้ง ให้ตรวจนับจำนวนเล่ม หมายเลขเล่ม จำนวนแผ่นและสำเนาฉบับในแต่ละเล่มให้ครบถ้วน ในกรณีพบว่าแบบพิมพ์ชำรุดหรือสูญหาย ให้รายงานจังหวัด เพื่อแจ้งกรมการปกครอง ตามลำดับโดยด่วน

ข้อ ๔๒ ในการปฏิบัติงานแต่ละวัน ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ถือปฏิบัติเกี่ยวกับการเก็บรักษาแบบพิมพ์ รูปถ่าย และอุปกรณ์ในการจัดทำบัตรไว้ในที่ปลอดภัย ไม่ให้เกิดชำรุดสูญหายได้ โดยเฉพาะแบบพิมพ์คำขอ บ.ป.๑ ใบรับ และใบแทนใบรับ ห้ามมิให้พนักงานเจ้าหน้าที่ลงลายมือชื่อไว้เป็นการล่วงหน้าโดยเด็ดขาด

การลงลายมือชื่อในคำขอ บ.ป.๑ ใบรับหรือใบแทนใบรับ ห้ามมิให้ใช้ตราลายมือชื่อประทับแทนการลงลายมือชื่อด้วยตนเอง

ข้อ ๔๓ การเก็บคำขอ บ.ป.๑ ที่ได้ออกบัตรแล้ว ให้ใช้ปกเก็บเล่มหนึ่งสำหรับคำขอจำนวนสองร้อยฉบับ โดยแยกเก็บเป็นแฟ้มเรียงตามปีปฏิทินที่ออกบัตร และเลขหมายคำขอตามลำดับก่อนหลัง และให้ระบุเลขหมายคำขอเริ่มต้นและเลขสุดท้ายไว้ที่สันปกเก็บของแฟ้มแต่ละแฟ้มโดยการติดเก็บคำขอ บ.ป.๑ จะต้องดำเนินการให้เสร็จภายในสามสิบวัน นับแต่ได้รับ บ.ป.๑ คืนจากสำนักงานทะเบียนบัตรประจำตัวประชาชน

ข้อ ๔๔ บัตรที่พนักงานเจ้าหน้าที่ได้รับคืน หรือเรียกคืนมาทุกกรณี ให้พนักงานเจ้าหน้าที่จำหน่ายโดยการเจาะรูบนตัวบัตร และจัดเก็บรวบรวมไว้ให้สะดวกต่อการค้นหาและตรวจสอบ

ข้อ ๔๕ คู่มือฉบับใบรับ และใบแทนใบรับ ห้ามฉีกออกจากเล่มโดยเด็ดขาด ในการจัดเก็บให้เย็บรวมกันเป็นปึก ปึกละสิบเล่ม โดยเรียงตามเลขหมายคำขอ เสร็จแล้วให้เขียนเลขหมายคำขอเริ่มต้นและเลขสุดท้ายของแต่ละปึกไว้บนสันของปึกนั้น

ข้อ ๔๐ วรรคห้า เพิ่มโดยระเบียบกรมการปกครอง ว่าด้วยการจัดทำบัตรประจำตัวประชาชน (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๕

ข้อ ๔๖^๖ เอกสารเกี่ยวกับบัตรดังต่อไปนี้ ให้เก็บรักษาไว้เป็นเวลาไม่น้อยกว่าหนึ่งปี จึงจะขออนุมัติทำลายได้

- (๑) บัตรที่ได้รับคืน หรือเรียกคืนจากผู้ขอมีบัตร มีบัตรใหม่หรือเปลี่ยนบัตรทุกกรณี
- (๒) คำขอ บ.ป.๑
- (๓) ใบรับ และใบแทนใบรับ รวมทั้งคู่มือ

กรณีคำขอ บ.ป.๑ ที่มีการจัดทำบันทึกการสอบสวน และหลักฐานเอกสารประกอบการพิจารณาจัดทำบัตร ให้เก็บรักษาไว้เป็นเวลาไม่น้อยกว่าสิบปี และข้อมูลรายการเกี่ยวกับบัตรที่จัดเก็บในไมโครฟิล์ม หรือระบบฐานข้อมูลทะเบียนบัตรประจำตัวประชาชน ให้เก็บรักษาไว้เป็นเวลาไม่น้อยกว่าสิบห้าปี จึงจะขออนุมัติทำลายได้

ข้อ ๔๗^๗ ในเดือนกุมภาพันธ์ของทุกปี ให้พนักงานเจ้าหน้าที่สำรวจเอกสารเกี่ยวกับบัตรที่ครบกำหนดอายุการเก็บในปีนั้น แล้วทำบัญชีเอกสารเกี่ยวกับบัตรที่ขอทำลายตามแบบ บ.ป.๖ เสนอผู้ว่าราชการจังหวัด หรือปลัดกรุงเทพมหานคร หรือปลัดกระทรวงการต่างประเทศ แล้วแต่กรณี เพื่อพิจารณาอนุมัติหรือไม่อนุมัติในกรณีมีเหตุจำเป็นอื่น

ข้อ ๔๘^๘ ให้ผู้ว่าราชการจังหวัด หรือปลัดกรุงเทพมหานคร หรือปลัดกระทรวงการต่างประเทศ แล้วแต่กรณี แต่งตั้งคณะกรรมการทำลายเอกสารเกี่ยวกับบัตร ประกอบด้วยพนักงานเจ้าหน้าที่เป็นประธานกรรมการ และกรรมการอีกไม่น้อยกว่าสองคน โดยแต่งตั้งจากราชการตั้งแต่ระดับชำนาญงานขึ้นไปหรือตั้งแต่ระดับ ๓ หรือเทียบเท่าขึ้นไป ให้มีหน้าที่ควบคุมการทำลายเอกสารเกี่ยวกับบัตร ซึ่งผู้มีอำนาจอนุมัติให้ทำลายได้แล้ว และรายงานผลต่อผู้มีอำนาจอนุมัติ

ข้อ ๔๙ การทำลายเอกสารเกี่ยวกับบัตร ให้ทำลายโดยการเผา หรือวิธีการอื่นใดที่จะไม่ให้เอกสารนั้นอ่านเป็นร่องได้ หรือสามารถนำกลับมาใช้อีกได้ เมื่อทำลายเรียบร้อยแล้ว ให้คณะกรรมการทำลายเอกสาร ทำบันทึกลงนามร่วมกันเสนอต่อผู้ว่าราชการจังหวัด หรือปลัดกรุงเทพมหานคร แล้วแต่กรณีเพื่อทราบ

ก่อนการทำลายให้พนักงานเจ้าหน้าที่จำหน่ายรายการเกี่ยวกับบัตรเลขหมายคำขอที่ได้รับอนุมัติให้ทำลายออกจากทะเบียน บ.ป.๕ ด้วยการขีดฆ่าด้วยปากกาสีแดง พร้อมลงหมายเหตุว่าได้รับอนุมัติให้ทำลายแล้ว

ข้อ ๕๐ การทำลายเอกสารเกี่ยวกับบัตร ในส่วนที่เก็บรักษาไว้ที่สำนักงานทะเบียนบัตรประจำตัวประชาชน ให้หัวหน้าส่วนราชการแห่งสถานที่ดังกล่าว แต่งตั้งเจ้าหน้าที่จำนวนไม่น้อยกว่า ๓ คน จากข้าราชการ ตั้งแต่ระดับชำนาญงานขึ้นไป หรือตั้งแต่ระดับ ๓ หรือเทียบเท่าขึ้นไปทำหน้าที่สำรวจเอกสารเกี่ยวกับ

^๖ข้อ ๔๖ แก้ไขเพิ่มเติมโดยระเบียบกรมการปกครอง ว่าด้วยการจัดทำบัตรประจำตัวประชาชน (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๖๑

^๗ข้อ ๔๗ แก้ไขเพิ่มเติมโดยระเบียบกรมการปกครอง ว่าด้วยการจัดทำบัตรประจำตัวประชาชน (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๕

^๘ข้อ ๔๘ แก้ไขเพิ่มเติมโดยระเบียบกรมการปกครอง ว่าด้วยการจัดทำบัตรประจำตัวประชาชน (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๕

บัตรที่ครบกำหนดอายุการเก็บในปีนั้นแล้วจัดทำบัญชีขออนุมัติทำลายเสนอต่ออธิบดีกรมการปกครอง เพื่อพิจารณาแต่งตั้งคณะกรรมการทำลายเอกสารเกี่ยวกับบัตร

การแต่งตั้งคณะกรรมการทำลายเอกสารและวิธีการทำลาย ให้ดำเนินการตามข้อ ๔๘ และข้อ ๔๙ โดยอนุโลม

หมวด ๗

แบบพิมพ์

ข้อ ๕๑ แบบพิมพ์ที่ใช้ในการปฏิบัติงานบัตรประจำตัวประชาชน นอกเหนือจากที่กำหนดไว้ในกฎกระทรวงซึ่งออกตามความในกฎหมายว่าด้วยบัตรประจำตัวประชาชน ให้ใช้แบบพิมพ์ต่าง ๆ ทำยระเบียบนี้ ดังนี้

(๑) บ.ป.๓ เป็นใบเสร็จรับเงินค่าธรรมเนียม สำหรับพนักงานเจ้าหน้าที่ใช้ออกให้กับผู้มีบัตร ในการจัดทำบัตรกรณีที่ต้องเรียกเก็บค่าธรรมเนียมตามกฎหมายว่าด้วยบัตรประจำตัวประชาชน

(๒) บ.ป.๔ เป็นหนังสือนำส่งคำขอ บ.ป.๑ และฟิล์มรูปถ่าย ใช้สำหรับนำส่งคำขอ บ.ป.๑ และฟิล์มรูปถ่ายของอำเภอไปผลิตบัตรที่สำนักงานทะเบียนบัตรประจำตัวประชาชน

(๓) บ.ป.๕ เป็นทะเบียนบัตรประจำตัวประชาชน สำหรับพนักงานเจ้าหน้าที่ใช้คุมรายการ ออกบัตร และการจำหน่ายของอำเภอ

(๔) บ.ป.๖ เป็นบัญชีสำรวจรายการเอกสารเกี่ยวกับบัตรที่ขอทำลาย สำหรับพนักงานเจ้าหน้าที่ ใช้สำรวจเอกสารเกี่ยวกับบัตรทุกประเภท ที่มีอายุการเก็บครบกำหนดและจะขออนุมัติทำลาย ตามระเบียบนี้

(๕) บ.ป.๗ เป็นบันทึกการรับแจ้งเอกสารเกี่ยวกับบัตรประจำตัวประชาชนสูญหายหรือถูกทำลาย สำหรับพนักงานเจ้าหน้าที่ใช้บันทึกเพื่อรับแจ้งกรณีบัตรประจำตัวประชาชนหรือใบรับคำขอมีบัตร หรือใบแทนใบรับคำขอมีบัตรสูญหาย หรือถูกทำลาย

ข้อ ๕๒** แบบพิมพ์ที่ใช้ปฏิบัติงานบัตรประจำตัวประชาชน ทุกประเภท ให้อำเภอเบิกจาก ศูนย์บริหารภาค สาขาจังหวัด สำหรับการจัดทำบัตรประจำตัวประชาชนนอกราชอาณาจักรให้กระทรวง การต่างประเทศเบิกจากสำนักงานบริหารการทะเบียน กรมการปกครอง เพื่อดำเนินการเบิกจ่ายให้กับ สถานเอกอัครราชทูต สถานกงสุลใหญ่ หรือส่วนราชการของกระทรวงการต่างประเทศที่เรียกชื่ออย่างอื่น ซึ่งกระทรวงการต่างประเทศมอบหมายให้ปฏิบัติหน้าที่ด้านกงสุลตามที่กระทรวงมหาดไทยประกาศ กำหนด

**ข้อ ๕๒ แก้ไขเพิ่มเติมโดยระเบียบกรมการปกครอง ว่าด้วยการจัดทำบัตรประจำตัวประชาชน (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๕

หมวด ๘ บทเปิดเตล็ด

ข้อ ๕๓ ผู้ถือบัตรซึ่งเสียสัญชาติไทย ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ย่อมหมดสิทธิใช้บัตรและจะต้องมอบบัตรคืนแก่พนักงานเจ้าหน้าที่แห่งท้องที่ซึ่งตนมีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านในวันที่เสียสัญชาติไทย

ข้อ ๕๔ บัตรซึ่งพิมพ์รายการชื่อตัว ชื่อสกุล วันเดือนปีเกิด หรือเลขประจำตัวประชาชนของผู้ถือบัตร ไม่ตรงกับข้อเท็จจริงตามรายการในทะเบียนบ้าน หรือคำขอ บ.ป.๑ และบัตรซึ่งติดรูปถ่ายสลับตัวผู้ถือบัตรจะต้องส่งคืนบัตรดังกล่าวแก่พนักงานเจ้าหน้าที่โดยเร็ว ให้ดำเนินการแก้ไขตามวิธีการที่กรมการปกครองกำหนด

ข้อ ๕๕ ให้อำเภอ จัดทำรายงานผลการจัดทำบัตรประจำตัวประชาชน การเบิกจ่ายวัสดุอุปกรณ์ แบบพิมพ์ และฟิล์มถ่ายรูปเพื่อใช้ทำบัตร และจำนวนอัตรากำลังเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานบัตรประจำตัวประชาชน เสนอผ่านจังหวัดไปยังกรมการปกครอง ภายในระยะเวลาที่กรมการปกครองกำหนด

ข้อ ๕๖ ทุกเดือนมกราคมของทุกปี ให้นายอำเภอจัดให้มีการรณรงค์ประชาสัมพันธ์ให้ผู้ที่จะต้องขอมีบัตรในปีนั้นทราบเป็นการล่วงหน้าอย่างทั่วถึง

ส่วนที่ ๒

การจัดทำบัตรประจำตัวประชาชนด้วยระบบคอมพิวเตอร์

หมวด ๑

การขอมีบัตร และการออกบัตร

ข้อ ๕๗ เมื่อกระทรวงมหาดไทยได้มีประกาศกำหนดให้เขตท้องที่จังหวัดใด ดำเนินการออกบัตรประจำตัวประชาชนด้วยระบบคอมพิวเตอร์ ให้ใช้ระเบียบส่วนนี้เป็นแนวทางในการปฏิบัติงานบัตรประจำตัวประชาชน สำหรับแนวทางปฏิบัติที่มีได้กล่าวถึงหรือไม่ได้กำหนดไว้ในระเบียบส่วนนี้ให้นำความในส่วนที่ ๑ ของระเบียบนี้มาใช้บังคับ

ข้อ ๕๘ ให้นายอำเภอ มีหน้าที่กำกับ ดูแลการจัดทำบัตรและควบคุมระบบการออกบัตรตามระเบียบนี้อย่างเคร่งครัด และห้ามมิให้ผู้ไม่มีหน้าที่เกี่ยวข้อง หรือไม่มีคำสั่งให้รับผิดชอบงานบัตรประจำตัวประชาชนดำเนินการใด ๆ เกี่ยวกับระบบการออกบัตรด้วยคอมพิวเตอร์โดยเด็ดขาด

ข้อ ๕๙ ในการขอมีบัตร ขอมีบัตรใหม่หรือขอเปลี่ยนบัตร ให้เจ้าหน้าที่เรียกหลักฐานเอกสารหรือสอบสวนบุคคลซึ่งมีหน้าที่ยื่นคำขอมีบัตรแทนหรือสอบสวนเจ้าบ้านหรือบุคคลผู้นำชื่อถือ แล้วแต่กรณีตามที่กำหนดไว้ในข้อ ๑๑ และดำเนินการตรวจรายการของผู้ขอมีบัตรกับรายการในฐานข้อมูล

การทะเบียนราษฎร เมื่อเห็นว่าถูกต้องตรงกัน ให้จัดพิมพ์รายละเอียดลงในคำขอ บ.ป.๑ แล้วรวบรวมคำขอดังกล่าวพร้อมด้วยหลักฐานของผู้ขอมีบัตรเสนอต่อพนักงานเจ้าหน้าที่

^{๑๐}การขอมีบัตร ขอมีบัตรใหม่หรือขอเปลี่ยนบัตรของผู้ที่เคยจัดทำบัตรด้วยระบบคอมพิวเตอร์ และมีข้อมูลเกี่ยวกับบัตรของผู้นั้นในฐานข้อมูลทะเบียนบัตร ให้เจ้าหน้าที่ตรวจสอบประวัติการทำบัตรภาพใบหน้าของผู้ขอมีบัตรและทำการเปรียบเทียบลายพิมพ์นิ้วมือผ่านทางระบบการจัดทำบัตรด้วยระบบคอมพิวเตอร์กับฐานข้อมูลทะเบียนบัตร เมื่อระบบแจ้งผลการตรวจสอบโดยไม่มีเหตุปฏิเสธการจัดทำบัตรของบุคคลดังกล่าว ให้เจ้าหน้าที่รวบรวมหลักฐานของผู้ขอมีบัตรเสนอให้พนักงานเจ้าหน้าที่พิจารณา โดยไม่ต้องเรียกหลักฐานเอกสารอื่นใดอีก

ข้อ ๖๐ เมื่อพนักงานเจ้าหน้าที่ได้รับคำขอ บ.ป.๑ และหลักฐานประกอบคำขอ ให้ตรวจสอบความถูกต้องระหว่างรายการในคำขอ บ.ป.๑ กับหลักฐานดังกล่าว และเมื่อพิจารณาเห็นว่าผู้ขอมีบัตรมีคุณสมบัติครบถ้วนตามที่กำหนดและหลักฐานเป็นที่เชื่อถือได้ ให้มีคำสั่งอนุญาตและดำเนินการถ่ายรูปผู้ขอมีบัตร

ข้อ ๖๑ กรณีการขอมีบัตรใหม่เนื่องจากบัตรหายหรือบัตรถูกทำลายและผู้ยื่นคำขอไม่มีหรือไม่อาจแสดงหลักฐานเอกสารที่ทางราชการออกให้ซึ่งมีรูปถ่ายผู้ขอมีบัตร และกรณีมีเหตุสงสัยว่าจะมีการทุจริตหรือพนักงานเจ้าหน้าที่พิจารณาเห็นว่าหลักฐานที่ผู้ขอมีบัตรนำมาแสดงไม่สามารถพิสูจน์ยืนยันบุคคลและคุณสมบัติของผู้ขอมีบัตรได้ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ตรวจสอบรายการทำบัตรเดิมของผู้ขอมีบัตรจากฐานข้อมูลทะเบียนบัตร เพื่อประกอบการพิจารณา

ในกรณีที่ฐานข้อมูลทะเบียนบัตรไม่ปรากฏรายการทำบัตรเดิมของผู้ขอมีบัตร หรือรายการทำบัตรเดิมรวมถึงภาพใบหน้าไม่ตรงกับข้อเท็จจริงหรือหลักฐานที่ผู้ขอมีบัตรนำมาแสดง ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ตรวจสอบพิจารณาว่ารายการใดถูกต้อง โดยอาจเรียกหลักฐานเอกสารหรือสอบสวนพยานบุคคลเพิ่มเติมได้เท่าที่จำเป็นหากเชื่อได้ว่าหลักฐานที่ผู้ขอมีบัตรนำมาแสดงนั้นเป็นรายการที่ถูกต้องให้ดำเนินการจัดทำบัตรให้แก่ผู้ขอมีบัตร

ข้อ ๖๒ กรณีหลักฐานที่ผู้ขอมีบัตรนำมาแสดงและรายการทำบัตรเดิมในฐานข้อมูลทะเบียนบัตร ไม่สามารถยืนยันบุคคลผู้ขอมีบัตรได้ไม่ว่าด้วยเหตุใด ๆ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ระงับการจัดทำบัตร ยกเลิกคำขอ บ.ป.๑ และรายการขอมีบัตรที่บันทึกไว้ในเครื่องคอมพิวเตอร์สำหรับเลขหมายคำขอนั้น โดยบันทึกสาเหตุที่ไม่อาจดำเนินการได้ไว้ให้ชัดเจน ส่วนคำขอ บ.ป.๑ และหลักฐานเอกสารที่เกี่ยวข้องให้แยกแฟ้มเก็บไว้ต่างหาก เมื่อมีเหตุเพียงพอที่จะเชื่อได้ว่าผู้ขอมีบัตรรายนั้นมีคุณสมบัติตามที่กฎหมายกำหนดให้มีบัตรได้ ให้จัดทำบัตรให้โดยกำหนดเลขหมายคำขอให้ใหม่

กรณีตามวรรคแรก หากพบว่าการขอมีบัตรในครั้งนั้นมีการทุจริต ให้พนักงานเจ้าหน้าที่แจ้งความต่อพนักงานสอบสวนผู้อำนาจเพื่อให้ดำเนินคดีกับผู้ขอมีบัตรโดยเร็ว

^{๑๐}ข้อ ๕๙ วรรคสอง เพิ่มโดยระเบียบกรมการปกครอง ว่าด้วยการจัดทำบัตรประจำตัวประชาชน (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๖๑

ข้อ ๖๓ เมื่อพนักงานเจ้าหน้าที่อนุญาตให้ผู้ขอมีบัตรรายใดมีบัตร มีบัตรใหม่ หรือเปลี่ยนบัตร ให้ดำเนินการออกบัตรแก่ผู้ขอมีบัตรด้วยระบบคอมพิวเตอร์

การออกบัตรตามวรรคแรก ให้แก่ผู้ขอมีบัตรรายใด ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ผู้ส่งอนุญาตให้ทำบัตร สำหรับผู้ขอมีบัตรรายนั้น เป็นผู้รับผิดชอบโดยตรง

หมวด ๒

การมอบบัตรและการรายงาน

ข้อ ๖๔ บัตรที่พิมพ์รายการผู้ขอมีบัตรและเคลือบวัสดุป้องกันการปลอมแปลงแล้วให้เจ้าหน้าที่ตรวจสอบความถูกต้องตรงกันของรายการในบัตรกับรายการในคำขอ บ.ป.๑ สำหรับเลขหมายคำขอนั้นและบัตรเดิมที่ผู้ขอมีบัตรนำมาแสดงหรือหลักฐานเอกสารอื่น (กรณีไม่มีบัตรเดิม) ก่อนมอบบัตร ให้แก่ผู้ขอมีบัตร

กรณีตามวรรคแรก หากรายการในบัตรไม่ถูกต้อง เช่น รูปถ่ายสลับตัว หรือรายการชื่อตัว ชื่อสกุลหรือวันเดือนปีเกิดไม่ถูกต้อง ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ดำเนินการแก้ไขด้วยการออกบัตรใหม่ให้แก่ผู้ขอมีบัตรโดยกำหนดเลขหมายคำขอใหม่ สำหรับบัตรเดิมที่มีรายการไม่ถูกต้องให้เจาะรูเพื่อมิให้สามารถนำบัตรนั้นไปใช้ได้อีก ส่วนคำขอ บ.ป.๑ และรายการขอมีบัตรที่บันทึกไว้ในเครื่องคอมพิวเตอร์สำหรับบัตรเลขหมายเดิมนั้น ให้ยกเลิกและบันทึกสาเหตุของการยกเลิกไว้ให้ชัดเจนด้วย โดยการดำเนินการดังกล่าวต้องกระทำให้แล้วเสร็จภายในสิ้นวันทำการนั้น ๆ

กรณีตามวรรคแรก หากรายการในบัตรถูกต้อง แต่สภาพของบัตรอยู่ในลักษณะไม่สมบูรณ์ หรือไม่น่าจะนำไปใช้งานได้ เช่น รูปถ่ายมีดหรือมีวจนไม่สามารถเห็นภาพได้ชัดเจน หรือรายการในบัตรพิมพ์ติดไม่ครบถ้วนให้พนักงานเจ้าหน้าที่แก้ไขด้วยการออกบัตรใหม่ให้แก่ผู้ขอมีบัตร โดยใช้เลขหมายคำขอเดิมนั้นส่วนบัตรเดิมที่ไม่สมบูรณ์ให้ดำเนินการเช่นเดียวกับวรรคสอง

ข้อ ๖๕ การมอบบัตร ให้มอบเจ้าของบัตรโดยตรง โดยให้ผู้รับบัตรลงลายมือชื่อหรือพิมพ์ลายนิ้วมือ และลงวัน เดือน ปี ที่รับบัตรไว้ในคำขอ บ.ป.๑ สำหรับเลขหมายคำขอนั้นเพื่อเป็นหลักฐาน

ข้อ ๖๖ การมอบบัตรหากตรวจพบว่า ผู้มีรายการในบัตรเป็นผู้ไม่มีสิทธิมีบัตรไม่ว่าด้วยเหตุใด ๆ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่สั่งงดมอบบัตรนั้น แล้วทำเครื่องหมายที่บัตรด้วยการเจาะรู จำหน่ายคำขอ บ.ป.๑ และรายการขอมีบัตรที่จัดเก็บไว้ในเครื่องคอมพิวเตอร์สำหรับเลขหมายคำขอนั้น โดยระบุสาเหตุของการงดมอบบัตรไว้ด้วย

กรณีตามวรรคแรก หากเป็นการกระทำทุจริต ให้ดำเนินการตามข้อ ๖๒ วรรคสอง

ข้อ ๖๗ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่รายงานผลการออกบัตรเสนอต่อนายอำเภอ ทุกสิ้นวันทำการ หากไม่สามารถรายงานได้ภายในวันนั้น ให้รีบรายงานในวันทำการรุ่งขึ้นทันที

การรายงานตามวรรคแรกให้จัดทำเป็นเอกสารตามแบบท้ายระเบียบนี้ และเมื่อรายงานแล้ว ให้จัดเก็บไว้เพื่อเป็นหลักฐานตรวจสอบอ้างอิง

ข้อ ๖๘ ให้ใช้ฐานข้อมูลทะเบียนบัตรที่จัดเก็บไว้ด้วยระบบคอมพิวเตอร์แทนทะเบียนบัตรประจำตัวประชาชน ตามแบบ บ.ป.๕

หมวด ๓

การเบิกจ่าย การควบคุมและเก็บรักษาวัสดุที่ใช้ออกบัตร

ข้อ ๖๙ การเบิกจ่าย การควบคุมและเก็บรักษาวัสดุตัวบัตรที่ใช้ในการออกบัตรด้วยระบบคอมพิวเตอร์และวัสดุเคลือบบัตรป้องกันการปลอมแปลง ให้เป็นไปตามมาตรการการบริหารจัดการทำบัตรประจำตัวประชาชนที่กรมการปกครองกำหนด

ข้อ ๗๐ การเก็บรักษา การควบคุมและการเบิกจ่ายวัสดุตัวบัตรและวัสดุเคลือบบัตรป้องกันการปลอมแปลง ให้ถือปฏิบัติเช่นเดียวกับการเก็บรักษา การควบคุมและการเบิกจ่ายแบบพิมพ์ ใบรับ บ.ป.๒ และใบแทน ใบรับ บ.ป.๒ ก เฉพาะการเบิกจ่ายของอำเภอ ให้แจ้งยอดคงเหลือของวัสดุตัวบัตรและวัสดุเคลือบบัตรป้องกันการปลอมแปลงที่เหลืออยู่ ณ วันที่ขอเบิกนั้น ไว้ในหนังสือถึงจังหวัดด้วยทุกครั้ง

ข้อ ๗๑ การใช้วัสดุตัวบัตรในการออกบัตร ให้ใช้เรียงตามลำดับของเลขรหัสกำกับบัตรก่อนหลัง ตามที่ปรากฏอยู่ด้านหลังของบัตร

บทเฉพาะกาล

ข้อ ๗๒ ผู้ซึ่งไม่ต้องมีบัตรตามพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. ๒๕๒๖ แต่ต้องมีบัตรตามพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. ๒๕๒๖ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๕๔ ตามนัยมาตรา ๑๖ แห่งพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๕๔ ให้ถือปฏิบัติตามข้อ ๑๑ กรณีการขอมีบัตรเป็นครั้งแรก โดยอนุโลม

ประกาศ ณ วันที่ ๑๐ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๕๔

มงคล สุระสัจจะ
(นายมงคล สุระสัจจะ)
อธิบดีกรมการปกครอง

หมายเหตุ :- ระเบียบกรมการปกครองว่าด้วยการจัดทำบัตรประจำตัวประชาชน (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๖๑

ข้อ ๕ การเรียกตรวจเอกสารหลักฐานเพื่อประกอบการพิจารณาในการขอมีบัตร ขอมีบัตรใหม่ หรือขอเปลี่ยนบัตร ตามที่กำหนดไว้ในระเบียบกรมการปกครองว่าด้วยการจัดทำบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. ๒๕๕๔ ให้เจ้าหน้าที่และพนักงานเจ้าหน้าที่ตรวจจากข้อมูลในระบบคอมพิวเตอร์ที่เชื่อมโยงกับฐานข้อมูลของสำนักทะเบียนกลาง กรมการปกครอง โดยไม่ต้องเรียกเอกสารหลักฐานดังกล่าวจากผู้ขอมีบัตร เว้นแต่กรณีที่ไม่สามารถตรวจจากฐานข้อมูลได้และมีความจำเป็นต้องมีเอกสารดังกล่าวประกอบการพิจารณา ให้พนักงานเจ้าหน้าที่แจ้งส่วนราชการหรือหน่วยงานที่เป็นผู้ออกเอกสารเพื่อให้จัดส่งข้อมูลหรือสำเนาเอกสารดังกล่าวให้โดยเร็ว แต่ถ้าผู้ขอมีบัตรมีความประสงค์จะนำเอกสารหลักฐานนั้นมาแสดงต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ด้วยตนเอง ก็ให้ดำเนินการได้ ตามความสมัครใจ

ข้อ ๖ บรรดาเอกสารหลักฐานเกี่ยวกับบัตรที่จัดเก็บไว้ก่อนระเบียบนี้ใช้บังคับ ให้บันทึกจัดเก็บไว้ในฐานข้อมูลทะเบียนบัตรตามวิธีการที่กรมการปกครองกำหนดให้แล้วเสร็จจึงขออนุมัติทำลายได้

แบบรายงานผลการจัดทำบัตรประจำตัวประชาชน

ที่.....(ส่วนราชการ)..... วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

เรื่อง รายงานผลการจัดทำบัตรประจำตัวประชาชน

เรียน .....

พร้อมนี้ ขอรายงานผลการจัดทำบัตรประจำตัวประชาชน ประจำวันที่.....ตั้งนี้

รายการ	จำนวน	หมายเลขคำขอมีบัตร
๑. ผู้ขอมีบัตร ซึ่งผ่านการพิมพ์คำขอ บ.ป. ๑ (ราย)	.....	.....ถึง.....
๒. บัตรที่ออกให้แก่ผู้ขอ (ฉบับ)	.....	
แยกเป็น		
(๑) มีบัตรครั้งแรก	.....	
(๒) บัตรหมดอายุ	.....	
(๓) เพิ่มชื่อในทะเบียนบ้าน	.....	
(๔) ได้/กลับคืนสัญชาติไทย	.....	
(๕) พันสภาพได้รับการยกเว้น	.....	
(๖) เป็นบุคคลได้รับการยกเว้น	.....	
(๗) บัตรหาย/บัตรถูกทำลาย	.....	
(๘) บัตรชำรุดในสาระสำคัญ	.....	
(๙) เปลี่ยนชื่อตัว/ชื่อสกุล	.....	
๓. บัตรที่พิมพ์รายการไม่ถูกต้อง ซึ่งได้ออกบัตรใหม่		
(เลขหมายคำขอเดิม)	.....	.....
๔. บัตรที่มีสภาพไม่สมบูรณ์ ซึ่งได้ออกบัตรใหม่		
(เลขหมายคำขอเดิม)	.....	.....
๕. บัตรที่พนักงานเจ้าหน้าที่สั่งงดมอบ	.....	.....
๖. ผู้ขอมีบัตรที่ไม่ได้รับอนุญาตให้ออกบัตร	.....	.....

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ

ขอแสดงความนับถือ

.....
(.....)

พนักงานเจ้าหน้าที่

ใบเสร็จรับเงิน

บ.ป.๓

เล่มที่ ..... ในราชอาณาจักรการปกครอง

เลขที่ ..... ที่ ..... จังหวัด .....

วันที่ ..... ได้รับเงินจาก ..... ตั้งนี้

 ค่าธรรมเนียมบัตรประจำตัวประชาชน เป็นเงิน ..... บาท (.....) ค่าปรับคดีอาญากระทำผิดฐาน ..... เป็นเงิน ..... บาท (.....)

ไว้ถูกต้องแล้ว

(ลงชื่อ)

พนักงานเจ้าหน้าที่ (ลงชื่อ)

ผู้รับเงิน

(.....)

(.....)

บ.ป. ๗

บันทึกการรับแจ้งเอกสารเกี่ยวกับบัตรประจำตัวประชาชนสูญหายหรือถูกทำลาย

ที่ทำการ..... จังหวัด..... แผ่นที่.....

ลำดับ	วัน เดือน ปี เวลา	รายการ
		<p>ข้าพเจ้า นาย/นาง/นางสาว.....อายุ.....ปี อาชีพ.....อยู่บ้านเลขที่.....หมู่ที่..... ตรอก/ซอย.....ถนน.....ตำบล/แขวง..... อำเภอ/เขต.....จังหวัด..... โทรศัพท์.....ได้มาพบและแจ้งต่อนักงานเจ้าหน้าที่ว่า เมื่อวันที่..... ได้ตรวจบัตรประจำตัวประชาชน/ใบรับ/ใบแทนใบรับ ของตนเอง เลขหมายคำขอมีบัตร..... .....ออกให้ ณ ที่ว่าการ.....จังหวัด..... วันที่ออกบัตร/ใบรับ/ใบแทนใบรับ.....ปรากฏว่าสูญหาย/ถูกทำลายเนื่องจาก สาเหตุ.....เหตุเกิดที่..... ..... จึงมาแจ้งไว้เป็นหลักฐาน</p> <p>ข้าพเจ้าขอรับรองว่าเป็นความจริงทุกประการ พนักงานเจ้าหน้าที่ได้รับแจ้งข้อความตามความประสงค์ของผู้แจ้ง และอ่านให้ฟังแล้วรับว่าถูกต้อง จึงให้ลงลายมือชื่อไว้เป็นหลักฐาน</p> <p>(ลงชื่อ).....ผู้แจ้ง (.....)</p> <p>(ลงชื่อ).....ผู้รับแจ้ง (.....)</p> <p>(ลงชื่อ).....ผู้จัดบันทึก (.....)</p>

ระเบียบกรมการปกครอง
ว่าด้วยการจัดทำบัตรประจำตัวประชาชน (ฉบับที่ ๒)
พ.ศ. ๒๕๕๕

อาศัยอำนาจตามความในข้อ ๖ ของกฎกระทรวง (ฉบับที่ ๑๘) พ.ศ. ๒๕๔๒ แก้ไขเพิ่มเติมโดยกฎกระทรวง (ฉบับที่ ๒๔) พ.ศ. ๒๕๕๕ ซึ่งออกตามความในมาตรา ๘ แห่งพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. ๒๕๒๖ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๕๔ กำหนดให้กรมการปกครองออกระเบียบกำหนดประเภทของหลักฐานในการขอมีบัตรขอมีบัตรใหม่หรือขอเปลี่ยนบัตร ประกอบกับกฎกระทรวงได้มีการปรับปรุงรายละเอียดขั้นตอนการปฏิบัติงานบัตรประจำตัวประชาชนให้เป็นไปในแนวทางเดียวกันและให้สอดคล้องกับสภาวะในปัจจุบัน จึงแก้ไขเพิ่มเติมระเบียบกรมการปกครองว่าด้วยการจัดทำบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. ๒๕๕๔ เพื่อให้ถือเป็นแนวทางปฏิบัติ ดังนี้

ข้อ ๑ ระเบียบนี้เรียกว่า “ระเบียบกรมการปกครอง ว่าด้วยการจัดทำบัตรประจำตัวประชาชน (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๕”

ข้อ ๒ ระเบียบนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษา เป็นต้นไป

ข้อ ๓ ให้ยกเลิกความ ในข้อ ๔ แห่งระเบียบกรมการปกครอง ว่าด้วยการจัดทำบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. ๒๕๕๔ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

ข้อ ๔ ในระเบียบนี้

“ผู้ขอมีบัตร” หมายความว่า ผู้ขอมีบัตร ขอมีบัตรใหม่หรือขอเปลี่ยนบัตรประจำตัวประชาชน

“ผู้ถือบัตร” หมายความว่า ผู้ที่มีชื่อตัว ชื่อสกุลและรายการบุคคลปรากฏในบัตรประจำตัวประชาชน

“ผู้มีส่วนได้เสียโดยตรง” หมายความว่า คู่สมรส บุพการี และผู้สืบสันดานของผู้ถือบัตร

“บุคคลซึ่งมีหน้าที่ยื่นคำขอมีบัตรแทน” หมายความว่า บิดา มารดา ผู้ปกครองหรือบุคคลซึ่งรับผิดชอบผู้นั้นอยู่

“บุคคลผู้นำเชื้อถือ” หมายความว่า บุคคลใด ๆ ซึ่งมีภูมิลำเนาที่อยู่แน่นอน มีอาชีพมั่นคง และมีความรู้จักคุ้นเคยกับผู้ขอมีบัตรเป็นอย่างดี อาจเกี่ยวข้องเป็นญาติกันหรือไม่ก็ได้

“ข้อมูลเกี่ยวกับบัตร” หมายความว่า

(๑) รายการและภาพผู้ถือบัตรที่ปรากฏอยู่บนบัตร

(๒) ข้อมูลตามที่ปรากฏในแบบ บ.ป.๑

(๓) คู่ฉบับใบรับหรือคู่ฉบับใบแทนใบรับ

(๔) ลายพิมพ์นิ้วมือของผู้ถือบัตร

“สำนักงานทะเบียนบัตรประจำตัวประชาชน” หมายความว่า ส่วนบัตรประจำตัวประชาชน สำนักบริหารการทะเบียน กรมการปกครอง และให้หมายความรวมถึงจังหวัด กรุงเทพมหานคร และ กระทรวงการต่างประเทศ

“จังหวัด” หมายความว่ารวมถึง กรุงเทพมหานคร หรือกระทรวงการต่างประเทศแล้วแต่กรณี

“อำเภอ” หมายความว่ารวมถึง กิ่งอำเภอ เขต เทศบาล เมืองพัทยา องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ที่มีกฎหมายจัดตั้งให้มีหน้าที่ทำบัตร หน่วยบริการจัดทำบัตรเคลื่อนที่ของกรมการปกครอง และ สถานเอกอัครราชทูต สถานกงสุลใหญ่ และส่วนราชการของกระทรวงการต่างประเทศ ที่เรียกชื่ออย่างอื่น ซึ่งกระทรวงการต่างประเทศมอบหมายให้ปฏิบัติหน้าที่ด้านกงสุล ตามที่กระทรวงมหาดไทยประกาศ กำหนด

“นายอำเภอ” หมายความว่ารวมถึง ปลัดอำเภอผู้เป็นหัวหน้าประจำกิ่งอำเภอ ผู้อำนวยการเขต ปลัดเทศบาล หัวหน้าสำนักปลัดเมืองพัทยา และพนักงานส่วนท้องถิ่น ตามชื่อเรียกตำแหน่งขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ระบุให้เป็นหัวหน้าพนักงานส่วนท้องถิ่นที่เรียกชื่อตำแหน่งขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นที่มีกฎหมายจัดตั้ง เอกอัครราชทูต กงสุลใหญ่ หรือหัวหน้าสำนักงานของส่วนราชการของกระทรวงการต่างประเทศที่เรียกชื่ออย่างอื่น ซึ่งกระทรวงการต่างประเทศมอบหมายให้ปฏิบัติหน้าที่ด้านกงสุล

ข้อ ๔ ให้ยกเลิกความในข้อ ๑๐ ของระเบียบกรมการปกครอง ว่าด้วยการจัดทำบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. ๒๕๕๔ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“ข้อ ๑๐ ผู้ขอมีบัตร ให้ยื่นคำขอตาม แบบ บ.ป.๑ พร้อมแนบหลักฐานประกอบคำขอตามที่กำหนดในระเบียบนี้ยื่นต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ ณ ที่ว่าการอำเภอหรือกิ่งอำเภอ หรือสำนักงานเขต สำนักทะเบียนสาขา ตามกฎหมายว่าด้วยการทะเบียนราษฎร สำนักงานเทศบาล ศาลาว่าการเมืองพัทยา สำนักงานหรือที่ทำการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เจ้าหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น ได้รับการแต่งตั้งเป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ตามกฎหมายว่าด้วยบัตรประจำตัวประชาชน สำนักบริหารการทะเบียน กรมการปกครอง หน่วยบริการจัดทำบัตรเคลื่อนที่ของกรมการปกครอง สถานที่อื่นที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด

กรณีผู้ขอมีบัตรซึ่งมีถิ่นพำนักอยู่นอกราชอาณาจักรไทย จะยื่นคำขอได้เฉพาะการขอมีบัตรใหม่ หรือขอเปลี่ยนบัตร ณ สถานเอกอัครราชทูต สถานกงสุลใหญ่ และส่วนราชการของกระทรวงการต่างประเทศ ที่เรียกชื่ออย่างอื่น ซึ่งกระทรวงการต่างประเทศมอบหมายให้ปฏิบัติหน้าที่ด้านกงสุล ตามที่กระทรวงมหาดไทยประกาศกำหนด”

ข้อ ๕ ให้ยกเลิกความในข้อ ๓๖ ข้อ ๓๗ และข้อ ๓๘ ของระเบียบกรมการปกครอง ว่าด้วยการจัดทำบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. ๒๕๕๔ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“ข้อ ๓๖ ผู้มีส่วนได้เสียโดยตรงจะขอตรวจหลักฐาน รายการ หรือข้อมูลเกี่ยวกับบัตรหรือจะขอให้พนักงานเจ้าหน้าที่ถ่ายเอกสารหรือคัดและรับรองสำเนาข้อมูลดังกล่าว ให้ยื่นคำขอต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ ในวันเวลาราชการ ณ สถานที่ ดังต่อไปนี้

(๑) สำนักงานบริการที่ ๑ สำนักงานบริหารการทะเบียน กรมการปกครอง ตั้งอยู่ที่วังไชยา ถนนนครสวรรค์ เขตดุสิต กรุงเทพมหานคร และสำนักงานบริการที่ ๒ สำนักงานบริหารการทะเบียน กรมการปกครอง ตั้งอยู่ที่อาคารกรมการปกครอง คลอง ๙ ถนนลำลูกกา จังหวัดปทุมธานี

(๒) ที่ทำการปกครองจังหวัด ทุกจังหวัด

(๓) สำนักงานปกครองและทะเบียน สำนักปลัดกรุงเทพมหานคร

(๔) ที่ว่าการอำเภอหรือกิ่งอำเภอ และสำนักงานเขตทุกแห่ง

(๕) ศาลาว่าการเมืองพัทยา

(๖) สำนักงานหรือที่ทำการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เจ้าหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้นได้รับการแต่งตั้งเป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ตามกฎหมายว่าด้วยบัตรประจำตัวประชาชน

(๗) สถานที่อื่นที่กระทรวงมหาดไทยประกาศกำหนด

ข้อ ๓๗ การยื่นคำขอตามข้อ ๓๖ ให้ผู้มีส่วนได้เสียโดยตรงแสดงบัตรของตน หรือในกรณีที่ไม่มีบัตร ให้ผู้นั้นแสดงเอกสารหรือหลักฐานอื่นใดที่มีกฎหมายรับรองซึ่งต้องมีรูปถ่ายและสามารถแสดงตนได้รวมทั้งแสดงหลักฐานการเป็นผู้มีส่วนได้เสียโดยตรง

ในกรณีผู้รับมอบอำนาจจากผู้มีส่วนได้เสียโดยตรงเป็นผู้ยื่นคำขอ นอกจากต้องแสดงหลักฐานตามวรรคหนึ่งแล้ว ให้ผู้รับมอบอำนาจแสดงบัตรของตนและเอกสารการมอบอำนาจประกอบด้วย

ในกรณีที่พนักงานเจ้าหน้าที่เห็นว่าหลักฐานหรือเอกสารตามวรรคหนึ่งและวรรคสองยังไม่มี ความชัดเจนเพียงพอ จะสอบสวนพยานบุคคลที่เกี่ยวข้องเพิ่มเติมเพื่อให้ปรากฏข้อเท็จจริงจนชัดเจนว่าเป็นผู้มีส่วนได้เสียโดยตรงก็ได้

หากพนักงานเจ้าหน้าที่เห็นว่าผู้ยื่นคำขอไม่เป็นผู้มีส่วนได้เสียโดยตรง ให้แจ้งคำสั่งและเหตุผลที่ไม่อนุญาตให้ผู้ยื่นคำขอทราบ โดยแจ้งให้ทราบถึงสิทธิการอุทธรณ์คำสั่งดังกล่าวตามกฎหมายว่าด้วยวิธีปฏิบัติราชการทางปกครองด้วย

ข้อ ๓๘ คำขอตามระเบียบนี้ให้เป็นไปตามแบบคำขอตามประกาศกรมการปกครอง เรื่อง กำหนดแบบคำขอตรวจหลักฐาน รายการ หรือข้อมูลเกี่ยวกับบัตรประจำตัวประชาชน

ข้อ ๖ ให้เพิ่มความดังต่อไปนี้เป็นวรรคห้าของข้อ ๔๐ ของระเบียบกรมการปกครอง ว่าด้วยการจัดทำบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. ๒๕๕๔

“กรณีการจัดทำบัตรประจำตัวประชาชนนอกราชอาณาจักรให้กระทรวงการต่างประเทศ เบิกแบบพิมพ์ข้างต้นจากสำนักงานบริหารการทะเบียน กรมการปกครอง เพื่อดำเนินการเบิกจ่ายให้กับ สถานเอกอัครราชทูต สถานกงสุลใหญ่ หรือส่วนราชการของกระทรวงการต่างประเทศที่เรียกชื่ออย่างอื่น ซึ่งกระทรวงการต่างประเทศมอบหมายให้ปฏิบัติหน้าที่ด้านกงสุลตามที่กระทรวงมหาดไทยประกาศ กำหนด”

ข้อ ๗ ให้ยกเลิกความในข้อ ๔๗ และข้อ ๔๘ ของระเบียบกรมการปกครอง ว่าด้วยการจัดทำบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. ๒๕๕๔ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“ข้อ ๔๗ ในเดือนกุมภาพันธ์ของทุกปี ให้พนักงานเจ้าหน้าที่สำรวจเอกสารเกี่ยวกับบัตรที่ครบกำหนดอายุการเก็บในปีนั้น แล้วทำบัญชีเอกสารเกี่ยวกับบัตรที่ขอทำลายตามแบบ บ.ป.๖ เสนอผู้ว่าราชการจังหวัด หรือปลัดกรุงเทพมหานคร หรือปลัดกระทรวงการต่างประเทศแล้วแต่กรณี เพื่อพิจารณาอนุมัติหรือไม่อนุมัติในกรณีมีเหตุจำเป็นอื่น

ข้อ ๔๘ ให้ผู้ว่าราชการจังหวัด หรือปลัดกรุงเทพมหานคร หรือปลัดกระทรวงการต่างประเทศแล้วแต่กรณี แต่งตั้งคณะกรรมการทำลายเอกสารเกี่ยวกับบัตร ประกอบด้วยพนักงานเจ้าหน้าที่เป็นประธานกรรมการ และกรรมการอีกไม่น้อยกว่าสองคนโดยแต่งตั้งจากราชการตั้งแต่ระดับชำนาญงานขึ้นไปหรือตั้งแต่ระดับ ๓ หรือเทียบเท่าขึ้นไป ให้มีหน้าที่ควบคุมการทำลายเอกสารเกี่ยวกับบัตร ซึ่งผู้มีอำนาจอนุมัติให้ทำลายได้แล้ว และรายงานผลต่อผู้มีอำนาจอนุมัติ”

ข้อ ๘ ให้ยกเลิกความในข้อ ๕๒ ของระเบียบกรมการปกครอง ว่าด้วยการจัดทำบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. ๒๕๕๔ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“ข้อ ๕๒ แบบพิมพ์ที่ใช้ปฏิบัติงานบัตรประจำตัวประชาชน ทุกประเภทให้อำเภอเบิกจากศูนย์บริหารภาค สาขาจังหวัด สำหรับการจัดทำบัตรประจำตัวประชาชนนอกราชอาณาจักรให้กระทรวงการต่างประเทศเบิกจากสำนักบริหารการทะเบียน กรมการปกครอง เพื่อดำเนินการเบิกจ่ายให้กับสถานเอกอัครราชทูต สถานกงสุลใหญ่ หรือส่วนราชการของกระทรวงการต่างประเทศที่เรียกชื่ออย่างอื่น ซึ่งกระทรวงการต่างประเทศมอบหมายให้ปฏิบัติหน้าที่ด้านกงสุลตามที่กระทรวงมหาดไทยประกาศกำหนด”

ประกาศ ณ วันที่ ๒๗ กันยายน พ.ศ. ๒๕๕๕

(นายสุกิจ เจริญรัตนกุล)
อธิบดีกรมการปกครอง

ระเบียบกรมการปกครอง

ว่าด้วยการจัดทำบัตรประจำตัวประชาชน (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๖๑

โดยที่เป็นการสมควรแก้ไขปรับปรุงระเบียบกรมการปกครองว่าด้วยการจัดทำบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. ๒๕๕๔ ให้มีความเหมาะสม สอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบัน และเกิดประสิทธิภาพในการให้บริการประชาชนมากยิ่งขึ้น

อาศัยอำนาจตามความในข้อ ๖ แห่งกฎกระทรวง ฉบับที่ ๑๘ (พ.ศ. ๒๕๔๒) ออกตามความในพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. ๒๕๒๖ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยกฎกระทรวง ฉบับที่ ๒๔ (พ.ศ. ๒๕๕๕) ออกตามความในพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. ๒๕๒๖ อธิบดีกรมการปกครอง จึงออกระเบียบกำหนดแนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับการจัดทำบัตรประจำตัวประชาชนไว้ ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ระเบียบนี้เรียกว่า “ระเบียบกรมการปกครองว่าด้วยการจัดทำบัตรประจำตัวประชาชน (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๖๑”

ข้อ ๒ ระเบียบนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันที่ ๑ เมษายน ๒๕๖๑ เป็นต้นไป

ข้อ ๓ ให้ยกเลิกความในข้อ ๔๖ แห่งระเบียบกรมการปกครองว่าด้วยการจัดทำบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. ๒๕๕๔ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“ข้อ ๔๖ เอกสารเกี่ยวกับบัตรดังต่อไปนี้ ให้เก็บรักษาไว้เป็นเวลาไม่น้อยกว่าหนึ่งปี จึงจะขออนุมัติทำลายได้

(๑) บัตรที่ได้รับคืน หรือเรียกคืนจากผู้ขอมีบัตร มีบัตรใหม่หรือเปลี่ยนบัตรทุกกรณี

(๒) คำขอ บ.ป.๑

(๓) ใบรับ และใบแทนใบรับ รวมถึงคู่มือ

กรณีคำขอ บ.ป.๑ ที่มีการจัดทำบันทึกการสอบสวน และหลักฐานเอกสารประกอบการพิจารณาจัดทำบัตร ให้เก็บรักษาไว้เป็นเวลาไม่น้อยกว่าสิบปี และข้อมูลรายการเกี่ยวกับบัตรที่จัดเก็บในไมโครฟิล์มหรือระบบฐานข้อมูลทะเบียนบัตรประจำตัวประชาชน ให้เก็บรักษาไว้เป็นเวลาไม่น้อยกว่าสิบห้าปี จึงจะขออนุมัติทำลายได้”

ข้อ ๔ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นวรรคสองของข้อ ๕๙ แห่งระเบียบกรมการปกครองว่าด้วยการจัดทำบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. ๒๕๕๔

“การขอมีบัตร ขอมีบัตรใหม่หรือขอเปลี่ยนบัตรของผู้ที่เคยจัดทำบัตรด้วยระบบคอมพิวเตอร์ และมีข้อมูลเกี่ยวกับบัตรของผู้นั้นในฐานะข้อมูลทะเบียนบัตร ให้เจ้าหน้าที่ตรวจสอบประวัติการทำบัตร ภาพใบหน้าของผู้ขอมีบัตรและทำการเปรียบเทียบลายพิมพ์นิ้วมือผ่านทางระบบการจัดทำบัตรด้วยระบบคอมพิวเตอร์กับฐานข้อมูลทะเบียนบัตร เมื่อระบบแจ้งผลการตรวจสอบโดยไม่มีเหตุปฏิเสธการจัดทำบัตรของบุคคลดังกล่าว ให้เจ้าหน้าที่รวบรวมหลักฐานของผู้ขอมีบัตรเสนอให้พนักงานเจ้าหน้าที่พิจารณา โดยไม่ต้องเรียกหลักฐานเอกสารอื่นใดอีก”

ข้อ ๕ การเรียกตรวจเอกสารหลักฐานเพื่อประกอบการพิจารณาในการขอมีบัตร ขอมีบัตรใหม่ หรือ ขอเปลี่ยนบัตร ตามที่กำหนดไว้ในระเบียบกรมการปกครองว่าด้วยการจัดทำบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. ๒๕๕๔ ให้เจ้าหน้าที่และพนักงานเจ้าหน้าที่ตรวจจากข้อมูลในระบบคอมพิวเตอร์ที่เชื่อมโยงกับฐานข้อมูลของสำนักทะเบียนกลาง กรมการปกครอง โดยไม่ต้องเรียกเอกสารหลักฐานดังกล่าวจากผู้ขอมีบัตร เว้นแต่กรณีที่ไม่สามารถตรวจจากฐานข้อมูลได้และมีความจำเป็นต้องมีเอกสารดังกล่าวประกอบการพิจารณา ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ แจ้งส่วนราชการหรือหน่วยงานที่เป็นผู้ออกเอกสารเพื่อให้จัดส่งข้อมูลหรือสำเนาเอกสารดังกล่าวให้โดยเร็ว แต่ถ้าผู้ขอมีบัตรมีความประสงค์จะนำเอกสารหลักฐานนั้นมาแสดงต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ด้วยตนเอง ก็ให้ดำเนินการได้ ตามความสมัครใจ

ข้อ ๖ บรรดาเอกสารหลักฐานเกี่ยวกับบัตรที่จัดเก็บไว้ก่อนระเบียบนี้ใช้บังคับ ให้บันทึกจัดเก็บไว้ในฐานข้อมูลทะเบียนบัตรตามวิธีการที่กรมการปกครองกำหนดให้แล้วเสร็จจึงขออนุมัติทำลายได้

ประกาศ ณ วันที่ ๓๐ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๖๑

ร้อยตำรวจโท

(อาทิตย์ บุญอุษะโสภิต)

อธิบดีกรมการปกครอง

ระเบียบกรมการปกครอง
ว่าด้วยการจัดทำบัตรประจำตัวประชาชน (ฉบับที่ ๔)
พ.ศ. ๒๕๖๑

โดยที่เป็นการสมควรแก้ไขปรับปรุงระเบียบกรมการปกครองว่าด้วยการจัดทำบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. ๒๕๕๔ ให้สอดคล้องกับมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๑๕ พฤศจิกายน ๒๕๕๙ เห็นชอบให้หน่วยงานราชการไทยจัดทำแบบฟอร์มเอกสารราชการ ๒ ภาษา เพื่ออำนวยความสะดวกและเกิดประสิทธิภาพในการให้บริการประชาชนมากยิ่งขึ้น

อาศัยอำนาจตามความในข้อ ๖ แห่งกฎกระทรวง ฉบับที่ ๑๘ (พ.ศ. ๒๕๔๒) ออกตามความในพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. ๒๕๒๖ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยกฎกระทรวง ฉบับที่ ๒๔ (พ.ศ. ๒๕๕๕) ออกตามความในพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. ๒๕๒๖ อธิบดีกรมการปกครองจึงออกระเบียบกำหนดแนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับการจัดทำบัตรประจำตัวประชาชนไว้ ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ระเบียบนี้เรียกว่า “ระเบียบกรมการปกครองว่าด้วยการจัดทำบัตรประจำตัวประชาชน (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๖๑”

ข้อ ๒ ระเบียบนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

ข้อ ๓ ให้ยกเลิกความในข้อ ๓๙ ของระเบียบกรมการปกครองว่าด้วยการจัดทำบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. ๒๕๕๔ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“ข้อ ๓๙ การตรวจ หรือคัด หรือคัดและรับรองสำเนาข้อมูลเกี่ยวกับบัตร ให้ดำเนินการได้เฉพาะรายการที่ปรากฏในเอกสารคำขอ บ.ป.๑ คู่ฉบับใบรับ หรือคู่ฉบับใบแทนใบรับหรือฐานข้อมูลทะเบียนบัตรประจำตัวประชาชนในระบบคอมพิวเตอร์ของกรมการปกครอง เว้นแต่การดำเนินการที่สำนักงานทะเบียนบัตรประจำตัวประชาชน ให้ตรวจ หรือคัด หรือคัดและรับรองสำเนาจากหลักฐานที่จัดเก็บไว้ในระบบไมโครฟิล์ม หรือฟิล์มรูปถ่าย หรือระบบอื่น หรือฐานข้อมูลทะเบียนบัตรประจำตัวประชาชนในระบบคอมพิวเตอร์

การคัด หรือคัดและรับรองสำเนาข้อมูลเกี่ยวกับบัตรจากฐานข้อมูลทะเบียนบัตรประจำตัวประชาชนในระบบคอมพิวเตอร์ ให้เป็นไปตามแบบ บ.ป.๔”

ข้อ ๔ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นข้อ ๓๙/๑ และข้อ ๓๙/๒ ของระเบียบกรมการปกครองว่าด้วยการจัดทำบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. ๒๕๕๔

“ข้อ ๓๙/๑ การรับรองสำเนารายการข้อมูลเกี่ยวกับบัตร ซึ่งคัดจากเอกสารคำขอ บ.ป.๑ คู่ฉบับใบรับ หรือคู่ฉบับใบแทนใบรับ หรือหลักฐานที่เก็บไว้ด้วยระบบไมโครฟิล์ม หรือฟิล์มรูปถ่าย หรือระบบอื่น ให้ประทับหรือเขียนข้อความว่า “สำเนาถูกต้อง” ส่วนการรับรองสำเนาข้อมูลเกี่ยวกับบัตร ซึ่งคัดรายการจากฐานข้อมูลทะเบียนบัตรประจำตัวประชาชนในระบบคอมพิวเตอร์ให้ประทับหรือเขียนข้อความว่า “ขอรับรองว่าเป็นรายการจากฐานข้อมูลทะเบียนบัตรประจำตัวประชาชน” แล้วให้พนักงานเจ้าหน้าที่ลงลายมือชื่อและวงเล็บชื่อตัวและชื่อสกุลด้วยตัวบรรจงพร้อมด้วยวันเดือนปีที่คัดสำเนาไว้ในเอกสารดังกล่าว

ข้อ ๓๙/๒ การคัด หรือคัดและรับรองสำเนาข้อมูลเกี่ยวกับบัตร ผู้มีส่วนได้เสียโดยตรงจะขอให้พนักงานเจ้าหน้าที่คัด หรือคัดและรับรองสำเนาข้อมูลเกี่ยวกับบัตรเป็นภาษาอังกฤษตามที่กรมการปกครองกำหนดก็ได้”

ข้อ ๕ ให้ยกเลิกความใน (๒) ของข้อ ๕๑ ของระเบียบกรมการปกครองว่าด้วยการจัดทำบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. ๒๕๕๔ และให้ใช้ข้อความต่อไปนี้แทน

“(๒) บ.ป.๔ เป็นแบบรับรองข้อมูลเกี่ยวกับบัตรประจำตัวประชาชนที่คัดรายการจากฐานข้อมูลทะเบียนบัตรประจำตัวประชาชน”

ประกาศ ณ วันที่ ๑๙ กันยายน พ.ศ. ๒๕๖๑

ร้อยตำรวจโท อาทิตย์ บุญญะโสภิต

อธิบดีกรมการปกครอง

แบบรับรองข้อมูลเกี่ยวกับบัตรประจำตัวประชาชน
ที่คัดรายการจากฐานข้อมูลทะเบียนบัตรประจำตัวประชาชน

(บ.ป.๔)

อำเภอ/เขต/เทศบาล/เมืองพัทยา.....จังหวัด.....

เลขที่อนุญาตให้ทำบัตร.....

ขอมีบัตรที่ .....

ชื่อตัวและชื่อสกุล .....

เลขประจำตัวประชาชน .....

เกิดวันที่ ..... สัญชาติ..... เพศ.....

บิดาชื่อ ..... สัญชาติ .....

มารดาชื่อ ..... สัญชาติ .....

หมู่โลหิต ..... ศาสนา .....

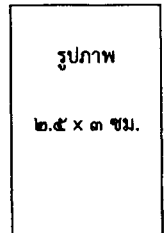
ที่อยู่ ..... ตำบล/แขวง .....

อำเภอ ..... จังหวัด.....

วันออกบัตร ..... วันบัตรหมดอายุ.....

สถานภาพ ..... ขอทำบัตรกรณี .....

เจ้าพนักงานออกบัตร .....

ขอรับรองว่าเป็นรายการจากฐานข้อมูลทะเบียนบัตรประจำตัวประชาชน

(.....)

พนักงานเจ้าหน้าที่

วันที่.....

ประกาศกรมการปกครอง

เรื่อง กำหนดแบบคำขอตรวจหลักฐาน รายการ หรือข้อมูลเกี่ยวกับบัตรประจำตัวประชาชน

ด้วยคณะรัฐมนตรี มีมติเมื่อวันที่ ๑๕ พฤศจิกายน ๒๕๕๙ เห็นชอบให้หน่วยงานราชการไทยจัดทำแบบฟอร์มเอกสารราชการ ๒ ภาษา เพื่อใช้อำนวยความสะดวกและลดภาระค่าใช้จ่ายแก่ประชาชนในการติดต่อขอรับบริการจากหน่วยงานของรัฐ ในการนำแบบรับรองข้อมูลเกี่ยวกับบัตรประจำตัวประชาชน (บ.ป. ๔) ไปแปลจากภาษาไทยเป็นภาษาอังกฤษใช้เป็นหลักฐานประกอบการยื่นคำร้อง คำขอ และการพิจารณาหรือดำเนินการของผู้มีอำนาจหน้าที่ตามกฎหมาย

อาศัยอำนาจตามความในข้อ ๔ แห่งกฎกระทรวงการขอตรวจหลักฐาน รายการ หรือข้อมูลเกี่ยวกับบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. ๒๕๕๕ กรมการปกครอง จึงยกเลิกประกาศกรมการปกครอง เรื่อง กำหนดแบบคำขอตรวจหลักฐาน รายการ หรือข้อมูลเกี่ยวกับบัตรประจำตัวประชาชน เมื่อวันที่ ๑๘ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๕๕ และออกประกาศกรมการปกครอง เรื่อง กำหนดแบบคำขอตรวจหลักฐาน รายการ หรือข้อมูลเกี่ยวกับบัตรประจำตัวประชาชนใช้แทน ปรากฏตามท้ายประกาศนี้

ประกาศ ณ วันที่ ๑๙ กันยายน พ.ศ. ๒๕๖๑

ร้อยตำรวจโท

(อาทิตย์ บุญญะโสภิต)

อธิบดีกรมการปกครอง

คำขอตรวจหลักฐาน รายการหรือข้อมูลเกี่ยวกับบัตรประจำตัวประชาชน

เขียนที่.....

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

ข้าพเจ้า.....อายุ.....ปี

เลขประจำตัวประชาชน ---- ที่อยู่เลขที่.....หมู่ที่.....

ตรอก/ซอย.....ถนน.....ตำบล/แขวง.....

อำเภอ/เขต.....จังหวัด.....

มีความประสงค์ ตรวจหลักฐาน

ถ่ายเอกสาร คัดและรับรองสำเนาข้อมูลเกี่ยวกับบัตรประจำตัวประชาชน

บัตรของตนเอง

บัตรของบุคคลอื่น ชื่อ.....

เลขประจำตัวประชาชน ---- มีความเกี่ยวพันเป็น.....

ฉบับภาษาไทย จำนวน.....ฉบับ ฉบับภาษาอังกฤษ จำนวน.....ฉบับ

พร้อมนี้ข้าพเจ้าได้แนบเอกสารแสดงความเป็นเจ้าของหรือเป็นผู้มีส่วนได้เสียโดยตรงตามที่ทางราชการกำหนดด้วยแล้ว

(ลงชื่อ).....ผู้ยื่นคำขอ

(.....)

(สำหรับเจ้าหน้าที่)	คำสั่ง
<p>เรียน พนักงานเจ้าหน้าที่</p> <p>มีผู้ยื่นคำขอ</p> <p>☐ ตรวจหลักฐาน</p> <p>☐ ถ่ายเอกสาร คัดและรับรองสำเนาข้อมูลเกี่ยวกับบัตรประจำตัวประชาชนตามเลขคำขออนุญาตให้ทำบัตร <input type="text"/><input type="text"/><input type="text"/><input type="text"/>-<input type="text"/><input type="text"/>-<input type="text"/><input type="text"/><input type="text"/><input type="text"/><input type="text"/> โดยได้ตรวจสอบหลักฐานแล้ว ปรากฏว่าผู้ยื่นคำขอมีคุณสมบัติ ดังนี้</p> <p>☐ เป็นผู้มีส่วนได้เสียโดยตรง เห็นควรอนุมัติ</p> <p>☐ ไม่เป็นผู้มีส่วนได้เสียโดยตรง เห็นควรไม่อนุมัติ</p> <p>แล้วจึงให้ผู้ขอทราบ</p> <p>อื่น ๆ.....</p>	<p>☐ อนุมัติ</p> <p>☐ เก็บค่าธรรมเนียมการขอคัดและรับรองสำเนาข้อมูลเกี่ยวกับบัตร ฉบับละ ๑๐ บาท จำนวน.....ฉบับ รวมเป็นเงิน.....บาท</p> <p>☐ ไม่เก็บค่าธรรมเนียม</p> <p>☐ ไม่อนุมัติ (เหตุผล)</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p>
<p>(ลงชื่อ).....เจ้าหน้าที่</p> <p>(.....)</p> <p>วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....</p>	<p>(ลงชื่อ).....พนักงานเจ้าหน้าที่</p> <p>(.....)</p> <p>วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....</p>

ส่วนที่ ๒

หนังสือสั่งการ

มาตรการการบริหารการจัดทำ

บัตรประจำตัวประชาชนแบบอเนกประสงค์ (Smart Card)

ที่ มท ๐๓๐๙.๒/ว ๔๒๐๙

กรมการปกครอง
ถนนอัษฎางค์ กทม. ๑๐๒๐๐

๓ มีนาคม ๒๕๕๙

เรื่อง มาตรการการบริหารการจัดทำบัตรประจำตัวประชาชนแบบอเนกประสงค์ (Smart Card)

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัด ทุกจังหวัด และปลัดกรุงเทพมหานคร

อ้างถึง ๑. หนังสือกรมการปกครอง ที่ มท ๐๓๐๙.๒/ว ๒๓๐ ลงวันที่ ๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๗

๒. หนังสือกรมการปกครอง ที่ มท ๐๓๐๙.๒/ว ๑๙๑๙ ลงวันที่ ๒๔ ตุลาคม ๒๕๕๖

สิ่งที่ส่งมาด้วย มาตรการการบริหารการจัดทำบัตรประจำตัวประชาชนแบบอเนกประสงค์ (Smart Card)
ผนวก ก. และผนวก ข. จำนวน ๑ ชุด

ตามที่ได้แจ้งมาตรการและแนวทางการจัดทำบัตรประจำตัวประชาชนแบบอเนกประสงค์ (Smart Card) เพื่อสั่งการให้อำเภอ กิ่งอำเภอ สำนักงานเขต เทศบาล และเมืองพัทยาถือปฏิบัติ นั้น

เพื่อให้การออกบัตรประจำตัวประชาชนแบบอเนกประสงค์ (Smart Card) ดำเนินการต่อไปด้วยความเรียบร้อยและมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับการพัฒนาระบบการควบคุมการจัดทำบัตรประจำตัวประชาชนด้วยระบบคอมพิวเตอร์ จึงขอให้จังหวัดและกรุงเทพมหานคร ดำเนินการดังนี้

๑. แจ้งยกเลิกมาตรการและแนวทางการจัดทำบัตรประจำตัวประชาชนแบบอเนกประสงค์ (Smart Card) ตามหนังสือสั่งการที่อ้างถึง ตามข้อ ๑ และข้อ ๒

๒. ให้อำเภอ กิ่งอำเภอ สำนักงานเขต เทศบาล และเมืองพัทยา ถือปฏิบัติตามมาตรการการบริหารการจัดทำบัตรประจำตัวประชาชนแบบอเนกประสงค์ (Smart Card) สำหรับส่วนภูมิภาค และท้องถิ่น (ผนวก ข.) ที่ส่งมาด้วยแล้วนี้ โดยเคร่งครัด

๓. กำกับดูแลการบริหารวัสดุตัวบัตร ติดตามและตรวจสอบการเบิกจ่ายและการใช้วัสดุตัวบัตร และรับรายงานการคืนบัตรเสียของอำเภอ กิ่งอำเภอ สำนักงานเขต เทศบาลและเมืองพัทยา

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ และสั่งการให้อำเภอ กิ่งอำเภอ สำนักงานเขต เทศบาลและเมืองพัทยา ถือเป็นแนวทางปฏิบัติต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(นายสุวัฒน์ ตันประวัติ)
รองอธิบดี ปฏิบัติราชการแทน
อธิบดีกรมการปกครอง

สำนักบริหารการทะเบียน

โทร. ๐ - ๒๗๙๑ - ๗๖๑๒ ถึง ๗๖๑๓

ผนวก ก.

มาตรการการบริหารการจัดทำบัตรประจำตัวประชาชนแบบเอกประสงค์ (Smart Card) สำหรับส่วนกลาง****๑. สำนักบริหารการทะเบียน (ส่วนบัตรประจำตัวประชาชน)****๑.๑ การรับวัสดุตัวบัตร (บัตรเปล่าพร้อม IC Chip) จากกระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร**

(๑) ตรวจสอบรายละเอียดเอกสารหลักฐานการนำส่งบัตรและตรวจนับจำนวน (กล่อง) ให้ครบถ้วนตามที่ปรากฏในเอกสารนำส่ง

(๒) บันทึกข้อมูลตามโปรแกรมพิมพ์สติ๊กเกอร์ตรวจรับบัตร Smart card ณ ห้องมั่งคั่ง ๑ (Strong Room ๑) และพิมพ์ Sticker ตรวจรับบัตรแบบเอกประสงค์ (Smart Card)

๑.๒ การตรวจสอบจำนวนและคุณภาพวัสดุตัวบัตรทางกายภาพ

(๑) ตรวจสอบจำนวนและคุณภาพของบัตรเปล่า ให้ครบถ้วนตามที่ระบุในเอกสารการนำส่งบัตร โดย

๑.๑ กรณีไม่มีเครื่องสำหรับตรวจสอบคุณภาพของบัตร ให้ทำการตรวจนับจำนวนบัตรให้ครบถ้วน

๑.๒ กรณีมีเครื่องสำหรับตรวจสอบคุณภาพและตรวจนับจำนวนบัตรแล้ว ให้ทำการตรวจสอบคุณภาพและตรวจนับบัตร ทุกกล่องทุกบัตรให้ครบถ้วน

(๒) กล่องที่ตรวจนับครบถ้วนแล้ว ให้ทำการติด Sticker ในตำแหน่งที่ง่ายต่อการค้นหาและจัดเรียง

(๓) ในกรณีที่พบว่ามีบางกล่องมีบัตรไม่ได้คุณภาพ หรือบัตรไม่ครบ ให้แยกออกมา โดยยังไม่ติด Sticker จนกระทั่งเหลือแต่กล่องที่มีบัตรไม่ครบถ้วน ให้นำกล่องเหล่านั้นมาเติมบัตรให้ครบ โดยให้เหลือกล่องที่มีบัตรไม่ได้คุณภาพหรือมีบัตรไม่ครบถ้วนให้น้อยที่สุด แล้วจึงส่งคืนกระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร เพื่อเรียกร้องค่าเสียหายหรือจ่ายบัตรทดแทนจากบริษัท

(๔) บันทึกการตรวจสอบรับบัตร ณ ห้องมั่งคั่ง ๑ (Strong Room ๑) ตามโปรแกรมตรวจรับบัตร ณ ห้องมั่งคั่ง ๑ (Strong Room ๑) ในหัวข้อตรวจรับบัตรใหม่

๑.๓ การเก็บรักษาและการเบิกจ่าย เพื่อใช้สำหรับการเตรียมข้อมูลบนบัตร

(๑) จัดเก็บบัตรที่ได้รับเข้าห้องมั่งคั่ง ๑ (Strong Room ๑) โดยจัดวางเรียงตามหมายเลขกล่อง และบันทึกข้อมูลการจัดเก็บตามโปรแกรมการจัดเก็บบัตรในห้อง มั่งคั่ง ๑ (Strong Room ๑) ในหัวข้อห้อง Strong Room ๑

(๒) **ผู้ควบคุมบัตรซ่อมเบิกบัตรจากห้องมั่นคง ๑ (Strong Room ๑)** เพื่อเก็บไว้เป็น Stock ของบัตรซ่อมสำหรับให้เจ้าหน้าที่ผู้ควบคุมการเบิกบัตร เพื่อเตรียมข้อมูลบนบัตรเบิกไปใช้ กรณีที่การเตรียมข้อมูลบนบัตรมีความผิดพลาด หรือไม่สามารถเตรียมข้อมูลบนบัตรใบนั้นได้ และบันทึกข้อมูลการเบิกจ่ายบัตรซ่อมตามโปรแกรมการเบิก - จ่ายบัตรจากห้องมั่นคง (Strong Room ๑) ในหัวข้อเพื่อเป็นบัตรสำหรับพิมพ์ซ่อม

(๓) **ผู้ควบคุมการเบิกบัตร เบิกบัตรเพื่อเตรียมจ่าย** ให้กับเจ้าหน้าที่ผู้เตรียมข้อมูลบนบัตรโดย

๓.๑) เบิกบัตรจากห้องมั่นคง ๑ (Strong Room ๑) และบันทึกรายละเอียดตามโปรแกรมการเบิกจ่ายบัตรจากห้องมั่นคง (Strong Room ๑) ในหัวข้อเพื่อทำงานเตรียมข้อมูลบนบัตร (Pre - Personalization)

๓.๒) เบิกบัตรจากผู้ควบคุมบัตรซ่อม เตรียมไว้ในกรณีที่การเตรียมข้อมูลบนบัตรมีความผิดพลาด หรือไม่สามารถเตรียมข้อมูลบนบัตรใบนั้นได้ และบันทึกรายละเอียดตามโปรแกรมการจ่ายและรับคืนบัตร ณ ห้อง Repair Room ในหัวข้อจ่ายซ่อม บัตรให้ห้องเตรียมข้อมูลบนบัตร (Pre - Personalization)

(๔) **ผู้ควบคุมการเบิกบัตรที่ใช้สำหรับการเตรียมข้อมูลบนบัตร** ทำการจ่ายบัตรให้กับเจ้าหน้าที่เตรียมข้อมูลบนบัตร เพื่อนำไปเตรียมข้อมูลบนบัตร แล้วบันทึกรายละเอียดตามโปรแกรมการจ่ายและรับคืนบัตรของ Supervisor ห้องเตรียมข้อมูลบนบัตร (Pre - Personalization) ในหัวข้อจ่ายบัตรเพื่อเตรียมข้อมูลบนบัตร (Pre - Personalization)

(๕) **การเตรียมข้อมูลบนบัตร (Pre - personalization)** จะต้องเตรียมให้เสร็จเป็นกล่อง ๆ ตามจำนวนที่ทำการเบิกไป จากนั้นจึงนำบัตรที่ทำการเตรียมเรียบร้อยแล้วและได้ตรวจนับจำนวนและปิดผนึกกล่องบัตรเรียบร้อยแล้ว บัตรที่ยังไม่ได้เตรียมข้อมูล และแผ่นข้อมูลที่ได้จากการเตรียมข้อมูลบนบัตร พร้อมทั้งเขียนใบรายงาน คืนให้แก่เจ้าหน้าที่ผู้ควบคุมการเบิกบัตร แล้วบันทึกรายละเอียดตามโปรแกรมการจ่ายและรับคืนบัตรของ Supervisor ห้องเตรียมข้อมูลบนบัตร (Pre - Personalization) ในหัวข้อรับคืนจากการเตรียมข้อมูลบนบัตร (Pre - Personalization)

(๖) **เจ้าหน้าที่ผู้ควบคุมการเบิกบัตร** คืนกล่องบัตรที่ได้จากเจ้าหน้าที่ผู้เตรียมบัตร ดังนี้

๖.๑) นำกล่องบัตรที่ยังไม่ได้เตรียมข้อมูลคืน ให้แก่ห้องมั่นคง ๑ (Strong Room ๑) และบันทึกรายละเอียดตามโปรแกรมบริหารจัดการบัตร

๖.๒) นำบัตรที่เสียระหว่างการเตรียมข้อมูลบนบัตร (Pre - personalization) และบัตรที่เหลือจากการซ่อมคืน ให้แก่เจ้าหน้าที่ผู้ควบคุมบัตรซ่อมและบันทึกรายละเอียดตามโปรแกรมการจ่ายและรับคืนบัตร ณ ห้อง Repair Room ในหัวข้อรับคืนบัตรจากห้องเตรียมข้อมูลบนบัตร (Pre - Personalization)

๖.๓) นำกล่องบัตรที่เตรียมข้อมูลบนบัตรแล้วพร้อมทั้งแผ่นข้อมูลคืน ให้แก่ ห้องมั่นคง ๒ (Strong Room ๒)

** ตามหนังสือกรมการปกครอง ที่ มท ๐๓๐๙.๒/ว ๔๒๐๙ ลงวันที่ ๓ มีนาคม ๒๕๔๙

๑.๔ การตรวจนับบัตรก่อนทำการบรรจุภัณฑ์

(๑) ตรวจสอบคุณภาพ และจำนวนบัตรหลังการเตรียมข้อมูลบนบัตร

(Pre - Personalization) และบันทึกผลตามโปรแกรมการตรวจรับบัตร ณ ห้องมั่นคง ๒ (Strong Room ๒) ในหัวข้อตรวจรับบัตรที่ผ่านระบบการเตรียมข้อมูลบนบัตร (Pre - Personalization) แล้ว

(๒) จัดทำบรรจุภัณฑ์และนำเข้าเก็บ ณ ห้องมั่นคง ๒ (Strong Room ๒) โดยใช้โปรแกรมการบริหารจัดการบัตร

(๓) จัดสร้างข้อมูลบัตรเพิ่มเติมจากแผ่นข้อมูลบัตร ในโปรแกรมการตรวจรับบัตร ณ ห้องมั่นคง ๒ (Strong Room ๒) ในหัวข้อเพิ่มข้อมูลลงในฐานข้อมูล Card - Ctl ก่อนนำส่งบัตรให้ศูนย์บริหารการทะเบียนภาค

(๔) ในกรณีที่เลขรหัสบัตร (CID: Card Identification) ขัดกับฐานข้อมูลให้ถือว่าเป็นบัตรเสีย ให้เจ้าหน้าที่แยกบัตรเพื่อส่งคืนกระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อเรียกร้องค่าเสียหายหรือจ่ายบัตรทดแทนจากบริษัท

๑.๕ การเบิก - จ่ายบัตรให้ศูนย์บริหารการทะเบียนภาค

(๑) ให้เบิกจ่ายบัตรให้ศูนย์บริหารการทะเบียนภาคตามความเหมาะสม แล้วบันทึกผลการเบิก - จ่าย ในโปรแกรมการแจกจ่าย ณ ห้องมั่นคง ๑ (Strong Room ๑) เพื่อนำส่งศูนย์บริหารการทะเบียนภาค

(๒) ควบคุมการนำส่งวัสดุบัตรและวัสดุที่ใช้ในการทำบัตรให้ปลอดภัย

๑.๖ เรียกร้องค่าเสียหาย (Claim) บัตรเสีย การทำลายบัตรเสีย หรือ บัตรที่ทำเสร็จสมบูรณ์แล้วแต่พนักงานเจ้าหน้าที่ต้องรับคืน

(๑) ให้เจ้าหน้าที่ตรวจสอบและรวบรวมบัตรเสีย ที่เกิดเนื่องจากแถบบันทึกข้อมูล (IC Chip) เช่น แถบบันทึกข้อมูลชำรุดหรือหลุด เลขรหัสบัตร (CID : Card Identification) ขัดกับฐานข้อมูล หรือบัตรที่ไม่สามารถนำไปเขียนหรืออ่านข้อมูลลงในแถบบันทึกข้อมูล (IC Chip) ได้ เป็นต้น ที่เกิดขึ้นในขั้นตอนการเตรียมข้อมูลบัตร (Pre - personalization) หรือ การผลิตบัตร ณ อำเภอกิ่งอำเภอ สำนักงานเขต เทศบาล หรือเมืองพัทยา ให้เจ้าหน้าที่รวบรวมบัตรดังกล่าว เพื่อส่งให้กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อเรียกร้องค่าเสียหาย (Claim) จากบริษัท

หากบัตรที่ได้รับการแจ้งว่าเป็นบัตรเสียเนื่องจากแถบบันทึกข้อมูล (IC Chip) บกพร่องให้ส่วนบัตรประจำตัวประชาชนคัดแยกแล้วส่งให้ส่วนบริหารและพัฒนาเทคโนโลยีการทะเบียนตรวจสอบ หากปรากฏว่าบัตรดังกล่าวใช้งานได้ให้ส่งกลับ ณ สำนักบริหารการทะเบียน (๑๐๙๙) เพื่อออกบัตรให้กับประชาชน แล้วบันทึกรายละเอียดตามโปรแกรมการปรับปรุงสถานะการเคลมบัตร

(๒) บัตรเสียที่เกิดเนื่องจากการพิมพ์ เช่น พิมพ์ได้แต่ไม่สมบูรณ์ หรือพิมพ์ผิดพลาด หรือวัสดุเคลือบไม่เรียบร้อย หรือบัตรที่พนักงานเจ้าหน้าที่ส่งมอบบัตร และบัตรที่พนักงานเจ้าหน้าที่

** ตามหนังสือกรมการปกครอง ที่ มท ๐๓๐๙.๒/ว ๔๒๐๙ ลงวันที่ ๓ มีนาคม ๒๕๕๙

เรียกคืนจากผู้ขอ เช่น บัตรเดิมที่เรียกคืน กรณีการขอมีบัตรใหม่ หรือขอเปลี่ยนบัตร รวมทั้งบัตรอายุัดที่ศูนย์บริหารการทะเบียนภาค สาขาจังหวัด ได้รับคืนจาก อำเภอ กิ่งอำเภอ สำนักงานเขต เทศบาล หรือเมืองพัทยา ให้อำเภอ กิ่งอำเภอ สำนักงานเขต เทศบาลหรือเมืองพัทยา รวบรวมส่งศูนย์บริหารการทะเบียนภาคสาขาจังหวัด เพื่อส่งให้สำนักบริหารการทะเบียนทำลาย เมื่อสำนักบริหารการทะเบียนได้รับบัตรดังกล่าว ให้เจ้าหน้าที่เสนอขออนุมัติทำลายต่ออธิบดีกรมการปกครอง เมื่อได้รับอนุมัติแล้ว ให้ทำลายตามระเบียบที่กรมการปกครองกำหนดและบันทึกรายละเอียดตามโปรแกรมการปรับปรุงสถานะการเคลมบัตร

๑.๗ กรณีได้รับบัตรทดแทนจากการเรียกร้องค่าเสียหาย (Claim) และการจัดการบัตรทดแทน

(๑) **ตรวจสอบรายละเอียด** เอกสารหลักฐานการนำส่งบัตรให้ครบถ้วนตามจำนวนที่ปรากฏในเอกสาร

(๒) **บันทึกข้อมูลในโปรแกรมการตรวจรับบัตร ณ ห้องมั่นคง ๑ (Strong Room ๑)** ในหัวข้อตรวจรับบัตรเพื่อทดแทน บัตรไม่ครบ หรือตรวจสอบคุณภาพไม่ผ่านแล้วดำเนินการเช่นเดียวกับการรับวัสดุตัวบัตร (บัตรเปล่าพร้อม IC Chip) จากกระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร

๒. ศูนย์บริหารการทะเบียนภาค

๒.๑ **จัดให้มีสถานที่ปลอดภัย** สำหรับจัดเก็บวัสดุตัวบัตรและวัสดุที่ใช้ในการออกบัตร

๒.๒ **แต่งตั้งเจ้าหน้าที่เก็บรักษาและควบคุมการเบิกจ่ายวัสดุตัวบัตรและวัสดุที่ใช้ในการออกบัตร** จำนวนอย่างน้อย ๒ คน โดยให้มีหัวหน้าศูนย์บริหารการทะเบียนภาคร่วมรับผิดชอบด้วย และให้ผู้ที่ได้รับการแต่งตั้งมีหน้าที่รับผิดชอบในการเก็บรักษา การเบิกจ่าย การตรวจสอบควบคุมการเบิกจ่ายและการใช้วัสดุดังกล่าว

๒.๓ **จัดทำบัญชีควบคุมการเบิกจ่ายในโปรแกรมการควบคุมการจัดการบัตร** ณ ศูนย์บริหารการทะเบียนภาค ให้เป็นปัจจุบันตลอดเวลาและสามารถตรวจสอบได้

๒.๔ **เมื่อได้รับวัสดุตัวบัตรและวัสดุที่ใช้ในการออกบัตรจาก กรมการปกครอง** ให้บันทึกลงทะเบียนการรับบัตร จ่ายบัตร การใช้บัตร บัตรเสีย และบัตรคงเหลือตามโปรแกรมการควบคุมการจัดการบัตร ณ ศูนย์บริหารการทะเบียนภาคในหัวข้อตรวจรับบัตร และจัดเก็บไว้ในสถานที่ปลอดภัย (Strong Room) แล้วบันทึกในหัวข้อจัดเก็บบัตร

๒.๕ **ควบคุมการแจกจ่ายบัตรและวัสดุที่ใช้ในการออกบัตร** ให้กับศูนย์บริหารการทะเบียนภาค สาขาจังหวัด พร้อมทั้งบันทึกการเบิกจ่ายบัตรตามโปรแกรมการควบคุมการจัดการบัตร ณ ศูนย์บริหารการทะเบียนภาค ในหัวข้อแจกจ่ายบัตร ให้ศูนย์บริหารการทะเบียนภาค สาขาจังหวัด

๒.๖ **บันทึกการรายการบัตรและวัสดุที่ใช้ในการออกบัตร** กรณีพบว่าการชำรุดหรือสูญหาย ณ ศูนย์บริหารการทะเบียนภาค เมื่อมีบัตรเสียหรือชำรุดหรือสูญหายให้บันทึกรหัสบัตรที่ชำรุด หรือ

** ตามหนังสือกรมการปกครอง ที่ มท ๐๓๐๙.๒/ว ๔๒๐๙ ลงวันที่ ๓ มีนาคม ๒๕๕๙

สูญหายไว้ในโปรแกรมการควบคุมการจัดการบัตร ณ ศูนย์บริหารการทะเบียนภาค ในหัวข้อการบันทึก การสูญหายและแจ้ง หัวหน้าศูนย์บริหารการทะเบียนภาคเพื่อรายงานให้กรมการปกครองทราบโดยด่วน

๒.๗ บันทึกและรายงานเพื่อตรวจสอบยอดการเบิกจ่าย ของศูนย์บริหารการทะเบียน ภาค สาขาจังหวัด ในเขตพื้นที่รับผิดชอบ รายงานกรมการปกครอง เป็นประจำทุกเดือน

๒.๘ ตรวจรับบัตรเสียหรือ บัตรที่พนักงานเจ้าหน้าที่ต้องรับคืน ของศูนย์บริหารการทะเบียน ภาค สาขาจังหวัด ให้บันทึกรับบัตรตามโปรแกรมการควบคุมการจัดการบัตร ณ ศูนย์บริหารการทะเบียนภาค ในหัวข้อการรับคืนบัตรเสียจากศูนย์บริหารการทะเบียนภาค สาขาจังหวัด แล้วรวบรวมส่งกรมการปกครอง

๒.๙ ตรวจสอบวัสดุตัวบัตรและวัสดุที่ใช้ในการออกบัตรที่คงเหลือ และรายงานขอเบิกจาก กรมการปกครอง ให้เพียงพอ

๒.๑๐ วัสดุตัวบัตรแบบแถบแม่เหล็กที่ได้รับคืนจากศูนย์บริหารการทะเบียนภาค สาขาจังหวัด ที่คงเหลืออยู่ ให้ศูนย์บริหารการทะเบียนภาคบริหารและแจกจ่ายให้กับอำเภอ กิ่งอำเภอ สำนักงานเขต เทศบาลหรือเมืองพัทยา ที่ออกบัตรประจำตัวประชาชนด้วยระบบคอมพิวเตอร์แบบแถบแม่เหล็ก เมื่อเปิดให้บริการ ออกบัตรประจำตัวประชาชนแบบเอกประสงค์ (Smart Card) ครบทุกแห่งแล้ว ให้ศูนย์บริหารการทะเบียนภาค และกรุงเทพมหานคร รวบรวมเก็บรักษาวัสดุตัวบัตรแบบแม่เหล็กไว้พร้อม ทำบัญชีคุมตามระยะเวลาที่กำหนด

๒.๑๑ ให้ศูนย์บริหารการทะเบียนภาค รับผิดชอบบัญชีของเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง กับโปรแกรม การบริหารจัดการบัตร โปรแกรมการควบคุมการจัดทำบัตร การลงทะเบียนและการกำหนดรหัสผ่านสำหรับ ผู้ปฏิบัติงานบัตรประจำตัวประชาชนรวมทั้งจัดทำบัตรประจำตัวของเจ้าหน้าที่ศูนย์บริหารการทะเบียนภาค และในเขตจังหวัดที่อยู่ในการกำกับดูแล

๓. ศูนย์บริหารการทะเบียนภาค สาขาจังหวัด

๓.๑ จัดให้มีสถานที่ปลอดภัย (Strong Room) สำหรับจัดเก็บวัสดุตัวบัตรและวัสดุที่ใช้ ในการออกบัตร

๓.๒ แต่งตั้งเจ้าหน้าที่จำนวน อย่างน้อย ๒ คน ไปรับวัสดุตัวบัตรและวัสดุที่ใช้ในการออกบัตร และนำส่งคืนบัตรเสีย ณ ศูนย์บริหารการทะเบียนภาค

๓.๓ แต่งตั้งเจ้าหน้าที่เก็บรักษาและควบคุมการเบิกจ่ายวัสดุตัวบัตรและวัสดุที่ใช้ในการ ออกบัตร จำนวนอย่างน้อย ๒ คน โดยมีหัวหน้าศูนย์บริหารการทะเบียนภาค สาขาจังหวัดร่วมรับผิดชอบ และให้ผู้ที่ได้รับการแต่งตั้งมีหน้าที่รับผิดชอบในการเก็บรักษา การเบิกจ่าย การตรวจสอบ การควบคุมการ เบิกจ่ายและการใช้วัสดุตัวบัตรและวัสดุที่ใช้ในการออกบัตรดังกล่าว

๓.๔ จัดทำบัญชีควบคุมการเบิกจ่าย ในโปรแกรมการควบคุมการจัดการบัตร ณ ศูนย์บริหาร การทะเบียนภาค สาขาจังหวัด ให้เป็นปัจจุบันตลอดเวลาและสามารถตรวจสอบได้

** ตามหนังสือกรมการปกครอง ที่ มท ๐๓๐๙.๒/ว ๔๒๐๙ ลงวันที่ ๓ มีนาคม ๒๕๕๙

๓.๕ เมื่อรับวัสดุตัวบัตรและวัสดุที่ใช้ในการออกบัตรจากศูนย์บริหารการทะเบียนภาค ให้บันทึกลงทะเบียนการรับตามโปรแกรมการควบคุมการจัดการบัตร ณ ศูนย์บริหารการทะเบียนภาค สาขาจังหวัด ในหัวข้อการตรวจรับบัตร และจัดเก็บไว้ในสถานที่ปลอดภัย (Strong Room) และบันทึกในหัวข้อจัดเก็บและรายงานให้จังหวัดทราบ

๓.๖ ควบคุมการแจกจ่ายบัตรและวัสดุที่ใช้ในการออกบัตร ให้กับอำเภอ กิ่งอำเภอ สำนักงานเขต เทศบาล และเมืองพัทยา พร้อมทั้งบันทึกการเบิกจ่ายบัตร ตามโปรแกรมการควบคุมการจัดการบัตร ณ ศูนย์บริหารการทะเบียนภาค สาขาจังหวัด ในหัวข้อแจกจ่ายให้สำนักทะเบียน

๓.๗ บันทึกรายการวัสดุตัวบัตรและวัสดุที่ใช้ในการออกบัตร กรณีพบว่ามี การชำรุด หรือ สูญหาย ณ ศูนย์บริหารการทะเบียนภาค สาขาจังหวัด ให้บันทึกรหัสบัตรที่ชำรุด หรือสูญหาย ไว้ในโปรแกรมการควบคุมการจัดการบัตร ณ ศูนย์บริหารการทะเบียนภาค สาขาจังหวัด ในหัวข้อการบันทึก สูญหายแล้วรายงานจังหวัด เพื่อแจ้งให้กรมการปกครอง ทราบ โดยบันทึกลงในโปรแกรมการควบคุม การจัดการบัตร ณ ศูนย์บริหารการทะเบียนภาค สาขาจังหวัด ในหัวข้อการบันทึกสูญหาย แล้วแต่กรณี

๓.๘ ตรวจรับบัตรเสียหรือบัตรที่พนักงานเจ้าหน้าที่ต้องรับคืน จากอำเภอ กิ่งอำเภอ สำนักงานเขต เทศบาล และเมืองพัทยา ในพื้นที่รับผิดชอบและให้บันทึกรับบัตรตามโปรแกรมการควบคุม การจัดการบัตร ณ ศูนย์บริหารการทะเบียนภาค สาขาจังหวัด ในหัวข้อการรับคืนบัตรเสียจากอำเภอ กิ่งอำเภอ สำนักงานเขต เทศบาลหรือเมืองพัทยา แล้วรวบรวมส่งศูนย์บริหารการทะเบียนภาคตามกำหนด

๓.๙ ให้ศูนย์บริหารการทะเบียนภาค สาขาจังหวัด รับผิดชอบในการปรับเก็ยวัสดุตัวบัตรเปล่า แบบแถบแม่เหล็ก ที่ยังมีได้นำไปใช้ จากอำเภอ กิ่งอำเภอ สำนักงานเขต เทศบาล และเมืองพัทยา ที่จะเปิดจัดทำบัตรประจำตัวประชาชนแบบอเนกประสงค์ในช่วงของเดือนแรก ไปยังอำเภอ กิ่งอำเภอ สำนักงานเขต เทศบาล และเมืองพัทยา ที่จะเปิดในเดือนถัดไป จนกระทั่ง อำเภอ กิ่งอำเภอ สำนักงานเขต เทศบาล และเมืองพัทยา ได้มีการเปิดให้บริการออกบัตรประจำตัวประชาชนแบบอเนกประสงค์ (Smart Card) แล้วทุกแห่ง ให้ศูนย์บริหารการทะเบียนภาค สาขาจังหวัดรวบรวมวัสดุตัวบัตรเปล่า แบบแถบแม่เหล็กที่ยังมีได้นำไปใช้ ส่งศูนย์บริหารการทะเบียนภาค พร้อมทำบัญชีควบคุมตามระยะเวลา ที่กำหนด และรายงานจังหวัดทราบ

** ตามหนังสือกรมการปกครอง ที่ มท ๐๓๐๙.๒/ว ๔๒๐๙ ลงวันที่ ๓ มีนาคม ๒๕๔๙

ผนวก ข.

***มาตรการการบริหารการจัดทำบัตรประจำตัวประชาชนแบบอเนกประสงค์ (Smart Card) สำหรับส่วนภูมิภาคและท้องถิ่น

๑. จังหวัดและกรุงเทพมหานคร

๑.๑ กำกับดูแลการบริหารวัสดุตัวบัตร วัสดุที่ใช้ในการจัดทำบัตรตลอดจนเครื่องมือและอุปกรณ์ที่เกี่ยวข้องในสำนักทะเบียนที่อยู่ในพื้นที่ โดยจัดให้มีการตรวจงานอย่างน้อยปีละ ๑ ครั้ง

๑.๒ ติดตามและตรวจสอบการเบิกจ่ายและการใช้วัสดุตัวบัตร วัสดุที่ใช้ในการจัดทำบัตรรวมทั้งเครื่องมือและอุปกรณ์ที่เกี่ยวข้องอย่างใกล้ชิด โดยให้แต่งตั้งเจ้าหน้าที่รับผิดชอบในการติดตามและตรวจสอบโดยมีเจ้าจังหวัด / ผู้อำนวยการกองปกครองและทะเบียนเป็นกรรมการร่วม

๑.๓ รับรายงานการคืนบัตรเสีย ที่อำเภอ กิ่งอำเภอ สำนักงานเขต เทศบาลและเมืองพัทยา ที่ได้นำส่งศูนย์บริหารการทะเบียนภาค สาขาจังหวัด

๒. อำเภอ กิ่งอำเภอ สำนักงานเขต เทศบาลและเมืองพัทยา

๒.๑ การตรวจสอบวัสดุอุปกรณ์และเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการจัดทำบัตรระบบคอมพิวเตอร์แบบแถบแม่เหล็ก

(๑) แต่งตั้งคณะกรรมการสำรวจตรวจสอบวัสดุอุปกรณ์และเอกสารที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ วัสดุตัวบัตร (บัตรเปล่าแบบแถบแม่เหล็ก) และวัสดุที่ใช้ในการออกบัตรแบบแถบแม่เหล็ก

(๒) จัดทำบัญชีสำรวจวัสดุตัวบัตรและวัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในการทำบัตรแบบแถบแม่เหล็ก (บัตรเปล่าแบบแถบแม่เหล็ก) ที่ยังมีได้มีการใช้ เพื่อส่งคืนศูนย์บริหารการทะเบียนภาค สาขาจังหวัด โดยจัดทำบัญชี จำนวน ๒ ชุด ชุดหนึ่งเก็บไว้เพื่อตรวจสอบที่อำเภอ กิ่งอำเภอ สำนักงานเขต เทศบาล และเมืองพัทยา และอีกชุดหนึ่งส่งศูนย์บริหารการทะเบียนภาคสาขาจังหวัด ทั้งนี้ ให้ดำเนินการก่อนวันที่เริ่มดำเนินการออกบัตรประจำตัวประชาชนแบบอเนกประสงค์ (Smart Card) ด้วยระบบคอมพิวเตอร์ On - line มีผลบังคับใช้ ๑ วัน (ภายในวันสุดท้ายของการจัดทำบัตรระบบคอมพิวเตอร์แบบแถบแม่เหล็ก) ทั้งนี้ ให้ดำเนินการให้เสร็จสิ้นภายใน ๑๕ วัน หลังจากที่ประกาศกรมการปกครองกำหนดเขตท้องที่เริ่มดำเนินการออกบัตรประจำตัวประชาชนแบบอเนกประสงค์ (Smart Card) มีผลบังคับ

๒.๒ การเก็บรักษา การเบิกจ่าย การใช้วัสดุตัวบัตร และวัสดุที่ใช้ในการออกบัตรประจำตัวประชาชนแบบอเนกประสงค์ (Smart Card)

(๑) จัดให้มีกำปั่น ตู้นิรภัย หรือสถานที่ปลอดภัย สำหรับจัดเก็บวัสดุตัวบัตรและวัสดุที่ใช้ในการออกบัตร

(๒) กำหนดเจ้าหน้าที่รับผิดชอบในการเบิกวัสดุตัวบัตรและวัสดุที่ใช้ในการออกบัตรจากศูนย์บริหารการทะเบียนภาค สาขาจังหวัด จำนวนอย่างน้อย ๒ คน โดยให้ระบุชื่อและตำแหน่งของเจ้าหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย ไว้ในหนังสือขอเบิกให้ชัดเจนและให้ผู้ที่ได้รับมอบหมายตรวจสอบสภาพจำนวนและหมายเลขกล่องที่ปรากฏในเอกสารนำส่งให้ถูกต้องตรงกัน แล้วนำส่งวัสดุตัวบัตรและวัสดุที่ใช้ในการออกบัตรให้กับเจ้าหน้าที่ ผู้รับผิดชอบการเก็บรักษาและควบคุมการเบิกจ่ายของอำเภอ กิ่งอำเภอ สำนักงานเขต เทศบาลหรือเมืองพัทยา แล้วแต่กรณี

(๓) แต่งตั้งเจ้าหน้าที่เก็บรักษาและควบคุมการเบิกจ่ายวัสดุตัวบัตรและวัสดุที่ใช้ในการออกบัตร จำนวนอย่างน้อย ๒ คน โดยกรณีอำเภอและกิ่งอำเภอ ให้มีเสมียนตราอำเภอหรือปลัดอำเภอ (ผู้รับผิดชอบงานบัตรประจำตัวประชาชน) กรณีสำนักงานเขตให้มีหัวหน้าฝ่ายทะเบียนและเจ้าพนักงานปกครอง ตั้งแต่ระดับ ๖ ที่รับผิดชอบงานบัตรประจำตัวประชาชน ฝ่ายทะเบียน กรณีเทศบาล ให้มีหัวหน้าสำนักปลัดเทศบาลและหัวหน้างานทะเบียนราษฎร กรณีเมืองพัทยา ให้มีหัวหน้าสำนักปลัดเมืองพัทยาและหัวหน้างานทะเบียนราษฎร ร่วมรับผิดชอบ

(๔) ในการรับวัสดุตัวบัตรและวัสดุที่ใช้ในการออกบัตร ให้เจ้าหน้าที่เก็บรักษาและควบคุมการเบิกจ่ายตรวจนับจำนวนวัสดุตัวบัตร แล้วบันทึกตามโปรแกรมการตรวจรับบัตรในหัวข้อตรวจรับบัตร และให้รับผิดชอบนำเก็บไว้ในกำปับ ตู้นิรภัยหรือสถานที่ปลอดภัยและเบิกจ่าย ตรวจสอบควบคุมการใช้วัสดุตัวบัตรและวัสดุที่ใช้ในการออกบัตรดังกล่าว รวมทั้งจัดทำบัญชีควบคุม การเบิกจ่ายให้เป็นปัจจุบันตลอดเวลา สามารถตรวจสอบได้ตามโปรแกรมการเบิกจ่าย - รับคืนบัตรในหัวข้อการเบิกบัตรเพื่อทำบัตรประจำตัวประชาชน

(๕) การเบิกวัสดุตัวบัตรและวัสดุที่ใช้ในการออกบัตรไปใช้งานในแต่ละวัน ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบเบิกจากเจ้าหน้าที่เก็บรักษาและควบคุมการเบิกจ่ายโดยให้เบิกวัสดุตัวบัตรที่จะใช้ในการออกบัตร เรียงลำดับตามหมายเลขกล่องและรหัสกำกับบัตรก่อน - หลัง ตามที่ปรากฏอยู่ด้านหลังของบัตร ตามจำนวนเท่าที่จำเป็นแก่การปฏิบัติงานครั้งหนึ่ง ๆ ทั้งนี้ ห้ามเบิกมาเก็บไว้ครั้งละมาก ๆ เพราะจะเป็นสาเหตุให้เกิดการสูญหายได้และเมื่อสิ้นวันทำการให้ตรวจสอบยอดการใช้งานพร้อมทั้งส่งวัสดุตัวบัตรส่วนที่เหลือคืนเจ้าหน้าที่เก็บรักษาและควบคุมการเบิกจ่าย แล้วบันทึกข้อมูลการรับคืนบัตรในโปรแกรมการเบิกจ่าย - รับคืนบัตร ในหัวข้อการเบิกบัตรเพื่อทำบัตรประจำตัวประชาชน

(๖) ในกรณีที่วัสดุตัวบัตรหรือวัสดุที่ใช้ในการออกบัตรสูญหาย ให้พนักงานเจ้าหน้าที่บันทึกตามโปรแกรมการตรวจรับบัตร ในหัวข้อการบันทึกการสูญหายทันทีให้อำเภอ กิ่งอำเภอ สำนักงานเขต เทศบาลหรือเมืองพัทยา แจ้งให้ศูนย์บริหารการทะเบียนภาค สาขาจังหวัดอภัยทันที แล้วดำเนินการแจ้งความและลงบันทึกประจำวันไว้เป็นหลักฐานต่อพนักงานสอบสวนแห่งท้องที่ และแต่งตั้งคณะกรรมการเพื่อสอบสวนข้อเท็จจริงแล้วรายงานให้จังหวัด หรือกรุงเทพมหานครทราบโดยเร็ว เพื่อรายงานกรมการปกครอง ต่อไป

๒.๓ การลงทะเบียนผู้ปฏิบัติงานของพนักงานเจ้าหน้าที่และเจ้าหน้าที่ เพื่อกำหนดรหัสประจำตัวและรหัสผ่านของพนักงานเจ้าหน้าที่และผู้ปฏิบัติงานบัตรประจำตัวประชาชนด้วยระบบคอมพิวเตอร์ ให้ดำเนินการดังนี้

(๑) **ลงทะเบียนผู้ปฏิบัติงานบัตรประจำตัวประชาชนด้วยระบบคอมพิวเตอร์** ตามแบบ บท. ๑ และแบบ บท. ๒ และให้จัดทำสำเนาบัญชีคุมการกำหนดเลขรหัสประจำตัวไว้เป็นหลักฐาน

(๒) **ส่งแบบลงทะเบียนผู้ปฏิบัติงานบัตรประจำตัวประชาชนด้วยระบบคอมพิวเตอร์ (แบบ บท.๒) ไปยังศูนย์บริหารการทะเบียนภาค** ภายใน ๗ วันเพื่อลงทะเบียนผู้ปฏิบัติงานและกำหนดรหัสผ่าน

(๓) **เมื่อได้รับรหัสผ่านแล้ว ให้เจ้าของรหัสผ่านเปลี่ยนแปลงรหัสผ่าน** ด้วยระบบคอมพิวเตอร์อีกครั้งหนึ่ง จึงจะใช้รหัสนั้นปฏิบัติงานได้

กรมการปกครองอาจกำหนดให้ใช้เลขประจำตัวประชาชนและลายพิมพ์นิ้วมือของพนักงานเจ้าหน้าที่หรือผู้ปฏิบัติงานบัตรประจำตัวประชาชนเป็นรหัสประจำตัวและรหัสผ่านก็ได้

(๔) **ในกรณีที่พนักงานเจ้าหน้าที่หรือเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานพ้นจากหน้าที่รับผิดชอบ** ให้อำเภอ กิ่งอำเภอ สำนักงานเขต เทศบาล หรือเมืองพัทยา แล้วแต่กรณีแจ้งศูนย์บริหารการทะเบียนภาคทางโทรศัพท์หรือโทรสารเพื่อยกเลิกรหัสนั้นทันที และให้แจ้งเพื่อยืนยันเป็นลายลักษณ์อักษรภายใน ๗ วัน

(๕) **พนักงานเจ้าหน้าที่และเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานบัตรประจำตัวประชาชนทุกคนต้องเก็บรักษารหัสผ่านของตนไว้เป็นความลับ** หากมีการปฏิบัติโดยมิชอบ หรือมีความเสียหายใด ๆ เกิดขึ้นอันเนื่องมาจากการใช้รหัสนั้น เจ้าของรหัสนั้นต้องรับผิดชอบในทุกกรณี

(๖) **ในกรณีที่ลืมหรหัสผ่าน** ให้เจ้าของรหัสนั้นรายงานให้ผู้บังคับบัญชาทราบเพื่อมีหนังสือแจ้งศูนย์บริหารการทะเบียนภาคทราบ เมื่อศูนย์บริหารการทะเบียนภาคกำหนดรหัสผ่านใหม่ให้แล้ว ให้เจ้าของรหัสนั้นเปลี่ยนแปลงรหัสนั้นด้วยตนเองอีกครั้งหนึ่งจึงจะใช้รหัสนั้นปฏิบัติงานได้ การเปลี่ยนแปลงรหัสนั้นให้เจ้าของรหัสนั้นเปลี่ยนแปลงได้ด้วยตนเอง

๒.๔ ขั้นตอนการออกบัตรประจำตัวประชาชนแบบอเนกประสงค์ (Smart Card) ให้อำเภอ กิ่งอำเภอ สำนักงานเขต เทศบาล และเมืองพัทยา ถือปฏิบัติ ดังนี้

(๑) **ให้พนักงานเจ้าหน้าที่เรียกหลักฐานเอกสารจากผู้ยื่นคำขอ** ตามระเบียบกรมการปกครอง ว่าด้วยการจัดทำบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. ๒๕๓๘ ข้อ ๑๐ และระเบียบฯ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๙ ข้อ ๕๙

(๒) **เมื่อเอกสารหลักฐานครบถ้วนถูกต้องและผู้ยื่นคำขอเป็นผู้มีคุณสมบัติในการขอมีบัตร** ให้พนักงานเจ้าหน้าที่เรียกข้อมูลรายการบุคคลจากฐานข้อมูลทะเบียนราษฎรโดยระบุเลขประจำตัวประชาชนของผู้ยื่นคำขอ

** ตามหนังสือกรมการปกครอง ที่ มท ๐๓๐๙.๒/ว ๔๒๐๙ ลงวันที่ ๓ มีนาคม ๒๕๔๙

(๓) กรณีขอมีบัตร ให้ผู้ยื่นคำขอพิมพ์ลายนิ้วหัวแม่มือขวาและซ้ายเพื่อจัดเก็บในฐานข้อมูลทะเบียนบัตร หากจัดเก็บลักษณะลายพิมพ์นิ้วหัวแม่มือขวาและซ้ายของผู้ยื่นคำขอไม่ได้ให้พิมพ์ลักษณะลายนิ้วมืออื่นขวาและซ้ายในลำดับถัดไป หรือหากมีนิ้วใดนิ้วหนึ่งเหลือเพียงนิ้วเดียว หรือสามารถจัดเก็บลักษณะลายพิมพ์นิ้วมือได้เพียงนิ้วเดียวก็ให้เก็บลักษณะลายพิมพ์นิ้วมืองดกล่าวเพียงนิ้วเดียวได้ แต่ต้องจัดเก็บ ๒ ครั้ง หรือหากไม่สามารถจัดเก็บลักษณะลายพิมพ์นิ้วมือได้เลยให้พนักงานเจ้าหน้าที่บันทึกว่าไม่มีนิ้วในโปรแกรมพิมพ์คำขอมีบัตร

(๔) กรณีขอมีบัตรใหม่ หรือขอเปลี่ยนบัตร ให้ผู้ยื่นคำขอพิมพ์ ลายนิ้วหัวแม่มือขวาและซ้ายเปรียบเทียบกับลายพิมพ์นิ้วหัวแม่มือในฐานข้อมูลทะเบียนบัตรเพื่อยืนยันตัวบุคคลหากผลการเปรียบเทียบลายพิมพ์นิ้วหัวแม่มือถูกต้อง หรือไม่ปรากฏลายพิมพ์นิ้วหัวแม่มือในฐานข้อมูลทะเบียนบัตรให้พนักงานเจ้าหน้าที่บันทึกข้อมูลเพิ่มเติม แต่หากผลการเปรียบเทียบลายพิมพ์นิ้วหัวแม่มือ ไม่ผ่านการเปรียบเทียบด้วยระบบคอมพิวเตอร์ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ตรวจสอบและใช้ดุลยพินิจในการเปรียบเทียบภาพลายพิมพ์นิ้วหัวแม่มือที่จัดเก็บไว้ในฐานข้อมูลทะเบียนบัตรกับภาพลายพิมพ์นิ้วหัวแม่มือของผู้ยื่นคำขอด้วยตนเองเพื่อยืนยันว่า เป็นบุคคลคนเดียวกัน และพนักงานเจ้าหน้าที่อาจเรียกเอกสารหลักฐาน หรือสอบสวนเจ้าบ้าน หรือบุคคลผู้นำเชื่อถือ แล้วแต่กรณี เพิ่มเติมได้เท่าที่จำเป็น ทั้งนี้ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ใช้เลขรหัสประจำตัวของ พนักงานเจ้าหน้าที่ (Pass Word) ยืนยันหากอนุญาตให้ทำบัตรได้ หากไม่อนุญาตให้ทำบัตรให้พนักงานเจ้าหน้าที่ยกเลิกรายการที่บันทึกไว้ แล้วแจ้งให้ผู้ขอมีบัตรทราบถึงเหตุผลที่ไม่อนุญาตให้ทำบัตร

(๕) เมื่อบันทึกหรือเปรียบเทียบลักษณะลายพิมพ์นิ้วมือและสามารถทำบัตรได้ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่บันทึกข้อมูลเพิ่มเติม เช่น รายการชื่อตัวและชื่อสกุล ของผู้ยื่นคำขอเป็นภาษาอังกฤษ หมู่อักษร ศาสนา เป็นต้น

(๖) ถ่ายรูปผู้ยื่นคำขอ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่เปรียบเทียบกับภาพใบหน้าจากฐานข้อมูล (ถ้ามี) เมื่อได้รูปภาพสมบูรณ์แล้วให้จัดเก็บภาพเข้าระบบก่อน ทั้งนี้ ไม่ควรใช้โปรแกรมตรวจสอบภาพใบหน้า (Q - SUB) อีก เนื่องจากในการพิมพ์ คำขอ บ.ป. ๑ ระบบได้พิมพ์รูปถ่ายของผู้ยื่นคำขอทั้งรูปถ่ายเดิมและรูปถ่ายใหม่ไว้ เพื่อเปรียบเทียบให้แล้ว

(๗) เมื่อสั่งพิมพ์คำขอ บ.ป. ๑ ให้เจ้าหน้าที่และผู้ยื่นคำขอตรวจสอบความถูกต้องของ คำขอ บ.ป. ๑ เช่น รายการชื่อตัว ชื่อสกุล ของผู้ยื่นคำขอที่เป็นภาษาอังกฤษไม่ถูกต้อง เป็นต้น หากถูกต้องให้ผู้ยื่นคำขอและเจ้าหน้าที่ลงลายมือชื่อในคำขอ บ.ป. ๑ หากรายการในคำขอ บ.ป. ๑ ไม่ถูกต้องให้ดำเนินการบันทึกแก้ไขให้ถูกต้องก่อน แล้วจึงสั่งพิมพ์คำขอ บ.ป. ๑ ใหม่ แล้วเสนอพนักงานเจ้าหน้าที่อนุญาตให้ทำบัตร

(๘) **เข้าสู่โปรแกรมการพิมพ์บัตร** ให้เรียกภาพจำลองบัตรด้วยเลขที่อนุญาตให้ทำบัตร เพื่อตรวจสอบความถูกต้อง หากถูกต้องให้เจ้าหน้าที่สั่งพิมพ์บัตร ถ้าไม่ถูกต้องให้แก้ไขหรือจำหน่ายข้อมูลที่ไม่ถูกต้องของคำขอ บ.ป.๑ ด้วยโปรแกรมแก้ไขหรือจำหน่ายบัตรหาก IC Chip บนบัตรชำรุดหรือการเคลือบบัตรไม่สมบูรณ์ พนักงานเจ้าหน้าที่สามารถสั่งให้พิมพ์ซ้ำได้ ส่วนบัตรเสียที่ได้ให้ถือปฏิบัติตามมาตรการการเก็บรักษาบัตรเสีย

(๙) **การใช้โปรแกรมพิมพ์รายการลงในบัตร**

๙.๑) **เมื่อพนักงานเจ้าหน้าที่ตรวจสอบความถูกต้องของรายการในบัตรที่พิมพ์เสร็จแล้ว** ให้นำบัตรไปเสียบในเครื่องอ่าน/เขียนบัตร (Card Reader) โดยการเสียบบัตรที่เครื่องอ่านบัตรต้องเอาด้านหน้าบัตรขึ้นและเสียบด้าน IC Chip เข้าเครื่อง แล้วให้ผู้ยื่นคำขอพิมพ์ลักษณะลายนิ้วชี้ขวาและซ้ายด้วยเครื่องดังกล่าวโดยวางนิ้ว บนเครื่องเขียน/อ่านบัตร (Card Reader) เพื่อจัดเก็บลักษณะลายนิ้วชี้ขวาและซ้ายไว้ในแถบบันทึกข้อมูล (IC Chip) บนบัตรประจำตัวประชาชนแบบเอกประสงค์ (Smart Card) โดยการวางนิ้วต้องวางในด้านที่บัตรเสียบอยู่ ตัวหนังสือ “IRIS” อยู่เหนือนิ้ว และไฟแสดงผลอยู่ด้านขวาของนิ้ว

๙.๒) **เมื่อไฟแสดงผลเป็นสีเขียว** แสดงว่าการจัดเก็บลักษณะลายนิ้วชี้ขวาและซ้ายเสร็จเรียบร้อย หากเป็นสีแดง แสดงว่าการจัดเก็บผิดพลาด ให้จัดเก็บลักษณะลายนิ้วชี้ขวาและซ้ายอีกครั้งหนึ่ง และแจ้งให้ผู้ยื่นคำขอทราบ เพื่อประโยชน์ในการใช้บัตรของผู้ถือบัตรใบนั้นต่อไป

๙.๓) **หากจัดเก็บลักษณะลายพิมพ์นิ้วชี้ขวาและซ้ายของผู้ยื่นคำขอไม่ได้** ให้พิมพ์ลักษณะลายนิ้วมืออื่นขวาและซ้ายในลำดับถัดไป หรือหากมีนิ้วใดนิ้วหนึ่งเหลือเพียงนิ้วเดียว หรือสามารถจัดเก็บลักษณะลายพิมพ์นิ้วมือได้เพียงนิ้วเดียว ก็ได้จัดเก็บลักษณะลายพิมพ์นิ้วมือนิ้วดังกล่าวเพียงนิ้วเดียวได้ แต่ต้องจัดเก็บ ๒ ครั้ง ไว้ในแถบบันทึกข้อมูล (IC Chip) บนบัตรประจำตัวประชาชนแบบเอกประสงค์ (Smart Card) แต่หากยังจัดเก็บลักษณะลายพิมพ์นิ้วอื่นขวาและซ้าย ในลำดับถัดไปของผู้ยื่นคำขอไม่ได้ หรือในกรณีผู้ขอมีบัตรไม่มีนิ้วมือ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่แจ้งรหัสบุคคล ๑ หรือ PIN ๑ (PIN code : Personal Identification Number Code) ที่แสดงบนจอคอมพิวเตอร์ ตามที่กรมการปกครองกำหนดแจ้งให้ผู้ยื่นคำขอทราบเพื่อประโยชน์ในการใช้บัตรของผู้ถือบัตรต่อไป แต่หากผู้ยื่นคำขอต้องการนำรหัสบุคคล ๑ ดังกล่าว ไปกำหนดใหม่ก็สามารถนำรหัสบุคคลนั้น ไปกำหนดรหัสใหม่ได้ด้วยตนเอง ที่เครื่องคอมพิวเตอร์ตามโปรแกรมการตรวจสอบข้อมูลส่วนบุคคลในบัตร

(๑๐) **ก่อนมอบบัตรให้กับผู้ยื่นคำขอ** ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ตรวจสอบความถูกต้องของบัตรประจำตัวประชาชนแบบเอกประสงค์ (Smart Card) ในเรื่องดังต่อไปนี้

๑๐.๑) รหัสบาร์โค้ด (Font barcode) ซึ่งอยู่ด้านหน้าของบัตร จะต้องไม่พิมพ์ออกมาเป็นตัวเลข

๑๐.๒) รหัสหนังสือเดินทาง (Font ICAO) ซึ่งอยู่ด้านหลังของบัตร จะต้องพิมพ์รหัสเต็มทั้ง ๓ บรรทัด ยาวเสมอขอบบัตรเท่ากันทั้งหมด

(๑๑) การมอบบัตร ให้พนักงานเจ้าหน้าที่มอบให้ผู้มีชื่อเป็นเจ้าของบัตรโดยตรงโดยให้ผู้ยื่นคำขอมีบัตร รับบัตรแล้วลงชื่อ หรือพิมพ์ลายนิ้วมือ และลงวัน เดือน ปี ที่รับบัตรไว้ในคำขอมีบัตร สำหรับเลขหมายคำขอนั้น เพื่อเป็นหลักฐาน ตามระเบียบกรมการปกครอง ว่าด้วยการจัดทำบัตรประจำตัวประชาชน (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๙ ข้อ ๖๕

(๑๒) ข้อควรระวังในการถ่ายรูปจัดทำบัตรประจำตัวประชาชนแบบอเนกประสงค์ (Smart Card)

๑๒.๑) ห้ามเคลื่อนย้ายหรือปรับเปลี่ยนตำแหน่งของระบบคอมพิวเตอร์และฉากถ่ายรูป ภายหลังจากติดตั้ง เพราะได้ตั้งค่าระบบแสงสว่างให้เหมาะสมไว้แล้ว แต่ถ้ามีความจำเป็นในการเคลื่อนย้ายให้ประสานศูนย์บริหารการทะเบียนภาค สาขาจังหวัด

๑๒.๒) วิธีตั้งกล้อง ให้ปรับตัวกล้องถ่ายรูป (กล้องวิดีโอ) ให้ขนานกับพื้น

- ขาตั้งกล้องที่มีระดับน้ำให้ตัวบอกระดับอยู่กึ่งกลาง
- ขาตั้งกล้องที่ไม่มีระดับน้ำ ให้ปรับระดับให้ตัวกล้องขนานกับพื้น

๑๒.๓) การจัดตำแหน่งในการยืนของผู้ขอมีบัตร

- ให้ยืนชิดฉากด้านหลัง
- ให้ศีรษะอยู่ระหว่างกลาง ตัวเลขบอกระดับความสูงของฉากหลัง
- หน้าตรง ตามองกล้อง

๑๒.๔) ขั้นตอนการถ่ายรูปทำบัตร

- เปิดไฟส่องสว่างด้านหน้าทั้งสองดวง (เพื่อไม่ได้เกิดเงาด้านใดด้านหนึ่ง)
- การปรับระยะความสูงของกล้องตามความสูงของผู้ขอมีบัตรให้ปรับที่ตัวปรับระดับขึ้น - ลง เท่านั้น (ไม่กระดกตัวกล้องถ่ายรูป)

๑๒.๕) การจัดภาพ ให้มองที่จอคอมพิวเตอร์ด้านข้าง ให้ตัวเลขทั้งสองด้านอยู่ชิดกรอบของภาพพอดีด้านบน ให้เห็นเส้นบอกระดับความสูง ๑ เส้นจากศีรษะของผู้ขอมีบัตร โดยการปรับระยะใกล้ - ไกล ที่ตัวกล้องวิดีโอ

๑๒.๖) ความคมชัดของภาพ หลังจากการปรับระยะ หรือความสูงเรียบร้อยแล้ว รอสักครู่ กล้องจะทำการปรับความคมชัดของภาพเองโดยอัตโนมัติ สำหรับแสงสว่างให้เปิดไฟทั้งสองดวง ด้านหน้าของฉากทุกครั้ง หากภาพยังมีคอดูให้กดปุ่มปรับแสง (Black Light) ที่ตัวกล้องวิดีโอ เพื่อเพิ่มแสงสว่าง หรือภาพสว่างมากเกินไป ให้กดปุ่มปรับแสง (Black Light) อีกครั้งเพื่อลดแสงสว่าง

** ตามหนังสือกรมการปกครอง ที่ มท ๐๓๐๙.๒/ว ๔๒๐๙ ลงวันที่ ๓ มีนาคม ๒๕๔๙

๒.๕ ในกรณีมีวัสดุตัวบัตรเสีย ได้แก่บัตรที่พิมพ์ รายการไม่ถูกต้องหรือไม่ครบถ้วน หรือบัตรที่พนักงานเจ้าหน้าที่สั่งตมอบ หรือเรียกคืนจากผู้ขอมิบัตรให้พนักงานเจ้าหน้าที่เจาะรูบริเวณมุมบนขวาของบัตรด้านที่มีรูปถ่าย โดยไม่ให้ถูกแถบบันทึกข้อมูล (IC Chip) และข้อความบนบัตร พร้อมทั้งทำเครื่องหมายกากบาท (X) ทับรูปถ่ายและจำหน่ายบัตรในโปรแกรมการบริหารจัดการบัตรสำหรับบัตรเสียที่เครื่องไม่สามารถพิมพ์ข้อความใด ๆ ลงบัตรได้ หรือ บัตรเสียที่ IC Chip ชำรุดหรือหลุดจนไม่สามารถนำมาใช้งานได้ ให้แยกออกต่างหากแล้วจำหน่ายบัตรดังกล่าวตามโปรแกรมอายุัด - จำหน่ายบัตรทุกสิ้นวันทำการให้นายอำเภอ ปลัดอำเภอผู้เป็นหัวหน้าประจำกิ่งอำเภอ ผู้อำนวยการเขต ปลัดเทศบาล หรือหัวหน้าสำนักงานปลัดเมืองพัทยา แล้วแต่กรณีไปตรวจสอบยอดบัตรเสียและเมื่อมีการเบิกบัตร ให้รวบรวมบัตรเสียส่งศูนย์บริหารการทะเบียนภาค สาขาจังหวัด โดยทั้งนี้ ให้แยกบรรจุบัตรเสียออกเป็น ๒ ส่วน คือ

๑) **บัตรเสียที่พิมพ์รายการไม่ถูกต้องหรือไม่ครบถ้วน หรือบัตรที่พนักงานเจ้าหน้าที่สั่งตมอบหรือเรียกคืนจากผู้ขอมิบัตร** ให้บรรจุลงลงในใส่บัตรแล้วเขียนข้อความว่า “บัตรเสียเนื่องจากการพิมพ์ หรือสาเหตุอื่น ๆ”

๒) **บัตรเสียที่เครื่องไม่สามารถพิมพ์ข้อความใด ๆ ลงบัตรได้ หรือบัตรที่แถบบันทึกข้อมูล (IC Chip) ชำรุดหรือหลุดจนไม่สามารถนำมาใช้งานได้** ให้บรรจุลงลงในใส่บัตรอีกถุงแล้วเขียนข้อความว่า “บัตรเสียเนื่องจาก IC Chip” ให้นำถุงบรรจุบัตรเสียข้างต้นบรรจุลงลงในใส่บัตรพร้อมเขียนข้อความว่า

“บัตรเสีย บัตรอายุัดของสำนักทะเบียน.....(รหัสสำนักทะเบียน.....)

ส่งคืนเมื่อ.....(ระบุวันเดือนปีที่ส่งคืน)”

ไว้ข้างกล่องให้ชัดเจนก่อนนำส่ง พร้อมทั้งแจ้งยอดบัตรเสีย ให้จังหวัด (ที่ทำการปกครองจังหวัด) หรือกรุงเทพมหานคร ทราบทุกครั้งที่มีการส่งคืน

๒.๖ เมื่อเสร็จสิ้นการปฏิบัติหน้าที่ในวันหนึ่งๆ หรือกรณีหยุดพักกลางวัน ให้พนักงานเจ้าหน้าที่เก็บวัสดุตัวบัตร และวัสดุที่ใช้ในการออกบัตรไว้ในที่ปลอดภัย อย่าให้บุคคลอื่นซึ่งไม่มีหน้าที่เกี่ยวข้องเป็นผู้เก็บรักษา และห้ามมิให้ผู้ไม่มีหน้าที่เกี่ยวข้องหรือไม่มีคำสั่งให้รับผิดชอบงานบัตรประจำตัวประชาชนดำเนินการใด ๆ เกี่ยวกับการออกบัตรประจำตัวประชาชนนอกประสงค์ (Smart Card) โดยเด็ดขาด

๒.๗ ในกรณีที่ผู้ถือบัตรทำบัตรหายและยังไม่มีคำสั่งจะขอมิบัตรใหม่ในทันที หรือคาดว่าจะได้รับบัตรคืน หรือประชาชนที่ไม่ใช่เจ้าของบัตร นำบัตรที่เก็บได้มาส่งคืนพนักงานเจ้าหน้าที่ ให้อำเภอ กิ่งอำเภอ สำนักงานเขต เทศบาลและเมืองพัทยา จัดตั้งศูนย์รับแจ้งบัตรหายหรืออายัดบัตรเพื่อทำการตรวจสอบหรือสอบสวนแล้วแต่กรณี ก่อนคืนให้ผู้ถือบัตร หากมีการพบบัตรดังกล่าว สำหรับ

** ตามหนังสือกรมการปกครอง ที่ มท ๐๓๐๙.๒/ว ๔๒๐๙ ลงวันที่ ๓ มีนาคม ๒๕๕๙

กรณีการอายัดบัตรให้พนักงานเจ้าหน้าที่ทำการอายัดบัตรประจำตัวประชาชนแบบอเนกประสงค์ (Smart Card) ในโปรแกรมอายัด - จำหน่ายบัตร เมื่อผู้ถือบัตรมาติดต่อขอรับบัตรคืนและมีการยืนยันว่าตนเป็นผู้มีชื่อและรายการตามที่ปรากฏบนบัตรแล้ว ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ยกเลิกการอายัดบัตรในโปรแกรมดังกล่าวและมอบบัตรคืนแก่ผู้ถือบัตร

ให้อำเภอ กิ่งอำเภอ สำนักงานเขต เทศบาล หรือเมืองพัทยา เก็บรักษาบัตรที่ทำการอายัดเพื่อรอส่งมอบให้กับผู้ถือบัตรเป็นเวลาไม่เกิน ๓๐ วัน หากเกิน ๓๐ วันแล้ว ผู้ถือบัตรไม่มารับบัตรคืนหรือปรากฏว่าผู้ถือบัตรได้ขอมีบัตรใหม่แล้วให้รวบรวมบัตรที่ทำการอายัดส่งศูนย์บริหาร การทะเบียนภาค สาขาจังหวัด โดยบรรจุบัตรที่ทำการอายัด ใส่ถุงแยกต่างหากจากบัตรเสียแล้วเขียนข้อความ ไว้ข้างถุงให้ชัดเจนว่า “บัตรอายัด” แล้วบรรจุลงกล่องใส่บัตรพร้อมเขียนข้อความว่า “บัตรเสีย บัตรอายัดของสำนักทะเบียน.....(รหัสสำนักทะเบียน.....) ส่งคืนเมื่อ.....(ระบุวันเดือนปีที่ส่งคืน)” พร้อมทั้งแจ้งยอดอายัด ให้จังหวัด หรือกรุงเทพมหานครทราบทุกครั้งที่มีการส่งคืน

๒.๘ การจัดหน่วยบริการจัดทำบัตรประจำตัวประชาชนภายในเขตท้องที่

กรณีอำเภอ กิ่งอำเภอ สำนักงานเขต เทศบาลและเมืองพัทยา จัดหน่วยบริการจัดทำบัตรประจำตัวประชาชนภายในเขตท้องที่ให้อำเภอ กิ่งอำเภอ สำนักงานเขต เทศบาลและเมืองพัทยา ให้จัดทำแผนการจัดหน่วยบริการขออนุมัติการจัดหน่วยบริการจัดทำบัตรประจำตัวประชาชนภายในเขตท้องที่ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดหรือปลัดกรุงเทพมหานครพิจารณา เพื่อขออนุมัติกรมการปกครองต่อไป แล้วแต่กรณีและในการบริหารจัดการบัตรให้อำเภอ กิ่งอำเภอ สำนักงานเขต เทศบาล หรือเมืองพัทยา ถือปฏิบัติตามมาตรการการบริหารการจัดทำบัตรประจำตัวประชาชนแบบอเนกประสงค์ (Smart Card) ในหน้าที่ของศูนย์บริหารการทะเบียนภาค สาขาจังหวัด โดยอนุโลม ส่วนหน่วยบริการจัดทำบัตรประจำตัวประชาชนของอำเภอ กิ่งอำเภอ สำนักงานเขต เทศบาลหรือเมืองพัทยา ให้ถือปฏิบัติตามมาตรการการบริหารการจัดทำบัตรประจำตัวประชาชนแบบอเนกประสงค์ (Smart Card) ในหน้าที่ของอำเภอ กิ่งอำเภอ สำนักงานเขต เทศบาล หรือเมืองพัทยา แล้วแต่กรณี โดยอนุโลม

๒.๙ การวางแผนปฏิบัติงานและการประชาสัมพันธ์

(๑) **ให้อำเภอ กิ่งอำเภอ สำนักงานเขต เทศบาล และเมืองพัทยา วางแผนปฏิบัติงานการจัดทำบัตรประจำตัวประชาชนแบบอเนกประสงค์ (Smart Card)** ให้ดำเนินไปด้วยความเรียบร้อย โดยเฉพาะการจัดจำนวนประชาชนกลุ่มเป้าหมาย ที่จะต้องยื่นคำขอมีบัตรให้เหมาะสม เช่น อาจกำหนดเป็นกลุ่มบุคคลที่มายื่นขอมีบัตรเป็นรายหมู่บ้าน ตำบล เป็นต้น และประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนทราบถึงเอกสารหลักฐานที่จะต้องนำไปแสดงต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ เพื่อขอมีบัตรขอมีบัตรใหม่หรือ ขอเปลี่ยนบัตรแล้วแต่กรณี

** ตามหนังสือกรมการปกครอง ที่ มท ๐๓๐๙.๒/ว ๔๒๐๙ ลงวันที่ ๓ มีนาคม ๒๕๔๙

(๒) ให้ประชาสัมพันธ์สร้างการเข้าใจกับประชาชนในพื้นที่ ทราบด้วยว่าบัตรประจำตัวประชาชนที่ไม่ได้ออกด้วยระบบคอมพิวเตอร์ (บัตรระบบเดิม) และบัตรประจำตัวประชาชนที่ออกด้วยระบบคอมพิวเตอร์ (บัตรชนิดแถบแม่เหล็ก) ที่ออกไปแล้ว ยังคงใช้ได้ต่อไปจนกว่าบัตรจะหมดอายุตามที่ระบุไว้ในบัตร โดยไม่จำเป็นต้องไปขอมีบัตรใหม่หรือขอเปลี่ยนบัตรแต่อย่างใด

(๓) บัตรประจำตัวประชาชนแบบอเนกประสงค์ (Smart Card) มีประโยชน์หรือมีรูปแบบและลักษณะที่แตกต่างจากบัตรระบบเดิม และบัตรแบบแถบแม่เหล็ก ดังนั้นเพื่อป้องกันมิให้เกิดความสับสน จึงให้ประชาสัมพันธ์ให้หน่วยงานราชการ และภาคเอกชน รวมทั้งประชาชนในท้องถิ่น ได้ทราบโดยทั่วกัน

.....

ที่ มท ๐๓๐๙.๒/ว ๘๗๘๗

กรมการปกครอง
ถนนอิษฎางค์ กทม. ๑๐๒๐๐

๒๒ พฤษภาคม ๒๕๕๐

เรื่อง ชักซ้อมมาตรการการบริหารการจัดทำบัตรประจำตัวประชาชนแบบอเนกประสงค์ (Smart Card)

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัดทุกจังหวัด และปลัดกรุงเทพมหานคร

อ้างถึง ๑. ระเบียบกรมการปกครอง ว่าด้วยการจัดทำบัตรประจำตัวประชาชน (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๙
๒. หนังสือกรมการปกครอง ที่ มท ๐๓๐๙.๒/ว ๔๒๐๙ ลงวันที่ ๓ มีนาคม ๒๕๔๙

ด้วย สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน ได้ตรวจสอบการดำเนินงานโครงการจัดทำบัตรประจำตัวประชาชนอิเล็กทรอนิกส์แบบอเนกประสงค์ (Smart Card) ประจำปีงบประมาณ ๒๕๔๙ ผลของการตรวจสอบและสังเกตการณ์ พบว่าสำนักทะเบียนส่วนใหญ่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล กล่าวคือมีการปฏิบัติตามหนังสือสั่งการ มีปริมาณการจัดทำบัตรเพิ่มขึ้นทั้งที่อัตรากำลังของเจ้าหน้าที่ที่มีค่อนข้างน้อย ทำให้ประชาชนมีความพึงพอใจโดยรวมอยู่ในระดับดีถึงดีมาก แต่ยังมีบางสำนักทะเบียน การปฏิบัติงานยังไม่เป็นมาตรฐานเดียวกัน ได้แก่ การไม่ถือปฏิบัติตามหนังสือสั่งการในบางเรื่องใช้รูปแบบรายงานต่อผู้บังคับบัญชาที่แตกต่างกัน รวมทั้งยังมีบัตรเสียเนื่องจากเจ้าหน้าที่ขาดความรอบคอบในการปฏิบัติงาน

กรมการปกครอง ได้พิจารณาแล้วเห็นว่า เพื่อให้การดำเนินงานในการบริหารจัดการโครงการจัดทำบัตรประจำตัวประชาชนแบบอเนกประสงค์ (Smart Card) ในระยะต่อไป เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และประสิทธิผล คุ่มค่าและเกิดประโยชน์สูงสุด จึงให้จังหวัด และกรุงเทพมหานคร กำชับสำนักทะเบียนในพื้นที่ ถือปฏิบัติ ดังนี้

๑. ให้เจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบการจัดทำบัตรประจำตัวประชาชนทุกระดับ ศึกษาทำความเข้าใจ และปฏิบัติตามกฎหมาย ระเบียบ และหนังสือสั่งการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง โดยเคร่งครัด และให้ปฏิบัติงานด้วยความตั้งใจเอาใจใส่ทุกขั้นตอนการปฏิบัติ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการใช้วัสดุอุปกรณ์ต่างๆ ด้วยความประหยัด มีประสิทธิภาพสูงสุด เช่น วัสดุบัตร วัสดุเคลือบบัตร เป็นต้น

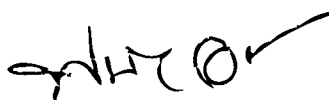
๒. การจัดทำรายงานผลการออกบัตร ตามระเบียบกรมการปกครอง ว่าด้วยการจัดทำบัตรประจำตัวประชาชน (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๙ ข้อ ๖๘ ให้เปิดและพิมพ์จากระบบคอมพิวเตอร์ On-Line ของสำนักทะเบียนทุกสิ้นวันทำการหรือในวันทำการถัดไป โดยให้ใช้แบบรายงานที่พิมพ์จากระบบคอมพิวเตอร์ On - Line เพียงแบบเดียวเท่านั้น

๓. หากสำนักทะเบียนใดมีปัญหาเกี่ยวกับการปฏิบัติเกี่ยวกับการจัดทำบัตรประจำตัวประชาชนให้แจ้งศูนย์บริหารการทะเบียนภาค สาขาจังหวัด หรือศูนย์บริหารการทะเบียนภาค เพื่อขอรับการสนับสนุนช่วยแก้ไขปัญหา หรือให้จัดการฝึกอบรมพร้อมการปฏิบัติงาน (On the job Training) ให้เจ้าหน้าที่ที่ขาดความชำนาญในการปฏิบัติหน้าที่ หรือโทรศัพท์สอบถามโดยตรงได้ที่ศูนย์ Hot Line ของสำนักบริหารการทะเบียน กรมการปกครอง หมายเลขโทรศัพท์ ๑๕๔๘

๔. ให้นายอำเภอ ปลัดอำเภอผู้เป็นหัวหน้าประจำกิ่งอำเภอ ผู้อำนวยการเขต ปลัดเทศบาล และหัวหน้าสำนักปลัดเมืองพัทยา กำกับดูแลการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ในความรับผิดชอบให้ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความถูกต้อง ตามกฎหมาย ระเบียบ และหนังสือสั่งการ โดยเคร่งครัด

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาดำเนินการต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(นายพินัย อนันตพงศ์)

รองอธิบดี ปฏิบัติราชการแทน

อธิบดีกรมการปกครอง

สำนักบริหารการทะเบียน
ส่วนบัตรประจำตัวประชาชน

โทร. / โทรสาร ๐ - ๒๗๙๑ - ๗๖๒๔ - ๕

ที่ มท ๐๓๐๙.๒/ว ๑๘๔๔๑

กรมการปกครอง
ถนนอัษฎางค์ กทม. ๑๐๒๐๐

๑๒ ตุลาคม ๒๕๕๐

เรื่อง ชักซ้อมแนวทางปฏิบัติการจัดทำบัตรประจำตัวประชาชนด้วยระบบปฏิบัติการอัตโนมัติ

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัด ทุกจังหวัด และปลัดกรุงเทพมหานคร

อ้างถึง หนังสือกรมการปกครอง ที่ มท ๐๓๐๙.๒/ว ๑๐๗๙๗ ลงวันที่ ๖ กันยายน ๒๕๕๐

สิ่งที่ส่งมาด้วย แนวทางปฏิบัติการขอมีบัตร ขอมีบัตรใหม่ หรือขอเปลี่ยนบัตรโดยโปรแกรมการจัดทำบัตรประจำตัวประชาชนด้วยระบบปฏิบัติการอัตโนมัติ จำนวน ชุด

ตามที่ได้แจ้งให้จังหวัดและกรุงเทพมหานครแจ้งเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบและผู้เกี่ยวข้องศึกษาทำความเข้าใจหลักเกณฑ์และแนวทางปฏิบัติของกฎกระทรวง ฉบับที่ ๒๒ (พ.ศ. ๒๕๕๐) ออกตามความในพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. ๒๕๒๖ ระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการเปรียบเทียบประวัติความผิดตามกฎหมายว่าด้วยบัตรประจำตัวประชาชน (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๐ และระเบียบกรมการปกครองว่าด้วยการจัดทำบัตรประจำตัวประชาชน (ฉบับที่ ๗) พ.ศ. ๒๕๕๐ และขอให้ประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนและหน่วยงานต่าง ๆ ในพื้นที่ทราบถึงหลักเกณฑ์และแนวทางการปฏิบัติงาน ซึ่งกฎกระทรวงและระเบียบดังกล่าวมีผลใช้บังคับตั้งแต่วันที่ ๓ กันยายน ๒๕๕๐ พร้อมกับการพัฒนาระบบการให้บริการประชาชนโดยนำเทคโนโลยีมาปรับปรุงขั้นตอนการจัดทำบัตรประจำตัวประชาชนในขั้นตอนเดียว โดยกรมการปกครองได้เปิดระบบการจัดทำบัตรประจำตัวประชาชนด้วยระบบปฏิบัติการอัตโนมัติ ตั้งแต่วันที่ ๓ กันยายน ๒๕๕๐ เป็นต้นมา นั้น

เพื่อให้การจัดทำบัตรประจำตัวประชาชนด้วยระบบปฏิบัติการอัตโนมัติดังกล่าว ดำเนินการไปด้วยความเรียบร้อยและถูกต้อง กรมการปกครองพิจารณาแล้ว จึงขอให้จังหวัดและกรุงเทพมหานครสั่งการให้อำเภอ เขต เทศบาลและเมืองพัทยา ถือนโยบายดังนี้

๑. ให้พิจารณาปรับเกลียอัตรากำลังเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานบัตรประจำตัวประชาชนให้เหมาะสมกับปริมาณงานในการให้บริการจัดทำบัตรประจำตัวประชาชนโดยโปรแกรมการจัดทำบัตรประจำตัวประชาชนด้วยระบบปฏิบัติการอัตโนมัติ และจัดทำคำสั่งแบ่งงานกำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบของเจ้าหน้าที่แต่ละคนให้ชัดเจนและเป็นปัจจุบัน พร้อมกับพิจารณาแต่งตั้งเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานบัตรประจำตัวประชาชนเป็นผู้รับเงินค่าธรรมเนียมและค่าปรับที่เกี่ยวข้องกับงานบัตรประจำตัวประชาชนด้วย

๒. ให้นายอำเภอ ผู้อำนวยการเขต เทศบาล และหัวหน้าสำนักปลัดเมืองพญาแล้วแต่กรณีกำกับดูแล และกำกับพนักงานเจ้าหน้าที่และเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานบัตรประจำตัวประชาชน ให้ปฏิบัติงานตามกฎหมาย และระเบียบที่เกี่ยวข้องอย่างเคร่งครัด พร้อมกับติดตามรายงานผลการจัดทำบัตรประจำตัวประชาชนตามระเบียบกรมการปกครองว่าด้วย การจัดทำบัตรประจำตัวประชาชน (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๙ ข้อ ๖๘ และรายงานการนำส่งเงินค่าธรรมเนียมการทำบัตรและค่าปรับพร้อมสำเนาใบเสร็จรับเงินตามโปรแกรมการจัดทำบัตรประจำตัวประชาชนด้วยระบบปฏิบัติการอัตโนมัติ ทุกสิ้นวันทำการ

๓. เนื่องจากระบบการจัดทำบัตรประจำตัวประชาชนด้วยระบบปฏิบัติการอัตโนมัตินี้ สามารถตรวจสอบรายการบุคคลผู้ยื่นคำขอมิบัตรจากฐานข้อมูลทะเบียนบัตรประจำตัวประชาชนได้ทันที ซึ่งเป็นมาตรการป้องกันการกระทำทุจริตการสวมตัวทำบัตรประจำตัวประชาชนได้ ดังนั้น หากเกิดกรณีการทุจริต ในการจัดทำบัตรประจำตัวประชาชน โดยเฉพาะอย่างยิ่งการทุจริตสวมตัวทำบัตรประจำตัวประชาชน ตั้งแต่วันที่ ๓ กันยายน ๒๕๕๐ เป็นต้นไป ให้พิจารณาดำเนินการทางวินัยอย่างร้ายแรงต่อพนักงานเจ้าหน้าที่หรือเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานบัตรประจำตัวประชาชนผู้กระทำการทุจริตดังกล่าว และให้ดำเนินคดีอาญาต่อผู้กระทำความผิดในทุกข้อหาความผิดที่ปรากฏแล้วติดตามผลคดีจนกว่าคดีจะถึงที่สุด

๔. ให้อำเภอ เขต เทศบาล และเมืองพญา ถือปฏิบัติตามแนวทางการขอมิบัตร ขอมิบัตรใหม่หรือขอเปลี่ยนบัตรโดยโปรแกรมการจัดทำบัตรประจำตัวประชาชนด้วยระบบปฏิบัติการอัตโนมัติที่ส่งมาด้วยแล้วนี้อย่างเคร่งครัด

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบและสั่งการให้อำเภอ เขต เทศบาล และเมืองพญา ถือเป็นแนวทางปฏิบัติต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(นายศุภกิจ บุญญฤทธิ์พงษ์)
รองอธิบดี ปฏิบัติราชการแทน
อธิบดีกรมการปกครอง

สำนักบริหารการทะเบียน
ส่วนบัตรประจำตัวประชาชน
โทร ๐๒ - ๗๙๑ - ๗๖๑๒ ถึง ๗๖๑๓
โทรสาร ๐๒ - ๙๐๖ - ๙๒๗๓

แนวทางปฏิบัติการขอมีบัตร ขอมีบัตรใหม่ หรือขอเปลี่ยนบัตร โดยโปรแกรมการจัดทำบัตรประจำตัวประชาชนด้วยระบบปฏิบัติการอัตโนมัติ

โปรแกรมการจัดทำบัตรประจำตัวประชาชนด้วยระบบปฏิบัติการอัตโนมัติจะออกเอกสารใบเสร็จรับเงินและแบบพิมพ์ที่เกี่ยวข้องกับการจัดทำบัตรด้วยระบบคอมพิวเตอร์ ตามขั้นตอนปฏิบัติงานในการขอมีบัตร ขอมีบัตรใหม่ หรือขอเปลี่ยนบัตร ตามระเบียบกรมการปกครองว่าด้วยการจัดทำบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. ๒๕๓๘ และฉบับแก้ไขเพิ่มเติม รายละเอียดดังนี้

๑. การขอมีบัตร

๑.๑ การขอมีบัตรครั้งแรกของบุคคลซึ่งมีอายุครบสิบห้าปีบริบูรณ์ การขอมีบัตรของบุคคลซึ่งได้เพิ่มชื่อในทะเบียนบ้าน การขอมีบัตรของบุคคลซึ่งพ้นจากสภาพการได้รับการยกเว้น และการขอมีบัตรสำหรับบุคคลที่ได้สัญชาติไทย ได้รับอนุมัติให้มีสัญชาติไทย หรือกลับคืนสัญชาติไทย

(๑) ผู้ขอได้ยื่นคำขอมีบัตร ภายในกำหนดระยะเวลาการขอมีบัตรตามที่กฎหมายกำหนด ระบบจะจัดพิมพ์เอกสาร แบบคำขอ บ.ป.๑

(๒) หากผู้ขอได้ยื่นคำขอมีบัตร พ้นกำหนดระยะเวลาการขอมีบัตรตามที่กฎหมายกำหนด ระบบจะจัดพิมพ์เอกสารบันทึกถ้อยคำผู้ต้องหา บันทึกการเปรียบเทียบ แบบคำขอ บ.ป.๑ และใบเสร็จรับเงินค่าปรับ

๑.๒ การขอมีบัตรของบุคคลซึ่งได้รับการยกเว้น หรือบุคคลซึ่งมีอายุเกินเจ็ดสิบปีระบบจะจัดพิมพ์เอกสาร แบบคำขอ บ.ป.๑ และใบเสร็จรับเงินค่าธรรมเนียม

๒. การขอมีบัตรใหม่

๒.๑ การขอมีบัตรใหม่กรณีบัตรเดิมหมดอายุ

(๑) ผู้ขอได้ยื่นคำขอมีบัตรใหม่ ภายในระยะเวลาการขอมีบัตรใหม่ตามที่กฎหมายกำหนด ระบบจะจัดพิมพ์เอกสาร แบบคำขอ บ.ป.๑

(๒) หากผู้ขอได้ยื่นคำขอมีบัตรใหม่ พ้นระยะเวลาการขอมีบัตรใหม่ตามที่กฎหมายกำหนด ระบบจะจัดพิมพ์เอกสาร บันทึกถ้อยคำผู้ต้องหา บันทึกการเปรียบเทียบ แบบคำขอ บ.ป.๑ และใบเสร็จรับเงินค่าปรับ

๒.๒ การขอมีบัตรใหม่กรณีบัตรเดิมหายหรือถูกทำลาย

(๑) ผู้ขอได้ยื่นคำขอมีบัตรใหม่ ภายในระยะเวลาการขอมีบัตรใหม่ตามที่กฎหมายกำหนด ระบบจะจัดพิมพ์เอกสาร บันทึกการรับแจ้งเอกสารเกี่ยวกับบัตรประจำตัวประชาชนสูญหายหรือถูกทำลาย (บ.ป.๗) จำนวน ๒ ฉบับ แบบคำขอ บ.ป.๑ และใบเสร็จรับเงินค่าธรรมเนียม

(๒) หากผู้ขอได้ยื่นคำขอมีบัตรใหม่ พ้นระยะเวลาการขอมีบัตรใหม่ตามที่กฎหมายกำหนด ระบบจะจัดพิมพ์เอกสาร บันทึกการรับแจ้งเอกสารเกี่ยวกับบัตรประจำตัวประชาชนสูญหายหรือถูกทำลาย (บ.ป.๗) จำนวน ๒ ฉบับ บันทึกถ้อยคำผู้ต้องหา บันทึกการเปรียบเทียบ แบบคำขอ บ.ป.๑ และใบเสร็จรับเงินค่าธรรมเนียมและค่าปรับ

๓. การขอเปลี่ยนบัตร

๓.๑ การขอเปลี่ยนบัตร กรณีบัตรเดิมชำรุดในสาระสำคัญ

(๑) ผู้ขอได้ยื่นคำขอเปลี่ยนบัตร ภายในระยะเวลาการขอเปลี่ยนบัตรตามที่กฎหมายกำหนด ระบบจะจัดพิมพ์เอกสาร แบบคำขอ บ.ป.๑ และใบเสร็จรับเงินค่าธรรมเนียม

(๒) ผู้ขอได้ยื่นคำขอเปลี่ยนบัตร พ้นระยะเวลาการขอเปลี่ยนบัตรตามที่กฎหมายกำหนด ระบบจะจัดพิมพ์เอกสาร บันทึกถ้อยคำผู้ต้องหา บันทึกการเปรียบเทียบ แบบคำขอ บ.ป.๑ และใบเสร็จรับเงินค่าธรรมเนียมและค่าปรับ

๓.๒ การขอเปลี่ยนบัตร กรณีผู้ขอเปลี่ยนชื่อตัวหรือชื่อสกุล หรือเปลี่ยนชื่อตัวและชื่อสกุล

(๑) ผู้ขอได้ยื่นคำขอเปลี่ยนบัตร ภายในระยะเวลาการขอเปลี่ยนบัตรตามที่กฎหมายกำหนด ระบบจะจัดพิมพ์เอกสาร แบบคำขอ บ.ป.๑ และใบเสร็จรับเงินค่าธรรมเนียม

(๒) ผู้ขอได้ยื่นคำขอเปลี่ยนบัตร พ้นระยะเวลาการขอเปลี่ยนบัตรตามที่กฎหมายกำหนด ระบบจะจัดพิมพ์เอกสาร บันทึกถ้อยคำผู้ต้องหา บันทึกการเปรียบเทียบ แบบคำขอ บ.ป.๑ และใบเสร็จรับเงินค่าธรรมเนียมและค่าปรับ

๓.๓ การขอเปลี่ยนบัตร กรณีผู้ขอเปลี่ยนที่อยู่ ระบบจะจัดพิมพ์เอกสาร แบบคำขอ บ.ป.๑ และใบเสร็จรับเงินค่าธรรมเนียม

๔. การจัดทำบันทึกคำให้การรับรองบุคคลสำหรับเจ้าบ้านหรือผู้นำเชื่อถือ

การขอมีบัตร ขอมีบัตรใหม่ หรือขอเปลี่ยนบัตร ตามข้อ ๑ ถึงข้อ ๓ ดังกล่าวข้างต้น ระบบจะแจ้งพนักงานเจ้าหน้าที่ว่า ประสงค์จะให้จัดทำบันทึกคำให้การรับรองบุคคลสำหรับเจ้าบ้านหรือผู้นำเชื่อถือด้วยหรือไม่ หากพนักงานเจ้าหน้าที่ประสงค์จะจัดทำบันทึกคำให้การรับรองบุคคล ระบบจะให้เจ้าหน้าที่บันทึกการรายการบุคคลที่จะให้การรับรอง และรายละเอียดต่าง ๆ แล้ว ระบบจะจัดพิมพ์เอกสารบันทึกคำให้การรับรองบุคคลของบุคคลดังกล่าวเพื่อประกอบหลักฐานคำขอ บ.ป.๑ ของผู้ยื่นคำขอมีบัตรรายนั้น ๆ

๕. การนำส่งเงินค่าธรรมเนียมการทำบัตรและเงินค่าปรับ

การนำส่งเงินค่าธรรมเนียมการทำบัตรและเงินค่าปรับ ณ ทุกสิ้นวันทำการ ระบบจะจัดพิมพ์แบบรายงานการนำส่งเงินค่าธรรมเนียมการทำบัตรและเงินค่าปรับ พร้อมพิมพ์สำเนาใบเสร็จรับเงินที่ได้จัดเก็บเงินในแต่ละวัน เพื่อให้เจ้าหน้าที่ได้ตรวจสอบและนำส่งเงินค่าธรรมเนียมการทำบัตรและเงินค่าปรับ ให้แก่ผู้มีอำนาจหน้าที่เก็บรักษาเงินของหน่วยงานตามระเบียบกระทรวงการคลัง

๖. แบบพิมพ์ที่เกี่ยวข้องกับการทำบัตรประจำตัวประชาชนที่ระบบจัดพิมพ์

๖.๑ แบบคำขอมีบัตร มีบัตรใหม่ หรือเปลี่ยนบัตรประจำตัวประชาชน (บ.ป.๑)

(๑) แบบ บ.ป.๑ ต้องมีรายการถูกต้อง ครบถ้วน สมบูรณ์ โดยผู้ยื่นคำขอเจ้าหน้าที่ และพนักงานเจ้าหน้าที่ได้ตรวจสอบ และลงชื่อถูกต้องครบถ้วนทุกรายการ

(๒) แบบ บ.ป.๑ ที่ได้ออกบัตรแล้ว ให้จัดเก็บโดยใช้ปกเก็บเล่มหนึ่งสำหรับคำขอ

จำนวน ๒๐๐ ฉบับ โดยแยกเก็บแฟ้มเรียงตามปีปฏิทินที่ออกบัตร และหมายเลขอนุญาตตามลำดับก่อนหลัง และให้ระบุหมายเลขอนุญาตเริ่มต้นและเลขสุดท้ายไว้ที่สันปกของแฟ้ม

(๓) การจัดทำบัตรประจำตัวประชาชนด้วยระบบโปรแกรมการจัดทำบัตรประจำตัวประชาชนด้วยระบบปฏิบัติการอัตโนมัติ ให้เริ่มต้นการจัดเก็บคำขอ บ.ป.๑ แฟ้มใหม่

๖.๒ แบบบันทึกถ้อยคำของผู้ต้องหา

(๑) บันทึกถ้อยคำของผู้ต้องหาที่ระบบจัดพิมพ์ เจ้าหน้าที่ต้องตรวจสอบความถูกต้องครบถ้วนของรายการในบันทึก และให้ผู้ต้องหา (ผู้ยื่นคำขอ) เจ้าหน้าที่และพนักงานเจ้าหน้าที่ตรวจสอบความถูกต้อง และลงชื่อให้ครบถ้วน

(๒) บันทึกถ้อยคำของผู้ต้องหา ให้จัดเก็บรวมกับบันทึกเปรียบเทียบ โดยจัดเรียงบันทึกถ้อยคำของผู้ต้องหาและบันทึกการเปรียบเทียบ สำหรับผู้ต้องหาแต่ละราย เรียงไปตามลำดับเลขคดีเปรียบเทียบที่

๖.๓ แบบบันทึกการเปรียบเทียบ

(๑) บันทึกการเปรียบเทียบที่ระบบจัดพิมพ์ เจ้าหน้าที่ต้องตรวจสอบความถูกต้องครบถ้วนของรายการและให้ผู้ต้องหา เจ้าหน้าที่ พนักงานเจ้าหน้าที่และผู้รับเงิน ตรวจสอบความถูกต้อง และลงชื่อให้ครบถ้วน

(๒) พนักงานเจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจเปรียบเทียบ ต้องเป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ตามมาตรา ๒๒ และตามคำสั่งกระทรวงมหาดไทย ที่ ๔๕๒/๒๕๔๒ เรื่อง แต่งตั้งเจ้าพนักงานตรวจบัตรและพนักงานเจ้าหน้าที่ ข้อ ๑๓ หรือผู้รักษาราชการแทน/ปฏิบัติราชการแทน แล้วแต่กรณี

(๓) บันทึกการเปรียบเทียบ ให้จัดเก็บรวมกับบันทึกถ้อยคำของผู้ต้องหาโดยจัดเรียงบันทึกถ้อยคำของผู้ต้องหาและบันทึกการเปรียบเทียบ สำหรับผู้ต้องหาแต่ละรายเรียงตามลำดับเลขคดีเปรียบเทียบที่ และจัดเก็บเป็นแฟ้มใช้ปกเก็บเล่มหนึ่งสำหรับบันทึกการเปรียบเทียบ จำนวน ๑๐๐ รายการตามเลขคดีเปรียบเทียบที่ ๑ - ๑๐๐ และ ๑๐๑ - ๒๐๐ เรียงตามลำดับต่อไป จนสิ้นปีปฏิทิน และจะต้องแยกเก็บแฟ้มเรียงตามปีปฏิทินที่เปรียบเทียบปรับและให้ระบุข้อความ “บันทึกการเปรียบเทียบปรับคดีความผิดเกี่ยวกับบัตรประจำตัวประชาชนที่มีโทษปรับสถานเดียว อำเภอ.../เขต.../เทศบาล.../เมืองพัทยา จังหวัด.....พ.ศ. ....” แล้วแต่กรณี และให้ระบุเลขคดีเปรียบเทียบที่เริ่มต้นและเลขสุดท้ายไว้ที่สันของแฟ้มด้วย

(๔) เลขที่คดีเปรียบเทียบให้กำหนดเลขลำดับตามปีปฏิทิน เริ่มตั้งแต่เลขที่ ๑/ปี พ.ศ. เรียงตามลำดับไปจนถึงสิ้นปี เมื่อสิ้นปีปฏิทินใหม่ ให้ตั้งต้นเลขที่ ๑/ปี พ.ศ. ใหม่ สำหรับการจัดทำบัตรประจำตัวประชาชนด้วยระบบโปรแกรมการจัดทำบัตรประจำตัวประชาชนด้วยระบบปฏิบัติการอัตโนมัติ ให้กำหนดเลขคดีเปรียบเทียบที่เริ่มต้นเลขที่ ๑/๒๕๕๐ เป็นต้นไปจนถึงสิ้นปีปฏิทิน เมื่อสิ้นปีใหม่ ให้เริ่มต้นคดีเปรียบเทียบที่ ๑ ใหม่ต่อไป

๖.๔ แบบบันทึกการรับแจ้งเอกสารเกี่ยวกับบัตรประจำตัวประชาชนสูญหายหรือถูกทำลาย (บ.ป.๗)

(๑) แบบ บ.ป.๗ ที่ระบบจัดพิมพ์ จำนวน ๒ ฉบับ เจ้าหน้าที่ต้องตรวจสอบความถูกต้อง ครบถ้วน ของรายการ และให้ผู้แจ้ง (ผู้ยื่นคำขอ) เจ้าหน้าที่ และพนักงานเจ้าหน้าที่ตรวจสอบความถูกต้อง และลงชื่อให้ครบถ้วน

(๒) แบบ บ.ป.๗ ฉบับที่ ๑ ให้เจ้าหน้าที่แนบประกอบคำขอ บ.ป.๑ ของผู้ยื่นคำขอ เพื่อให้พนักงานเจ้าหน้าที่พิจารณาอนุญาต และเมื่อพนักงานเจ้าหน้าที่ได้อนุญาตให้ทำบัตรแล้วให้จัดเก็บไว้กับเอกสารหลักฐานประกอบการพิจารณา ส่วน แบบ บ.ป.๗ ฉบับที่ ๒ ให้จัดเก็บเป็นแฟ้มใช้ปกเก็บเล่มหนึ่งสำหรับแบบ บ.ป.๗ จำนวน ๒๐๐ ฉบับ ตามลำดับที่ ๑ - ๒๐๐ และ ๒๐๑ - ๔๐๐ เรียงตามลำดับต่อไปจนถึงสิ้นปีปฏิทิน โดยแยกเก็บแฟ้มเรียงตามปีปฏิทินที่รับแจ้ง และให้ระบุข้อความ “บันทึกการรับแจ้งเอกสารเกี่ยวกับบัตรประจำตัวประชาชนสูญหายหรือถูกทำลาย (บ.ป.๗) อำเภอ../เขต../เทศบาล../เมืองพัทยา จังหวัด....พ.ศ. ....” และระบุเลขลำดับที่เริ่มต้นและเลขสุดท้ายไว้ที่สันของแฟ้มด้วย

(๓) เลขลำดับที่ให้กำหนดเลขลำดับตามปีปฏิทิน เริ่มตั้งแต่เลขที่ ๑ เรียงตามลำดับไปจนถึงสิ้นปี เมื่อขึ้นปีปฏิทินใหม่ ให้ตั้งต้นเลขที่ ๑ ใหม่ สำหรับการออกบัตรในระบบใหม่ให้กำหนดเลขลำดับที่เริ่มต้นเลขที่ ๑ เป็นต้นไปจนถึงสิ้นปีปฏิทิน เมื่อขึ้นปีใหม่ให้เริ่มต้นเลขลำดับที่ ๑ ใหม่ต่อไป

๖.๕ แบบใบเสร็จรับเงินค่าธรรมเนียมการทำบัตรและใบเสร็จรับเงินค่าปรับ

(๑) แบบใบเสร็จรับเงินค่าธรรมเนียมการทำบัตรและค่าปรับ ที่ระบบจัดพิมพ์ ต่อจากแบบคำขอ บ.ป.๑ ของผู้ยื่นคำขอแต่ละราย ให้เจ้าหน้าที่ต้องตรวจสอบความถูกต้อง ครบถ้วน ของรายการ แล้วลงชื่อผู้รับเงิน และให้พนักงานเจ้าหน้าที่ตรวจสอบความถูกต้อง และลงชื่อให้ครบถ้วน

(๒) ให้เจ้าหน้าที่ฉีกตามรอยปรุและมอบใบเสร็จรับเงินค่าธรรมเนียมและหรือค่าปรับ ให้ผู้ยื่นคำขอ

(๓) เลขที่ใบเสร็จรับเงินค่าธรรมเนียมการทำบัตรและค่าปรับ ให้กำหนดเลขที่ตามปีงบประมาณ เริ่มตั้งแต่เลขที่ ๑/ปี พ.ศ. เรียงตามลำดับไปจนถึงสิ้นปี เมื่อขึ้นปีงบประมาณใหม่ให้ตั้งต้นเลขที่ ๑/ปี พ.ศ. ใหม่ สำหรับการจัดทำบัตรประจำตัวประชาชนด้วยระบบโปรแกรมการจัดทำบัตรประจำตัวประชาชนด้วยระบบปฏิบัติการอัตโนมัติ ให้กำหนดเลขที่ใบเสร็จรับเงินเริ่มต้น เลขที่ ๑/๒๕๕๐ เป็นต้นไปจนถึงสิ้นปีงบประมาณ เมื่อขึ้นปีงบประมาณใหม่ให้เริ่มต้นเลขที่ ๑ ใหม่ต่อไป

(๔) ข้อมูลการออกใบเสร็จรับเงินค่าธรรมเนียมการทำบัตรและค่าปรับจะถูกบันทึกในฐานข้อมูลของระบบคอมพิวเตอร์ เมื่อสิ้นวันทำการ เจ้าหน้าที่ต้องจัดพิมพ์สำเนาใบเสร็จรับเงินค่าธรรมเนียมและค่าปรับจากฐานข้อมูลของระบบคอมพิวเตอร์ และรายงานการนำส่งเงินค่าธรรมเนียมการทำบัตรและค่าปรับ(ตามแบบ) แล้วตรวจสอบความถูกต้องของรายการ และนำเงินที่ได้จัดเก็บในวันนั้นส่งมอบให้ผู้มีอำนาจหน้าที่เก็บรักษาเงินของหน่วยงาน และให้เก็บรักษาสำเนาใบเสร็จรับเงินซึ่งสำนักงานตรวจเงินแผ่นดินยังมีได้ตรวจสอบไว้ในที่ปลอดภัย อย่าให้สูญหาย เมื่อได้ตรวจสอบแล้วให้เก็บไว้อย่างเอกสารธรรมดา ตามระเบียบกระทรวงการคลัง

๖.๖ แบบบันทึกคำให้การรับรองบุคคล

(๑) บันทึกคำให้การรับรองบุคคลของเจ้าบ้านหรือบุคคลผู้นำเชื่อถือในการรับรองผู้มีบัตรที่ระบบจัดพิมพ์ เจ้าหน้าที่ที่ต้องตรวจสอบความถูกต้อง ครบถ้วนของรายการแล้วให้เจ้าบ้านหรือผู้นำเชื่อถือลงชื่อผู้รับรอง แล้วให้พนักงานเจ้าหน้าที่ตรวจสอบความถูกต้อง และลงชื่อผู้สอบสวน พร้อมทั้งลงชื่อพยานให้ครบถ้วน

(๒) บันทึกคำให้การรับรองบุคคล ให้เจ้าหน้าที่แบบประกอบคำขอ บ.ป.๑ ของผู้ยื่นคำขอเพื่อให้พนักงานเจ้าหน้าที่พิจารณาอนุญาต และเมื่อพนักงานเจ้าหน้าที่ได้อนุญาตให้ทำบัตรแล้ว ให้จัดเก็บไว้กับเอกสารหลักฐานประกอบการพิจารณา

๖.๗ แบบรายงานการนำส่งเงินค่าธรรมเนียมการทำบัตรและค่าปรับ

(๑) แบบรายงานการนำส่งเงินค่าธรรมเนียมการทำบัตรและค่าปรับที่ระบบจัดพิมพ์ ณ ทุกสิ้นวันทำการ ให้เจ้าหน้าที่ตรวจสอบความถูกต้องของรายการ ให้ตรงกันกับรายการตามสำเนาในใบเสร็จรับเงินที่จัดพิมพ์ตามข้อ ๒.๕ (๓) และจำนวนเงินที่จัดเก็บได้ในวันนั้น

(๒) **ให้เจ้าหน้าที่นำส่งเงินที่จัดเก็บได้ พร้อมสำเนาใบเสร็จรับเงินค่าธรรมเนียมการทำบัตรและค่าปรับ และรายงานการนำส่งเงินค่าธรรมเนียมการทำบัตรและค่าปรับที่ตรวจถูกต้องตรงกัน ส่งมอบให้ผู้มีอำนาจหน้าที่เก็บรักษาเงินของหน่วยงาน ตามระเบียบกระทรวงการคลังต่อไป**

๗. แบบพิมพ์เอกสารที่เกี่ยวข้องกับงานบัตรประจำตัวประชาชนฉบับเดิม

๗.๑ ให้อำเภอ เขต เทศบาลและเมืองพัทยา ดำเนินการสำรวจเอกสารแบบพิมพ์ที่เกี่ยวข้องกับงานบัตรประจำตัวประชาชนที่ยังไม่ได้ใช้งาน และให้จัดเก็บไว้ ดังนี้

(๑) แบบคำขอมีบัตร มีบัตรใหม่ หรือเปลี่ยนบัตรประจำตัวประชาชน (แบบ บ.ป. ๑) ฉบับเดิม

(๒) สมุดบันทึกถ้อยคำของผู้ต้องหาและบันทึกการเปรียบเทียบ

(๓) บันทึกการรับแจ้งเอกสารเกี่ยวกับบัตรประจำตัวประชาชนสูญหายหรือถูกทำลาย (บ.ป.๗)

(๔) ใบเสร็จรับเงินค่าธรรมเนียมการจัดทำบัตร

(๕) ใบเสร็จรับเงินที่ปรับ

๗.๒ บันทึกถ้อยคำของผู้ต้องหาและบันทึกการเปรียบเทียบฉบับเดิมที่ยังใช้ไม่หมดเล่มให้หมายเหตุยกเลิกการใช้บันทึกถ้อยคำของผู้ต้องหาและบันทึกการเปรียบเทียบที่เหลืออยู่ในเล่มนั้น และจัดเก็บไว้เป็นหลักฐาน สำหรับสมุดบันทึกถ้อยคำของผู้ต้องหาและบันทึกการเปรียบเทียบปรับในกรณีที่ผู้ต้องหาไม่ได้ยื่นคำขอมีบัตร ขอมีบัตรใหม่หรือขอเปลี่ยนบัตร แล้วแต่กรณี เช่น กรณีผู้ต้องหาที่ไม่อาจแสดงบัตร หรือใบรับหรือใบแทนใบรับ เมื่อเจ้าพนักงานตรวจบัตรขอตรวจตามมาตรา ๑๗ หรือในกรณีจำเป็นที่ไม่สามารถจัดพิมพ์เอกสารดังกล่าวจากระบบคอมพิวเตอร์ได้โดยกำหนดเลขคดีเปรียบเทียบที่ “พ. .../ปี พ.ศ. ....” และให้เริ่มตั้งแต่เลขที่ พ.๑/ปี พ.ศ. เรียงตามลำดับไปจนถึงสิ้นปี เมื่อสิ้นปีปฏิทินใหม่ให้ตั้งต้นเลขที่ พ.๑/ปี พ.ศ. ใหม่

๗.๓ บันทึกรับแจ้งเอกสารเกี่ยวกับบัตรประจำตัวประชาชนสูญหายหรือถูกทำลาย (บ.ป.๗) ฉบับเดิม ที่ยังใช้ไม่หมดเล่ม ให้หมายเหตุยกเลิกการใช้บันทึกรับแจ้งเอกสารเกี่ยวกับบัตรประจำตัวประชาชนสูญหายหรือถูกทำลายที่เหลืออยู่ในเล่มนั้น และจัดเก็บไว้สำหรับบันทึกรับแจ้งเอกสารเกี่ยวกับบัตรประจำตัวประชาชนสูญหายหรือถูกทำลายเล่มใหม่ต่อจากเล่มที่ได้ยกเลิกให้ใช้ ในการบันทึกรับแจ้ง ในกรณีและผู้แจ้งไม่ประสงค์ยื่นคำขอมีบัตรใหม่ หรือในกรณีจำเป็นที่ไม่สามารถจัดพิมพ์เอกสารดังกล่าวจากระบบคอมพิวเตอร์ได้ โดยกำหนดเลขลำดับที่ “ พ. ..” และให้เริ่มตั้งแต่ เลขที่ พ.๑ เรียงตามลำดับไปจนถึงสิ้นปี เมื่อขึ้นปีปฏิทินใหม่ ให้ตั้งต้นเลขที่ พ.๑ ใหม่

๗.๔ ใบเสร็จรับเงินค่าธรรมเนียม (บ.ป.๓) ฉบับเดิม ที่เบิกจากผู้มีอำนาจหน้าที่เก็บรักษา ใบเสร็จรับเงิน และยังใช้ไม่หมดเล่ม ให้ขออนุมัติยกเลิกการใช้ใบเสร็จรับเงินที่เหลืออยู่ในเล่มนั้น และหมายเหตุการยกเลิกไว้เป็นหลักฐานการตรวจสอบ สำหรับเล่มใบเสร็จรับเงินเล่มใหม่ต่อจากเล่มที่ได้ยกเลิก ให้ใช้สำหรับการรับเงิน กรณีผู้ถือบัตรหรือผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ยื่นคำร้องขอตรวจคัด หรือคัด และรับรองสำเนารายการเกี่ยวกับบัตร ตามกฎกระทรวง ฉบับที่ ๑๙ (พ.ศ. ๒๕๕๒) ออกตามความใน พระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. ๒๕๒๖ ข้อ ๒ (๔) หรือในกรณีจำเป็นที่ไม่สามารถจัดพิมพ์ ใบเสร็จรับเงินดังกล่าวจากระบบคอมพิวเตอร์ได้ โดยกำหนดเลขที่ใบเสร็จรับเงิน “พ. ../ปี พ.ศ. ....” และให้เริ่มตั้งแต่เลขที่ พ.๑/ปี พ.ศ. เรียงตามลำดับไปจนถึงสิ้นปีงบประมาณ เมื่อขึ้นปีงบประมาณใหม่ ให้ตั้งต้นเลขที่ พ.๑/ปี พ.ศ. ใหม่ต่อไป

๗.๕ ใบเสร็จรับเงินค่าปรับ ฉบับเดิมที่เบิกจากผู้มีอำนาจหน้าที่เก็บรักษาใบเสร็จรับเงิน และยังใช้ไม่หมดเล่ม ให้ขออนุมัติยกเลิกการใช้ใบเสร็จรับเงินที่เหลืออยู่ในเล่มนั้น และหมายเหตุการยกเลิกไว้ เป็นหลักฐานการตรวจสอบ สำหรับเล่มใบเสร็จรับเงินเล่มใหม่ต่อจากเล่มที่ได้ยกเลิกให้ใช้สำหรับการรับเงินกรณีการเปรียบเทียบปรับผู้ต้องหาที่ไม่อาจแสดงบัตร หรือใบรับหรือใบแทนใบรับ เมื่อเจ้าพนักงานตรวจบัตรขอตรวจ ตามมาตรา ๑๗ หรือในกรณีจำเป็นที่ไม่สามารถจัดพิมพ์ใบเสร็จรับเงินดังกล่าวจากระบบคอมพิวเตอร์ได้ โดยกำหนดเลขที่ใบเสร็จรับเงิน “พ. ../ปี พ.ศ. ....” และให้เริ่มตั้งแต่ เลขที่ พ.๑/ปี พ.ศ. เรียงตามลำดับไปจนถึงสิ้นปีงบประมาณ เมื่อขึ้นปีงบประมาณใหม่ ให้ตั้งต้นเลขที่ พ.๑/ปี พ.ศ. ใหม่ต่อไป

๘. การลงทะเบียนผู้ปฏิบัติงานของพนักงานเจ้าหน้าที่และเจ้าหน้าที่

๘.๑ ลงทะเบียนผู้ปฏิบัติงานบัตร ตามแบบ บท.๑ และแบบ บท.๒ และให้จัดทำสำเนา บัญชีคุมการกำหนดเลขรหัสประจำตัวไว้เป็นหลักฐาน

๘.๒ ส่งแบบลงทะเบียนผู้ปฏิบัติ (แบบ บท.๒) และคำสั่งแบ่งงานกำหนดหน้าที่ ความรับผิดชอบของเจ้าหน้าที่แต่ละคนของอำเภอ เขต เทศบาลและเมืองพัทยา แล้วแต่กรณีไปยังศูนย์ บริหารการทะเบียนภาค ภายใน ๗ วัน เพื่อลงทะเบียนผู้ปฏิบัติงานและกำหนดรหัสผ่าน

๘.๓ เมื่อได้รับรหัสผ่านแล้ว ให้เจ้าของรหัสผ่านเปลี่ยนแปลงรหัสผ่านด้วยระบบคอมพิวเตอร์อีกครั้งหนึ่ง จึงจะใช้รหัสผ่านนั้นปฏิบัติงานได้ (กรมการปกครองอาจกำหนดให้ใช้เลขประจำตัวประชาชนและลายพิมพ์นิ้วมือเป็นรหัสประจำตัวและรหัสผ่านก็ได้) การเปลี่ยนแปลงรหัสผ่านให้เจ้าของรหัสผ่านเปลี่ยนแปลงได้ด้วยตนเอง และเมื่อได้ใช้รหัสผ่านปฏิบัติงานไประยะเวลาหนึ่งแล้วก็ให้เปลี่ยนแปลงรหัสผ่านอีกครั้งเป็นประจำ

๘.๔ ในกรณีที่ผู้ปฏิบัติงานพ้นจากหน้าที่รับผิดชอบ ให้อำเภอ เขต เทศบาล และเมืองพัทยา แจ้งศูนย์บริหารการทะเบียนภาคทางโทรศัพท์หรือโทรสาร เพื่อยกเลิกรหัสผ่านทันทีและให้แจ้งเพื่อยืนยันเป็นลายลักษณ์อักษรภายใน ๗ วัน

๘.๕ ในกรณีลืมหรหัสผ่าน ให้เจ้าของรหัสผ่านรายงานให้ผู้บังคับบัญชาทราบ เพื่อมีหนังสือแจ้งศูนย์บริหารการทะเบียนภาคทราบ เมื่อศูนย์บริหารการทะเบียนภาคกำหนดรหัสผ่านใหม่ให้แล้ว ให้เจ้าของรหัสนั้นเปลี่ยนแปลงรหัสผ่านด้วยตนเองอีกครั้งหนึ่ง จึงจะใช้รหัสผ่านนั้นปฏิบัติงานได้

๘.๖ ให้เก็บรักษารหัสผ่านของตนไว้เป็นความลับ ห้ามเปิดเผยรหัสผ่านของตนต่อผู้อื่นโดยเด็ดขาด หากมีการใช้รหัสผ่านในการปฏิบัติงานโดยมิชอบ เจ้าของรหัสผ่านไม่อาจปฏิเสธความรับผิดชอบในการใช้รหัสนั้น และต้องรับผิดชอบต่อความเสียหายที่อาจเกิดขึ้นทั้งทางแพ่งและทางอาญา หากมีกรณีเกิดขึ้นและตรวจสอบพบว่าพนักงานเจ้าหน้าที่และเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงาน บัตรประจำตัวประชาชนผู้ใดละเลยหรือฝ่าฝืน กรมการปกครองจะยกเลิกรหัสผ่านนั้นโดยทันที และจะแจ้งให้จังหวัดหรือกรุงเทพมหานครพิจารณาดำเนินการทางวินัยตามควรแก่กรณี

ด่วนมาก

ที่ มท ๐๓๐๙.๒/ว ๖๕๗๘

กรมการปกครอง

ถนนอัษฎางค์ กทม. ๑๐๒๐๐

๖ พฤษภาคม ๒๕๕๑

เรื่อง ชักซ้อมแนวทางปฏิบัติในการจัดทำบัตรประจำตัวประชาชนที่ออกด้วยระบบคอมพิวเตอร์แบบอเนกประสงค์ (Smart Card)

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัด ทุกจังหวัด และปลัดกรุงเทพมหานคร

ตามที่กรมการปกครองได้ปรับระบบการจัดทำบัตรประจำตัวประชาชนเป็นระบบคอมพิวเตอร์แบบแถบแม่เหล็ก เพื่อทดแทนการจัดทำบัตรประจำตัวประชาชนที่ออกด้วยระบบคอมพิวเตอร์แบบอเนกประสงค์ (Smart Card) เนื่องจากกระทรวงเทคโนโลยีและการสื่อสารไม่สามารถจัดทำบัตรประจำตัวประชาชนแบบอเนกประสงค์ (Smart Card) ส่งมอบให้กระทรวงมหาดไทยได้ นั้น

บัดนี้ กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารได้ส่งมอบบัตรประจำตัวประชาชนแบบอเนกประสงค์ (Smart Card) ให้กระทรวงมหาดไทยแล้ว กรมการปกครองจึงได้กำหนดแผนดำเนินการจัดทำบัตรประจำตัวประชาชนด้วยระบบคอมพิวเตอร์แบบอเนกประสงค์ (Smart Card) ตั้งแต่วันที่ ๑๒ พฤษภาคม ๒๕๕๑ เป็นต้นไป ฉะนั้น เพื่อให้การเตรียมการในการจัดทำบัตรประจำตัวประชาชนแบบอเนกประสงค์ (Smart Card) เป็นไปด้วยความเรียบร้อยและมีประสิทธิภาพจึงขอให้จังหวัดและกรุงเทพมหานคร ดำเนินการดังนี้

๑. ให้อำเภอ สำนักงานเขต เทศบาลและเมืองพัทยา ให้ถือปฏิบัติตามระเบียบและมาตรการการบริหารการจัดทำบัตรประจำตัวประชาชนแบบอเนกประสงค์ (Smart Card) สำหรับส่วนภูมิภาคและส่วนท้องถิ่นในการจัดเก็บ การควบคุม การเบิกจ่าย การรายงานการคืนบัตรเสีย การลงทะเบียนผู้ปฏิบัติงานและการรายงานตามระบบการควบคุมการจัดทำบัตรประจำตัวประชาชนแบบอเนกประสงค์ (Smart Card) ตามหนังสือกรมการปกครอง ที่ มท ๐๓๐๙.๒/ว ๔๒๐๙ ลงวันที่ ๓ มีนาคม ๒๕๕๙ โดยเคร่งครัด

๒. ให้อำเภอ สำนักงานเขต เทศบาลและเมืองพัทยา จัดเตรียมเจ้าหน้าที่และประสานแผนการติดตั้งและปรับระบบการจัดทำบัตรประจำตัวประชาชนแบบอเนกประสงค์ (Smart Card) กับศูนย์บริหารการทะเบียนภาค สาขาจังหวัด เพื่อสามารถให้บริการและอำนวยความสะดวกแก่ประชาชนในการจัดทำบัตรประจำตัวประชาชน หากมีปัญหาเกี่ยวกับระบบปฏิบัติการหรือปัญหา เกี่ยวกับทางด้านเทคนิค ขอให้แจ้งศูนย์บริหารการทะเบียนภาค สาขาจังหวัด เพื่อทราบและแก้ไขโดยด่วนต่อไป

๓. ในการยื่นคำขอมีบัตร (แบบ บ.ป.๑) หากผู้ยื่นคำขอรายใดมีความประสงค์จะขอรับรหัสบุคคล (Pin Code) เพื่อให้สามารถใช้ประโยชน์จากข้อมูลที่จัดเก็บไว้ในหน่วยความจำ (IC Chip) บนบัตรประจำตัวประชาชนแบบอเนกประสงค์ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่พิมพ์และออกรหัสบุคคล (Pin Code) ตามที่กรมการปกครองกำหนดมอบให้แก่ผู้ยื่นคำขอ โดยไม่เสียค่าธรรมเนียมการออกรหัสบุคคล (Pin Code) ดังกล่าวแต่อย่างใด

๔. ผู้ถือบัตรที่ไม่ใช่บัตรประจำตัวประชาชนแบบอเนกประสงค์ (Smart Card) และบัตรยังไม่หมดอายุ สามารถยื่นคำขอเปลี่ยนบัตรประจำตัวประชาชนแบบอเนกประสงค์ได้โดยไม่ต้องเสียค่าธรรมเนียม ภายในปี พ.ศ. ๒๕๕๑ ตามประกาศกระทรวงมหาดไทย ลงวันที่ ๑๙ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๔๙ เรื่อง ให้เปลี่ยนบัตรเป็นบัตรประจำตัวประชาชนแบบอเนกประสงค์โดยไม่เสียค่าธรรมเนียม

๕. ให้พนักงานเจ้าหน้าที่สำรวจวัสดุตัวบัตร (แบบแถบแม่เหล็ก) และจัดทำบัญชีวัสดุตัวบัตร (แบบแถบแม่เหล็ก) คงเหลือ แล้วส่งมอบวัสดุตัวบัตร (แบบแถบแม่เหล็ก) พร้อมบัญชีดังกล่าวส่งให้ศูนย์บริหารการทะเบียนภาค สาขาจังหวัด เพื่อรวบรวมส่งคืนให้ศูนย์บริหารการทะเบียนภาค และกรมการปกครอง ตามลำดับต่อไป สำหรับวัสดุพิมพ์และเคลือบบัตร (Color Ribbon Overlay Foil และ Cleaning Kid) ไม่ต้องส่งคืนแต่อย่างใด

๖. ให้กำชับเจ้าหน้าที่และผู้บังคับบัญชาทุกระดับ กำกับดูแลการปฏิบัติงานการจัดทำบัตรประจำตัวประชาชนที่ออกด้วยระบบคอมพิวเตอร์แบบอเนกประสงค์ (Smart Card) ที่อยู่ในความรับผิดชอบ โดยให้ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความรอบคอบ ระมัดระวัง เพื่อให้เกิดความถูกต้องตามกฎหมายระเบียบและหนังสือสั่งการ ตามข้อสังเกตของสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินซึ่งกรมการปกครองได้แจ้งและซักซ้อมแนวทางปฏิบัติไว้แล้ว ตามหนังสือกรมการปกครอง ที่ มท ๐๓๐๙.๒ /ว ๘๗๘๗ ลงวันที่ ๒๒ พฤษภาคม ๒๕๕๐

อนึ่ง เพื่อเป็นการเตรียมการรับทราบและพิจารณาแก้ไขปัญหาทางเทคนิคอันอาจเกิดขึ้นได้เนื่องมาจากการปรับระบบการจัดทำบัตรประจำตัวประชาชนเป็นบัตรระบบคอมพิวเตอร์แบบอเนกประสงค์ หากอำเภอ สำนักงานเขต เทศบาลและเมืองพัทยา มีปัญหาให้โทรศัพท์แจ้งโดยตรงที่ “โทร.๑๕๔๘” ทั้งนี้ สำนักบริหารการทะเบียน กรมการปกครอง ได้จัดเจ้าหน้าที่ประจำศูนย์รับแจ้งไว้แล้ว ตั้งแต่บัดนี้ไปจนถึงวันที่ ๓๑ พฤษภาคม ๒๕๕๑

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ และแจ้งให้อำเภอ สำนักงานเขต เทศบาลและเมืองพัทยา
ทราบและถือเป็นแนวทางปฏิบัติต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(นายศุภกิจ บุญญฤทธิ์พงษ์)
รองอธิบดี ปฏิบัติราชการแทน
อธิบดีกรมการปกครอง

สำนักบริหารการทะเบียน
ส่วนบัตรประจำตัวประชาชน
โทร. ๐ - ๒๗๙๑ - ๗๖๑๒ ถึง ๗๖๑๓
โทรสาร. ๐ - ๒๙๐๖ - ๙๒๗๙

ที่ มท ๐๓๐๙.๒/ว ๔๗๘

กรมการปกครอง

ถนนอัษฎางค์ กทม ๑๐๒๐๐

๑๐ มกราคม ๒๕๕๔

เรื่อง ชักซ้อมแนวทางปฏิบัติตามมาตราการบริหารการจัดทำบัตรประจำตัวประชาชนแบบอเนกประสงค์ (Smart Card) กรณีบัตรเสียระหว่างผลิตและบัตรที่พนักงานเจ้าหน้าที่ต้องรับคืน

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัด ทุกจังหวัด และปลัดกรุงเทพมหานคร

- อ้างถึง ๑. กฎกระทรวงฉบับที่ ๑๘ (พ.ศ. ๒๕๔๒) ออกตามความในพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. ๒๕๒๖ และฉบับแก้ไขเพิ่มเติม
๒. ระเบียบกรมการปกครอง ว่าด้วยการจัดทำบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. ๒๕๓๘ และฉบับแก้ไขเพิ่มเติม
๓. หนังสือกรมการปกครอง ที่ มท ๐๓๐๙.๒/ว ๔๒๐๙ ลงวันที่ ๓ มีนาคม ๒๕๕๓

ในช่วงระยะเวลาที่ผ่านมาการดำเนินการเกี่ยวกับบัตรเสียและบัตรที่พนักงานเจ้าหน้าที่ต้องรับคืนยังไม่สอดคล้องกับมาตราการบริหารการจัดทำบัตรประจำตัวประชาชนและระเบียบปฏิบัติ กล่าวคือ มีสำนักทะเบียนหลายแห่งบันทึกการรับคืนและจัดส่งรายงานการรับคืนบัตรกรณีไม่มีบัตร และไม่มีวัสดุตัวบัตรส่งคืนจำนวนมาก โดยอ้างว่าบันทึกรายการกรณีขอทำบัตรในคำขอ บ.ป.๑ ผิดจึงไม่มีตัวบัตรส่งคืนและมีสำนักทะเบียนบางแห่งมิได้ชี้แจงกรณีไม่มีตัวบัตรส่งคืนหรือไม่มีเอกสารประกอบการรายงานดังกล่าว และมีการจัดส่งบัตรเสียและบัตรที่พนักงานเจ้าหน้าที่ต้องรับคืนเข้ามายังกรมการปกครองคราวละเป็นจำนวนมาก ด้วยข้อจำกัดในการปฏิบัติบางประการ เช่น ขั้นตอนการดำเนินการ และจำนวนบุคลากร ทำให้การปฏิบัติงานกรณีบัตรเสียฯ ไม่เป็นปัจจุบันมีบัตรค้างดำเนินการจำนวนมาก และการจัดส่งบัตรเสียและบัตรที่พนักงานเจ้าหน้าที่ต้องรับคืนล่าช้าอันอาจมีผลกระทบต่อการขอรับบัตรทดแทนเพราะอาจจะทำให้เกินกำหนดระยะเวลาในการขอรับบัตรทดแทน หรือกรณีบัตรที่ได้รับคืนไม่อาจกำหนดระยะเวลาในการจัดเก็บที่แน่นอนตามระเบียบได้

ดังนั้น เพื่อให้การดำเนินการเกี่ยวกับการจัดส่งบัตรเสียและบัตรที่พนักงานเจ้าหน้าที่ต้องรับคืนเป็นไปด้วยความเรียบร้อย ถูกต้องตามระเบียบกฎหมายสอดคล้องกับมาตราการบริหารการจัดทำบัตรประจำตัวประชาชนแบบอเนกประสงค์ (Smart Card) และเป็นการป้องกันปัญหากรณีไม่มีวัสดุตัวบัตรส่งคืนและมีบัตรค้างดำเนินการรับคืนเป็นจำนวนมาก อันอาจส่งผลกระทบต่อขอรับบัตรทดแทนกรณีบัตรเสียระหว่างผลิตไม่พิมพ์หน้าบัตร (บัตรขาว) และการกำหนดระยะเวลาการจัดเก็บ

ได้ถูกต้องตามระเบียบ จึงขอให้จังหวัดและกรุงเทพมหานคร พิจารณาสั่งการให้ อำเภอ สำนักงานเขต เทศบาลและเมืองพัทยา ดำเนินการ ดังนี้

๑. ในการออกบัตรกรณีบัตรเดิมนมดอายุ หรือบัตรชำรุดในสาระสำคัญหรือในกรณี ผู้ถือบัตรเปลี่ยนชื่อตัว ชื่อสกุล หรือเปลี่ยนชื่อตัวและชื่อสกุล หรือเปลี่ยนที่อยู่ ก่อนมอบบัตรให้แก่ผู้ขอ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่เรียกบัตรเดิมนมดคืนจากผู้ขอด้วยโดยให้ถือปฏิบัติตามกฎหมายกระทรวงฉบับที่ ๑๘ (พ.ศ. ๒๕๔๒) โดยเคร่งครัด

๒. การรับคืนบัตรกรณีไม่มีตัวบัตร ให้ตรวจสอบให้แน่ชัดว่าไม่มีตัวบัตรส่งคืนเพราะ เหตุใดแล้วจึงบันทึกในโปรแกรมการรับคืน และรวบรวมจัดทำรายงานแยกส่งคืนเฉพาะกรณีไม่มีตัวบัตร พร้อมชี้แจงเหตุผล กรณีไม่มีตัวบัตรพร้อมเอกสารประกอบ เพื่อสะดวกในการตรวจสอบและปรับปรุงข้อมูล

๓. ให้เร่งรัดดำเนินการจัดส่งบัตรเสียและบัตรที่ได้รับคืนจากผู้ขอมีบัตรที่ยังคงค้างอยู่ ณ สำนักทะเบียนให้ศูนย์บริหารการทะเบียนภาค สาขาจังหวัด เพื่อให้การดำเนินการเป็นปัจจุบัน และ สอดคล้องกับรอบบัตรซึ่งดำเนินการออกบัตรเสร็จสิ้นแล้ว

๔. สำหรับการดำเนินการเกี่ยวกับบัตรเสียและบัตรที่พนักงานเจ้าหน้าที่ต้องรับคืน ในรอบต่อไปเมื่อมีการออกบัตรเป็นปกติแล้ว ให้บันทึกการรับคืนบัตรในโปรแกรมทุกสิ้นวันทำการและ รวบรวมส่งศูนย์บริหารการทะเบียนภาค สาขาจังหวัด ทุกครั้งที่มีการเบิกวัสดุตัวบัตรโดยให้ถือปฏิบัติ ให้เป็นไปตามมาตรการบริหารจัดการจัดทำบัตรประจำตัวประชาชนแบบอเนกประสงค์ (Smart Card) สำหรับส่วนภูมิภาคและท้องถิ่น ข้อ ๒.๕ ให้ครบถ้วนทุกขั้นตอนโดยเคร่งครัด

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาดำเนินการต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(นายมงคล สุระสีงจะ)

อธิบดีกรมการปกครอง

สำนักบริหารการทะเบียน

ส่วนบัตรประจำตัวประชาชน

โทร ๐ - ๒๗๙๑ - ๗๖๑๙

โทรสาร ๐ - ๒๙๐๖ - ๙๒๘๙

ที่ มท ๐๓๐๙.๒/ว ๑๒๑๐๔

กรมการปกครอง
ถนนอัษฎางค์ กทม ๑๐๒๐๐

๑๙ สิงหาคม ๒๕๕๗

เรื่อง มาตรการการบริหารการจัดทำบัตรประจำตัวประชาชนแบบอเนกประสงค์ (Smart Card)

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัด ทุกจังหวัด และปลัดกรุงเทพมหานคร

อ้างอิง ๑. หนังสือกรมการปกครอง ที่ มท ๐๓๐๙.๒/ว ๔๒๐๙ ลงวันที่ ๓ มีนาคม ๒๕๕๔

๒. หนังสือกรมการปกครอง ที่ มท ๐๓๐๙.๒/ว ๔๗๘ ลงวันที่ ๑๐ มกราคม ๒๕๕๕

๓. หนังสือกรมการปกครอง ที่ มท ๐๓๐๙.๒/ว ๑๒๒๔๐ ลงวันที่ ๓๐ พฤษภาคม ๒๕๕๕

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. บัญชีรายละเอียดจำนวนบัตรที่ต้องรับคืนส่วนกลางรายสำนักทะเบียน
๒. รายละเอียดโปรแกรมการเลือกรายการประเภทบัตรชำรุดและการรับคืนบัตร
ตามที่กรมการปกครอง ได้แจ้งมาตรการการบริหารการจัดทำบัตรประจำตัวประชาชน
แบบอเนกประสงค์ (Smart Card) และข้อสั่งการเกี่ยวกับการรับคืนบัตรและการเก็บรักษาบัตรให้
จังหวัด และกรุงเทพมหานคร แจ้งให้อำเภอ สำนักงานเขต เทศบาลและเมืองพัทยา ถือปฏิบัติแล้วนั้น
ปรากฏว่า สำนักทะเบียนบางแห่งละเลยไม่ปฏิบัติตามกฎหมาย ระเบียบ และมาตรการการบริหาร
การจัดทำบัตรฯ เช่น ไม่รับคืนบัตรที่เบิกใช้แล้วเข้าระบบ ไม่บันทึกรับคืนบัตรเสียระหว่างการผลิต และ
ไม่ได้ส่งคืนบัตรเสีย ระหว่างการผลิตกรณีไม่พิมพ์หน้าบัตร (บัตรขาว)

ดังนั้น เพื่อให้การดำเนินการดังกล่าวถูกต้องตามกฎหมาย ระเบียบ สอดคล้องกับ
มาตรการ การบริหารการจัดทำบัตรประจำตัวประชาชนแบบอเนกประสงค์ (Smart Card) อีกทั้ง
เป็นการป้องกัน การนำบัตรดังกล่าวไปกระทำการทุจริต อันส่งผลกระทบต่อความมั่นคงของประเทศ
กรมการปกครอง จึงได้แก้ไขปรับปรุงมาตรการการบริหารการจัดทำบัตรประจำตัวประชาชนแบบ
อเนกประสงค์ (Smart Card) ดังนี้

๑. ในการออกบัตรกรณีบัตรเดิมหมดอายุ หรือบัตรชำรุดในสาระสำคัญหรือผู้ถือบัตร
เปลี่ยน ชื่อตัว ชื่อสกุล หรือเปลี่ยนชื่อตัวและชื่อสกุล หรือเปลี่ยนที่อยู่ ก่อนมอบบัตรให้แก่ผู้ขอให้พนักงาน
เจ้าหน้าที่เรียกบัตรเดิมคืนจากผู้ขอด้วย โดยให้ถือปฏิบัติตามกฎกระทรวง ฉบับที่ ๑๘ (พ.ศ. ๒๕๔๒)
ออกตามความในพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. ๒๕๒๖ โดยเคร่งครัด

๒. ให้เร่งรัดดำเนินการตรวจสอบ ตรวจค้น บันทึกรับคืนและจัดส่งบัตรเสียระหว่าง
การผลิต กรณีไม่พิมพ์หน้าบัตร (บัตรขาว) และบัตรที่ได้รับคืนจากผู้ขอมีบัตรกรณีบัตรชำรุดเนื่องจาก

วัสดุหรือ ตัวบัตรตามนัยข้อ ๒ และข้อ ๓ ของหนังสือกรมการปกครอง ที่ มท ๐๓๐๙.๒/ว ๑๒๒๔๐ ลงวันที่ ๓๐ พฤษภาคม ๒๕๕๕ ที่ยังคงค้างอยู่ ณ สำนักทะเบียน ให้ศูนย์บริหารการทะเบียนภาค สาขา จังหวัด โดยให้ดำเนินการให้แล้วเสร็จภายในวันที่ **๒๙ สิงหาคม ๒๕๕๗**

๓. กำชับให้เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบส่งคืนบัตรตามข้อ ๒ เป็นไปอย่างถูกต้อง ครบถ้วน รัดกุม และมีให้เกิดความเสียหายแก่ทางราชการ แต่หากไม่สามารถส่งคืนบัตรได้ครบถ้วนตามที่ปรากฏ ใน โปรแกรมรับคืนบัตรกรณีบัตรเสียให้บันทึกที่รับคืน “ไม่มีตัวบัตร” และให้อำเภอ สำนักงานเขต เทศบาล และเมืองพัทยามอบหมายเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบดำเนินการแจ้งความลงบันทึกประจำวันต่อพนักงานสอบสวนแห่งท้องที่โดยระบุหมายเลขกำกับบัตรดังกล่าวไว้เป็นหลักฐาน และรายงานจังหวัด หรือ กรุงเทพมหานคร แล้วแต่กรณีเพื่อรายงานกรมการปกครอง ทราบ

๔. กรมการปกครองได้ปรับปรุงโปรแกรม เกี่ยวกับการบันทึกที่รับคืนบัตรดีพร้อมใช้และ บัตรเสียระหว่างการผลิตกรณีไม่พิมพ์หน้าบัตร (บัตรขาว) โดยจะเริ่มใช้ตั้งแต่วันที่ **๑ กันยายน ๒๕๕๗** เป็นต้นไป ดังนี้

๔.๑ ให้บันทึกการรับคืนบัตรดีพร้อมใช้ทุกสิ้นวันทำการ ตรวจนับจำนวนให้ครบถ้วน และจัดเก็บให้ปลอดภัยตามที่กำหนดไว้ในมาตรการการบริหารการจัดทำบัตรประจำตัวประชาชนแบบ อเนกประสงค์ (Smart Card)

๔.๒ ให้บันทึกการรับคืนบัตรเสียระหว่างการผลิตทุกสิ้นวันทำการ เช่นเดียวกับ บัตรดี พร้อมใช้หากไม่ดำเนินการบันทึกที่รับคืนบัตรเสียและบัตรที่ต้องส่งคืนส่วนกลางเช่นเดียวกับ **บัตรดีพร้อมใช้ ระบบจะไม่อนุญาตให้ทำรายการเบิกบัตรดีพร้อมใช้**

๔.๓ ตามข้อ ๔.๒ กรณีไม่มีตัวบัตรส่งคืนให้บันทึกที่รับคืน “ไม่มีตัวบัตร” และตรวจสอบ ให้ปรากฏแน่ชัดว่าไม่มีตัวบัตรส่งคืนให้ดำเนินการแจ้งความลงบันทึกประจำวันไว้เป็นหลักฐานต่อ พนักงานสอบสวนแห่งท้องที่ พร้อมรายงานจังหวัดหรือกรุงเทพมหานคร แล้วแต่กรณี เพื่อรายงาน กรมการปกครอง

๔.๔ ให้รวบรวมบัตรเสียระหว่างการผลิตกรณีไม่พิมพ์หน้าบัตร (บัตรขาว) และ บัตรที่ระบบ ระบุว่าต้องส่งคืนส่วนกลาง ให้ศูนย์บริหารการทะเบียนภาค สาขาจังหวัด ทุกครั้งเมื่อมีการเบิกบัตรดี พร้อมใช้จากศูนย์บริหารการทะเบียนภาค สาขาจังหวัด หากไม่นำบัตรเสียดังกล่าวส่งคืน ศูนย์บริหาร การทะเบียนภาค สาขาจังหวัด จะไม่สามารถเบิกบัตรได้ เนื่องจากระบบจะตรวจสอบว่ามี บัตรต้องส่งคืน หรือไม่ หากมีและไม่นำส่งคืนบัตรให้ศูนย์บริหารการทะเบียนภาค สาขาจังหวัด บันทึกที่รับคืนบัตร ระบบจะระงับการจ่ายบัตรดีพร้อมใช้

๔.๕ บัตรที่ต้องส่งคืนกรมการปกครอง (สำนักบริหารการทะเบียน) ตามข้อ ๔.๔ โปรแกรม จะกำหนดให้ต้องส่งคืน ประกอบด้วย

- (๑) บัตรที่ไม่สามารถอ่านหรือ Write Chip ได้
- (๒) บัตรเสียระหว่างการผลิตกรณีไม่พิมพ์หน้าบัตร

- (๓) บัตรที่ผลิตสมบูรณ์แล้วแต่มีการยกเลิกคำขอ บ.ป.๑ ใบวันเดียวกันทุกกรณี
- (๔) บัตรชำรุดเสียหายเนื่องจากตัวบัตร ซึ่งได้รับคืนจากผู้ขอมีบัตรกรณีบัตรชำรุดในสาระสำคัญ เช่น IC Chip หลุด บัตรแยกตัว (ภายในกำหนดการรับประกัน)
- (๕) บัตรชำรุดเสียหายเนื่องจากวัสดุที่ใช้ในการออกบัตร ซึ่งได้รับคืนจากผู้ขอมีบัตร กรณีบัตรชำรุดในสาระสำคัญ เช่น ตัวอักษรหรือรูปถ่ายซีตจาง วัสดุเคลือบหลุดลอก วัสดุเคลือบเลื่อนกลาง (ภายในกำหนดการรับประกัน)

อนึ่ง บัตรตามข้อ ๔.๕ (๑) - (๓) ระบบจะกำหนดให้ว่าเสียจากสาเหตุใด สำหรับ (๔) - (๕) ระบบจะตรวจสอบกำหนดระยะเวลาการรับประกันให้โดยอัตโนมัติ

๔.๖ สำหรับบัตรเสียระหว่างการผลิตและบัตรที่ได้รับคืนจากผู้ขอมีบัตรนอกเหนือจากที่ระบุไว้ในข้อ ๔.๕ ให้ดำเนินการตามนัยหนังสือกรมการปกครอง ที่ มท ๐๓๐๙.๒/ว ๑๒๒๔๐ ลงวันที่ ๓๐ พฤษภาคม ๒๕๕๕ โดยเคร่งครัด

๕. ในขั้นตอนการดำเนินการของศูนย์บริหารการทะเบียนภาค สาขาจังหวัด ให้ตรวจรับและบันทึกรับคืนบัตรจากอำเภอ สำนักงานเขต เทศบาลและเมืองพัทยา แล้วแต่กรณี แล้วจัดส่งบัตรให้ศูนย์บริหารการทะเบียนภาค เพื่อให้ศูนย์บริหารการทะเบียนภาค ดำเนินการต่อไป และหากศูนย์บริหารการทะเบียนภาค สาขาจังหวัด ไม่นำบัตรที่ต้องคืนส่วนกลางนำส่งศูนย์บริหารการทะเบียนภาค และศูนย์บริหารการทะเบียนภาคไม่นำมาส่งคืนส่วนกลางอาจถูกพิจารณาดำเนินการทางวินัยต่อไป

๖. กรมการปกครองจะดำเนินการเปิดโปรแกรมปฏิบัติงานตามมาตรฐานการบริหารการจัดทำบัตรประจำตัวประชาชนแบบอเนกประสงค์ (Smart Card) ที่ปรับปรุงใหม่ในวันที่ ๑ กันยายน ๒๕๕๗ พร้อมกันทั่วประเทศ

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ และสั่งการให้อำเภอ สำนักงานเขต เทศบาลและเมืองพัทยา ดำเนินการและถือปฏิบัติต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(นายกฤษฎา บุญราช)

ผู้ว่าราชการจังหวัดสงขลา รักษาการในตำแหน่ง
อธิบดีกรมการปกครองสำนักบริหารการทะเบียน

ส่วนบัตรประจำตัวประชาชน

โทร ๐๒๗๙๑ ๗๖๖๗

โทรสาร ๐ ๒๙๐๖ ๙๒๘๙

๑. การเลือกการขอมัติบัตรกรณี “ขอเปลี่ยนบัตร”

The Bureau Of Registration Administration
สำนักทะเบียนการทะเบียน
กรมการทะเบียน

การพิมพ์ใบคำขอมีค่าธรรมเนียมและภาษีอากร
Valueto: 114.68

สมัครรับงาน : นายชื่อตัว ชื่อกลาง ชื่อสกุลเจ้าหน้าที่
พนักงานเจ้าหน้าที่ : นาย.ตร.ชื่อตัว ชื่อกลาง ชื่อสกุลนายทะเบียน สำนักทะเบียนต.ช.ช. สาขาสำนักทะเบียนต.ช.ช.สอง

วันที่มีปฏิสังงาน : 3 กันยายน 2557

เลขที่อนุญาตให้ทำบัตร : เลขตรงตั้งพิธีบัตร

เลขประจำตัวประชาชน 1-1111-11111-12-3 ชื่อ - นามสกุล **MATTAWIT** ชื่อตัวอังกฤษ **MATTAWIT** ชื่อสกุลอังกฤษ **DETCNARONGPI**

คำนำหน้านามอังกฤษ **Master** ชื่อตัวอังกฤษ **ชื่อกลางอังกฤษ** **ชื่อสกุลอังกฤษ** **ชื่อสกุลอังกฤษ**

เกิดวันที่ 26 กันยายน 2543 อายุ 13 สัญชาติ ไทย สถานภาพบุคคล ปกติ เพศ ชาย

ที่อยู่ 15-4/67 อ.พญาพาน ชื่อบิดา วิชัย สัญชาติไทย สัญชาติบิดา ไทย

ต.พระปฐมเจดีย์ อ.เมืองนครปฐม จ.นครปฐม ชื่อมารดา นารีน สัญชาติมารดา ไทย

หมู่โลหิต 0 ไม่ทราบ สถานภาพสมรส 1-โสด เบอร์โทรศัพท์

ศาสนา 0 ไม่ระบุ รายละเอียดสาขา

กลุ่มอาชีพ 000-ไม่ระบุ รายละเอียดอาชีพ

ขอมีบัตรเนื่องจาก 3 ขอเปลี่ยนบัตร ยังกำขอมัติ

หมายเลขบัตรเดิม 1099-4-067838 ออกให้ ณ ที่

คดีประวัติขอเปลี่ยนบัตรที่ ลงวันที่

ค่าธรรมเนียม

บันทึกเพิ่มเติม

แสดงภาพใบคำขอมัติ

ภาพรูป [ดาวน์โหลดข้อมูลอังกฤษ](#) [รายการพิมพ์](#) [จบงาน](#)

[คืนแบบมา]

๒. การเลือกประเภทบัตรจากการเปลี่ยนบัตรกรณี “บัตรชำรุดในสาระสำคัญ”

The Bureau of Registration Administration
สำนักงานปลัดกระทรวงการคลัง
กรมการทะเบียนรัฐ

การพิมพ์ใบคำร้องขอมีใบตราประจำตัวประชาชนและการดำเนินการ
Version 1.04.68

ผู้ปฏิบัติงาน : นายอัครวิทย์ ชัยกลาง ชื่อสกุลเจ้าพนักงาน : บริษัทปฏิทินงาน : 3 กันยายน 2557

พนักงานเจ้าหน้าที่ : นร.ศร.อัครวิทย์ ชัยกลาง ชื่อสกุลนายทะเบียน : สำนักทะเบียนราษฎร สาขาส่งคำขอทะเบียนทดแทน

เลขที่อนุญาตให้ทำบัตร : เลขที่อนุญาตให้ทำบัตร :
แรงค์พิชิต

ประเภทการชำรุด

บัตรชำรุดเป็นชิ้น

Chip หลุด / Chip เสีย

ตัวอักษรหรือภาพใบขึ้นเสียกลาง

วัสดุเสื่อมคุณภาพ เช่น หลุดลอก

บัตรข้าง

อื่นๆ (ไปตระบุ) รายละเอียดการชำรุด

ตกลง

เลขประจำตัวประชาชน 1-1111-11111-12-
สำนักทำหนังสือ Master ชื่ออังกฤษ NAT

เกิดวันที่ 26 กันยายน 2543 อายุ

ที่อยู่ 154/67 อ.พญาพาน
ต.พระปฐมเจดีย์ อ.เมืองนครปฐม จ.นครปฐม

หมู่เลือด 0 ไม่ทราบ

ศาสนา 0 ไม่ระบุ

กลุ่มอาชีพ 000-ไม่ระบุ

ขอสมัครเนื่องจาก 3 ของเดือนบัตร

หมายเลขบัตรเดิม 1099-4-067830

คดีร้องเรียนเกี่ยวกับบริษัท

ค่าธรรมเนียม | เก็บค่าบริการรวม

สถานที่เห็นแก่

ถ่ายภาพ

คำขอรวมเอกสารอ้างอิง

รวมการใหม่

จบงาน

แสดงภาพใบที่ขังหนังสือ

[ตำแหน่ง]

โปรแกรมเบิกจ่าย-รับคืนบัตร ณ สำนักทะเบียน เมื่อทำการเบิกบัตร ดังหน้าจอที่ ๑.

ระบบควบคุมการเบิกจ่าย-คืนบัตร
โปรแกรมเบิกจ่าย-รับคืนบัตร ณ สำนักทะเบียน

วันที่จ่ายบัตร : 2 ก.ย. 2557
ผู้เบิก-จ่ายบัตร : นายอัสว ธิอกลาง ชื่อสกุลเจ้าหน้าที่

1099 : สำนักทะเบียนทดสอบ

รหัสสำนักทะเบียนสาขา	0001	สำนักทะเบียนหลัก
จำนวนบัตรที่เบิก		ใบ

ลำดับที่

กล่องที่

หมายเลขกำกับบัตร

บันทึก

พิมพ์

ลบหน้าจอ

เปลี่ยนหัวข้อ

จบงาน

คำอธิบาย : ระบบรับส่ง บัตรทะเบียนสาขา กรณีเป็นสำนักทะเบียนสาขาใช้ระบบเบิกจ่ายทะเบียนสาขาเป็น '0001'

ระบบจะตรวจสอบว่ายังมีบัตรเสียค้างที่ยังไม่ส่งคืนหรือไม่ และจะแสดงความแจ้งเตือน ดังหน้าจอที่ ๒.

ธนาคารกรุงเทพ จำกัด (มหาชน)
โปรแกรมเบิกจ่าย-รับคืนบัตร ๗ สำหรับกระเบื้อง

รับคืนบัตร : 2 ค.ม. 2557

1099 : สำหรับระบบทดสอบ

รับคืนบัตร 1,000.00 ส่วนของระบบเงินสด

คุณไม่สามารถเบิกบัตรได้ !!!
เนื่องจากบัตรต้องส่งคืนส่วนกลางที่ยังไม่ได้รับคืน
กรุณา "รับคืนบัตร" เพื่อให้การรับคืนบัตร
กรุณา "กลับเมนู" เพื่อกลับหน้าจอ

รับคืนบัตร กลับเมนู

ยืนยัน ยอมรับจอ เปลี่ยนหัวข้อ จบงาน

คำแนะนำ : กรุณาอย่ากดปุ่มอื่นนอกจากนี้

ถ้ามีบัตรที่ต้องส่งคืนส่วนกลาง ไม่ครบ ให้ Chick ที่ช่อง ไม่มีบัตร บรรทัดที่หมายเลขกำกับบัตรนั้นสูญหาย แต่หากมี ครบ ให้ กดปุ่ม บันทึก ได้เลย ตัวอย่างตามหน้าจอที่ 4 หมายถึง ไม่มีบัตรส่งคืนส่วนกลาง๒.ใบ

ระบบควบคุมงานเบิกจ่าย-รับคืนเงิน

โปรแกรมเบิกจ่าย-รับคืนบัตร ๒ สำหรับทะเลเบียน

UDS/BA/berc_dg v.57.01

วันที่รับคืนบัตร : 2 ก.ย. 2557

ผู้รับคืนบัตร : นายธีธวัช ชัยกลาง ชื่อสกุลเจ้าหน้าที่

1099 : สำนักทะเบียนทดสอบ

รหัสสำนักทะเบียนสาขา	0001	สำนักทะเบียนหลัก
รูปแบบการรับคืน	☒ ไม่เสียบัตร ☐ บัตรคืนพร้อมใช้ ☐ บัตรเสียที่ต้องส่งคืนส่วนกลาง	

ประเภทบัตรที่รับคืน   3   ใบ   จำนวนบัตรที่รับคืน   3   ใบ

ลำดับที่	กล่องที่	หมายเลขกำกับบัตร	สถานะบัตร	ไม่รับบัตร
1	2507	JCI-0002507-15	บัตรเสียเนื่องจากบัตรธรรมดา(86)	☒
2	2507	JCI-0002507-16	บัตรเสียเนื่องจากบัตรธรรมดา(86)	☒
3	2507	JCI-0002507-17	บัตรเสียเนื่องจากบัตรธรรมดา(86)	☐

บันทึก

พิมพ์

ลบหน้าจอ

เปลี่ยนสมท.สาขา

เปลี่ยนหัวข้อ

จบงาน

จำนวนเงิน : ๐.๐๐๐ บาท

หน้าจอที่ 4

ด่วนที่สุด

ที่ มท ๐๓๐๙.๔/ว ๑๓๔๙๙

กรมการปกครอง

ถนนอัษฎางค์ กทม. ๑๐๒๐๐

๒๒ กรกฎาคม ๒๕๕๘

เรื่อง ชักซ้อมแนวทางปฏิบัติการให้บริการประชาชนด้านทะเบียนและบัตรประจำตัวประชาชนแบบใหม่
เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัดทุกจังหวัด และปลัดกรุงเทพมหานคร

อ้างอิง หนังสือกรมการปกครอง ที่ มท ๐๓๐๙.๔/ว ๕๐๐๑ ลงวันที่ ๑๖ กรกฎาคม ๒๕๕๘

สิ่งที่ส่งมาด้วย ขั้นตอนการปฏิบัติการให้บริการประชาชนแบบใหม่ จำนวน ๑ แผ่น

ตามที่กรมการปกครอง (สำนักบริหารการทะเบียน) ได้ดำเนินการปรับปรุงระบบการให้บริการประชาชนด้านการทะเบียนและบัตรประจำตัวประชาชนแบบใหม่ ตามโครงการจัดหาระบบคอมพิวเตอร์ ให้บริการประชาชนด้านทะเบียนและบัตรประจำตัวประชาชน เพื่อทดแทนระบบเดิม ๔๕๕ แห่ง โดยจะดำเนินการแล้วเสร็จทุกสำนักทะเบียนทั่วประเทศในเดือนกรกฎาคม ๒๕๕๘ นั้น

กรมการปกครองพิจารณาแล้วเห็นว่า ระบบการบริการประชาชนด้านการทะเบียนและบัตรประจำตัวประชาชนแบบใหม่ มีขั้นตอนการปฏิบัติของสำนักทะเบียนเพิ่มเติม เพื่อให้การปฏิบัติงานเป็นไปตามระเบียบกฎหมายและรองรับมติคณะรัฐมนตรี วันที่ ๑๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๖ เรื่อง การอำนวยความสะดวกให้แก่ราษฎรเกี่ยวกับทะเบียนราษฎร จึงขอให้จังหวัดและกรุงเทพมหานครแจ้งนายอำเภอ ผู้อำนวยการเขต ปลัดเทศบาลและปลัดเมืองพัทยา ให้การสนับสนุนการดำเนินงานของสำนักทะเบียนอำเภอ สำนักทะเบียนท้องถิ่น ดังนี้

๑. ให้นายอำเภอ ผู้อำนวยการเขต ปลัดเทศบาล และปลัดเมืองพัทยา ลงมากำกับดูแลการปฏิบัติงานของสำนักทะเบียนในความรับผิดชอบโดยใกล้ชิด เพื่อแก้ไขปัญหาการบริการประชาชนที่เกิดขึ้น โดยเฉพาะการสนับสนุนบุคลากร การจัดระบบงานภายใน ปรับปรุงคำสั่งแต่งตั้งผู้ปฏิบัติงานทะเบียน ให้เพียงพอต่อการให้บริการประชาชนไม่ให้เกิดปัญหาความล่าช้าในการบริการประชาชน

๒. ให้หลีกเลี่ยงการแต่งตั้งปลัดอำเภอผู้ปฏิบัติงานทะเบียนไปทำหน้าที่นอกเหนือจากงานทะเบียนและบัตร เนื่องจากระบบใหม่จะต้องมีผู้รับผิดชอบอยู่ปฏิบัติในสำนักทะเบียนตลอดเวลาทำการ หากมีความจำเป็นต้องจัดเจ้าหน้าที่ทดแทน

อนึ่ง ในการดำเนินการดังกล่าว อาจมีปัญหาอุปสรรคในระยะแรกทำให้เกิดความล่าช้าต่อการบริการประชาชน นายอำเภอ ผู้อำนวยการเขต ปลัดเทศบาลและปลัดเมืองพัทยาในฐานะ

นายทะเบียน อำเภอ/นายทะเบียนท้องถิ่นต้องให้ความสำคัญและแก้ไขปัญหาโดยเร่งด่วน หากมีปัญหาอุปสรรคให้รายงานกรมการปกครอง ทราบโดยด่วน

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาดำเนินการต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

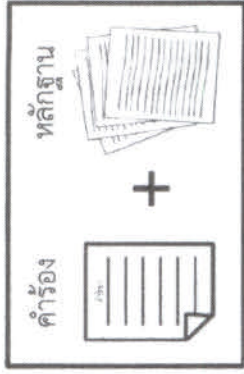
(นายกฤษฎา บุญราช)
อธิบดีกรมการปกครอง

สำนักบริหารการทะเบียน
ส่วนส่งเสริมการทะเบียนและบัตร
โทร. ๐ - ๒๓๙๑ - ๓๐๔๑

ขั้นตอนการปฏิบัติการให้บริการประชาชนด้านทะเบียนและบัตรประจำตัวประชาชนแบบใหม่

๑. ขั้นตอนอนุมัติคำร้อง

ปชช. เสียบัตรฯ

พิจารณาอนุมัติ/ไม่อนุมัติคำร้อง

นายทะเบียน

๒. ขั้นตอนการออกไปสำคัญ

สแกนคำร้อง

เอกสารสำคัญ

ลงนามในเอกสารสำคัญ

นายทะเบียน

๓. ขั้นตอนการเก็บเอกสารสำคัญ

สแกนเอกสารสำคัญ

เอกสารสำคัญ

มอบปชช.

ที่ มท ๐๓๐๙.๔/ว ๕๐๐๑

กรมการปกครอง
ถนนอัษฎางค์ กทม. ๑๐๒๐๐

๑๖ กรกฎาคม ๒๕๕๘

เรื่อง แนวทางปฏิบัติในการจัดเก็บเอกสารการจับภาพ Scan ทะเบียนและบัตรประจำตัวประชาชน

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัดทุกจังหวัด และปลัดกรุงเทพมหานคร

อ้างถึง ๑. มติคณะรัฐมนตรี วันที่ ๑๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๖

๒. หนังสือกระทรวงมหาดไทย ด่วนมาก ที่ มท ๐๓๐๙.๑/ว ๓๗๘๔ ลงวันที่ ๓ พฤศจิกายน ๒๕๕๗

สิ่งที่ส่งมาด้วย แนวทางปฏิบัติการให้บริการงานทะเบียนและบัตรประจำตัวประชาชน จำนวน ๑ ชุด

ตามที่กระทรวงมหาดไทยได้แจ้งมติคณะรัฐมนตรี วันที่ ๑๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๖ เรื่อง การอำนวยความสะดวกให้แก่ราษฎรเกี่ยวกับการทะเบียนราษฎรโดยกำหนดให้หน่วยงานของรัฐทุกแห่งยอมรับสำเนาทะเบียนบ้านฉบับเจ้าบ้านที่นายทะเบียนจัดทำมอบให้เจ้าบ้านยึดถือไว้เป็นเอกสารของทางราชการ สำหรับกรณีที่มีความจำเป็นต้องการหลักฐานสำเนาทะเบียนบ้านก็ให้เจ้าหน้าที่ของหน่วยงานนั้นจัดทำสำเนาขึ้นเองเพื่อราษฎรไม่ต้องเสียเวลา และค่าใช้จ่ายในการขอคัดสำเนาหรือถ่ายเอกสารทะเบียนบ้านอีกประกอบกับพระราชบัญญัติการอำนวยความสะดวกในการพิจารณาอนุญาตของทางราชการ พ.ศ. ๒๕๕๕ กำหนดให้ส่วนราชการต้องกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการยื่นคำร้อง คำขอ ที่ต้องพิจารณาอนุญาต อนุมัติ ให้กับประชาชนด้วย นั้น

กรมการปกครองได้จัดทำโครงการจัดหาระบบคอมพิวเตอร์ให้บริการประชาชนด้านทะเบียนและบัตรประจำตัวประชาชนเพื่อทดแทนระบบเดิม ๔๕๕ แห่ง เพื่อจัดหาระบบคอมพิวเตอร์ทดแทนให้กับสำนักทะเบียน ๑๖๑ แห่ง ที่มีการติดตั้งและใช้งานตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๕๐ และสำนักทะเบียน ๒๙๔ แห่ง ที่มีการติดตั้งและใช้งานตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๕๑ เพื่อปรับเปลี่ยนระบบคอมพิวเตอร์ให้ทันสมัยและรองรับการใช้บัตรประจำตัวประชาชนแบบอเนกประสงค์ (Smart Card) ลดการจัดเก็บเอกสารที่สำนักทะเบียน โดยการปรับกระบวนการจัดเก็บเอกสารหลักฐานจากกระดาษเป็นระบบอิเล็กทรอนิกส์เพื่อใช้ในการตรวจสอบและคัดรับรองเอกสารภายหลังและเป็นการลดภาระของประชาชนในการติดต่อราชการโดยไม่ต้องสำเนาภาพถ่ายเอกสารทะเบียนบ้านและบัตรประจำตัวประชาชน และเอกสารอื่นนำไปประกอบเรื่องหรือเก็บไว้เป็นหลักฐาน

ดังนั้น เพื่อเป็นการอำนวยความสะดวก และลดภาระของประชาชนในการติดต่อขอรับบริการจากราชการให้ได้รับความสะดวก รวดเร็วยิ่งขึ้น จึงขอให้จังหวัดและกรุงเทพมหานคร แจ้งให้สำนักทะเบียนอำเภอและสำนักทะเบียนท้องถิ่นทุกแห่งถือปฏิบัติตามแนวทาง ดังต่อไปนี้

๑. เอกสารที่จะต้องจัดเก็บในขณะปฏิบัติงาน

๑.๑ คำร้องหรือคำขอและเอกสารที่กำหนดรหัสจัดเก็บข้อมูลที่มีผู้อำนวยการลงนามได้ลงนามแล้ว

๑.๒ เอกสารสำคัญที่สำนักทะเบียนอำเภอหรือสำนักทะเบียนท้องถิ่นออกให้ เช่น สูติบัตร มรณบัตร ใบสำคัญการสมรส หนังสือสำคัญแสดงการจดทะเบียนชื่อสกุล เป็นต้น

๑.๓ เอกสารที่ใช้ประกอบการพิจารณาเฉพาะเท่าที่จำเป็นจะต้องจัดเก็บ (รายละเอียดตามเอกสารที่ส่งมาพร้อมนี้)

๒. ในกรณีของเอกสารที่สำนักทะเบียนเห็นควรจะต้องเก็บเพิ่มเติม ให้จัดเก็บหลังจากการปฏิบัติหน้าที่ให้บริการประชาชนเสร็จสิ้นแล้ว (รายละเอียดตามเอกสารที่ส่งมาพร้อมนี้)

ทั้งนี้ ขอให้จังหวัดและกรุงเทพมหานคร กำชับเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานของสำนักทะเบียนอำเภอหรือสำนักทะเบียนท้องถิ่นถือปฏิบัติตามแนวทางปฏิบัติในการจัดเก็บเอกสารการจับภาพ (Scan) ทะเบียนและบัตรประจำตัวประชาชนโดยเคร่งครัด และสามารถเปิดดูรายละเอียดแนวทางการปฏิบัติ การให้บริการประชาชนได้ที่โปรแกรมระบบการให้บริการ (Single Sign on)

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาดำเนินการต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(นายดลเดช พัฒนรัฐ)

รองอธิบดี ปฏิบัติราชการแทน

อธิบดีกรมการปกครอง

สำนักบริหารการทะเบียน

ส่วนส่งเสริมการทะเบียนและบัตร

โทร. ๐ - ๒๗๙๑ - ๗๐๔๑

โทรสาร ๐ - ๒๙๐๖ - ๙๓๕๗

**แนวทางการปฏิบัติการให้บริการ
ด้านงานบัตรประจำตัวประชาชนแบบใหม่**

การให้บริการงานบัตรประจำตัวประชาชน

ลำดับ	งานบริการ	เอกสารประกอบที่ต้องตรวจสอบตามระเบียบฯ	การสแกนเอกสาร		หมายเหตุ
			เอกสารต้องสแกนในขณะปฏิบัติงาน	เอกสารสแกนเพิ่มเติมภายหลัง	
๖๖	การขอมีบัตรครั้งแรก กรณีที่มีอายุครบจัดปีบริบูรณ์ ๑.๑ ภายในกำหนด	<p>๑. สูติบัตร</p> <p>๒. หากไม่มีข้อ ๑ ให้ใช้เอกสารที่ทางราชการออกให้ได้อย่างใด อย่างหนึ่ง เช่น สำเนาทะเบียนนักเรียน ใบสุทธิ ประกาศนียบัตร หนังสือเดินทาง เป็นต้น</p> <p>๓. หากไม่มีข้อ ๑ และ ๒ ให้ตรวจสอบพำนัก (ป.ค.๑๔)</p>	<p>๑. สูติบัตร</p> <p>๒. หากไม่มีข้อ ๑ ให้จัดเก็บเอกสารที่ทางราชการออกให้ อย่างใดอย่างหนึ่ง เช่น สำเนาทะเบียน นักเรียน ใบสุทธิ ประกาศนียบัตร หนังสือเดินทาง เป็นต้น</p> <p>๓. หากไม่มีข้อ ๑ และ ๒ ให้จัดเก็บเอกสารแบบสอบสวน(ป.ค.๑๔)</p>	-	
๖๗	๑.๒ เกินกำหนด	<p>๑. สูติบัตร</p> <p>๒. หากไม่มีข้อ ๑ ให้ใช้เอกสารที่ทางราชการออกให้ได้อย่างใด อย่างหนึ่ง เช่น สำเนาทะเบียนนักเรียน ใบสุทธิ ประกาศนียบัตร หนังสือเดินทาง เป็นต้น</p> <p>๓. ตรวจสอบพำนัก (ป.ค.๑๔)</p>	<p>๑. สูติบัตร</p> <p>๒. หากไม่มีข้อ ๑ ให้จัดเก็บเอกสารที่ทางราชการออกให้ อย่างใดอย่างหนึ่ง เช่น สำเนาทะเบียน นักเรียน ใบสุทธิ ประกาศนียบัตร หนังสือเดินทาง เป็นต้น</p> <p>๓. แบบสอบสวน (ป.ค.๑๔)</p>	-	

ลำดับ	งานบริการ	เอกสารประกอบที่ต้องตรวจสอบตามระเบียบฯ	การสแกนเอกสาร		หมายเหตุ
			เอกสารต้องสแกนในขณะปฏิบัติงาน	เอกสารสแกนเพิ่มเติมภายหลัง	
๖๘	การขอมอบบัตรของบุคคลที่ได้รับ การเพิ่มชื่อในทะเบียนบ้าน กรณีแจ้งเกิดเกินกำหนด หรือตกสำรวจ ๒.๑ กรณีแจ้งเกิดเกินกำหนด	๑. สูติบัตร ๒. สอสมปากคำ (ป.ค.๑๔)	๑. สูติบัตร ๒. แบบสอบสวน (ป.ค.๑๔)	-	
๖๙	๒.๒ กรณีเพิ่มชื่อในทะเบียนบ้าน	๑. สำเนาทะเบียนบ้าน ๒. สอสมปากคำ (ป.ค.๑๔)	๑. แบบสอบสวน (ป.ค.๑๔)	-	
๗๐	การขอมอบบัตรใหม่ กรณีบัตรเดิมหมดอายุ	๑. บัตรเดิมหมดอายุ	-	-	
๗๑	การขอมอบบัตรของบุคคล ซึ่งได้รับการยกเว้นไม่ต้องมีบัตร	๑. หลักฐานแสดงการเป็นบุคคลซึ่งได้รับการยกเว้นไม่ต้องมีบัตร (กรณีเป็นผู้มีร่างกายพิการ เดินไม่ได้ ตามอดทั้ง ๒ ข้าง หรือเป็นใบ้ ไม่ต้องเรียกหลักฐาน)	๑. หลักฐานแสดงการเป็นบุคคลซึ่งได้รับการยกเว้น	-	
๗๒	การขอมอบบัตรของบุคคล ซึ่งพ้นสภาพได้รับการยกเว้น	๑. หลักฐานแสดงการพ้นจากสภาพยกเว้นไม่ต้องมีบัตร เช่น เอกสารแสดงการพ้นโทษจากเรือนจำหรือที่ต้องขัง เอกสารการจบการศึกษาจากต่างประเทศ เป็นต้น	๑. หลักฐานแสดงการพ้นจากสภาพได้รับการยกเว้น	-	

ลำดับ	งานบริการ	เอกสารประกอบที่ต้องตรวจสอบตามระเบียบฯ	การสแกนเอกสาร		หมายเหตุ
			เอกสารต้องสแกนในขณะปฏิบัติงาน	เอกสารสแกนเพิ่มเติมภายหลัง	
๗๓	การขอมิบัตรของบุคคลซึ่งได้รับสัญชาติไทยตามกฎหมายว่าด้วยสัญชาติกรณีเป็นผู้ได้รับอนุมัติให้สัญชาติไทย โดยการแปลงสัญชาติหรือขอกลับคืนสัญชาติไทย	<ol style="list-style-type: none"> สำเนาทะเบียนบ้าน สอบสวนปากคำ (ปค.๑๔) 	๑. แบบสอบสวน (ปค.๑๔)	-	
๗๔	การขอมิบัตรใหม่กรณีบัตรสูญหาย หรือถูกทำลาย	<ol style="list-style-type: none"> หลักฐานเอกสารของทางราชการที่มีรูปถ่าย เช่น ใบอนุญาตขับขี่ หนังสือเดินทาง เป็นต้น หลักฐานการแจ้งความบัตรสูญหาย หรือถูกทำลาย 	<ol style="list-style-type: none"> หลักฐานเอกสารของทางราชการที่มีรูปถ่าย เช่น ใบอนุญาตขับขี่ หนังสือเดินทาง เป็นต้น (กรณีไม่มีประวัติการทำบัตรในฐานข้อมูล) แบบสอบสวน (ปค.๑๔) (กรณีไม่มีข้อที่ ๑) 	-	
๗๕	การขอมิบัตรใหม่ กรณีบัตรประจำตัวประชาชนชำรุดในสาระสำคัญ	<ol style="list-style-type: none"> บัตรเดิมที่ชำรุด หลักฐานเอกสารของทางราชการที่มีรูปถ่าย เช่น ใบอนุญาตขับขี่ หนังสือเดินทาง เป็นต้น 	-	-	
๗๖	การขอเปลี่ยนบัตรกรณีเปลี่ยนชื่อตัว ชื่อสกุล หรือชื่อตัวและชื่อสกุล	<ol style="list-style-type: none"> บัตรประจำตัวประชาชนเดิม หลักฐานการเปลี่ยนชื่อตัว ชื่อสกุล หรือชื่อตัวและชื่อสกุล 	<ol style="list-style-type: none"> หลักฐานการเปลี่ยนชื่อตัว ชื่อสกุล หรือชื่อตัวและชื่อสกุล 	-	

ลำดับ	งานบริการ	เอกสารประกอบที่ต้องตรวจสอบ ตามระเบียบฯ	การส่งแทนเอกสาร		หมายเหตุ
			เอกสารต้องส่งแทนในขณะปฏิบัติงาน	เอกสารส่งแทนเพิ่มเติมภายหลัง	
๗๗	การขอเปลี่ยนบัตร กรณีอื่นๆ (ขอเปลี่ยนบัตรเนื่องจากเปลี่ยนค่าน้ำหนักนาม จาก “เด็กชาย” เป็น “นาย” และ จาก “เด็กหญิง” เป็น “น.ส.”	บัตรประจำตัวประชาชนเดิม	-	-	
๗๘	การขอเปลี่ยนบัตร กรณีเปลี่ยนที่อยู่	บัตรประจำตัวประชาชนเดิม	-	-	

ที่ มท ๐๓๐๙.๒/ว ๔๔๗๙

กรมการปกครอง

ถนนอัษฎางค์ กทม ๑๐๒๐๐

๗ มีนาคม ๒๕๖๐

เรื่อง มาตรการการบริหารการจัดทำบัตรประจำตัวประชาชนแบบอเนกประสงค์ (Smart Card) กรณีการจำหน่ายบัตรที่ได้รับคืน

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัด ทุกจังหวัด และปลัดกรุงเทพมหานคร

อ้างถึง ๑. หนังสือกรมการปกครอง ที่ มท ๐๓๐๙.๒/ว ๑๒๒๔๐ ลงวันที่ ๓๐ พฤษภาคม ๒๕๕๕

๒. หนังสือกรมการปกครอง ที่ มท ๐๓๐๙.๒/ว ๑๒๑๐๔ ลงวันที่ ๑๙ สิงหาคม ๒๕๕๗

ตามที่ได้แจ้งจังหวัดและกรุงเทพมหานคร กำกับดูแลและควบคุมให้เจ้าหน้าที่ถือปฏิบัติ ตามมาตรการการบริหารการจัดทำบัตรประจำตัวประชาชนแบบอเนกประสงค์ (Smart Card) การจำหน่ายบัตรที่ได้รับคืนจากผู้ขอมีบัตร ตามหนังสือกรมการปกครอง ที่ มท ๐๓๐๙.๒/ว ๑๒๒๔๐ ลงวันที่ ๓๐ พฤษภาคม ๒๕๕๕ และหนังสือกรมการปกครอง ที่ มท ๐๓๐๙.๒/ว ๑๒๑๐๔ ลงวันที่ ๑๙ สิงหาคม ๒๕๕๗ เมื่อได้รับบัตรคืนจากผู้ขอมีบัตรให้พนักงานเจ้าหน้าที่จำหน่ายในโปรแกรมการบริหาร จัดการบัตรและเจาะรูบนบัตรบริเวณหน่วยความจำ (IC Chip) พร้อมทั้งทำเครื่องหมายกากบาท (X) ทับรูปถ่าย แล้วจัดเก็บไว้ในที่ปลอดภัยป้องกันการสูญหายทั้งให้สะดวกต่อการค้นหาและตรวจสอบ ซึ่งใน กรณีดังกล่าว มีประชาชนแสดงเจตนาผ่านรองอธิบดีกรมการปกครอง ฝ่ายบริหารงานส่วนภูมิภาค ว่ามีความกังวลใจและเกรงว่าตนจะไม่ปลอดภัย เนื่องจากไม่เห็นการดำเนินการจำหน่ายบัตรในขณะที่ไปยื่น คำขอมีบัตร จึงมีความประสงค์ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ จำหน่ายบัตรที่รับคืนต่อหน้า ในขณะที่ขอมีบัตร นั้น

กรมการปกครองพิจารณาแล้วเห็นว่า เพื่อให้การปฏิบัติงานของพนักงานเจ้าหน้าที่ ในการจำหน่ายบัตรที่เรียกคืนดังกล่าว ให้ประชาชนผู้ที่ขอมีบัตรเกิดความมั่นใจว่ามีความปลอดภัย ในขั้นตอนการปฏิบัติของ พนักงานเจ้าหน้าที่ เห็นควรมีหนังสือแจ้งแนวทางการปฏิบัติในการจำหน่ายบัตร ประจำตัวประชาชนที่เรียกคืนจาก ผู้ขอมีบัตร ดังนี้

๑. กรณีบัตรประจำตัวประชาชนที่พนักงานเจ้าหน้าที่ ต้องเรียกคืนจากผู้ขอมีบัตร ในกรณีบัตรเดิมหมดอายุ บัตรชำรุดในสาระสำคัญ เปลี่ยนชื่อตัว ชื่อสกุล หรือเปลี่ยนชื่อตัวและชื่อสกุล และเปลี่ยนที่อยู่ ที่ต้องจัดเก็บไว้ ณ อำเภอ สำนักงานเขต เทศบาล และเมืองพัทยา โดยไม่ต้องส่งคืน กรมการปกครอง ให้พนักงานเจ้าหน้าที่จำหน่ายบัตรด้วยการเจาะรูบนบัตรบริเวณหน่วยความจำ (IC Chip)

พร้อมทั้งทำเครื่องหมายกากบาท (X) ทับรูปถ่ายต่อหน้าผู้ขอมิบัตรแล้วรวบรวมจัดเก็บบัตรไว้ในที่ปลอดภัยป้องกันการสูญหาย ทั้งให้สะดวกต่อการค้นหาและตรวจสอบ

๒. กรณีบัตร (Smart Card) ที่พนักงานเจ้าหน้าที่ต้องส่งคืนกรมการปกครอง (สำนักบริหารการทะเบียน) ในกรณีดังต่อไปนี้

(๑) บัตรที่ไม่สามารถอ่านหรือ Write Chip ได้

(๒) บัตรเสียหายระหว่างการผลิตกรณีไม่พิมพ์หน้าบัตร (บัตรขาว)

(๓) บัตรที่ผลิตสมบูรณ์แล้วแต่มีการยกเลิกคำขอ บ.ป.๑ ในวันเดียวกันทุกกรณี

(๔) บัตรชำรุดเสียหายเนื่องจากวัสดุตัวบัตร ซึ่งได้รับคืนจากผู้ขอมิบัตร กรณีบัตรชำรุดในสาระสำคัญ เช่น IC Chip หลุด บัตรแยกตัว (ภายในกำหนดการรับประกัน)

(๕) บัตรชำรุดเสียหายเนื่องจากวัสดุที่ใช้ในการออกบัตร ซึ่งได้รับคืนจากผู้ขอมิบัตร กรณี บัตรชำรุดในสาระสำคัญ เช่นตัวอักษรหรือรูปถ่ายซีตจาง วัสดุเคลือบหลุดลอก วัสดุเคลือบเลื่อนลาง (ภายในกำหนดการรับประกัน)

บัตร (Smart Card) ตามข้อ ๒ (๑) (๒) และ (๓) ระบบจะกำหนดว่าบัตรเสียกรณีใด สำหรับ (๔) และ (๕) ระบบจะตรวจสอบกำหนดระยะเวลาการรับประกันโดยอัตโนมัติ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่จำหน่ายบัตร ด้วยการเจาะรูบนบัตรที่ไม่เกิดความเสียหายกับ IC Chip และตัวอักษร พร้อมทำเครื่องหมายกากบาท (X) ทับรูปถ่ายต่อหน้าผู้ขอมิบัตร บันทึกการรับคืนบัตรในระบบโปรแกรมบริหารจัดการบัตรแล้วรวบรวมบัตรส่งคืน ศูนย์บริหารการทะเบียนภาค สาขาจังหวัด ทุกครั้งที่มีการเบิกบัตรตีพร้อมใช้ เพื่อให้ศูนย์บริหารการทะเบียนภาค รวบรวมส่งคืนกรมการปกครอง (ส่วนบัตรประจำตัวประชาชน) ตามลำดับต่อไป

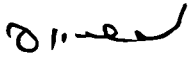
๓. กรณีวัสดุที่ใช้ในการออกบัตร ได้แก่ วัสดุเคลือบป้องกันการปลอมแปลง (Overlay Foil) และ วัสดุพิมพ์บัตร (Color Ribbon) เมื่อใช้หมดแล้วให้พนักงานเจ้าหน้าที่ทำลายตัวแผ่นฟิล์มวัสดุเคลือบป้องกันการปลอมแปลง และวัสดุพิมพ์บัตร โดยการเผา ตัดทำลายหรือวิธีอื่นใดที่จะไม่ให้วัสดุดังกล่าวสามารถนำกลับมาใช้ได้อีก สำหรับกรณีวัสดุเคลือบป้องกันการปลอมแปลง (Overlay Foil) หรือวัสดุพิมพ์บัตร (Color Ribbon) เมื่อใช้แล้วเกิดความเสียหายหรือไม่ได้มาตรฐาน เช่น เคลือบบัตรไม่ได้ หรือไม่เรียบร้อยเป็นปกติติดต่อกันหลายใบ หรือ บัตรที่เกิดจากการพิมพ์รายการไม่สมบูรณ์ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่รวบรวมมันวัสดุที่ใช้ในการออกบัตรที่ทำให้ บัตรเสียพร้อมกับตัวบัตรที่เสียในกรณีนี้โดยเฉพาะแยกจัดส่งให้ศูนย์บริหารการทะเบียนภาค สาขาจังหวัด เพื่อให้ศูนย์บริหารการทะเบียนภาค รวบรวมส่งคืนกรมการปกครอง ต่อไป

๔. ให้ผู้ว่าราชการจังหวัด ปลัดกรุงเทพมหานคร นายอำเภอ ผู้อำนวยการเขต ปลัดเทศบาล และปลัดเมืองพัทยา กำกับดูแลและควบคุมการดำเนินการดังกล่าวโดยเคร่งครัด หากพบว่ามีเจ้าหน้าที่หรือลูกจ้าง ของรัฐผู้ได้นำวัสดุตัวบัตรหรือวัสดุที่ใช้ในการออกบัตรไปใช้ในทางทุจริตซึ่งก่อให้เกิดความเสียหายร้ายแรง ต่อทางราชการ ตลอดจนคุณภาพลักษณะของหน่วยงานราชการ ต้องพิจารณา

โทษทางวินัยร้ายแรง และถ้าผลการสอบสวนข้อเท็จจริงปรากฏชัดว่ามีส่วนร่วมกระทำผิดไม่ว่าจะเป็น
ตัวการผู้ใช้หรือผู้สนับสนุนการกระทำด้วยก็ให้ดำเนินคดีอาญากับผู้กระทำผิดทุกคนในทุกข้อหาความผิด
ที่ปรากฏ แล้วแจ้งให้กรมการปกครองทราบ

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ และสั่งการให้อำเภอ สำนักงานเขต เทศบาลและเมืองพัทยา
ดำเนินการและถือปฏิบัติโดยเคร่งครัดต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

ร้อยตำรวจโท
(อาทิตย์ บุญญะโสภัต)
อธิบดีกรมการปกครอง

สำนักบริหารการทะเบียน
ส่วนบัตรประจำตัวประชาชน
โทร ๐ ๒๗๙๑ ๗๖๖๗
โทรสาร ๐ ๒๙๐๖ ๙๒๘๙

แนวทางปฏิบัติงานบัตรประจำตัวประชาชน

ด่วนมาก

ที่ มท ๐๓๐๘/ว ๒๐๑๑

กรมการปกครอง

ถนนอักษะทางค์ กท. ๑๐๒๐๐

๒๖ พฤศจิกายน ๒๕๓๕

เรื่อง การถ่ายรูปบัตรประจำตัวประชาชนสำหรับสตรีไทยมุสลิม

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัด ทุกจังหวัด และปลัดกรุงเทพมหานคร

อ้างถึง หนังสือกรมการปกครอง ที่ มท ๐๔๐๘/ว ๑๖๓ ลงวันที่ ๓ มีนาคม ๒๕๓๑

ตามที่กรมการปกครองได้กำหนดแนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับการถ่ายรูปทำบัตรประจำตัวประชาชนสำหรับสตรีไทยมุสลิม โดยให้ถอดผ้าคลุมศีรษะออกได้ แต่ต้องจัดสถานที่ถ่ายรูปให้มิดชิด และให้สตรีเป็นผู้ถ่ายรูป ทั้งนี้ให้ถือปฏิบัติตามหนังสือสำนักจุฬาราชมนตรี ที่ ๒๔๖/๒๕๒๘ ลงวันที่ ๑๙ ธันวาคม ๒๕๒๘ นั้น

เพื่อเป็นการอำนวยความสะดวกแก่ผู้ขอมีบัตรซึ่งเป็นสตรีไทยมุสลิม จึงขอให้จังหวัด และกรุงเทพมหานครสั่งการให้อำเภอ กิ่งอำเภอ เขต เทศบาล และเมืองพัทยา ถือปฏิบัติดังนี้

(๑) ก่อนการถ่ายรูปทำบัตรประจำตัวประชาชนให้แก่สตรีไทยมุสลิม ซึ่งแต่งกายโดยมีผ้าคลุมศีรษะ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่แนะนำให้ถอดผ้าคลุมศีรษะออก โดยชี้แจงเหตุผลและความจำเป็นในเรื่องการพิสูจน์ยืนยันตัวบุคคลให้ทราบ หากผู้ขอมีบัตรยินยอมให้ถ่ายรูปโดยไม่คลุมศีรษะ ให้ดำเนินการถ่ายรูปโดยถือปฏิบัติตามหนังสือกรมการปกครอง ที่ มท ๐๔๐๘/ว ๑๖๓ ลงวันที่ ๓ มีนาคม ๒๕๓๑

(๒) ในกรณีผู้ขอมีบัตรตามข้อ ๑ ไม่ประสงค์จะถอดผ้าคลุมศีรษะออก ให้ดำเนินการถ่ายรูปโดยให้เห็นรูปหน้า หน้าผาก คิ้ว ตา จมูก ปาก และคาง

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาดำเนินการต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(นายชูวงศ์ ฉายะบุตร)

อธิบดีกรมการปกครอง

กองบัตรประจำตัวประชาชน

โทร. ๒๘๑๒๑๕๐, ๒๘๑๒๖๙๕

ที่ มท ๐๓๐๙.๒/ ว ๒๐๔๘๙

กรมการปกครอง

ถนนอังษฤงศ์ กทม. ๑๐๒๐๐

๑๙ ธันวาคม ๒๕๕๗

เรื่อง การจัดทำบัตรประจำตัวประชาชน กรณีรูปถ่ายของผู้ถือบัตร

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัดทุกจังหวัด (ยกเว้นจังหวัดหนองบัวลำภู) และปลัดกรุงเทพมหานคร

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. สำเนาหนังสือกรมการปกครอง ที่ มท ๐๓๐๙.๒/๑๓๐๑๙ ลงวันที่ ๑๔ มิถุนายน ๒๕๕๖
๒. สำเนาหนังสือจังหวัดหนองบัวลำภู ที่ นภ ๐๐๑๘.๑/๘๐๗๐ ลงวันที่ ๑๐ กรกฎาคม ๒๕๕๖

พร้อมนี้ขอส่งสำเนาหนังสือกรมการปกครอง ที่ มท ๐๓๐๙.๒/๑๓๐๑๙ ลงวันที่ ๑๔ มิถุนายน ๒๕๕๖ เรื่อง การจัดทำบัตรประจำตัวประชาชนราย นางสาวกวนอิม ล้านล้านภาค และสำเนาหนังสือจังหวัดหนองบัวลำภู ที่ นภ ๐๐๑๘.๑/๘๐๗๐ ลงวันที่ ๑๐ กรกฎาคม ๒๕๕๖ ซึ่งกรมการปกครองได้แจ้งแนวทางปฏิบัติในการดำเนินการกรณีมีรูปถ่ายของผู้ถือบัตรไม่เป็นไปตามระเบียบ กฎหมาย มาเพื่อโปรดทราบ และโปรดแจ้งให้อำเภอ สำนักงานเทศบาล เมืองพัทยา หรือสำนักงานเขต ในพื้นที่รับผิดชอบถือเป็นแนวทางปฏิบัติต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาดำเนินการต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(นายตลเดช พัฒนรัฐ)

รองอธิบดี ปฏิบัติราชการแทน

อธิบดีกรมการปกครอง

สำนักบริหารการทะเบียน

ส่วนบัตรประจำตัวประชาชน

โทร. ๐-๒๗๙๑-๗๖๑๖

โทรสาร ๐-๒๙๐๖-๙๒๘๙

ที่ นก ๐๐๑๘.๑/ ๘๐๗๐

ศาลากลางจังหวัดหนองบัวลำภู

ถนนหนองบัวลำภู - เลย นก ๓๙๐๐๐

๑๐ กรกฎาคม ๒๕๕๖

เรื่อง การจัดทำบัตรประจำตัวประชาชนราย นางสาวกวนอิม ล้านล้านภาค

เรียน อธิบดีกรมการปกครอง

อ้างถึง หนังสือกรมการปกครอง ที่ มท ๐๓๐๙.๒/๑๓๐๑๙ ลงวันที่ ๑๔ มิถุนายน ๒๕๕๖

สิ่งที่ส่งมาด้วย สำเนาหนังสืออำเภอศรีบุญเรือง ที่ นก ๐๓๑๘/๑๗๗๐ ลงวันที่ ๒๖ มิถุนายน ๒๕๕๖

ตามที่กรมการปกครองให้จังหวัดแจ้งอำเภอศรีบุญเรืองดำเนินการบันทึกยกเลิกรายการ
ขอมีบัตรราย นางสาวกวนอิม ล้านล้านภาค เลขที่อนุญาตให้ทำบัตร ๓๙๐๔-๔-๐๘๘๖๗๐ ช่องสาเหตุ
การยกเลิก “ออกบัตรไม่ถูกต้องตามกฎหมาย” และบันทึกเพิ่มเติม “ตามหนังสือ...ลงวันที่...” แล้วเรียกให้
บุคคลดังกล่าวยื่นขอเปลี่ยนบัตรให้ถูกต้องตามกฎหมายและระเบียบ ตามแต่กรณี ความละเอียด
แจ้งแล้ว นั้น

จังหวัดหนองบัวลำภูได้รับแจ้งจากอำเภอศรีบุญเรืองว่าได้ดำเนินการบันทึกยกเลิก
รายการขอมีบัตรประจำตัวประชาชน เลขที่อนุญาตให้ทำบัตร ๓๙๐๔-๔-๐๘๘๖๗๐ และรายการ
ฐานข้อมูลบัตร ประจำตัวประชาชนพร้อมทั้งแจ้งเจ้าของรายการขอมีบัตรประจำตัวประชาชนได้ยื่นขอ
เปลี่ยนบัตรให้ถูกต้องตามกฎหมายและระเบียบเรียบร้อยแล้ว รายละเอียดปรากฏตามสิ่งที่ส่งมาด้วย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาดำเนินการต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(นายสุรพันธ์ ดิสสะมาน)

ที่ทำการปกครองจังหวัด

กลุ่มงานปกครอง

โทร/โทรสาร.๐-๔๒๓๑-๖๖๙๓

ปลัดจังหวัด ปฏิบัติราชการแทน

ผู้ว่าราชการจังหวัดหนองบัวลำภู

หนองบัวลำภู...มีดี

“เมืองราชินีข้าวเหนียว...ข้าวผัวหลง”

ที่ มท ๐๓๐๙.๒/ว ๑๓๐๑๙

กรมการปกครอง

ถนนอัษฎางค์ กท. ๑๐๒๐๐

๑๔ มิถุนายน ๒๕๕๖

เรื่อง การจัดทำบัตรประจำตัวประชาชน รายนางสาวกวนอิม ล้านล้านภาค

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัดหนองบัวลำภู

สิ่งที่ส่งมาด้วย เอกสารประกอบการพิจารณา จำนวน ๓ แผ่น

ด้วยได้มีรายงานข่าวจาก www.KAPOOK.COM ว่าเมื่อวันที่ ๒๓ พฤษภาคม ๒๕๕๖ ผู้สื่อข่าวได้สอบถามไปยังนายอำเภอศรีบุญเรือง ถึงกรณีการจัดทำบัตรประจำตัวประชาชนรายนางสาวกวนอิม ล้านล้านภาค ได้รับการเปิดเผยว่า “หญิงคนดังกล่าวมาขอเปลี่ยนชื่อ นามสกุลจากเดิมคือ นางสาวดวงอาทิตย์สว่าง ล้านล้านภาค เปลี่ยนมาเป็นนางสาวกวนอิม ล้านล้านภาค เมื่อตรวจสอบจากระบบแล้วไม่มีการสวมสิทธิ์จึงอนุญาตให้ทำบัตรได้” และจากการตรวจสอบข้อมูลทางทะเบียนพบว่าบุคคลดังกล่าวได้มีการเปลี่ยนชื่อตัวและชื่อสกุลแล้วขอเปลี่ยนบัตรหลายครั้ง โดยครั้งสุดท้ายยื่นขอทำบัตรประจำตัวประชาชน เลขที่อนุญาตให้ทำบัตร ๓๙๐๔-๔-๐๘๘๖๗๐ ที่อำเภอศรีบุญเรือง จังหวัดหนองบัวลำภู เมื่อวันที่ ๑๓ มกราคม ๒๕๕๕ โดยระบุชื่อนางสาวกวนอิม ล้านล้านภาค ขอทำบัตรกรณี “อื่น ๆ” บันทึกเพิ่มเติม “ตามแบบ ช.๓ เลขที่ ๒๑๒/๕๔ แบบ ช.๒ เลขที่ ๕/๒๕๕๔ อ.ศรีบุญเรือง ลงวันที่ ๐๙/๐๖/๕๔” รายละเอียดปรากฏตามสิ่งที่ส่งมาด้วย

กรมการปกครอง พิจารณาจากรายการในการจัดทำบัตรประจำตัวประชาชนราย น.ส. กวนอิม ล้านล้านภาค เลขที่อนุญาตให้ทำบัตร ๓๙๐๔-๔-๐๘๘๖๗๐ ที่อำเภอศรีบุญเรือง จังหวัดหนองบัวลำภู เมื่อวันที่ ๑๓ มกราคม ๒๕๕๕ ระบุกรณี “อื่น ๆ” และบันทึกเพิ่มเติม “ตามแบบ ช.๓ เลขที่ ๒๑๒/๕๔ แบบ ช.๒ เลขที่ ๕/๒๕๕๔ อำเภอศรีบุญเรือง ลว. ๐๙/๐๖/๕๔” เห็นว่ากรณีดังกล่าว น่าจะเป็นการขอเปลี่ยนบัตรเดิม เลขที่อนุญาตให้ทำบัตร ๕๗๐๓-๔-๐๕๐๗๗๕ ระบุชื่อและชื่อสกุลเดิม เป็น “น.ส. ดวงอาทิตย์สว่าง ล้านภาค” ให้ตรงตามทะเบียนบ้าน ซึ่งผู้ถือบัตรต้องขอเปลี่ยนบัตรกรณี แก่ไข ชื่อตัวและชื่อสกุล ในทะเบียนบ้าน ตามนัยมาตรา ๖ จัตวา (๓) แห่งพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. ๒๕๒๖ และแก้ไขเพิ่มเติม ฉบับที่ ๒ (พ.ศ. ๒๕๔๒) ประกอบกับรูปถ่ายของผู้ถือบัตร ในรายการดังกล่าวบัตรสวมใส่เครื่องประดับไว้บนศีรษะเสมือนเป็นการสวมหมวกด้วย ซึ่งเป็นการต้องห้าม ตาม ข้อ ๕ แห่งกฎกระทรวง ฉบับที่ ๑๘ (พ.ศ. ๒๕๔๒) และแก้ไขเพิ่มเติม ฉบับที่ ๒๓ (พ.ศ. ๒๕๕๔) ข้อ ๕ วรรคสอง ซึ่งกำหนดให้รูปถ่ายของผู้ถือบัตรต้องเป็นรูปถ่ายหน้าตรง ไม่สวมหมวกหรือแว่นตาสีเข้ม

ไม่ใช่ผ้าคลุมหน้าหรือผ้าโพกศีรษะ เว้นแต่ผู้ซึ่งมีความจำเป็นตามศาสนา นิกายของศาสนาหรือลัทธินิยม ในทางศาสนาของผู้ถือบัตร แต่ต้องเปิดให้เห็นใบหน้า หน้าผาก คิ้ว ตา จมูก ปากและคาง...ซึ่งการกำหนด ลักษณะรูปร่างและข้อห้ามไว้เพื่อให้การตรวจสอบ พิสูจน์เอกลักษณ์บุคคลของผู้ถือบัตรให้เห็นลักษณะ รูปพรรณสัณฐานว่าเป็นอย่างไร ทั้งบัตรประจำตัวประชาชนเป็นเอกสารราชการที่ผู้ถือบัตรต้องนำไปใช้ แสดงตนต่อหน่วยงานราชการหรือเอกชนด้วย จึงจำเป็นที่ต้องมีรูปร่างที่เหมาะสมและถูกต้องตามที่กำหนดไว้ ดังนั้นเพื่อให้การปฏิบัติในกรณีดังกล่าวถูกต้องเป็นไปตามกฎหมายและเป็นภาพลักษณ์ที่ดี ของกรมการปกครองจึงขอให้จังหวัดหนองบัวลำภู ส่งการให้อำเภอศรีบุญเรือง บันทึกยกเลิกรายการ ขอมีบัตรเลขที่อนุญาตให้ทำบัตร ๓๙๐๔-๔-๐๘๘๖๗๐ ช่องสาเหตุการยกเลิก “ออกบัตรไม่ถูกต้อง ตามกฎหมาย” และบันทึกเพิ่มเติม “ตามหนังสือ...ลงวันที่...” แล้วเรียกให้บุคคลดังกล่าวยื่นขอเปลี่ยนบัตร ให้ถูกต้องตามกฎหมายและระเบียบ ตามแต่กรณีต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาดำเนินการต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(นายสถาพร ศิริภักดี)

รองอธิบดี ปฏิบัติราชการแทน

อธิบดีกรมการปกครอง

สำนักบริหารการทะเบียน

ส่วนบัตรประจำตัวประชาชน

โทร. ๐๒๗๙๑๗๖๑๒ โทรสาร ๐-๒๙๐๖-๙๒๘๙

ที่ มท ๐๓๑๐.๓/ว ๑๔๘๗

กรมการปกครอง
ถนนอัษฎางค์ กท. ๑๐๒๐๐

๑๙ สิงหาคม ๒๕๓๗

เรื่อง การนับอายุของบุคคลผู้ยื่นคำขอมีบัตร

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัด ทุกจังหวัด และปลัดกรุงเทพมหานคร

อ้างถึง พระราชบัญญัติให้ใช้บทบัญญัติบรรพ ๑ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ที่ได้ตรวจชำระใหม่ พ.ศ. ๒๕๓๕

เนื่องด้วยปัจจุบันได้มีการแก้ไขปรับปรุงบทบัญญัติบรรพ ๑ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ โดยพระราชบัญญัติให้ใช้บทบัญญัติบรรพ ๑ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ที่ได้ตรวจชำระใหม่ พ.ศ. ๒๕๓๕ ซึ่งมีผลใช้บังคับตั้งแต่วันที่ ๘ มิถุนายน ๒๕๓๕ เป็นต้นมา ทำให้มีผลกระทบต่อการจัดทำบัตรประจำตัวประชาชนโดยเฉพาะในส่วนที่เกี่ยวกับการนับระยะเวลาเป็นเกณฑ์ในการคำนวณนับอายุบุคคลซึ่งจะต้องยื่นคำขอมีบัตรตามพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. ๒๕๒๖ ซึ่งแต่เดิมบัญญัติมิให้นับวันเกิดเป็นวันแรกแห่งการคำนวณอายุ

ดังนั้น เพื่อให้การคำนวณนับอายุของบุคคลผู้ยื่นคำขอมีบัตร ถูกต้องและเป็นไปตามกฎหมายที่ได้มีบทบัญญัติในการนับอายุของบุคคลไว้เป็นการเฉพาะในแนวทางเดียวกัน จึงขอให้จังหวัดและกรุงเทพมหานคร แจ้งชักซ้อมให้อำเภอ กิ่งอำเภอ เขต เทศบาล และเมืองพัทยา ถ้อยปฏิบัติในการคำนวณนับอายุของบุคคลตามนัยมาตรา ๑๖ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ฉบับที่ได้ตรวจชำระใหม่ พ.ศ. ๒๕๓๕ โดยให้เริ่มนับอายุบุคคลตั้งแต่วันเกิด ในกรณีผู้ยื่นคำขอมีบัตรรู้เดือนเกิดแต่ไม่รู้วันที่เกิดให้นับเอาวันที่หนึ่งของเดือนที่เกิดเป็นวันเกิด และหากรู้เพียงปีเกิดแต่ไม่รู้วันเกิดและเดือนเกิด ให้นับเอาวันที่ ๑ มกราคม ของปีที่เกิดนั้นเป็นวันเกิด ดังเช่นกรณีตัวอย่าง ดังนี้

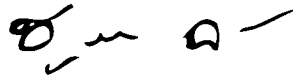
(ก) บุคคลซึ่งเกิดในวันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๒๒ จะมีอายุครบ ๑๕ ปีบริบูรณ์ ในวันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๓๗ และสามารถขอมีบัตรประจำตัวประชาชนได้ตั้งแต่วันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๓๗ เป็นต้นไป

(ข) บุคคลซึ่งเกิดในปี ๒๕๒๓ โดยไม่รู้วันเกิดและเดือนเกิด จะมีอายุครบ ๑๕ ปีบริบูรณ์ ในวันที่ ๓๑ ธันวาคม ๒๕๓๗ และสามารถขอมีบัตรประจำตัวประชาชนได้ตั้งแต่วันที่ ๑ มกราคม ๒๕๓๘ เป็นต้นไป

(ค) บุคคลซึ่งเกิดในวันที่ ๑ มกราคม ๒๕๖๘ จะมีอายุครบ ๗๐ ปีบริบูรณ์ในวันที่ ๓๑ ธันวาคม ๒๕๓๗ และจะพ้นสภาพบังคับตามกฎหมายบัตรประจำตัวประชาชนโดยไม่ต้องขอมีบัตรอีกตั้งแต่วันที่ ๑ มกราคม ๒๕๓๘ เป็นต้นไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาดำเนินการต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(นายชวงค์ ฉายะบุตร)
อธิบดีกรมการปกครอง

สำนักบริหารการทะเบียน
ส่วนบัตรประจำตัวประชาชน
โทร. (๐๒) ๒๘๑๕๘๑๔, ๒๘๑๒๑๕๐
ที่ มท ๐๓๑๐.๓/ว ๒๓๖

ด่วนมาก

ที่ มท ๐๓๑๐.๓/ว ๒๕๘๘

กรมการปกครอง

ถนนรัชฎางค์ กท. ๑๐๒๐๐

๒ ธันวาคม ๒๕๔๐

เรื่อง บุคคลพ้นสภาพได้รับการยกเว้นไม่ต้องขอมิบัติประจำตัวประชาชน

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัด ทุกจังหวัด และปลัดกรุงเทพมหานคร

อ้างถึง ๑. พระราชบัญญัติการบริหารองค์กรศาสนาอิสลาม พ.ศ. ๒๕๔๐

๒. หนังสือกรมการปกครอง ที่ มท ๐๓๐๘/ว ๒๒๘๗ ลงวันที่ ๗ ธันวาคม ๒๕๓๖

ตามหนังสือที่อ้างถึงได้แจ้งให้ทราบว่า ผู้ดำรงตำแหน่งโต๊ะอิหม่าม โต๊ะคอเต็บ และ โต๊ะบิหลันในศาสนาอิสลาม เป็นนักบวชตามความหมายใน (๒๒) แห่งกฎกระทรวง ฉบับที่ ๒ (พ.ศ. ๒๕๒๗) ออกตามความในพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. ๒๕๒๖ ซึ่งถือว่าเป็นบุคคลได้รับการยกเว้นไม่ต้องขอมิบัติประจำตัวประชาชน นั้น

โดยที่ปัจจุบันได้มีการประกาศใช้พระราชบัญญัติการบริหารองค์กรศาสนาอิสลาม พ.ศ. ๒๕๔๐ มีผลใช้บังคับตั้งแต่วันที่ ๑๐ พฤศจิกายน ๒๕๔๐ ซึ่งตามมาตรา ๓๑ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติฉบับนี้กำหนดให้อิหม่าม คอเต็บ และบิหลัน ไม่นับเป็นนักพรตหรือนักบวช เมื่อเป็นดังนี้ จึงมีผลทำให้บุคคลกลุ่มดังกล่าวพ้นจากสภาพการเป็นบุคคลซึ่งได้รับการยกเว้นไม่ต้องขอมิบัติประจำตัวประชาชนและจะต้องยื่นคำขอมิบัติภายใน ๖๐ วัน นับแต่วันที่พ้นสภาพได้รับการยกเว้น คือวันที่ ๑๐ พฤศจิกายน ๒๕๔๐ ซึ่งเป็นไปตามมาตรา ๗ วรรคหนึ่ง (๔) แห่งพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. ๒๕๒๖ มิฉะนั้น จะมีความผิดตามมาตรา ๑๑ แห่งพระราชบัญญัติฉบับเดียวกัน ยกเว้นเฉพาะผู้ที่มีบัตรประจำตัวประชาชนอยู่แล้วและบัตรดังกล่าวยังไม่หมดอายุ

จึงเรียนมาเพื่อโปรดแจ้งอำเภอ กิ่งอำเภอ เขต เทศบาลและเมืองพัทยา ทราบเพื่อเป็นแนวทางปฏิบัติ และให้แจ้งมีสยิตต่าง ๆ ประชาสัมพันธ์เรื่องดังกล่าวนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

_____

(นายไพโรจน์ พรหมสาส์น)
รองอธิบดี ปฏิบัติราชการแทน
อธิบดีกรมการปกครอง

สำนักงานบริหารการทะเบียน

โทร. (๐๒) ๒๘๑๕๕๑๔

ที่ มท ๐๓๑๐.๓/ว ๐๘๙

กรมการปกครอง
ถนนอัษฎางค์ กท ๑๐๒๐๐

๑๔ มกราคม ๒๕๕๑

เรื่อง บุคคลไม่ปรากฏชื่อสกุลขอมีบัตรประจำตัวประชาชน

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัด ทุกจังหวัด และปลัดกรุงเทพมหานคร

อ้างถึง พระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. ๒๕๒๖

ด้วยกรมการปกครองได้รับการหารือจากสำนักทะเบียนหลายแห่ง กรณีการขอมีบัตร และการออกบัตรประจำตัวประชาชนให้แก่บุคคลซึ่งตามหลักฐานทะเบียนบ้านมีแต่ชื่อตัวไม่ปรากฏชื่อสกุลว่าจะสามารถดำเนินการได้หรือไม่อย่างไร โดยประเด็นเรื่องนี้กรมการปกครอง (กองการสอบสวนและนิติการ) ได้มีความเห็นว่าตามบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัติชื่อบุคคล พ.ศ. ๒๕๐๕ มาตรา ๕ กำหนดให้ผู้มีสัญชาติไทยต้องมีชื่อตัวและชื่อสกุล ฉะนั้น ในการจัดทำบัตรประจำตัวประชาชนซึ่งตามกฎหมายกำหนดให้ทำได้เฉพาะผู้มีสัญชาติไทยเท่านั้น ผู้ยื่นคำขอมีบัตรจะต้องมีชื่อตัว และชื่อสกุลด้วย เพราะหากไม่มีชื่อสกุลแล้ว พนักงานเจ้าหน้าที่ก็ไม่อาจออกบัตรให้มีรายการครบถ้วนตามที่กฎหมายกำหนดได้

ดังนั้น เพื่อให้การจัดทำบัตรประจำตัวประชาชนเป็นไปโดยถูกต้องตามกฎหมาย จึงให้จังหวัดและกรุงเทพมหานคร ส่งอำเภอ กิ่งอำเภอ เขต เทศบาล และเมืองพัทยา ทุกแห่ง ให้ระงับการออกบัตรประจำตัวประชาชนหรือใบคำขอมีบัตร (บ.ป. ๒) แล้วแต่กรณี แก่บุคคลซึ่งตามหลักฐานทะเบียนบ้าน (ท.ร. ๑๔) มีแต่ชื่อตัว ไม่ปรากฏชื่อสกุล และให้ดำเนินการดังนี้

๑. เมื่อปรากฏบุคคลซึ่งตามหลักฐานทะเบียนบ้านมีแต่ชื่อตัว ไม่ปรากฏชื่อสกุล มายื่นคำขอมีบัตรประจำตัวประชาชน ให้เจ้าหน้าที่แจ้งต่อบุคคลนั้นว่าไม่อาจจัดทำบัตรให้ได้เนื่องจากรายการผู้ขอมีบัตรไม่ครบถ้วนตามกฎหมาย จนกว่าผู้นั้นจะได้มีชื่อสกุลแล้วจึงจะขอมีบัตรได้

๒. ให้เจ้าหน้าที่จัดให้บุคคลดังกล่าวตามข้อ ๑ ยื่นคำขอมีบัตรตามแบบ บ.ป. ๑ ไว้ก่อน โดยการจัดทำคำขอมีบัตรนั้นให้ใช้วิธีการกรอกข้อความด้วยลายมือ (ไม่ต้องบันทึกรายการด้วยคอมพิวเตอร์) และไม่ต้องกำหนดเลขหมายคำขอมีบัตรแต่อย่างใด ทั้งนี้ เพื่อเป็นการป้องกันมิให้ผู้นั้นตกเป็นผู้กระทำความผิดฐานไม่ขอมีบัตรภายในระยะเวลาที่กฎหมายกำหนด โดยในส่วนของพนักงานเจ้าหน้าที่ให้มีคำสั่งในคำขอ บ.ป. ๑ ว่า “ผู้ขอมีสาระสำคัญไม่ครบถ้วนตามกฎหมาย ให้ดำเนินการในเรื่องชื่อสกุลก่อน” แล้วให้ผู้ขอมีบัตรลงชื่อรับทราบในคำขอ บ.ป. ๑ ฉบับนั้นด้วย สำหรับคำขอ บ.ป. ๑ ฉบับดังกล่าวให้แยกเก็บใส่แฟ้มไว้ต่างหากเพื่อใช้เป็นหลักฐานเมื่อบุคคลนั้นมีชื่อสกุลแล้วและได้ยื่นคำขอมีบัตรอีกครั้ง

๓. ให้อำเภอ กิ่งอำเภอ และเขต ทุกแห่ง แนะนำวิธีการให้ได้มาซึ่งชื่อสกุลแก่บุคคลดังกล่าวข้างต้น และให้อำนวยความสะดวก ตลอดจนเร่งรัดดำเนินการในเรื่องการขอตั้งชื่อสกุลให้รวดเร็วภายในระยะเวลาที่ระเบียบกำหนดไว้

๔. ให้ประชาสัมพันธ์เพื่อแจ้งประชาชนในพื้นที่ทราบโดยทั่วกันว่า บุคคลซึ่งตามหลักฐานทะเบียนบ้านมีแต่ชื่อตัว ไม่ปรากฏชื่อสกุล ไม่สามารถขอมีบัตรประจำตัวประชาชนได้จนกว่าจะได้ดำเนินการตั้งชื่อสกุลหรือขอใช้ชื่อสกุลร่วมกับเจ้าของชื่อสกุลอื่นให้เรียบร้อยก่อน ซึ่งตามขั้นตอนของทางราชการสามารถดำเนินการได้อย่างสะดวก รวดเร็ว

จึงเรียนมาเพื่อโปรดดำเนินการต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(นายไพโรจน์ พรหมสาส์น)
รองอธิบดี ปฏิบัติราชการแทน
อธิบดีกรมการปกครอง

สำนักบริหารการทะเบียน
ส่วนบัตรประจำตัวประชาชน
โทร (๐๒) ๒๘๑-๕๘๑๔

ที่ มท ๐๓๐๙.๒/ว ๘๒๙

กระทรวงมหาดไทย

ถนนอัษฎางค์ กทม. ๑๐๒๐๐

๙ มีนาคม ๒๕๕๙

เรื่อง ชักซ้อมแนวทางปฏิบัติการอำนวยความสะดวกด้านงานทะเบียนและบัตรประจำตัวประชาชน
ให้คนพิการ

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัด ทุกจังหวัดและปลัดกรุงเทพมหานคร

- อ้างอิง ๑. หนังสือกรมการปกครอง ที่ มท ๐๔๐๘/๕๓๖๓๗ ลงวันที่ ๒๘ พฤษภาคม ๒๕๓๓
๒. หนังสือกรมการปกครอง ที่ มท ๐๓๑๐.๓/ว ๒๓๕ ลงวันที่ ๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๓๘
๓. หนังสือสำนักทะเบียนกลาง ที่ มท ๐๓๑๐.๑/ว ๖ ลงวันที่ ๓ มีนาคม ๒๕๓๘
๔. หนังสือกรมการปกครอง ที่ มท ๐๓๑๐.๓/ว ๕๓๐ ลงวันที่ ๑ มีนาคม ๒๕๕๕

ตามหนังสือที่อ้างถึง กรมการปกครองได้สั่งการเพื่อกำชับนายอำเภอ ปลัดอำเภอ
ผู้เป็นหัวหน้าประจำกิ่งอำเภอ ผู้อำนวยการเขต ปลัดเทศบาล และหัวหน้าสำนักปลัดเมืองพัทยา
ให้ทบทวนบทบาทของผู้ได้บังคับบัญชาทุกระดับในเรื่องการบริการประชาชน และทำความเข้าใจแจ้ง
เจ้าหน้าที่เกี่ยวกับสิทธิและหน้าที่ ซึ่งคนพิการพึงมีพึงปฏิบัติตามกฎหมายว่าด้วยการทะเบียนราษฎร
และกฎหมายว่าด้วยบัตรประจำตัวประชาชนโดยถือเป็นนโยบายที่จะต้องอำนวยความสะดวกให้แก่
คนพิการทุกประเภทที่ติดต่อขอดำเนินการตามกฎหมายดังกล่าว หากเจ้าหน้าที่ปฏิเสธการให้บริการ
แก่คนพิการโดยไม่มีเหตุผลสมควร หรือกลั่นแกล้งหน่วงเหนี่ยวประวิงเวลาจนทำให้คนพิการได้รับ
ความเดือดร้อน ขอให้พิจารณาโทษทางวินัยตามควรแก่กรณี นั้น

คณะกรรมการที่ปรึกษาด้านคนพิการได้มีหนังสือถึงเลขาธิการรัฐมนตรีว่ากฎกระทรวง
กำหนดบุคคลซึ่งได้รับการยกเว้นไม่ต้องมีบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. ๒๕๔๘ ออกตามพระราชบัญญัติ
บัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. ๒๕๒๖ กำหนดให้ผู้มีกายพิการเดินไม่ได้ หรือเป็นใบ้ หรือตาบอดทั้งสองข้าง
หรือจิตฟั่นเฟือนไม่สมประกอบ ได้รับการยกเว้นไม่ต้องทำบัตรประจำตัวประชาชนทำให้คนพิการบางคน
ถูกปฏิเสธในการทำบัตรประจำตัวประชาชน คนพิการระดับค่อนข้างมากไม่สามารถเดินทางมาทำบัตร
ประจำตัวประชาชนได้ ทำให้คนพิการที่ไม่มีบัตรประจำตัวประชาชนไม่ได้รับประโยชน์ตามสิทธิที่พึงมีพึงได้
ตามกฎหมายแม้กรมการปกครองจะได้มีหนังสือขอให้นายทะเบียนอำนวยความสะดวกในการออกบัตร
ประจำตัวประชาชนให้แก่คนพิการ แต่ปัญหาคนพิการที่ไม่มีบัตรประจำตัวประชาชนก็ยังคงมีอยู่ในทุกวันนี้
เพราะนายทะเบียนเข้าใจว่า คนพิการเมื่อได้รับการยกเว้นไม่ต้องทำบัตรประจำตัวประชาชนนายทะเบียน

ก็ไม่จำเป็นต้องทำบัตรประจำตัวประชาชนให้ จึงขอให้พิจารณาจัดทำบัตรประจำตัวประชาชน ให้กับคนพิการทุกคน โดยพิจารณาให้แก่กลุ่มคนพิการเป็นกลุ่มลำดับแรก ๆ และเมื่อกระทรวงมหาดไทยแก้ไขกฎกระทรวงกำหนดบุคคลซึ่งได้รับการยกเว้นไม่ต้องมีบัตรประจำตัวประชาชนขอให้พิจารณายกเลิกให้กลุ่มคนพิการอยู่ในกลุ่มที่ได้รับการยกเว้นไม่ต้องทำบัตรประจำตัวประชาชน

กระทรวงมหาดไทยพิจารณาแล้วมีความเห็นดังนี้

๑. การจัดทำบัตรประจำตัวประชาชนให้กับคนพิการทุกคน ควรเป็นไปตามความประสงค์และความสมัครใจของคนพิการแต่ละราย

๒. กฎหมายว่าด้วยบัตรประจำตัวประชาชน ไม่มีบทบัญญัติที่ห้ามมิให้คนพิการขอมีบัตรประจำตัวประชาชนแต่อย่างใด

๓. ตามหลักการของกฎกระทรวงที่กำหนดให้คนพิการได้รับการยกเว้นไม่ต้องมีบัตรกำหนดไว้เพียง ๔ ประเภท คือ ผู้มีกายพิการเดินไม่ได้ หรือเป็นใบ้ หรือตาบอดทั้งสองข้าง หรือจิตฟั่นเฟือน ไม่สมประกอบ เท่านั้น ทั้งนี้ เพื่อเป็นการคุ้มครองและระวังกษาประโยชน์ มิให้ต้องเป็นภาระของคนพิการ รวมทั้งเพื่อมิให้คนพิการต้องตกเป็นผู้ต้องหาและได้รับโทษทางอาญาในความผิดฐานไม่มีบัตรประจำตัวประชาชนอีกด้วย หากคนพิการประสงค์จะขอมีบัตรประจำตัวประชาชน ย่อมทำได้เช่นเดียวกันตามความในมาตรา ๕ วรรคสี่ แห่งพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. ๒๕๒๖ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๔๒ และเสียค่าธรรมเนียม ๒๐ บาท ทั้งนี้ โดยจะได้รับการอำนวยความสะดวกจากอำเภอ กิ่งอำเภอ เทศบาล เมืองพัทยา และกรุงเทพมหานคร เป็นกรณีพิเศษ ดังนั้น หลักการและแนวทางปฏิบัติในปัจจุบัน จึงเป็นไปเพื่อให้เกียรติรักษาสิทธิ์และความเสมอภาค อันเป็นประโยชน์สูงสุดของคนพิการโดยส่วนรวมแล้ว

ฉะนั้น เพื่อสนองนโยบายของรัฐในด้านการยุติธรรมและสิทธิมนุษยชน ตลอดจนส่งเสริมให้คนพิการได้รับโอกาสเสมอภาคเท่าเทียมกับคนปกติทั่วไปที่พึงได้รับการด้านการทะเบียนและบัตรประจำตัวประชาชนจากรัฐ จึงให้จังหวัด ทุกจังหวัดและกรุงเทพมหานครแจ้งให้อำเภอ กิ่งอำเภอ สำนักงานเขต เทศบาล และเมืองพัทยา เพื่อรับทราบปัญหาของคนพิการดังกล่าวและชักซ้อมแนวทางปฏิบัติการอำนวยความสะดวกด้านงานทะเบียนและบัตรประจำตัวประชาชนให้คนพิการตามแนวทางที่กรมการปกครองกำหนดไว้แล้ว เป็นกรณีพิเศษต่อไป ดังนี้

๑. การขอมีบัตรของคนพิการ

๑.๑ ให้ผู้ขอลงลายมือชื่อ พิมพ์ลายนิ้วมือ กรณีคนพิการที่ไม่มีนิ้วมือให้ยกเว้นไม่ต้องพิมพ์ลายนิ้วมือลงในคำขอ ป.ป. ๑ และในการมอบบัตร ให้พนักงานเจ้าหน้าที่แจ้งรหัสบุคคล (Pin Code) เพื่อประโยชน์ในการยืนยันตัวบุคคล ให้การคุ้มครองและรักษาสิทธิ์ให้แก่คนพิการ รวมทั้งเพื่อประโยชน์ของคนพิการที่จะใช้บัตรประจำตัวประชาชนแสดงรายละเอียดเกี่ยวกับบุคคลเพียงใบเดียว

๑.๒ คนพิการที่พูดไม่ได้ เช่น คนใบ้ ให้พิจารณาจากพฤติกรรมอื่นประกอบเช่น อาจเขียนหนังสือสอบถาม หรือถามด้วยการชี้ตัวบัตรประจำตัวประชาชนประกอบแล้วให้ตอบด้วยการพยักหน้าหรือใช้สื่ออื่น ๆ เป็นต้น

๑.๓ คนพิการประเภทจิตฟั่นเฟือนไม่สมประกอบ ไม่สามารถแสดงความสามารถ ขอมีบัตรด้วยตนเองได้ให้สอบถามและบันทึกปากคำบุคคลที่พามาให้ปรากฏข้อเท็จจริงในเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างผู้ยื่นคำขอสมัครกับคนพิการและความจำเป็นที่จะต้องขอมีบัตรของคนพิการดังกล่าวโดยบุคคลที่พามาติดต่อขอมีบัตรนั้นจะต้องเป็นญาติ ผู้ปกครอง หรือผู้อนุบาลหรือผู้พิทักษ์ (มีคำสั่งศาลแต่งตั้งให้เป็นผู้อนุบาลหรือผู้พิทักษ์) ส่วนการลงลายมือชื่อในฐานะผู้ยื่นคำขอมีบัตรให้พนักงานเจ้าหน้าที่พิมพ์ลายนิ้วหัวแม่มือขวาหรือซ้ายของคนพิการ และให้บุคคลที่พามาลงลายมือชื่อไว้ในคำขอ บ.ป. ๑ ด้วยพร้อมทั้งหมายเหตุลงในคำขอ บ.ป. ๑ ให้ชัดเจนว่า “บุคคลพิการจิตฟั่นเฟือนไม่สมประกอบ”

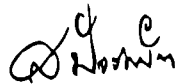
๒. การอำนวยความสะดวกด้านงานทะเบียนและบัตร

๒.๑ สังกัษนายทะเบียน ปลัดอำเภอผู้เป็นหัวหน้าประจำกิ่งอำเภอ ผู้อำนวยการเขต ปลัดเทศบาลและหัวหน้าสำนักปลัดเมืองพัทยา ให้ทบทวนบทบาทของผู้ได้บังคับบัญชาทุกระดับในเรื่องการบริการประชาชน และทำความเข้าใจแจ้งเจ้าหน้าที่เกี่ยวกับสิทธิและหน้าที่ซึ่งคนพิการพึงมีพึงปฏิบัติ ตามกฎหมายว่าด้วยการทะเบียนราษฎร และกฎหมายว่าด้วยบัตรประจำตัวประชาชนโดยถือเป็นนโยบายที่จะต้องอำนวยความสะดวกให้แก่คนพิการทุกประเภทที่ติดต่อขอดำเนินการตามกฎหมายดังกล่าว หากเจ้าหน้าที่ปฏิเสธการให้บริการแก่คนพิการ โดยไม่มีเหตุผลสมควรหรือกลั่นแกล้งหน่วงเหนี่ยวประวิงเวลาจนทำให้คนพิการได้รับความเดือดร้อน ขอให้พิจารณาโทษทางวินัยตามควรแก่กรณี

๒.๒ คนพิการที่มาร้องขอแจ้งการเกิดเกินกำหนดเวลา หรือขอเพิ่มชื่อในทะเบียนบ้าน โดยให้ถือปฏิบัติว่า หากผู้ร้องมีหน่วยราชการที่มีหน้าที่ให้ความสงเคราะห์ดูแลให้การรับรองหรือแสดงเอกสารรับรองความพิการ ตามแบบที่กำหนดตามกฎหมายกระทรวง ฉบับที่ ๒ (พ.ศ. ๒๕๓๗) ออกตามความในพระราชบัญญัติฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการ พ.ศ. ๒๕๓๔ อย่างใดอย่างหนึ่งแล้ว ให้นายทะเบียนพิจารณาดำเนินการตามคำร้องทันที โดยสอบสวนเจ้าบ้าน สอบสวนบิดาหรือมารดา (ถ้ามี) ประกอบหลักฐานเท่านั้น เพื่อให้ได้รายละเอียดเกี่ยวกับคนพิการ ไม่จำเป็นต้องสอบสวนพยานบุคคลอื่นใดอีก

จึงเรียนมาเพื่อทราบและสั่งการให้อำเภอ กิ่งอำเภอ สำนักงานเขต เทศบาล และเมืองพัทยาถือเป็นแนวทางปฏิบัติต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(นายสุจริต ปัจฉิมนันท์)

ปลัดกระทรวงมหาดไทย

กรมการปกครอง

สำนักบริหารการทะเบียน

โทร ๐-๒๗๙๑-๗๖๑๒ ถึง ๗๖๑๓

ที่ มท ๐๓๐๙.๒/ว ๗๕๕๒

กรมการปกครอง
ถนนอัษฎางค์ กทม. ๑๐๒๐๐

๒๖ มิถุนายน ๒๕๕๐

เรื่อง แนวทางปฏิบัติกรณีพระภิกษุ สามเณร ขอมิบัติประจำตัวประชาชน

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัดทุกจังหวัด และปลัดกรุงเทพมหานคร

- อ้างถึง ๑. ระเบียบกรมการปกครองว่าด้วยการจัดทำบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. ๒๕๓๘ และฉบับแก้ไขเพิ่มเติม
๒. หนังสือกรมการปกครอง ที่ มท ๐๔๐๘/ว ๙๒๕ ลงวันที่ ๒๓ สิงหาคม ๒๕๓๓
๓. หนังสือกรมการปกครอง ที่ มท ๐๓๐๙.๓/ว ๑๕๐๐ ลงวันที่ ๒๐ สิงหาคม ๒๕๔๖

ด้วยกรมการปกครอง ได้รับการสอบถามจากสำนักทะเบียนต่างๆ เกี่ยวกับแนวทางปฏิบัติกรณีพระภิกษุ สามเณร ขอมิบัติประจำตัวประชาชน ว่าสามารถดำเนินการให้ได้หรือไม่ เนื่องจากพระภิกษุ สามเณร เป็นบุคคลซึ่งได้รับการยกเว้น จะมีระเบียบ กฎหมาย มติหรือประกาศมหาเถรสมาคมที่เกี่ยวข้องห้ามไว้หรือไม่ หากสามารถทำได้ จะดำเนินการอย่างไร

กรมการปกครอง พิจารณาแล้วเห็นว่า เพื่อให้แนวทางปฏิบัติของสำนักทะเบียนเป็นไปตามกฎหมายและระเบียบปฏิบัติ ขณะเดียวกันเพื่อเป็นการป้องกันมิให้พระภิกษุ สามเณร ต้องกระทำการอันเป็นการฝ่าฝืนประกาศของมหาเถรสมาคม รวมทั้งเพื่อให้การจัดทำบัตรประจำตัวประชาชนให้แก่พระภิกษุ สามเณร ที่ประสงค์จะทำบัตรประจำตัวประชาชน เป็นไปในแนวทางเดียวกัน จึงวางแนวทางปฏิบัติกรณีพระภิกษุ สามเณรขอมิบัติประจำตัวประชาชน ดังนี้

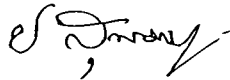
๑. เมื่อพนักงานเจ้าหน้าที่ได้รับคำขอมิบัติจากพระภิกษุ สามเณร ที่ประสงค์จะทำบัตรประจำตัวประชาชน ให้ตรวจสอบหลักฐานว่า รายการต่างๆ ในทะเบียนบ้านของวัด เช่น คำนำหน้านามหรือวงเล็บชื่อตัว ชื่อสกุลต่อท้ายสมณศักดิ์ กรณีเป็นพระภิกษุที่ได้รับพระราชทานสมณศักดิ์ตรงกับรายการที่ระบุในหนังสือสุทธินามสำหรับพระภิกษุ สามเณร หรือไม่ หากถูกต้องตรงกันและมีหลักฐานเอกสารประกอบอื่น ๆ ตามระเบียบกรมการปกครองว่าด้วยการจัดทำบัตรประจำตัวประชาชนกำหนด เช่น สูติบัตร บัตรเติม เป็นต้น ครบถ้วนให้พิจารณาดำเนินการจัดทำบัตรประจำตัวประชาชนให้พระภิกษุ สามเณรทันทีโดยไม่ต้องดำเนินการตามหนังสือ ปค. ที่ มท ๐๔๐๘/ว ๙๒๕ ลงวันที่ ๒๓ สิงหาคม ๒๕๓๓

๒. หากตรวจสอบแล้วปรากฏว่าสำเนาทะเบียนบ้านที่พระภิกษุ สามเณร นำมาแสดงเป็นสำเนาทะเบียนบ้านฉบับเจ้าบ้าน ให้แนะนำพระภิกษุ สามเณร ให้แจ้งย้ายที่อยู่จากทะเบียนบ้าน

ฉบับเจ้าบ้านเข้าทะเบียนบ้านฉบับของวัด แล้วขอแก้ไขคำนำหน้านาม หรือสมณศักดิ์ โดยวงเล็บชื่อตัว ชื่อสกุล ต่อท้ายสมณศักดิ์ ให้ถูกต้องตรงกับที่ระบุในหนังสือสุทธิของพระภิกษุ สามเณรแล้วจึงจัดทำ บัตรประจำตัวประชาชนให้ต่อไป แต่หากพระภิกษุ สามเณร ยังคงยืนยันที่จะใช้สำเนาทะเบียนบ้าน ฉบับเจ้าบ้าน หรือสำเนาทะเบียนบ้านฉบับของวัด ที่ยังไม่ได้แก้ไขคำนำหน้านามให้เป็น “พระ” หรือ “สามเณร” หรือสมณศักดิ์ โดยวงเล็บชื่อตัว ชื่อสกุล ต่อท้ายสมณศักดิ์ กรณีพระภิกษุที่ได้รับพระราชทาน สมณศักดิ์ เป็นหลักฐานในการทำบัตรประจำตัวประชาชนก็ให้พนักงานเจ้าหน้าที่จัดทำบัตรประจำตัว ประชาชนให้ และให้ดำเนินการตามหนังสือ ปค.ที่ มท. ๐๔๐๘/ว ๙๒๕ ลงวันที่ ๒๓ สิงหาคม ๒๕๓๓ เรื่องแนวทางปฏิบัติกรณีพระภิกษุ สามเณร ขอมิบัตรประจำตัวประชาชน อันเป็นการฝ่าฝืนประกาศ มหาเถรสมาคม เมื่อวันที่ ๒๔ พฤศจิกายน ๒๕๓๙ เรื่อง ภิกษุ สามเณร เซ็นนามแสดงภาวะไม่แน่นอน ว่าเป็นบรรพชิตหรือคฤหัสถ์

จึงเรียนมาเพื่อโปรดสั่งการให้อำเภอ กิ่งอำเภอ เขต เทศบาล และเมืองพัทยา ถือเป็น แนวทางปฏิบัติต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(นายชาญชัย สุนทรมัญญ์)

อธิบดีกรมการปกครอง

สำนักบริหารการทะเบียน
ส่วนบัตรประจำตัวประชาชน
โทร ๐-๒๗๙๑-๗๖๑๒
โทรสาร ๐-๒๙๐๖-๙๒๗๙

“ดำรงธรรมนำไทยใสสะอาด”

ที่ มท ๐๓๐๙.๓/ว ๑๕๐๐

กรมการปกครอง
ถนนอัษฎางค์ กทม. ๑๐๒๐๐

๒๐ สิงหาคม ๒๕๕๖

เรื่อง การใช้คำนำหน้านามของพระภิกษุ สามเณร

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัด ทุกจังหวัด และปลัดกรุงเทพมหานคร

อ้างถึง หนังสือกรมการปกครอง ที่ มท ๐๓๐๒/ว๔๔๕ ลงวันที่ ๓๐ มีนาคม ๒๕๓๖

ตามหนังสือที่อ้างถึง ให้ส่งสำเนาหนังสือกรมการปกครอง ที่ มท ๐๓๐๒/๑๑๙๖๙ ลงวันที่ ๓๐ มีนาคม ๒๕๓๖ ต่อขอหารือกรุงเทพมหานคร เรื่อง การใช้คำนำหน้านามของพระภิกษุในทางราชการ เพื่อผู้ว่าราชการจังหวัด ทุกจังหวัด ทราบและแจ้งให้นายทะเบียนท้องที่ทุกแห่งทราบและถือปฏิบัติ นั้น

เนื่องจากปัจจุบันสำนักทะเบียนหลายแห่งประสบปัญหาในทางปฏิบัติเกี่ยวกับการใช้คำนำหน้านามของพระภิกษุ สามเณร และการระบุสมณศักดิ์ที่ได้รับพระราชทานของพระภิกษุในทะเบียนบ้านของวัด ประกอบกับเลขาธิการมหาเถรสมาคม ได้แจ้งมติมหาเถรสมาคม ครั้งที่ ๒๐/๒๕๕๖ เมื่อวันที่ ๑๑ สิงหาคม ๒๕๕๖ เรื่องการใช้คำนำหน้านามของพระภิกษุ สามเณร ฉะนั้น จึงยกเลิกหนังสือกรมการปกครอง ที่ มท ๐๓๐๒/ว ๔๔๕ ลงวันที่ ๓๐ มีนาคม ๒๕๓๖ หนังสือกรมการปกครอง ที่ มท ๐๓๐๒/๑๑๙๖๙ ลงวันที่ ๓๐ มีนาคม ๒๕๓๖ และให้ถือปฏิบัติเกี่ยวกับการใช้คำนำหน้านามของพระภิกษุ สามเณร และการระบุสมณศักดิ์ที่ได้รับพระราชทาน ของพระภิกษุในทะเบียนบ้านของวัด ดังนี้

๑. การระบุสมณศักดิ์ที่ได้รับพระราชทานของพระภิกษุในทะเบียนบ้านของวัดให้พิจารณา ดำเนินการตามระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการทะเบียนชื่อบุคคล พ.ศ. ๒๕๐๖ ข้อ ๔ โดยอนุโลม ทั้งนี้ให้ดำเนินการโดยพิจารณาจากหลักฐานหนังสือสุทธิประกอบกับหลักฐานการได้รับพระราชทาน สมณศักดิ์ ของพระภิกษุ และเพื่อประโยชน์ในการบริหารงานทะเบียนราษฎร ให้ระบุชื่อตัว ชื่อสกุล ของพระภิกษุ ประกอบด้วย โดยวงเล็บต่อท้ายสมณศักดิ์ที่ได้รับพระราชทาน

๒. การใช้คำนำหน้านามของพระภิกษุที่ไม่เคยได้รับพระราชทานสมณศักดิ์ในทะเบียนบ้านของวัดให้ใช้คำว่า “พระ” เป็นคำนำหน้านาม โดยให้ใช้คำว่า “พระ” และตามด้วย ชื่อตัว ชื่อสกุล ของพระภิกษุ

๓. การใช้คำนำหน้านามของสามเณร ในทะเบียนบ้านของวัด ให้ใช้คำว่า “สามเณร” เป็นคำนำหน้านาม โดยให้ใช้คำว่า “สามเณร” แล้วตามด้วย ชื่อตัว ชื่อสกุล ของสามเณร

ให้สำนักทะเบียนตรวจสอบทะเบียนบ้านของวัดในเขตพื้นที่ที่มีการลงรายการของพระภิกษุ สามเณรไว้แล้ว หากพบว่ายังมีข้อบกพร่องหรือมีการลงรายการที่ไม่สอดคล้องตามแนวทางหนังสือนี้ ให้พิจารณาดำเนินการปรับปรุงแก้ไข โดยประสานขอข้อมูลเอกสารหลักฐานจากเจ้าบ้านในทะเบียนบ้านของวัด เช่น สำเนาหนังสือสุทธิ สำเนาหลักฐานการได้รับพระราชทานสมณศักดิ์ เป็นต้น เพื่อประกอบการพิจารณาดำเนินการ ทั้งนี้ในการดำเนินการปรับปรุงแก้ไขรายการขอให้สำนักทะเบียนพิจารณาดำเนินการด้วยความระมัดระวัง มิให้ส่งผลกระทบต่อการศึกษาของพระภิกษุ สามเณร

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ และแจ้งให้นายทะเบียนท้องถิ่นและถือปฏิบัติต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(นายปริญญา อุดมทรัพย์)
รองอธิบดี ปฏิบัติราชการแทน
อธิบดีกรมการปกครอง

สำนักบริหารการทะเบียน
ส่วนการทะเบียนทั่วไป
โทร. ๐-๒๗๙๑-๗๐๑๘

ที่ มท ๐๓๐๙.๓/ว ๒๐๐๒๒

กรมการปกครอง
ถนนอัษฎางค์ กทม. ๑๐๒๐๐

๓ พฤศจิกายน ๒๕๕๒

เรื่อง การใช้คำนำหน้านามของพระภิกษุ สามเณร

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัด ทุกจังหวัด และปลัดกรุงเทพมหานคร

อ้างถึง หนังสือกรมการปกครอง ที่ มท ๐๓๐๙.๓/ว ๑๕๐๐ ลงวันที่ ๒๐ สิงหาคม ๒๕๕๖

สิ่งที่ส่งมาด้วย สำเนาหนังสือสำนักเลขาธิการมหาเถรสมาคม ที่ พศ ๐๐๐๖/๐๗๕๕๖ ลงวันที่ ๒๘
กันยายน ๒๕๕๒ จำนวน ๑ ชุด

ตามที่ได้กำหนดแนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับการใช้คำนำหน้านามของพระภิกษุ สามเณร
ในทะเบียนบ้านของวัด ทั้งในกรณีที่ได้รับพระราชทานสมณศักดิ์ และกรณีไม่เคยได้รับพระราชทานสมณศักดิ์
มาให้ทราบแล้วนั้น

กรมการปกครองขอเรียนว่า ในการประชุมมหาเถรสมาคม ครั้งที่ ๑๘/๒๕๕๒ เมื่อวันที่
๒๑ สิงหาคม ๒๕๕๒ พิจารณาเห็นว่า เพื่อเป็นการอุปถัมภ์พระพุทธศาสนา และเป็นการยกย่องสรรเสริญ
พระภิกษุ ผู้มีมานะอดทน มุ่งมานะในการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกบาลี ซึ่งถือว่าเป็นการรักษา
พระพุทธพจน์ และพระพุทธศาสนาอีกประการหนึ่ง จึงมีมติที่ ๔๒๒/๒๕๕๒ ให้ใช้คำว่า “พระมหา”
เป็นคำนำหน้าชื่อพระภิกษุที่สอบได้เปรียญธรรม ๓ ประโยคขึ้นไปได้ ดังนั้น หากพระภิกษุที่สอบได้
เปรียญธรรม ๓ ประโยคขึ้นไปนำหลักฐานเอกสารประกาศนียบัตรสอบได้เปรียญธรรมมาแสดงเพื่อ
ขอเปลี่ยนคำนำหน้านามในทะเบียนบ้านของวัด และนายทะเบียนตรวจสอบแล้วเห็นว่าถูกต้อง ให้แก้ไข
ใช้คำว่า “พระมหา” เป็นคำนำหน้านาม โดยระบุคำว่า “พระมหา” แล้วตามด้วย ชื่อตัว ชื่อสกุล ของพระภิกษุ

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ และแจ้งให้นายทะเบียนท้องที่ทราบ และถือปฏิบัติต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(นายนิรันดร์ กันยานมิตร)

รองอธิบดี ปฏิบัติราชการแทน

อธิบดีกรมการปกครอง

สำนักบริหารการทะเบียน

ส่วนการทะเบียนทั่วไป

โทร.๐-๒๗๙๑-๗๐๑๗-๙

โทรสาร ๐-๒๗๙๑-๗๐๔๓

ด่วนที่สุด

ที่ มท ๐๓๐๙.๒/ว ๒๐

กระทรวงมหาดไทย

ถนนอัษฎางค์ กทม. ๑๐๒๐๐

๖ พฤษภาคม ๒๕๕๒

เรื่อง การอำนวยความสะดวกเพื่อทำบัตรประจำตัวประชาชน

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัด ทุกจังหวัด และปลัดกรุงเทพมหานคร

อ้างถึง ๑. หนังสือกรมการปกครอง ที่ มท ๐๓๐๙.๒/ว ๑๕๗๑ ลงวันที่ ๓๐ มกราคม ๒๕๕๒

๒. หนังสือกรมการปกครอง ด่วนที่สุด ที่ มท ๐๓๐๙.๒/ว ๒๘๕๗ ลงวันที่ ๑๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๒

๓. หนังสือกรมการปกครอง ด่วนที่สุด ที่ มท ๐๓๐๙.๒/ว ๒๘๘๖ ลงวันที่ ๒๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๒

สิ่งที่ส่งมาด้วย สำเนาจดหมายร้องเรียน จำนวน ๑ ฉบับ

ตามที่ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย (นายชวรัตน์ ชาญวีรกูล) ได้มอบนโยบายเกี่ยวกับการบริการประชาชน เมื่อวันที่ ๘ มกราคม ๒๕๕๒ และกรมการปกครองได้แจ้งให้จังหวัด และกรุงเทพมหานคร ดำเนินการโครงการเร่งรัดจัดทำบัตรประจำตัวประชาชนแบบอเนกประสงค์ (Smart Card) ให้แก่ประชาชนทั่วประเทศ ปี พ.ศ. ๒๕๕๒ ตั้งแต่วันที่ ๑ มีนาคม ๒๕๕๒ ถึง ๓๐ กันยายน ๒๕๕๒ ประกอบกับกระทรวงสาธารณสุข ได้มีนโยบายที่จะให้ประชาชนใช้บัตรประจำตัวประชาชนแบบอเนกประสงค์ (Smart Card) แทนบัตรประกันสุขภาพถ้วนหน้า (บัตรทอง) นั้น

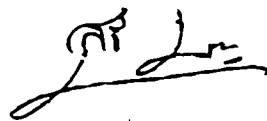
จากการตรวจสอบและติดตามงานการให้บริการทำบัตรประจำตัวประชาชนแบบอเนกประสงค์ (Smart Card) พบว่าขณะนี้ประชาชนเป็นจำนวนมาก ไปใช้บริการเพื่อขอทำบัตรประจำตัวประชาชนที่อำเภอ เขต เทศบาลและเมืองพัทยา แต่มีเจ้าหน้าที่ท้องถิ่น (เทศบาล) บางแห่งปฏิเสธหรือไม่อำนวยความสะดวกในการจัดทำบัตรประจำตัวประชาชน เช่น อ้างว่าให้ประชาชนไปใช้บริการทำบัตรประจำตัวประชาชนในท้องที่ที่ผู้ยื่นคำขอมีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้าน หรือให้ไปใช้บริการ ณ ที่ว่าการอำเภอที่อยู่ใกล้เคียง หรือจะต้องไปแจ้งย้ายทะเบียนบ้านเข้ามาอยู่ในเขตเทศบาลก่อน เป็นต้น กระทรวงมหาดไทยขอแจ้งให้ทราบว่าสำนักงานเขต (ของกรุงเทพมหานคร) เทศบาลนคร เทศบาลเมือง เทศบาลตำบล (บางแห่ง) และเมืองพัทยา รวม ๒๐๐ แห่ง เป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งกระทรวงมหาดไทยได้มอบงานบัตรประจำตัวประชาชนให้ดำเนินการ ตั้งแต่วันที่ ๑ มกราคม ๒๕๓๑ เป็นต้นมา มีหน้าที่ในการจัดทำบัตรประจำตัวประชาชนตามกฎหมายว่าด้วยบัตรประจำตัวประชาชน โดยกฎกระทรวง ฉบับที่ ๑๘ (พ.ศ. ๒๕๔๒) และฉบับแก้ไขเพิ่มเติม ออกตามความในพระราชบัญญัติ บัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. ๒๕๒๖ ข้อ ๖ (๑) กำหนดให้ผู้ซึ่งมีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านในท้องที่ ซึ่งกระทรวงมหาดไทยประกาศกำหนดให้เป็นท้องที่

จังหวัดสำหรับการออกบัตรด้วยระบบคอมพิวเตอร์สามารถยื่นคำขอ ณ ที่ว่าการอำเภอ กิ่งอำเภอ สำนักงานเขต สำนักงานเทศบาล หรือศาลาว่าการเมืองพัทยา แห่งใดแห่งหนึ่งก็ได้ การที่เจ้าหน้าที่เทศบาลบางแห่งปฏิเสธการให้บริการทำบัตรประจำตัวประชาชน โดยอ้างว่าผู้ยื่นคำขอเป็นบุคคลที่มีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านต่างท้องที่ จึงเป็นการเลือกปฏิบัติ และอาจเข้าข่ายความผิดทางวินัย จะเป็นเหตุให้เกิดปัญหาร้องเรียนหรือการฟ้องคดีต่อศาลปกครองและการกระทำดังกล่าวอาจถือได้ว่าเป็นการละเว้นการปฏิบัติหน้าที่ได้ เนื่องจากปัจจุบันกรมการปกครองได้เชื่อมโยง เครือข่ายระบบการจัดทำบัตรประจำตัวประชาชนด้วยระบบคอมพิวเตอร์ออนไลน์ทั่วประเทศแล้ว การปฏิเสธการทำบัตรประจำตัวประชาชนดังกล่าว จึงไม่เกิดผลดีแก่ราชการโดยรวม และสร้างความเสียหายต่อภาพลักษณ์ในการให้บริการประชาชนของกระทรวงมหาดไทยที่ต้องการให้ผู้รับบริการ เกิดความพึงพอใจ ตอนสนองนโยบายของรัฐในการที่จะทำให้ประชาชนมีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นและการสร้างรอยยิ้มให้กับประชาชน ทั้งนี้ บนพื้นฐานของความถูกต้อง ครบถ้วนและรวดเร็วในทุกเรื่อง ด้วยความวิริยะ อุตสาหะ และมีจิตมุ่งบริการ (Service Mind) เน้นประชาชนเป็นศูนย์กลาง

ฉะนั้น เพื่อเป็นการอำนวยความสะดวกแก่ประชาชนอย่างทั่วถึงและเป็นการแก้ไขปัญหาเจ้าหน้าที่เทศบาลปฏิเสธการให้บริการทำบัตรประจำตัวประชาชนดังกล่าว ตลอดจนเพื่อสนองนโยบายของรัฐบาลให้บรรลุวัตถุประสงค์ หากมีกรณีเจ้าหน้าที่เทศบาลปฏิเสธ หรือไม่อำนวยความสะดวกแก่ประชาชนในการจัดทำบัตรประจำตัวประชาชน โดยไม่มีเหตุอันสมควร และทำให้ประชาชนเดือดร้อน โดยอ้างว่าผู้ยื่นคำขอเป็นบุคคลต่างท้องที่ และถ้าสอบสวนแล้วปรากฏว่าพนักงานเจ้าหน้าที่ หรือผู้บังคับบัญชาไม่ได้ปฏิบัติตามแนวทางนี้ ให้ดำเนินการพิจารณาลงโทษทางวินัยฐานบกพร่อง ต่อการปฏิบัติหน้าที่ ไม่ป้องกันมิให้ผู้ได้บังคับบัญชากระทำความผิดวินัย

จึงเรียนมาเพื่อทราบ และสั่งการให้เทศบาลที่รับผิดชอบงานบัตรประจำตัวประชาชน สำนักงานเขตและเมืองพัทยา รวมทั้งแจ้งให้อำเภอติดตามเทศบาลที่อยู่ในเขตความรับผิดชอบได้ถือแนวทางปฏิบัติข้างต้นต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(นายสุธี มากบุญ)

กรมการปกครอง

สำนักบริหารการทะเบียน

ส่วนบัตรประจำตัวประชาชน

โทร. ๐๒ ๗๙๑ - ๗๖๒๓

โทรสาร ๐๒-๙๐๖-๙๒๘๙

รองปลัดกระทรวงมหาดไทย ปฏิบัติราชการแทน

ปลัดกระทรวงมหาดไทย

ที่ มท ๐๓๐๙.๒/ว ๑๒๙๐๘

กรมการปกครอง

ถนนอัษฎางค์ กทม. ๑๐๒๐๐

๒๙ กรกฎาคม ๒๕๕๒

เรื่อง ชักซ้อมแนวทางปฏิบัติการเรียกเก็บเงินจากประชาชนที่มาติดต่อขอรับบริการงานบัตรประจำตัวประชาชน

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัด ทุกจังหวัดและปลัดกรุงเทพมหานคร

ด้วยปรากฏข่าวการร้องเรียนเกี่ยวกับการบริการประชาชนทางสื่อต่าง ๆ เกี่ยวกับการทำงานที่ไม่โปร่งใสของข้าราชการที่ให้บริการงานการทะเบียนและบัตรประจำตัวประชาชน โดยมีการเรียกเก็บเงินค่าเขียนคำร้อง เงินค่าธรรมเนียมการออกบัตร และเงินค่าปรับในการออกบัตรประจำตัวประชาชน การจำหน่ายสินค้าและของพลาสติกใส่บัตรประจำตัวประชาชน หรือของพลาสติกใส่ทะเบียนบ้าน เป็นต้น

กรมการปกครองขอเรียนว่า การเรียกเก็บเงินจากประชาชนที่มาติดต่อขอรับบริการงานบัตรประจำตัวประชาชน หลักการปฏิบัติราชการ คือ เจ้าหน้าที่ของรัฐจะกระทำการใดไปกระทบสิทธิหรือเสรีภาพของประชาชนไม่ได้ เช่น หน่วยงานเรียกเก็บเงินจากผู้มาขอรับบริการ ๕ บาท เป็นค่าเขียนคำร้องไว้จ้างลูกจ้าง เมื่อมีกรณีฟ้องศาลว่า การเรียกเก็บเงินไม่ชอบจึงขอเงินคืน ซึ่งศาลปกครองสูงสุดพิจารณาแล้วว่า หน่วยงานไม่สามารถทำได้เพราะกระทบสิทธิและทรัพย์สินของประชาชน และศาลได้ตรวจสอบแล้วไม่มีกฎหมายบัญญัติให้อำนาจไว้ การกระทำจึงไม่ชอบด้วยกฎหมาย ให้คืนเงินค่าคำร้อง ๕ บาท เป็นต้น ฉะนั้น เพื่อเป็นการป้องกันปัญหาการร้องเรียนเกี่ยวกับการเก็บเงินค่าคำร้องและค่าธรรมเนียมการออกบัตรประจำตัวประชาชน กรมการปกครองพิจารณาแล้ว จึงขอให้จังหวัดและกรุงเทพมหานครสั่งการเพื่อชักซ้อมแนวทางปฏิบัติ ดังนี้

๑. ให้กำชับเจ้าหน้าที่ให้ปฏิบัติงานตามกฎหมายและระเบียบของทางราชการ มิให้แสวงหาผลประโยชน์จากการปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบ และประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนผู้มาขอรับบริการเข้าใจในกรณีที่มีการเรียกเก็บเงินค่าธรรมเนียมและการจำหน่ายสิ่งของที่นอกเหนือจากเงินค่าธรรมเนียมที่ผู้มาขอรับบริการจะต้องจ่าย เช่น ของพลาสติกใส่บัตรประจำตัวประชาชน หรือของพลาสติกใส่ทะเบียนบ้าน เป็นต้น ห้ามมิให้มีการบังคับจำหน่ายสินค้าในลักษณะขายควบกับการจ่ายเงินค่าธรรมเนียมในทุกกรณี

๒. ให้ติดประกาศอัตราค่าธรรมเนียมการออกบัตรในแต่ละกรณีให้ประชาชนมองเห็นได้อย่างชัดเจน เพื่อป้องกันปัญหาการร้องเรียนผ่านสื่อมวลชนเกี่ยวกับพฤติกรรมกรณการให้บริการประชาชนที่ไม่เหมาะสมและการเรียกเก็บค่าธรรมเนียมรวมถึงการเปรียบเทียบปรับ ให้ออกใบเสร็จรับเงินและฉีกมอบให้ผู้มาขอรับบริการไว้เป็นหลักฐานทุกราย

๓. การเรียกเก็บเงินค่าเขียนคำร้อง เงินค่าธรรมเนียมการออกบัตร และเงินค่าปรับ การออกบัตรประจำตัวประชาชน ให้ถือเป็นแนวทางปฏิบัติดังนี้

๓.๑ คำขอมีบัตร (บ.ป. ๑) เป็นเอกสารอย่างหนึ่งที่ต้องทำควบคู่กันไปกับการถ่ายรูป และการออกบัตร อันเป็นหน้าที่ของผู้ยื่นคำขอที่อยู่ในข่ายบังคับของกฎหมายจะต้องปฏิบัติหากฝ่าฝืน จะถูกลงโทษ และถึงแม้ว่า บ.ป. ๑ ดังกล่าวจะมีชื่อเรียกว่า “คำขอมีบัตร” แต่โดยลักษณะของเอกสารแล้วเป็น “ทะเบียน” ที่ปัจจุบันนี้พิมพ์ด้วยระบบคอมพิวเตอร์และใช้เป็นหลักฐานอย่างหนึ่งของทางราชการมิใช่คำร้องที่จะเรียกเก็บเงินค่าจ้างเขียนได้

๓.๒ กรณีการขอตรวจหลักฐานหรือคัดสำเนารายการเกี่ยวกับบัตรที่ถือว่าเป็นสิทธิ ในฐานะผู้มีส่วนได้เสียของผู้มาขอรับบริการ ถึงแม้ว่าผู้มีส่วนได้เสียไม่สามารถเขียนคำร้องได้ด้วยตนเอง และมอบหมายให้ผู้อื่นช่วยเหลือในการเขียนคำร้อง แต่เนื่องจากกระทบกับสิทธิและทรัพย์สินของผู้มาขอรับบริการและไม่มีกฎหมายบัญญัติให้อำนาจไว้ จึงไม่สามารถเรียกเก็บค่าเขียนคำร้องดังกล่าวได้

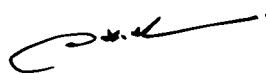
๓.๓ เงินค่าธรรมเนียมการออกบัตร การออกบัตรใหม่หรือเปลี่ยนบัตร และการขอตรวจหลักฐานหรือคัดสำเนา หรือการคัดและรับรองสำเนารายการเกี่ยวกับบัตร ให้เรียกเก็บและออกใบเสร็จรับเงิน ตามอัตราที่กำหนดไว้ในกฎกระทรวง ฉบับที่ ๑๙ (พ.ศ. ๒๕๕๒) ออกตามความในพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. ๒๕๒๖

๓.๔ การเปรียบเทียบผู้กระทำความผิดตามกฎหมายว่าด้วยบัตรประจำตัวประชาชน ในกรณีที่มีโทษปรับสถานเดียว เมื่อผู้ยื่นคำขอยินยอมให้เปรียบเทียบปรับ การเปรียบเทียบปรับดังกล่าว พนักงานเจ้าหน้าที่จะต้องคำนึงถึงพฤติการณ์แห่งการกระทำความผิด ความหนักเบา แห่งข้อหาและฐานะของผู้ต้องหาเป็นสำคัญ ตามระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการเปรียบเทียบปรับคดีความผิดตามกฎหมายว่าด้วยบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. ๒๕๒๘ ข้อ ๖

๔. ให้นายอำเภอ ผู้อำนวยการเขต ปลัดเทศบาลและหัวหน้าสำนักปลัดเมืองพัทยา กวดขันการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ในเรื่องดังกล่าวข้างต้น และให้ตรวจสอบการรายงานผลการออกบัตร การเก็บค่าธรรมเนียมและการเก็บเงินค่าปรับเป็นประจำทุกวัน

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ และสั่งการให้อำเภอ เขต เทศบาลและเมืองพัทยาถือเป็นแนวทางปฏิบัติต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

สำนักบริหารการทะเบียน

ส่วนบัตรประจำตัวประชาชน

โทร. ๐๒-๗๙๑-๗๖๑๒ ถึง ๗๖๑๓

โทรสาร ๐๒-๙๐๖-๙๒๗๙

(นายวงศ์ศักดิ์ สวัสดิ์พาณิชย์)

อธิบดีกรมการปกครอง

ที่ มท ๐๓๐๙.๒/ว ๖๒๙๒

กรมการปกครอง

ถนนอัษฎางค์ กทม. ๑๐๒๐๐

๒๖ มีนาคม ๒๕๕๓

เรื่อง ชักซ้อมแนวทางปฏิบัติการอำนวยความสะดวกด้านงานทะเบียนและบัตรประจำตัวประชาชนให้แก่คนพิการ

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัด ทุกจังหวัดและปลัดกรุงเทพมหานคร

อ้างถึง หนังสือกระทรวงมหาดไทย ด่วนมาก ที่ มท ๐๓๐๙.๒/ว ๖๓๓ ลงวันที่ ๒๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๐

ตามที่กระทรวงมหาดไทยได้มีหนังสือสั่งการเพื่อวางแนวทางปฏิบัติและกำชับนายอำเภอ ผู้อำนวยการเขต ปลัดเทศบาล และหัวหน้าสำนักปลัดเมืองพัทยา ให้ทบทวนบทบาทของผู้ได้บังคับบัญชาทุกระดับในเรื่องการบริการประชาชน และทำความเข้าใจชี้แจงเจ้าหน้าที่เกี่ยวกับสิทธิและหน้าที่ซึ่งคนพิการพึงมีพึงปฏิบัติตามกฎหมายว่าด้วยการทะเบียนราษฎรและกฎหมายว่าด้วยบัตรประจำตัวประชาชน โดยถือเป็นนโยบายที่จะต้องอำนวยความสะดวกให้แก่คนพิการทุกประเภทที่ติดต่อขอดำเนินการตามกฎหมายดังกล่าวเป็นกรณีพิเศษต่อไป หากเจ้าหน้าที่ปฏิเสธการให้บริการแก่คนพิการ โดยไม่มีเหตุผลสมควรหรือกลั่นแกล้งหน่วงเหนี่ยวประวิงเวลา จนทำให้คนพิการได้รับความเดือดร้อน และได้สอบสวนแล้วเป็นจริง จะพิจารณาโทษทางวินัยสถานหนัก นั้น

กรมการปกครองได้รับข้อเสนอแนะจากคณะกรรมการวิสามัญศึกษาปัญหาการบังคับใช้กฎหมายและแนวทางแก้ไขการไร้สถานะและสิทธิของบุคคลในประเทศไทย วุฒิสภา ซึ่งได้พิจารณาเรื่องเกี่ยวกับคนพิการ แล้วมีมติว่า คนพิการที่เสียสิทธิอันเนื่องมาจากการได้รับการยกเว้นไม่ต้องมีบัตรประจำตัวประชาชน ที่เห็นว่าการที่กฎกระทรวงกำหนดบุคคลซึ่งได้รับการยกเว้นไม่ต้องมีบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. ๒๕๔๘ ข้อ ๒ (๔) ระบุว่า ผู้มีกายพิการเดินไม่ได้ หรือเป็นใบ้ หรือตาบอดทั้งสองข้าง หรือจิตฟั่นเฟือนไม่สมประกอบ ได้รับการยกเว้นไม่ต้องมีบัตรประจำตัวประชาชน ทำให้คนพิการจำนวนมากไม่มีบัตรประจำตัวประชาชน อันเป็นเหตุให้คนพิการต้องกลายเป็นผู้ไร้สถานะและเสียสิทธิต่าง ๆ ในฐานะประชาชนชาวไทยจึงจะได้รับตามรัฐธรรมนูญ ซึ่งกรณีดังกล่าวส่งผลกระทบต่อสิทธิของผู้พิการอย่างแท้จริง คณะกรรมการวิสามัญฯ จึงมีมติเห็นควรขอความอนุเคราะห์จากกรมการปกครองให้ดำเนินการช่วยเหลือผู้พิการแต่ละรายที่ร้องขอในเรื่องการทำบัตรประจำตัวประชาชนและเพื่อเป็นประโยชน์ต่อการดำเนินงานของกรมการปกครองในระยะยาว คณะกรรมการวิสามัญฯ ใคร่ขอเสนอแนะแนวทางแก้ไขปัญหาดังกล่าว ดังนี้

๑. เจ้าหน้าที่ควรซักซ้อมแนวทางปฏิบัติในการอำนวยความสะดวกด้านงานทะเบียน และบัตรประจำตัวประชาชนให้แก่คนพิการ หากเจ้าหน้าที่ปฏิเสธการให้บริการแก่คนพิการโดยไม่มีเหตุผลสมควร หรือกลั่นแกล้งหน่วงเหนี่ยวประวิงเวลา ขอให้พิจารณากำหนดโทษทางวินัย

๒. หากมีความจำเป็นต้องแก้ไขกฎกระทรวงกำหนดบุคคลซึ่งได้รับการยกเว้นไม่ต้องมีบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. ๒๕๔๘ เห็นควรแก้ไขเพิ่มเติมกฎกระทรวงกำหนดบุคคลซึ่งได้รับการยกเว้นไม่ต้องมีบัตรประจำตัวประชาชนว่า “กรณีผู้มีความพิการเดินไม่ได้ หรือเป็นใบ้ หรือตาบอดทั้งสองข้าง หรือจิตฟั่นเฟือนไม่สมประกอบจะขอมีบัตรประจำตัวประชาชน ให้พนักงานเจ้าหน้าที่รับคำขอมมีบัตรดำเนินการจัดทำบัตรให้ตามระเบียบปฏิบัติเช่นเดียวกับบุคคลที่ต้องมีบัตรตามมาตรา ๕ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. ๒๕๒๖ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๔๒ ทั้งนี้ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่อำนวยความสะดวกแก่ผู้ขอมีบัตรที่เป็นคนพิการให้เหมาะสมแก่กรณี”

กรมการปกครองพิจารณาแล้วเห็นว่า แนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับการอำนวยความสะดวกด้านงานทะเบียนและบัตรประจำตัวประชาชนให้แก่คนพิการยังคงเป็นประเด็นสำคัญที่ข้อเรียกร้องถูกหยิบยกขึ้นมากล่าวถึงโดยตลอด จึงขอแจ้งข้อเรียกร้องดังกล่าวให้ทราบ หลักการและระเบียบปฏิบัติเกี่ยวกับการจัดทำบัตรประจำตัวประชาชนให้แก่ผู้มีความพิการเดินไม่ได้ หรือเป็นใบ้ หรือตาบอด ทั้งสองข้าง หรือจิตฟั่นเฟือนไม่สมประกอบ ที่ทางราชการถือปฏิบัติอยู่ได้สนองนโยบายของรัฐในด้านการยุติธรรม และสิทธิมนุษยชน ไม่ได้ใช้บังคับหรือทำให้คนพิการดังกล่าวเสียสิทธิ์แต่อย่างใด แต่กฎหมายและระเบียบปฏิบัติได้เปิดโอกาสเพื่อส่งเสริมให้คนพิการได้รับโอกาสเสมอภาคเท่าเทียมกับคนปกติทั่วไปที่พึงได้รับบริการด้านการทะเบียนและบัตรประจำตัวประชาชนจากรัฐ และขอให้จังหวัดและกรุงเทพมหานคร ส่งการเพื่อซักซ้อมแนวทางปฏิบัติการอำนวยความสะดวกด้านงานทะเบียนและบัตรประจำตัวประชาชนให้คนพิการ ต่อไปดังนี้

๑. คนพิการที่ได้รับการยกเว้นไม่ต้องมีบัตรประจำตัวประชาชนตามข้อ ๒ (๔) ของกฎกระทรวงกำหนดบุคคลซึ่งได้รับการยกเว้นไม่ต้องมีบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. ๒๕๔๘ ได้แก่ผู้มีความพิการเดินไม่ได้ หรือเป็นใบ้ หรือตาบอดทั้งสองข้าง หรือจิตฟั่นเฟือนไม่สมประกอบ รวม ๔ ประเภท เท่านั้น ทั้งนี้ เพื่อเป็นการคุ้มครองและระวังรักษาประโยชน์ให้ต้องเป็นภาระของคนพิการทั้ง ๔ ประเภท รวมถึงบิดา มารดา ผู้ปกครองและผู้ดูแลคนพิการดังกล่าว เพื่อให้บุคคลเหล่านี้ต้องเป็นภาระและคนพิการจะตกเป็นผู้ต้องหาและได้รับโทษทางอาญาในความผิดฐานไม่มีบัตรประจำตัวประชาชนอีกด้วย

๒. คนพิการที่ได้จดทะเบียนคนพิการและมีสมุดประจำตัวคนพิการ ซึ่งมีหน่วยงานราชการที่มีหน้าที่ให้ความสงเคราะห์ดูแล ให้การรับรองหรือออกเอกสารรับรองความพิการ ตามแบบที่กำหนดตามกฎกระทรวง ฉบับที่ ๒ (พ.ศ. ๒๕๓๗) ออกตามความในพระราชบัญญัติการฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการ พ.ศ. ๒๕๓๔ และระเบียบคณะกรรมการฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการว่าด้วยการจดทะเบียนคนพิการ พ.ศ. ๒๕๓๗ หากคนพิการดังกล่าวเป็นบุคคลที่ได้รับการยกเว้นไม่ต้องมีบัตรประจำตัวประชาชน

กฎหมายให้คนพิการดังกล่าวนี้ ใช้สมุดประจำตัวคนพิการแทนบัตรประจำตัวประชาชนได้โดยไม่จำเป็นต้องไปขอมีบัตรประจำตัวประชาชนแต่อย่างใด ตามความในมาตรา ๕ วรรคสาม แห่งพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. ๒๕๒๖ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๔๒

หากคนพิการซึ่งเป็นผู้มีกายพิการเดินไม่ได้ หรือเป็นใบ้ หรือตาบอดทั้งสองข้าง หรือจิตฟั่นเฟือนไม่สมประกอบประสงค์จะขอมีบัตรประจำตัวประชาชนก็ย่อมทำได้เช่นเดียวกัน ตามความในมาตรา ๕ วรรคสี่ แห่งพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. ๒๕๒๖ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๔๒ และพนักงานเจ้าหน้าที่จะต้องดำเนินการจัดทำบัตรประจำตัวประชาชนให้ตามความประสงค์ ส่วนคนพิการอื่นๆ จะต้องมียบัตรประจำตัวประชาชนตามกฎหมาย จึงห้ามมิให้ยกเป็นเหตุในการปฏิเสธที่จะทำบัตรประจำตัวประชาชนให้คนพิการ

๓. ขอให้จังหวัดและกรุงเทพมหานครสั่งกำชับเจ้าหน้าที่ให้ถือเป็นนโยบายที่จะต้องอำนวยความสะดวกให้แก่คนพิการทุกประเภทที่ไปติดต่อขอดำเนินการตามกฎหมายทางด้านการทะเบียนและบัตรประจำตัวประชาชน เป็นกรณีพิเศษต่อไป โดยแจ้งให้อำเภอ สำนักงานเขต เทศบาล และเมืองพัทยา พิจารณาดำเนินการและปรับปรุงสภาพภูมิทัศน์ จัดช่องทางบริการพิเศษงานทะเบียนและบัตร (Fast Frack) รวมถึงจัดสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับคนพิการ เพื่อเป็นหลักประกันให้บุคคลดังกล่าวสามารถเข้าถึงงานบริการด้านการทะเบียนและบัตรประจำตัวประชาชนได้โดยสะดวกและทั่วถึง

๔. การอำนวยความสะดวกด้านงานทะเบียนและบัตรประจำตัวประชาชนให้คนพิการดังกล่าว หากเรื่องใดอยู่นอกเหนืออำนาจหน้าที่ ซึ่งไม่สามารถดำเนินการได้ตามคำร้องหรือคำขอให้แจ้งให้ผู้ยื่นคำร้องหรือผู้ยื่นคำขอทราบพร้อมขอแนะนำให้ผู้ยื่นคำร้องหรือผู้ยื่นคำขอทราบเป็นหนังสือตามพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ มาตรา ๓๐

๕. หากมีการร้องเรียนเกี่ยวกับปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ในการอำนวยความสะดวกด้านงานทะเบียนและบัตรประจำตัวประชาชนให้แก่คนพิการ และได้สอบสวนแล้วเป็นจริง จะพิจารณาโทษทางวินัยสถานหนัก

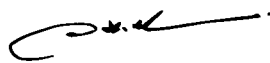
จึงเรียนมาโปรดเพื่อทราบและสั่งการให้อำเภอ สำนักงานเขต เทศบาล และเมืองพัทยาถือเป็นแนวทางปฏิบัติโดยเคร่งครัดต่อไป

สำนักบริหารการทะเบียน
ส่วนบัตรประจำตัวประชาชน
กลุ่มมาตรฐานและระเบียบ
บัตรประจำตัวประชาชน

โทร. ๐ - ๒๗๙๑ - ๗๖๑๒ ถึง ๗๖๑๓

โทรสาร ๐ - ๒๙๐๖ - ๙๒๗๙

ขอแสดงความนับถือ

(นายวงศ์ศักดิ์ สวัสดิ์พาณิชย์)

อธิบดีกรมการปกครอง

ที่ มท ๐๓๐๙.๒/ว ๑๒๕๒๖

กรมการปกครอง

ถนนอัษฎางค์ กทม. ๑๐๒๐๐

๑๑ มิถุนายน ๒๕๕๓

เรื่อง ชักซ้อมแนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับการรับแจ้งเอกสารเกี่ยวกับบัตรประจำตัวประชาชนสูญหาย หรือถูกทำลาย (บ.ป. ๗)

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัด ทุกจังหวัด และปลัดกรุงเทพมหานคร

อ้างถึง หนังสือกรมการปกครอง ที่ มท ๐๓๐๙.๒/ว ๑๘๔๔๑ ลงวันที่ ๑๒ ตุลาคม ๒๕๕๐

ตามที่กรมการปกครองได้ดำเนินการจัดทำบัตรประจำตัวประชาชนแบบเอกประสงค์ (Smart Card) ด้วยระบบปฏิบัติการอัตโนมัติ ซึ่งมีขั้นตอนการออกบัตรด้วยระบบปฏิบัติการอัตโนมัติ ตั้งแต่วันที่ ๓ กันยายน ๒๕๕๐ เป็นต้นมา และในการยื่นคำขอมีบัตรใหม่ (บ.ป. ๑) กรณีบัตรหายได้ใช้แบบบันทึกการรับแจ้งเอกสารเกี่ยวกับบัตรประจำตัวประชาชนสูญหายหรือถูกทำลาย (บ.ป. ๗) และเลขลำดับที่โดยโปรแกรมการจัดทำบัตรประจำตัวประชาชนด้วยระบบปฏิบัติการอัตโนมัติ นั้น

เพื่อให้การปฏิบัติงานเกี่ยวกับการใช้แบบบันทึกการรับแจ้งเอกสารเกี่ยวกับบัตรประจำตัวประชาชนสูญหายหรือถูกทำลาย (บ.ป. ๗) กรณีใบรับคำขอมีบัตร (บ.ป. ๒ หรือใบเหลือง) หรือใบแทนใบรับคำขอมีบัตร (บ.ป. ๒ ก หรือใบชมพู) สูญหายหรือถูกทำลาย ดำเนินไปด้วยความเรียบร้อย จึงขอให้จังหวัดและกรุงเทพมหานครสั่งการเพื่อชักซ้อมแนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับการรับแจ้งดังกล่าวไว้ดังต่อไปนี้

๑. กรณีใบรับคำขอมีบัตร (บ.ป. ๒ หรือใบเหลือง) หรือใบแทนใบรับคำขอมีบัตร (บ.ป. ๒ ก หรือใบชมพู) สูญหายหรือถูกทำลาย ให้ใช้แบบบันทึกการรับแจ้งเอกสารเกี่ยวกับบัตรประจำตัวประชาชนสูญหายหรือถูกทำลาย (บ.ป. ๗) ชนิดที่พิมพ์เป็นเล่ม และสำหรับการให้เลขลำดับที่ของการรับแจ้ง ให้ลงเลขลำดับตามปีปฏิทินเริ่มตั้งแต่ลำดับที่ ๑ เรียงไปจนถึงสิ้นปี เมื่อขึ้นปีปฏิทินใหม่ก็ตั้งต้นเลขลำดับที่ ๑ ใหม่ โดยแยกเล่มต่างหากจากการรับแจ้งเอกสารเกี่ยวกับบัตรประจำตัวประชาชนสูญหายหรือถูกทำลาย (บ.ป. ๗) ด้วยระบบปฏิบัติการอัตโนมัติ

๒. การยื่นคำขอมีบัตรใหม่ (บ.ป.๑) กรณีบัตรหายหรือถูกทำลาย ให้ใช้แบบบันทึกการรับแจ้งเอกสารเกี่ยวกับบัตรประจำตัวประชาชนสูญหายหรือถูกทำลาย (บ.ป. ๗) และให้เลขลำดับที่โดยโปรแกรมการจัดทำบัตรประจำตัวประชาชนด้วยระบบปฏิบัติการอัตโนมัติ เพื่อประกอบหลักฐานในการยื่นคำขอ

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบและสั่งการให้อำเภอ สำนักงานเขต เทศบาลและเมืองพัทยา
ถือเป็นแนวทางปฏิบัติต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(นายมงคล สุระสัจจะ)
อธิบดีกรมการปกครอง

สำนักบริหารการทะเบียน
โทร. ๐ - ๒๗๕๑ - ๗๖๑๒
ที่ มท ๐๓๐๕.๒/ว ๒๘๗๓๑

ที่ มท ๐๓๐๙.๒/ว ๙๖๔๘

กรมการปกครอง

ถนนรัชฎางค์ กทม. ๑๐๒๐๐

๑๖ กรกฎาคม ๒๕๕๗

เรื่อง ชักซ้อมแนวทางการทำบัตรประจำตัวประชาชนกรณีบัตรหายหรือบัตรถูกทำลาย

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัด ทุกจังหวัด และปลัดกรุงเทพมหานคร

อ้างอิง ๑. หนังสือกรมการปกครอง ที่ มท ๐๓๑๐.๓/ว ๒๐๘๖ ลงวันที่ ๑๔ สิงหาคม ๒๕๓๙

๒. หนังสือกรมการปกครอง ที่ มท ๐๓๑๐.๓/ว ๒๒๘๓ ลงวันที่ ๙ กันยายน ๒๕๔๒

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบบันทึกคำให้การของผู้ขอมีบัตรประจำตัวประชาชน

ตามที่กรมการปกครองได้แจ้งแนวทางปฏิบัติการจัดทำบัตรประจำตัวประชาชนกรณีบัตรหาย หรือบัตรถูกทำลาย โดยกำหนดการส่งอนุญาตหรือไม่อนุญาตให้ทำบัตรให้เป็นความรับผิดชอบของผู้ดำรงตำแหน่งหัวหน้าฝ่ายทะเบียนและบัตร (อำเภอและกิ่งอำเภอ) หัวหน้าฝ่ายทะเบียน (สำนักงานเขต) หัวหน้างานทะเบียนราษฎร (เทศบาลหรือเมืองพัทยา) ขึ้นไปและให้หมายความรวมถึงผู้รักษาการในตำแหน่งนั้น ๆ ด้วย หรือพนักงานเจ้าหน้าที่ผู้ดำรงตำแหน่งในระดับเหนือตนขึ้นไปเป็นผู้พิจารณาตัดสินใจด้วยความรอบคอบเป็นผู้ส่งการอนุญาตให้ทำบัตรในคำขอ บ.ป. ๑ ตามหนังสือกรมการปกครอง ที่ มท ๐๓๑๐.๓/ว ๒๐๘๖ ลงวันที่ ๑๔ สิงหาคม ๒๕๓๙ และ ที่ มท ๐๓๑๐.๓/ว ๒๒๘๓ ลงวันที่ ๙ กันยายน ๒๕๔๒ นั้น

กรมการปกครองพิจารณาแล้วเห็นว่า ปัจจุบันได้มีการเชื่อมโยงเครือข่ายระบบคอมพิวเตอร์กับสำนักทะเบียนทุกแห่งแล้วและได้นำเทคโนโลยีมาปรับปรุงขั้นตอนการจัดทำบัตรประจำตัวประชาชนในขั้นตอนเดียวด้วยระบบปฏิบัติการอัตโนมัติ อีกทั้งได้จัดเก็บลายพิมพ์หัวแม่มือทั้งขวาและซ้ายและประมวลผลได้ด้วยระบบคอมพิวเตอร์ พนักงานเจ้าหน้าที่สามารถตรวจสอบรายการบุคคลในฐานข้อมูลทะเบียนราษฎรและรายการทำบัตรเดิมจากฐานข้อมูลทะเบียนบัตร ซึ่งมีภาพถ่ายใบหน้าของผู้ถือบัตรประกอบการพิจารณาอนุญาตให้ทำบัตรได้โดยไม่ต้องให้พนักงานเจ้าหน้าที่ที่มีตำแหน่งเหนือตนขึ้นไปเป็นผู้พิจารณาอนุญาตให้ทำบัตรในคำขอ บ.ป. ๑ จึงยกเลิกหนังสือกรมการปกครอง ที่ มท ๐๓๑๐.๓/ว ๒๐๘๖ ลงวันที่ ๑๔ สิงหาคม ๒๕๓๙ และหนังสือกรมการปกครอง ที่ มท ๐๓๑๐.๓/ว ๒๒๘๓ ลงวันที่ ๙ กันยายน ๒๕๔๒ และ ชักซ้อมแนวทางการปฏิบัติในการจัดทำบัตรประจำตัวประชาชนกรณีบัตรหายหรือบัตรถูกทำลายใหม่ ดังนี้

๑. การขอมีบัตรใหม่กรณีบัตรหายหรือบัตรถูกทำลาย นอกจากจะเรียกหลักฐานตาม ข้อ ๑๑ (๗) และตรวจสอบรายการทำบัตรเติมจากฐานข้อมูลทะเบียนบัตรตาม ข้อ ๑๔ แห่งระเบียบกรมการปกครอง ว่าด้วยการจัดทำบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. ๒๕๕๔ และฉบับแก้ไขเพิ่มเติมกรณีหลักฐานเอกสารที่มี ภาพใบหน้าที่ผู้ขอมีบัตรนำมาแสดงและรายการภาพใบหน้าในฐานข้อมูลทะเบียนบัตรไม่สามารถพิสูจน์ ยืนยันตัวบุคคลได้ให้สอบสวนผู้ยื่นคำขอตามแบบบันทึกคำให้การของผู้ขอมีบัตรประจำตัวประชาชน ให้ได้ข้อเท็จจริงว่าเป็นเจ้าของรายการบุคคลดังกล่าวหรือไม่ โดยจะต้องสังเกตอาการปฏิกิริยาของผู้ถูกสอบสวนด้วยว่ามีพิรุธหรือไม่และสอบสวนเจ้าบ้านหรือบุคคลผู้นำเชื่อถือโดยใช้แบบบันทึกที่อยู่ด้านหลังคำขอ บ.ป. ๑

๒. การจัดทำบัตรทุกกรณีที่จำเป็นต้องสอบสวนเจ้าบ้านหรือบุคคลผู้นำเชื่อถือ เพื่อให้การรับรองผู้ยื่นคำขอมีบัตร รวมทั้งการบันทึกสอบสวนผู้ขอมีบัตรให้พนักงานเจ้าหน้าที่เป็นผู้ดำเนินการสอบสวนด้วยตนเองและให้ผู้รับรองลงชื่อต่อหน้าพนักงานเจ้าหน้าที่โดยก่อนการสอบสวนให้เน้นย้ำ ถึงการให้คำรับรองอันเป็นเท็จจะมีความผิดฐานแจ้งข้อความอันเป็นเท็จแก่เจ้าหน้าที่ ตามมาตรา ๑๓๗ แห่งประมวลกฎหมายอาญาและให้ยกอุทธรณ์หรือตัวอย่างเหตุการณ์ที่เกี่ยวข้องให้เจ้าบ้านหรือบุคคลผู้นำเชื่อถือนั้นทราบด้วย

๓. กรณีกักกัน ผู้ใหญ่บ้าน เป็นผู้ให้การรับรองผู้ขอมีบัตรให้แจ้งกักกัน ผู้ใหญ่บ้าน ว่าหากทุจริต และให้คำรับรองอันเป็นเท็จจะเป็นผู้ให้การช่วยเหลือและสนับสนุนผู้กระทำความผิด มีความผิดทางอาญาดังกล่าวและผู้สนับสนุนการกระทำความผิด แจ้งข้อความอันเป็นเท็จแก่เจ้าพนักงาน และปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบ ตามมาตรา ๘๓ มาตรา ๘๖ มาตรา ๑๓๗ และมาตรา ๑๕๗ แห่งประมวลกฎหมายอาญา

๔. กรณีมีการทุจริตในการจัดทำบัตรประจำตัวประชาชนให้ดำเนินการตามหนังสือกระทรวงมหาดไทย ที่ มท ๐๓๐๙.๖/ว ๓๒๓ ลงวันที่ ๑๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๗ โดยให้นายอำเภอ ผู้อำนวยการเขต ปลัดเทศบาล หรือปลัดเมืองพัทยา แล้วแต่กรณีมอบหมายให้เจ้าหน้าที่คนหนึ่งคนใดรับผิดชอบ หรือ แต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนข้อเท็จจริง หากผลการตรวจสอบเป็นการทุจริตในการจัดทำบัตรประจำตัวประชาชนให้สั่งจำหน่ายหลักฐานเอกสารรายการเกี่ยวกับบัตรประจำตัวประชาชนที่เกี่ยวข้องทุกฉบับ พร้อมทั้งเรียกบัตรประจำตัวประชาชนที่มีการกระทำความผิดดังกล่าวคืน เพื่อดำเนินการจำหน่ายด้วยโดยหมายเหตุให้ทราบถึงสาเหตุและที่มาของการจำหน่ายหลักฐานเอกสาร เช่น “จำหน่ายเนื่องจากสวมตัว/แสดงเอกสารเท็จ/มีชื่อในทะเบียนบ้านโดยมิชอบ...ตามหนังสือ...ลงวันที่...หรือตามบันทึก ปจว. ที่...ลงวันที่...” เป็นต้น แล้วลงลายมือชื่อและวันเดือนปีกำกับไว้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ และแจ้งให้อำเภอ สำนักงานเขต เทศบาล และเมืองพัทยา
ถือเป็นแนวทางปฏิบัติต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(นายกฤษฎา บุญราช)

ผู้ว่าราชการจังหวัดสงขลา รักษาการในตำแหน่ง
อธิบดีกรมการปกครอง

สำนักบริหารการทะเบียน
ส่วนบัตรประจำตัวประชาชน
โทร. ๐-๒๗๕๑-๗๖๑๒
โทรสาร ๐-๒๗๐๖-๕๒๘๕

กรมการปกครอง

บันทึกคำให้การของผู้ขอมีบัตรประจำตัวประชาชน

คำให้การของ	ที่ว่าการอำเภอ.....อำเภอ/เขต.....จังหวัด.....
.....	วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....
ผู้ขอมีบัตร/ขอมีบัตรใหม่	ต่อหน้า.....ตำแหน่ง.....
ขอเปลี่ยนบัตรกรณี	สอบสวนที่.....
.....	๑. ข้าพเจ้า.....อายุ.....ปี เกิดวันที่.....
.....	เดือน.....พ.ศ..... ตำบล/แขวง.....อำเภอ/เขต.....
โทรศัพท์ติดต่อ	จังหวัด.....เชื้อชาติ.....สัญชาติ.....
.....	สำเร็จการศึกษาชั้น.....จากสถาบันศึกษา.....
เลขบัตรประจำตัว	ปัจจุบันอยู่บ้านเลขที่.....หมู่ที่.....ตำบล/แขวง.....
ประชาชน.....	อำเภอ/เขต.....จังหวัด.....
.....	มีความเกี่ยวข้องกับเจ้าบ้านในฐานะ.....
สถานที่ออกบัตร.....	อาชีพปัจจุบัน.....ตำแหน่ง.....ชื่อสำนักงาน/นายจ้าง.....
วันที่ออกบัตร.....	ตั้งอยู่เลขที่.....หมู่ที่.....ตำบล/แขวง.....อำเภอ/เขต.....
บัตรหมดอายุ.....	จังหวัด.....
.....	ผู้ใหญ่บ้านชื่อ.....กำนันชื่อ.....
ลงชื่อ.....	๒. ข้าพเจ้ามีบิดาชื่อ.....สัญชาติ.....
ผู้สอบสวน	มารดาชื่อ.....สัญชาติ.....
อำเภอ.....	คู่สมรสชื่อ.....สัญชาติ.....
จังหวัด.....	มีพี่น้องร่วมบิดามารดาเดียวกันและมีชีวิตอยู่.....คน (ถ้ามีมากกว่า ๒ คนให้ระบุเพียง ๒ คน) คือ
	๒.๑ ชื่อ.....เกี่ยวข้องเป็น.....
	อยู่ที่.....
	๒.๒ ชื่อ.....เกี่ยวข้องเป็น.....
	อยู่ที่.....
	๓. ก่อนที่จะเข้ามาอยู่ในบ้านปัจจุบัน เคยอยู่บ้านเลขที่.....หมู่ที่.....
	ตรอก/ซอย.....ถนน.....ตำบล/แขวง.....
	อำเภอ/เขต.....จังหวัด.....
	๔. การขอมีบัตรครั้งนี้ ข้าพเจ้าขอมีบัตรในกรณี.....
	และได้ถูกเปรียบเทียบปรับแล้วที่.....ตามคดีเปรียบเทียบที่...../.....
	วันที่.....ตามใบเสร็จเลขที่.....วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

๕. เหตุที่ข้าพเจ้าไม่เคยมีบัตรมาก่อน หรือบัตรชำรุดในสาระสำคัญ เนื่องจาก.....

.....

๖. (กรณีบัตรหายหรือถูกทำลาย) บัตรหายหรือถูกทำลาย.....

เมื่อวันที่.....เดือน.....พ.ศ. ....เนื่องจาก.....

ได้ไปแจ้งความบัตรหายหรือถูกทำลายตามแบบ บ.ป.๗ ไว้ที่อำเภอ.....เมื่อวันที่.....

เดือน.....พ.ศ. ....

๗. (กรณีแปลงสัญชาติเป็นไทยหรือได้กลับคืนสัญชาติไทย) เดิมข้าพเจ้ามีสัญชาติ.....

ได้รับอนุญาตให้ได้สัญชาติไทยตามเอกสาร.....เลขที่.....ลงวันที่.....

ข้าพเจ้าขอรับรองว่าถ้อยคำที่ให้ไว้ข้างต้นนี้เป็นความจริงทุกประการ
อ่านให้ฟังแล้วรับว่าถูกต้อง จึงลงลายมือชื่อไว้เป็นหลักฐาน

(ลงชื่อ).....ผู้ให้ถ้อยคำ
(.....)

(ลงชื่อ).....ผู้สอบสวน
(.....)

(ลงชื่อ).....ผู้จด/อ่าน
(.....)

ที่ มท ๐๓๐๙.๒/ว ๑๑๖๐

กรมการปกครอง

ถนนอัษฎางค์ กทม. ๑๐๒๐๐

๒๓ มกราคม ๒๕๖๑

เรื่อง แนวทางการบันทึกการรับแจ้งเกี่ยวกับบัตรประจำตัวประชาชนสูญหายหรือถูกทำลาย

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัด ทุกจังหวัด และปลัดกรุงเทพมหานคร

อ้างถึง ๑. พระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. ๒๕๒๖ และฉบับแก้ไขเพิ่มเติม

๒. ระเบียบกรมการปกครองว่าด้วยการจัดทำบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. ๒๕๕๔

ตามที่ได้ปรากฏเป็นข่าวทางสื่อมวลชน กรณีแก๊งคอลเซ็นเตอร์ ได้ขโมยบัตรประจำตัวประชาชน ของนางสาวณิชา เกียรติธนะไพบูลย์ ไปขอเปิดบัญชีเงินฝากธนาคาร ๗ แห่ง จำนวน ๙ บัญชี โดยมีการหลอกลวง ให้ผู้อื่นโอนเงินเข้าบัญชีดังกล่าว ซึ่งสร้างความเสียหายต่อเจ้าของบัตรประจำตัวประชาชนโดยถูกกล่าวหาในคดี ร่วมกันฉ้อโกง และสร้างความเดือดร้อนให้แก่ผู้ถูกหลอกลวงให้โอนเงิน นั้น

กรมการปกครองได้พิจารณาแล้วเห็นว่า เพื่อให้การจัดทำบัตรประจำตัวประชาชนกรณีบัตรสูญหายหรือถูกทำลาย เป็นไปด้วยความเรียบร้อยถูกต้อง และเพื่อให้ประชาชนตระหนักถึงความสำคัญของบัตรประจำตัวประชาชน จึงขอให้จังหวัดและกรุงเทพมหานคร แจ้งให้อำเภอ เขต เทศบาล และเมืองพัทยา ดำเนินการดังต่อไปนี้

๑. กำชับพนักงานเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานบัตรประจำตัวประชาชนให้บันทึกรายละเอียดรายการต่าง ๆ ในการจัดทำบัตรประจำตัวประชาชนให้ครบถ้วนถูกต้อง โดยเฉพาะอย่างยิ่งในบันทึกการรับแจ้งเอกสารเกี่ยวกับบัตรประจำตัวประชาชนสูญหายหรือถูกทำลาย (บ.ป.๗) ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ให้ความสำคัญเป็นพิเศษโดยการสอบถามและบันทึกให้ได้ความว่าหายเมื่อใด ที่ใด สาเหตุของการหาย และบัตรหายหรือ ถูกทำลายจริง และเมื่อบันทึก บ.ป.๗ เสร็จเรียบร้อยแล้ว ระบบการทำบัตรจะพิมพ์ บ.ป.๗ ออกมา ๒ ฉบับ โดยมอบให้ผู้แจ้งเก็บไว้ ๑ ฉบับ เพื่อใช้เป็นหลักฐานยืนยันกรณีมีเหตุที่ต้องใช้บันทึกดังกล่าว และพนักงานเจ้าหน้าที่เก็บไว้เป็นหลักฐาน ๑ ฉบับ

๒. เผยแพร่ประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนเห็นความสำคัญของบัตรประจำตัวประชาชน ซึ่งเป็นเอกสารที่ทางราชการออกให้กับประชาชนผู้มีสัญชาติไทย เพื่อพิสูจน์ทราบและยืนยันตัวบุคคล ในการขอใช้สิทธิ หรือประกอบธุรกรรมต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับภาครัฐและเอกชน และเป็นเอกสารลำดับแรก ที่ก่อให้เกิดสิทธิอื่น ๆ ตามมาโดยต้องเก็บรักษาบัตรไว้เป็นอย่างดี พึงระมัดระวังอย่าให้สูญหาย หากรู้ว่าบัตรสูญหายเมื่อใดให้รีบแจ้งต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ ณ ที่ว่าการอำเภอ สำนักงานเขต สำนักงานเทศบาล

ศาลาว่าการเมืองพัทยา หรือสถานที่ขอมีบัตร ณ ศูนย์การค้าบางแห่ง ที่อยู่ใกล้โดยเร็วที่สุด เพื่อแจ้งบัตรหาย พร้อมกับขอมีบัตรใหม่ เมื่อพนักงานเจ้าหน้าที่ ออกบัตรใหม่ให้แล้วบัตรเดิมที่สูญหายจะถูกยกเลิกโดยอัตโนมัติทันที เพื่อเป็นการป้องกันมิให้ผู้อื่นนำบัตรไปใช้และ ก่อให้เกิดความเสียหายต่อเจ้าของบัตร

ทั้งนี้ กรมการปกครองได้มีหนังสือแจ้งให้ภาคธุรกิจเอกชนและสถาบันการเงิน ได้ทราบแนวทางปฏิบัติในการตรวจสอบข้อมูลโดยการอ่านข้อมูลจากบัตร (Smart Card Offline) และหากเกิดความสงสัยในสถานะของบัตรดังกล่าวที่มีการยกเลิก หรือจำหน่ายในระบบของกรมการปกครองแล้วหรือไม่ จะต้องส่งข้อมูล ไปตรวจสอบสถานะของบัตร (Check Card Status) กับเซอร์วิสที่กรมการปกครองเปิดให้บริการผ่านช่องทาง “<https://idcard.bora.dopa.go.th/CheckCardStatus/CheckCard-Service.aspx>” ด้วยแล้ว

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาดำเนินการต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(นายชำนาญวิทย์ เตรัตน)
รองอธิบดี ปฏิบัติราชการแทน
อธิบดีกรมการปกครอง

สำนักบริหารการทะเบียน
ส่วนบัตรประจำตัวประชาชน
โทร. ๐-๒๗๙๑-๗๖๑๒
โทรสาร ๐-๒๗๐๖-๙๒๘๙

ที่ มท ๐๓๐๙.๒/ว ๒๘๗๓๑

กรมการปกครอง

ถนนอิษฐานาค์ กทม. ๑๐๒๐๐

๒ ธันวาคม ๒๕๕๓

เรื่อง ชักซ้อมแนวทางปฏิบัติในการจัดทำบัตรประจำตัวประชาชน

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัด ทุกจังหวัด และปลัดกรุงเทพมหานคร

กรมการปกครอง ได้จัดทำ “โครงการติดตามตรวจสอบการจัดทำบัตรและแก้ไขปัญหาการเรียนทางทะเบียนบัตรประจำตัวประชาชน” เพื่อติดตามผลการจัดทำบัตรประจำตัวประชาชนแบบเอนกประสงค์ (Smart Card) และรับทราบปัญหาอุปสรรคในการดำเนินงานตามมาตรการจัดทำบัตรประจำตัวประชาชนแบบเอนกประสงค์ (Smart Card) ให้สามารถบริการประชาชนได้อย่างรวดเร็ว และสอดคล้องกับระเบียบกฎหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น จากการตรวจติดตามงานตามโครงการดังกล่าวในพื้นที่ ๒๔ จังหวัดรวมจำนวน ๗๓ อำเภอ ๒๓ เทศบาล พบมีข้อผิดพลาดที่เกิดขึ้นจากการไม่ปฏิบัติตามระเบียบ หนังสือสั่งการตลอดจนปัญหาอุปสรรคในการจัดทำบัตรประจำตัวประชาชนสรุปดังนี้

๑. ข้อผิดพลาดที่เกิดขึ้นจากการไม่ปฏิบัติตามระเบียบ หนังสือสั่งการเกี่ยวกับงานบัตรประจำตัวประชาชน อย่างครบถ้วน มีดังนี้

(๑) พนักงานเจ้าหน้าที่ ไม่ให้ความสำคัญในการตรวจสอบรายการทำบัตรของผู้ยื่นคำขอมิบัตรจากฐานข้อมูลทะเบียนบัตรก่อนทุกครั้ง เพื่อทราบข้อมูลรายการบัตรเดิม และภาพถ่ายใบหน้าว่าถูกต้องตรงกับข้อเท็จจริงของผู้ยื่นคำขอมิบัตรอย่างไร หากมีความผิดพลาด ก็จะได้เป็นการป้องกันและทำการแก้ไขให้ถูกต้องก่อนการพิจารณาจัดทำบัตรประจำตัวประชาชน ตามระเบียบกรมการปกครองว่าด้วยการจัดทำบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. ๒๕๓๘ ข้อ ๑๓ และหนังสือกระทรวงมหาดไทยที่ มท ๐๓๐๙.๑ / ว ๕๓ ลงวันที่ ๑๗ กรกฎาคม ๒๕๔๙

(๒) พนักงานเจ้าหน้าที่ ไม่ได้ส่ง “อนุญาต” ลงไว้ในช่องคำสั่งพนักงานเจ้าหน้าที่ตามที่กำหนดไว้ในคำขอมิบัตร (บ.ป. ๑) ให้ครบถ้วนสมบูรณ์ (ระเบียบกรมการปกครอง ว่าด้วยการจัดทำบัตรประจำตัวประชาชน (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๙ ข้อ ๖๐)

(๓) บัตรเดิมที่เรียกคืน หรือรับคืน หรือบัตรเสีย ไม่ได้จำหน่ายโดยการเจาะรูบนตัวบัตร (ระเบียบกรมการปกครอง ว่าด้วยการจัดทำบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. ๒๕๓๘ ข้อ ๔๓) กรณีเป็นบัตรประจำตัวประชาชนแบบเอนกประสงค์ (Smart Card) ไม่ได้เจาะรูบริเวณมุมบนขวา โดยไม่ให้ถูกแถบ

บันทึกข้อมูล (IC chip) และข้อความบนตัวบัตร พร้อมทั้งทำเครื่องหมายกากบาท (X) ทับรูปถ่าย ยกเว้นบัตรเสียที่ไม่สามารถพิมพ์ข้อความหรือ (IC chip) เสียหรือชำรุดจนไม่สามารถใช้งานได้ (หนังสือกรมการปกครอง ที่ มท ๐๓๐๙.๒/ว ๔๒๐๙ ลงวันที่ ๓ มีนาคม ๒๕๔๙ ผนวก ข. ข้อ ๒.๕) รวมถึงการจัดเก็บไม่อยู่ในที่ปลอดภัย และสะดวกต่อการค้นหาตรวจสอบในภายหลังด้วย

(๔) บันทึกการรับแจ้งเอกสารเกี่ยวกับบัตรประจำตัวประชาชนสูญหายหรือถูกทำลาย (บ.ป. ๗) ไม่ได้แนบไว้เป็นหลักฐานประกอบการขอมีบัตรใหม่ กรณีบัตรหายหรือถูกทำลายและอีกฉบับ (คู่ฉบับ) รวมเก็บไว้ในเล่มเดียวกันเพื่อตรวจสอบ (ระเบียบกรมการปกครอง ว่าด้วยการจัดทำบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. ๒๕๓๘ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๔๑ ข้อ ๑๔ ทวิ)

(๕) การจัดเก็บหลักฐานเอกสารเกี่ยวกับบัตรประจำตัวประชาชน เช่น คำขอมีบัตร (บ.ป.๑) พร้อมเอกสารหลักฐานประกอบ บันทึกการเปรียบเทียบปรับ เป็นต้น ไม่เป็นระบบระเบียบ เนื่องจากไม่มีแฟ้มและสถานที่จัดเก็บอย่างเพียงพอ หรือมีแต่ไม่เหมาะสมเพียงพอ ประกอบกับต้องจัดเก็บไว้ตามระยะเวลาที่ระเบียบกรมการปกครอง ว่าด้วยการจัดทำบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. ๒๕๓๘ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๖) พ.ศ. ๒๕๔๔ ข้อ ๔๕ กำหนด (๑๒ ปี) จึงจะสามารถขออนุมัติทำลายได้ และในบางแห่งไม่เคยขออนุมัติทำลายตามระเบียบดังกล่าวกำหนดได้เลย

(๖) ไม่ได้จัดทำ หรือไม่ได้รายงานผลการออกบัตรในแต่ละวัน เสนอให้นายอำเภอหรือปลัดเทศบาล แล้วแต่กรณี เพื่อทราบและตรวจสอบการจัดทำบัตรของอำเภอ หรือเทศบาลตามที่ระเบียบกรมการปกครอง ว่าด้วยการจัดทำบัตรประจำตัวประชาชน (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๙ ข้อ ๖๘ ซึ่งกำหนดให้พนักงานเจ้าหน้าที่รายงานผลการออกบัตรเสนอทุกสิ้นวันทำการ หรือในวันทำการรุ่งขึ้นแล้วจัดเก็บไว้เป็นหลักฐานตรวจสอบอ้างอิงการปฏิบัติงาน

(๗) การแต่งตั้งเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานบัตรประจำตัวประชาชน ให้เป็นผู้รับเงินค่าธรรมเนียม/ค่าปรับเกี่ยวกับงานบัตรประจำตัวประชาชน ไม่มีการจัดทำไว้ตามนัยหนังสือกรมการปกครอง ที่ มท ๐๓๐๙.๒/ว ๑๘๔๔๑ ลงวันที่ ๑๒ ตุลาคม ๒๕๕๐

(๘) ไม่ได้จัดทำคำสั่งแต่งตั้งเจ้าหน้าที่เก็บรักษาและควบคุมการเบิกจ่ายวัสดุตัวบัตร และวัสดุที่ใช้ในการออกบัตร หรือจัดทำไว้แต่ไม่เป็นปัจจุบัน ควรต้องกำหนดเจ้าหน้าที่รับผิดชอบไว้ให้เป็นปัจจุบันและเป็นไปตามที่กำหนดโดยเคร่งครัด (หนังสือกรมการปกครอง ที่ มท ๐๓๐๙.๒/ว ๔๒๐๙ ลงวันที่ ๓ มีนาคม ๒๕๔๙ ผนวก ข. ข้อ ๒.๒)

(๙) ไม่ได้ฝึกใบเสร็จรับเงินค่าธรรมเนียม/ค่าปรับ มอบให้แก่ผู้มาขอรับบริการไว้เป็นหลักฐานทุกรายในทันที เพื่อเป็นการป้องกันข้อร้องเรียนพฤติกรรมการให้บริการงานบัตรประจำตัวประชาชน หรือการเรียกเก็บเงินดังกล่าว (หนังสือกรมการปกครอง ที่ มท ๐๓๐๙.๒/ว ๑๒๙๐๘ ลงวันที่ ๒๙ กรกฎาคม ๒๕๕๒)

(๑๐) การเรียกเก็บค่าธรรมเนียมในการออกใบแทนใบรับ (บ.ป. ๒ก หรือใบชมพู) ให้เรียกเก็บได้ตามอัตราค่าธรรมเนียมที่กำหนดในกฎกระทรวง ฉบับที่ ๑๙ (พ.ศ. ๒๕๔๒) ฉบับละ ๑๐ บาท

(๑๑) การถ่ายรูปทำบัตรประจำตัวประชาชนแบบอเนกประสงค์ (Smart Card) ไม่เป็นมาตรฐานเดียวกันตามที่กำหนดแนวทางปฏิบัติไว้ในหนังสือกรมการปกครอง ที่ มท ๐๓๐๙.๒/ว ๔๒๐๙ ลงวันที่ ๓ มีนาคม ๒๕๕๙ หมวด ก. ข้อ ๒.๔ (๑๒)

๒. ปัญหาอุปสรรคในการปฏิบัติงานบัตรประจำตัวประชาชน มีดังนี้

(๑) การพิมพ์ลายนิ้วมือในแบบพิมพ์คำขอ (บ.ป. ๑) ไม่มีความสมบูรณ์ที่สามารถมองเห็นลายนิ้วมือ (ลายกันรอย หรือขีดหวาย) ได้อย่างชัดเจนครบถ้วนเพื่อประโยชน์ในการใช้ตรวจสอบพิสูจน์ตัวบุคคลในภายหลัง

(๒) การลงชื่อในแบบพิมพ์ที่ใช้ในการจัดทำบัตรประจำตัวประชาชน เช่น คำขอมีบัตร (บ.ป. ๑) บันทึกรับแจ้งการรับรองบุคคล บันทึกรับแจ้งเอกสารเกี่ยวกับบัตรประจำตัวประชาชนสูญหาย หรือถูกทำลาย (บ.ป. ๗) บันทึกล้อยคำผู้ต้องหา บันทึกรับเปรียบเทียบปรับ ใบเสร็จรับเงินค่าธรรมเนียม/ค่าปรับ เป็นต้น ผู้เกี่ยวข้องไม่ได้ลงชื่อให้ครบถ้วนทุกช่อง อาจมีผลต่อความไม่ถูกต้องสมบูรณ์ของเอกสารราชการ ดังกล่าว

(๓) ตู้รับรษณีย์ที่ใช้สำหรับเก็บวัสดุตัวบัตร วัสดุป้องกันการปลอมแปลง ชำรุดใช้งานไม่ได้ และไม่สามารถที่จะทำการซ่อมให้กลับมาใช้งานได้อีก ทำให้การจัดเก็บไม่มีความปลอดภัยและอาจเกิดการสูญหายได้

(๔) วัสดุตัวบัตร (Smart Card) ที่เสีย หรือที่ได้เรียกคืน บางแห่งไม่ได้ส่งคืนให้ศูนย์บริหารการทะเบียนภาค สาขาจังหวัด คงค้างอยู่ที่สำนักทะเบียนเป็นจำนวนมาก ให้ประสานงานกับศูนย์บริหารการทะเบียนภาค สาขาจังหวัด นั้น เพื่อดำเนินการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นโดยด่วน

(๕) บุคลากรที่รับผิดชอบปฏิบัติงานบัตรประจำตัวประชาชน พบหลายอำเภอที่มีผู้ปฏิบัติงานไม่เพียงพอเหมาะสมกับปริมาณการให้บริการ ส่วนมากถูกจ้างชั่วคราวจะเป็นผู้ที่ได้รับมอบหมายให้ช่วยในการตรวจสอบข้อมูลทางทะเบียน (รายการบัตรเดิมและภาพถ่ายใบหน้า) พิจารณาหลักฐานประกอบและการเรียกพยานบุคคลที่จะใช้ในการยืนยันรับรองพิสูจน์ตัวบุคคลแล้วดำเนินการออกบัตรให้ไปก่อนที่จะเสนอคำขอมีบัตร (บ.ป. ๑) และเอกสารหลักฐานประกอบให้พนักงานเจ้าหน้าที่ลงนามในภายหลัง โดยในขั้นตอนนี้ถือว่ามีความสำคัญอย่างยิ่งในการที่จะตรวจสอบพิสูจน์ตัวบุคคลให้ถูกต้อง ก่อนที่จะถ่ายรูปและออกบัตรให้แก่ผู้ยื่นคำขอ ซึ่งระเบียบกรมการปกครองว่าด้วยการจัดทำบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. ๒๕๓๘ และฉบับที่แก้ไขเพิ่มเติมได้กำหนดให้พนักงานเจ้าหน้าที่ต้องตรวจสอบหลักฐานและพิสูจน์ตัวบุคคลอย่างละเอียดรอบคอบให้ถูกต้องก่อนที่จะอนุญาตให้ถ่ายรูปและออกบัตรประจำตัวประชาชนแก่ผู้ขอมีบัตร

กรมการปกครอง พิจารณาเห็นว่า เพื่อประโยชน์ในการจัดทำบัตรประจำตัวประชาชนแบบอเนกประสงค์ (Smart Card) ขอให้แจ้งผลการติดตามงานบัตรประจำตัวประชาชนดังกล่าว ให้เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบงานบัตรประจำตัวประชาชนได้ทราบข้อผิดพลาดที่เกิดขึ้นและแนวทางในการแก้ไขปัญหาให้การปฏิบัติเป็นไปตามระเบียบ หนังสือสั่งการที่เกี่ยวข้องเพื่อจะได้ปรับปรุงแก้ไข

ความผิดพลาดและป้องกันปัญหาดังกล่าวมิให้เกิดขึ้นอีก ทั้งเป็นการพัฒนาระบบการจัดทำบัตรประจำตัวประชาชนแบบอเนกประสงค์ (Smart Card) ให้สามารถบริการประชาชนได้อย่างรวดเร็วถูกต้องครบถ้วนด้วย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ และแจ้งให้อำเภอ เขต เทศบาล และเมืองพัทยา ในเขตท้องที่
รับผิดชอบถือปฏิบัติต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(นายมงคล สุระสัจจะ)
อธิบดีกรมการปกครอง

สำนักบริหารการทะเบียน
ส่วนบัตรประจำตัวประชาชน

โทร. ๐ - ๒๗๙๑ - ๗๖๑๖ โทรสาร ๐ - ๒๙๐๖ - ๙๒๗๙

ด่วนที่สุด

ที่ มท ๐๓๐๙.๒/ว ๑๖๘๕๖

กรมการปกครอง

ถนนอัษฎางค์ กทม. ๑๐๒๐๐

๗ กรกฎาคม ๒๕๕๔

เรื่อง การจัดทำบัตรประจำตัวประชาชนตามพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๕๔

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัดทุกจังหวัด ปลัดกรุงเทพมหานคร

อ้างถึง พระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๕๔

ตามที่พระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๕๔ ได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา ฉบับกฤษฎีกาเล่ม ๑๒๘ ตอนที่ ๓๔ ก วันที่ ๑๑ พฤษภาคม ๒๕๕๔ โดยจะมีผลใช้บังคับตั้งแต่วันที่ ๑๐ กรกฎาคม ๒๕๕๔ เป็นต้นไป นั้น

กรมการปกครอง พิจารณาแล้วเห็นว่า เพื่อให้การจัดทำบัตรประจำตัวประชาชนตามพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชนดังกล่าวเป็นไปในแนวทางเดียวกัน จึงขอแจ้งแนวทางปฏิบัติ ดังนี้

๑. กลุ่มบุคคลที่มีอายุครบ ๑๕ ปีบริบูรณ์ อยู่ก่อนที่พระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๕๔ ใช้บังคับ (เกิดก่อนวันที่ ๙ กรกฎาคม ๒๕๓๙) และไม่ได้ยื่นคำขอมิบัตรต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ภายใน ๖๐ วัน นับแต่วันที่มีอายุครบ ๑๕ ปีบริบูรณ์ ต้องระวางโทษปรับไม่เกิน ๑๐๐ บาท ตามมาตรา ๓ และมาตรา ๙ แห่งพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๕๔

๒. กลุ่มบุคคลตามมาตรา ๑๖ แห่งพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๕๔ คือ ผู้ที่มีอายุ ๗ ปีบริบูรณ์ แต่ยังไม่ถึง ๑๕ ปี อยู่ก่อนที่พระราชบัญญัติฉบับนี้ใช้บังคับ (เกิดตั้งแต่วันที่ ๙ กรกฎาคม ๒๕๓๙ ถึงวันที่ ๙ กรกฎาคม ๒๕๔๗) ต้องยื่นคำขอมิบัตรต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ภายใน ๑ ปี (ตั้งแต่วันที่ ๑๐ กรกฎาคม ๒๕๕๔ ถึงวันที่ ๙ กรกฎาคม ๒๕๕๕) หากพ้นกำหนดเวลาต้องระวางโทษปรับไม่เกิน ๑๐๐ บาท ตามมาตรา ๓ และมาตรา ๙ แห่งพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๕๔

๓. กลุ่มบุคคลที่มีอายุครบ ๗ ปีบริบูรณ์ ตั้งแต่พระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๕๔ มีผลบังคับใช้ (เกิดตั้งแต่วันที่ ๑๐ กรกฎาคม ๒๕๔๗ เป็นต้นไป) ต้องยื่นคำขอมิบัตรภายใน ๖๐ วัน นับแต่วันที่มีอายุครบ ๗ ปีบริบูรณ์ หากพ้นกำหนดเวลาต้องระวางโทษปรับไม่เกิน ๑๐๐ บาท ตามมาตรา ๖ และมาตรา ๙ แห่งพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน

(ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๕๔

๔. การยื่นคำขอมีบัตรตามมาตรา ๖ และการขอมีบัตรใหม่หรือขอเปลี่ยนบัตรตามมาตรา ๖ จัตุวา ของกลุ่มคนตามข้อ ๒ และ ๓ ให้เป็นหน้าที่ของบิดา มารดา ผู้ปกครองหรือบุคคลซึ่งรับผิดชอบผู้นั้นอยู่เป็นผู้ยื่นคำขอ แต่ไม่ตัดสิทธิบุคคลนั้นที่จะยื่นคำขอด้วยตนเองตามมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๕๔

๕. ให้เรียกเก็บค่าธรรมเนียมในการออกบัตรประจำตัวประชาชนตามมาตรา ๖ จัตุวา ตามอัตราค่าธรรมเนียมท้ายพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๕๔ จนกว่าจะมีกฎกระทรวงกำหนดอัตราค่าธรรมเนียมฉบับใหม่มาใช้บังคับ

๖. บรรดาบัตร ใบรับ (ใบเหลือง) หรือใบแทนใบรับ (ใบสีชมพู) ที่ออกตามพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ.๒๕๒๖ ก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ให้ยังคงใช้ได้ต่อไปจนกว่าจะหมดอายุตามที่ระบุไว้ในบัตร ใบรับหรือใบแทนใบรับนั้น หากบัตรดังกล่าวยังไม่หมดอายุผู้ถือบัตรใบรับหรือใบแทนใบรับ ประสงค์จะมีบัตรใหม่ ให้ยื่นคำขอมีบัตรต่อพนักงานเจ้าหน้าที่โดยไม่ต้องเสียค่าธรรมเนียม นับแต่วันที่ ๑๐ กรกฎาคม ๒๕๕๔ ตามมาตรา ๑๕ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๕๔

๗. การเรียกหลักฐานประกอบการพิจารณาอนุญาตให้ทำบัตรประจำตัวประชาชนกรณีขอมีบัตรเป็นครั้งแรกของบุคคลตามมาตรา ๖ ให้ถือปฏิบัติตามระเบียบกรมการปกครองว่าด้วยการจัดทำบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. ๒๕๓๘ และฉบับแก้ไขเพิ่มเติม โดยอนุโลมไปก่อนจนกว่ากรมการปกครองจะออกระเบียบใหม่เพื่อใช้บังคับ

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ และสั่งการให้อำเภอ สำนักงานเขต เทศบาล และเมืองพัทยา ถือเป็นแนวทางปฏิบัติต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(นายมงคล สุระสัจจะ)
อธิบดีกรมการปกครอง

สำนักบริหารการทะเบียน
ส่วนบัตรประจำตัวประชาชน
โทร. ๐ ๒๗๙๑ ๗๖๑๒

ที่ มท ๐๓๐๙.๒/ว ๗๓๗๐

กรมการปกครอง

ถนนอัษฎางค์ กทม. ๑๐๒๐๐

๔ เมษายน ๒๕๕๕

เรื่อง การตรวจสอบและแก้ไขปรับปรุงรายการในฐานข้อมูลทะเบียนบัตรประจำตัวประชาชนกรณี
ติตรูปถ่ายสลับกัน

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัดทุกจังหวัด และปลัดกรุงเทพมหานคร

ด้วยสำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติแจ้งกรณีมีราษฎรร้องเรียนการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ว่าไม่ดำเนินการแก้ไขปัญหาและจัดทำบัตรประจำตัวประชาชนให้เนื่องจากได้ตรวจพบว่ามีรายการติตรูปถ่ายสลับกันปรากฏอยู่ในฐานข้อมูลทะเบียนบัตรประจำตัวประชาชน

กรมการปกครอง พิจารณาเห็นว่าข้อร้องเรียนดังกล่าวเกิดขึ้นจากข้อผิดพลาดในการติตรูปถ่ายสลับกันในคำขอมิบัตร (บ.ป.๑) ซึ่งจัดเก็บได้ด้วยระบบไมโครฟิล์มก่อนที่จะมีการออกบัตรประจำตัวประชาชนด้วยระบบคอมพิวเตอร์ เพื่อเป็นหลักฐานและประโยชน์ในการตรวจสอบข้อมูลรายการบัตรเดิม จึงได้นำรายการในคำขอมิบัตรพร้อมรูปถ่ายที่มีอยู่นั้นไปจัดเก็บไว้ในฐานข้อมูลทะเบียนบัตรประจำตัวประชาชนเพื่อให้พนักงานเจ้าหน้าที่ได้ตรวจสอบให้ถูกต้องชัดเจนก่อนพิจารณาออกบัตรประจำตัวประชาชนให้แก่ผู้ยื่นคำขอในแต่ละราย ซึ่งได้กำหนดให้เป็นระเบียบปฏิบัติและเป็นมาตรการในการป้องกันการแอบอ้างทุจริตสวมตัวทำบัตรประจำตัวประชาชน ตามระเบียบกรมการปกครองว่าด้วยการจัดทำบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. ๒๕๕๔ ดังนั้น เพื่อเป็นการแก้ไขปัญหาและป้องกันมิให้เกิดกรณีดังกล่าวขึ้นอีก ขอให้จังหวัดและกรุงเทพมหานคร ส่งการให้อำเภอ กิ่งอำเภอ สำนักงานเขต เทศบาล และเมืองพัทยา ถือปฏิบัติ ดังนี้

๑. ในขั้นตอนการจัดทำบัตรประจำตัวประชาชน ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ตรวจสอบรายการบัตรของผู้ยื่นจากฐานข้อมูลทะเบียนบัตรประจำตัวประชาชนก่อนทุกครั้ง โดยทำการตรวจเปรียบเทียบภาพถ่ายใบหน้าในรายการบัตรเดิมของผู้ยื่นคำขอมิบัตรว่าถูกต้องตรงกันและเป็นของผู้ยื่นคำขอทุกรายการหรือไม่ อย่างไร หากถูกต้องตรงกับข้อเท็จจริงก็ให้ดำเนินการจัดทำบัตรประจำตัวประชาชนให้ตามระเบียบกรมการปกครองว่าด้วยการจัดทำบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. ๒๕๕๔ ประกอบหนังสือสั่งการที่เกี่ยวข้องแล้วแต่กรณี

๒. หากพบรายการในฐานข้อมูลทะเบียนบัตรประจำตัวประชาชนมีภาพถ่ายใบหน้าไม่ตรงกันและเป็นการติตรูปถ่ายสลับกัน กล่าวคือ เลขหมายคำขอมิบัตรที่ปรากฏบนรูปถ่ายไม่ตรงกับ

เลขที่อนุญาตให้ทำบัตร ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ดำเนินการตรวจสอบข้อเท็จจริงว่าผู้ยื่นคำขอเป็นเจ้าของรายการที่แท้จริงและเป็นการตีรูปถ่ายของผู้ยื่นไว้ในรายการขอมีบัตรของผู้ยื่นคำขอแทนรวบรวมข้อเท็จจริงที่เกี่ยวข้องส่งให้ส่วนบัตรประจำตัวประชาชน สำนักบริหารการทะเบียนเพื่อปรับปรุงแก้ไขให้ถูกต้องตามความเป็นจริง และให้รับดำเนินการจัดทำบัตรประจำตัวประชาชนให้แก่ผู้ยื่นคำขอมีบัตรทันทีโดยไม่ต้องรอการปรับปรุงแก้ไขรายการในฐานข้อมูลทะเบียนบัตรประจำตัวประชาชนก่อนแต่อย่างใด ทั้งนี้ หากเกิดข้อร้องเรียนว่ามีการปฏิเสธของเจ้าหน้าที่ในเรื่องดังกล่าวโดยไม่มีเหตุอันสมควร จะถือว่าเป็นการละเว้นการปฏิบัติหน้าที่และต้องพิจารณาโทษทางวินัยตามสมควรด้วย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาดำเนินการต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(นายสุกิจ เจริญรัตนกุล)

อธิบดีกรมการปกครอง

สำนักบริหารการทะเบียน

ส่วนบัตรประจำตัวประชาชน

โทร. ๐ - ๒๗๙๑ - ๗๖๑๖

โทรสาร ๐ - ๒๙๐๖ - ๙๒๗๙

ด่วนที่สุด

ที่ มท ๐๓๐๙.๒/ว ๑๖๓๙๕

กรมการปกครอง

ถนนอัษฎางค์ กทม. ๑๐๒๐๐

๑๘ กรกฎาคม ๒๕๕๖

เรื่อง ชักซ้อมแนวทางปฏิบัติการเก็บค่าธรรมเนียมและเปรียบเทียบปรับการจัดทำบัตรประจำตัวประชาชน

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัด ทุกจังหวัด และปลัดกรุงเทพมหานคร

- อ้างถึง ๑. หนังสือกรมการปกครอง ที่ มท ๐๓๐๙.๒/ว ๑๘๔๔๑ ลงวันที่ ๑๒ ตุลาคม ๒๕๕๐
๒. หนังสือกรมการปกครอง ที่ มท ๐๓๐๙.๒/ว ๑๒๙๐๘ ลงวันที่ ๒๙ กรกฎาคม ๒๕๕๒
๓. หนังสือกรมการปกครอง ที่ มท ๐๓๐๙.๒/ว ๒๘๗๓๑ ลงวันที่ ๒ ธันวาคม ๒๕๕๓

ด้วยกรมการปกครอง ได้รับแจ้งจากสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดินว่ามีผู้ร้องเรียนต่อผู้ตรวจการแผ่นดิน กรณีเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบงานบัตรประจำตัวประชาชนบางแห่งได้เรียกเก็บค่าธรรมเนียมการต่ออายุบัตรประจำตัวประชาชนและการทำบัตรประจำตัวประชาชนของบุคคลในครอบครัวของผู้ร้องเรียนโดยไม่มีใบเสร็จรับเงิน ซึ่งสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดินได้สอบถามกับเจ้าหน้าที่ดังกล่าวได้รับคำชี้แจงว่า ใบเสร็จรับเงินค่าธรรมเนียมบัตรประจำตัวประชาชนจะอยู่ที่ท้ายคำขอ บ.ป. ๑ แต่เนื่องจากแต่ละวันมีผู้ขอรับบริการงานบัตรเป็นจำนวนมากเพื่อให้ผู้รับบริการได้รับความสะดวก รวดเร็ว จึงมิได้ฉีกในส่วนใบเสร็จรับเงินดังกล่าวให้แก่ผู้ร้อง และจากการตรวจสอบเพิ่มเติมปรากฏว่า ยังมีหน่วยงานที่เปิดให้บริการงานบัตรประจำตัวประชาชนอีกหลายแห่งมีการปฏิบัติเช่นเดียวกัน ซึ่งเป็นการไม่ปฏิบัติตามระเบียบการเบิกจ่ายเงินจากคลัง การเก็บรักษา และการนำส่งคลัง พ.ศ. ๒๕๕๑

กรมการปกครองพิจารณาแล้วเห็นว่า เพื่อเป็นการป้องกันปัญหาการร้องเรียนเกี่ยวกับการเก็บค่าธรรมเนียมและการเปรียบเทียบปรับในลักษณะเช่นนี้เกิดขึ้นอีก จึงให้ผู้ว่าราชการจังหวัดทุกจังหวัดและปลัดกรุงเทพมหานคร ส่งการเพื่อชักซ้อมแนวทางปฏิบัติ ดังนี้

๑. แนวทางปฏิบัติการขอมีบัตร ขอมีบัตรใหม่ หรือขอเปลี่ยนบัตร โดยโปรแกรมการจัดทำบัตรประจำตัวประชาชนด้วยระบบปฏิบัติการอัตโนมัติ ซึ่งได้กำหนดแนวทางในการดำเนินการเกี่ยวกับแบบใบเสร็จรับเงินค่าธรรมเนียมการทำบัตรและใบเสร็จรับเงินค่าปรับจะพิมพ์ต่อจากแบบคำขอ บ.ป.๑ ของผู้ขอแต่ละราย ให้เจ้าหน้าที่ตรวจสอบความถูกต้องและลงชื่อให้ครบถ้วน ฉีกใบเสร็จและมอบใบเสร็จรับเงินค่าธรรมเนียมและค่าปรับให้แก่ผู้ขอ ซึ่งข้อมูลใบเสร็จรับเงินดังกล่าวจะถูกบันทึกในฐานข้อมูล

ของระบบคอมพิวเตอร์เมื่อสิ้นวันทำการ เจ้าหน้าที่ต้องจัดพิมพ์สำเนาใบเสร็จรับเงินจากฐานข้อมูลของระบบคอมพิวเตอร์ และนำเงินที่จัดเก็บในวันนั้นส่งมอบให้ผู้มีอำนาจหน้าที่เก็บรักษาเงิน ของหน่วยงานตามระเบียบกระทรวงการคลัง

๒. ให้อำเภอ เขต เทศบาล และเมืองพัทยา ตัดประกาศอัตราค่าธรรมเนียมการออกบัตรในแต่ละกรณีให้ประชาชนมองเห็นได้อย่างชัดเจน เพื่อป้องกันปัญหาการร้องเรียนผ่านสื่อมวลชนเกี่ยวกับพฤติกรรมทำให้บริการประชาชนที่ไม่เหมาะสมและการเรียกเก็บค่าธรรมเนียมรวมถึงการเปรียบเทียบปรับให้ออกใบเสร็จรับเงินและฉีกมอบให้ผู้มาขอรับบริการไว้เป็นหลักฐานทุกราย

๓. การร้องเรียนในลักษณะดังกล่าวหากเป็นการกระทำโดยมิชอบหรือเรียกเก็บค่าธรรมเนียม หรือค่าปรับเกินกว่าที่กฎหมายกำหนดให้พิจารณาดำเนินการทางวินัย

๔. ให้นายอำเภอ ผู้อำนวยการเขต ปลัดเทศบาล และหัวหน้าสำนักปลัดเมืองพัทยา ควบคุม กำกับดูแล และกำชับเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานบัตรประจำตัวประชาชนให้ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความรับผิดชอบ มีความละเอียดรอบคอบ และระมัดระวัง โดยยึดกฎหมาย ระเบียบ และหนังสือสั่งการที่เกี่ยวข้องเป็นแนวทางปฏิบัติอย่างเคร่งครัดพร้อมทั้งติดตามรายงานผลการจัดทำบัตรประจำตัวประชาชน และรายงานการนำส่งเงินค่าธรรมเนียมการจัดทำบัตรพร้อมสำเนาใบเสร็จรับเงินทางโปรแกรมการจัดทำบัตรประจำตัวประชาชนด้วยระบบปฏิบัติการอัตโนมัติทุกวันทำการด้วย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้องต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(นายสถาพร สิริภักดี)

รองอธิบดี ปฏิบัติราชการแทน

อธิบดีกรมการปกครอง

สำนักบริหารการทะเบียน

ส่วนบัตรประจำตัวประชาชน

โทร. ๐-๒๗๙๑-๗๖๑๒

โทรสาร ๐-๒๙๐๖-๙๒๗๙

ที่ มท ๐๓๐๙.๒/ว ๓๔๗๖

กรมการปกครอง

ถนนอัษฎางค์ กทม. ๑๐๒๐๐

๒๖ มีนาคม ๒๕๕๗

เรื่อง ชักซ้อมแนวทางปฏิบัติในการจัดทำบัตรประจำตัวประชาชน

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัด ทุกจังหวัด และปลัดกรุงเทพมหานคร

- อ้างถึง ๑. หนังสือกระทรวงมหาดไทย ด่วนมาก ที่ มท ๐๔๐๘/ว ๕๓๒ ลงวันที่ ๒ เมษายน ๒๕๓๔
 ๒. หนังสือกระทรวงมหาดไทย ที่ มท ๐๓๐๙.๒/ว ๑๖๖๒ ลงวันที่ ๒๘ พฤษภาคม ๒๕๕๒
 ๓. หนังสือกรมการปกครอง ที่ มท ๐๓๐๙.๒/ว ๓๑๒๙๓ ลงวันที่ ๓๐ ธันวาคม ๒๕๕๔

ตามที่ได้กำชับการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบและปฏิบัติงานบัตรประจำตัวประชาชนได้ถือปฏิบัติตามระเบียบที่กำหนดไว้โดยเคร่งครัด มิให้เจ้าหน้าที่เรียกหลักฐานเอกสาร หรือพยานบุคคลให้ถ้อยคำรับรองนอกเหนือจากที่กำหนดไว้ในระเบียบเกินความจำเป็น และแจ้งให้ทราบว่ามีสำเนาการเกี่ยวกับบัตรจากฐานข้อมูลทะเบียนบัตร เป็นเอกสารราชการที่แสดงข้อมูลรายการเกี่ยวกับบัตรประจำตัวประชาชนและภาพถ่ายใบหน้าที่จัดเก็บและประมวลผลไว้ด้วยระบบคอมพิวเตอร์ พนักงานเจ้าหน้าที่สามารถใช้เอกสารดังกล่าวนี้ประกอบการพิจารณาในการพิสูจน์ยืนยันตัวบุคคลได้ และในการขอมีบัตรใหม่กรณีบัตรหายหรือบัตรถูกทำลาย พนักงานเจ้าหน้าที่จะต้องพิจารณาหลักฐาน ตามระเบียบ หากได้ตรวจสอบรายการจากฐานข้อมูลทะเบียนบัตร และมีรายการบัตรเดิมภาพถ่ายใบหน้า ของผู้ขอมีบัตรถูกต้องตรงกับข้อเท็จจริงก็ให้ดำเนินการจัดทำบัตรให้แก่ผู้ขอมีบัตร นั้น

กรมการปกครอง ได้ตรวจติดตามนิเทศงานบัตรประจำตัวประชาชน ปรากฏว่าเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบและปฏิบัติงานบัตรประจำตัวประชาชนของสำนักทะเบียนหลายแห่งไม่ปฏิบัติตามระเบียบกรมการปกครองว่าด้วยการจัดทำบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. ๒๕๕๔ โดยเฉพาะในการเรียกหลักฐานประกอบการทำบัตรในกรณีการขอมีบัตรเป็นครั้งแรก การขอมีบัตรใหม่ กรณีบัตรหมดอายุ และการขอมีบัตรในกรณีบัตรหายหรือถูกทำลาย โดยให้ประชาชนที่มาติดต่อขอทำบัตรนำหลักฐานเอกสารต่าง ๆ หรือ นำพยานบุคคลมาให้ถ้อยคำรับรองประกอบการพิจารณาในการจัดทำบัตรประจำตัวประชาชนนอกเหนือจากที่กำหนดไว้ในระเบียบฯ ปัจจุบันกรมการปกครองได้เชื่อมโยงเครือข่ายระบบคอมพิวเตอร์กับสำนักทะเบียนทุกแห่งโดยสมบูรณ์แล้ว เจ้าหน้าที่ที่สามารถตรวจสอบรายการข้อมูลทะเบียนประวัติราษฎรของผู้ขอมีบัตรในฐานข้อมูลทะเบียนราษฎร และรายการทำบัตรเดิมของผู้นั้นจากฐานข้อมูลทะเบียนบัตรได้ ดังนั้น เพื่อให้การปฏิบัติงานบัตรประจำตัวประชาชนเป็นไปในแนวทางเดียวกัน ป้องกันมิให้ราษฎร

ร้องเรียนว่าพนักงานเจ้าหน้าที่เรียกเอกสารหลักฐานเกินกว่าที่ระเบียบฯ กำหนด จึงขอชักซ้อมแนวปฏิบัติ การจัดทำบัตรประจำตัวประชาชน ดังนี้

๑. การขอทำบัตรประจำตัวประชาชนทุกกรณี ให้เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานตรวจสอบ ข้อมูล ทะเบียนประวัติราษฎรของผู้ขอมีบัตรในฐานข้อมูลทะเบียนราษฎร และรายการทำบัตรเดิมจากฐาน ข้อมูลทะเบียนบัตร กรณีผู้ขอมีบัตรเคยทำบัตรมาแล้วว่า มีชื่อและรายการอยู่ในทะเบียนบ้านและภาพ ใบหน้าของผู้ขอมีบัตรถูกต้องตรงกับข้อเท็จจริงเพื่อพิสูจน์และยืนยันตัวบุคคล

๒. การเรียกหลักฐานประกอบการทำบัตร ให้ดำเนินการตามระเบียบกรมการปกครอง ว่าด้วยการจัดทำบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. ๒๕๕๔ ข้อ ๑๑, ๕๙ และ ๖๑ ดังนี้

๒.๑ การขอมีบัตรเป็นครั้งแรก กรณีผู้ขอมีอายุครบเจ็ดปีบริบูรณ์ให้เรียกสูติบัตร หากไม่มีให้เรียกหลักฐานเอกสารอื่นที่ทางราชการออกให้ได้อย่างใดอย่างหนึ่งเช่น สำเนาทะเบียนนักเรียน ใบสุทธิ ประกาศนียบัตร หนังสือเดินทาง เป็นต้น แต่หากผู้ขอมีบัตรไม่มีหลักฐานเอกสารดังกล่าว ให้พนักงานเจ้าหน้าที่สอบสวนบุคคลซึ่งมีหน้าที่ยื่นคำขอมีบัตรแทนหรือสอบสวนเจ้าบ้านหรือบุคคล ผู้นำเชื่อถือแทนในกรณีผู้ยื่นคำขอมีบัตรเป็นครั้งแรกไม่ได้ยื่นคำขอภายในกำหนดระยะเวลาต้องมีบัตร และ ไม่ใช่กรณีได้รับการเพิ่มชื่อในทะเบียนบ้านให้เรียกสูติบัตรหากไม่มีให้เรียกหลักฐานเอกสารที่ทาง ราชการ ออกให้ได้อย่างใดอย่างหนึ่ง (ถ้ามี) และสอบสวนบุคคลซึ่งมีหน้าที่ยื่นคำขอมีบัตรแทนหรือสอบสวน เจ้าบ้าน หรือบุคคลผู้นำเชื่อถือ

๒.๒ การขอมีบัตรเนื่องจากบัตรเดิมหมดอายุ ให้เรียกบัตรเดิมที่หมดอายุ

๒.๓ การขอมีบัตรเนื่องจากบัตรสูญหายหรือถูกทำลาย ให้เรียกหลักฐานการแจ้งความ “บัตรสูญหาย” หรือ “บัตรถูกทำลาย” และหลักฐานเอกสารซึ่งมีรูปถ่ายของผู้ขอมีบัตรและเป็นเอกสาร ที่ทางราชการออกให้ได้อย่างใดอย่างหนึ่ง เช่นใบอนุญาตขับรถ บัตรประกันสังคม หนังสือเดินทาง เป็นต้น กรณีผู้ขอมีบัตรไม่มีหรือไม่สามารถแสดงหลักฐานเอกสารที่ทางราชการออกให้ดังกล่าวให้สอบสวนเจ้าบ้าน หรือบุคคลผู้นำเชื่อถือแทน

๓. กรณีมีเหตุสงสัยว่าจะมีการทุจริต หรือพนักงานเจ้าหน้าที่พิจารณาเห็นว่าหลักฐาน ที่ผู้ขอมีบัตรนำมาแสดงไม่สามารถพิสูจน์ยืนยันตัวบุคคลและคุณสมบัติของผู้ขอมีบัตรได้ ประกอบกับ ฐานข้อมูลทะเบียนบัตรไม่ปรากฏรายการทำบัตรเดิมของผู้ขอมีบัตรหรือรายการทำบัตรเดิมภาพ ใบหน้าไม่ตรงกับข้อเท็จจริงหรือหลักฐานที่ผู้ขอมีบัตรนำมาแสดง ให้พนักงานเจ้าหน้าที่พิจารณาว่า รายการใด ถูกต้อง โดยอาจจะเรียกหลักฐานเอกสารหรือสอบสวนพยานบุคคลเพิ่มเติมได้เท่าที่จำเป็น หากเชื่อได้ว่าหลักฐานที่ผู้ขอมีบัตรนำมาแสดงนั้นเป็นรายการที่ถูกต้องให้ดำเนินการจัดทำบัตรให้แก่ ผู้ขอมีบัตร

๔. กรณีหลักฐานที่ผู้ขอมีบัตรนำมาแสดงและรายการทำบัตรเดิมในฐานข้อมูลทะเบียน บัตรไม่สามารถยืนยันตัวบุคคลได้ไม่ว่าด้วยเหตุใด ๆ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ระงับการจัดทำบัตรยกเลิก คำขอ บ.ป. ๑ และรายการขอมีบัตรที่บันทึกไว้ในเครื่องคอมพิวเตอร์สำหรับเลขหมายคำขอนั้น

โดยบันทึกสาเหตุที่ไม่อาจดำเนินการไว้ให้ชัดเจน ส่วนคำขอ บ.ป. ๑ และหลักฐานเอกสารที่เกี่ยวข้อง ให้แยกเพิ่มเก็บไว้ต่างหาก เมื่อมีเหตุเพียงพอที่จะเชื่อได้ว่าผู้ขอมีบัตรรายนั้นมีคุณสมบัติตามที่กฎหมายกำหนดให้มีบัตรได้ให้จัดทำบัตรให้โดยกำหนดเลขหมายคำขอให้ใหม่ หากพบว่าการขอมีบัตรในครั้งนั้น มีการทุจริต ให้พนักงานเจ้าหน้าที่แจ้งความต่อพนักงานสอบสวนผู้มีอำนาจเพื่อให้ดำเนินคดี กับผู้ขอมีบัตรโดยเร็ว

๕. การเรียกหลักฐานประกอบการพิจารณาจัดทำบัตร ให้ถือปฏิบัติตามระเบียบกรมการปกครองว่าด้วยการจัดทำบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. ๒๕๕๔ เป็นสำคัญ ให้พยายามหลีกเลี่ยงการดำเนินการที่จะทำให้ประชาชนเดือดร้อนในกรณีมีความจำเป็นต้องเรียกหลักฐานหรือพยานบุคคลเพิ่มเติมเพื่อยืนยันรับรองตัวผู้ยื่นคำขอมีบัตรให้ดำเนินการเท่าที่จำเป็นเท่านั้น

๖. การจัดทำบัตรประจำตัวประชาชนมิให้เจ้าหน้าที่หน่วงเหนี่ยวประวิงเวลาให้เกิดความล่าช้าในการทำบัตรโดยไม่มีเหตุผลอันสมควร ทำให้เกิดความเดือดร้อนเสียหายแก่ประชาชนที่มาติดต่อขอทำบัตรหรือเรียกรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดจากประชาชนที่มาติดต่อขอทำบัตร หากปรากฏว่าเจ้าหน้าที่มีพฤติการณ์ดังกล่าวขอให้ผู้บังคับบัญชาพิจารณาโทษตามสมควรแก่กรณีด้วย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ และแจ้งให้อำเภอ สำนักงานเขต เทศบาล และเมืองพัทยา ถือเป็นแนวทางปฏิบัติต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(นายศิริพงษ์ ทานตระกูล)
อธิบดีกรมการปกครอง

สำนักบริหารการทะเบียน
ส่วนบัตรประจำตัวประชาชน
โทร. ๐ ๒๗๕๑ ๗๖๑๒
โทรสาร ๐ ๒๕๐๖ ๙๒๘๙

ที่ มท ๐๓๐๙.๒/ว ๑๐๕๓๘

กรมการปกครอง

ถนนอัมฤงาศ์ กทม. ๑๐๒๐๐

๒๘ กรกฎาคม ๒๕๕๗

เรื่อง การลงลายมือชื่อของพนักงานเจ้าหน้าที่ในคำขอมีบัตร มีบัตรใหม่ หรือเปลี่ยนบัตรประจำตัวประชาชน (แบบ บ.ป.๑)

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัด ทุกจังหวัด และปลัดกรุงเทพมหานคร

อ้างถึง ๑. หนังสือกรมการปกครอง ที่ มท ๐๓๐๙.๒/ว ๑๘๔๔๑ ลงวันที่ ๑๒ ตุลาคม ๒๕๕๐

๒. คำอธิบายการออกแบบพิมพ์คำขอมีบัตร ขอมีบัตรใหม่ หรือขอเปลี่ยนบัตรประจำตัวประชาชน (บ.ป.๑) แนบท้ายกฎกระทรวง ฉบับที่ ๑๘ (พ.ศ. ๒๕๔๒) ออกตามความในพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ.๒๕๒๖

ตามที่กรมการปกครองได้กำหนดแนวทางปฏิบัติการขอมีบัตร ขอมีบัตรใหม่หรือขอเปลี่ยนบัตรโดยโปรแกรมการจัดทำบัตรประจำตัวประชาชนด้วยระบบอัตโนมัติโดยกำหนดให้แบบคำขอ บ.ป.๑ ต้องมีรายการที่ถูกต้องครบถ้วนสมบูรณ์ โดยผู้ยื่นคำขอ เจ้าหน้าที่ และพนักงานเจ้าหน้าที่ได้ตรวจสอบ และลงชื่อถูกต้องครบถ้วนทุกรายการ ประกอบกับคำอธิบายการกรอกแบบพิมพ์คำขอมีบัตร ขอมีบัตรใหม่ หรือขอเปลี่ยนบัตรประจำตัวประชาชน (บ.ป.๑) แนบท้ายแบบคำขอมีบัตร ขอมีบัตรใหม่ หรือ ขอเปลี่ยนบัตรประจำตัวประชาชน (บ.ป.๑) ตามกฎกระทรวง ฉบับที่ ๑๘ (พ.ศ. ๒๕๔๒) ออกตามความในพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. ๒๕๒๖ ข้อ ๒๘ คำสั่งพนักงานเจ้าหน้าที่ให้กรอกรายการ อนุญาตหรือการไม่อนุญาตให้ทำบัตร และข้อ ๓๐ ให้ลงลายมือชื่อพนักงานเจ้าหน้าที่ผู้อนุญาตหรือไม่อนุญาตให้ทำบัตรพร้อมกับให้ลงรายการชื่อตัว ชื่อสกุลในวงเล็บให้เรียบร้อย นั้น

กรมการปกครองพิจารณาแล้วเห็นว่า เพื่อให้การปฏิบัติงานบัตรประจำตัวประชาชนเป็นไปตามกฎหมายด้วยความเรียบร้อย ถูกต้องและเกิดผลดีต่อทางราชการ จึงขอให้กำชับกวดขันเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานบัตรประจำตัวประชาชนให้ลงลายมือชื่อในคำขอมีบัตรฯ (แบบ บ.ป.๑) โดยเฉพาะอย่างยิ่งพนักงานเจ้าหน้าที่ ให้ลงลายมือชื่อในคำสั่งอนุญาต หรือไม่อนุญาตทุกครั้งที่มีผู้มายื่นคำขอต่อพนักงานเจ้าหน้าที่กรณีพนักงานเจ้าหน้าที่ไม่ลงลายมือชื่ออนุญาตในคำขอมีบัตร (แบบ บ.ป.๑) แต่ได้ดำเนินการถ่ายรูปและออกบัตรให้แก่ผู้ยื่นคำขอ ถือว่าเป็นการไม่ปฏิบัติตามกฎกระทรวง ฉบับที่ ๑๘ (พ.ศ. ๒๕๔๒) และฉบับแก้ไขเพิ่มเติม ออกตามความในพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. ๒๕๒๖ ระเบียบกรมการปกครองว่าด้วยการจัดทำบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. ๒๕๕๔ และหนังสือกรมการปกครอง

ที่ มท ๐๓๐๙.๒/ว ๑๘๔๔๑ ลงวันที่ ๑๒ ตุลาคม ๒๕๕๐ ซึ่งพฤติการณ์ดังกล่าวมีมูลที่ควรถูกกล่าวหาว่า กระทำผิดวินัยฐานไม่ปฏิบัติหน้าที่ราชการให้เป็นไปตามกฎหมาย กฎ ระเบียบของทางราชการ มติของ คณะรัฐมนตรี นโยบายของรัฐบาล และไม่ปฏิบัติตามระเบียบแบบแผนของทางราชการ และฐานไม่ปฏิบัติหน้าที่ราชการให้เกิดผลดีหรือความก้าวหน้า แก่ราชการด้วยความอุตสาหะ เอาใจใส่ และ รักษาประโยชน์ของทางราชการและฐานไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของผู้บังคับบัญชา ซึ่งสั่งในหน้าที่ราชการ โดยชอบด้วยกฎหมาย และระเบียบของทางราชการโดยขัดขึ้นหรือหลีกเลี่ยง ตามมาตรา ๘๒ (๒) (๓) (๔) แห่งพระราชบัญญัติ ระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๕๑ ซึ่งอาจจะเป็นการไม่ปฏิบัติตามข้อปฏิบัติ ตามมาตรา ๘๒ ทำให้ พนักงานเจ้าหน้าที่ผู้นั้นกระทำความผิดวินัยตามมาตรา ๘๔ แห่งบทบัญญัติเดียวกัน และการที่พนักงานเจ้าหน้าที่ ยินยอมให้รหัสผ่านของตนเองในการปฏิบัติงานออกบัตรก็อาจจะ เป็น การกระทำความผิดวินัยฐานไม่รักษา ความลับของทางราชการตามมาตรา ๘๒ (๖) แห่งพระราชบัญญัติระเบียบ ข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๕๑

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบและสั่งการให้อำเภอ สำนักงานเขต เทศบาล และเมืองพัทยา ถู เป็นแนวทางปฏิบัติต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(นายกฤษฎา บุญราช)

ผู้ว่าราชการจังหวัดสงขลา รักษาการในตำแหน่ง
อธิบดีกรมการปกครอง

สำนักบริหารการทะเบียน
ส่วนบัตรประจำตัวประชาชน
โทร ๐-๒๗๙๑-๗๖๑๒
โทรสาร ๐-๒๗๐๖-๙๒๘๙

ที่ มท ๐๓๐๙.๒/ว ๑๓๑๗๘

กรมการปกครอง

ถนนอัษฎางค์ กทม. ๑๐๒๐๐

๓ กันยายน ๒๕๕๗

เรื่อง ชักซ้อมแนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับวิธีการพิมพ์ลายนิ้วมือเพื่อจัดเก็บไว้ในฐานข้อมูลทะเบียนบัตร

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัด ทุกจังหวัด และปลัดกรุงเทพมหานคร

สิ่งที่ส่งมาด้วย แนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับวิธีการพิมพ์ลายนิ้วมือเพื่อจัดเก็บไว้ในฐานข้อมูลทะเบียนบัตร

ด้วยกรมการปกครอง ได้ดำเนินการตรวจสอบเกี่ยวกับการเปรียบเทียบลายพิมพ์นิ้วมือ ซึ่งได้จัดเก็บไว้ในฐานข้อมูลทะเบียนบัตร เพื่อพิสูจน์ยืนยันตัวบุคคลผ่านระบบโปรแกรมการพิมพ์ คำขอมีบัตร (บ.ป.๑) พบว่ามีการจัดเก็บลายพิมพ์นิ้วมือจากการขอทำบัตรครั้งใหม่ไม่ครบทั้ง ๒ ข้าง (นิ้วหัวแม่มือขวา - ซ้าย) หรือมีการจัดเก็บลายพิมพ์นิ้วมือเป็นนิ้วมือเดียวกันทั้ง ๒ ข้าง หรือมีการจัดเก็บลายพิมพ์นิ้วมือครั้งใหม่ไม่ถูกต้องตรงกับลายพิมพ์นิ้วมือเดิม โดยไม่ระบุสาเหตุข้อเท็จจริงนั้น ๆ เป็นจำนวนมาก ในหลายสำนักทะเบียน

กรมการปกครอง พิจารณาแล้วเห็นว่าเพื่อแก้ไขปัญหาการจัดเก็บลายพิมพ์นิ้วมือไว้ในฐานข้อมูลทะเบียนบัตรเป็นไปอย่างถูกต้องตามกฎหมายกระทรวง (ฉบับที่ ๒๒) พ.ศ. ๒๕๕๐ ออกตามความในพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. ๒๕๒๖ สามารถนำมาเปรียบเทียบกับลายพิมพ์นิ้วมือของผู้ขอมีบัตรได้อย่างถูกต้องเพื่อพิสูจน์ยืนยันตัวบุคคลว่าเป็นบุคคลเดียวกัน จึงขอให้กำชับเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานดำเนินการจัดเก็บลายพิมพ์นิ้วมือของผู้ขอมีบัตรดังนี้

๑. การขอมีบัตร ให้ผู้ขอพิมพ์ลายนิ้วหัวแม่มือขวาและซ้ายเพื่อจัดเก็บไว้ในฐานข้อมูลทะเบียนบัตรหากจัดเก็บลายพิมพ์นิ้วหัวแม่มือขวาและซ้ายไม่ได้ ให้พิมพ์ลายนิ้วมืออื่น ขวาและซ้ายในลำดับถัดไป หากมีนิ้วใดนิ้วหนึ่งเหลือเพียงนิ้วเดียว หรือสามารถจัดเก็บลายพิมพ์นิ้วมือได้เพียงนิ้วเดียว ให้จัดเก็บลายพิมพ์นิ้วมื่อดังกล่าวเพียงนิ้วเดียวได้แต่ต้องจัดเก็บสองครั้ง หากผู้ขอไม่มีนิ้วเหลืออยู่ให้ได้รับการยกเว้นการพิมพ์ลายนิ้วมือ และให้บันทึกหมายเหตุไว้ในคำขอว่าไม่มีนิ้วมือ หรือหากไม่สามารถจัดเก็บลายพิมพ์นิ้วมือได้ ให้บันทึกหมายเหตุไว้ในคำขอว่าไม่สามารถจัดเก็บลายพิมพ์นิ้วมือได้

๒. การขอมีบัตรใหม่หรือเปลี่ยนบัตรให้ผู้ขอพิมพ์ลายนิ้วหัวแม่มือขวาและซ้ายเพื่อเปรียบเทียบ กับลายพิมพ์นิ้วหัวแม่มือในฐานข้อมูลทะเบียนบัตรด้วยระบบคอมพิวเตอร์ หรือในกรณีที่มีการพิมพ์ลายนิ้วมืออื่นตามให้เปรียบเทียบกับลายพิมพ์นิ้วมือนั้น เพื่อยืนยันตัวบุคคล แต่ถ้าไม่ปรากฏลายพิมพ์นิ้วมือของผู้ขอในฐานข้อมูลทะเบียนบัตร ให้พนักงานเจ้าหน้าที่บันทึกเพิ่มเติมในคำขอ หากผล

การเปรียบเทียบลายพิมพ์นิ้วมือถูกต้องให้พนักงานเจ้าหน้าที่อนุญาตให้ทำบัตรได้ หากผลการเปรียบเทียบลายพิมพ์นิ้วมือไม่ผ่านการเปรียบเทียบด้วยระบบคอมพิวเตอร์ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ตรวจสอบและพิจารณาเปรียบเทียบลายพิมพ์นิ้วมือที่จัดเก็บไว้ในฐานข้อมูลทะเบียนบัตรกับลายพิมพ์นิ้วมือของผู้ขอด้วยตนเองเพื่อยืนยันว่าเป็นบุคคลเดียวกัน และในกรณีเช่นว่านี้หรือในกรณีไม่ปรากฏลายพิมพ์นิ้วมือในฐานข้อมูลทะเบียนบัตรพนักงานเจ้าหน้าที่อาจเรียกเอกสารหลักฐานหรือสอบสวนเจ้าบ้านหรือบุคคลผู้นำเชื่อถือแล้วแต่กรณีเพิ่มเติมได้เท่าที่จำเป็น ทั้งนี้หากอนุญาตให้ทำบัตรได้ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่บันทึกการให้ผ่านของพนักงานเจ้าหน้าที่เพื่อยืนยันการอนุญาต หากไม่อนุญาตให้ทำบัตร ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ยกเลิกรายการที่บันทึกไว้แล้วแจ้งเป็นหนังสือให้ผู้ขอทราบถึงเหตุผลที่ไม่อนุญาตให้ทำบัตร

จึงเรียนมาเพื่อโปรดแจ้งให้อำเภอ สำนักงานเขต เทศบาล และเมืองพัทยาถือปฏิบัติ
โดยเคร่งครัดต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(นายกฤษฎา บุญราช)

ผู้ว่าราชการจังหวัดสงขลา รักษาการในตำแหน่ง

อธิบดีกรมการปกครอง

สำนักบริหารการทะเบียน

ส่วนบัตรประจำตัวประชาชน

โทร ๐ ๒๗๙๑ ๗๖๑๒

โทรสาร ๐ ๒๙๐๖ ๙๒๘๙

แนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับวิธีการพิมพ์ลายนิ้วมือเพื่อจัดเก็บไว้ในฐานข้อมูลทะเบียนบัตร

๑. การขอมีบัตร ให้ผู้ขอพิมพ์ลายนิ้วหัวแม่มือขวาและซ้ายเพื่อจัดเก็บไว้ในฐานข้อมูล ทะเบียนบัตร
  ๒. หากจัดเก็บลายพิมพ์นิ้วหัวแม่มือขวาและซ้ายไม่ได้ ให้พิมพ์ลายนิ้วมืออื่นขวาและซ้ายในลำดับถัดไป โดยให้บันทึกเพิ่มเติมไว้ในคำขอว่าจัดเก็บลายพิมพ์นิ้วหัวแม่มือขวา และ/หรือซ้ายไม่ได้ และได้พิมพ์ลายนิ้วมือ (นิ้วชี้ หรือนิ้วกลาง หรือนิ้วนาง หรือนิ้วก้อย) ขวาและซ้ายในลำดับถัดไปแทน เช่นผู้ขอไม่มีนิ้วหัวแม่มือขวาให้พิมพ์ลายนิ้วมือนิ้วชี้ขวาและซ้ายในลำดับถัดไปแทน หรือหากผู้ขอมีบัตร ไม่มีนิ้วหัวแม่มือขวาและนิ้วชี้ขวาให้พิมพ์ลายนิ้วมือนิ้วกลางขวาและซ้ายแทนโดยให้บันทึกเพิ่มเติมไว้ในคำขอว่าผู้ขอมีบัตรไม่มีนิ้วหัวแม่มือขวาและนิ้วชี้ขวา จึงได้พิมพ์ลายนิ้วมือนิ้วกลางขวาและซ้ายในลำดับถัดไปแทน
  ๓. หากมีนิ้วใดนิ้วหนึ่งเหลือเพียงนิ้วเดียวซึ่งหมายถึงสามารถจัดเก็บลายพิมพ์นิ้วมือได้เพียง นิ้วเดียว ให้จัดเก็บลายพิมพ์นิ้วมือนิ้วดังกล่าวเพียงนิ้วเดียวได้แต่ต้องจัดเก็บสองครั้งโดยให้บันทึกเพิ่มเติมไว้ในคำขอว่าบุคคลดังกล่าวมีนิ้วหัวแม่มือขวา (หรือซ้าย) หรือนิ้วชี้ขวา (หรือซ้าย) หรือนิ้วกลางขวา (หรือซ้าย) หรือนิ้วนางขวา (หรือซ้าย) หรือนิ้วก้อยขวา (หรือซ้าย) เหลือเพียงนิ้วเดียว เช่น ผู้ขอมีบัตรมีนิ้วหัวแม่มือซ้าย เหลือเพียงนิ้วเดียวให้จัดเก็บลายพิมพ์นิ้วมือหัวแม่มือซ้ายดังกล่าวเพียงนิ้วเดียวได้โดยจัดเก็บสองครั้ง และให้บันทึกเพิ่มเติมไว้ในคำขอว่า “บุคคลดังกล่าวมีนิ้วหัวแม่มือซ้ายเหลือเพียงนิ้วเดียว”
  ๔. หากผู้ขอไม่มีนิ้วมือเหลืออยู่ หรือไม่สามารถจัดเก็บลายพิมพ์นิ้วมือได้ให้ได้รับการยกเว้นการพิมพ์ลายนิ้วมือ และให้บันทึกเพิ่มเติมไว้ในคำขอว่าบุคคลดังกล่าวไม่มีนิ้วมือ หรือไม่สามารถจัดเก็บ ลายพิมพ์นิ้วมือได้
  ๕. การขอมีบัตรใหม่ หรือเปลี่ยนบัตรให้ผู้ขอพิมพ์ลายนิ้วหัวแม่มือขวาและซ้ายเพื่อเปรียบเทียบกับลายพิมพ์นิ้วหัวแม่มือในฐานข้อมูลทะเบียนบัตรด้วยระบบคอมพิวเตอร์หรือในกรณีที่มีการพิมพ์ลายนิ้วมืออื่นตามข้อ ๒ หรือ ข้อ ๓ ให้เปรียบเทียบกับลายพิมพ์นิ้วมือนั้น เพื่อยืนยันตัวบุคคล
  ๖. ถ้าไม่ปรากฏลายพิมพ์นิ้วมือของผู้ขอในฐานข้อมูลทะเบียนบัตร ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ บันทึกเพิ่มเติมในคำขอ บ.ป.๑
  ๗. หากผลการเปรียบเทียบลายพิมพ์นิ้วมือถูกต้อง ให้พนักงานเจ้าหน้าที่อนุญาตให้ทำบัตรได้
  ๘. หากผลการเปรียบเทียบลายพิมพ์นิ้วมือไม่ผ่านการเปรียบเทียบด้วยระบบคอมพิวเตอร์ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ตรวจสอบและพิจารณาเปรียบเทียบลายพิมพ์นิ้วมือที่จัดเก็บไว้ในฐานข้อมูลทะเบียนบัตรกับลายพิมพ์นิ้วมือของผู้ขอด้วยตนเอง เพื่อยืนยันว่าเป็นบุคคลเดียวกัน
  ๙. ในกรณีที่การเปรียบเทียบลายพิมพ์นิ้วมือไม่ผ่าน หรือในกรณีที่ไม่มีปรากฏลายพิมพ์นิ้วมือในฐานข้อมูลทะเบียนบัตร พนักงานเจ้าหน้าที่อาจเรียกเอกสารหลักฐานหรือสอบสวนเจ้าบ้านหรือ บุคคลที่น่าเชื่อถือแล้วแต่กรณี เพิ่มเติมได้เท่าที่จำเป็น
- ทั้งนี้ให้อำเภอ เทศบาล เมืองพัทยา หรือสำนักงานเขต แล้วแต่กรณี ดำเนินการจัดเก็บลายพิมพ์นิ้วมือตามลำดับขั้นตอนดังกล่าวข้างต้นโดยเคร่งครัด

ด่วนที่สุด

ที่ มท ๐๓๐๙.๒/ว ๔๗๖๗

กระทรวงมหาดไทย

ถนนอัษฎางค์ กทม. ๑๐๒๐๐

๒๐ สิงหาคม ๒๕๕๘

เรื่อง แนวทางปฏิบัติตามกฎหมายว่าด้วยบัตรประจำตัวประชาชน

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัด ทุกจังหวัด และปลัดกรุงเทพมหานคร

อ้างอิง หนังสือกระทรวงมหาดไทย ที่ มท ๐๓๐๙.๒/ว ๓๖๓๕ ลงวันที่ ๒๔ ตุลาคม ๒๕๕๗

สิ่งที่ส่งมาด้วย สำเนาหนังสือสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ด่วนที่สุด ที่ นร ๐๙๐๒/๑๗๓
ลงวันที่ ๒๑ กรกฎาคม ๒๕๕๘ จำนวน ๙ แผ่น

ด้วย กระทรวงมหาดไทย โดยกรมการปกครอง ได้รับแจ้งจากกรุงเทพมหานคร ขอให้พิจารณา ทบทวนแนวทางปฏิบัติตามหนังสือที่อ้างถึง กรณีการเปรียบเทียบปรับของพนักงานเจ้าหน้าที่ ในกรณีผู้ซึ่งต้องมีบัตร ตามมาตรา ๕ หรือบุคคลซึ่งมีหน้าที่ยื่นคำขอมีบัตรแทน ตามมาตรา ๖ ฉ ไม่ยื่นคำขอมีบัตรภายในระยะเวลาหกสิบวัน ตามมาตรา ๖ มาตรา ๖ ตรี วรรคหนึ่ง และมาตรา ๖ จัตวา วรรคหนึ่ง ถือเป็น การฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามบทบัญญัติกฎหมายดังกล่าว จึงมีความผิดตามมาตรา ๑๑ แห่งพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ.๒๕๒๖ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๕๔ เป็นความผิดต่อเนื่องตราบใดที่ยังไม่มีบัตรถือว่าเป็นความผิดจนกว่าจะมีบัตร

กระทรวงมหาดไทย โดยกรมการปกครอง เห็นว่า ประเด็นปัญหาดังกล่าวเป็นการตีความในข้อกฎหมายที่แตกต่างกัน ดังนั้น เพื่อถือเป็นแนวทางปฏิบัติที่ถูกต้อง จึงได้หารือคณะกรรมการกฤษฎีกาว่า การไม่ยื่นคำขอมีบัตรใหม่ภายในกำหนดตามมาตรา ๑๑ เป็นความผิดสำเร็จหรือเป็นความผิดต่อเนื่อง

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา แจ้งว่า คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๑) ได้พิจารณาข้อหารือดังกล่าวแล้วเห็นว่า กรณีตามที่ขอหารือนี้เป็นเรื่องความผิดเมื่อไม่ยื่นคำขอมีบัตรไม่ใช่ประเด็นเกี่ยวกับความผิดสำเร็จ หรือความผิดต่อเนื่อง เพราะมาตรา ๕ มาตรา ๖ และมาตรา ๑๑ แห่งพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. ๒๕๒๖ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๕๔ ได้เปลี่ยนแปลง หลักการของมาตรา ๕ มาตรา ๗ และมาตรา ๑๑ แห่งพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. ๒๕๒๖ ไปเป็นการบังคับให้ต้องมีบัตร ไม่ใช่เรื่องการยื่นขอมีบัตร ดังนั้น จึงไม่สามารถนำคำวินิจฉัยของคณะกรรมการกฤษฎีกา (กรรมการร่างกฎหมาย คณะที่ ๒)

ที่ได้เคยให้ความเห็นไว้ในเรื่องเสร็จ ที่ ๔๓/๒๕๓๖ มาปรับใช้บังคับกับข้อหาเรื่องนี้ได้ สำหรับกรณีตามมาตรา ๑๑ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. ๒๕๒๖ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดย พระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๕๔ ได้บัญญัติว่า เมื่อพ้นกำหนดระยะเวลาการขอมีบัตร ตามมาตรา ๖ ผู้ซึ่งต้องมีบัตรตามมาตรา ๕ ซึ่งมีอายุตั้งแต่สิบห้าปีขึ้นไป หรือบุคคลซึ่งมีหน้าที่ยื่นคำขอมีบัตรแทน ตามมาตรา ๖ ฉ แล้วแต่กรณี ไม่ยื่นขอมีบัตร ต้องระวางโทษปรับไม่เกินหนึ่งร้อยบาท นั้น ย่อมแสดงอยู่ในตัวว่า トラバドที่บุคคลซึ่งต้องมีบัตรตามมาตรา ๕ หรือบุคคลซึ่งมีหน้าที่ยื่นคำขอมีบัตรแทนตาม มาตรา ๖ ฉ แล้วแต่กรณี ยังไม่ยื่นขอมีบัตรความผิดนั้นก็ยังอยู่เรื่อยไปจนกว่าจะมายื่นขอมีบัตร เพียงแต่ผู้ที่มีบัตรนั้น จะมีโทษต่อเมื่อ มีอายุตั้งแต่สิบห้าปีขึ้นไปแล้วเท่านั้น รายละเอียดปรากฏตามสำเนาหนังสือสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ที่ส่งมาพร้อมนี้

กระทรวงมหาดไทย พิจารณาแล้วเห็นว่า เพื่อให้การปฏิบัติงานบัตรประจำตัวประชาชน เป็นไปด้วยความเรียบร้อยและถูกต้องตามกฎหมาย จึงขอยกเลิกหนังสือ กระทรวงมหาดไทย ที่ มท ๐๓๐๙.๒/ว ๓๖๓๕ ลงวันที่ ๒๔ ตุลาคม ๒๕๕๗ และให้ถือปฏิบัติดังนี้

๑. การเปรียบเทียบปรับของพนักงานเจ้าหน้าที่กรณีตามมาตรา ๑๑ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. ๒๕๒๖ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๕๔ ได้บัญญัติว่า เมื่อพ้นกำหนดระยะเวลาการขอมีบัตรตามมาตรา ๖ ผู้ซึ่งต้องมีบัตรตามมาตรา ๕ ซึ่งมีอายุ ตั้งแต่สิบห้าปีขึ้นไป หรือบุคคลซึ่งมีหน้าที่ยื่นคำขอมีบัตรแทน ตามมาตรา ๖ ฉ แล้วแต่กรณี ไม่ยื่นขอมีบัตรต้องระวางโทษปรับไม่เกินหนึ่งร้อยบาท นั้น ย่อมแสดงอยู่ในตัวว่า トラバドที่บุคคลซึ่งต้องมีบัตรตามมาตรา ๕ หรือ บุคคลซึ่งมีหน้าที่ยื่นคำขอมีบัตรแทนตามมาตรา ๖ ฉ แล้วแต่กรณี ยังไม่ยื่นขอมีบัตรความผิดนั้นก็ยังอยู่เรื่อยไป จนกว่าจะมายื่นขอมีบัตร เพียงแต่ผู้ที่มีบัตรนั้น จะมีโทษต่อเมื่อมีอายุตั้งแต่สิบห้าปีขึ้นไปแล้วเท่านั้น ดังนั้น トラバドที่ผู้กระทำความผิด ยังไม่มีบัตรตามที่กฎหมายกำหนด ก็ถือว่ายังกระทำความผิดอยู่ พนักงานเจ้าหน้าที่ย่อมมีอำนาจทำการเปรียบเทียบปรับได้

๒. กรณีผู้ถือบัตรประสงค์จะให้พนักงานเจ้าหน้าที่ออกบัตรใหม่ เนื่องจากมีการแก้ไขรายการ ในทะเบียนบ้าน เช่นค่านำนานาม พระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. ๒๕๒๖ และที่แก้ไขเพิ่มเติม รวมทั้งกฎกระทรวงกำหนดค่าธรรมเนียมและยกเว้นค่าธรรมเนียมเกี่ยวกับบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. ๒๕๕๕ มิได้กำหนดค่าธรรมเนียมการออกบัตรกรณีดังกล่าวไว้ พนักงานเจ้าหน้าที่จึงไม่อาจเรียกเก็บค่าธรรมเนียมในการออกบัตรใหม่ให้แก่ผู้ถือบัตรในกรณีดังกล่าวได้ สำหรับกรณีที่ผู้ถือบัตรต้องการให้รายการในบัตรตรงกับรายการที่ได้แก้ไขเปลี่ยนแปลงในทะเบียนบ้าน ถือว่าเป็นกรณีบัตรมีรายการไม่ตรงกับคำขอหรือข้อเท็จจริงตามทะเบียนบ้าน พนักงานเจ้าหน้าที่มีหน้าที่ดำเนินการออกบัตรให้ใหม่ได้ ตามข้อ ๑๓ ของกฎกระทรวง ฉบับที่ ๑๘ (พ.ศ. ๒๕๕๒) ออกตามความในพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. ๒๕๒๖

๒๐๙

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ และแจ้งให้อำเภอ สำนักงานเขต เทศบาล และเมืองพัทยา
ถือปฏิบัติต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(นายอนันต์ ชูชันวงศ์)

รองปลัดกระทรวงมหาดไทย ปฏิบัติราชการแทน
ปลัดกระทรวงมหาดไทย

กรมการปกครอง

สำนักบริหารการทะเบียน

โทร. ๐-๒๗๙๑-๗๖๑๒

โทรสาร ๐-๒๗๙๑๗๖๑๕

ด่วนที่สุด

ที่ นร ๐๙๐๒/๑๗๓

สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง
๑ ถนนพระอาทิตย์ เขตพระนคร
กรุงเทพฯ ๑๐๒๐๐

๒๑ กรกฎาคม ๒๕๕๘

เรื่อง แนวทางปฏิบัติตามกฎหมายว่าด้วยบัตรประจำตัวประชาชน

เรียน อธิบดีกรมการปกครอง

อ้างถึง หนังสือสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง ด่วนที่สุด ที่ นร ๐๙๐๒/ป ๑๖๒๐ ลงวันที่ ๒๔ มิถุนายน ๒๕๕๘

สิ่งที่ส่งมาด้วย บันทึกสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง เรื่อง ความผิดเกี่ยวกับการไม่ยื่นขอมีบัตรประจำตัวประชาชน

ตามที่กรมการปกครองได้ขอหารือในปัญหาข้อกฎหมายเกี่ยวกับแนวทางปฏิบัติตามกฎหมายว่าด้วยบัตรประจำตัวประชาชน และสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งได้ขอให้กระทรวงมหาดไทย (สำนักงานปลัดกระทรวงและกรมการปกครอง) และสำนักปลัดกรุงเทพมหานคร แต่งตั้งผู้แทนไปชี้แจงข้อเท็จจริง นั้น

บัดนี้ คณะกรรมการการเลือกตั้ง (คณะที่ ๑) ได้พิจารณาข้อหารือดังกล่าว และมีความเห็นปรากฏตามบันทึกสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งตามสิ่งที่ส่งมาด้วยนี้ อนึ่ง สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งได้แจ้งผลการพิจารณาไปยังสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี เพื่อทราบตามระเบียบด้วยแล้ว จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ

ขอแสดงความนับถือ

(นายดิศทัต โทตระกิตย์)

เลขาธิการคณะกรรมการการเลือกตั้ง

กองกฎหมายกระบวนกรยุติธรรม

ฝ่ายกฎหมายกระบวนกรยุติธรรมทางแพ่ง

โทร. ๐๒๒๘๐ ๗๙๐๐-๑๓ ต่อ ๒๒๑๙ (นายทรงยศฯ)

โทรสาร ๐ ๒๒๘๒ ๒๗๐๑

เรื่องเสรีจที่ ๑๒๐๗/๒๕๕๘

บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา เรื่อง ความผิดเกี่ยวกับการไม่ยื่นขอมีบัตรประจำตัวประชาชน

กรมการปกครองได้มีหนังสือ ด่วนที่สุด ที่ มท ๐๓๐๙.๒/๑๑๑๒ ลงวันที่ ๒๒ มกราคม ๒๕๕๘ ถึงสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สรุปลงความได้ว่า กระทรวงมหาดไทย (กรมการปกครอง) ได้แจ้งแนวทางปฏิบัติตามกฎหมายว่าด้วยบัตรประจำตัวประชาชน กรณีผู้ถือบัตร ประสงค์จะขอมีบัตรใหม่ เนื่องจากมีการแก้ไขรายการในทะเบียนบ้าน เช่น คำนำหน้านาม ปรับปรุงแก้ไขรายการ และการเปรียบเทียบปรับของพนักงานเจ้าหน้าที่ กรณีผู้ซึ่งต้องมีบัตรตามมาตรา ๕ หรือบุคคลซึ่งมีหน้าที่ยื่นคำขอมีบัตรแทนตามมาตรา ๖ ฉ ไม่ยื่นขอมีบัตรภายในกำหนดระยะเวลาหกสิบวันตามมาตรา ๖ มาตรา ๖ ตรี วรรคหนึ่งถือเป็นการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามบทกฎหมาย ดังกล่าว จึงมีความผิดตามมาตรา ๑๑ แห่งพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. ๒๕๒๖ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๕๔ เป็นความผิดสำเร็จ ตั้งแต่วันที่พ้นกำหนดระยะเวลาดังกล่าว ซึ่งจะต้องเริ่มนับอายุความนับแต่วันถัดจากวันครบกำหนด ระยะเวลาที่กฎหมายกำหนด

กรมการปกครองได้รับแจ้งจากกรุงเทพมหานครขอให้พิจารณากรณีดังกล่าวว่า การเปรียบเทียบปรับของพนักงานเจ้าหน้าที่ กรณีผู้ซึ่งต้องมีบัตรตามมาตรา ๕ หรือบุคคลมีหน้าที่ยื่นคำขอมีบัตรแทนตามมาตรา ๖ ฉ ไม่ยื่นคำขอมีบัตรภายในกำหนดระยะเวลาหกสิบวัน ตามมาตรา ๖ มาตรา ๖ ตรี วรรคหนึ่ง และมาตรา ๖ จัตวา วรรคหนึ่ง ถือเป็นการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติ ตามบทบัญญัติกฎหมายดังกล่าว จึงมีความผิดตามมาตรา ๑๑ แห่งพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. ๒๕๒๖ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๕๔ นั้น มิใช่เป็นความผิดสำเร็จแต่เป็นความผิดต่อเนื่อง เพราะปัจจุบันพระราชบัญญัติ ดังกล่าว การใช้ถ้อยคำของมาตรา ๕ และมาตรา ๖ ยังคงใช้คำว่า ต้องมีบัตรหรือมีบัตรใหม่เช่นเดียวกับ พระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. ๒๕๐๕ และพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. ๒๕๒๖ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๔๒ มีเพียงมาตรา ๑๑ ที่มีถ้อยคำในต้วบทที่ใช้คำว่า ต้องมีบัตรและยื่นคำขอมีบัตรซึ่งแตกต่างจากมาตรา ๑๑ เดิม การวินิจฉัยเกี่ยวกับความผิดที่ไม่ขอมีบัตรในเวลาที่กฎหมายกำหนดจึงไม่น่าจะเปลี่ยนไปจากเดิม ต้องถือว่าเป็นความผิดต่อเนื่อง เนื่องจากมาตราหลักที่กฎหมายบังคับคือมาตรา ๕ และมาตรา ๖ ยังคงใช้ถ้อยคำว่า ต้องมีบัตรหรือมีบัตรใหม่ ดังนั้น ตราใดที่ยังไม่มีบัตรก็ถือว่าเป็นความผิดจนกว่าจะมีบัตร ส่วนมาตรา ๑๑ เป็นเพียงบทกำหนดโทษ ซึ่งสาระสำคัญของพระราชบัญญัติบัตรประจำตัว ประชาชน (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๕๔ คือ ต้องการแก้ไขอายุผู้ขอมีบัตร

ส่งพร้อมหนังสือ ด่วนที่สุด ที่ นร ๐๙๐๒/๑๗๒ ลงวันที่ ๒๑ กรกฎาคม ๒๕๕๘ ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกามีถึง
สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี

ครั้งแรกจากสิบห้าปีบริบูรณ์เป็นเจ็ดปีบริบูรณ์ มิได้มีเจตนาแก้ไขลักษณะความผิดให้เป็นไปตามความผิดสำเร็จ แต่อย่างใด และมาตรา ๑๑ วรรคสอง ยังระบุวางโทษแก่ผู้ขอมีบัตรครั้งแรกเกินกำหนดสำหรับผู้มีอายุ ตั้งแต่สิบห้าปีขึ้นไป หากกฎหมาย มิเจตนากรณีให้เป็นความผิดสำเร็จจริง ความดังกล่าวก็ไม่สามารถ บังคับใช้ได้ เพราะการทำบัตรครั้งแรกเริ่มแต่อายุเจ็ดปีบริบูรณ์ เมื่อเด็กอายุครบแปดปีหกลสิบเอ็ดวัน คดีก็ขาดอายุความแล้ว เหตุใดกฎหมายจึงต้องบัญญัติให้เอาผิดกับเด็กอายุสิบห้าปีที่ไม่ขอมีบัตรใหม่ใน กำหนดเวลาอีก การที่กฎหมายต้องบัญญัติเช่นนี้ย่อมได้แสดงให้เห็นเจตนาของกฎหมายอย่างชัดเจน ว่า ความผิด ที่ไม่ขอมีบัตรในกำหนดเวลาเป็นความผิดต่อเนื่องซึ่งกระทรวงมหาดไทย (กรมการปกครอง) เห็นว่า มาตรา ๑๑ แห่งพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. ๒๕๒๖ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติม โดยพระราช บัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๕๔ กำหนดว่า เมื่อพ้นกำหนด ระยะเวลาการขอมี บัตรใหม่ตามมาตรา ๖ ตรี วรรคหนึ่ง หรือการขอมีบัตรใหม่หรือขอเปลี่ยนบัตร ตามมาตรา ๖ จัตวา วรรคหนึ่ง ผู้ถือบัตรมีอายุตั้งแต่สิบห้าปีขึ้นไปหรือบุคคลซึ่งมีหน้าที่ยื่นคำขอ มีบัตรแทนตามมาตรา ๖ ฉ แล้วแต่กรณี ไม่ยื่นขอมีบัตรใหม่ต้องระวางโทษปรับไม่เกินหนึ่งร้อยบาท ดังนั้น ผู้ถือบัตรหรือผู้ซึ่งต้องมี บัตร หรือบุคคลซึ่งมีหน้าที่ยื่นคำขอมีบัตรแทนไม่ยื่นคำขอต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ภายในระยะเวลาที่กำหนด ตามมาตรา ๖ มาตรา ๖ ตรี วรรคหนึ่ง และมาตรา ๖ จัตวา วรรคหนึ่ง ถือเป็นการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตาม บทกฎหมายดังกล่าว จึงมีความผิดตามมาตรา ๑๑ และเป็นความผิดสำเร็จตั้งแต่วันที่พ้นกำหนด ระยะเวลาดังกล่าว ตามความเห็นของคณะกรรมการ กฤษฎีกา ตามหนังสือสำนักงานคณะกรรมการ กฤษฎีกา ที่ นร ๐๖๐๑/๑๑๖ ลงวันที่ ๒๙ มกราคม ๒๕๓๖ และหนังสือกระทรวงมหาดไทย ที่ มท ๐๓๐๔/ว ๘๑๖ ลงวันที่ ๕ เมษายน ๒๕๓๖ เรื่อง การนับอายุความคดีอาญาซึ่งจะต้องเริ่มนับอายุความ นับแต่วันถัดจากวันครบกำหนดระยะเวลาที่กฎหมายกำหนด และเนื่องจากพระราชบัญญัติบัตรประจำตัว ประชาชน พ.ศ. ๒๕๒๖ ไม่ได้กำหนดอายุความ กรณีดังกล่าวไว้ จึงต้องนับอายุความตามมาตรา ๙๕ (๕) แห่งประมวลกฎหมายอาญา ที่กำหนดว่า ในคดีอาญาถ้ามิได้ฟ้องและได้ตัวผู้กระทำความผิดมายังศาล ภายในกำหนดหนึ่งปีนับแต่วันกระทำผิด เป็นอันขาดอายุความ สำหรับความผิดที่ต้องระวางโทษจำคุก ตั้งแต่หนึ่งเดือนลงมา หรือต้องระวางโทษอย่างอื่น ดังนั้นหากพ้นกำหนดระยะเวลาหนึ่งปีนับแต่วันกระทำ ความผิดตามมาตรา ๑๑ คดีย่อมขาดอายุความทำให้สิทธินำคดีอาญามาฟ้องระงับไปตามมาตรา ๓๙ (๖) แห่งประมวล กฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

กรมการปกครองพิจารณาแล้วเห็นว่า การตีความในข้อกฎหมายที่แตกต่างกัน ดังกล่าว จะทำให้ผู้ปฏิบัติงานเกิดความสับสน จึงขอหารือว่า การไม่ยื่นคำขอมีบัตรใหม่ภายในกำหนด มาตรา ๑๑ เป็นความผิดสำเร็จหรือเป็นความผิดต่อเนื่อง เพื่อถือเป็นแนวทางปฏิบัติที่ถูกต้องต่อไป

คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๑) ได้พิจารณาข้อหารือของกรมการปกครอง โดยมีผู้แทน กระทรวงมหาดไทย (กรมการปกครอง) และผู้แทนสำนักปลัดกรุงเทพมหานคร เป็นผู้ชี้แจงข้อเท็จจริง แล้วเห็นว่า กรณีตามที่ขอหารือนี้เป็นเรื่องความผิดเมื่อไม่ยื่นขอมีบัตร ไม่ใช่ประเด็นเกี่ยวกับความผิดสำเร็จ

หรือความผิดต่อเนื่อง เพราะมาตรา ๕^๑ มาตรา ๖^๒ และมาตรา ๑๑^๓ แห่งพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. ๒๕๒๖ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติม โดยพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๕๔ ได้เปลี่ยนแปลงหลักการ ของมาตรา ๕^๑ มาตรา ๗^๔

“มาตรา ๕ ผู้มีสัญชาติไทยซึ่งมีอายุตั้งแต่เจ็ดปีบริบูรณ์ แต่ไม่เกินเจ็ดสิบปีบริบูรณ์ และมีชื่อในทะเบียนบ้านต้องมีบัตรตามที่กำหนดในพระราชบัญญัตินี้

ความในวรรคหนึ่งไม่ใช้บังคับแก่ผู้ซึ่งได้รับการยกเว้นตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

ผู้ซึ่งได้รับการยกเว้นตามกฎหมายกระทรวงตามวรรคสองซึ่งมีบัตรประจำตัวตามกฎหมายอื่นให้ใช้ บัตรประจำตัวนั้นแทนได้

ผู้ซึ่งมีอายุเกินเจ็ดสิบปีและผู้ซึ่งได้รับการยกเว้นตามกฎหมายกระทรวงจะขอมีบัตรก็ได้

“มาตรา ๖ ผู้ซึ่งต้องมีบัตรตามมาตรา ๕ ให้ยื่นคำขอมีบัตรต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ภายในกำหนดหกสิบวันนับแต่

(๑) วันที่อายุครบเจ็ดปีบริบูรณ์

(๒) วันที่ได้สัญชาติไทย สำหรับผู้ไม่ได้สัญชาติไทยโดยการเกิด หรือได้กลับคืนสัญชาติไทย ตามกฎหมายว่าด้วยสัญชาติ

(๓) วันที่นายทะเบียนเพิ่มชื่อในทะเบียนบ้านตามกฎหมายว่าด้วยการทะเบียนราษฎร

(๔) วันที่พ้นสภาพจากการได้รับการยกเว้น

“มาตรา ๑๑ เมื่อพ้นกำหนดระยะเวลาการขอมีบัตรตามมาตรา ๖ ผู้ซึ่งต้องมีบัตรตามมาตรา ๕ ซึ่งมีอายุตั้งแต่สิบห้าปีขึ้นไป หรือบุคคลซึ่งมีหน้าที่ยื่นคำขอมีบัตรแทนตามมาตรา ๖ ฉ แล้วแต่กรณี ไม่ยื่นขอมีบัตรต้องระวางโทษปรับไม่เกินหนึ่งร้อยบาท

เมื่อพ้นกำหนดระยะเวลาการขอมีบัตรใหม่ตามมาตรา ๖ ตรี วรรคหนึ่ง หรือการขอมีบัตรใหม่ หรือขอเปลี่ยนบัตรตาม มาตรา ๖ จัตวา วรรคหนึ่ง ผู้ถือบัตรซึ่งมีอายุตั้งแต่สิบห้าปีขึ้นไปหรือบุคคลซึ่งมีหน้าที่ ยื่นคำขอมีบัตรแทนตามมาตรา ๖ ฉ แล้วแต่กรณี ไม่ยื่นขอมีบัตรใหม่ ต้องระวางโทษปรับไม่เกินหนึ่งร้อยบาท

ในกรณีตามวรรคหนึ่งหรือวรรคสอง หากผู้ซึ่งต้องมีบัตรหรือผู้ถือบัตรซึ่งมีอายุไม่ถึงสิบห้าปี ได้ยื่นคำขอด้วยตนเอง แล้วให้บุคคลซึ่งมีหน้าที่ยื่นคำขอแทนตามมาตรา ๖ ฉ ไม่ต้องรับโทษ

“มาตรา ๕ ผู้มีสัญชาติไทยซึ่งมีอายุตั้งแต่สิบห้าปีบริบูรณ์แต่ไม่เกินเจ็ดสิบปีบริบูรณ์และมีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านในท้องที่ใด ต้องขอมีบัตรต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ในท้องที่นั้นวันแต่จะเป็นบุคคลซึ่งได้รับการยกเว้น ตามที่กำหนดในกฎกระทรวงบุคคลซึ่งได้รับการยกเว้นตามวรรคหนึ่ง หากประสงค์จะขอมีบัตร ให้เจ้าพนักงานออกบัตร ออกบัตรให้

“มาตรา ๗ ในการขอมีบัตร ผู้ขอต้องยื่นคำขอภายในกำหนดเวลา ดังต่อไปนี้

(๑) แก่สิบวันนับแต่วันที่มีอายุครบสิบห้าปีบริบูรณ์

(๒) หกสิบวันนับแต่วันที่ได้สัญชาติไทยหรือได้กลับคืนสัญชาติไทยตามกฎหมายว่าด้วยสัญชาติ

(๓) หกสิบวันนับแต่วันที่พนักงานเจ้าหน้าที่เพิ่มชื่อในทะเบียนบ้านตามกฎหมายว่าด้วยการทะเบียนราษฎร

(๔) หกสิบวันนับแต่วันที่พ้นสภาพจากการได้รับยกเว้น

ในกรณีที่บัตรหมดอายุ ผู้ถือบัตรต้องขอมีบัตรภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่บัตรเดิมหมดอายุ ในกรณีที่บัตรหาย ถูกทำลาย หรือชำรุดในสาระสำคัญ ผู้ถือบัตรต้องขอมีบัตรใหม่ หรือขอเปลี่ยนบัตร แล้วแต่กรณี ภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่บัตรนั้นหาย ถูกทำลาย หรือชำรุด

ในกรณีที่ผู้ถือบัตรเปลี่ยนชื่อตัว ชื่อสกุล หรือชื่อตัวและชื่อสกุล ผู้ถือบัตรต้องขอเปลี่ยนบัตร ภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่ได้รับอนุญาตให้เปลี่ยนชื่อตัว ชื่อสกุล หรือชื่อตัวและชื่อสกุล แล้วแต่กรณี

รัฐมนตรีอาจขยายกำหนดเวลาตามความในมาตรานี้ได้ตามที่เห็นสมควรโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา

และมาตรา ๑๑^๑ แห่งพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. ๒๕๒๖ ไปเป็นการบังคับให้ต้องมีบัตร ไม่ใช่เรื่องการยื่นขอมีบัตร ดังนั้น จึงไม่สามารถ นำคำวินิจฉัยของคณะกรรมการกฤษฎีกา (กรรมการร่างกฎหมาย คณะที่ ๒) ที่ได้เคยให้ความเห็นไว้ใน เรื่องเสรีจที่ ๔๓/๒๕๓๖^๒ มาปรับใช้กับข้อหาเรื่องนี้ได้ สำหรับกรณีตามมาตรา ๑๑ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. ๒๕๒๖ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๕๔ ได้บัญญัติว่า เมื่อพ้นกำหนดระยะเวลาการขอมีบัตร ตามมาตรา ๖^๓ ผู้ซึ่งต้องมีบัตรตามมาตรา ๕^๔ ซึ่งมีอายุตั้งแต่สิบห้าปีขึ้นไป หรือบุคคลซึ่งมีหน้าที่ ยื่นคำขอมีบัตรแทนตามมาตรา ๖ ฉ^๕ แล้วแต่กรณี ไม่ยื่นขอมีบัตร ต้องระวางโทษปรับไม่เกินหนึ่งร้อยบาท นั้น ย่อมแสดงอยู่ในตัวว่า ตราบใดที่บุคคลซึ่งต้องมีบัตรตามมาตรา ๕ หรือบุคคลซึ่งมีหน้าที่ยื่นคำขอ มีบัตรแทนตามมาตรา ๖ ฉ แล้วแต่กรณี ยังไม่ยื่นขอมีบัตร ความผิดนั้นก็ยังมีอยู่เรื่อยไปจนกว่าจะมายื่นขอมีบัตร เพียงแต่ผู้ที่มีบัตรนั้น จะมีโทษต่อเมื่อมีอายุตั้งแต่สิบห้าปีขึ้นไปแล้วเท่านั้น

(นายดิศทัต โทตระกิตย์)

เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

กรกฎาคม ๒๕๕๘

^๑มาตรา ๑๑ ผู้ใดไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๗ วรรคหนึ่ง ต้องระวางโทษปรับไม่เกินสองร้อยบาท

^๒บันทึก เรื่อง การนับอายุความสำหรับความผิดฐานไม่ขอมีบัตรประจำตัวประชาชน ส่งพร้อม หนังสือสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ที่ นร ๐๖๐๑/๑๑๔ ลงวันที่ ๒๙ มกราคม ๒๕๓๖ ถึงสำนักเลขาธิการ คณะรัฐมนตรี

^๓โปรดดูเชิงอรรถที่ ๒, ข้างต้น

^๔โปรดดูเชิงอรรถที่ ๑, ข้างต้น

^๕มาตรา ๖ ฉ การขอมีบัตรตามมาตรา ๖ และการขอมีบัตรใหม่หรือขอเปลี่ยนบัตรตามมาตรา ๖ จัดว่า ของผู้มีอายุไม่ถึงสิบห้าปีให้เป็นหน้าที่ของบิดามารดา ผู้ปกครองหรือบุคคลซึ่งรับดูแลผู้นั้นอยู่เป็นผู้ยื่นคำขอแต่ไม่เป็นการดัดสิทธิบุคคลนั้นที่จะยื่นคำขอด้วยตนเอง

ด่วนที่สุด

ที่ มท ๐๓๐๙.๒/ว ๒๖๒๒๑

กรมการปกครอง

ถนนอังษฎางค์ กทม. ๑๐๒๐๐

๑๔ ธันวาคม ๒๕๕๙

เรื่อง แนวทางการปฏิบัติในการให้บริการจัดทำบัตรประจำตัวประชาชนกรณีผู้ป่วยติดเตียง คนชรา และ ผู้พิการจนไม่สามารถเคลื่อนย้ายได้

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัดทุกจังหวัด และปลัดกรุงเทพมหานคร

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. แบบคำร้องขอรับบริการทำบัตรประจำตัวประชาชนนอกสถานที่ กรณีผู้ป่วยติดเตียง คนชราและผู้พิการจนไม่สามารถเคลื่อนย้ายได้
๒. ตัวอย่างสำเนาหลักฐานรายการเกี่ยวกับบัตรประจำตัวประชาชนจากฐานข้อมูลทะเบียน บัตรประจำตัวประชาชน

ตามที่มีการเสนอข่าวทางสื่อหนังสือพิมพ์และสื่อออนไลน์ว่า มีผู้ป่วยติดเตียงใส่เครื่องช่วยหายใจ ไปติดต่อขอมีบัตรประจำตัวประชาชน ณ สำนักงานเขต ซึ่งโดยสภาพของผู้ป่วยไม่สามารถเคลื่อนย้ายได้ และยากต่อการไปขอรับบริการ นั้น

เพื่อเป็นการอำนวยความสะดวกให้กับบุคคลในลักษณะดังกล่าว กรมการปกครอง จึงขอแจ้ง แนวทางการปฏิบัติในการให้บริการจัดทำบัตรประจำตัวประชาชนกรณีผู้ป่วยติดเตียง คนชรา และผู้พิการจนไม่สามารถเคลื่อนย้ายได้ และมีความจำเป็นที่จะต้องใช้บัตรประจำตัวประชาชนแสดงตนในกรณีเร่งด่วน ดังต่อไปนี้

๑. ในพื้นที่กรุงเทพมหานคร ให้ติดต่อขอรับบริการจากสำนักงานเขต หรือส่วนบัตรประจำตัวประชาชน หมายเลขโทรศัพท์ ๐๒-๗๙๑-๗๖๑๐

๒. ในพื้นที่ต่างจังหวัดให้ติดต่อขอรับบริการจากอำเภอ เทศบาล และเมืองพัทยา

๓. ติดต่อผ่านศูนย์บริการ ถามตอบปัญหาด้านการทะเบียน (Call Center ๑๕๔๘)

เพื่อประสานงาน หน่วยงานจัดหน่วยบริการจัดทำบัตรเคลื่อนที่ที่เกี่ยวข้อง

สำหรับวันหยุดราชการให้ติดต่อทางเว็บไซต์ http://stat.bora.dopa.go.th/callcenter1548/New1548/Board_Addques.php

เมื่อพนักงานเจ้าหน้าที่ได้รับการติดต่อจากญาติของบุคคลดังกล่าว แจ้งความประสงค์ขอรับบริการจัดทำบัตรประจำตัวประชาชนนอกสถานที่ ให้สอบถามข้อเท็จจริง และสภาพปัญหาที่บุคคล

ดังกล่าวไม่สามารถเดินทางมาขอรับบริการทำบัตรประจำตัวประชาชนได้ให้อำเภอ เทศบาลและเมืองพัทยา ประสานกับศูนย์บริหารการทะเบียนภาค สาขาจังหวัดในเขตพื้นที่ สำหรับในเขตกรุงเทพมหานคร ให้สำนักงานเขตประสานกับ ส่วนบัตรประจำตัวประชาชน พร้อมส่งแบบคำร้องขอรับบริการทำบัตร ประจำตัวประชาชนนอกสถานที่ฯ ให้เพื่อจัดชุดหน่วยบริการจัดทำบัตรเคลื่อนที่เป็นกรณีพิเศษ

อนึ่ง หากบุคคลดังกล่าวเคยทำบัตรประจำตัวประชาชนมาแล้ว ผู้มีส่วนได้เสียโดยตรง สามารถยื่นคำขอสำเนาหลักฐานรายการเกี่ยวกับบัตรประจำตัวประชาชนจากฐานข้อมูลทะเบียนบัตร ประจำตัวประชาชน จากอำเภอ เขต เทศบาลและเมืองพัทยาแล้วแต่กรณีไปเป็นหลักฐานในการแสดงตนได้

ทั้งนี้ ขอให้นายอำเภอ ผู้อำนวยการเขต ปลัดเทศบาล และปลัดเมืองพัทยา กำชับ เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานถือปฏิบัติตามแนวทางดังกล่าวข้างต้น โดยถือเป็นนโยบายสำคัญของกรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย ในการบำบัดทุกข์ บำรุงสุข หากมีปัญหาอุปสรรคใดให้รายงานให้กรมการปกครอง ทราบโดยด่วน

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบและพิจารณาดำเนินการต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(นายชำนาญวิทย์ เตรัตน์)

รองอธิบดี ปฏิบัติราชการแทน

อธิบดีกรมการปกครอง

สำนักบริหารการทะเบียน

ส่วนบัตรประจำตัวประชาชน

โทร. ๐-๒๗๙๑-๗๖๒๑

โทร. ๐-๒๙๐๖-๙๒๘๙

แบบรับคำร้องขอทำบัตรนอกสถานที่ กรณีกรณีผู้ป่วยติดเตียง คนชรา และผู้พิการจนไม่สามารถเคลื่อนย้ายได้
และมีความจำเป็นที่จะต้องใช้บัตรประจำตัวประชาชนแสดงตนในกรณีเร่งด่วน

วันที่.....เดือน..... พ.ศ.....

๑. ข้อมูลบุคคลผู้แจ้ง

ชื่อ.....นามสกุล.....เลขประจำตัวประชาชน.....
ที่อยู่บ้านเลขที่..... หมู่บ้าน..... หมู่ที่..... ถนน.....
ตรอก/ซอย..... ตำบล/แขวง..... อำเภอ/เขต.....
จังหวัด..... หมายเลขโทรศัพท์..... สถานภาพทางครอบครัวของ
ผู้ที่มีนิติสัมพันธ์.....

๒. ผู้ที่มีความจำเป็นที่จะต้องใช้บัตรประจำตัวประชาชนแสดงตนในกรณีเร่งด่วนสภาพทางกายภาพจนไม่
สามารถเคลื่อนย้ายได้ เป็นบุคคลกรณี ผู้ป่วยติดเตียง คนชรา ผู้พิการ

ชื่อ.....นามสกุล.....เลขประจำตัวประชาชน.....
สัญชาติ..... ที่อยู่บ้านเลขที่..... หมู่บ้าน..... หมู่ที่..... ถนน.....
ตรอก/ซอย..... ตำบล/แขวง..... อำเภอ/เขต.....
จังหวัด..... หมายเลขโทรศัพท์..... สภาพทางกาย.....
.....พักรักษาตัวอยู่.....

- บ้าน.....
ผู้รับผิดชอบในการเคลื่อนย้าย ชื่อ - สกุล..... เลขประจำตัวประชาชน.....
ผู้รับผิดชอบในการเคลื่อนย้าย ชื่อ - สกุล..... เลขประจำตัวประชาชน.....
- โรงพยาบาล/สถานพยาบาล.....
นายแพทย์อนุญาตให้เคลื่อนย้าย ชื่อ - สกุล..... เลขประจำตัวประชาชน.....
ผู้รับผิดชอบในการเคลื่อนย้าย ชื่อ - สกุล..... เลขประจำตัวประชาชน.....
ผู้รับผิดชอบในการเคลื่อนย้าย ชื่อ - สกุล..... เลขประจำตัวประชาชน.....

๓. ให้จัดทำแผนที่โดยสังเขปด้านหลังแบบคำร้องนี้

ลงชื่อ.....ผู้ยื่นคำร้อง
(.....)

๔. ความเห็นของเจ้าหน้าที่.....
.....

ลงชื่อ.....ผู้รับแจ้ง
(.....)

ตำแหน่ง.....

๕. ความเห็นผู้บังคับบัญชา/พนักงานเจ้าหน้าที่

ลงชื่อ.....
(.....)

ตำแหน่ง.....

สำนักทะเบียนกลาง

กรุงเทพมหานคร

ข้อมูลส่วนบุคคลของขอมมีบัตร

เลขประจำตัวประชาชน

เลขที่อนุญาตให้ทำบัตร

หมายเลขไมโครฟิล์ม

ชื่อ-นามสกุล

เพศ

เกิดเมื่อ

อายุขณะทำบัตร ปี

หมู่เลือด

ศาสนา

วันที่ออกบัตร

วันที่บัตรหมดอายุ

สถานภาพสมรส

ขอทำบัตรกรณี

สาเหตุการยกเลิก

บันทึกเพิ่มเติม

หมายเหตุเพิ่มเติม

Mailing address

ข้อมูลส่วนที่อยู่อาศัยของขอมมีบัตร

เลขรหัสประจำบ้าน

ขอมมีบัตรที่

ที่อยู่

ตำบล/แขวง

อำเภอ/เขต คลองหลวง

จังหวัด

ข้อมูลส่วนบิดามารดา

บิดาชื่อ

สัญชาติ

เลขประจำตัวประชาชน

มารดาชื่อ

สัญชาติ

เลขประจำตัวประชาชน

ขอรับรองว่า เป็นรายการจากฐานข้อมูลทะเบียนบัตรประจำตัวประชาชน
วันที่ เดือน พ.ศ.

พนักงานเจ้าหน้าที่

ที่ มท ๐๓๐๙.๒/ว ๘๙๘

กรมการปกครอง

ถนนอัษฎางค์ กทม. ๑๐๒๐๐

๑๗ มกราคม ๒๕๖๐

เรื่อง ชักซ้อมแนวทางปฏิบัติการให้บริการกรณีผู้ป่วยติดเตียง คนชราและผู้พิการที่ไม่สามารถเคลื่อนย้ายได้ ขอมีบัตรประจำตัวประชาชน

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัดทุกจังหวัด และปลัดกรุงเทพมหานคร

อ้างถึง หนังสือกรมการปกครอง ด่วนที่สุด ที่ มท ๐๓๐๙.๒/ว ๒๖๒๒๑ ลงวันที่ ๑๔ ธันวาคม ๒๕๕๙

สิ่งที่ส่งมาด้วย แนวทางการจัดทำบัตรประจำตัวประชาชนนอกสถานที่ กรณีผู้ป่วยติดเตียง คนชราและผู้พิการที่ไม่สามารถเคลื่อนย้ายได้ขอมีบัตรประจำตัวประชาชน

ตามที่กรมการปกครอง กำหนดแนวทางปฏิบัติในการให้บริการจัดทำบัตรประจำตัวประชาชน กรณีผู้ป่วยติดเตียง คนชราและผู้พิการที่ไม่สามารถเคลื่อนย้ายได้และขอให้นายอำเภอ ผู้อำนวยการเขต ปลัดเทศบาล และปลัดเมืองพัทยา กำชับเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานถือปฏิบัติตามแนวทางดังกล่าว เพื่อบำบัดทุกข์ บำรุงสุขให้แก่ประชาชนไปแล้ว นั้น

กรมการปกครอง พิจารณาแล้วเห็นว่า การให้บริการจัดทำบัตรประจำตัวประชาชน กรณีผู้ป่วยติดเตียง คนชราและผู้พิการที่ไม่สามารถเคลื่อนย้ายได้ มีขั้นตอนที่ต้องปฏิบัติตามกฎหมาย และระเบียบแบบแผนของทางราชการ ดังนั้น เพื่อให้การให้บริการจัดทำบัตรประจำตัวประชาชนเป็นไปด้วยความเรียบร้อยและถูกต้องครบถ้วนตามกฎหมายและระเบียบแบบแผนของทางราชการ จึงกำหนดแนวทางการจัดทำบัตรประจำตัวประชาชนนอกสถานที่ กรณีผู้ป่วยติดเตียง คนชรา และผู้พิการที่ไม่สามารถเคลื่อนย้ายได้ขอมีบัตรประจำตัวประชาชนเพิ่มเติมรายละเอียดตามสิ่งที่ส่งมาด้วย และขอให้จังหวัดและกรุงเทพมหานคร แจ้งแนวทางดังกล่าวพร้อมทั้งกำชับให้นายอำเภอ ผู้อำนวยการเขต ปลัดเทศบาล และปลัดเมืองพัทยา ให้การสนับสนุนการดำเนินการของสำนักทะเบียนในการ “บำบัดทุกข์ บำรุงสุข” ให้แก่ประชาชน หากมีปัญหาอุปสรรคใด ให้รายงานให้กรมการปกครองทราบด้วย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบและพิจารณาดำเนินการต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

สำนักบริหารการทะเบียน

ส่วนบัตรประจำตัวประชาชน

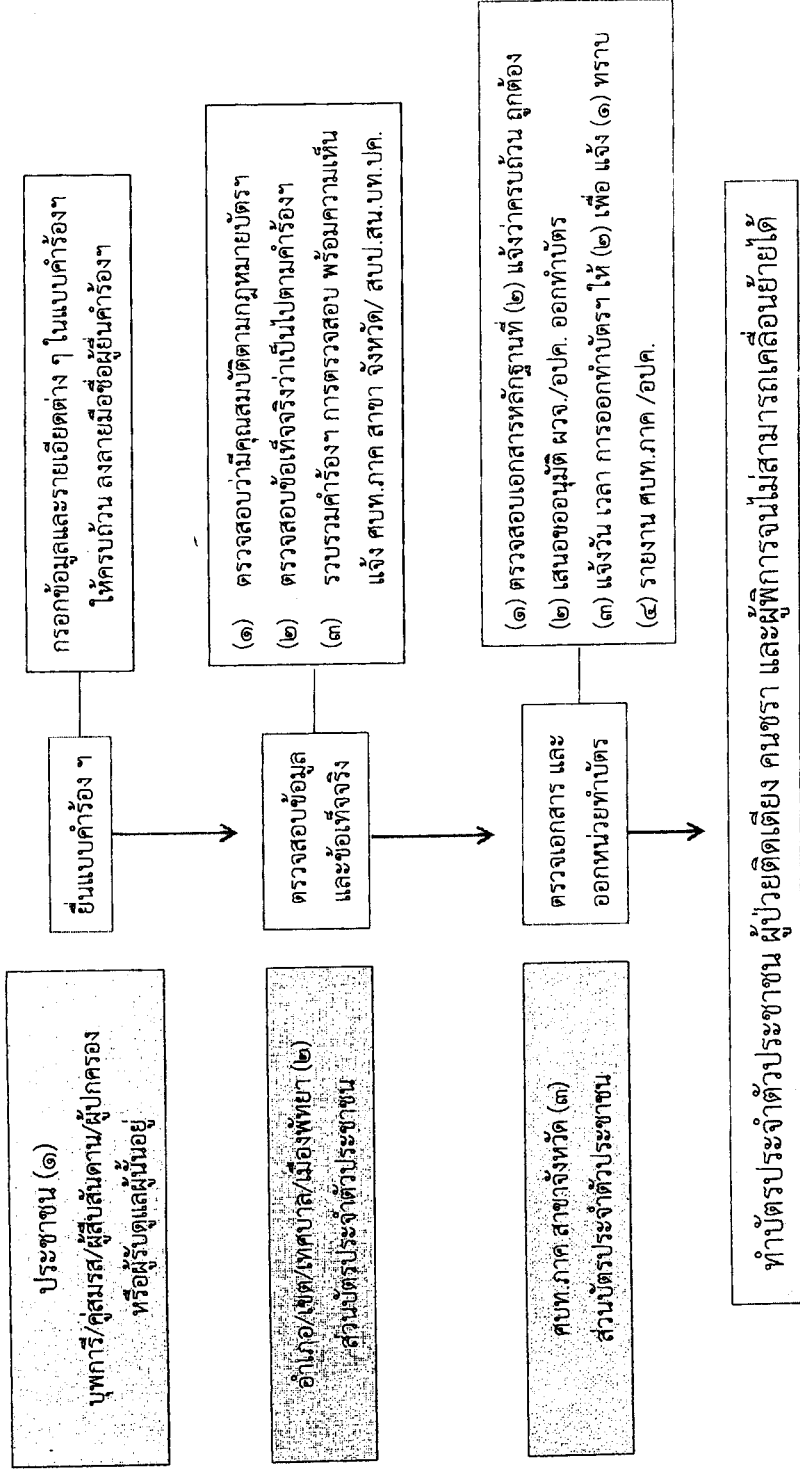
โทร. ๐-๒๗๙๑-๗๖๒๑, ๐-๒๙๐๖-๙๒๘๙

ร้อยตำรวจโท

(อาทิตย์ บุญญะโสภิต)

อธิบดีกรมการปกครอง

การจัดทำบัตรประจำตัวประชาชนนอกสถานที่ กรณีผู้ป่วยติดเตียง คนชราและผู้พิการที่ไม่สามารถเคลื่อนย้ายได้ขอมีบัตรประจำตัวประชาชน

“บำบัดทุกข์ บำรุงสุข”
กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย

**แนวทางการจัดทำบัตรประจำตัวประชาชนนอกสถานที่
กรณีผู้ป่วยติดเตียง คนชราและผู้พิการที่ไม่สามารถเคลื่อนย้ายได้
ขอมีบัตรประจำตัวประชาชน**

---

๑. ผู้มีสิทธิยื่นคำร้องฯ

- ๑.๑ บุพการี กล่าวคือ บิดา มารดา ปู่ย่า ตายาย ทวด
- ๑.๒ คู่สมรส
- ๑.๓ ผู้สืบสันดาน กล่าวคือ ลูกหลาน เหลน ลื้อ
- ๑.๔ ผู้ปกครอง หรือบุคคลซึ่งรับดูแลผู้นั้นอยู่

๒. สถานที่ยื่นคำ ร้องฯ

๒.๑ ในพื้นที่ต่างจังหวัด

ณ ภูมิลำเนาปัจจุบันของผู้ป่วยติดเตียง คนชราและผู้พิการที่ไม่สามารถเคลื่อนย้ายได้

๒.๑.๑ ที่ว่าการอำเภอ

๒.๑.๒ สำนักงานเทศบาล

๒.๑.๓ สำนักงานเมืองพัทยา

๒.๒ ในพื้นที่กรุงเทพมหานคร

๒.๒.๑ สำนักงานเขต

๒.๒.๒ ส่วนบัตรประจำตัวประชาชน

๓. เอกสารหลักฐานประกอบคำร้อง

- ๓.๑ บัตรประจำตัวประชาชนผู้ยื่นคำร้อง
- ๓.๒ บัตรประจำตัวประชาชนของผู้ป่วยติดเตียง คนชราและผู้พิการที่ไม่สามารถเคลื่อนย้ายได้ (ถ้ามี)
- ๓.๓ หลักฐานเอกสารอื่น ๆ เช่น หนังสือรับรองจากแพทย์ รูปภาพ (ถ้ามี) เป็นต้น

๔. การดำเนินการของพนักงานเจ้าหน้าที่

๔.๑ ในพื้นที่ต่างจังหวัด

๔.๑.๑ เมื่ออำเภอ เขต เทศบาลและเมืองพัทยาได้รับคำร้องแล้วให้พนักงานเจ้าหน้าที่ดำเนินการ ดังนี้

(๑) ตรวจสอบคำร้องในส่วนของผู้ยื่นคำร้องให้กรอกข้อความให้ครบถ้วน

(๒) ตรวจสอบข้อมูลของผู้ป่วยติดเตียง คนชราและผู้พิการที่ไม่สามารถเคลื่อนย้ายได้จากฐานข้อมูลทะเบียนราษฎรและฐานข้อมูลบัตรประจำตัวประชาชนกับแบบคำร้องขอรับบริการทำบัตรประจำตัวประชาชนฯ ว่ามีคุณสมบัติตามมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. ๒๕๒๖ และฉบับแก้ไขเพิ่มเติม

(๓) กรณีผู้ป่วยติดเตียง คนชราและผู้พิการที่ไม่สามารถเคลื่อนย้ายได้ที่เคยทำบัตรมาแล้วว่ามีชื่อและรายการอยู่ในทะเบียนบ้านและภาพใบหน้าของผู้ขอมิบัตร ถูกต้องตรงกับข้อเท็จจริงเพื่อพิสูจน์ ยืนยันตัวบุคคล

๔.๑.๒ ตรวจสอบสภาพข้อเท็จจริงของผู้ป่วยติดเตียง คนชราและผู้พิการว่าไม่สามารถเคลื่อนย้ายได้หรือมีข้อเท็จจริงเป็นประการใด

๔.๑.๓ รวบรวมแบบคำร้องฯ และเอกสารหลักฐาน (ถ้ามี) พร้อมความเห็น แจ้งศูนย์บริหารการทะเบียนภาค สาขาจังหวัดเพื่อกำหนดวันเวลาที่ออกไปจัดทำบัตรประจำตัวประชาชน นอกสถานที่

๔.๑.๔ เมื่อได้รับแจ้งถึงวัน เวลาและเจ้าหน้าที่ที่ออกไปจัดทำบัตรประจำตัวประชาชน ณ สถานที่นั้นจากศูนย์บริหารการทะเบียนภาค สาขาจังหวัดแล้ว ให้แจ้งผู้ยื่นคำร้องฯ ทราบ

๔.๒ ในพื้นที่กรุงเทพมหานคร

๔.๒.๑ สำนักงานเขต ดำเนินการเช่นเดียวกับในพื้นที่ต่างจังหวัดตามข้อ ๔.๑

๔.๒.๒ สำหรับการจัดทำบัตรประจำตัวประชาชนนอกสถานที่ให้รวบรวมแบบคำร้องฯ และเอกสารหลักฐาน (ถ้ามี) พร้อมความเห็น แจ้งส่วนบัตรประจำตัวประชาชน สำนักบริหารการทะเบียน เพื่อกำหนดวันเวลาที่ออกไปจัดทำบัตรประจำตัวประชาชนนอกสถานที่

๕. การขออนุมัติจัดทำบัตรประจำตัวประชาชนนอกสถานที่

๕.๑ ในพื้นที่ต่างจังหวัด

(๑) ศูนย์บริหารการทะเบียนภาค สาขาจังหวัด บันทึกขออนุมัติไปราชการต่อผู้ว่าราชการจังหวัดตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการอนุมัติให้เดินทางไปราชการและการจัดประชุมของทางราชการ พ.ศ. ๒๕๒๔ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๕ เพื่อจัดทำบัตรประจำตัวประชาชนนอกสถานที่ร่วมกับอำเภอ เทศบาลและเมืองพัทยา หรือศูนย์บริหารการทะเบียนภาค สาขาจังหวัด ออกหน่วยจัดทำบัตรเคลื่อนที่ (Mobile Unit)

กรณีศูนย์บริหารการทะเบียนภาค สาขาจังหวัด ออกหน่วยจัดทำบัตรเคลื่อนที่ (Mobile Unit) โดยไม่ได้ร่วมกับอำเภอเทศบาลและเมืองพัทยา เมื่อได้รับอนุมัติจากผู้ว่าราชการจังหวัดแล้ว ให้บันทึกเสนอขออนุมัติต่อสำนักบริหารการทะเบียน เพื่อขอกำหนดรหัสสำนักทะเบียนย่อย (รหัส ๑๐๙๙) และเจ้าหน้าที่ ผู้ปฏิบัติงาน โดยกำหนดสำนักทะเบียนกลางสาขา .....(สถานที่จัดทำบัตร)..."

(๒) แจ้งอำเภอ เขต เทศบาลและเมืองพัทยาทราบถึง วัน เวลาและเจ้าหน้าที่ ที่จะออกไปจัดทำบัตรประจำตัวประชาชน ณ สถานที่นั้น

(๓) ให้ศูนย์บริหารการทะเบียนภาค สาขาจังหวัด รายงานศูนย์บริหารการทะเบียนภาค ทราบด้วย

๕.๒ ในพื้นที่กรุงเทพมหานคร

ให้ส่วนบัตรประจำตัวประชาชน สำนักบริหารการทะเบียน ให้ดำเนินการตามข้อ ๕.๑ โดยอนุโลม

๖. การขอมิบัตร ขอมิบัตรใหม่ หรือขอเปลี่ยนบัตร

ให้ถือปฏิบัติตามพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. ๒๕๒๖ และฉบับแก้ไขเพิ่มเติมระเบียบกรมการปกครองว่าด้วยการจัดทำบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. ๒๕๕๔ และฉบับแก้ไขเพิ่มเติมและหนังสือสั่งการที่เกี่ยวข้อง

๗. การถ่ายรูปทำบัตรประจำตัวประชาชน

๗.๑ ศูนย์บริหารการทะเบียนภาค สาขาจังหวัด จัดชุดบริการจัดทำบัตรเคลื่อนที่ (Mobile Unit) พร้อมวัสดุอุปกรณ์ในการให้บริการจัดทำบัตรประจำตัวประชาชนแบบเอกประสงค์ (Smart Card)

๗.๒ การถ่ายรูปผู้ป่วยติดเตียง คนชราและผู้พิการที่ไม่สามารถเคลื่อนย้ายได้ ควรให้เห็นภาพใบหน้า หน้าผาก คิ้ว ตา จมูก ปาก และคาง สำหรับส่วนสูง ให้ประมาณส่วนสูงจริงประมาณกี่เซนติเมตร และให้หมายเหตุในคำขอมิบัตร มิบัตรใหม่ หรือเปลี่ยนบัตร (บ.ป.๑) ในช่อง “บันทึกเพิ่มเติม” ให้ปรากฏตามสภาพข้อเท็จจริงนั้น เช่น “ผู้ป่วยติดเตียงไม่สามารถเคลื่อนย้ายได้ เนื่องจาก .....ส่วนสูงจริงประมาณ....ซม.” หรือ “คนชราไม่สามารถเคลื่อนย้ายได้ เนื่องจาก...ส่วนสูงจริงประมาณ....ซม.” หรือ “ผู้พิการที่ไม่สามารถเคลื่อนย้ายได้ เนื่องจาก... ส่วนสูงจริงประมาณ....ซม.” เป็นต้น

๘. การนำส่งเงินค่าธรรมเนียมและค่าปรับ

ให้จัดพิมพ์แบบรายงานการนำส่งเงินค่าธรรมเนียมการทำบัตรและค่าปรับและสำเนาใบเสร็จรับเงินค่าธรรมเนียมและค่าปรับจากฐานข้อมูลของระบบคอมพิวเตอร์แล้ว นำเงินที่ได้จัดเก็บในวันนั้นส่งมอบให้ผู้มีอำนาจหน้าที่เก็บรักษาเงินของหน่วยงานตามระเบียบกระทรวงการคลัง ทุกสิ้นวันทำการหรือในวันรุ่งขึ้น

๙. การรายงานผลการปฏิบัติงาน

๙.๑ ในพื้นที่ต่างจังหวัด

(๑) ศูนย์บริหารการทะเบียนภาค สาขาจังหวัด

เมื่อได้รับแจ้งจากอำเภอ เทศบาล และเมืองพัทยา เพื่อกำหนดวันเวลาออกไปทำบัตรประจำตัวประชาชนนอกสถานที่ทุกครั้งทุกแห่ง ให้รายงานศูนย์บริหารการทะเบียนภาคในเบื้องต้นตามแบบสรุปรายงานการขอรับบริการทำบัตรประจำตัวประชาชน กรณีผู้ป่วยติดเตียง คนชราและผู้พิการที่ไม่สามารถเคลื่อนย้ายได้ ตามหนังสือ สน.บ.ท. ที่ มท ๐๓๐๙.๒/๐๙๐๖๙ ลงวันที่ ๑๙ ธันวาคม ๒๕๕๙ เพื่อให้รายงานสำนักบริหารการทะเบียนต่อไป และทุกสิ้นเดือน ให้รวบรวมผลการปฏิบัติงานภายในเดือนนั้น รายงานศูนย์บริหารการทะเบียนภาค อีกครั้งหนึ่งเพื่อรายงานสำนักบริหารงานทะเบียนทราบต่อไป

(๒) ศูนย์บริหารการทะเบียนภาค

เมื่อได้รับรายงานผลในเบื้องต้นจากศูนย์บริหารการทะเบียนภาค สาขาจังหวัดแล้ว ให้รายงานผลแบบสรุปรายงานการขอรับบริการทำบัตรประจำตัวประชาชน กรณีผู้ป่วยติดเตียง คนชรา และ ผู้พิการที่ไม่สามารถเคลื่อนย้ายได้ ทาง Line ทุกสิ้นวันทำการ อย่างช้าภายในวันรุ่งขึ้นและทุกสิ้นเดือน

ให้รวบรวมผลการปฏิบัติงานของศูนย์บริหารการทะเบียนภาค สาขาจังหวัด รายงานสำนักบริหารงานทะเบียนทราบ เพื่อดำเนินการต่อไป

๙.๒ ในพื้นที่กรุงเทพมหานคร

ส่วนบัตรประจำตัวประชาชน สำนักบริหารการทะเบียน จัดทำข้อมูลที่ได้รับแจ้งจากสำนักงานเขต ศูนย์บริหารการทะเบียนภาค รวบรวมข้อมูลที่ได้รับรายงานอธิบดีกรมการปกครองทราบ

๑๐. ขอให้เขตเทศบาล เมืองพัทยา ศูนย์บริหารการทะเบียนภาค ศูนย์บริหารการทะเบียนภาค สาขาจังหวัด กำชับผู้ปฏิบัติงานถือปฏิบัติตามแนวทางดังกล่าวข้างต้น โดยถือเป็นนโยบายสำคัญของกรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย ในการ “บำบัดทุกข์ บำรุงสุข” ให้กับประชาชน หากมีปัญหาอุปสรรคใด ให้รายงานให้กรมการปกครองทราบด้วย

.....

ส่วนบัตรประจำตัวประชาชน
สำนักบริหารการทะเบียน
กรมการปกครอง

ด่วนที่สุด

ที่ มท ๐๓๐๙.๒/ว ๒๗๔๓๙

กรมการปกครอง

ถนนอัษฎางค์ กทม. ๑๐๒๐๐

๒๙ ธันวาคม ๒๕๕๙

เรื่อง ขอความร่วมมือรณรงค์บริจาคอวัยวะเพื่อการปลูกถ่าย

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัด ทุกจังหวัด และปลัดกรุงเทพมหานคร

สิ่งที่ส่งมาด้วย ตัวอย่างหน้าจอแสดงรายละเอียดแบบฟอร์มแสดงความจำนงบริจาคอวัยวะ และดวงตา

ด้วยกระทรวงสาธารณสุข (สภากาชาดไทย) ได้ขอความร่วมมือกับกรมการปกครอง ในการรณรงค์บริจาคอวัยวะเพื่อการปลูกถ่าย เช่น ดวงตา หัวใจ ตับ ไต ปอด ฯลฯ จากประชาชนที่มา ขอทำบัตรประจำตัวประชาชน เพื่อเป็นการกระตุ้นและส่งเสริมให้มีการบริจาคอวัยวะเพื่อการปลูกถ่าย มากขึ้น โดยจะเริ่มให้ประชาชนแจ้งความประสงค์ขอบริจาคอวัยวะเพื่อการปลูกถ่ายได้ ตั้งแต่วันที่ ๑ มกราคม ๒๕๖๐ เป็นต้นไป

กรมการปกครอง พิจารณาแล้วเห็นว่า เพื่อเป็นการให้ความร่วมมือกับกระทรวงสาธารณสุข (สภากาชาดไทย) และอำนวยความสะดวกแก่ประชาชน ที่มีความประสงค์จะขอบริจาคอวัยวะเพื่อการปลูกถ่าย จึงขอให้จังหวัดและกรุงเทพมหานคร แจ้งให้อำเภอ สำนักงานเขต เทศบาล และเมืองพัทยา ดำเนินการดังนี้

๑. สอบถามประชาชนที่มีอายุตั้งแต่ ๒๐ ปีบริบูรณ์ขึ้นไป ที่มาขอทำบัตรประจำตัวประชาชน ว่ามีความประสงค์ในการบริจาคอวัยวะเพื่อการปลูกถ่าย แก่สภากาชาดไทยหรือไม่

๒. กรณีประชาชนมีความประสงค์จะขอบริจาคอวัยวะเพื่อการปลูกถ่าย ในหน้าจอ คำร้องขอมีบัตรประจำตัวประชาชน (บ.ป.๑) จะมีปุ่มให้เจ้าหน้าที่กด (สัญลักษณ์ของสภากาชาดไทย) เพื่อแสดงรายละเอียดใบแสดงความจำนงบริจาคอวัยวะและดวงตา โดยเจ้าหน้าที่จะต้องกรอกข้อมูล ในส่วนของรหัสไปรษณีย์ หมายเลขโทรศัพท์ อีเมล (กรณีที่ไม่มีข้อมูล) และคลิกที่ช่องสี่เหลี่ยมเพื่อเลือก อวัยวะที่ประชาชนประสงค์จะบริจาค ให้กับสภากาชาดไทย หากเกิดข้อขัดข้องทางระบบให้ประสานงาน ทางโทรศัพท์หมายเลข ๐-๒๗๙๑-๗๕๒๓

๓. กรรมการปกครอง จะเป็นผู้ประมวลผลและส่งข้อมูลของผู้บริจาคอวัยวะและดวงตา ให้สภากาชาดไทย เป็นผู้ดำเนินการต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาดำเนินการ

ขอแสดงความนับถือ

(นายชำนาญวิทย์ เตรัตน์)
รองอธิบดี ปฏิบัติราชการแทน
อธิบดีกรมการปกครอง

สำนักบริหารการทะเบียน
ส่วนบัตรประจำตัวประชาชน
โทร. ๐-๒๓๙๑-๗๖๒๐
โทรสาร ๐-๒๓๙๐๖-๙๒๘๙

ตัวอย่างจอแสดงรายละเอียดแบบฟอร์มแสดงความจำนงบริจาคอวัยวะ และดวงตา

The Bureau of Registration and Identification

กรมการทะเบียนราษฎร์ สังกัดกระทรวงมหาดไทย

ผู้ปฏิบัติงาน : นายธีรศักดิ์ ชื่นสงฆา ชื่อสกุลนายหน้า : **วิฑูรย์** วันที่ปฏิบัติงาน : 19 มีนาคม 2559

พนักงานเจ้าหน้าที่ : นาย ดร.ธีรศักดิ์ ชื่นสงฆา ชื่อสกุลนายทะเบียน : **วิฑูรย์** สำนักทะเบียน : **สำนักทะเบียนเขตสอง**

เลขประจำตัวประชาชน 1-6398-00082-12-1 ชื่อ - นามสกุล **ส.อ.วิฑูรย์** กัณการอง

ชื่อ - สกุล นายทะเบียน **นายทะเบียน**

สำเนาหน้านาม **Mr.** ชื่อตัว **WITWAT** ชื่อจริง **KANYARONG**

เกิดวันที่ 27 เมษายน 2531 อายุ 28 สัญชาติ ไทย สถานภาพบุคคล ปกติ เพศ ชาย

ที่อยู่ 63/2 หมู่ที่ 1 ต.ระบองไทร อ.เมืองนครปฐม จ.นครปฐม สัญชาติบิดา ไทย

ค.นระประโทณ อ.เมืองนครปฐม จ.นครปฐม ชื่อมารดา สัญชาติมารดา ไทย

หมู่เลือด 1-๒ สถานภาพสมรส 1-โสด เบอร์โทรศัพท์

ศาสนา 0-ไม่ระบุ รายละเอียดศาสนา

เลขอากร 000-ไม่ระบุ รายละเอียดอากร

ขอมีบัตรเมืองจาก 2-ขอมีบัตรใหม่ ส่วนค่าของบัตร 2-ชำระแล้ว

หมายเลขบัตรเดิม 7301-4-176132 ขอให้ น ที่ อำเภอเมืองนครปฐม

คดีเสียเปรียบอาชีพที่ ลงวันที่ / / (วัน/เดือน/ปี)

คำรณณิม **วิฑูรย์** **แสดงภาพใบหน้าทั้งหมด**

บันทึกเพิ่มเติม

ปุ่ม **ถ่าย** **เพิ่มข้อมูล** **ไทย-Eng** **รายการใหม่** **จบงาน**

[คำแนะนำ] ตรวจสอบลายพิมพ์นิ้วมือเรียบร้อยแล้ว

รูปที่ ๑ หน้าจอรายละเอียดใบคำร้องการขอมีบัตรประจำตัวประชาชน (บป.๑)

จากรูปที่ ๑ ในขั้นตอนการกรอกรายละเอียดใบคำร้องขอมีบัตรประจำตัวประชาชนและการถ่ายรูป จะมีปุ่มให้เจ้าหน้าที่กด (สัญลักษณ์ของสภาภาษาดไทย) เพื่อแสดงหน้าจอรายละเอียดใบแสดงความจำนงบริจาคอวัยวะและดวงตา โดยจะมีข้อมูล ของประชาชนที่มาขอรับบริการการขอมีบัตรประจำตัวประชาชน ประกอบด้วย

๑. ชื่อ-สกุล
๒. เลขประจำตัวประชาชน
๓. วันเดือนปี เกิด
๔. ที่อยู่ (ตามทะเบียนบ้าน)
๕. รหัสไปรษณีย์
๖. หมายเลขโทรศัพท์ (ที่ติดต่อได้)
๗. อีเมล (ถ้ามี)
๘. ความประสงค์ในการบริจาค (หัวใจ, ตับ, ปอด, ไต, ดวงตา, (อวัยวะและเนื้อเยื่อทุกส่วนของร่างกายที่ใช้เป็นประโยชน์ได้)

โดยเจ้าหน้าที่จะต้องกรอกข้อมูลในส่วนของ รหัสไปรษณีย์ หมายเลขโทรศัพท์, อีเมล (กรณีที่ไม่มีข้อมูล) และคลิกที่ช่อง สีเหลี่ยม เพื่อเลือกอวัยวะที่ประชาชนประสงค์จะบริจาคให้กับสภาภาษาดไทย ตามรูปที่ ๒

แสดงความจำนงบริจาคอวัยวะและดวงตา

ชื่อ - นามสกุล ส.อ.วิหวัศ กัญยารอง

เลขประจำตัวประชาชน 1-6398-00082-12-1

เกิดวันที่ 27 เมษายน 2531

ที่อยู่ 63/2 หมู่ที่ 1 ตรอกหลังโรงพยาบาล ช.เทศา 7 ถ.นาสราม

ต.พระปะทอน อ.เมืองนครปฐม จ.นครปฐม

รหัสไปรษณีย์ 73000

เบอร์โทรศัพท์ 1

เบอร์โทรศัพท์ 2

E-Mail

มีความประสงค์บริจาค

หัวใจ ตับ ปอด ไต ดวงตา

อวัยวะและเนื้อเยื่อทุกส่วนของร่างกายที่ใช้เป็นประโยชน์ได้

หมายเหตุ สภากาชาดไทยจะจัดทำบัตรประจำตัวผู้มีความจำนงบริจาคอวัยวะ/ดวงตา ให้แก่ผู้แสดงความจำนงบริจาคตามไปรษณีย์ตามที่อยู่ข้างต้น

ถัดส่ง

ยกเลิก

(คำแนะนำ)

ตรวจสอบลายพิมพ์นิ้วมือเรียบร้อยแล้ว

รูปที่ ๒ หน้าจอแสดงความจำนงบริจาคอวัยวะและดวงตา

ที่ มท ๐๓๐๙.๒/ว ๖๓๔๙

กรมการปกครอง

ถนนอัษฎางค์ กทม. ๑๐๒๐๐

๓๐ มีนาคม ๒๕๖๐

เรื่อง ขอความร่วมมือรณรงค์ ประชาสัมพันธ์ เพิ่มช่องทางการบริจาคอวัยวะเพื่อการปลูกถ่าย
เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัด ทุกจังหวัด และปลัดกรุงเทพมหานคร
อ้างถึง หนังสือกรมการปกครอง ด่วนที่สุด ที่ มท ๐๓๐๙.๒/ว ๒๗๔๓๙ ลงวันที่ ๒๙ ธันวาคม ๒๕๕๙
สิ่งที่ส่งมาด้วย ตัวอย่างหน้าจอแสดงรายละเอียดขั้นตอน/วิธีการ การแสดงความจำนงบริจาคอวัยวะ
และดวงตา กรณีที่ประชาชน ไม่ได้ทำบัตรประจำตัวประชาชน

ตามที่กรมการปกครอง แจ้งขอความร่วมมือให้อำเภอ สำนักงานเขต เทศบาล และ
เมืองพัทยา อำนวยความสะดวกแก่ประชาชน ที่มีความประสงค์จะขอบริจาคอวัยวะและดวงตาให้
สภากาชาดไทย สามารถแสดงความจำนงได้ขณะมาขอทำบัตรประจำตัวประชาชน ณ ที่ว่าการอำเภอ
สำนักงานเขต เทศบาล และ เมืองพัทยา ได้ตั้งแต่วันที่ ๑ มกราคม ๒๕๖๐ นั้น

การดำเนินการดังกล่าว ตามหนังสือที่อ้างถึง สามารถดำเนินการได้เฉพาะกรณีที่
ประชาชนมาติดต่อขอมีบัตรประจำตัวประชาชนเท่านั้น ทำให้ประชาชนอีกกลุ่มหนึ่งที่มาติดต่อ
งานทะเบียนอื่น ๆ หรือ ประชาชนทั่วไปที่มีความประสงค์จะบริจาคอวัยวะและดวงตาให้สภากาชาดไทย
ไม่สามารถดำเนินการได้เนื่องจากยังไม่ครบกำหนดเวลาที่จะยื่นขอมีบัตรประจำตัวประชาชนใหม่

กรมการปกครอง พิจารณาแล้วเห็นว่า เพื่อเป็นการเพิ่มช่องทางการบริจาคอวัยวะเพื่อ
การปลูกถ่าย เป็นไปด้วยความเรียบร้อยและทั่วถึงมากขึ้น จึงได้ดำเนินการปรับปรุงระบบการรับบริจาค
อวัยวะและดวงตา เพื่อการปลูกถ่าย กรณี ประชาชนไม่ได้มาขอทำบัตรประจำตัวประชาชน แต่ต้องการ
แสดงความจำนงบริจาคอวัยวะ และดวงตา โดยขอให้จังหวัดและกรุงเทพมหานคร แจ้งให้อำเภอ
สำนักงานเขต เทศบาล และเมืองพัทยา พิจารณาดำเนินการ ดังนี้

๑. รณรงค์และประชาสัมพันธ์เชิญชวนประชาชนที่มาติดต่อขอรับบริการงานทะเบียน
อื่น ๆ และ ประชาชนในพื้นที่ร่วมบริจาคอวัยวะเพื่อการปลูกถ่ายเพื่อเป็นการสร้างบุญกุศลและต่อชีวิต
ให้แก่เพื่อนมนุษย์ ที่ต้องการอวัยวะทดแทน โดยขอให้จัดทำป้ายประชาสัมพันธ์ หรือสื่อประชาสัมพันธ์
ประเภทต่าง ๆ ตามความเหมาะสม

๒. กรณีที่มีประชาชนมาติดต่อขอบริจาคอวัยวะเพื่อการปลูกถ่ายให้เจ้าหน้าที่เข้าระบบการออกบัตรประจำตัวประชาชนในหน้าจอลำดับบัตรประจำตัวประชาชน (บ.ป.๑) จะมีปุ่มให้เจ้าหน้าที่กด (สัญลักษณ์ ของสภาอากาศไทย) เพื่อแสดงรายละเอียดใบแสดงความจำนงบริจาคอวัยวะและดวงตา โดยเจ้าหน้าที่จะต้องกรอกข้อมูลในส่วนของรหัสไปรษณีย์ หมายเลขโทรศัพท์ อีเมล (กรณีที่ไม่มีข้อมูล) และคลิกที่ช่องสี่เหลี่ยมเพื่อเลือกอวัยวะที่ประชาชนประสงค์จะบริจาคให้กับสภาอากาศไทย

๓. เมื่อเจ้าหน้าที่กรอกรายละเอียดของประชาชนที่แจ้งความประสงค์จะบริจาคอวัยวะและดวงตา เรียบร้อยแล้วให้กดปุ่ม “ตกลง” ระบบจะพิมพ์ใบแสดงความจำนงบริจาคอวัยวะและดวงตาออกมา เพื่อให้ประชาชน ตรวจสอบและลงลายมือชื่อในเอกสาร

๔. กลับไปที่เมนูหลัก เพื่อทำการปรับปรุงข้อมูลในบัตรประจำตัวประชาชน โดยไปที่หัวข้อ “ทะเบียนบัตร” เลือกข้อ ๓ “ระบบการจัดการข้อมูล บัตรประจำตัวประชาชน” เลือกข้อย่อยที่ ๑ “โปรแกรมการปรับปรุงข้อมูลในบัตรประจำตัวประชาชน (CHIP) [UPDCHIP]”

๕. ให้เจ้าหน้าที่เสียบบัตรประจำตัวประชาชนของผู้แสดงความจำนงจะบริจาคอวัยวะและ ดวงตากับเครื่องอ่านบัตร (Smart Card Reader) จากนั้นกดปุ่ม “ปรับปรุงข้อมูล” แล้วรอให้แถบสีขึ้นจนครบ ๑๐๐ % ข้อมูลของผู้แสดงความจำนงบริจาคอวัยวะและดวงตา ก็จะถูกนำไปเก็บไว้ในหน่วยความจำ (CHIP) บนบัตรประจำตัวประชาชน เป็นที่เรียบร้อยแล้ว

อนึ่ง หากมีปัญหาอุปสรรคเกี่ยวกับการบันทึกข้อมูลขั้นตอนต่าง ๆ ของการบริจาคอวัยวะ เพื่อการปลูกถ่ายลงในระบบการรับบริจาคตามแบบที่ส่งมาด้วยขอให้ประสานงานกับเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบ ทางหมายเลขโทรศัพท์ ๐-๒๗๙๑-๗๕๒๓

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาดำเนินการต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(นายชำนาญวิทย์ เตรัตน์)

รองอธิบดี ปฏิบัติราชการแทน

อธิบดีกรมการปกครอง

สำนักบริหารการทะเบียน

ส่วนบัตรประจำตัวประชาชน

โทร. ๐-๒๗๙๑-๗๖๒๐

โทรสาร ๐-๒๙๐๖-๙๒๘๙

ขั้นตอนการบริจาคอวัยวะเพื่อการปลูกถ่าย

กรณีประชาชนมาขอทำบัตรฯ

แจ้งความประสงค์บริจาคอวัยวะ

กรณีประชาชนนำบัตรฯ มาแสดง

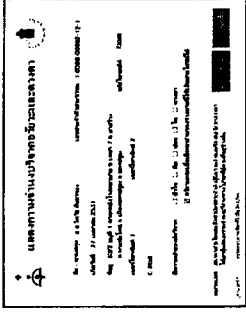

ศูนย์รับบริจาคอวัยวะ

สภากาชาดไทย

ศูนย์ดวงตาสภากาชาดไทย

ประชาชนลงลายมือชื่อใน

ใบแสดงความจำนงบริจาคอวัยวะ

เชื่อมโยงฐานข้อมูลกับ
หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

ตัวอย่างหน้าจอแสดงรายละเอียดขั้นตอน/วิธีการ การแสดงความจำนงบริจาคอวัยวะ และดวงตา
กรณีที่ประชาชน ไม่ได้มาทำบัตรประจำตัวประชาชน (แจ้งความประสงค์บริจาคอวัยวะเพียงอย่างเดียว)

The screenshot shows a web form for organ donation registration. At the top, it says 'The Bureau of Organ Donor Registration' and 'ระบบการลงทะเบียนบริจาคอวัยวะประชาชน'. The form includes fields for:

- ชื่อ - สกุล (Name): Mr. WITTAWAT
- ชื่อเล่น (Nickname): KANYARONG
- วันเกิด (Date of Birth): 27 เมษายน 2531
- อายุ (Age): 28
- สัญชาติ (Nationality): ไทย (Thai)
- สถานที่เกิด (Place of Birth): กรุงเทพมหานคร ปกติ
- เพศ (Gender): ชาย (Male)
- ที่อยู่ (Address): 63/2 หมู่ที่ 1 ต.ระอกลองใหญ่ อ.เมืองนครปฐม จ.นครปฐม
- หมายเลขโทรศัพท์ (Phone Number): 7301-4-176132
- อีเมล (Email): [Redacted]

 At the bottom, there are buttons for 'ถ่ายรูป' (Take Photo), 'พิมพ์ใบรับรอญาติ' (Print Receipt for Relatives), 'ไทย > Eng' (Language Selection), 'รายการใหม่' (New List), and 'จบงาน' (End Work). A red circle highlights the 'ไทย > Eng' button.

รูปที่ ๑ หน้าจอรายละเอียดใบคำร้องการขอมีบัตรประจำตัวประชาชน (บป.๑)

จากรูปที่ ๑ ในหน้าจอใบคำร้องขอมีบัตรประจำตัวประชาชนและการถ่ายรูป จะมีปุ่มให้เจ้าหน้าที่กด (สัญลักษณ์ของสภากาชาดไทย) เพื่อแสดงหน้าจอรายละเอียดใบแสดงความจำนงบริจาคอวัยวะและดวงตา โดยจะมีข้อมูลของประชาชนประกอบด้วย

๑. ชื่อ-สกุล
๒. เลขประจำตัวประชาชน
๓. วันเดือนปี เกิด
๔. ที่อยู่ (ตามทะเบียนบ้าน)
๕. รหัสไปรษณีย์
๖. หมายเลขโทรศัพท์ (ที่ติดต่อได้)
๗. อีเมล (ถ้ามี)

๘. ความประสงค์ในการบริจาค (หัวใจ, ตับ, ปอด, ไต, ดวงตา, อวัยวะและเนื้อเยื่อทุกส่วนของร่างกาย) ที่ใช้เป็นประโยชน์ได้ โดยเจ้าหน้าที่จะต้องกรอกข้อมูลในส่วนของ รหัสไปรษณีย์ หมายเลขโทรศัพท์, อีเมล (กรณีที่ไม่มีข้อมูล) และคลิกที่ช่อง สีเหลี่ยม เพื่อเลือกอวัยวะที่ประชาชนประสงค์จะบริจาคให้กับสภากาชาดไทย ตามรูปที่ ๒

	แสดงความจำนงบริจาคอวัยวะและดวงตา	
ชื่อ - นามสกุล ส.อ.วิฑูริส ก็นธารอง	เลขประจำตัวประชาชน 1-6398-00082-12-1	
เกิดวันที่ 27 เมษายน 2531		
ที่อยู่ 63/2 หมู่ที่ 1 ตรอกหลังโรงพยาบาล ศ.เทศา 7 ถ.นาสาร่าง		
ต.พระปะโทน อ.เมืองนครปฐม จ.นครปฐม	รหัสไปรษณีย์ 73000	
เบอร์โทรศัพท์ 1 <input type="text"/>	เบอร์โทรศัพท์ 2 <input type="text"/>	
E-Mail <input type="text"/>		
มีความประสงค์บริจาค	☐ หัวใจ ☐ ตับ ☐ ปอด ☐ ไต ☐ ดวงตา	
	☒ อวัยวะและเนื้อเยื่อทุกส่วนของร่างกายที่ให้เป็นประโยชน์ได้	
หมายเหตุ	สภากาชาดไทยจะจัดทำบัตรประจำตัวผู้มีความจำนงบริจาคอวัยวะ/ดวงตา ให้แก่ผู้แสดงความจำนงบริจาคทางไปรษณีย์ตามที่อยู่ข้างต้น	<input type="button" value="ตกลง"/> <input type="button" value="ยกเลิก"/>
[คำแนะนำ]	ตรวจลงลายพิมพ์นิ้วมือเรียบร้อยแล้ว	

รูปที่ ๒ หน้าจอแสดงความจำนงบริจาคอวัยวะและดวงตา

จากรูปที่ ๒ เมื่อเจ้าหน้าที่กรอกรายละเอียดของประชาชนที่แจ้งความประสงค์บริจาคอวัยวะและดวงตาเรียบร้อยแล้ว เมื่อกด ปุ่ม “ตกลง” ระบบจะพิมพ์ใบแสดงความจำนงบริจาคอวัยวะและดวงตาออก เพื่อให้ประชาชนตรวจสอบและลงลายมือชื่อใน เอกสาร ตามรูปที่ ๓

ใบแสดงความจำนงบริจาคอวัยวะและดวงตา

วันที่ 19 ธันวาคม พ.ศ. 2559

ข้าพเจ้า **ส.อ.วิวัฒน์ กันยาวอง**

วันเดือนปี (เกิด) 27 เมษายน 2531

หมายเลขบัตรประจำตัวประชาชน 1-6398-00082-12-1 อาชีพ รับราชการ

ที่อยู่ เลขที่ 63/2 หมู่ที่ 1 ต.รอกหลังโรงพยาบาล ข.เทศบาล 7 อ.นาสาร

จ.สุราษฎร์ธานี อ.เมืองนครปฐม จ.นครปฐม รหัสไปรษณีย์ 73000

โทรศัพท์ 1 :-

โทรศัพท์ 2 :-

E-Mail :-

เมื่อข้าพเจ้าถึงแก่กรรมขออวัยวะและให้แก่สหภาพภาคไทย เพื่อนำไปใช้ประโยชน์ดังนี้

- อวัยวะและเนื้อเยื่อทุกส่วนของร่างกายที่ใช้เป็นประโยชน์ได้

ลงชื่อ.....ผู้บริจาค

(ส.อ.วิวัฒน์ กันยาวอง)

หมายเหตุ สหภาพภาคไทยจะจัดทำบัตรประจำตัวผู้มีความจำนงบริจาคอวัยวะ/ดวงตา ให้แก่ผู้แสดงความจำนงบริจาคทางไปรษณีย์ตามที่อยู่ข้างต้น

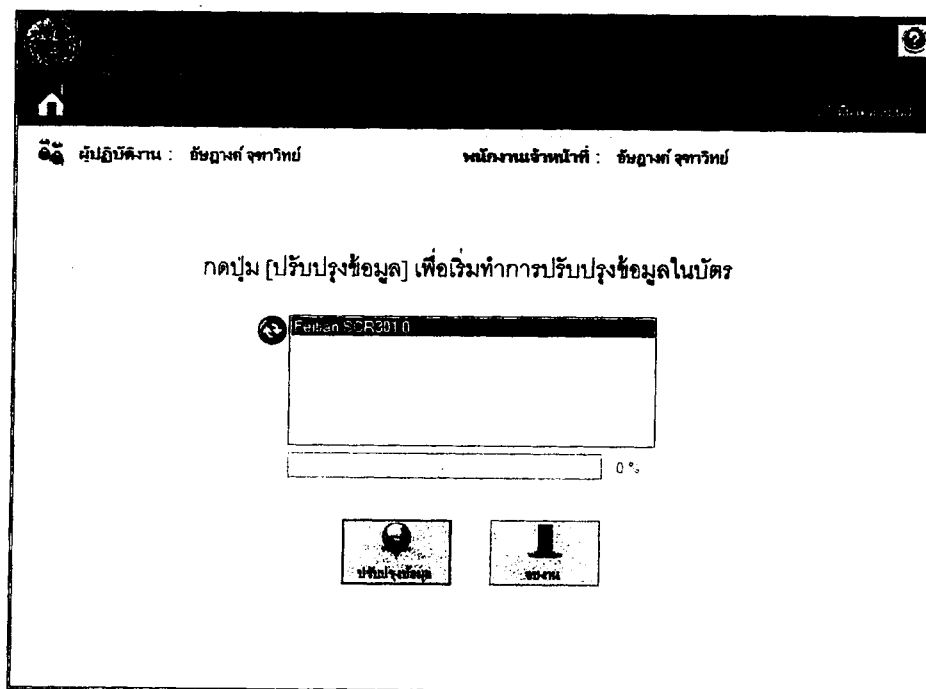
รูปที่ ๓ ใบแสดงความจำนงบริจาคอวัยวะและดวงตา

หลังจากนั้น ให้กลับไปเมนูหลัก เพื่อทำการปรับปรุงข้อมูลในบัตรประจำตัวประชาชน โดยไปที่หัวข้อ “ทะเบียนบัตร” เลือกข้อ ๓ “ระบบการจัดการข้อมูล บัตรประจำตัวประชาชน” เลือกข้อย่อยที่ ๑ “โปรแกรมการปรับปรุงข้อมูลในบัตรประจำตัวประชาชน (CHIP) [UPDCHIP]” ตามรูปที่ ๔

ทะเบียนบัตร	
0.	รายการเอกสารการให้บริการงานบัตร
1.	ระบบการออกบัตรประจำตัวประชาชน
2.	ระบบการจัดการการออกใบเหลือง (น.ป.2)
3.	ระบบการจัดการข้อมูล บัตรประจำตัวประชาชน
1.	โปรแกรมการปรับปรุงข้อมูลบัตรประจำตัวประชาชน (CHIP) [UPDCHIP] [คู่มือ]
2.	โปรแกรมการคัดลอกข้อมูลจากบัตรประชาชนของหน่วยงานของรัฐและหน่วยงานราชการที่มีบัตรปกติ ผู้ปฏิบัติงานต้องเป็นระดับหัวหน้าฝ่ายทะเบียนขึ้นไป [SEQUESTER] [คู่มือ]
3.	โปรแกรมการเปลี่ยนสีในการใช้งานบัตรประจำตัวประชาชน [SWITCH]

รูปที่ ๔ หน้าจอหัวข้อการปรับปรุงข้อมูลในบัตรประจำตัวประชาชน

เมื่อคลิกที่หัวข้อ การปรับปรุงข้อมูลในบัตรฯ จะปรากฏหน้าจอโปรแกรมการปรับปรุงข้อมูลบัตรประจำตัวประชาชน ตามรูปที่ ๕ ให้เจ้าหน้าที่เสียบบัตรประจำตัวประชาชนของผู้ประสงค์บริจาคอวัยวะฯ กับเครื่องอ่านบัตร (Smart Card Reader) จากนั้นกดปุ่ม “ปรับปรุงข้อมูล” แล้วรอให้แถบสีเขียวขึ้นจนครบ ๑๐๐% ข้อมูลของผู้ประสงค์บริจาคอวัยวะและดวงตา ก็จะถูกนำไปเก็บไว้ในหน่วยความจำ (Chip) บนบัตรประจำตัวประชาชน เป็นที่เรียบร้อยแล้ว

รูปที่ ๕ หน้าจอโปรแกรมการปรับปรุงข้อมูล บัตรประจำตัวประชาชน

ที่ มท ๐๓๐๙.๒/ว ๘๒๒๙

กรมการปกครอง

ถนนอัษฎางค์ กทม. ๑๐๒๐๐

๒๖ เมษายน ๒๕๖๐

เรื่อง ชักซ้อมแนวทางปฏิบัติการจัดทำบัตรประจำตัวประชาชนแบบอเนกประสงค์ (Smart Card) กรณีไม่จัดเก็บลายพิมพ์นิ้วมือไว้ในหน่วยความจำก่อนมอบบัตรให้แก่ประชาชน

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัด ทุกจังหวัด และปลัดกรุงเทพมหานคร

อ้างถึง ๑. กฎกระทรวง ฉบับที่ ๑๘ (พ.ศ. ๒๕๔๒) และฉบับแก้ไขเพิ่มเติม ออกตามความในพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. ๒๕๒๖

๒. หนังสือกรมการปกครอง ที่ มท ๐๓๐๙.๒/ว ๔๒๐๙ ลงวันที่ ๓ มีนาคม ๒๕๔๙ เรื่อง มาตรการการบริหารการจัดทำบัตรประจำตัวประชาชนแบบอเนกประสงค์ (Smart Card)

สิ่งที่ส่งมาด้วย ขั้นตอนการจัดเก็บลายพิมพ์นิ้วมือ จำนวน ๑ ชุด

ด้วยกรมการปกครอง (สำนักบริหารการทะเบียน) ได้ตรวจสอบการจัดทำบัตรประจำตัวประชาชนแบบอเนกประสงค์ (Smart Card) ในขั้นตอนการจัดเก็บลายพิมพ์นิ้วมือลงในหน่วยความจำก่อนมอบบัตรให้แก่ประชาชนของที่ว่าการอำเภอ สำนักงานเขต สำนักงานเทศบาล และศาลาว่าการเมืองพัทยา พบว่ามีบางแห่งมิได้จัดเก็บลายพิมพ์นิ้วมือ หรือจัดเก็บลายพิมพ์นิ้วมือไม่ครบถ้วน ซึ่งเป็นการปฏิบัติที่ไม่เป็นไปตามกฎกระทรวง ฉบับที่ ๑๘ (พ.ศ. ๒๕๔๒) และฉบับแก้ไขเพิ่มเติม ออกตามความในพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. ๒๕๒๖ ข้อ ๗ วรรค ๕ และหนังสือกรมการปกครอง ที่ มท ๐๓๐๙.๒/ว ๔๒๐๙ ลงวันที่ ๓ มีนาคม ๒๕๔๙ เรื่อง มาตรการการบริหารการจัดทำบัตรประจำตัวประชาชนแบบอเนกประสงค์ (Smart Card) ส่งผลให้บัตรประจำตัวประชาชนแบบอเนกประสงค์ (Smart Card) มีข้อมูลที่ไม่สมบูรณ์ครบถ้วนไม่สามารถพิสูจน์ยืนยันตัวบุคคลได้ในกรณีที่เกิดข้อพิพาทหรือการฟ้องร้อง การลงทะเบียน Sim Card เป็นต้น

ดังนั้น เพื่อให้การจัดทำบัตรประจำตัวประชาชนแบบอเนกประสงค์ (Smart Card) เป็นไปด้วยความเรียบร้อย ถูกต้อง ครบถ้วน ตามขั้นตอนที่กฎหมายกำหนดรวมทั้งเพื่อให้บัตรประจำตัวประชาชน แบบอเนกประสงค์ (Smart Card) มีข้อมูลที่ครบถ้วนสมบูรณ์ใช้งานได้อย่างมีประสิทธิภาพ เห็นควรแจ้งให้ จังหวัดและกรุงเทพมหานคร แจ้งที่ว่าการอำเภอ สำนักงานเขต สำนักงานเทศบาล และศาลาว่าการเมืองพัทยา ดำเนินการดังนี้

๑. เมื่อพนักงานเจ้าหน้าที่ตรวจสอบความถูกต้องของรายการในบัตรที่พิมพ์เสร็จแล้ว ให้จัดเก็บลายพิมพ์นิ้วมือทุกครั้งก่อนมอบบัตรให้แก่ประชาชนโดยถือปฏิบัติตามกฎกระทรวง ฉบับที่ ๑๘ (พ.ศ. ๒๕๔๒) และฉบับแก้ไขเพิ่มเติม ออกตามความในพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. ๒๕๒๖ ข้อ ๗ วรรค ๕ และหนังสือกรมการปกครอง ที่ มท ๐๓๐๙.๒/ว ๔๒๐๙ ลงวันที่ ๓ มีนาคม ๒๕๔๙ เรื่อง มาตรการการบริหารการจัดทำบัตรประจำตัวประชาชนแบบเอกประสงค์ (Smart Card) ผวนก ข. (สำหรับส่วนภูมิภาคและท้องถิ่น) ข้อ ๒.๔ (๙)

๒. กรณีบัตรประจำตัวประชาชนแบบเอกประสงค์ (Smart Card) บัตรใดได้ออกไป โดยไม่ได้มีการจัดเก็บลายพิมพ์นิ้วมือ ต่อมาประชาชนนำบัตรประจำตัวประชาชนแบบเอกประสงค์ (Smart Card) มาติดต่อเพื่อขอให้จัดเก็บลายพิมพ์นิ้วมือเพิ่มเติม ให้ที่ว่าการอำเภอ สำนักงานเขต สำนักงานเทศบาล ศาลาว่าการเมืองพัทยา ตรวจสอบรายการบุคคลจากฐานข้อมูลบัตรประจำตัวประชาชน ในกรณีนี้รวมถึงบัตรประจำตัวประชาชนแบบเอกประสงค์ (Smart Card) ที่ออกโดยสถานที่ ออกบัตรแห่งอื่น หากพบว่าเป็นบุคคลเดียวกัน ให้ดำเนินการจัดเก็บลายพิมพ์นิ้วมือผู้ยื่นคำขอลงใน หน่วยความจำ

๓. ให้จัดเก็บลายพิมพ์นิ้วมือตามขั้นตอนการจัดเก็บลายพิมพ์นิ้วมือที่ส่งมาด้วยนี้ หากมี ปัญหาอุปสรรคเกี่ยวกับระบบการจัดเก็บลายพิมพ์นิ้วมือ ให้ประสานงานกับศูนย์บริหารการทะเบียนภาค สาขาจังหวัด เพื่อดำเนินการแก้ไขต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาดำเนินการต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(นายชำนาญวิทย์ เตรัตน์)

รองอธิบดี ปฏิบัติราชการแทน

อธิบดีกรมการปกครอง

สำนักบริหารการทะเบียน

ส่วนบัตรประจำตัวประชาชน

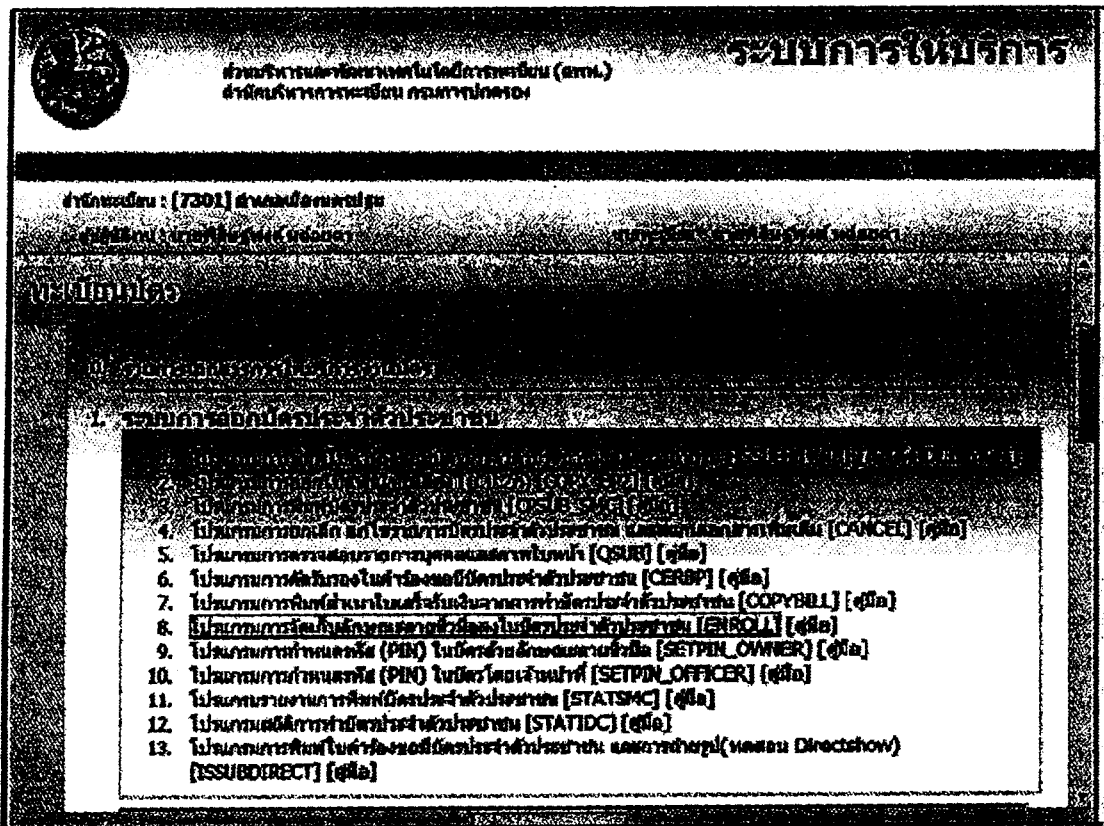
โทร. ๐-๒๗๙๑-๗๖๒๐

โทรสาร ๐-๒๙๐๖-๙๒๘๙

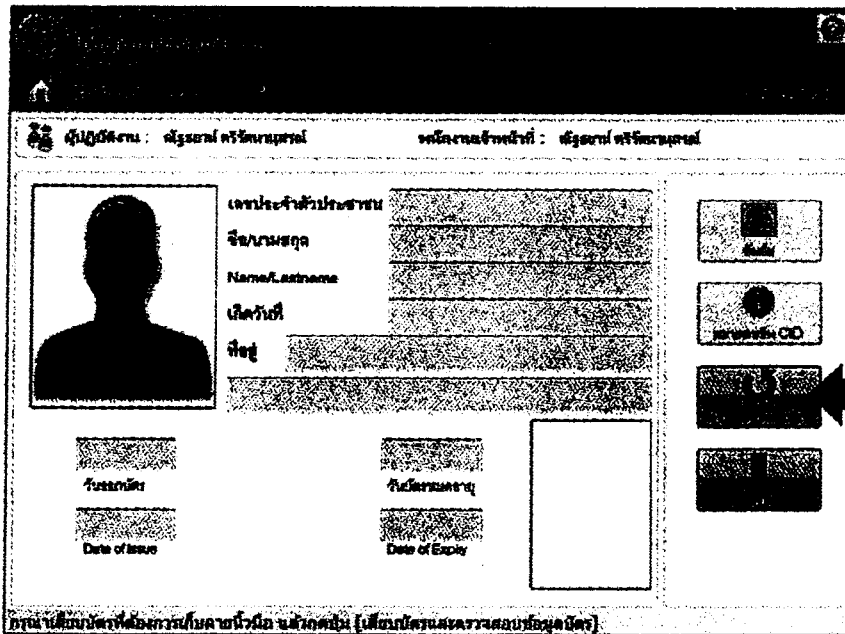
ขั้นตอนการจัดเก็บลายพิมพ์นิ้วมือ (ENROLL)

วัตถุประสงค์ของโปรแกรมเพื่อการจัดเก็บลักษณะลายพิมพ์นิ้วมือของประชาชนเจ้าของบัตรลงในบัตรประจำตัวประชาชนก่อนมอบบัตรฯ ให้แก่ประชาชนหรือกรณีที่ไม่ได้จัดเก็บลายพิมพ์นิ้วมือแต่ประชาชนนำบัตรกลับมาให้จัดเก็บลายพิมพ์นิ้วมือเพื่อใช้พิสูจน์ยืนยันตัวบุคคลเจ้าของบัตร

ขั้นตอนการทำงาน

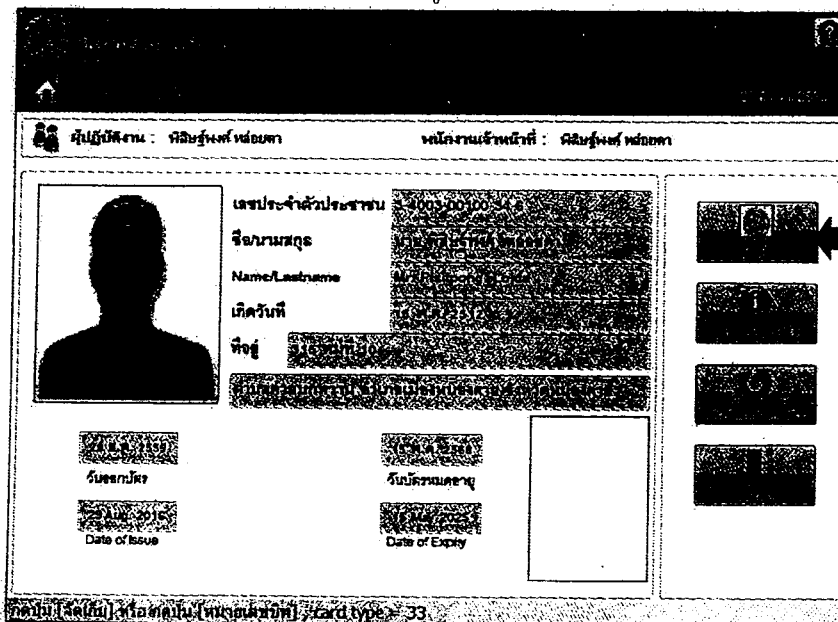

๑. เลือกระบบ ทะเบียนบัตร
  ๒. เลือกข้อ ๑. ระบบการออกบัตรประจำตัวประชาชน
  ๓. เลือกข้อ ๘. โปรแกรมการจัดเก็บลักษณะลายพิมพ์นิ้วมือลงในบัตรประจำตัวประชาชน [ENROLL]
- ระบบจะแสดงหน้าจอ เพื่อให้เสียบบัตรฯ ที่ต้องการจัดเก็บลายนิ้วมือ

๔. ทำการเสียบบัตรที่ต้องการจัดเก็บลายพิมพ์นิ้วมือ และ กดปุ่ม “เสียบบัตรและตรวจสอบข้อมูลบัตร”

- โปรแกรมจะทำการอ่านข้อมูลในบัตร
- โปรแกรมจะทำการตรวจสอบบัตรว่าอยู่ในสถานะปกติหรือไม่ ถ้าปกติจะแสดงข้อมูลบุคคล

๕. กดปุ่ม “จัดเก็บ”

๖. โปรแกรมจะขึ้นข้อความ “บุคคลนี้มีนิ้วมือขวาและซ้ายหรือไม่”

ผู้ปฏิบัติงาน : ศิริรุ่งโรจน์ พลอยดา   พนักงานเจ้าหน้าที่ : ศิริรุ่งโรจน์ พลอยดา

เลขประจำตัวประชาชน   ชื่อนามสกุล

บุคคลนี้มีนิ้วมือขวาและซ้ายหรือไม่

วันออกบัตร   วันหมดอายุ

Date of Issue   Date of Expiry

กดปุ่ม (ซ้ายมือ) เพื่อ กดปุ่ม (ขวามือ) / card type = 33

๖.๑ กรณีประชาชนมีนิ้วมือ ให้กดปุ่ม “มี” เพื่อทำการจัดเก็บลายพิมพ์นิ้วมือลงในบัตร กรณี มีนิ้วใดนิ้วหนึ่งเพียงนิ้วเดียวหรือสามารถจัดเก็บได้เพียงนิ้วเดียว ให้จัดเก็บลายพิมพ์นิ้วมืองดังกล่าวเพียงนิ้วเดียวได้แต่ต้องจัดเก็บสองครั้ง

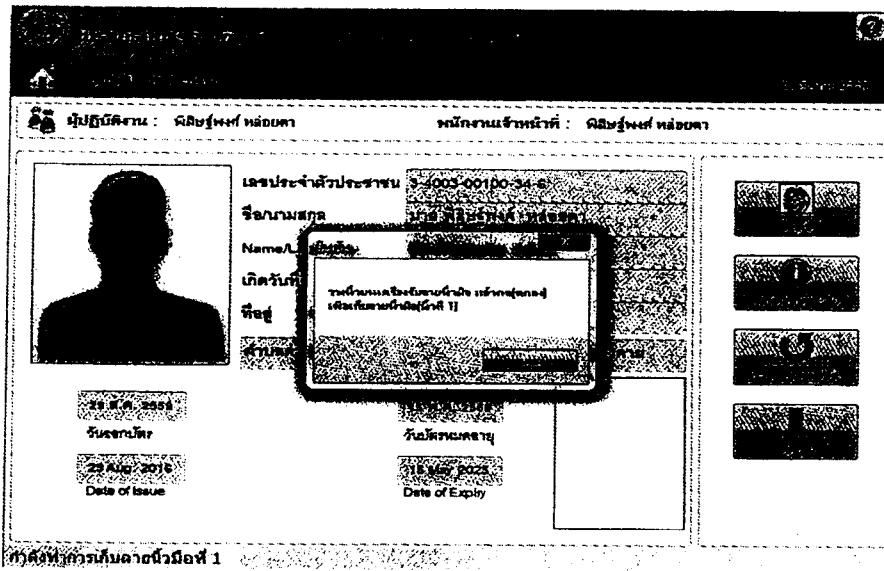
ผู้ปฏิบัติงาน : ศิริรุ่งโรจน์ พลอยดา   พนักงานเจ้าหน้าที่ : ศิริรุ่งโรจน์ พลอยดา

กำหนดรหัส (PIN) ในบัตร

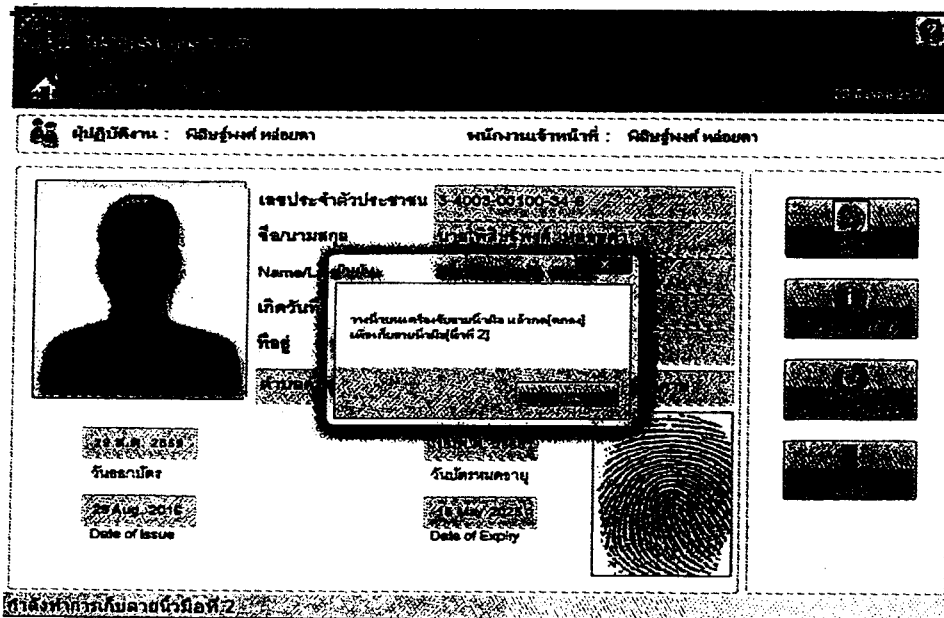
รหัส (PIN) บัตรใหม่

ยืนยันรหัส (PIN) บัตรใหม่

๖.๒ กรณีที่ไม่สามารถสแกนนิ้วมือได้หรือไม่สามารถจัดเก็บลายพิมพ์นิ้วมือได้หรือกรณีไม่มีนิ้วมือให้เลือกข้อ ๑๐ โปรแกรมการกำหนดรหัส (PIN) ในบัตรโดยเข้าหน้าที่ [SETPIN OFFICER] กำหนดเลขรหัสกำกับบัตรฯ และกดปุ่ม “กำหนดรหัส” และแจ้งแก่ประชาชนต่อไป

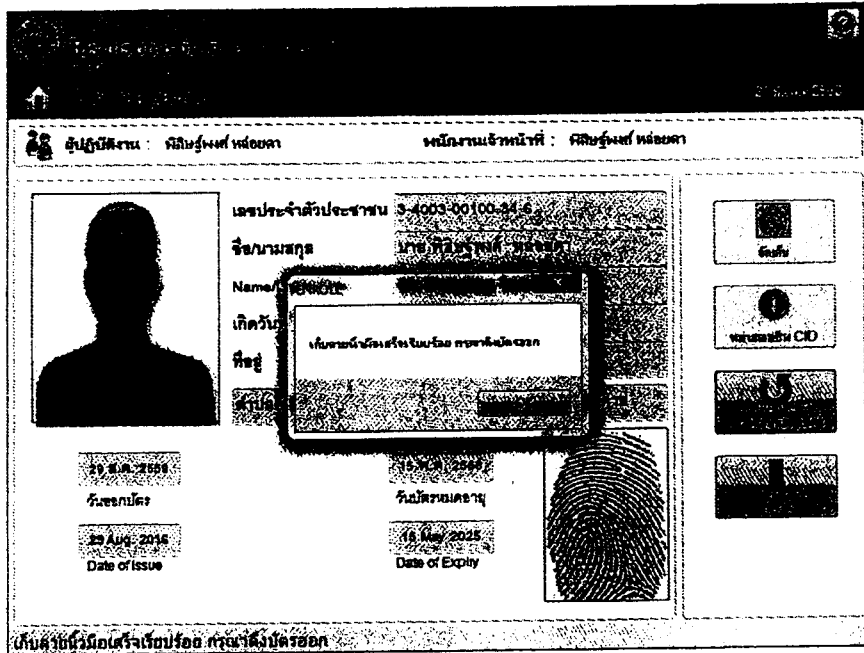

๗. ให้วางนิ้วชี้ข้างขวา ลงบนเครื่องสแกน และกดปุ่ม “ตกลง”
กรณีนิ้วชี้ข้างขวา ไม่มีหรือจืดเก็บไม่ได้ ให้ใช้นิ้วถัดไปตามลำดับ

๘. ให้วางนิ้วชี้ข้างซ้าย ลงบนเครื่องสแกน และกดปุ่ม “ตกลง”
กรณีนิ้วชี้ข้างซ้าย ไม่มี หรือ จืดเก็บไม่ได้ ให้ใช้นิ้วถัดไปตามลำดับ

๙. ให้รอนกว่าระบบจะทำการจัดเก็บเรียบร้อยแล้ว ขึ้นข้อความว่า “เก็บลายพิมพ์นิ้วมือเสร็จเรียบร้อยแล้ว กรุณาตั้งบัตรออก” จึงจะทำการตั้งบัตรออกได้

ที่ มท ๐๓๐๙.๒/ว ๓๔๐๖

กรมการปกครอง

ถนนรัชฎางค์ กทม. ๑๐๒๐๐

๒๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๑

เรื่อง ชักซ้อมการสำรวจและการขอทำลายเอกสารเกี่ยวกับบัตรประจำตัวประชาชน

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัด ทุกจังหวัด และปลัดกรุงเทพมหานคร

อ้างถึง ระเบียบกรมการปกครอง ว่าด้วยการจัดทำบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. ๒๕๕๔ และฉบับแก้ไขเพิ่มเติม

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. บัญชีสำรวจรายการเอกสารบัตรที่ขอทำลาย ประจำปี... (บ.ป.๖) จำนวน ๑ ฉบับ
๒. ตัวอย่างคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการทำลายเอกสารเกี่ยวกับบัตรประจำตัวประชาชน
จำนวน ๑ ฉบับ

ตามระเบียบกรมการปกครอง ว่าด้วยการจัดทำบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. ๒๕๕๔ และฉบับแก้ไขเพิ่มเติม ข้อ ๔๗ กำหนดให้ ในเดือนกุมภาพันธ์ของทุกปี ให้พนักงานเจ้าหน้าที่สำรวจเอกสารเกี่ยวกับบัตรที่ครบอายุการเก็บในปีนั้น แล้วทำบัญชีเอกสารเกี่ยวกับบัตรที่ขอทำลายตามแบบ บ.ป.๖ เสนอต่อผู้ว่าราชการจังหวัด หรือปลัดกรุงเทพมหานคร หรือปลัดกระทรวงการต่างประเทศ แล้วแต่กรณี เพื่อพิจารณาอนุมัติหรือไม่อนุมัติ ในกรณีมีเหตุจำเป็นอื่น นั้น

ดังนั้น เพื่อให้การทำลายเอกสารเกี่ยวกับบัตรประจำตัวประชาชนที่ครบอายุการเก็บ เป็นไปตามระเบียบกรมการปกครองฯ ดังกล่าว จึงขอให้จังหวัดและกรุงเทพมหานคร แจ้งให้อำเภอ สำนักงานเขต เทศบาล และเมืองพัทยา ดำเนินการสำรวจรายการเอกสารบัตรที่ครบอายุการเก็บที่จะขอทำลาย ที่จัดเก็บไว้ ณ สำนักทะเบียน และที่ฝากเก็บไว้ ณ ศูนย์จัดเก็บเอกสารทางการทะเบียนภาค ทั้ง ๙ แห่ง ดังนี้

๑. ให้พนักงานเจ้าหน้าที่สำรวจรายการเอกสารบัตรที่จะขอทำลาย ประจำปี ๒๕๖๑ ที่ครบอายุเก็บ ๑๒ ปี ได้แก่

๑.๑ บัตรที่ได้รับคืน หรือเรียกคืนจากผู้ขอมีบัตรทุกกรณีที่ได้รับคืน หรือเรียกคืน ก่อนสิ้นเดือนธันวาคม ๒๕๕๘

๑.๒ คำขอมีบัตร (บ.ป.๑) ที่ออกก่อนสิ้นเดือนธันวาคม ๒๕๕๘

๑.๓ ใบรับ (บ.ป.๒) และใบแทนใบรับ (บ.ป.๒ ก) รวมทั้งคู่มือ ที่ออกก่อนสิ้นเดือน ธันวาคม ๒๕๕๘

๑.๔ บันทึกการสอบสวนและสำเนาหลักฐานเอกสารประกอบการพิจารณาจัดทำบัตรที่เก็บไว้ก่อนสิ้นเดือนธันวาคม ๒๕๕๘

๑.๕ ทะเบียนบัตรประจำตัวประชาชนที่ออกก่อนสิ้นเดือนธันวาคม ๒๕๕๘

๒. ให้ส่งบัญชีสำรวจรายการเอกสารเกี่ยวกับบัตรที่ขอทำลาย ประจำปี ๒๕๖๑ ตามข้อ ๑ พร้อมเสนอรายชื่อบุคคลที่จะแต่งตั้งเป็นคณะกรรมการทำลายเอกสารเกี่ยวกับบัตรให้ผู้ว่าราชการจังหวัด หรือ ปลัดกรุงเทพมหานคร แล้วแต่กรณี พิจารณาแต่งตั้งเป็นคณะกรรมการทำลายเอกสารเกี่ยวกับบัตร ตามระเบียบ กรมการปกครองว่าด้วยการจัดทำบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. ๒๕๕๔ และฉบับแก้ไขเพิ่มเติม ข้อ ๔๗ และ ข้อ ๔๘ ภายในวันที่ ๕ มีนาคม ๒๕๖๑

๓. การทำลายเอกสารเกี่ยวกับบัตรประจำตัวประชาชน ให้ทำลายโดยการเผาหรือวิธีการอื่นใด ที่จะไม่ให้เอกสารนั้นอ่านเป็นเรื่องได้ หรือสามารถนำกลับมาใช้อีกได้ เมื่อทำลายเรียบร้อยแล้ว ให้คณะกรรมการทำลายเอกสารทำบันทึกลงนามร่วมกันเสนอต่อผู้ว่าราชการจังหวัด หรือปลัดกรุงเทพมหานคร แล้วแต่กรณี เพื่อทราบ ก่อนการทำลายให้พนักงานเจ้าหน้าที่จำหน่ายรายการเกี่ยวกับบัตรเลขหมาย คำขอที่ได้รับอนุมัติให้ทำลาย ออกจากทะเบียน บ.ป. ๕ ด้วยการขีดฆ่าด้วยปากกาสีแดง พร้อมลงหมายเหตุว่าได้รับอนุมัติให้ทำลายแล้ว ตามระเบียบกรมการปกครองว่าด้วยการจัดทำบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. ๒๕๕๔ และฉบับแก้ไขเพิ่มเติม ข้อ ๔๔ ภายในวันที่ ๑๐ พฤษภาคม ๒๕๖๑ และกรุณาแจ้งผลดำเนินการให้กรมการปกครองทราบภายในวันที่ ๒๐ พฤษภาคม ๒๕๖๑

อนึ่ง สำหรับอำเภอและเทศบาลที่ส่งเอกสารเกี่ยวกับบัตรประจำตัวประชาชนไปฝากเก็บไว้ที่ศูนย์จัดเก็บเอกสารทางการทะเบียนภาคสาขาจังหวัด โดยหัวหน้าศูนย์บริหารการทะเบียนภาคสาขาจังหวัด จะเป็นผู้ประสานงานเรื่องการส่งคืนเอกสารเกี่ยวกับบัตรประจำตัวประชาชนที่ครบอายุการเก็บเพื่อให้อำเภอ และเทศบาลดำเนินการตามข้อ ๑ - ๓ ดังกล่าวข้างต้น

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาดำเนินการต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(นายชำนาญวิทย์ เตรัตน์)

รองอธิบดี ปฏิบัติราชการแทน

อธิบดีกรมการปกครอง

สำนักบริหารการทะเบียน

ส่วนบัตรประจำตัวประชาชน

โทร. ๐ ๒๗๙๑ ๗๖๑๒

โทรสาร ๐ ๒๙๐๖ ๙๒๘๙

ตัวอย่าง

คำสั่งจังหวัด.../กรุงเทพมหานคร
ที่ /๒๕๖๑

เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการทำลายเอกสารเกี่ยวกับบัตรประจำตัวประชาชน

ตามระเบียบกรมการปกครอง ว่าด้วยการจัดทำบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. ๒๕๕๔ และฉบับแก้ไขเพิ่มเติม ข้อ ๔๗ กำหนดให้ในเดือนกุมภาพันธ์ของทุกปี ให้พนักงานเจ้าหน้าที่สำรวจเอกสารเกี่ยวกับบัตรที่ครบกำหนดอายุการเก็บในปีนั้น แล้วทำบัญชีเอกสารเกี่ยวกับบัตร ที่ขอทำลายตามแบบ บ.ป.๖ เสนอ... (ผู้ว่าราชการจังหวัด/ปลัดกรุงเทพมหานคร)... เพื่อพิจารณาอนุมัติหรือไม่อนุมัติในกรณีมีเหตุจำเป็นอื่น นั้น

เพื่อให้การทำลายเอกสารเกี่ยวกับบัตรประจำตัวประชาชนของอำเภอ สำนักงานเขต เทศบาล และเมืองพัทยา เป็นไปด้วยความเรียบร้อย อาศัยอำนาจตามความในข้อ ๔๘ แห่งระเบียบกรมการปกครองฯ ดังกล่าว จึงแต่งตั้งคณะกรรมการทำลายเอกสารเกี่ยวกับบัตรประจำตัวประชาชน ดังนี้

- ๑. นาย/นาง/นางสาว.....ตำแหน่ง..... ประธานกรรมการ
- ๒.....ตำแหน่ง..... กรรมการ
- ๓.....ตำแหน่ง..... กรรมการ

ทั้งนี้ ให้คณะกรรมการดำเนินการทำลายเอกสารเกี่ยวกับบัตรประจำตัวประชาชนที่ครบอายุการเก็บประจำปี ๒๕๖๑ ให้เป็นไปตามระเบียบกรมการปกครอง ว่าด้วยการจัดทำบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ.๒๕๕๔ และฉบับแก้ไขเพิ่มเติม ข้อ ๔๘ และข้อ ๔๙ แล้วรายงาน...(ผู้ว่าราชการจังหวัด /ปลัดกรุงเทพมหานคร)... ทราบ

สั่ง ณ วันที่

พ.ศ. ๒๕๖๑

( )
ผู้ว่าราชการจังหวัด.../ปลัดกรุงเทพมหานคร

ที่ มท ๐๓๐๙.๒/ว ๑๕๖๗๒

กรมการปกครอง

ถนนอักษะวงศ์ กทม. ๑๐๒๐๐

๑๙ กรกฎาคม ๒๕๖๑

เรื่อง การใช้ตราลายมือชื่อแทนการลงชื่อในเอกสารการทะเบียนและบัตรประจำตัวประชาชน

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัด ทุกจังหวัด และปลัดกรุงเทพมหานคร

- อ้างถึง ๑. ระเบียบกรมการปกครองว่าด้วยการจัดทำบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. ๒๕๕๔ ข้อ ๔๒
 ๒. หนังสือกรมการปกครอง ที่ มท ๐๓๐๙.๒/ว ๑๘๔๔๑ ลงวันที่ ๑๒ ตุลาคม ๒๕๕๐
 ๓. หนังสือกรมการปกครอง ที่ มท ๐๓๐๙.๒/ว ๑๐๕๓๘ ลงวันที่ ๒๘ กรกฎาคม ๒๕๕๗

ด้วยกรมการปกครองได้รับรายงานผลตรวจประเมินสำนักทะเบียนดีเด่นจากคณะกรรมการตรวจประเมินสำนักทะเบียนดีเด่น ประจำปี ๒๕๖๑ พบว่ามีพนักงานเจ้าหน้าที่บางแห่งใช้ตราลายมือชื่อประทับแทนการลงลายมือชื่อด้วยตนเองในคำขอมีบัตร มีบัตรใหม่ หรือขอเปลี่ยนบัตรประจำตัวประชาชน (แบบ บ.ป.๑) ซึ่งการกระทำดังกล่าวกรมการปกครองได้แจ้งแนวทางปฏิบัติให้อำเภอ สำนักงานเขต เทศบาล และเมืองพัทยา ถือปฏิบัติอย่างเคร่งครัดไปแล้ว นั้น

กรมการปกครอง ขอเรียนว่า การใช้ตราลายมือชื่อประทับแทนการลงลายมือชื่อด้วยตนเองในเอกสารบัตรประจำตัวประชาชน เป็นการปฏิบัติหน้าที่ราชการที่ไม่ถูกต้องโดยขัดต่อระเบียบกรมการปกครอง ว่าด้วยการจัดทำบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. ๒๕๕๔ ข้อ ๔๒ วรรคสอง ที่กำหนดให้การลงลายมือชื่อใน คำขอ บ.ป.๑ ใบรับหรือใบแทนใบรับ ห้ามมิให้ใช้ตราลายมือชื่อประทับแทนการลงลายมือชื่อด้วยตนเอง ซึ่งการกระทำดังกล่าว อาจเกิดปัญหาในเรื่องความไม่แน่นอนชัดเจนไม่สามารถแสดงลักษณะเฉพาะที่เป็นลายมือชื่อของเจ้าหน้าที่และเจ้าพนักงานได้ อาจมีการนำไปปลอมหรือนำไปใช้ในทางทุจริตได้ หากพนักงานเจ้าหน้าที่กระทำการดังกล่าว ให้ถือว่า กระทำผิดวินัยฐานไม่ปฏิบัติหน้าที่ราชการให้เป็นไปตามกฎหมาย กฎ ระเบียบของทางราชการ หรือไม่ปฏิบัติหน้าที่ราชการ ให้เกิดผลดีและรักษาประโยชน์ของทางราชการ หรือไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของผู้บังคับบัญชาซึ่งสั่งในหน้าที่ราชการ โดยชอบด้วยกฎหมายและระเบียบของทางราชการ ตามมาตรา ๘๒ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๕๑ ซึ่งผลของการไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๘๒ ถือว่าผู้นั้นกระทำผิดวินัยตามมาตรา ๘๔ แห่งพระราชบัญญัติ ฉบับเดียวกัน ดังนั้น เพื่อให้การจัดทำบัตรประจำตัวประชาชนเป็นไปด้วยความเรียบร้อยถูกต้องตามระเบียบ กฎหมาย จึงขอให้จังหวัด และกรุงเทพมหานคร แจ้งอำเภอ สำนักงานเขต เทศบาล และเมืองพัทยา ถือปฏิบัติดังต่อไปนี้

๑. ให้นายอำเภอ ผู้อำนวยการเขต ปลัดเทศบาล และปลัดเมืองพัทยา กำกับ ดูแล และควบคุมการปฏิบัติงานบัตรประจำตัวประชาชนให้เป็นไปตามกฎหมายและระเบียบแบบแผนของทางราชการอย่างเคร่งครัด มิให้มีการใช้ตราลายมือชื่อประทับแทนการลงลายมือชื่อด้วยตนเอง หรือการไม่ลงลายมือชื่อ หรือการลงลายมือชื่อ ไว้เป็นการล่วงหน้าในเอกสารบัตรประจำตัวประชาชน โดยเด็ดขาดและเมื่อลงลายมือชื่อแล้วให้วงเล็บชื่อตัวบรรจงไว้ด้วย

๒. หากตรวจพบว่าเจ้าหน้าที่ผู้ใดมีการกระทำในกรณีดังกล่าวข้างต้น มีพฤติการณ์ที่ไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของผู้บังคับบัญชาซึ่งสั่งในหน้าที่ราชการโดยชอบด้วยกฎหมายและระเบียบของทางราชการ ให้พิจารณาปรับย้ายออกจากหน้าที่และพิจารณาดำเนินการทางวินัยแก่เจ้าหน้าที่ รวมทั้งผู้บังคับบัญชาในระดับเหนือขึ้นไปด้วย ตามควรแก่กรณี

อนึ่ง แนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับการลงลายมือชื่อของเจ้าหน้าที่และเจ้าพนักงานตามที่กล่าวไว้ข้างต้น ให้ใช้บังคับกับการปฏิบัติงานทะเบียนราษฎร ทะเบียนครอบครัว และทะเบียนชื่อบุคคลด้วย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาดำเนินการต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

ร้อยตำรวจโท

(อาทิตย์ บุญอุษโสภาต์)

อธิบดีกรมการปกครอง

สำนักบริหารการทะเบียน
ส่วนบัตรประจำตัวประชาชน
โทร. ๐ ๒๗๙๑ ๗๖๑๒
โทรสาร ๐ ๒๙๐๖ ๙๒๘๙

ที่ มท ๐๓๐๙.๒/ว ๕๑๙๐

กรมการปกครอง

ถนนอิษฎางค์ กทม. ๑๐๒๐๐

๑๕ มีนาคม ๒๕๖๑

เรื่อง ชักซ้อมแนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับการนำส่งเงินค่าธรรมเนียม/ค่าปรับ บัตรประจำตัวประชาชน

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัด ทุกจังหวัด

อ้างถึง หนังสือกรมการปกครอง ที่ มท ๐๓๐๙.๒/ว ๑๘๔๔๑ ลงวันที่ ๑๒ ตุลาคม ๒๕๕๐

ตามที่กรมการปกครอง ได้แจ้งแนวทางปฏิบัติการจัดทำบัตรประจำตัวประชาชน ด้วยระบบปฏิบัติการอัตโนมัติ เพื่อให้อำเภอ สำนักงานเขต เทศบาล และเมืองพัทยาถือปฏิบัติในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการนำส่งเงินค่าธรรมเนียมและเงินค่าปรับที่ได้จากการจัดทำบัตรประจำตัวประชาชน รายละเอียดปรากฏตาม หนังสือที่อ้างถึง นั้น

กรมการปกครอง ได้ดำเนินการตรวจสอบการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ฝ่ายทะเบียนพบว่าเจ้าหน้าที่ฝ่ายทะเบียนบางแห่งมีการปฏิบัติไม่ถูกต้องตามระเบียบ เช่น การไม่นำส่งเงินให้ฝ่ายการเงิน เพื่อนำส่งเป็นเงินรายได้แผ่นดิน การนำส่งเงินค่าธรรมเนียมไม่ครบถ้วน ไม่เป็นปัจจุบัน รวมทั้งมีการปลอมแปลงแบบรายงานการตรวจสอบรายได้และนำส่งเงินจากการทำบัตรประจำตัวประชาชน (แบบย่อ) จากระบบทะเบียนและบัตรซึ่งการกระทำของเจ้าหน้าที่ดังกล่าว เป็นการกระทำการทุจริตต่อหน้าที่และส่งผลให้เกิดความเสียหาย แก่ทางราชการอย่างร้ายแรง

ดังนั้น เพื่อให้การนำส่งเงินค่าธรรมเนียมและเงินค่าปรับที่ได้จากการจัดทำบัตรประจำตัวประชาชนเป็นไปด้วยความเรียบร้อย ถูกต้อง และเพื่อป้องกันการทุจริตต่อหน้าที่ราชการ จึงขอให้จังหวัดแจ้งอำเภอถือปฏิบัติโดยเคร่งครัด ดังนี้

๑. ให้นายอำเภอกำกับดูแลและควบคุมการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องให้เข้มงวดยิ่งขึ้นโดยกำชับเจ้าหน้าที่ทุกระดับปฏิบัติงานด้วยความซื่อสัตย์สุจริต ระมัดระวังและละเอียดรอบคอบ
๒. ให้หัวหน้ากลุ่ม/ฝ่ายทะเบียนและบัตรประจำตัวประชาชน ให้ความสำคัญเป็นพิเศษ โดยตรวจสอบเอกสารหลักฐานการนำส่งเงินกับแบบรายงานการนำส่งเงินค่าธรรมเนียมการทำบัตรและค่าปรับในระบบให้ถูกต้องตรงกันก่อนการนำส่งเงินให้เจ้าหน้าที่ฝ่ายการเงินเป็นประจำทุกวันที่มีการรับ-ส่งเงิน

๓. ให้เจ้าหน้าที่ฝ่ายการเงิน ตรวจสอบความถูกต้องของเอกสารหลักฐานการนำส่งเงิน
อย่างละเอียดรอบคอบก่อนรับเงินใบแต่ละวัน

ทั้งนี้ หากตรวจพบว่าเจ้าหน้าที่ผู้ใดมีการกระทำผิดต่อหน้าที่ราชการในกรณีดังกล่าว
ให้พิจารณาดำเนินการย้ายออกนอกพื้นที่ รวมทั้งดำเนินการทั้งทางคดีอาญาและทางวินัยโดยเด็ดขาด

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาดำเนินการต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

ร้อยตำรวจโท

(อาทิตย์ บุญอุษะโสภิต)

อธิบดีกรมการปกครอง

สำนักบริหารการทะเบียน

ส่วนบัตรประจำตัวประชาชน

โทร. ๐-๒๗๙๑-๗๖๒๐

โทรสาร ๐-๒๙๐๖-๙๒๘๙

ที่ มท ๐๓๐๙.๒/ว ๑๘๗๒๔

กรมการปกครอง

ถนนอัษฎางค์ กทม. ๑๐๒๐๐

๒๗ สิงหาคม ๒๕๖๑

เรื่อง การอำนวยความสะดวกในการจัดทำบัตรประจำตัวประชาชน กรณีต่างท้องที่

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัด ทุกจังหวัด และปลัดกรุงเทพมหานคร

อ้างถึง หนังสือกระทรวงมหาดไทย ด่วนที่สุด ที่ มท ๐๓๐๙.๒/ว ๒๐ ลงวันที่ ๖ พฤษภาคม ๒๕๕๒

ด้วยกรมการปกครอง ได้รับเรื่องร้องเรียนร้องทุกข์ของประชาชนในการจัดทำบัตรประจำตัวประชาชน แบบอเนกประสงค์ (Smart Card) กรณีพนักงานเจ้าหน้าที่บางแห่งปฏิเสธหรือไม่อำนวยความสะดวก ในการจัดทำบัตรประจำตัวประชาชนให้แก่บุคคลต่างท้องที่ เช่น อ้างว่าให้ประชาชนกลับไปใช้บริการ ณ สำนักทะเบียน ที่ตนมีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้าน หรือให้ไปรับบริการ ณ สำนักทะเบียนใกล้เคียง หรือในช่วงเวลาเข้าให้บริการเฉพาะคนในพื้นที่ ตอนบ่ายจึงจะให้บริการบุคคลต่างท้องที่ หรือต้องย้ายชื่อเข้าทะเบียนบ้านในพื้นที่ก่อน เป็นต้น ซึ่งการกระทำดังกล่าวมีมูลที่สามารถกล่าวหาว่ากระทำผิดวินัยฐานไม่ปฏิบัติหน้าที่ราชการให้เป็นไปตามกฎหมาย กฎ ระเบียบ ของทางราชการ มติคณะรัฐมนตรี นโยบายของรัฐบาล และไม่ปฏิบัติตามระเบียบแบบแผนของทางราชการ และอาจเข้าข่ายเป็นการละเว้นการปฏิบัติหน้าที่

กรมการปกครอง พิจารณาแล้วเห็นว่า

(๑) การขอมีบัตรประจำตัวประชาชน ผู้ขอมีบัตรที่มีคุณสมบัติตามมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติ บัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. ๒๕๒๖ และฉบับแก้ไขเพิ่มเติม สามารถยื่นคำขอ ณ ที่ว่าการอำเภอ สำนักงานเขต สำนักงานเทศบาลที่ปฏิบัติงานบัตรประจำตัวประชาชน หรือศาลาว่าการเมืองพัทยา ฯลฯ แห่งหนึ่งแห่งใดก็ได้ ตามกฎกระทรวง ฉบับที่ ๑๘ (พ.ศ. ๒๕๔๒) และฉบับแก้ไขเพิ่มเติมโดยกฎกระทรวง ฉบับที่ ๒๔ (พ.ศ. ๒๕๕๕) ออกตามความในพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. ๒๕๒๖ และฉบับแก้ไขเพิ่มเติม

(๒) การปฏิเสธการให้บริการจัดทำบัตรโดยไม่มีเหตุผลอันสมควร หรือการไม่อำนวยความสะดวก แก่ประชาชนเพราะเหตุเป็นบุคคลต่างท้องที่ ถือว่าเป็นการไม่ปฏิบัติตามกฎหมาย และระเบียบกรมการปกครอง ว่าด้วยการจัดทำบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. ๒๕๕๔ และหนังสือกระทรวงมหาดไทย ด่วนที่สุด ที่ มท ๐๓๐๙.๒/ว ๒๐ ลงวันที่ ๖ พฤษภาคม ๒๕๕๒ ซึ่งพฤติการณ์ดังกล่าว มีมูลที่ควรถูกกล่าวหาว่า กระทำผิดวินัยฐานไม่ปฏิบัติ หน้าที่ราชการให้เป็นไปตามกฎหมาย กฎ ระเบียบแบบแผน

ของทางราชการ มติคณะรัฐมนตรี นโยบายของรัฐบาล และฐานไม่ปฏิบัติหน้าที่ราชการให้เกิดผลดีหรือความก้าวหน้าแก่ราชการด้วยความอดสาหัส เอาใจใส่ และฐานไม่ปฏิบัติ ตามคำสั่งของผู้บังคับบัญชา ซึ่งสั่งในหน้าที่ราชการโดยชอบด้วยกฎหมาย และระเบียบแบบแผนของทางราชการ โดยขัดขึ้นหรือหลีกเลี่ยงตามมาตรา ๘๒ (๒) (๓) (๔) ทำให้พนักงานเจ้าหน้าที่ผู้นั้นกระทำความผิดวินัยตามมาตรา ๘๔ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๕๑

ดังนั้น เพื่อให้การปฏิบัติในการจัดทำบัตรประจำตัวประชาชนเป็นไปโดยถูกต้องตามกฎหมาย ในแนวทางเดียวกัน และไม่ก่อให้เกิดปัญหาความเดือดร้อนแก่ประชาชนจากการปฏิบัติของเจ้าหน้าที่ของรัฐ จึงขอให้จังหวัดและกรุงเทพมหานครแจ้ง อำเภอ สำนักงานเขต เทศบาลที่ปฏิบัติงานบัตรประจำตัวประชาชน และเมืองพัทยา ให้ถือปฏิบัติดังนี้

๑. ให้นายอำเภอ ผู้อำนวยการเขต ปลัดเทศบาล และหัวหน้าสำนักปลัดเมืองพัทยา ซึ่งมีหน้าที่กำกับดูแลการจัดทำบัตรและควบคุมระบบการออกบัตรประจำตัวประชาชน ตามระเบียบกรมการปกครองว่าด้วยการ จัดทำบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. ๒๕๕๔ สั่งกำชับและติดตามตรวจสอบให้เจ้าหน้าที่และพนักงานเจ้าหน้าที่ ถือปฏิบัติตามกฎหมาย กฎ ระเบียบ และหนังสือสั่งการที่เกี่ยวข้อง โดยเคร่งครัดและห้ามมิให้ปฏิเสธการรับคำขอมิบัตรของผู้มีคุณสมบัติตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องมีบัตรในทุกกรณี ไม่ว่าผู้ขอจะมีภูมิลำเนาตามทะเบียนบ้าน ในเขตพื้นที่รับผิดชอบหรือไม่ก็ตาม ทั้งนี้ เพื่อป้องกันมิให้ผู้ได้บังคับบัญชากระทำความผิดวินัยตามพระราชบัญญัติ ระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๔๑ และเพื่อมุ่งหวังให้เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องทุกคนตั้งใจปฏิบัติหน้าที่ด้วยความวิริยะ อดสาหัส โดยยึดประชาชนเป็นศูนย์กลาง และมีจิตมุ่งบริการ (Service Mind)

๒. ให้อำเภอ เขต เทศบาล และเมืองพัทยา ประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนทราบในกรณี การขอรับบริการ จัดทำบัตรประจำตัวประชาชนหากถูกเจ้าหน้าที่ปฏิเสธการให้บริการโดยไม่มีเหตุอันสมควรหรือเพราะเหตุ เป็นบุคคลต่างท้องที่ หรือปฏิเสธและปิดภาวะความรับผิดชอบให้พ้นจากตนเอง โดยมีได้ดำเนินการแก้ปัญหาใด ๆ ให้กับประชาชน สามารถร้องเรียนร้องทุกข์ได้ที่ศูนย์ดำรงธรรมอำเภอ หรือศูนย์ดำรงธรรมจังหวัด เพื่อแจ้งผู้บังคับบัญชา ให้ดำเนินการตามอำนาจหน้าที่

๓. กรณีอำเภอ เขต เทศบาล และเมืองพัทยา ได้รับเรื่องร้องเรียนร้องทุกข์ในกรณี ปฏิเสธการให้บริการโดยไม่มีเหตุผลอันสมควร หรือเพราะเหตุเป็นบุคคลต่างท้องที่ หรือกรณีอื่นใด เมื่อสอบสวนข้อเท็จจริงแล้วปรากฏว่า เจ้าหน้าที่หรือพนักงานเจ้าหน้าที่หรือผู้บังคับบัญชาไม่ปฏิบัติตาม ระเบียบแบบแผนของทางราชการ ให้ดำเนินการพิจารณาลงโทษทางวินัยฐานบกพร่องต่อการปฏิบัติหน้าที่

ของเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งผู้บังคับบัญชา ในระดับเหนือขึ้นไปด้วยต้องถูกพิจารณาลงโทษทางวินัยตามควรแก่กรณี

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาดำเนินการต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

ร้อยตำรวจโท
(อาทิตย์ บุญยงโสภิต)
อธิบดีกรมการปกครอง

อธิบดีกรมการปกครอง
กลุ่มงานหลักฐานการทำบัตร
ส่วนบัตรประจำตัวประชาชน
โทร. / โทรสาร ๐-๒๗๙๑-๗๖๖๗

การป้องกันและการแก้ไขการทุจริต
ในการจัดทำบัตรประจำตัวประชาชน

ลับ

ที่ มท ๐๔๐๘/ว ๔๗

กระทรวงมหาดไทย

ถนนอัษฎางค์ กท ๑๐๒๐๐

๒๙ เมษายน ๒๕๓๐

เรื่อง การดำเนินคดีกับผู้กระทำความผิดในการทำบัตรประจำตัวประชาชน

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัด ทุกจังหวัด ปลัดกรุงเทพมหานคร และอธิบดีกรมตำรวจ

ด้วยกระทรวงมหาดไทย ได้พิจารณาเห็นว่า เมื่อมีการทำผิดกฎหมายเกี่ยวกับพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. ๒๕๒๖ เจ้าหน้าที่อำเภอ กิ่งอำเภอ เขตและพนักงานสอบสวน มักแจ้งความดำเนินคดีกับผู้กระทำความผิดไม่ครบถ้วนตามความผิดที่กระทำขึ้น ผู้กระทำความผิดได้รับโทษเพียงสถานเบา ทำให้ไม่เกิดความยำเกรงต่อกฎหมายโดยเฉพาะขณะนี้ มีปรากฏอยู่เสมอที่มีการทุจริตเกี่ยวกับเรื่องนี้ ซึ่งล้วนแต่ทำให้เกิดความเสียหายต่อทางราชการและมีผลกระทบต่อความมั่นคง ความเป็นระเบียบเรียบร้อยของประเทศทั้งสิ้น เพื่อให้การปฏิบัติเกี่ยวกับการดำเนินคดีกับผู้กระทำความผิด เป็นไปในแนวทางเดียวกัน และให้ผู้กระทำความผิดได้รับโทษตามความผิดที่ได้กระทำมิให้เป็นเยี่ยงอย่างแก่ผู้กระทำความผิดรายอื่น ๆ จึงเห็นควรแจ้งให้อำเภอ กิ่งอำเภอ เขต สถานีตำรวจภูธร และสถานีตำรวจนครบาล ถือเป็นแนวทางในการปฏิบัติ ดังนี้

๑. กรณีที่ผู้กระทำความผิดเป็นผู้มีสัญชาติไทย ให้ดำเนินคดีกับผู้กระทำความผิดข้อหาอย่างน้อยได้แก่

- ความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๓๗ ฐานแจ้งข้อความอันเป็นเท็จแก่พนักงาน

- ความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๒๖๗ ฐานแจ้งให้เจ้าพนักงานผู้กระทำความผิดตามหน้าที่ จดข้อความอันเป็นเท็จลงในเอกสารมหาชนหรือเอกสารราชการ

- ความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๒๖๘ ฐานใช้หรืออ้างเอกสารอันเกิดจากการกระทำความผิดตาม มาตรา ๒๖๔ มาตรา ๒๖๕ มาตรา ๒๖๗

และถ้าผู้กระทำความผิด นำบัตรหรือใบรับหรือใบแทนของผู้อื่นไปใช้แสดงว่าตนเป็นเจ้าของบัตรหรือใบรับหรือใบแทนให้ดำเนินคดีตามมาตรา ๑๕ พระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. ๒๕๒๖ ด้วย

๒. กรณีที่ผู้กระทำความผิดเป็นผู้ไม่มีสัญชาติไทย ให้ดำเนินคดีทุกข้อหาตามข้อ ๑ และมาตรา ๑๔ พระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. ๒๕๒๖

ลับ

ลับ

๓. สำหรับผู้ให้การช่วยเหลือและสนับสนุนผู้กระทำความผิด ให้แจ้งความดำเนินคดีในความผิดฐานเป็นตัวการและผู้สนับสนุน ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๘๓ และ มาตรา ๘๖ รวมทั้งความผิดอื่นใดที่ตรวจพบ หากผู้ที่เป็นตัวการและผู้สนับสนุนเป็นเจ้าของงาน ซึ่งอาศัยตำแหน่งหน้าที่ปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบหรือทุจริต ให้แจ้งความดำเนินคดีในความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๕๗ รวมทั้งความผิดอื่นที่ตรวจพบด้วย

๔. เมื่อแจ้งความดำเนินคดีกับผู้กระทำความผิดแล้ว ให้อำเภอ กิ่งอำเภอ และเขต คัดสำเนารายงานประจำวันเกี่ยวกับคดีจากพนักงานสอบสวนแห่งท้องที่ แล้วรายงานให้กระทรวงมหาดไทยทราบทันที

จึงเรียนมาเพื่อสั่งเจ้าหน้าที่ถือเป็นแนวทางปฏิบัติต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

เจริญจิตต์ ณ สงขลา

(นายเจริญจิตต์ ณ สงขลา)

รองปลัดกระทรวง ปฏิบัติราชการแทน

ปลัดกระทรวงมหาดไทย

กรมการปกครอง

กองบัตรประจำตัวประชาชน

โทร. (๐๒) ๒๘๑๒๑๕๐, ๒๘๑๒๖๙๕

ลับ

ปกปิด

ที่ มท ๐๓๑๐.๓/ว ๑๗๔

กระทรวงมหาดไทย

ถนนอัษฎางค์ กท. ๑๐๒๐๐

๓๑ สิงหาคม ๒๕๓๗

เรื่อง การจำหน่ายรายการเกี่ยวกับบัตรประจำตัวประชาชน

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัด ทุกจังหวัด และปลัดกรุงเทพมหานคร

อ้างอิง หนังสือกระทรวงมหาดไทย ลับ ที่ มท ๐๔๐๘/ว ๔๗ ลงวันที่ ๒๙ เมษายน ๒๕๓๐

ตามที่ได้แจ้งแนวทางปฏิบัติในการดำเนินคดีกับผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับบัตรประจำตัวประชาชน ทั้งกรณีที่ต้องหาเป็นผู้มีสัญชาติไทยและเป็นบุคคลต่างด้าว รวมถึงการรายงานผลคดีในเรื่องนี้ไว้แล้วนั้น ปัจจุบันพบว่ามีการตรวจพบเหตุทุจริตในการจัดทำบัตรประจำตัวประชาชนเพิ่มขึ้น ทั้งในลักษณะคนไทยสวมตัวคนไทยและคนต่างด้าวสวมตัวคนไทย ซึ่งหลังจากได้มีการแจ้งความดำเนินคดีผู้กระทำความผิดและรายงานผลคดีให้กระทรวงมหาดไทยทราบแล้วบางสำนักทะเบียนได้จำหน่ายรายการเกี่ยวกับบัตรเลขหมายที่มีการทุจริตโดยทันทีแต่บางแห่งต้องรอให้สิ่งการจึงจะดำเนินการทำให้เกิดความสับสนในทางปฏิบัติ ประกอบกับแนวทางดำเนินการเกี่ยวกับการจำหน่ายรายการบัตรประจำตัวประชาชนเลขหมายที่มีการทุจริตนี้ ยังไม่มีระเบียบกำหนดวิธีปฏิบัติไว้อย่างชัดเจน ดังนั้น เพื่อวางแนวทางปฏิบัติให้เป็นไปในแนวทางเดียวกัน จึงขอให้จังหวัดและกรุงเทพมหานครสั่งการให้อำเภอ กิ่งอำเภอ เขต เทศบาล และเมืองพัทยา ถือปฏิบัติดังนี้

๑. เมื่อได้รับแจ้งเหตุหรือตรวจพบการทุจริตในการจัดทำบัตรประจำตัวประชาชนให้ตรวจสอบข้อเท็จจริงขั้นต้น หากพิจารณาเห็นว่ามีความผิดจริง ให้นำอำเภอ ปลัดอำเภอเป็นหัวหน้าประจำกิ่งอำเภอ ผู้อำนวยการเขต ปลัดเทศบาลหรือปลัดเมืองพัทยา แล้วแต่กรณีมอบปลัดอำเภอ หรือหัวหน้างานทะเบียน หรือหัวหน้าหมวดบัตร หรือหัวหน้างานทะเบียนราษฎร หรือเจ้าหน้าที่บริหารงานทะเบียนและบัตร แล้วแต่กรณี ซึ่งรับมอบหมายให้ปฏิบัติงานบัตรประจำตัวประชาชนเป็นผู้แจ้งความดำเนินคดีกับผู้กระทำความผิด ตามนัยหนังสือกระทรวงมหาดไทย ลับ ที่ มท ๐๔๐๘/ว ๔๗ ลงวันที่ ๒๙ เมษายน ๒๕๓๐

ปกปิด

๒. ในกรณีการทุจริตเกี่ยวกับบัตรประจำตัวประชาชนที่เกิดขึ้นนั้นสื่อเค้าว่าจะมีเจ้าหน้าที่ร่วมด้วย ไม่ว่าในฐานะเป็นตัวการให้ความช่วยเหลือหรือเป็นผู้สนับสนุนการกระทำความผิดก็ตามให้แต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนข้อเท็จจริงขึ้นชุดหนึ่ง เพื่อดำเนินการสอบสวนข้อเท็จจริงให้ปรากฏชัดก่อน หากผลการสอบสวนสรุปได้ว่าเจ้าหน้าที่กระทำความผิดจริงจึงดำเนินการทางคดีอาญาต่อไป

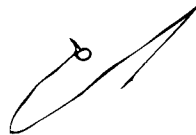
๓. เมื่อได้แจ้งความดำเนินคดีตามข้อ ๑ แล้ว ให้นายอำเภอ ปลัดอำเภอเป็นหัวหน้าประจำกิ่งอำเภอ ผู้อำนวยการเขต ปลัดเทศบาล หรือปลัดเมืองพัทยา แล้วแต่กรณี สั่งจำหน่ายหลักฐานรายการเกี่ยวกับบัตรประจำตัวประชาชนสำหรับเลขหมายที่มีการทุจริต ซึ่งได้แก่ คำขอมีบัตร (บ.ป. ๑) ใบรับคำขอมีบัตร (บ.ป. ๒) และคู่มือ ใบแทนใบรับคำขอมีบัตร (บ.ป. ๒ ก.) และคู่มือ รวมทั้งทะเบียนบัตรประจำตัวประชาชน (บ.ป. ๕) โดยวิธีจำหน่ายให้ใช้ปากกาลูกลื่นสีแดง เขียนข้อความลงบนเอกสารรายการเกี่ยวกับบัตรประจำตัวประชาชนนั้นว่า “จำหน่ายเนื่องจาก (สวมตัว, บุคคลต่างตัว, อื่นๆ) แจ้งความดำเนินคดีตาม ปจว.ที่..... ลงวันที่ .....” และห้ามมิให้ใช้น้ำยาลบคำผิดข้อความในเอกสารดังกล่าวโดยเด็ดขาด

๔. เอกสารเกี่ยวกับบัตรประจำตัวประชาชนที่ได้จำหน่ายตามข้อ ๓ แล้ว ให้เก็บรักษาไว้ในที่ปลอดภัยสามารถค้นหาตรวจสอบได้ โดยเฉพาะคำขอมีบัตร (บ.ป.๑) ให้แยกเก็บรักษาไว้ต่างหากจากคำขอมีบัตรปกติจนกว่าจะครบอายุการเก็บเอกสารนั้น ๆ ตามที่กำหนดไว้ในระเบียบกระทรวงมหาดไทยที่เกี่ยวข้องแล้วจึงขออนุมัติทำลายได้

๕. ให้ทำรายงานผลการจำหน่ายหลักฐานรายการเกี่ยวกับบัตรประจำตัวประชาชนไว้ในการรายงานผลคดีโดยให้อำเภอ กิ่งอำเภอ เขต เทศบาล หรือเมืองพัทยา รายงานจังหวัด หรือกรุงเทพมหานคร แล้วแต่กรณี และสำเนาเรื่องทั้งหมดรายงานกระทรวงมหาดไทยทันทีซึ่งในการรายงานนั้น นอกจากต้องส่งสำเนารายงานประจำวันเกี่ยวกับคดีแล้ว ให้สำเนาภาพถ่ายคำขอมีบัตร (บ.ป. ๑) เลขหมายที่มีการทุจริตส่งไปพร้อมด้วย

จึงเรียนมาเพื่อพิจารณาดำเนินการต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(นายชัยวัฒน์ หุตะเจริญ)

รองปลัดกระทรวง ปฏิบัติราชการแทน
ปลัดกระทรวงมหาดไทย

กรมการปกครอง

สำนักบริหารการทะเบียน

ส่วนบัตรประจำตัวประชาชน

โทร. (๐๒) ๒๘๑๒๑๕๐, ๒๘๑๕๘๑๔

ปกปิด

ที่ มท ๐๓๑๐.๓/ว ๒๕๐๕

กรมการปกครอง
ถนนอัษฎางค์ กท ๑๐๒๐๐

๖ ตุลาคม ๒๕๕๐

เรื่อง การยกเลิกหรือจำหน่ายรายการเกี่ยวกับบัตรประจำตัวประชาชน

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัดชลบุรี เชียงใหม่ นครปฐม นครราชสีมา ปทุมธานี พิษณุโลก สงขลา
สุราษฎร์ธานี อุตรธานี และปลัดกรุงเทพมหานครอ้างถึง ๑. ระเบียบกรมการปกครองว่าด้วยการจัดทำบัตรประจำตัวประชาชน (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๙
๒. หนังสือกระทรวงมหาดไทย ปกปิด ที่ มท ๐๓๑๐.๓/ว ๑๗๔ ลงวันที่ ๓๑ สิงหาคม ๒๕๓๗

ด้วยกรมการปกครองได้รับการประสานจากสำนักทะเบียนหลายแห่ง แจ้งปัญหาเกี่ยวกับการยกเลิกหรือจำหน่ายรายการบัตรประจำตัวประชาชนที่บันทึกไว้ในระบบคอมพิวเตอร์ของสำนักทะเบียน ในกรณีที่เกิดเหตุการณ์ตามที่ระบุไว้ในระเบียบกรมการปกครองว่าด้วยการจัดทำบัตรประจำตัวประชาชน (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๙ ข้อ ๖๒ ข้อ ๖๔ วรรคสอง และข้อ ๖๖ เช่น กรณีพนักงานเจ้าหน้าที่ไม่อนุญาตให้ทำบัตรเนื่องจากหลักฐานของผู้ขอมีบัตรไม่น่าเชื่อถือ หรือกรณีตรวจพบการทุจริตทำบัตรประจำตัวประชาชน เป็นต้น ซึ่งโปรแกรมควบคุมระบบการทำงานของคอมพิวเตอร์ในเรื่องนี้ กำหนดให้การจำหน่ายรายการที่บันทึกไว้ในระบบคอมพิวเตอร์ของสำนักทะเบียนจะต้องดำเนินการให้แล้วเสร็จภายในวันที่พิมพ์คำขอมีบัตรเลขหมายที่ต้องการยกเลิกหรือจำหน่ายเท่านั้น และหากสำนักทะเบียนไม่สามารถจำหน่ายรายการได้ทันตามกำหนดเวลาหรือตรวจพบเหตุทุจริตที่ต้องยกเลิกหรือจำหน่ายรายการบัตรในภายหลัง ก็จะไม่สามารถดำเนินการได้ ทำให้รายการคำขอมีบัตรที่ผิดพลาดหรือมีข้อบกพร่องนั้นคงปรากฏอยู่ในฐานข้อมูลของสำนักทะเบียนเช่นเดียวกับคำขอมีบัตรกรณีปกติ

กรมการปกครองขอเรียนว่าปัจจุบันได้แก้ไขปรับปรุงโปรแกรมควบคุมระบบการทำงานของคอมพิวเตอร์เกี่ยวกับเรื่องดังกล่าวแล้ว โดยสำนักทะเบียนต่าง ๆ สามารถทำการยกเลิกหรือจำหน่ายรายการคำขอมีบัตรได้ทั้งในวันที่พิมพ์คำขอมีบัตรเลขหมายนั้น หรือในวันต่อ ๆ ไป ก็สามารถย้อนกลับมาดำเนินการได้ ทั้งนี้ เพื่อให้รายการเกี่ยวกับการขอมีบัตรประจำตัวประชาชนที่บันทึกไว้ในฐานข้อมูลของสำนักทะเบียนถูกต้องเป็นปัจจุบัน และเป็นการป้องกันการทุจริตอีกด้วย แต่อย่างไรก็ตาม หากมิใช่กรณีการทุจริตหรือพบข้อผิดพลาดในการทำบัตรซึ่งตรวจพบในภายหลังที่ได้ออกบัตรไปแล้ว ก็ควรที่เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบจะต้องยกเลิกหรือจำหน่ายรายการคำขอมีบัตรให้เสร็จสิ้นภายในวันที่พิมพ์คำขอ

มีบัตรเลขหมายนั้น ๆ เพราะมีฉะนั้นจะทำให้เกิดความสับสนเรื่องตัวเลขสถิติในรายงานผลการจัดทำบัตรที่เครื่องคอมพิวเตอร์จะประมวลผลในแต่ละวันได้

อนึ่ง สำหรับกรณีที่ตรวจพบการทุจริตทำบัตรประจำตัวประชาชนไม่ว่าจะได้ออกบัตรไปแล้วหรือไม่ก็ตาม พนักงานเจ้าหน้าที่จะต้องบันทึกรายงานนายอำเภอ ปลัดอำเภอผู้เป็นหัวหน้าประจำกิ่งอำเภอ ผู้อำนวยการเขต ปลัดเทศบาล หรือหัวหน้าสำนักปลัดเมืองพัทยา แล้วแต่กรณี เพื่อขออนุมัติยกเลิกหรือจำหน่ายรายการคำขอมีบัตรเลขหมายที่มีการทุจริตก่อน เมื่อได้รับอนุมัติแล้วจึงดำเนินการยกเลิกหรือจำหน่ายรายการดังกล่าวที่บันทึกไว้ในระบบคอมพิวเตอร์ของสำนักทะเบียนได้ โดยให้บันทึกเลขหนังสือและวันที่ของหนังสือที่อนุมัติให้ยกเลิกหรือจำหน่ายคำขอมีบัตรเลขหมายนั้น ๆ ไว้ในเครื่องคอมพิวเตอร์ตรงช่อง “บันทึกเพิ่มเติม” ด้วยทุกกรณี เช่น “จำหน่ายตามบันทึก ที่ กท...../..... ลงวันที่.....” และให้ถือปฏิบัติตามนัยของหนังสือกระทรวงมหาดไทย ปกปิด ที่ มท ๐๓๑๐.๓/ว ๑๗๔ ลงวันที่ ๓๑ สิงหาคม ๒๕๓๗ โดยเคร่งครัด

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบและสั่งให้อำเภอ กิ่งอำเภอ เขต เทศบาล และเมืองพัทยา ทุกแห่งที่เปิดระบบให้บริการออกบัตรประจำตัวประชาชนด้วยคอมพิวเตอร์ถือปฏิบัติต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(นายไพโรจน์ พรหมสาส์น)

รองอธิบดี ปฏิบัติราชการแทน

อธิบดีกรมการปกครอง

สำนักบริหารการทะเบียน

ส่วนบัตรประจำตัวประชาชน

โทร. (๐๒) ๒๘๑๕๘๑๔

ที่ มท ๐๓๑๐.๓/ว ๒๒๓๐

กระทรวงมหาดไทย

ถนนอัษฎางค์ กท ๑๐๒๐๐

๑๔ กรกฎาคม ๒๕๕๐

เรื่อง การป้องกันการทุจริตในการจัดทำบัตรประจำตัวประชาชน

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัด ทุกจังหวัด และปลัดกรุงเทพมหานคร

ด้วยในการประชุมของคณะกรรมการประสานงานสภาผู้แทนราษฎร เพื่อพิจารณาร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. ๒๕๒๖ เมื่อวันที่ ๑๖ พฤษภาคม ๒๕๔๐ ณ ห้องสี่เขียว ทำเนียบรัฐบาล คณะกรรมการประสานงานฯ ได้ตั้งข้อสังเกตเกี่ยวกับการทุจริตสวมตัวบุคคลเพื่อขอทำบัตรประจำตัวประชาชน ว่าเป็นเหตุให้ผู้กระทำความผิดมีบัตรใช้แสดงตนเพื่อแสวงหาประโยชน์และสิทธิบัตรต่าง ๆ โดยมีขอบ ตลอดจนกระทำการจรรยากรรมและก่อเหตุร้ายต่าง ๆ ที่เป็นการเสียหายและเป็นอันตรายต่อประชาชนและประเทศชาติเป็นอย่างยิ่ง ประกอบกับในช่วงระยะเวลาที่ผ่านมา ได้ตรวจพบว่ามีกรจัดทำบัตรประจำตัวประชาชนให้กับคนต่างด้าวและคนไทยในลักษณะทุจริตสวมตัวทำบัตรเป็นจำนวนมาก โดยบางรายมีเจ้าหน้าที่หรือกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ร่วมกระทำความผิดหรือสนับสนุนการกระทำความผิดในลักษณะต่างๆ เช่น ให้การรับรองบุคคลอันเป็นที่จ ให้สินจ้างเจ้าบ้านเพื่อให้บุคคลอื่นสวมตัวคนในบ้านทำบัตร เพิ่มชื่อในทะเบียนบ้านโดยมิชอบแล้วทำบัตร หรือวิธีการอื่น ๆ เมื่อมีการจับกุมและสอบสวนหาตัวผู้รับผิดชอบกระทำความผิดหรือร่วมกระทำความผิด เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงาน มักจะกล่าวอ้างเพื่อให้พ้นผิดว่าตนได้จัดทำบัตรไปตามหลักฐานที่ปรากฏในทะเบียนบ้าน หรือได้เรียกหลักฐานตามที่ระเบียบกำหนดแล้ว ทั้ง ๆ ที่ข้อเท็จจริงปรากฏว่าบุคคลผู้ยื่นคำขอมมีบัตรบางรายพูดภาษาไทยไม่ค่อยได้หรือพูดไม่ได้เลย หรือ ไม่รู้จักญาติพี่น้องที่มีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านฉบับเดียวกัน เป็นต้น ทั้งนี้ย่อมเป็นการแสดงว่าเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานขาดความสนใจที่จะป้องกันการทุจริตในการจัดทำบัตรประจำตัวประชาชน และยังส่อให้เข้าใจได้ว่าเจ้าหน้าที่และผู้บังคับบัญชาทุจริตต่อหน้าที่ ออกบัตรให้บุคคลต่างด้าวและผู้ที่ไม่มสิทธิมีบัตรได้ตามกฎหมาย โดยได้รับผลประโยชน์ตอบแทนด้วย

ฉะนั้น เพื่อเป็นการป้องกันการทุจริตในการจัดทำบัตรประจำตัวประชาชน และป้องกันมิให้เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานหรือผู้มีส่วนเกี่ยวข้องถือโอกาสแสวงหาผลประโยชน์โดยมิชอบด้วยวิธีการต่าง ๆ จึงให้จังหวัด กรุงเทพมหานคร อำเภอ กิ่งอำเภอ เขต เทศบาล และเมืองพัทยา ทุกแห่งถือปฏิบัติว่ากรจัดทำบัตรประจำตัวประชาชนให้บุคคลต่างด้าวหรือผู้ที่ไม่มสิทธิมีบัตรได้ตามกฎหมายโดยเจตนาทุจริตเป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรง ผู้กระทำความผิดทั้งตัวการ ผู้ร่วมกระทำความผิดและผู้สนับสนุนไม่ว่าจะ

เป็นเจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจหน้าที่ตามพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชนหรือไม่ก็ตาม ต้องถูกลงโทษสถานหนักเพื่อมิให้เป็นเยี่ยงอย่าง และให้เป็นหน้าที่ของปลัดจังหวัด ผู้ตรวจราชการกรุงเทพมหานคร นายอำเภอ ปลัดอำเภอผู้เป็นหัวหน้าประจำกิ่งอำเภอ ผู้อำนวยการเขต ปลัดเทศบาล และหัวหน้าสำนักปลัดเมืองพัทยา ได้หมั่นตรวจสอบ ควบคุม กำกับดูแล ให้เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบได้จัดทำบัตรประจำตัวประชาชนด้วยความรอบคอบ ตามหลักเกณฑ์ วิธีการและแนวทางปฏิบัติที่กำหนดไว้ตามระเบียบและหนังสือสั่งการของกรมการปกครองและกระทรวงมหาดไทยโดยเคร่งครัด สร้างความเข้าใจแก่เจ้าหน้าที่ให้ตระหนักอยู่เสมอว่างานทะเบียนบัตรประจำตัวประชาชน เป็นงานให้บริการประชาชนที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับความมั่นคงของประเทศด้วย ฉะนั้น ในการปฏิบัติงานจึงต้องอยู่บนหลักการของความรวดเร็วแต่ต้องรอบคอบ รัดกุมและถูกต้อง ซึ่งถ้าเป็นกรณีปรากฏว่าผู้ขอมีบัตรมีหลักฐานถูกต้องและน่าเชื่อถือ จะต้องรีบให้บริการด้วยความรวดเร็ว แต่ถ้าเป็นกรณีมีเหตุน่าสงสัยว่าการขอมีบัตรจะไม่ถูกต้องหรือมีการทุจริตก็ให้ชะลอการจัดทำบัตรสำหรับผู้ขอรายนั้นไว้ก่อนเพื่อตรวจสอบข้อเท็จจริงให้ปรากฏชัดโดยอาจใช้การบันทึกสอบสวนตัวผู้ขอมีบัตร การสังเกตรูปร่าง หน้าตา กิริยาท่าทาง สำเนียงคำพูด การตรวจสอบหลักฐานการมีชื่อในทะเบียนบ้าน หรือสอบสวนเจ้าบ้านหรือบุคคลที่น่าเชื่อถือเพิ่มเติมได้ตามความจำเป็นและเหมาะสม เพื่อป้องกันมิให้บุคคลต่างด้าวหรือผู้ที่กระทำการทุจริต ได้บัตรประจำตัวประชาชน แต่ทั้งนี้ต้องแจ้งเหตุผลที่จะต้องทำการตรวจสอบหลักฐานเพิ่มเติมให้ผู้ขอมีบัตรทราบด้วย และจะต้องรีบดำเนินการตรวจสอบหลักฐานต่าง ๆ ให้แล้วเสร็จโดยเร็ว

จึงเรียนมาเพื่อดำเนินการโดยเคร่งครัดต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(นายสวัสดิ์ สงสัมพันธ์)

รองปลัดกระทรวง ปฏิบัติราชการแทน
ปลัดกระทรวงมหาดไทย

กรมการปกครอง

สำนักบริหารการทะเบียน

ส่วนบัตรประจำตัวประชาชน

โทร. (๐๒) ๒๘๑๕๘๑๔

ที่ มท ๐๓๑๐.๓/ว ๓๔๗๒

กระทรวงมหาดไทย

ถนนอัษฎางค์ กท ๑๐๒๐๐

๕ พฤศจิกายน ๒๕๔๐

เรื่อง การป้องกันการทุจริตในการจัดทำบัตรประจำตัวประชาชน

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัด ทุกจังหวัด และปลัดกรุงเทพมหานคร

อ้างถึง หนังสือกระทรวงมหาดไทย ที่ มท ๐๓๑๐.๓/ว ๒๒๓๐ ลงวันที่ ๑๔ กรกฎาคม ๒๕๔๐

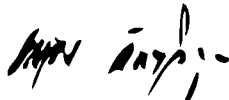
ตามที่กระทรวงมหาดไทยได้สั่งกำชับเกี่ยวกับเรื่องป้องกันการทุจริตในการจัดทำบัตรประจำตัวประชาชน พร้อมทั้งคาดโทษทางวินัยกรณีเจ้าหน้าที่เจตนาทุจริตให้การสนับสนุน ช่วยเหลือบุคคลต่างด้าวหรือผู้ที่ไม่มีสหิทธิมีบัตรได้ตามกฎหมาย ให้มีบัตรประจำตัวประชาชน ไว้แล้ว นั้น

ด้วยคณะกรรมการกิจการกิจการเยาวชน สตรี และผู้สูงอายุ สภาผู้แทนราษฎร ได้มีหนังสือแสดงความชื่นชมและสนับสนุนในความตั้งใจจริงของกระทรวงมหาดไทย กรมการปกครอง และเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานทะเบียนบัตรประจำตัวประชาชนทุกฝ่าย ที่ช่วยกันป้องกันมิให้บุคคลต่างด้าวหรือผู้ที่ไม่มีสหิทธิมีบัตรตามกฎหมาย ได้บัตรประจำตัวประชาชน รวมทั้งกล่าวตำหนิการกระทำของเจ้าหน้าที่บางส่วนที่มีพฤติการณ์ทุจริตแสวงหาผลประโยชน์จากงานในหน้าที่ให้แก่ตนเองหรือพวกพ้อง และได้ขอความร่วมมือให้ดำเนินการเรื่องนี้อย่างต่อเนื่อง ชัดเจน เป็นรูปธรรมยิ่งขึ้น ซึ่งกระทรวงมหาดไทยพิจารณาแล้วเห็นว่าการที่เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบปฏิบัติงานบัตรประจำตัวประชาชน ขาดความซื่อสัตย์สุจริตต่อหน้าที่การงาน ขาดจิตสำนึกรับผิดชอบต่อรัฐและสังคมส่วนรวมด้วยการสนับสนุนหรือให้การช่วยเหลือจัดทำบัตรประจำตัวประชาชนให้บุคคลต่างด้าวหรือผู้ที่ไม่มีสหิทธิมีบัตรได้ตามกฎหมายถือเป็นเรื่องร้ายแรงที่จะก่อให้เกิดความเสียหายอย่างมากต่อหน่วยงานราชการ สังคม และความมั่นคงของประเทศ ดังนั้น เพื่อเป็นการกำหนดมาตรการป้องกันการทุจริตในการจัดทำบัตรประจำตัวประชาชนเพิ่มเติมจากที่ได้กำหนดไว้ในหนังสือกระทรวงมหาดไทย ที่ มท ๐๓๑๐.๓/ว ๒๒๓๐ ลงวันที่ ๑๔ กรกฎาคม ๒๕๔๐ จึงให้จังหวัด กรุงเทพมหานคร อำเภอ กิ่งอำเภอ เขต เทศบาล และเมืองพัทยา ทุกแห่งถือปฏิบัติว่ากรณีปรากฏเรื่องเกี่ยวกับการจัดทำบัตรประจำตัวประชาชนโดยมิชอบ ไม่ว่าจะทราบเรื่องจากการร้องเรียน จากสื่อมวลชน จากการสืบทราบด้วยตนเอง หรือด้วยวิธีการอื่นใด ให้ผู้บังคับบัญชาาระดับสูงของหน่วยงานนั้นทำการสืบสวนหาข้อเท็จจริง โดยเร็ว ซึ่งหากผลปรากฏว่ามีมูลความจริงและมีเจ้าหน้าที่ร่วมรู้เห็นหรือกระทำการร่วมด้วยไม่ว่าเจ้าหน้าที่ผู้นั้นจะมีหน้าที่ตามพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชนหรือไม่ก็ตาม ให้รีบทำเรื่องรายงานจังหวัดหรือกรุงเทพมหานคร แล้วแต่กรณี เพื่อแต่งตั้งคณะกรรมการ

สอบสวนทางวินัยและดำเนินการโดยด่วน ในการนี้ควรสั่งให้พักราชการเจ้าหน้าที่ผู้มีพฤติการณ์กระทำความผิดดังกล่าวไว้ก่อน หรือหากไม่สามารถกระทำได้นี้เนื่องจากมีปัญหาอัตรากำลังเจ้าหน้าที่ไม่เพียงพอต่อการปฏิบัติงาน ก็ให้สับเปลี่ยนหน้าที่การงานมิให้รับผิดชอบงานทะเบียนและบัตรประจำตัวประชาชนอีกต่อไปจนกว่าผลการสอบสวนจะได้ข้อยุติ สำหรับในส่วนของการดำเนินคดีอาญานั้น ให้สั่งดำเนินคดีกับเจ้าหน้าที่และผู้กระทำความผิดทุกรายในทุกกระทงความผิดโดยไม่ต้องรอฟังผลการพิจารณาโทษทางวินัย

จึงเรียนมาเพื่อดำเนินการโดยเคร่งครัดต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(นายบรรจง กันตวิรุฒิ)

รองปลัดกระทรวง ปฏิบัติราชการแทน

ปลัดกระทรวงมหาดไทย

กรมการปกครอง

สำนักบริหารการทะเบียน

ส่วนบัตรประจำตัวประชาชน

โทร. (๐๒) ๒๘๑๕๘๑๔

ที่ มท ๐๓๐๙.๖/ว ๓๒๓

กระทรวงมหาดไทย
ถนนอัษฎางค์ กท ๑๐๒๐๐

๑๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๗

เรื่อง แนวทางดำเนินการกรณีทุจริตทางทะเบียนและบัตรประจำตัวประชาชน

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัดทุกจังหวัด และปลัดกรุงเทพมหานคร

อ้างถึง หนังสือกระทรวงมหาดไทย ปกปิด ที่ มท ๐๓๑๐.๑/ว ๘ ลงวันที่ ๑๙ มกราคม ๒๕๕๔

ตามที่ได้แจ้งแนวทางปฏิบัติกรณีเกิดการกระทำทุจริตทางทะเบียนและบัตรประจำตัวประชาชน ให้จังหวัดและกรุงเทพมหานคร สั่งการให้สำนักทะเบียนทุกแห่งถือปฏิบัติตามขั้นตอนที่กำหนดตามนี้ หนังสือกระทรวงมหาดไทย ปกปิด ที่ มท ๐๓๑๐.๑/ว ๘ ลงวันที่ ๑๙ มกราคม ๒๕๕๔ นั้น

เนื่องจากปัจจุบันมีการปรับปรุงแก้ไขกฎหมายระเบียบปฏิบัติในการดำเนินการทางทะเบียนและบัตรประจำตัวประชาชน เช่น การสั่งระงับความเคลื่อนไหวรายการทะเบียนราษฎร การจำหน่ายรายการทะเบียน การยกเลิกหรือเพิกถอนหลักฐานเอกสารทางทะเบียน การบันทึกรายการในฐานข้อมูลทางการทะเบียน เป็นต้น นอกจากนี้ ยังได้แก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติความผิดทางอาญาที่เกี่ยวข้องกับการกระทำผิดกรณีทุจริตทางทะเบียนและบัตรประจำตัวประชาชน ด้วย

กระทรวงมหาดไทย พิจารณาเห็นว่าเพื่อให้การดำเนินการตรวจสอบข้อเท็จจริงกรณีตรวจพบหลักฐานหรือรายการต้องสงสัย หรือได้รับหนังสือแจ้งเรื่องหรือการร้องเรียน/ร้องทุกข์ทางทะเบียนและบัตรประจำตัวประชาชน ตลอดจนการดำเนินการกรณีมีการกระทำทุจริตทางทะเบียนและบัตรประจำตัวประชาชนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพทั้งด้านการทะเบียน การดำเนินคดีอาญากับผู้กระทำผิด และ/หรือทางวินัยกับเจ้าหน้าที่ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการกระทำทุจริตด้วย ตลอดจนการแก้ไข (เยียวยา) ปัญหาทางทะเบียนแก่เจ้าของรายการผู้สุจริตที่ถูกกระทบสิทธิให้เสร็จสิ้นโดยเร็ว และเพื่อมิให้ผู้ปฏิบัติงานเกิดความสับสนในการดำเนินการดังกล่าว จึงให้ยกเลิกแนวทางปฏิบัติตามหนังสือกระทรวงมหาดไทย ปกปิด ที่ มท ๐๓๑๐.๑/ว ๘ ลงวันที่ ๑๙ มกราคม ๒๕๕๔ และถือปฏิบัติตามแนวทางดำเนินการกรณีทุจริต ทางทะเบียนและบัตรประจำตัวประชาชนดังต่อไปนี้

๑. การตรวจสอบข้อเท็จจริง กรณีตรวจพบหลักฐานหรือรายการต้องสงสัย หรือได้รับหนังสือ แจ้งเรื่อง หรือการร้องเรียน/ร้องทุกข์ทางทะเบียนและบัตรประจำตัวประชาชน

(๑) ให้นายอำเภอ ปลัดอำเภอผู้เป็นหัวหน้าประจำกิ่งอำเภอ ผู้อำนวยการเขต

ปลัดเทศบาลหรือปลัดเมืองพัทยา แล้วแต่กรณี มอบหมายให้เจ้าหน้าที่คนหนึ่งคนใดได้รับผิดชอบ หรือ อาจแต่งตั้งคณะกรรมการขึ้นเพื่อทำการตรวจสอบข้อเท็จจริง ซึ่งผู้ที่ได้รับมอบหมายหรือคณะกรรมการ ต้องไม่มีส่วนรู้เห็นเกี่ยวข้องกับกรณีดังกล่าว โดยให้มีหน้าที่ตรวจสอบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับบุคคล และ รายการทางทะเบียน แสวงหาพยานหลักฐานเพื่อให้ทราบพฤติการณ์ดำเนินการทางทะเบียนตลอดจน ผู้เกี่ยวข้องเพื่อประกอบการพิจารณาสั่งการต่อไป

(๒) ในการตรวจสอบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับบุคคลและรายการทางทะเบียนให้ตรวจสอบ จากฐานข้อมูลทางทะเบียนและบัตรประจำตัวประชาชน เรียกหลักฐานเอกสารทางทะเบียนและ หลักฐาน เอกสารราชการอื่นที่มีอยู่ ตลอดจนการสอบปากคำพยานบุคคล เช่น ผู้แจ้งเรื่อง เจ้าของรายการ บิดา มารดา ญาติใกล้ชิดหรือบุคคลอื่นที่รู้จักและรู้เห็นเป็นอย่างดีในพื้นที่ เป็นต้น เพื่อใช้ประกอบการพิสูจน์ ตัวบุคคลและให้ได้ข้อเท็จจริงที่ชัดเจนครบถ้วน หากต้องการหลักฐานเอกสารเพิ่มเติม หรือตรวจสอบ หลักฐานเอกสารไปยังสำนักทะเบียนอื่น หรือหน่วยงานราชการซึ่งเป็นผู้ออกหลักฐานเอกสารราชการ ดังกล่าวให้ดำเนินการได้ตามความจำเป็นและเร่งรัดติดตามผลทุกระยะพร้อมทั้งต้องชี้แจงให้ผู้แจ้งเรื่อง หรือผู้ร้องเรียน/ร้องทุกข์ ทราบไว้ด้วย

(๓) รวบรวมข้อเท็จจริง พยานหลักฐาน ข้อกฎหมายและระเบียบปฏิบัติที่เกี่ยวข้อง พร้อมความเห็นสรุปเสนอผู้ที่ได้มอบหมายหรือแต่งตั้ง พิจารณาสั่งการ ซึ่งหากไม่มีมูลความจริงให้ ยุติเรื่องและ แจ้งผู้เกี่ยวข้องทราบ แต่หากผลการตรวจสอบพบว่ามิมีผลกระทบทุจริตทางทะเบียน ให้เสนอ ความเห็น เกี่ยวกับการดำเนินการทางทะเบียนและบัตรประจำตัวประชาชน เช่น การสั่งระงับความ เคลื่อนไหว ทางทะเบียนไว้ก่อน การจำหน่ายรายการบุคคล การปรับปรุงรายการทางทะเบียนราษฎร การยกเลิก และเพิกถอนหลักฐานเอกสารทางทะเบียน การบันทึกยกเลิกรายการในฐานข้อมูลการทะเบียน เป็นต้น การแก้ไข (เยียวยา) ปัญหาทางทะเบียนให้แก่ผู้สุจริตที่ถูกกระทบสิทธิ การดำเนินคดีอาญา กับ ผู้กระทำผิดทุกคนในทุกข้อหาความผิดที่ปรากฏตลอดจนการดำเนินการทางวินัยกับเจ้าหน้าที่ผู้ร่วม กระทำผิด ทั้งนี้หากปรากฏข้อเท็จจริงชัดเจนแจ้งว่าเจ้าหน้าที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการทุจริตทางทะเบียน ด้วย ควรเสนอปรับย้ายเจ้าหน้าที่ผู้นั้นให้พ้นจากการปฏิบัติหน้าที่ทางทะเบียนและบัตรประจำตัวประชาชน ทั้งนี้

การตรวจสอบข้อเท็จจริง ต้องดำเนินการให้แล้วเสร็จภายใน ๑๕ วันนับแต่วันที่ได้รับแจ้ง หากไม่สามารถดำเนินการได้ทันให้เสนอความเห็นพร้อมเหตุผลความจำเป็นต่อผู้ที่ได้รับมอบหมายหรือ แต่งตั้ง เพื่อขอขยายระยะเวลาดำเนินการได้อีก ๒ ครั้ง ๆ ละไม่เกิน ๑๕ วัน รวมแล้วไม่เกิน ๓๐ วัน

๒. การดำเนินการทางทะเบียนและบัตรประจำตัวประชาชน

(๑) หากผลการตรวจสอบข้อเท็จจริง เป็นการมีชื่อและรายการในทะเบียนบ้าน โดยมีชื่อหรือเจ้าของรายการที่แท้จริงซึ่งถูกแอบอ้างไม่มีตัวตนอยู่แล้ว ให้นำทะเบียนสั่งระงับความ เคลื่อนไหว ทางทะเบียนไว้ก่อน หรือจำหน่ายชื่อและรายการบุคคลดังกล่าวออกจากทะเบียนบ้าน แล้วแต่กรณี โดยอาศัยอำนาจตามมาตรา ๑๐ แห่งพระราชบัญญัติการทะเบียนราษฎร พ.ศ. ๒๕๓๔ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๑ ประกอบกฎกระทรวง กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการเกี่ยวกับ

การโต้แย้งหรือชี้แจง ข้อเท็จจริง การอุทธรณ์และการพิจารณาอุทธรณ์คำสั่งของนายทะเบียน พ.ศ. ๒๕๕๑ และดำเนินการตามระเบียบสำนักทะเบียนกลางว่าด้วยการจัดทำทะเบียนราษฎร พ.ศ. ๒๕๓๕ และฉบับแก้ไขเพิ่มเติม ข้อ ๑๑๐ หรือ ข้อ ๑๑๐/๑ แล้วแต่กรณีโดยเคร่งครัด

(๒) หากผลการตรวจสอบข้อเท็จจริง เป็นการแอบอ้างใช้ชื่อและรายการผู้อื่น โดยที่เจ้าของรายการแท้จริงยังมีตัวตนอยู่จริงให้นายทะเบียน ปรับปรุงแก้ไขรายการทางทะเบียนของเจ้าของรายการแท้จริงกลับคืนเข้าในทะเบียนบ้านหลังเดิมก่อนที่จะมีการดำเนินการโดยมิชอบทางทะเบียน เว้นแต่กรณีที่ไม่สามารถดำเนินการดังกล่าวได้ ให้พิจารณาให้เป็นไปตามความเป็นจริง

(๓) ให้เพิกถอนหลักฐานเอกสารทางทะเบียนราษฎรที่มีการดำเนินการโดยมิชอบ เช่น สูติบัตร มรณบัตร แบบการให้เลขประจำตัวประชาชน ใบแจ้งการย้ายที่อยู่ ทะเบียนบ้าน เป็นต้น โดย หมายเหตุให้ทราบถึงที่มาของการเพิกถอน แล้วลงลายมือชื่อและวันเดือนปีกำกับไว้

(๔) กรณีมีการแอบอ้างสวมตัวทำบัตรประจำตัวประชาชน ให้นายอำเภอ ปลัดอำเภอ ผู้เป็นหัวหน้าประจำกิ่งอำเภอ ผู้อำนวยการเขต ปลัดเทศบาล หรือปลัดเมืองพัทยา แล้วแต่กรณี เป็นผู้สั่งจำหน่าย หลักฐานเอกสารเกี่ยวกับบัตรประจำตัวประชาชนที่เกี่ยวข้องทุกฉบับ ได้แก่ คำขอ บ.ป. ๑ ใบรับคำขอมีบัตร (บ.ป. ๒) หรือใบแทนใบรับคำขอมีบัตร (บ.ป.๒ ก) และคู่มือ ทะเบียนบัตรประจำตัวประชาชน (บ.ป. ๕) พร้อมทั้งเรียกบัตรประจำตัวประชาชนที่มีการกระทำผิดดังกล่าวคืน เพื่อดำเนินการจำหน่ายด้วยโดยหมายเหตุให้ทราบถึงสาเหตุและที่มาของการจำหน่ายหลักฐานเอกสาร เช่น “จำหน่ายเนื่องจากสวมตัว/แสดงเอกสารเท็จ/มีชื่อในทะเบียนบ้านโดยมิชอบ...ตามหนังสือ... ลงวันที่ หรือตามบันทึก ปจว ที่. ลงวันที่ ...” เป็นต้น แล้วลงลายมือชื่อและวันเดือนปีกำกับไว้

(๕) กรณีมีการนำชื่อและรายการที่แอบอ้างไปขอตังหรือเปลี่ยนชื่อตัว ชื่อรอง หรือ ชื่อสกุล ให้นายทะเบียนท้องที่ยกเลิกหลักฐานทางทะเบียนและเรียกหนังสือสำคัญเกี่ยวกับชื่อตัว ชื่อรอง หรือ ชื่อสกุลคืนจากผู้แอบอ้างพร้อมทั้งหมายเหตุการยกเลิกในหลักฐาน หรือหนังสือสำคัญ โดยกรณีมีชื่อ และรายการในทะเบียนบ้านโดยมิชอบว่า “ยกเลิกเพราะผู้ได้รับอนุญาตไม่มีสัญชาติไทยขัดต่อ มาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติ ชื่อบุคคล พ.ศ. ๒๕๐๕” หรือในกรณีแอบอ้างสวมตัวทางทะเบียนว่า “ยกเลิกเนื่องจาก แอบอ้างสวมตัวผู้อื่น ตามหนังสือ...ลงวันที่.” แล้วลงชื่อและวันเดือนปีกำกับไว้

(๖) กรณีมีการนำชื่อและรายการที่แอบอ้างไปจดทะเบียนครอบครัว ให้นายทะเบียน บันทึกข้อเท็จจริงเกี่ยวกับรายการของผู้แอบอ้างไว้เป็นหลักฐานในทะเบียนครอบครัว แล้วแต่กรณี

ในกรณีที่มีการจำหน่ายรายการบุคคล หรือรายการทางทะเบียน การยกเลิกหรือเพิกถอนหลักฐานเอกสารทางการทะเบียนตามข้อ ๒ (๑) ถึง (๖) ที่มีการจัดเก็บเป็นข้อมูลทะเบียนประวัติราษฎร หรือจัดเก็บหลักฐานเอกสารดังกล่าวไว้ในฐานข้อมูลการทะเบียนด้วย ให้บันทึกการจำหน่ายรายการยกเลิก/เพิกถอนหลักฐานที่เกี่ยวข้องในฐานข้อมูลการทะเบียน แล้วแต่กรณี โดยบันทึกให้ทราบสาเหตุและที่มาของการจำหน่ายรายการ ยกเลิกหลักฐานดังกล่าว หรือบันทึกให้เป็นไปตามระเบียบหนังสือสั่งการที่เกี่ยวข้องกับฐานข้อมูลทางการทะเบียนนั้น ๆ ทั้งนี้ ห้ามมิให้บันทึกสาเหตุการจำหน่าย

หรือการยกเลิกเป็น “อื่น ๆ”

๓. การแก้ไข (เยียวยา) ปัญหาทางทะเลเบียน ให้ถือเป็นนโยบายเร่งด่วนของผู้บังคับบัญชา ที่ต้องเร่งรัดติดตามการแก้ไขรายการทางทะเลเบียน เพื่อคืนสถานะทางทะเลเบียนให้แก่เจ้าของรายการที่แท้จริงซึ่งถูกระทบสิทธิโดยสุจริต ทันทที โดยไม่ต้องรอผลการดำเนินคดีอาญา หรือการดำเนินการทางวินัย ตามแนวทางการแก้ไขปัญหา ดังนี้

(๑) กรณีรายการทางทะเลเบียนไม่มีการดำเนินการแก้ไขเปลี่ยนแปลงและเคลื่อนย้ายไปจากเดิมให้นายอำเภอ ปลัดอำเภอผู้เป็นหัวหน้าประจำกิ่งอำเภอ ผู้อำนวยการเขต ปลัดเทศบาล หรือ ปลัดเมืองพัทยาแล้วแต่กรณี พิจารณาสั่งการให้ดำเนินการทางทะเลเบียนและบัตรประจำตัวประชาชน ให้แก่เจ้าของรายการที่แท้จริง ทันทที

(๒) กรณีรายการทางทะเลเบียนมีการดำเนินการแก้ไขเปลี่ยนแปลงและเคลื่อนย้ายไปจากเดิมให้อำเภอ กิ่งอำเภอ สำนักงานเขต เทศบาล หรือเมืองพัทยา ที่ได้รับแจ้งเรื่อง หรือข้อร้องเรียน / ร้องทุกข์ เป็นผู้รับผิดชอบในการแจ้งประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินการแก้ไขเปลี่ยนแปลง หรือแจ้งการย้ายที่อยู่รายการบุคคลที่แท้จริงเพื่อร่วมกันปรับปรุงแก้ไขรายการ ยกเลิก/เพิกถอนการดำเนินการทางทะเลเบียนที่มีชอบให้กลับคืนเป็นเจ้าของรายการที่แท้จริงตามเดิมเสมือนไม่ได้มีการแก้ไขเปลี่ยนแปลงและเคลื่อนย้ายไป ทั้งนี้ต้องแจ้งให้เจ้าของรายการที่แท้จริงทราบทุกกระยะ

(๓) กรณีที่เห็นว่ามีความยุ่งยากซับซ้อนในการพิสูจน์ข้อเท็จจริงเนื่องจากต้องอาศัยพยานหลักฐานที่เกี่ยวข้องเชื่อมโยงในหลายท้องที่และมีความจำเป็นเร่งด่วนในการแก้ไขปัญหาความเดือดร้อน เมื่อได้ดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้องแล้ว ให้รวบรวมข้อเท็จจริงส่งให้กรมการปกครอง (สำนักบริหาร การทะเบียน) ทราบทันที เพื่อจะได้ติดตามเร่งรัดและประสานการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นด้วย

๔. การดำเนินการทางคดีอาญา ให้นายอำเภอ ปลัดอำเภอผู้เป็นหัวหน้าประจำกิ่งอำเภอ ผู้อำนวยการเขต ปลัดเทศบาล ปลัดเมืองพัทยา แล้วแต่กรณี หรืออาจมอบหมายให้หัวหน้าฝ่าย หรือ หัวหน้างานซึ่งมีหน้าที่รับผิดชอบงานทะเบียนและบัตรประจำตัวประชาชนที่มีการกระทำความผิด เกิดขึ้น เป็นผู้แจ้งความร้องทุกข์ให้ดำเนินคดีอาญากับผู้กระทำความผิดทุกคนในทุกข้อหาความผิดที่ปรากฏ โดยทำเป็นหนังสือระบุถึงพฤติการณ์การกระทำความผิดโดยสังเขป ผู้กระทำความผิดทุกคน (ถ้ารู้) บพมาตรา ที่กระทำความผิด พร้อมรวบรวมพยานหลักฐานที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิด ส่งให้พนักงานสอบสวน ผู้มีอำนาจสอบสวนในเขตท้องที่ ทั้งนี้ไม่ต้องพิจารณาว่าการกระทำความผิดของผู้กระทำความผิดจะได้ ชาติอายุ ความไปแล้วหรือไม่

สำหรับบทกฎหมายที่จะใช้อ้างให้เอาผิดผู้กระทำความผิดให้ถือวันที่มีการกระทำความผิด เช่น วันที่แจ้งการเกิด วันที่แจ้งการย้ายที่อยู่ วันที่ยื่นคำขอมีบัตร วันที่ยื่นขอเปลี่ยนชื่อตัวหรือชื่อสกุล เป็นต้น ให้พิจารณาบทบัญญัติกฎหมายว่าด้วยเรื่องนั้น ๆ ได้กำหนดถึงพฤติกรรมการกระทำหรือองค์ประกอบอย่างไร เป็นองค์ประกอบของความผิดไว้ ซึ่งในการกระทำของผู้แอบอ้างทุจริตทางทะเลเบียน ในกรรมเดียว อาจผิดต่อกฎหมายหลายบท โดยกฎหมายที่อาจเกี่ยวข้องกับการแอบอ้างทุจริตทาง

ทะเบียนและบัตรประจำตัวประชาชนได้แก่

(๑) พระราชบัญญัติการทะเบียนราษฎร พ.ศ. ๒๕๓๔ มาตรา ๕๐ (มีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ ๒๒ มีนาคม ๒๕๓๕ ถึงปัจจุบัน)

(๒) พระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. ๒๕๒๖ มาตรา ๑๔ (มีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ ๒๑ เมษายน ๒๕๒๖ ถึงวันที่ ๒ มีนาคม ๒๕๔๒)

(๓) พระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. ๒๕๒๖ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๑๔ (มีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ ๓ มีนาคม ๒๕๔๒ ถึงวันที่ ๑๐ กรกฎาคม ๒๕๕๔)

(๔) พระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. ๒๕๒๖ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๕๔ มาตรา ๑๔ (บังคับใช้ตั้งแต่วันที่ ๑๑ กรกฎาคม ๒๕๕๔ ถึงปัจจุบัน)

(๕) ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๓๗ มาตรา ๑๕๗ มาตรา ๑๖๑ มาตรา ๒๖๔ มาตรา ๒๖๕ มาตรา ๒๖๗ มาตรา ๒๖๘ มาตรา ๒๖๙/๑ มาตรา ๒๖๙/๔ มาตรา ๒๖๙/๕ และหากผลการสอบสวนข้อเท็จจริงปรากฏว่าผู้กระทำผิดได้กระทำความผิดตามกฎหมายดังกล่าวในบท มาตรา นอกจาก (๑) - (๕) หรือกฎหมายอื่น เช่น พระราชบัญญัติคนเข้าเมือง พ.ศ. ๒๕๒๒ พระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำ ความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ. ๒๕๕๐ เป็นต้น ให้ร้องทุกข์ดำเนินคดีกับผู้กระทำผิด ตามบทกฎหมายนั้นด้วย

๕. การดำเนินการทางวินัย ให้ผู้บังคับบัญชาของเจ้าหน้าที่ผู้กระทำผิดวินัย แจ้งผู้บังคับบัญชา ซึ่งมีอำนาจสั่งบรรจุ พิจารณาสั่งลงโทษ หรือแต่งตั้งคณะกรรมการขึ้นทำการสอบสวนตามหลักเกณฑ์ และวิธีการที่กำหนดในกฎ ก.พ.

ในกรณีปรากฏข้อเท็จจริงชัดแจ้งว่าเจ้าหน้าที่ผู้ใดมีส่วนเกี่ยวข้องกับการทุจริตจำนวนหลายรายหรือมีพฤติการณ์รู้เห็นเชื่อมโยงกับกระบวนการกระทำทุจริตกรณีดังกล่าวด้วย หรือเห็นว่าจะมีผลกระทบต่อ การสอบสวนของคณะกรรมการ หรืออาจเกิดความเสียหายต่อทางราชการอย่างร้ายแรงควรมีคำสั่งพักราชการหรือให้เจ้าหน้าที่ผู้นั้นออกจากราชการไว้ก่อนแล้วแต่กรณี ตามขั้นตอนและวิธีการที่กฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการพลเรือน กำหนดไว้

สำหรับการพิจารณาโทษทางวินัยแก่เจ้าหน้าที่ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการทุจริตทางทะเบียน และบัตรประจำตัวประชาชน อ.ก. พ. กระทรวงมหาดไทย ได้มีมติในการประชุมครั้งที่ ๕/๒๕๕๔ เมื่อวันที่ ๒๒ มกราคม ๒๕๕๔ ให้ดำเนินการทางวินัย แก่เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องทุกระดับและพิจารณาโทษในสถานหนักตามสมควรแก่กรณี

๖. การรายงานผลการดำเนินการ ให้อำเภอ กิ่งอำเภอ สำนักงานเขต เทศบาล หรือเมืองพัทยา มีหน้าที่รายงานผลการดำเนินการ ตามข้อ ๑ ถึงข้อ ๕ ให้จังหวัด/กรุงเทพมหานคร ทราบทุกระยะจนกว่าจะเป็นที่สุด พร้อมสำเนาเอกสารและรับรองถูกต้องทุกฉบับ

เมื่อจังหวัด/กรุงเทพมหานคร ได้รับรายงานให้พิจารณาตรวจสอบการดำเนินการว่าถูกต้องครบถ้วนหรือไม่ หากเห็นว่ายังไม่ถูกต้องครบถ้วนในประเด็นใดให้แจ้งความเห็นและแนวทาง

ดำเนินการแก้ไขพร้อมทั้งติดตามเร่งรัดผลการดำเนินการทุกระยะให้แล้วเสร็จโดยเร็ว

เมื่อจังหวัด/กรุงเทพมหานคร พิจารณาเห็นว่าอำเภอ กิ่งอำเภอ สำนักงานเขต เทศบาล หรือเมืองพัทยา ดำเนินการถูกต้อง ครบถ้วนแล้ว ให้รวบรวมข้อเท็จจริงและความเห็นของจังหวัด/กรุงเทพมหานครพร้อมสำเนาเอกสารที่เกี่ยวข้องทุกฉบับ แจ้งให้กรมการปกครองทราบทุกระยะจนกว่าจะเป็นที่สุด

การติดตามผลการดำเนินการทางคดีอาญาและทางวินัย ให้จังหวัด/กรุงเทพมหานคร เป็นผู้ชี้หน้าที่เร่งรัดติดตามทุกระยะจนกว่าจะเป็นที่สุด แล้วแจ้งผลให้กรมการปกครองทราบ

๗. การแจ้งหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในกรณีผลการตรวจสอบข้อเท็จจริงพบว่าผู้แอบอ้างสวมตัว ทางทะเบียนและบัตรประจำตัวประชาชน ได้นำรายการหรือหลักฐานทางทะเบียนไปใช้กระทำทุจริต ต่อเนื่องไปถึงหน่วยงานอื่นด้วย ให้หน่วยงานที่ตรวจพบหลักฐานหรือรายการต้องสงสัยหรือได้รับหนังสือแจ้งเรื่อง หรือการร้องเรียน/ร้องทุกข์ เป็นผู้แจ้งประสานงานกับอำเภอ กิ่งอำเภอ สำนักงานเขต เทศบาล เมืองพัทยา หรือหน่วยงานอื่น เพื่อจะได้พิจารณาดำเนินการกับผู้กระทำผิด และหลักฐานเอกสาร ทางทะเบียน หรือเอกสารราชการอื่นที่มีการออกโดยมิชอบดังกล่าว ตามอำนาจหน้าที่ในส่วนที่เกี่ยวข้องต่อไป ทั้งนี้ หากเป็นกรณีทุจริตทางทะเบียนและบัตรประจำตัวประชาชนเกิดขึ้นในเขตท้องที่ ต้องพิจารณาดำเนินการตามข้อ ๑ ถึงข้อ ๖ ด้วยเช่นเดียวกัน

ทั้งนี้ หากการสั่งการที่มีอยู่ก่อนนี้ได้กำหนดไว้เป็นการชัดหรือแย้งกับแนวทางดังกล่าวข้างต้นให้ถือปฏิบัติตามแนวทางดำเนินการกรณีทุจริตทางทะเบียนและบัตรประจำตัวประชาชนนี้แทน

จึงเรียนมาเพื่อทราบ และแจ้งแนวทางการดำเนินการกรณีทุจริตทางทะเบียนและบัตรประจำตัวประชาชน ให้อำเภอ กิ่งอำเภอ สำนักงานเขต เทศบาลและเมืองพัทยา ถือปฏิบัติโดยเคร่งครัดต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(นายประภาส บุญยินดี)

รองปลัดกระทรวงมหาดไทย ปฏิบัติราชการแทน
ปลัดกระทรวงมหาดไทย

กรมการปกครอง

สำนักบริหารการทะเบียน

โทร. ๐ ๒๗๙๑ ๗๓๒๒-๓

ที่ มท ๐๓๐๙.๒/ว ๓๗๒๐

กระทรวงมหาดไทย

ถนนอัษฎางค์ กทม. ๑๐๒๐๐

๘ พฤศจิกายน ๒๕๕๗

เรื่อง การทุจริตทางการทะเบียนราษฎรและบัตรประจำตัวประชาชน

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัดทุกจังหวัด และปลัดกรุงเทพมหานคร

ด้วยกระทรวงมหาดไทย ได้รับรายงานจากกรมการปกครองว่า ตรวจพบบุคคลสัญชาติไทย และบุคคลต่างด้าว แอบอ้างชื่อบุคคลอื่นขอมีบัตรประจำตัวประชาชน โดยมีเจ้าหน้าที่เป็นตัวการหรือสนับสนุนให้ความช่วยเหลือหรือมีส่วนร่วมในการกระทำความผิดอยู่เสมอ และมีแนวโน้มว่าจะมีปริมาณสูงขึ้นตามลำดับ

กระทรวงมหาดไทยพิจารณาแล้วเห็นว่า การทุจริตจัดทำบัตรประจำตัวประชาชนให้แก่บุคคลต่างด้าวหรือผู้มีสัญชาติไทยในลักษณะสวมตัวในชื่อและสกุลของบุคคลอื่นที่มีสัญชาติไทย มีผลกระทบต่อความมั่นคงของชาติและสิทธิของชนชาวไทยคนอื่น ๆ รวมทั้งสร้างความเสียหายให้แก่ทางราชการและภาพพจน์ของกระทรวงมหาดไทยอย่างร้ายแรง และสาเหตุสำคัญประการหนึ่งที่เจ้าหน้าที่ในฝ่ายทะเบียนและบัตรของสำนักทะเบียนอำเภอ/กิ่งอำเภอ หรือในสำนักทะเบียนท้องถิ่นต่าง ๆ สามารถร่วมมือกับบุคคลภายนอกกระทำการทุจริตทำบัตรประจำตัวประชาชนให้แก่บุคคลต่างด้าวหรือผู้มีสัญชาติไทยที่เจตนาทุจริต ในลักษณะเป็นขบวนการขึ้นอย่างต่อเนื่องยาวนานและเป็นจำนวนหลายรายในแต่ละสำนักทะเบียนนั้น เป็นเพราะผู้บังคับบัญชาตั้งแต่ปลัดอำเภอผู้เป็นหัวหน้าฝ่ายทะเบียนและบัตรของอำเภอ/กิ่งอำเภอ ปลัดอำเภอผู้เป็นหัวหน้าประจำกิ่งอำเภอ นายอำเภอ และนายทะเบียนท้องถิ่นแล้วแต่กรณีขาดความเอาใจใส่สอดส่องกำกับดูแลการปฏิบัติงานและติดตามพฤติกรรมของผู้ใต้บังคับบัญชาโดยใกล้ชิด ทำให้เกิดช่องว่างจนเป็นเหตุให้เกิดการทุจริตขึ้นได้

ดังนั้น เพื่อให้การป้องกันการทุจริตดังกล่าวได้ผลยิ่งขึ้น จึงให้ทุกจังหวัดและกรุงเทพมหานคร แจ้งสำนักทะเบียนอำเภอ/กิ่งอำเภอ และสำนักทะเบียนท้องถิ่นในเขตพื้นที่ ควบคุมสอดส่อง ดูแลและกำกับการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบงานบัตรประจำตัวประชาชนให้เป็นไปตามกฎหมาย และระเบียบที่เกี่ยวข้องอย่างเคร่งครัด และกำชับเจ้าหน้าที่ทุกระดับปฏิบัติงานด้วยความซื่อสัตย์สุจริตระมัดระวัง และละเอียดรอบคอบ หากพบว่ามิข้าราชการหรือเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบเกี่ยวกับงานบัตรประจำตัวประชาชนเป็นตัวการหรือมีส่วนร่วมกับบุคคลภายนอกทำการทุจริตจัดทำบัตรประจำตัวประชาชนให้แก่บุคคลต่างด้าวหรือผู้มีสัญชาติไทย ในลักษณะสวมตัวในชื่อและสกุลของบุคคลอื่นอย่างเป็นขบวนการต่อเนื่อง

ยาวนานและมีจำนวนหลายราย ก็ให้สอบสวนพิจารณาดำเนินการทางวินัยและลงโทษผู้กระทำผิดนั้น
ในสถานหนักคือไล่ออกจากราชการ รวมทั้งให้พิจารณาโทษทางวินัยแก่ผู้บังคับบัญชาเหนือข้าราชการ
หรือเจ้าหน้าที่ผู้กระทำผิดนั้นขึ้นไปอีกชั้นหนึ่ง ตามควรแก่กรณีฐานบกพร่องต่อหน้าที่ไม่ป้องกันมิให้ผู้อยู่
ใต้บังคับบัญชากระทำความผิดวินัยด้วย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาดำเนินการและถือเป็นแนวทางปฏิบัติต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(นายชัยฤกษ์ ดิษฐอำนาจ)

รองปลัดกระทรวง รักษาราชการแทน

ปลัดกระทรวงมหาดไทย

กรมการปกครอง

สำนักบริหารการทะเบียน

ส่วนบัตรประจำตัวประชาชน

โทร. ๐ - ๒๗๕๑ - ๗๖๑๖

ลับ

ที่ มท ๐๓๐๙.๒ /ว ๒๗๑๑

กรมการปกครอง

ถนนอิษฐานท์ กทม. ๑๐๒๐๐

๑๐ ตุลาคม ๒๕๕๘

เรื่อง ทุจริตสวมตัวทำบัตรประจำตัวประชาชนโดยแสดงหลักฐานอันเป็นเท็จ

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัดทุกจังหวัด และปลัดกรุงเทพมหานคร

อ้างถึง ๑. หนังสือกระทรวงมหาดไทย ที่ มท ๐๓๐๙.๑/ว ๖๓ ลงวันที่ ๘ มกราคม ๒๕๕๗

๒. หนังสือกระทรวงมหาดไทย ที่ มท ๐๓๐๙.๒/ว ๓๗๒๐ ลงวันที่ ๘ พฤศจิกายน ๒๕๕๗

ด้วยกรมการปกครองได้ตรวจสอบการกระทำทุจริตสวมตัวทำบัตรประจำตัวประชาชน โดยบุคคลไม่ทราบชื่อและสัญชาติได้แอบอ้างชื่อและรายการบุคคลของบุคคลสัญชาติไทย ยื่นคำขอมีบัตรกรณีเป็นบุคคลได้รับการยกเว้น โดยแสดงบัตรประจำตัวเจ้าหน้าที่ของรัฐ ต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ของสำนักทะเบียนแห่งท้องที่ ซึ่งเมื่อพนักงานเจ้าหน้าที่ได้ตรวจสอบหลักฐานเอกสารแล้ว ปรากฏว่าบัตรประจำตัวเจ้าหน้าที่ของรัฐเป็นเอกสารปลอมที่จัดทำขึ้นทั้งฉบับ

กรมการปกครองพิจารณาแล้วเห็นว่า กรณีการกระทำการทุจริตสวมตัวทำบัตรประจำตัวประชาชนโดยแสดงหลักฐานเอกสารอันเป็นเท็จและมีลักษณะการดำเนินการเป็นขบวนการ โดยมีเจ้าหน้าที่ของรัฐเข้าไปมีส่วนร่วมในการกระทำการทุจริต ซึ่งจะมีผลกระทบต่อความมั่นคงของประเทศและสิทธิของบุคคลสัญชาติไทยซึ่งถูกแอบอ้างชื่อและรายการบุคคลกระทำการทุจริต รวมทั้งสร้างความเสียหายให้แก่ทางราชการและภาพพจน์ของกรมการปกครองอย่างร้ายแรง โดยพฤติการณ์ในการกระทำทุจริตปรากฏดังนี้

๑. เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานแห่งสำนักทะเบียนจะจัดหาชื่อและรายการของบุคคลสัญชาติไทยที่ปรากฏในทะเบียนบ้านตามภูมิลำเนาจังหวัดต่าง ๆ จากฐานข้อมูลการทะเบียนราษฎร ซึ่งชื่อและรายการบุคคลของบุคคลสัญชาติไทยเหล่านี้ จะไม่ปรากฏความเคลื่อนไหวทางการทะเบียนราษฎรและบัตรประจำตัวประชาชนแต่อย่างใด

๒. หลังจากได้ชื่อและรายการบุคคลของบุคคลสัญชาติไทยตามที่ต้องการแล้ว กลุ่มผู้กระทำการทุจริตจะจัดหาบุคคลไม่ทราบชื่อและสัญชาติ ซึ่งอาจเป็นบุคคลต่างด้าวที่เข้าเมือง โดยมีขอบด้วยกฎหมายหรือบุคคลบนพื้นที่สูง หรือบุคคลสัญชาติไทยที่กระทำความผิดคดีอาญา เป็นต้น ที่ปรากฏลักษณะทางกายภาพ อาทิเช่น เพศและอายุที่ใกล้เคียงกับชื่อและรายการบุคคลของบุคคลสัญชาติไทยที่จัดเตรียมไว้

ลับ

ลับ

๓. เนื่องจากชื่อและรายการบุคคลของบุคคลสัญชาติไทย ไม่ปรากฏความเคลื่อนไหวทางการทะเบียนราษฎรและบัตรประจำตัวประชาชน กลุ่มผู้กระทำการทุจริตจะจัดทำบัตรประจำตัวเจ้าหน้าที่ของรัฐปลอม โดยใช้ชื่อและรายการบุคคลของบุคคลสัญชาติไทยเป็นข้อมูล และมอบให้บุคคลไม่ทราบชื่อและสัญชาติ เพื่อนำมาเป็นหลักฐานในการยื่นคำขอมีบัตร กรณีเป็นบุคคลได้รับการยกเว้นแสดงต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ ณ สำนักทะเบียนแห่งท้องที่

๔. บัตรประจำตัวเจ้าหน้าที่ของรัฐซึ่งบุคคลยังไม่ทราบชื่อและสัญชาตินำมาเป็นหลักฐานเอกสารประกอบการยื่นคำขอมีบัตรนั้น จะปรากฏประเภทเจ้าหน้าที่ของรัฐเป็นข้าราชการครูหรือข้าราชการกระทรวงสาธารณสุข ทั้งนี้ เนื่องจากกระทรวงศึกษาธิการและกระทรวงสาธารณสุขเป็นส่วนราชการที่มีบุคลากรเป็นจำนวนมาก ทำให้การตรวจสอบหลักฐานเอกสารไม่สามารถดำเนินการได้ด้วยความรวดเร็วและชื่อรายการบุคคลของบุคคลสัญชาติไทยซึ่งบุคคลไม่ทราบชื่อและสัญชาติกระทำการสวมตัว จะปรากฏอยู่ในภูมิสำเนาในพื้นที่จังหวัดต่าง ๆ ซึ่งอยู่ห่างไกลจากสำนักทะเบียนแห่งท้องที่ที่บุคคลไม่ทราบชื่อและสัญชาติไปยื่นคำขอมีบัตร

๕. การให้ถ้อยคำของบุคคลไม่ทราบชื่อและสัญชาติซึ่งแอบอ้างชื่อและรายการบุคคลของบุคคลสัญชาติไทย ยื่นคำขอมีบัตร กรณีเป็นบุคคลได้รับการยกเว้น ต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ของสำนักทะเบียนแห่งท้องที่นั้น บุคคลไม่ทราบชื่อและสัญชาติจะให้ถ้อยคำว่า ไม่เคยยื่นคำขอมีบัตรประจำตัวประชาชนมาก่อน เนื่องจากได้ใช้บัตรประจำตัวนิสิตหรือบัตรประจำตัวนักศึกษาแสดงตนมาโดยตลอด จนกระทั่งเข้ารับราชการซึ่งในความเป็นจริงแล้วเป็นไปไม่ได้ เนื่องจากพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. ๒๕๒๖ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๔๒ นั้น บัญญัติให้บุคคลสัญชาติไทยซึ่งมีอายุตั้งแต่สิบห้าปีบริบูรณ์ถึงเจ็ดสิบปีจะต้องมีบัตรประจำตัวประชาชนทุกคน และการสมัครสอบเข้ารับราชการของส่วนราชการต่าง ๆ ผู้สมัครสอบจะต้องแสดงบัตรประจำตัวประชาชน เป็นหลักฐานเอกสารในการแสดงตน

ดังนั้น เพื่อเป็นการป้องกันและปราบปรามการกระทำทุจริตสวมตัวทำบัตรประจำตัวประชาชนกรณีดังกล่าวข้างต้น จึงขอให้จังหวัดทุกจังหวัดและกรุงเทพมหานครพิจารณาดำเนินการดังนี้

๑. ให้จังหวัดทุกจังหวัดและกรุงเทพมหานครแจ้งให้สำนักทะเบียนอำเภอและสำนักทะเบียนท้องถิ่นในเขตพื้นที่ แล้วแต่กรณี แต่งตั้งคณะกรรมการตรวจสอบข้อเท็จจริงกรณีการจัดทำบัตรประจำตัวประชาชนให้แก่ผู้ยื่นคำขอมีบัตร กรณีเป็นบุคคลได้รับการยกเว้นโดยแสดงบัตรประจำตัวเจ้าหน้าที่ของรัฐต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ของสำนักทะเบียนแห่งท้องที่ในห้วงระยะเวลาตั้งแต่วันที่ ๑ มีนาคม ๒๕๔๗ (วันที่กรมการปกครองเปิดให้บริการด้านการจัดทำบัตรประจำตัวประชาชนด้วยระบบ

ลับ

ลับ

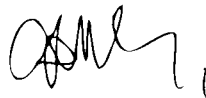
คอมพิวเตอร์ ON – LINE ทั่วประเทศ) เป็นต้นมา โดยให้พิจารณากรณีผู้ยื่นคำขอมีบัตร ซึ่งมีชื่อและรายการบุคคลอยู่ในทะเบียนบ้านที่มีภูมิลำเนาต่างท้องที่และไม่ปรากฏรายการบัตรประจำตัวประชาชน ในฐานะข้อมูลทะเบียนบัตรประจำตัวประชาชนมาก่อน เพื่อให้ปรากฏข้อเท็จจริงว่า การจัดทำบัตรประจำตัวประชาชนกรณีดังกล่าว มีพฤติการณ์เป็นการสวมตัวทำบัตรประจำตัวประชาชนโดยแสดงหลักฐานเอกสาร อันเป็นเท็จหรือไม่ อย่างไร และถ้าปรากฏว่าเป็นพฤติการณ์การทุจริตสวมตัวทำบัตรประจำตัวประชาชน โดยเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบหรือเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานในสำนักทะเบียนแห่งท้องที่ละเว้นไม่ปฏิบัติหน้าที่ ให้เป็นไปตามแนวทางที่กฎหมาย และระเบียบที่เกี่ยวข้องกำหนดไว้จนเกิดความเสียหายแก่ราชการอย่าง ร้ายแรงหรือมีส่วนร่วมในการกระทำการทุจริต ก็ให้พิจารณาดำเนินการตามนัยหนังสือกระทรวงมหาดไทย ที่ มท ๐๓๐๙.๑/ว ๖๓ ลงวันที่ ๘ มกราคม ๒๕๔๗ และ หนังสือกระทรวงมหาดไทย ที่ มท ๐๓๐๙.๒/ว ๓๗๒๐ ลงวันที่ ๘ พฤศจิกายน ๒๕๔๗ ที่อ้างถึง

๒. แจ้งให้สำนักทะเบียนอำเภอและสำนักทะเบียนท้องถิ่นในเขตพื้นที่ แล้วแต่กรณี กำกับดูแลการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงาน ซึ่งหากปรากฏว่ามีผู้ยื่นคำขอมีบัตร กรณีเป็น บุคคลได้รับยกเว้น ณ สำนักทะเบียนแห่งท้องที่ โดยแสดงหลักฐานเอกสาร ได้แก่ บัตรประจำตัวเจ้าหน้าที่ ของรัฐ และมีภูมิลำเนาต่างท้องที่ ตลอดจนตรวจสอบไม่พบรายการบัตรประจำตัวประชาชนในฐานะข้อมูล ทะเบียนบัตรประจำตัวประชาชน ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ตรวจสอบหลักฐานเอกสารและสอบปากคำผู้ยื่น คำขอมีบัตรอย่างละเอียดรอบคอบ เพื่อให้ทราบถึงสาเหตุของการไม่ยื่นคำขอมีบัตรในห้วงระยะเวลาที่ กฎหมายกำหนด

๓. แจ้งผลการดำเนินการพร้อมทั้งส่งเอกสารที่เกี่ยวข้องให้กรมการปกครองทราบครั้งแรก ภายในวันที่ ๒๙ ตุลาคม ๒๕๔๘

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาดำเนินการต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(นายสุวัฒน์ ตันประวัตติ)

รองอธิบดี ปฏิบัติราชการแทน

อธิบดีกรมการปกครอง

สำนักบริหารการทะเบียน

ส่วนบัตรประจำตัวประชาชน

โทร. ๐ - ๒๗๙๑ - ๗๖๑๒ , โทรสาร ๐ - ๒๗๙๑ - ๗๖๑๒

ลับ

ที่ มท ๐๓๐๙.๑/ว ๘๕๒๔

กรมการปกครอง
ถนนอัษฎางค์ กทม. ๑๐๒๐๐

๑๐ พฤษภาคม ๒๕๕๙

เรื่อง การปฏิบัติราชการทางปกครองในส่วนที่เกี่ยวข้องกับงานทะเบียนราษฎรและบัตรประจำตัวประชาชน
เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัด ทุกจังหวัด และปลัดกรุงเทพมหานคร

สิ่งที่ส่งมาด้วย บันทึกคณะกรรมการวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง เรื่องการออกคำสั่งเพิกถอนรายการทะเบียนหรือหลักฐานทางทะเบียนราษฎร และคำสั่งเพิกถอนรายการบัตรหรือบัตรประจำตัวประชาชน

ด้วยกรมการปกครองได้หารือคณะกรรมการวิธีปฏิบัติราชการทางปกครองเกี่ยวกับการปฏิบัติในการสั่งเพิกถอนรายการทะเบียนราษฎรหรือหลักฐานทางทะเบียนราษฎร และการสั่งเพิกถอนรายการบัตรหรือบัตรประจำตัวประชาชนที่เกิดจากการดำเนินการโดยมิชอบด้วยกฎหมายระเบียบ หรือโดยทุจริต จะต้องปฏิบัติตามพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ มาตรา ๓๐ วรรคแรก โดยแจ้งผู้ที่จะได้รับผลกระทบจากการดำเนินการดังกล่าวทราบและให้โอกาสในการโต้แย้ง แสดงพยานหลักฐาน หรือเป็นกรณีที่ได้รับการยกเว้นตามมาตรา ๓๐ วรรคสอง และวรรคสาม ซึ่งกรมการปกครองพิจารณาเห็นว่ากรณีมีชื่อและรายการบุคคลในเอกสารทะเบียนราษฎรอันเกิดจากการทุจริต แจ้งความหรือแสดงหลักฐานเท็จ หรือทุจริตแอบอ้างชื่อและรายการบุคคลของผู้อื่นในทะเบียนบ้านกระทำธุรกรรมทางทะเบียน หรือการจัดทำบัตรประจำตัวประชาชนโดยทุจริตด้วยการแอบอ้างชื่อและรายการบุคคลของผู้อื่น เป็นการกระทำที่ก่อให้เกิดความเสียหายอย่างร้ายแรงแก่ทางราชการและอาจสร้างความเสียหายให้แก่ประชาชนผู้สุจริตโดยทั่วไป หากผลการตรวจสอบข้อเท็จจริงปรากฏชัดว่ามีการทุจริต นายทะเบียนหรือเจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจตามกฎหมายสามารถสั่งจำหน่ายรายการทะเบียนบ้านและเพิกถอนหลักฐานทางทะเบียนราษฎรหรือบัตรประจำตัวประชาชนที่มีการทุจริตได้ทันที ทั้งนี้ ในการประชุมเพื่อพิจารณาประเด็นข้อหาดังกล่าวเมื่อวันที่ ๒๙ มีนาคม ๒๕๕๙ ณ ห้องประชุมสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา คณะกรรมการวิธีปฏิบัติราชการทางปกครองได้ให้ความเห็นในที่ประชุม สรุปว่าการที่นายทะเบียนหรือเจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจตามกฎหมายจะต้องปฏิบัติตามมาตรา ๓๐ วรรคหนึ่งหรือไม่นั้นจะต้องพิจารณาข้อเท็จจริงเป็นกรณีๆ ไป ดังเช่นกรณีต่อไปนี้

๑. ถ้าเป็นกรณีชื่อบุคคลอื่นในทะเบียนบ้านโดยเจ้าบ้านไม่ทราบว่าเป็นใครหรือมีแต่ชื่อไม่ปรากฏตัวตนนายทะเบียนสามารถจำหน่ายรายการบุคคลดังกล่าวได้ทันที เพราะถือได้ว่าเข้าเงื่อนไขตาม มาตรา ๓๐ วรรคสอง (๔) กล่าวคือโดยสภาพเห็นได้ชัดในตัวเองว่าการให้โอกาสดังกล่าวไม่อาจกระทำได้

๒. ถ้าเป็นกรณีทุจริตโดยแอบอ้างใช้รายการบุคคลของผู้อื่น หรือกรณีผลการตรวจสอบข้อเท็จจริงปรากฏชัดเจนว่ามีการกระทำความผิดตามกฎหมาย เช่น การปลอมแปลงเอกสารราชการ หรือการใช้เอกสารราชการปลอม นายทะเบียนสามารถดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ได้ โดยถือได้ว่าเป็นกรณีเข้าเงื่อนไขตามมาตรา ๓๐ วรรคสอง (๑) กล่าวคือหากปล่อยให้เน้นซ้ำไปจะก่อให้เกิดความเสียหายอย่างร้ายแรงแก่ผู้หนึ่งผู้ใดหรือจะกระทบต่อประโยชน์สาธารณะ

๓. ถ้าเป็นกรณีการดำเนินการโดยมิชอบด้วยระเบียบ ซึ่งการเปิดโอกาสให้คู่กรณีได้ทราบข้อเท็จจริงและมีโอกาสโต้แย้งและแสดงพยานหลักฐานของตนสามารถดำเนินการได้ นายทะเบียนจะต้องปฏิบัติตามมาตรา ๓๐ วรรคหนึ่ง

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา แจ้งผลการพิจารณาของคณะกรรมการวิธีปฏิบัติราชการทางปกครองต่อข้อหารือของกรมการปกครองสรุปว่า คำสั่งเพิกถอนรายการทะเบียนหรือหลักฐานทางทะเบียนราษฎรและคำสั่งเพิกถอนรายการบัตรหรือบัตรประจำตัวประชาชนเป็นคำสั่งทางปกครองอันมีผลกระทบต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพของสิทธิหรือหน้าที่ของบุคคล เจ้าหน้าที่จึงต้องให้คู่กรณีมีโอกาสได้รับทราบข้อเท็จจริงและโต้แย้งแสดงพยานหลักฐานก่อนมีคำสั่งดังกล่าว อย่างไรก็ตามพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ มาตรา ๓๐ ได้บัญญัติข้อยกเว้นการให้คู่กรณีมีโอกาสได้รับทราบข้อเท็จจริงอย่างเพียงพอและมีโอกาสโต้แย้งแสดงพยานหลักฐานไว้ในวรรคสอง (๑) ถึง (๖) และวรรคสาม ซึ่งหากเป็นกรณีที่เข้าข้อยกเว้นดังกล่าวแล้ว เจ้าหน้าที่สามารถออกคำสั่งเพิกถอนรายการทะเบียนหรือหลักฐานทางทะเบียนราษฎร และคำสั่งเพิกถอนรายการบัตรหรือบัตรประจำตัวประชาชนได้โดยไม่ต้องให้คู่กรณีมีโอกาสได้รับทราบข้อเท็จจริงและโต้แย้งแสดงพยานหลักฐาน ดังนั้น หากข้อเท็จจริงนั้น ๆ เป็นข้อเท็จจริงที่เข้าข้อยกเว้นโดยชัดแจ้งแล้วเป็นหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ที่ต้องปรับข้อเท็จจริงให้เป็นไปตามข้อยกเว้นในมาตรา ๓๐ วรรคสองรายละเอียดปรากฏตามเอกสารที่ส่งมาพร้อมนี้

ดังนั้น เพื่อให้การปฏิบัติงานทะเบียนราษฎรและบัตรประจำตัวประชาชนสอดคล้องกับการปฏิบัติราชการทางปกครอง จึงขอให้จังหวัดและกรุงเทพมหานครแจ้งอำเภอ กิ่งอำเภอ สำนักงานเขตเทศบาล และเมืองพัทยาถือปฏิบัติตามผลการตอบข้อหารือและความเห็นของคณะกรรมการวิธีปฏิบัติราชการทางปกครองโดยเคร่งครัด

จึงเรียนมาเพื่อโปรดดำเนินการต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(นายสุวัฒน์ ตันประวัตติ)

รองอธิบดี ปฏิบัติราชการแทน

อธิบดีกรมการปกครอง

สำนักบริหารการทะเบียน

ส่วนการทะเบียนราษฎร

โทร. ๐ - ๒๗๙๑ - ๗๓๑๔ - ๖

เรื่องเสรีจที่ ๒๒๐/๒๕๔๙

บันทึกคณะกรรมการวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง
เรื่อง การออกคำสั่งเพิกถอนรายการทะเบียนหรือหลักฐานทางทะเบียนราษฎร
และคำสั่งเพิกถอนรายการบัตรหรือบัตรประจำตัวประชาชน

กรมการปกครองได้มีหนังสือที่ มท ๐๓๐๙.๑/๒๐๐๔๖ ลงวันที่ ๓๐ พฤศจิกายน ๒๕๔๘ ถึงสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาขอหารือเกี่ยวกับการปฏิบัติราชการทางปกครอง สรุปความได้ว่าสำนักทะเบียนกลาง กรมการปกครองในฐานะหน่วยงานซึ่งรับผิดชอบและควบคุมการปฏิบัติงานรวมถึงการป้องกันการทุจริตเกี่ยวกับการทะเบียนราษฎรและเพิกถอนรายการบัตรหรือบัตรประจำตัวประชาชน ในกรณีที่น่าปรากฏหลักฐานอันเชื่อได้ว่ากระทำความผิด การรับแจ้ง หรือการลงรายการเพื่อจัดทำหลักฐานทางทะเบียนราษฎรและบัตรประจำตัวประชาชนได้ดำเนินการไปโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย ระเบียบ หรือโดยอำนาจ หรือมีรายการข้อความผิดจากความเป็นจริงซึ่งในทางปฏิบัตินายทะเบียนจะมีขั้นตอนการดำเนินการดังนี้

๑. ตรวจสอบข้อเท็จจริงว่ามีมูลการกระทำความผิดจริงหรือไม่ โดยพิจารณาจากพยานหลักฐาน และพยานบุคคลที่เกี่ยวข้อง เช่น รายการบัตรประจำตัวประชาชนฉบับเดิม พยานบุคคลในพื้นที่หรือประชาคมหมู่บ้าน เป็นต้น

๒. หากพบว่ามีการกระทำความผิดหรือเชื่อได้ว่ามีการกระทำความผิด จะแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนข้อเท็จจริงเพื่อหาตัวผู้กระทำความผิดมาลงโทษทางวินัยและทางอาญาแล้วแต่กรณีส่วนเอกสารการทะเบียนและรายการบุคคลที่เกิดจากการดำเนินการโดยมิชอบหรือทุจริตนายทะเบียนจะยกเลิกและจำหน่ายเพื่อมิให้มีการนำไปใช้ประโยชน์โดยไม่ถูกต้อง รวมทั้งเป็นการป้องกันมิให้ผู้ถูกแอบอ้างชื่อและรายการบุคคลไปใช้ในการกระทำความผิด

จากขั้นตอนการปฏิบัติข้างต้น สำนักทะเบียนหลายแห่งได้หาหรือว่าการสั่งเพิกถอนรายการทะเบียนหรือหลักฐานทางทะเบียนราษฎรและการสั่งเพิกถอนรายการบัตรหรือบัตรประจำตัวประชาชนที่เกิดจากการดำเนินการโดยมิชอบด้วยกฎหมาย ระเบียบ หรือโดยทุจริต จะต้องปฏิบัติตามมาตรา ๓๐ วรรคแรก แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ กล่าวคือแจ้งให้ผู้จะได้รับผลกระทบจากการดำเนินการดังกล่าวทราบถึงข้อเท็จจริง และให้โอกาสในการโต้แย้งและแสดงพยานหลักฐานหรือไม่ หรือเป็นกรณีที่ได้รับยกเว้นตามมาตรา ๓๐ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว ซึ่งกรมการปกครองพิจารณาแล้วมีความเห็นว่า

๑. การมีชื่อและรายการบุคคลในเอกสารการทะเบียนราษฎรอันเกิดจากการทุจริตแจ้งข้อความหรือแสดงหลักฐานเท็จต่อเจ้าพนักงาน เช่น คนต่างด้าวแจ้งข้อความหรือแสดงเอกสารราชการปลอมในการขอเพิ่มชื่อเข้าในทะเบียนบ้านในสถานะผู้มีสัญชาติไทย หรือทุจริตแอบอ้างชื่อและรายการบุคคล

ของผู้อื่นในทะเบียนบ้านแจ้งการย้ายที่อยู่หรือธุรกรรมทางทะเบียน เช่น เปลี่ยนชื่อตัว จดทะเบียนสมรส ทำบัตรประจำตัวประชาชน เป็นต้น เป็นการกระทำที่ก่อให้เกิดความเสียหายอย่างร้ายแรงแก่ทางราชการ และอาจสร้างความเสียหายให้แก่ประชาชนผู้สุจริตทั่วไปที่ผู้มีชื่อและรายการบุคคลในทะเบียนบ้าน โดยมีขอบนำเอกสารการทะเบียนราษฎรดังกล่าวไปแอบอ้าง จึงเป็นไปตามข้อยกเว้นที่กำหนดไว้ใน มาตรา ๓๐ วรรคสอง (๑) แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครองฯ ดังนั้น นายทะเบียน จึงสามารถสั่งจำหน่ายรายการทะเบียนและยกเลิกเพิกถอนหลักฐานทางทะเบียนราษฎรได้ทันทีที่ข้อเท็จจริงปรากฏชัดเจนว่ามีการทุจริต และต้องแจ้งคู่กรณีเพื่อให้อุทธรณ์คำสั่งของนายทะเบียนโดยปฏิบัติตาม มาตรา ๔๐ และมาตรา ๔๔ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครองฯ

๒. การจัดทำบัตรประจำตัวประชาชนโดยทุจริตด้วยการแอบอ้างใช้ชื่อและรายการบุคคลของผู้อื่น ไม่ว่าจะเป็นการแอบอ้างใช้ชื่อและรายการบุคคลเดิมตามที่ปรากฏในทะเบียนบ้านในการทำบัตร หรือกระทำการเปลี่ยนชื่อและรายการบุคคลก่อนแล้วจึงทำบัตร ซึ่งศาลฎีกาเคยมีคำพิพากษาฎีกาที่ ๑๐๐๑/๒๕๔๕ สรุปว่า เรื่องทำนองนี้เป็นการกระทำที่ก่อให้เกิดความเสียหายอย่างร้ายแรงแก่ทางราชการ และอาจสร้างความเสียหายให้แก่ประชาชนผู้สุจริตโดยทั่วไปที่กระทำความผิดอาจนำบัตรประจำตัวประชาชนที่เกิดจากการทุจริตไปใช้แอบอ้าง เมื่อเป็นเช่นนี้หากผลการตรวจสอบข้อเท็จจริงปรากฏชัดว่ามีการทุจริต เจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจตามกฎหมายว่าด้วยบัตรประจำตัวประชาชนสามารถสั่งจำหน่ายรายการบัตรและยกเลิกบัตรประจำตัวประชาชนที่มีการทุจริตได้ทันที โดยดำเนินการเช่นเดียวกับข้อ ๑

กรมการปกครองจึงขอหารือว่าความเห็นของกรมการปกครองดังกล่าวข้างต้นถูกต้องหรือไม่ และหากไม่ถูกต้องจะมีแนวทางปฏิบัติอย่างไร

คณะกรรมการวิธีปฏิบัติราชการทางปกครองได้พิจารณาข้อหารือของกรมการปกครอง โดยได้รับฟังคำชี้แจงจากผู้แทนกระทรวงมหาดไทย (กรมการปกครอง) แล้ว เห็นว่า ประเด็นที่ต้องพิจารณามีเพียงประเด็นเดียว คือ ในการออกคำสั่งเพิกถอนรายการทะเบียนหรือหลักฐานทางทะเบียนราษฎร และการออกคำสั่งเพิกถอนรายการบัตรหรือบัตรประจำตัวประชาชน ซึ่งเกิดจากการดำเนินการโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายหรือโดยทุจริต เจ้าหน้าที่จะต้องปฏิบัติตามมาตรา ๓๐ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ หรือไม่ อย่างไร

คณะกรรมการวิธีปฏิบัติราชการทางปกครองมีความเห็นว่า มาตรา ๓๐ วรรคหนึ่งแห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ ได้บัญญัติว่า ในการออกคำสั่งทางปกครอง ที่มีผลกระทบต่อสิทธิของคู่กรณี เจ้าหน้าที่ต้องให้คู่กรณีมีโอกาสดำเนินการขอเท็จจริงอย่างเพียงพอ และมีโอกาสโต้แย้งและแสดงพยานหลักฐานของตน ซึ่งคำสั่งเพิกถอนรายการทะเบียนหรือหลักฐานทางทะเบียนราษฎร และคำสั่งเพิกถอนรายการบัตรหรือบัตรประจำตัวประชาชนเป็นคำสั่งทางปกครอง อันมีผลกระทบต่อการเปลี่ยนแปลงสถานภาพของสิทธิหรือหน้าที่ของบุคคล เจ้าหน้าที่จึงต้องให้คู่กรณีมีโอกาสดำเนินการขอเท็จจริงและโต้แย้งแสดงพยานหลักฐานก่อนมีคำสั่งดังกล่าว

อย่างไรก็ตาม มาตรา ๓๐ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครองฯ ได้บัญญัติข้อยกเว้นการให้คู่กรณีมีโอกาสได้รับทราบข้อเท็จจริงอย่างเพียงพอและมีโอกาสโต้แย้งแสดงพยานหลักฐานไว้ในวรรคสอง (๑) ถึง (๖) และวรรคสาม ซึ่งหากเป็นกรณีที่เข้าข้อยกเว้นดังกล่าวแล้วเจ้าหน้าที่สามารถออกคำสั่งเพิกถอนรายการทะเบียนหรือหลักฐานทางทะเบียนราษฎร และคำสั่งเพิกถอนรายการบัตรหรือบัตรประจำตัวประชาชนได้โดยไม่ต้องให้คู่กรณีมีโอกาสได้รับทราบข้อเท็จจริงและโต้แย้งแสดงพยานหลักฐาน ดังนั้น หากข้อเท็จจริงนั้นๆ เป็นข้อเท็จจริงที่เข้าข้อยกเว้นโดยชัดแจ้งแล้ว เป็นหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ที่ต้องปรับข้อเท็จจริงให้เป็นไปตามข้อยกเว้นในมาตรา ๓๐ ต่อไป

(คุณพรทิพย์ จਾਲะ)

เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

เมษายน ๒๕๔๙

มาตรา ๓๐ ในกรณีที่คำสั่งทางปกครองอาจกระทบถึงสิทธิของคู่กรณี เจ้าหน้าที่ต้องให้คู่กรณีมีโอกาสที่จะได้รับทราบข้อเท็จจริงอย่างเพียงพอ และมีโอกาสโต้แย้งและแสดงพยานหลักฐานของตน

ความในวรรคหนึ่งมีให้นำมาใช้บังคับในกรณีดังต่อไปนี้ เว้นแต่เจ้าหน้าที่จะเห็นสมควรปฏิบัติเป็นอย่างอื่น

(๑) เมื่อมีความจำเป็นรีบด่วนหากปล่อยให้เนิ่นช้าจะก่อให้เกิดความเสียหายอย่างร้ายแรงแก่ผู้หนึ่งผู้ใดหรือจะกระทบต่อประโยชน์สาธารณะ

(๒) เมื่อจะมีผลทำให้ระยะเวลาที่กฎหมายหรือกฎกำหนดไว้ในการทำคำสั่งทางปกครองต้องล่าช้าออกไป

(๓) เมื่อเป็นข้อเท็จจริงที่คู่กรณีนั้นเองได้ให้ไว้ในคำขอ คำให้การหรือคำแถลง

(๔) เมื่อโดยสภาพเห็นได้ชัดในตัวเองว่าการให้โอกาสดังกล่าวไม่อาจกระทำได้

(๕) เมื่อเป็นมาตรการบังคับทางปกครอง

(๖) กรณีอื่นตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

ห้ามมิให้เจ้าหน้าที่ให้โอกาสตามวรรคหนึ่ง ถ้าจะก่อให้เกิดผลเสียหายอย่างร้ายแรงต่อประโยชน์สาธารณะ

ที่ มท ๐๓๐๙.๑/ว ๕๓

กระทรวงมหาดไทย

ถนนอัษฎางค์ กทม. ๑๐๒๐๐

๑๗ กรกฎาคม ๒๕๕๙

เรื่อง มาตรการป้องกันและแก้ไขปัญหาการทุจริตทางทะเบียนและบัตรประจำตัวประชาชน

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัด ทุกจังหวัด และปลัดกรุงเทพมหานคร

- อ้างถึง ๑. หนังสือกระทรวงมหาดไทย ปกปิด ที่ มท ๐๓๑๐.๑/ว ๘ ลงวันที่ ๑๙ มกราคม ๒๕๕๔
 ๒. หนังสือสำนักทะเบียนกลาง ที่ มท ๐๓๑๐.๑/ว ๔๓ ลงวันที่ ๒๗ กันยายน ๒๕๕๔
 ๓. หนังสือสำนักทะเบียนกลาง ที่ มท ๐๓๑๐.๑/ว ๑๐ ลงวันที่ ๑ เมษายน ๒๕๕๕
 ๔. หนังสือกระทรวงมหาดไทย ที่ มท ๐๓๑๐.๑/ว ๖๓ ลงวันที่ ๘ มกราคม ๒๕๕๗

ตามที่ได้มีการตรวจสอบกรณีทุจริตทางทะเบียนและบัตรประจำตัวประชาชนที่จังหวัดและกรุงเทพมหานคร รายงาน หรือเป็นกรณีที่หน่วยงานอื่น หรือประชาชนร้องเรียนเกี่ยวกับการทุจริตทางทะเบียนและบัตรประจำตัวประชาชน นอกจากการแจ้งการเกิดเกินกำหนดและการเพิ่มชื่อในทะเบียนบ้านโดยมิชอบแล้วอีกช่องทางหนึ่งที่ตรวจพบว่าเป็นที่นิยมใช้ในการกระทำความผิดซ้ำซ้อนตัวบุคคลอื่น คือการแจ้งการย้ายที่อยู่ปลายทางรายการของบุคคลอื่นมาเพื่อทำบัตรประจำตัวประชาชนซึ่งสาเหตุอาจเกิดจากความไม่ละเอียดรอบคอบในการตรวจสอบฐานข้อมูลหลักฐานเอกสารของทางราชการ และการรับรองบุคคลให้ชัดเจนถูกต้องก่อน หรือสืบเนื่องมาจากการที่ไม่ได้ปฏิบัติตามแนวทางที่กำหนดไว้โดยเคร่งครัด นั้น

กระทรวงมหาดไทย พิจารณาเห็นว่า เพื่อเป็นมาตรการป้องกันและแก้ไขปัญหาการทุจริตทางทะเบียนและบัตรประจำตัวประชาชนที่เกิดจากการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบ ให้เป็นไปด้วยความละเอียดรอบคอบมากที่สุด จึงขอให้แจ้งกำชับสำนักทะเบียนทุกแห่งในพื้นที่ถือปฏิบัติตามแนวทางดังต่อไปนี้

๑. การรับแจ้ง รับคำร้อง หรือคำขอเกี่ยวกับงานทะเบียนและบัตรประจำตัวประชาชนทุกกรณี ให้เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติทุกระดับ **ต้องตรวจสอบและยืนยันบุคคล**โดยทำการตรวจสอบฐานข้อมูลทางทะเบียนบัตรประจำตัวประชาชนก่อนทุกครั้ง เพื่อเป็นการยืนยันตัวบุคคลผู้เกี่ยวข้องกับเรื่องที่แจ้งหรือร้องขอว่าเป็นคนเดียวกับบุคคลที่แจ้งหรือที่ร้องขอหรือไม่ด้วย แล้วให้บันทึกผลการตรวจสอบดังกล่าวไว้ในเอกสารรับแจ้ง คำร้อง หรือคำขอแล้วแต่กรณีเพื่อเป็นหลักฐาน

๒. การแจ้งการเกิดเงินกำหนด และการเพิ่มชื่อ และรายการบุคคลเข้าในทะเบียนบ้าน

ให้ถือปฏิบัติตามระเบียบสำนักทะเบียนกลาง ว่าด้วยการจัดทำทะเบียนราษฎร ในส่วนที่เกี่ยวข้องทุกฉบับ ประกอบหนังสือสำนักทะเบียนกลาง ที่ มท ๐๓๑๐.๑/ว ๑๐ ลงวันที่ ๑ เมษายน ๒๕๔๕ โดยเคร่งครัด ทั้งนี้ ให้นำข้อมูลที่ตรวจสอบได้จากฐานข้อมูลทางทะเบียนไปใช้ในการตรวจสอบข้อเท็จจริง และตรวจยืนยันบุคคลร่วมกับคำให้การของพยานบุคคลที่รับรองและ/หรือหลักฐานเอกสารของทางราชการและอื่น ๆ ซึ่งผู้ยื่นคำขออ้างถึง หากมีกรณีเป็นที่สงสัย หรือเอกสารขาดความชัดเจนให้สอบถามไปยังหน่วยงาน ซึ่งเป็นผู้ออกเอกสารเพื่อตรวจสอบรับรองความถูกต้อง รวมทั้งให้ทำการสืบสวนสอบสวนพยานบุคคลอื่นในพื้นที่เพื่อประกอบการวินิจฉัยและดำเนินการให้กับผู้ยื่นคำขอต่อไป

๓. การรับแจ้งการย้ายที่อยู่ปลายทาง ซึ่งในปัจจุบันสามารถทำได้อย่างสะดวกและรวดเร็วแต่ในทางตรงกันข้ามอาจเป็นการเปิดโอกาสให้เกิดการกระทำทุจริตสวมตัวแจ้งย้ายที่อยู่ปลายทางได้ง่ายด้วย จึงจำเป็นที่จะต้องให้ความสำคัญกับการดำเนินการทุกขั้นตอนที่อาจเป็นช่องทางทุจริตแอบอ้างสวมตัวขึ้น ทั้งนี้ นอกจากต้องถือปฏิบัติตามระเบียบสำนักทะเบียนกลาง ว่าด้วยการจัดทำทะเบียนราษฎร พ.ศ. ๒๕๓๕ ข้อ ๙๐ และระเบียบสำนักทะเบียนกลาง ว่าด้วยการจัดทำทะเบียนราษฎร ด้วยระบบคอมพิวเตอร์ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๔๐ ประกอบหนังสือสำนักทะเบียนกลาง ที่ มท ๐๓๑๐.๑/ว ๔๓ ลงวันที่ ๒๗ กันยายน ๒๕๔๔ แล้ว **จะต้องตรวจสอบรายการบุคคล และรายการภาพถ่ายใบหน้า** ในฐานข้อมูลทะเบียนราษฎรและฐานข้อมูลบัตรประจำตัวประชาชนว่าถูกต้องตรงกับผู้แจ้งย้ายที่อยู่ปลายทางหรือไม่ ก่อนทุกครั้ง เพื่อเป็นการพิสูจน์ยืนยันบุคคลผู้ที่แจ้งย้ายที่อยู่ว่าเป็นเจ้าของรายการบุคคลที่ขอแจ้งย้ายที่อยู่ปลายทางจริง

๔. กรณีมีการแสดงสำเนาเอกสารราชการให้ตรวจสอบเอกสารจริงด้วยว่าถูกต้องตรงกัน และเป็นเอกสารราชการจริงหรือไม่ หากมีปัญหา ข้อสงสัย หรือไม่ชัดเจน ให้สอบถามหน่วยงานผู้ออกเอกสารราชการดังกล่าวเพื่อตรวจรับรองต่อไป

ในกรณีเป็นบัตรประจำตัวเจ้าหน้าที่ของรัฐ หรือบัตรประจำตัวอื่น ๆ หากเป็นข้าราชการ หรือเจ้าหน้าที่อื่นของรัฐจากต่างพื้นที่ หรือมีกรณีเป็นข้อสงสัย ให้สอบถามต้นสังกัดก่อน

๕. บุคคลที่รับรอง ให้เข้มงวดพิจารณาจากบุคคลที่มีความใกล้ชิดและรู้จักบุคคลนั้น ๆ เป็นอย่างดีก่อน กรณีกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ควรจะเป็นการรับรองให้แก่ลูกบ้านของตนเองที่รู้จักเป็นอย่างดีเท่านั้น

๖. อำนาจการลงนามอนุมัติ อนุญาต ให้ตรวจสอบ และดำเนินการให้เป็นไปตามระเบียบกฎหมาย หากเป็นกรณีปฏิบัติราชการแทน หรือ รักษาราชการในตำแหน่ง ในขณะที่ผู้มีอำนาจไม่อยู่ หรือไม่อาจปฏิบัติงานได้ ให้ระบุชื่อ และตำแหน่ง รวมทั้งการปฏิบัติราชการแทน หรือการรักษาราชการในตำแหน่งนั้น ๆ ไว้ให้ชัดเจน หากมิได้ระบุไว้ จะถือว่ากระทำไปโดยไม่มีอำนาจ

๗. กรณีสำนักทะเบียนอำเภอ หรือสำนักทะเบียนท้องถิ่นแห่งใดตรวจพบการทุจริตทางทะเบียนและบัตรประจำตัวประชาชน ถึงแม้จะมีใช้สำนักทะเบียนที่เกิดเหตุหรือเป็นต้นเหตุแห่งการ

ทุจริตให้ถือปฏิบัติตามนัยหนังสือกระทรวงมหาดไทย ปกปิด ที่ มท ๐๓๑๐.๑ /ว ๘ ลงวันที่ ๑๙ มกราคม ๒๕๔๔ ซึ่งได้กำหนดขั้นตอน และวิธีการดำเนินการกับเรื่องที่มีการทุจริตไว้อย่างเป็นระบบ และให้เร่งรัดติดตามการดำเนินการทางวินัย/ทางคดีอาญากับผู้กระทำความผิดให้เกิดผลในทางปฏิบัติจนถึงที่สุด หากกรณีทุจริตทางทะเบียนดังกล่าวมีผลกระทบต่อความเดือดร้อนของประชาชนผู้บริสุทธิ์ ต้องรีบดำเนินการแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนให้เสร็จสิ้นโดยเร็วด้วย ทั้งนี้ ให้สำนักทะเบียนที่ตรวจพบกรณีทุจริตดังกล่าวได้แจ้งประสานงานไปยังสำนักทะเบียนที่มีการทุจริตทางทะเบียนโดยเร่งด่วนที่สุด และพิจารณาดำเนินการตามอำนาจหน้าที่โดยเร็วพร้อมทั้งรายงานผลการดำเนินการให้จังหวัดทราบเพื่อแจ้งให้กรมการปกครองทราบ ภายใน ๑๕ วัน นับแต่วันที่ทราบเหตุทุจริต หรือพบข้อผิดพลาดเพื่อเป็นการป้องกันมิให้ผู้ทุจริตไปสร้างความเดือดร้อนแก่บุคคลอื่นและทางราชการต่อไปอีก

๘. แนวทางการแก้ไขปัญหาแก่ผู้ถูกสวมตัวทางทะเบียนและบัตรประจำตัวประชาชน ให้ดำเนินการดังนี้

(๑) กรณีสวมตัวทำบัตรประจำตัวประชาชนต่างสำนักทะเบียน เมื่อมีการตรวจสอบและสอบสวนจนปรากฏแล้วว่า เจ้าของรายการบุคคลที่แท้จริงไม่มีส่วนร่วมกระทำทุจริต และไม่เกี่ยวข้องกับกรณีทุจริตให้สำนักทะเบียนที่เกิดเหตุทุจริตสวมตัวทำบัตรประจำตัวประชาชน ดำเนินการจำหน่ายรายการบัตรที่มีการสวมตัวทันที และในส่วนของสำนักทะเบียนที่เป็นภูมิลำเนาปัจจุบันของเจ้าของชื่อและรายการให้สามารถรับคำขอและอนุมัติการขอมีบัตรให้แก่ เจ้าของรายการบุคคลที่แท้จริงได้ทันทีด้วย

(๒) กรณีสวมตัวแจ้งย้ายที่อยู่ปลายทาง เมื่อมีการตรวจสอบและสอบสวนจนปรากฏแล้วว่า เจ้าของรายการบุคคลที่แท้จริงมิได้แจ้งย้ายปลายทาง ไม่มีส่วนร่วม หรือเกี่ยวข้องกับ การทุจริตสวมตัวดังกล่าว ให้สำนักทะเบียนปลายทางดำเนินการจำหน่าย ยกเลิก เพิกถอนหลักฐานการย้ายที่อยู่ปลายทางทั้งหมดทันที และให้สำนักทะเบียนต้นทางปรับปรุงฐานข้อมูลรายการบุคคลของเจ้าของรายการที่แท้จริงให้คงมีรายการอยู่ในทะเบียนบ้านดั้งเดิม เพื่อให้เจ้าของรายการบุคคลที่แท้จริงสามารถขอมีบัตรประจำตัวประชาชน หรือติดต่อขอรับบริการทางทะเบียนได้ตามปกติ

(๓) กรณีตามข้อ (๑) และข้อ (๒) ดังกล่าวข้างต้น ถือเป็นมาตรการแก้ไข (เยียวยา) ปัญหาทางทะเบียนและบัตรประจำตัวประชาชนแก่ประชาชน นอกเหนือจากมาตรการป้องกัน และปราบปรามการทุจริตที่มีการสั่งการแล้ว จึงให้สำนักทะเบียนถือปฏิบัติโดยเคร่งครัด หากปรากฏว่ามีสำนักทะเบียนใดละเลยการแก้ไขปัญหาแก่ประชาชนดังกล่าว จนมีการร้องเรียนเกิดขึ้น จะถือเป็นความบกพร่องของเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบ ซึ่งจะต้องได้รับโทษตามควรแก่กรณีต่อไป

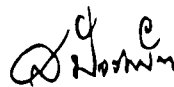
๙. การตรวจสอบ สอบสวน สอบถาม หรือการสืบค้นหา เป็นภารกิจของเจ้าหน้าที่ ห้ามมิให้ผลักรถดังกล่าวไปให้ประชาชน หรือยกขึ้นเป็นเหตุอ้างที่จะไม่ดำเนินการตามความประสงค์ของประชาชนโดยเด็ดขาด ให้ถือว่า การให้บริการทางทะเบียนและบัตรประจำตัวประชาชนเป็นความจำเป็น และความเดือดร้อนของประชาชนที่ต้องการให้ราชการช่วยเหลือปิดเป่าทุกข้อรั้นให้จึงให้เจ้าหน้าที่

ผู้เกี่ยวข้องทุกคนตั้งใจปฏิบัติหน้าที่ด้วยความวิริยะ อุตहन โดยยึดประชาชนเป็นศูนย์กลาง และด้วยจิต มุ่งบริการ (Service mind) ตลอดไป

อนึ่ง เพื่อเป็นการตรวจสอบ และเฝ้าระวังการปฏิบัติงานที่มีความเสี่ยงต่อการทุจริต ทางทะเบียนและบัตรประจำตัวประชาชนในระดับสูง เช่น การรับแจ้งการเกิดเกินกำหนด การเพิ่มชื่อ และรายการบุคคลเข้าในทะเบียนบ้าน การขอแจ้งการย้ายออกจากทะเบียนบ้านกลางของแต่ละสำนัก ทะเบียนในเขตท้องที่จังหวัด ฯลฯ ว่ามีความผิดปกติหรือไม่ อย่างไร ส่วนบริหารและพัฒนาเทคโนโลยี การทะเบียน สำนักบริหารการทะเบียน จึงได้จัดทำโปรแกรมควบคุมและตรวจสอบข้อมูลทางทะเบียน กรณีดังกล่าวไว้แล้ว โดยให้ศูนย์บริหารการทะเบียนภาค สาขาจังหวัด ตรวจสอบและประมวลผลข้อมูล ดังกล่าวในแต่ละเดือนรายงานปลัดจังหวัด ว่ามีการปฏิบัติงานที่มีความเสี่ยงสูงจำนวนเกินกว่าค่าปกติ ที่กรมการปกครองกำหนดไว้หรือไม่ หากพบว่ามี ขอให้พิจารณาตรวจสอบและดำเนินการตามอำนาจ หน้าที่ สำหรับในกรุงเทพมหานคร ศูนย์บริหารการทะเบียน ภาค ๑ จะเป็นผู้ประมวลผลข้อมูล และแจ้งให้ กรุงเทพมหานคร เพื่อตรวจสอบและพิจารณาดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ต่อไป ทั้งนี้ สำนักบริหารการ ทะเบียนจะดำเนินการประมวลผลข้อมูลดังกล่าว ในภาพรวมของประเทศอีกทางหนึ่งด้วย

จึงเรียนมาเพื่อแจ้งสำนักทะเบียนในความรับผิดชอบถือปฏิบัติและแจ้งเวียนให้เจ้าหน้าที่ ผู้ปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องทุกคนได้ทราบ และปฏิบัติตามแนวทางดังกล่าว พร้อมทั้งลงนามรับทราบ เป็นลายลักษณ์อักษรตามแบบ แล้ว E-mail ส่งคืนสำนักบริหารการทะเบียน เพื่อจัดเก็บไว้เป็นหลักฐาน ต่อไป หากมีการย้ายหรือเปลี่ยนแปลงเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงาน ให้ดำเนินการตามขั้นตอนต่าง ๆ ดังกล่าว ให้ครบทุกขั้นตอนด้วย เช่นกัน

ขอแสดงความนับถือ

(นายสุจริต ปัจฉิมนันท์)
ปลัดกระทรวงมหาดไทย

กรมการปกครอง

สำนักบริหารการทะเบียน

โทร. ๐ - ๒๗๙๑ - ๗๓๒๒ - ๓

ที่ มท ๐๓๐๙.๒/ว ๑๕๗๙๕

กรมการปกครอง

ถนนอัษฎางค์ กทม. ๑๐๒๐๐

๑ ตุลาคม ๒๕๕๑

เรื่อง มาตรการและแนวทางการแก้ไขปัญหากรณีทุจริตทางทะเบียนและบัตรประจำตัวประชาชน

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัด ทุกจังหวัด และปลัดกรุงเทพมหานคร

อ้างถึง ๑. หนังสือกระทรวงมหาดไทย ปกปิด ที่ มท ๐๓๑๐.๑/ว ๘ ลงวันที่ ๑๙ มกราคม ๒๕๕๔

๒. หนังสือกระทรวงมหาดไทย ที่ มท ๐๓๐๙.๑/ว ๕๓ ลงวันที่ ๑๗ กรกฎาคม ๒๕๕๔

ตามที่กระทรวงมหาดไทย ได้แจ้งแนวทางปฏิบัติกรณีตรวจพบการกระทำทุจริตทางทะเบียนและบัตรประจำตัวประชาชน โดยให้ดำเนินการตรวจสอบข้อเท็จจริง ดำเนินการทางคดีอาญา และทางวินัยกับผู้กระทำผิด ตลอดจนการจำหน่ายรายการ การยกเลิก/เพิกถอนหลักฐานเอกสารทางทะเบียนที่เกี่ยวข้องกับการกระทำผิดทุกฉบับด้วยความรวดเร็วและถูกต้องตามนัยหนังสือกระทรวงมหาดไทยปกปิด ที่ มท ๐๓๑๐.๑/ว ๘ ลงวันที่ ๑๙ มกราคม ๒๕๕๔ ทั้งต้องรีบแก้ไขเยียวยาความเดือดร้อนให้เจ้าของรายการที่แท้จริงซึ่งสุจริตตามแนวทางนัยหนังสือกระทรวงมหาดไทย ที่ มท ๐๓๐๙.๑/ว ๕๓ ลงวันที่ ๑๗ กรกฎาคม ๒๕๕๔ นั้น

แต่เนื่องจากกรมการปกครองยังได้รับแจ้งข้อมูลการปฏิเสธของเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับการแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนให้กับผู้ถูกแอบอ้างสวมตัวทางทะเบียนและบัตรประจำตัวประชาชน อยู่บ่อยครั้ง ทั้งมีการร้องเรียนผ่านทางสื่อมวลชนต่าง ๆ อยู่เป็นประจำ ทำให้เสียหายต่อภาพลักษณ์ การปฏิบัติหน้าที่ด้านการให้บริการแก่ประชาชนเป็นอย่างมาก และถือเป็นการไม่ปฏิบัติหน้าที่ซึ่งตนมีหน้าที่รับผิดชอบ ดังนั้น เพื่อป้องกันมิให้เกิดข้อร้องเรียนการปฏิเสธที่จะแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนแก่ประชาชน ขึ้นอีก จึงขอให้จังหวัดและกรุงเทพมหานคร ได้กำกับดูแลการปฏิบัติงานเจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบงานทะเบียนของอำเภอ สำนักงานเขต เทศบาล และเมืองพัทยาในกรณีได้รับคำร้อง/คำขอเพื่อดำเนินการทางทะเบียน ซึ่งเมื่อได้ตรวจสอบข้อมูลทางทะเบียนแล้วพบว่า เป็นกรณีทุจริตทางทะเบียนและบัตรประจำตัวประชาชน ไม่ว่าจะผู้ยื่นคำร้อง/คำขอจะอยู่ในท้องที่ของตนหรือไม่ ต้องรีบดำเนินการตามแนวทางที่กำหนดไว้ เพื่อแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนให้กับบุคคลดังกล่าวทันที เว้นแต่เห็นว่าไม่สามารถดำเนินการให้ได้ หรือเป็นไปเพื่อความสะดวกของประชาชนก็ให้ชี้แจงแนะนำขั้นตอนตามระเบียบปฏิบัติที่ถูกต้องให้ทราบ จะปฏิเสธและปิดการระความรับผิดชอบ ให้พ้นจากตนเอง โดยมีได้ดำเนินการแก้ไขปัญหาใด ๆ ตามที่

ร้องขอให้ประชาชนโดยไม่มีเหตุสมควรไม่ได้ หากมีข้อร้องเรียนการปฏิเสธเกี่ยวกับกรณีดังกล่าว
ขั้นจะถือเป็นความบกพร่องในการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งผู้บังคับบัญชา
ในระดับเหนือขึ้นไปด้วย และต้องถูกพิจารณาโทษทางวินัย ตามควรแก่กรณีต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบและสั่งกำชับให้อำเภอ สำนักงานเขต เทศบาลและเมืองพัทยา
ถือปฏิบัติโดยเคร่งครัด

ขอแสดงความนับถือ

(นายวิชัย ศรีขวัญ)

อธิบดีกรมการปกครอง

สำนักบริหารการทะเบียน

ส่วนบัตรประจำตัวประชาชน

โทร. ๐ - ๒๗๙๑ - ๗๖๑๖

โทรสาร ๐ - ๒๙๐๖ - ๙๒๗๙

ที่ มท ๐๓๐๙.๒/ว ๑๖๖๓

กระทรวงมหาดไทย

ถนนอัษฎางค์ กทม. ๑๐๒๐๐

๒๘ พฤษภาคม ๒๕๕๒

เรื่อง แนวทางและวิธีการตรวจสอบบัตรประจำตัวประชาชน (ปลอม)

เรียน ปลัดกระทรวง ทุกกระทรวง ผู้ว่าราชการจังหวัด ทุกจังหวัด ปลัดกรุงเทพมหานคร หัวหน้าหน่วยงาน
รัฐวิสาหกิจ ทุกแห่ง ผู้ว่าการธนาคารแห่งประเทศไทย นายกสมาคมนักข่าวหนังสือพิมพ์
แห่งประเทศไทย นายกสมาคมวิทย์และโทรทัศน์แห่งประเทศไทย และนายกสมาคมธนาคารไทย

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. แบบบัตรประจำตัวประชาชนที่ออกด้วยระบบคอมพิวเตอร์แบบเอกประสงค์
จำนวน ๑ ฉบับ

๒. ขั้นตอนการเข้าตรวจสอบสถานะ ของบัตรประจำตัวประชาชน ผ่าน INTERNET
ที่เว็บไซต์ www.khonthai.com หรือ www.dopa.go.th จำนวน ๒ ฉบับ

ด้วยในปัจจุบันได้รับแจ้งข้อมูลการนำบัตรประจำตัวประชาชนที่มีการทำปลอมแปลงขึ้น
ทั้งฉบับไปแสดงเพื่อเป็นหลักฐานประกอบการดำเนินธุรกรรมต่าง ๆ และได้มีการจับกุมกลุ่มมิจฉาชีพ
ที่ปลอมแปลงเอกสารทางราชการ เช่น หนังสือเดินทาง บัตรประจำตัวข้าราชการ บัตรประจำตัวประชาชน
 เป็นต้น หากไม่มีการพิจารณารูปแบบลักษณะของหลักฐานเอกสารที่มีปลอมแปลงด้วยความระมัดระวัง
และละเอียดรอบคอบหรือตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลบุคคลที่ปรากฏบนหลักฐานเอกสารดังกล่าว
แล้วอาจทำให้หลงเชื่อได้ว่าเป็นหลักฐานเอกสารที่ทางราชการออกให้จริงซึ่งจะส่งผลเสียหายต่อองค์กร
หรือหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้อง และกระทบต่อความมั่นคงของประเทศต่อไปได้อีกด้วย

กระทรวงมหาดไทย พิจารณาเห็นว่า เพื่อเป็นการป้องกันมิให้ผู้ถือบัตรประจำตัว
ประชาชนปลอมสามารถใช้หรืออ้างแสดงบัตรประจำตัวประชาชนดังกล่าวโดยมิชอบได้และต้องถูก
ดำเนินคดีตามกฎหมายในทันที โดยแจ้งแนวทางและวิธีการตรวจสอบบัตรประจำตัวประชาชน (ปลอม)
ที่ผู้ถือบัตรนำไปใช้หรืออ้างแสดงตนเพื่อเป็นหลักฐานประกอบการดำเนินธุรกรรมต่าง ๆ ว่าเป็นบัตร
ประจำตัวประชาชนที่ออกให้โดยกรมการปกครอง จริงหรือไม่ อย่างไร โดยมีจุดสังเกตและวิธีการในการ
พิจารณา ดังต่อไปนี้

๑. การตรวจสอบรูปลักษณะภายนอกของบัตร

๑.๑ ตัวอักษรที่พิมพ์บนบัตร (ปลอม) จะมีรูปแบบ ขนาด ความหนา-บางของตัว

อักษรแตกต่างจากที่กรมการปกครองใช้พิมพ์บนบัตร สามารถมองเห็นได้อย่างชัดเจนเมื่อเทียบกับบัตรในรุ่นเดียวกัน

๑.๒ วัสดุเคลือบบัตรโฮโลแกรม (Hologram) ของจริงจะมีความบาง เมื่อดูจากแสงสะท้อนกลับภายใต้แสงธรรมชาติ/ไฟฟ้าทั่วไป จะเห็นสัญลักษณ์รูปสิงห์ ภายในวงกลมเป็นภาพ ๓ มิติ แบบวาวแสง และข้อความว่า “กรมการปกครอง” เป็นสีทอง เมื่อดูด้วยแสงอุลตราไวโอเลต (UV) ข้อความนี้จะเรืองแสง

๑.๓ เจ้าพนักงานออกบัตรที่มีคำสั่งกระทรวงมหาดไทยแต่งตั้งไว้ ต้องสอดคล้องกับวันออกบัตรที่ระบุบนบัตร

๒. การตรวจสอบด้วยแสงอุลตราไวโอเลต (UV) เฉพาะบัตรประจำตัวประชาชนแบบอเนกประสงค์ (Smart Card)

ด้านหน้าบัตร บริเวณกลางตัวบัตรจะมีรูปครุฑพร้อมกีโรเซ่ ซึ่งพิมพ์ด้วยหมึกพิมพ์ที่มองไม่เห็นด้วยตาเปล่า

ด้านหลังบัตร จะมีตราโลหะสีทองที่ซ่อนตัวอักษรขนาดเล็กคำว่าประเทศไทย รูปพระบรมมหาราชวังและรูปแผนที่ประเทศไทย เมื่อมองด้วยแสงอุลตราไวโอเลต (UV) จะเห็นรูปแผนที่เป็นสีเหลือง

๓. การตรวจโดยเครื่องอ่านบาร์โค้ดทั่วไป ซึ่งที่ด้านหน้าบัตรประจำตัวประชาชนแบบอเนกประสงค์ (Smart Card) จะมีรหัสแท่งตรวจสอบบัตรหรือบาร์โค้ดที่กำหนดแทนข้อมูลเลขประจำตัวประชาชน (PID) ๑๓ หลัก ของผู้ถือบัตรแต่ละคนไว้ด้วย

๔. การตรวจสอบรายการบุคคลจากฐานข้อมูลทะเบียนบัตร

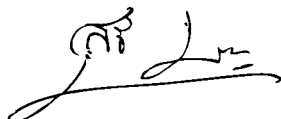
๔.๑ ตรวจสอบข้อมูลบุคคล/บัตรประจำตัวประชาชนทางเว็บไซต์ www.khonthai.com หรือ www.dopa.go.th โดยผ่านทางช่องทาง “ประตูสู่การบริการภาครัฐ Thailand Gateway” ซึ่งสามารถตรวจสอบรายการหน้าบัตรประจำตัวประชาชนของบุคคลอื่นได้โดยใช้เลขประจำตัวประชาชน (PID) และวันที่ออกบัตรเพื่อเข้าไปตรวจสอบว่าบัตรประจำตัวประชาชนดังกล่าวได้มีการออกให้จริงและถูกต้องตามหลักฐานเอกสารที่นำมาใช้อ้างแสดงหรือไม่ อย่างไร

๔.๒ ตรวจสอบการจัดทำบัตรประจำตัวประชาชนโดยผ่านทางสำนักงานทะเบียนบัตรประจำตัวประชาชน (ส่วนบัตรประจำตัวประชาชน / จังหวัด / กรุงเทพมหานคร) หรืออำเภอ / เขต / เทศบาล / เมืองพัทยา หรือสายด่วน ๑๕๔๘

ทั้งนี้ หากมีผู้ใช้หรือแสดงบัตรประจำตัวประชาชนปลอมเป็นความผิดตามพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. ๒๕๒๖ และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๑๔ (๒) ซึ่งต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งปีถึงสิบปี หรือปรับตั้งแต่สองหมื่นบาทถึงหนึ่งแสนบาทหรือทั้งจำทั้งปรับ

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบและแจ้งแนวทางดังกล่าวข้างต้นประชาสัมพันธ์ให้หน่วยงาน/
องค์กรในสังกัด ตลอดจนประชาชน ได้ทราบเพื่อเป็นการป้องกันมิให้กลุ่มมิจฉาชีพใช้หรือแสดงบัตร
ประจำตัวประชาชนปลอม อันจะส่งผลกระทบต่อเสียหายแก่บุคคลอื่น หรือองค์กรทั้งภาครัฐและเอกชน
ขึ้นได้สำหรับจังหวัดให้แจ้งสำนักงานทะเบียนอำเภอ/เทศบาล ดำเนินการต่อไปด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(นายสุธี มากบุญ)

รองปลัดกระทรวงมหาดไทย ปฏิบัติราชการแทน
ปลัดกระทรวงมหาดไทย

กรมการปกครอง

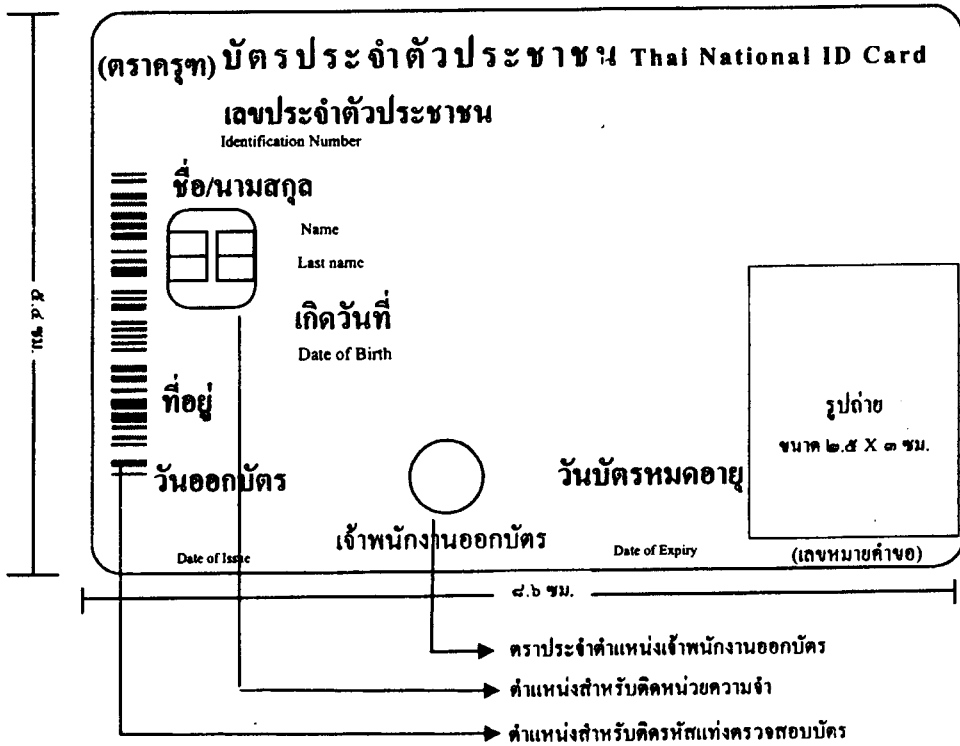
สำนักบริหารการทะเบียน

ส่วนบัตรประจำตัวประชาชน

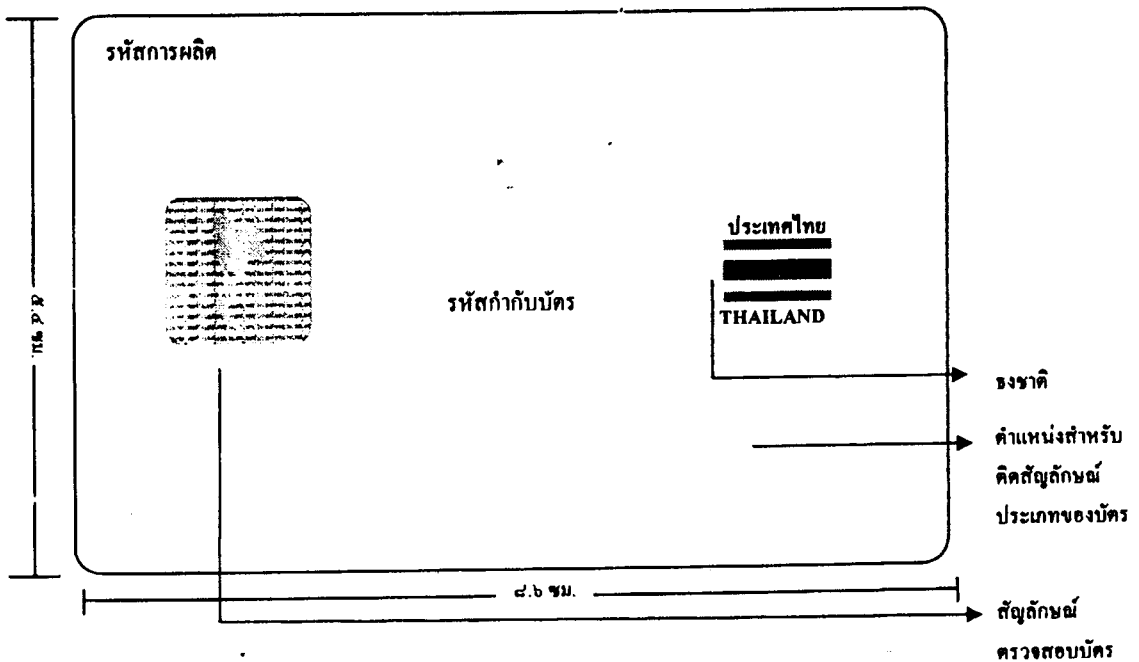
โทร. ๐ - ๒๗๙๑ - ๗๖๑๖

โทรสาร ๐ - ๒๗๐๖ - ๙๒๗๙

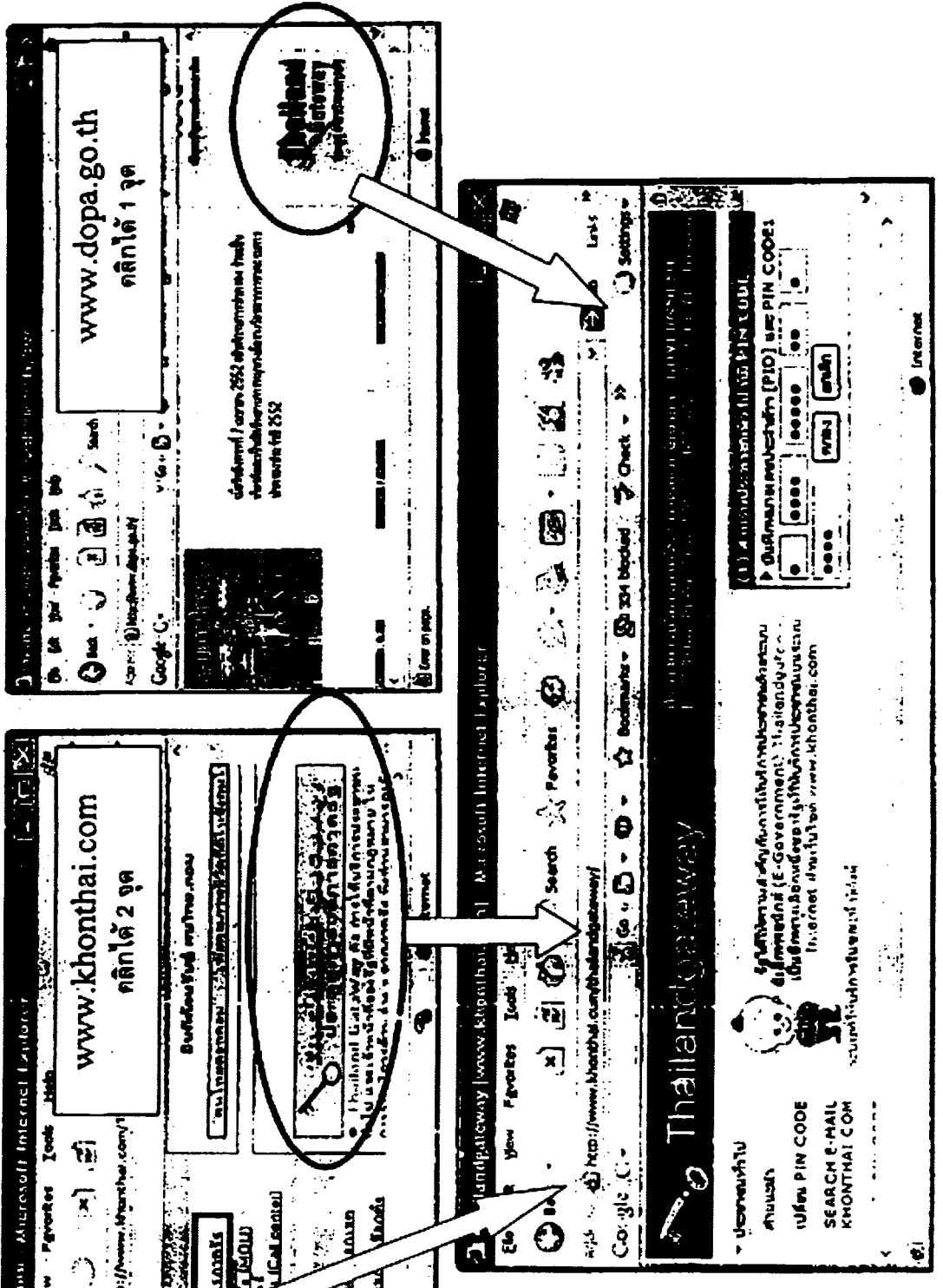
แบบบัตรประจำตัวประชาชนที่ออกด้วยระบบคอมพิวเตอร์แบบเอกประสงค์
(ด้านหน้า)

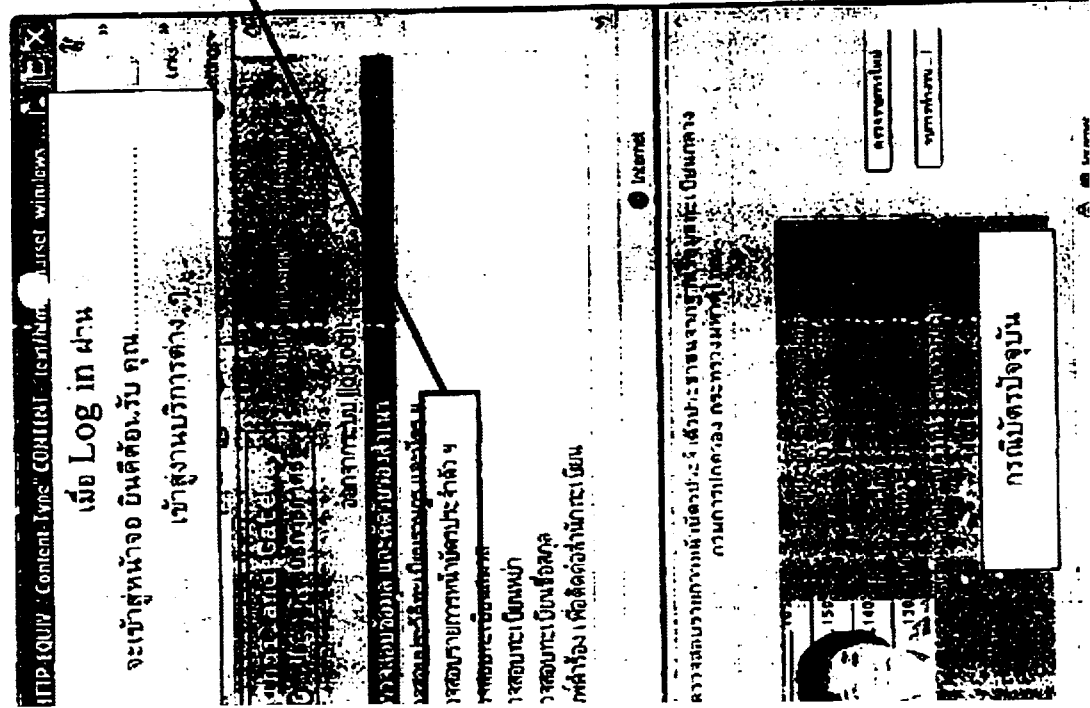
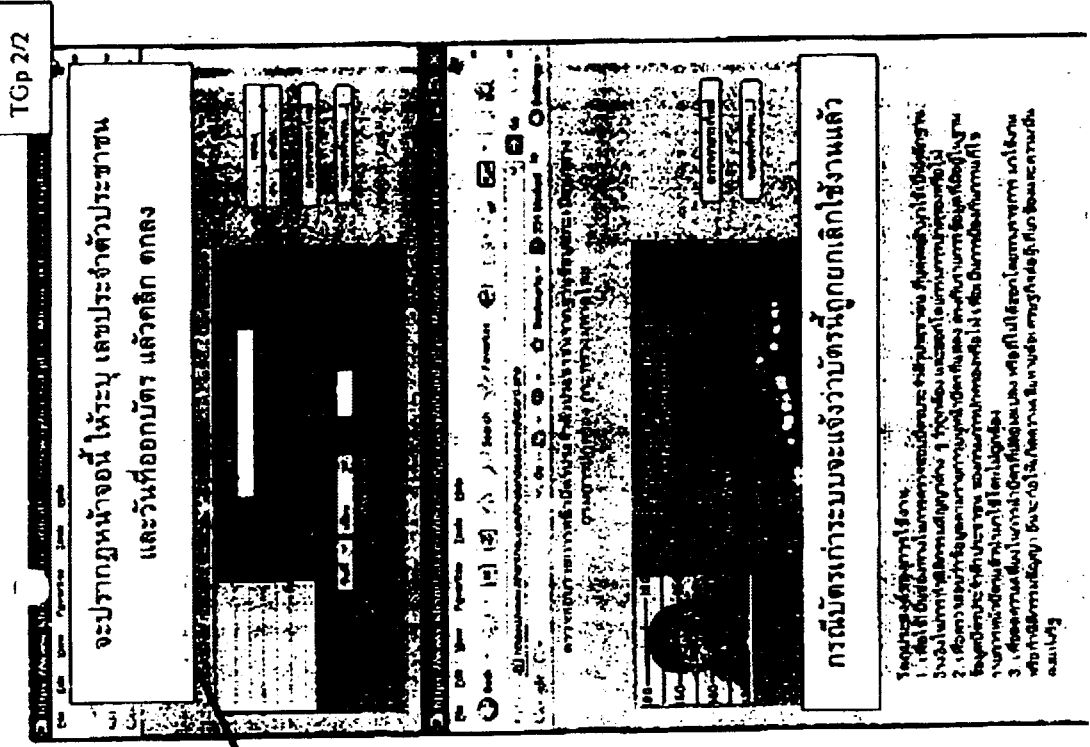

(ด้านหลัง)

ขั้นตอนการเข้าตรวจสอบสถานะ ของบัตรประจำตัวประชาชนผ่าน INTERNET ที่เว็บไซต์ www.khonthai.com หรือ www.dopa.go.th

ที่ มท ๐๓๐๙.๑/ว ๒๘๗๙๕

กระทรวงมหาดไทย

ถนนอัษฎางค์ กทม. ๑๐๒๐๐

๓ ธันวาคม ๒๕๕๓

เรื่อง มาตรการป้องกันและแก้ไขปัญหาการทุจริตทางทะเบียนและบัตรประจำตัวประชาชน

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัด ทุกจังหวัด และปลัดกรุงเทพมหานคร

อ้างถึง หนังสือกระทรวงมหาดไทย ที่ มท ๐๓๐๙.๑/ว ๕๓ ลงวันที่ ๑๗ กรกฎาคม ๒๕๔๙

ตามที่กระทรวงมหาดไทยได้กำหนดมาตรการป้องกันและแก้ไขปัญหาการทุจริตทางทะเบียนและบัตรประจำตัวประชาชน โดยให้สำนักทะเบียนทุกแห่งถือปฏิบัติตามมาตรการป้องกันและแก้ไขปัญหาการทุจริตทางทะเบียนและบัตรประจำตัวประชาชนที่เกิดจากการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบให้เป็นไปด้วยความละเอียดรอบคอบมากที่สุด ทั้งในการรับแจ้ง การรับคำร้องหรือคำขอเกี่ยวกับงานทะเบียนและบัตรประจำตัวประชาชน การแจ้งการเกิดเกินกำหนด การเพิ่มชื่อและรายการบุคคลเข้าในทะเบียนบ้าน การรับแจ้งการย้ายที่อยู่ปลายทาง การที่ผู้แจ้ง ผู้ยื่นคำร้องหรือคำขอแสดงสำเนาเอกสารราชการ การรับรองบุคคล อำนาจการพิจารณาอนุมัติ อนุญาต การเร่งรัดดำเนินการกรณีตรวจพบการทุจริตทางทะเบียนและบัตรประจำตัวประชาชนอย่างเด็ดขาด รวดเร็ว การแก้ไขปัญหาให้แก่ผู้ถูกแอบอ้างสวมตัวทางทะเบียนและบัตรประจำตัวประชาชน และให้เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องปฏิบัติหน้าที่ด้วยความวิริยะ อุตุน ด้วยจิตมุ่งบริการ โดยยึดประชาชนเป็นศูนย์กลางแล้ว นั้น

กระทรวงมหาดไทยพิจารณาแล้วเห็นว่า ปัจจุบันยังคงมีการทุจริตทางทะเบียนและบัตรประจำตัวประชาชนดังที่ปรากฏข่าวทางสื่อมวลชนอยู่เสมอ ทั้งที่ได้กำชับให้เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานของสำนักทะเบียนอำเภอและสำนักทะเบียนท้องถิ่นถือปฏิบัติตามระเบียบและหนังสือสั่งการโดยเคร่งครัดแล้วก็ตาม ปัญหาประการหนึ่งอาจเกิดจากหนังสือสั่งการให้ถือปฏิบัติเกี่ยวกับมาตรการป้องกันและแก้ไขปัญหาการทุจริตทางทะเบียนและบัตรประจำตัวประชาชนในเรื่องเดียวกันมีหลายฉบับ ฉบับใหม่ไม่อ้างถึงหรือยกเลิกฉบับเก่า ทำให้ไม่สะดวกในการใช้อ้างอิงหรือถือปฏิบัติ ดังนั้น เพื่อแก้ปัญหาดังกล่าวและสนับสนุนการป้องกันและแก้ไขปัญหาการทุจริตทางการทะเบียนและบัตรประจำตัวประชาชนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น จึงขอให้สำนักทะเบียนอำเภอและสำนักทะเบียนท้องถิ่นทุกแห่งถือปฏิบัติ ดังนี้

ก. การป้องกันการทุจริตทางการทะเบียนและบัตร

๑. การรับแจ้ง รับคำร้องหรือคำขอเกี่ยวกับงานทะเบียนและบัตรประจำตัวประชาชนทุกกรณี ให้เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานทุกระดับตรวจยืนยันบุคคลผู้แจ้งหรือร้องขอดังกล่าว และบุคคล

ที่เกี่ยวข้องกับเรื่องที่แจ้งหรือร้องขอจากฐานข้อมูลทะเบียนบัตรประจำตัวประชาชนก่อนทุกครั้งเพื่อเป็นการยืนยันว่าเป็นคนเดียวกันกับผู้แจ้งหรือร้องขอ แล้วให้ผู้บันทึกผลการตรวจสอบดังกล่าวไว้ในเอกสารการรับแจ้ง คำร้องหรือคำขอแล้วแต่กรณีเพื่อเป็นหลักฐานด้วย

๒. กรณีผู้แจ้ง หรือผู้ร้องขอแสดงสำเนาเอกสารราชการ ให้ตรวจสอบกับเอกสารตัวจริงด้วยว่าถูกต้องตรงกัน และเป็นเอกสารราชการจริงหรือไม่ หากมีเหตุสงสัยให้มีหนังสือไปยังหน่วยราชการที่ออกเอกสารดังกล่าวเพื่อให้ตรวจสอบรับรองความถูกต้อง

๓. การเป็นพยานรับรองบุคคล ให้เข้มงวดพิจารณาจากบุคคลที่มีความรู้จักคุ้นเคย รู้ประวัติความเป็นมาของบุคคลที่จะให้การรับรองเป็นอย่างดี รวมทั้งให้แจ้งต่อผู้ที่จะให้การรับรองบุคคลด้วยว่าการให้คำรับรองบุคคลอันเป็นเท็จเป็นความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๒๖๗ ฐานแจ้งให้เจ้าพนักงานผู้กระทำการตามหน้าที่จัดข้อความอันเป็นเท็จลงในเอกสารมหาชนหรือเอกสารราชการ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปีหรือปรับไม่เกินหกพันบาทหรือทั้งจำทั้งปรับ โดยเฉพาะการรับรองบุคคลอันเป็นเท็จกรณีการขอมีบัตรประจำตัวประชาชน ผู้ให้การรับรองบุคคลอันเป็นเท็จอาจต้องได้รับโทษจำคุกตั้งแต่นั้นปีถึงสิบห้าปีและปรับตั้งแต่สองหมื่นบาทถึงสามแสนบาทตามกฎหมายว่าด้วยบัตรประจำตัวประชาชน

๔. การแจ้งการเกิดของเด็กที่เกิดในท้องที่สำนักทะเบียนอื่น การแจ้งเกิดเกินกำหนด การเพิ่มชื่อและรายการบุคคลเข้าในทะเบียนบ้าน ให้ถือปฏิบัติตามระเบียบสำนักทะเบียนกลางว่าด้วยการจัดทำทะเบียนราษฎร พ.ศ. ๒๕๓๕ และที่แก้ไขเพิ่มเติม ในส่วนที่เกี่ยวข้องทุกฉบับ ประกอบหนังสือสำนักทะเบียนกลาง ที่ มท ๐๓๑๐.๑/ว ๑๐ ลงวันที่ ๑ เมษายน ๒๕๔๕ ที่กำหนดให้จัดทำสมุดคู่มือการรับแจ้งการเกิดและการเพิ่มชื่อ รวมทั้งการจัดทำประกาศสำนักทะเบียนเพื่อประกาศชื่อบุคคลที่ได้รับการอนุมัติหรืออนุญาตให้แจ้งเกิดเกินกำหนดหรือเพิ่มชื่อทุกกรณีลงในทะเบียนบ้านแล้วเพื่อให้ประชาชนได้รับรู้และตรวจสอบอีกทางหนึ่ง

ทั้งนี้ ให้นำข้อมูลบุคคลที่ตรวจสอบจากฐานข้อมูลทะเบียนบัตรประจำตัวประชาชน ตามข้อ ๑ ไปใช้ในการตรวจสอบข้อเท็จจริง และตรวจยืนยันบุคคลร่วมกับคำให้การของพยานบุคคลที่รับรองและ / หรือหลักฐานเอกสารของทางราชการและหลักฐานเอกสารอื่น ๆ ซึ่งผู้ยื่นคำขออ้างถึง หากเป็นกรณีมีเหตุสงสัยหรือเอกสารขาดความชัดเจน ให้สอบถามไปยังหน่วยงานที่ออกเอกสารนั้น เพื่อตรวจสอบรับรองความถูกต้อง รวมทั้งให้ทำการสืบสวน สอบสวนพยานบุคคลอื่นในพื้นที่เพื่อประกอบการวินิจฉัยและดำเนินการให้กับผู้ยื่นคำขอต่อไป

๕. อำนาจการพิจารณาอนุมัติ หรืออนุญาต ให้ถือปฏิบัติตามที่ระเบียบ กฎหมาย บัญญัติไว้โดยเคร่งครัด เช่น การรับแจ้งการเกิดเกินกำหนดกรณีเด็กที่ขอแจ้งการเกิดมีอายุตั้งแต่เจ็ดปี บริบูรณ์ขึ้นไปการเพิ่มชื่อในทะเบียนบ้านกรณีตรวจสอบการเพิ่มชื่อในทะเบียนบ้านโดยไม่มีเอกสารมาแสดง กรณีดังกล่าวเป็นเรื่องสำคัญ เสี่ยงต่อการทุจริต จำเป็นต้องใช้ความละเอียดรอบคอบอย่างมาก จึงให้นายอำเภอ หรือผู้อำนวยการเขต แล้วแต่กรณี พิจารณาอนุมัติหรือไม่อนุมัติด้วยตนเอง จะมอบหมาย

ให้ผู้อื่นพิจารณาอนุมัติแทนไม่ได้ สำหรับการพิจารณาอนุมัติ หรืออนุญาตในกรณีปฏิบัติราชการแทน หรือรักษาราชการแทนให้ระบุชื่อและตำแหน่งผู้ที่ปฏิบัติราชการแทนหรือรักษาราชการแทนนั้นให้ชัดเจน

๖. ให้ตรวจสอบ ปรับปรุงคำสั่งมอบอำนาจให้ปฏิบัติราชการแทนหรือรักษาราชการแทนคำสั่งมอบหมายงานให้ปฏิบัติหน้าที่ รวมทั้งคำสั่งกำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบในการเก็บรักษา และควบคุมแบบพิมพ์ที่เกี่ยวข้องกับงานทะเบียน และบัตรประจำตัวประชาชน ให้ถูกต้องตรงตามข้อเท็จจริงและเป็นปัจจุบันอยู่เสมอ

๗. การควบคุมรักษารหัสผ่าน กรณีที่นายทะเบียนหรือเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานทางทะเบียนพ้นจากหน้าที่รับผิดชอบ ให้นายทะเบียนแจ้งศูนย์บริหารการทะเบียนภาคทางโทรศัพท์หรือโทรสารเพื่อยกเลิกรหัสผ่านทันที แล้วแจ้งยืนยันเป็นหนังสือภายในเจ็ดวัน รวมทั้งให้นายทะเบียนและเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานทะเบียนเก็บรักษารหัสผ่านของตนไว้เป็นความลับ หากมีการปฏิบัติโดยมิชอบหรือมีความเสียหายใด ๆ เกิดขึ้นอันเนื่องมาจากการใช้รหัสผ่าน เจ้าของรหัสผ่านนั้นต้องรับผิดชอบในทุกกรณี

๘. การรายงานผลการปฏิบัติงานประจำวัน ให้เจ้าหน้าที่พิมพ์รายงานผลการปฏิบัติงานประจำวันของวันที่ผ่านมาเสนอนายทะเบียนอำเภอหรือนายทะเบียนท้องถิ่น หรือผู้ได้รับมอบหมายตรวจสอบรายละเอียดและความถูกต้องก่อนทุกครั้ง เมื่อตรวจสอบและเห็นว่าถูกต้องให้ผู้ตรวจสอบลงชื่อพร้อมทั้งวันเดือนปีรับรองการตรวจสอบรายงานดังกล่าว และให้นายทะเบียนอำเภอและนายทะเบียนท้องถิ่นจัดทำรายงานเสนอนายอำเภอตรวจสอบในแต่ละวันทำการทุกวัน และหากนายอำเภอได้ตรวจสอบแล้วเห็นว่ามีการใดที่จัดทำไว้ไม่ถูกต้องให้สั่งแก้ไขทันที โดยให้ถือปฏิบัติตามระเบียบสำนักทะเบียนกลาง ว่าด้วยการจัดทำทะเบียนราษฎรด้วยระบบคอมพิวเตอร์ พ.ศ. ๒๕๓๘ และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๔๗

๙. การรับแจ้งการย้ายที่อยู่ปลายทาง ให้ถือปฏิบัติตามระเบียบสำนักทะเบียนกลาง ว่าด้วยการจัดทำทะเบียนราษฎร พ.ศ. ๒๕๓๕ ข้อ ๙๐ และระเบียบสำนักทะเบียนกลางว่าด้วยการจัดทำทะเบียนราษฎรด้วยระบบคอมพิวเตอร์ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๔๐ ประกอบหนังสือสำนักทะเบียนกลาง ที่ มท ๐๓๐๙.๑/ว ๒๐ ลงวันที่ ๑๔ พฤษภาคม ๒๕๕๐ โดยเคร่งครัด ทั้งสำนักทะเบียนต้นทางและสำนักทะเบียนปลายทาง โดยเฉพาะอย่างยิ่งสำนักทะเบียนต้นทางเมื่อได้รับทราบการจำหน่ายรายการของผู้ย้ายที่อยู่ออกจากทะเบียนบ้านด้วยระบบคอมพิวเตอร์แล้ว จะต้องพิมพ์หนังสือแจ้งเจ้าบ้านและจัดส่งหนังสือดังกล่าวไปยังเจ้าบ้านโดยเร็ว เพื่อให้เจ้าบ้านนำสำเนาทะเบียนบ้านฉบับเจ้าบ้านมาดำเนินการจำหน่ายชื่อผู้ย้ายให้ตรงกับข้อเท็จจริงต่อไป หากพบว่าเป็นกรณีทุจริตไม่มีการย้ายที่อยู่ตามที่นายทะเบียนได้รับแจ้ง ให้นายทะเบียนบันทึกปากคำเจ้าบ้านไว้เป็นหลักฐานและสั่งยกเลิกการย้ายออกของบุคคลดังกล่าว รวมทั้งรวบรวมหลักฐานแจ้งสำนักทะเบียนปลายทางโดยไม่ชักช้า เพื่อให้นายทะเบียนยกเลิกการแจ้งย้ายที่อยู่ปลายทาง และดำเนินการตรวจสอบข้อเท็จจริง ตามนัยหนังสือกระทรวงมหาดไทย ปกปิด ที่ มท ๐๓๑๐.๑/ว ๘ ลงวันที่ ๑๙ มกราคม ๒๕๔๔

๑๐. การแจ้งย้ายที่อยู่โดยมิชอบเพื่อหวังผลในการเลือกตั้ง ให้ตรวจตราและสังเกตการแจ้งย้ายที่อยู่ทั้งการย้ายออกและย้ายเข้าในพื้นที่สำนักทะเบียนว่าเป็นไปโดยปกติหรือไม่ กรณีพบเหตุ

ผิดปกติ เช่น การแจ้งย้ายที่อยู่เข้าในบ้านหลังใดเป็นจำนวนมากไม่ว่าจะเป็นคราวเดียวกันหรือหลายคราว ในระยะเวลาใกล้เคียงกัน หรือแจ้งการย้ายที่อยู่เข้ามาอยู่ในบ้านที่มีขนาดไม่เหมาะสมตามที่กำหนดไว้ ตามกฎหมายว่าด้วยการสาธารณสุข หรือผู้ย้ายไม่ได้เข้ามาอาศัยอยู่จริงเป็นประจำ ให้นายทะเบียนตรวจสอบ และสอบสวนจนเป็นที่แน่ชัดว่าการแจ้งย้ายที่อยู่ดังกล่าวเป็นไปโดยอำพราง มิชอบด้วยระเบียบกฎหมาย ก็ให้จำหน่าย ยกเลิก เพิกถอนเอกสารหลักฐานการแจ้งย้ายที่อยู่นั้นตามนัยมาตรา ๑๐ แห่งพระราชบัญญัติการทะเบียนราษฎร พ.ศ. ๒๕๓๔ และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๑ และหากพบว่ามีเจตนา ฝ่าฝืนกฎหมาย ก็ให้ดำเนินคดีอาญามาตรา ๕๐ แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าวด้วยหรือกรณีทราบเหตุว่า จะมีการแจ้งย้ายที่อยู่โดยมิชอบเพื่อหวังผลในการเลือกตั้ง ก็ให้พยายามระงับยับยั้งมิให้เกิดเหตุการณ์ แจ้งย้ายที่อยู่โดยมิชอบ โดยให้ถือปฏิบัติตามหนังสือสำนักทะเบียนกลาง ที่ มท ๐๓๐๙.๑/ว ๑๐ ลงวันที่ ๑๑ เมษายน ๒๕๔๖ และหนังสือสำนักทะเบียนกลาง ต่วนมาก ที่ มท ๐๓๐๙.๑/ว ๓๒ ลงวันที่ ๑๑ มิถุนายน ๒๕๔๗ ทั้งนี้ ให้หมายรวมถึงการแจ้งย้ายที่อยู่โดยมิชอบเพื่อหวังผลในการเลือกกำนันผู้ใหญ่บ้านด้วย

ข. การแก้ไขปัญหาให้แก่ผู้ถูกแอบอ้างใช้ชื่อและรายการบุคคลทุจริตสวมตัวทางทะเบียนและบัตรประจำตัวประชาชน

๑. กรณีทุจริตสวมตัวทำบัตรประจำตัวประชาชน เมื่อสำนักทะเบียนได้รับแจ้งเหตุ ทุจริตให้ตรวจสอบและสอบสวนจนเป็นที่แน่ชัดว่า เจ้าของชื่อและรายการบุคคลที่แท้จริงถูกแอบอ้าง สวมตัวและไม่มีส่วนร่วมในการทุจริตแล้ว ก็ให้จำหน่าย ยกเลิก เพิกถอนรายการบัตรประจำตัวประชาชน ที่มีการทุจริตทั้งในเอกสารหลักฐาน และข้อมูลในฐานข้อมูลทะเบียนบัตรประจำตัวประชาชนและหาก กรณีดังกล่าวมีการทุจริตแจ้งการย้ายที่อยู่ด้วย ก็จะต้องจำหน่าย ยกเลิก เพิกถอนเอกสารหลักฐาน ทะเบียนราษฎรที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งปรับปรุงฐานข้อมูลทะเบียนราษฎรให้มีสถานภาพเช่นเดิมก่อนที่จะ มีการทุจริต ทั้งนี้ เพื่อให้เจ้าของชื่อและรายการบุคคลสามารถขอมีบัตรประจำตัวประชาชนได้อย่างถูกต้อง ตรงตามข้อเท็จจริงต่อไป

กรณีการทุจริตเกี่ยวข้องกับหลายสำนักทะเบียน ให้สำนักทะเบียนที่พบเหตุทุจริตแจ้ง ไปยังสำนักทะเบียนที่เกี่ยวข้องพร้อมเอกสารหลักฐาน เพื่อดำเนินการตามแนวทางปฏิบัติดังกล่าวด้วย จากนั้นสำนักทะเบียนที่เกิดเหตุทุจริตทั้งสำนักทะเบียนต้นเหตุทุจริต และสำนักทะเบียนที่มีการทุจริต ต่อเนื่องทุกแห่งจะต้องดำเนินการตามนัยหนังสือกระทรวงมหาดไทย ปกปิด ที่ มท ๐๓๑๐.๑/ว ๘ ลงวันที่ ๑๙ มกราคม ๒๕๔๔ ทั้งทางทะเบียน ทางวินัยและทางคดีอาญา โดยให้สำนักทะเบียนที่เกิดเหตุทุจริต ทางทะเบียนและบัตรประจำตัวประชาชน รายงานให้จังหวัด และกรุงเทพมหานครทราบเพื่อแจ้ง ให้กรมการปกครองทราบด้วย

๒. กรณีทุจริตสวมตัวแจ้งย้ายที่อยู่ปลายทาง เมื่อตรวจสอบและสอบสวนจนปรากฏ เป็นที่แน่ชัดว่า เจ้าของชื่อและรายการบุคคลที่แท้จริงมิได้แจ้งการย้ายที่อยู่ ไม่มีส่วนร่วมหรือเกี่ยวข้อง กับการทุจริตแจ้งการย้ายที่อยู่ดังกล่าว ให้สำนักทะเบียนที่เกี่ยวข้องดำเนินการ ดังนี้

สำนักทะเบียนต้นทาง ดำเนินการปรับปรุง ชื่อและรายการบุคคล ของผู้ถูกแจ้งย้าย

ให้คงสถานภาพเช่นเดิม ก่อนที่จะมีการทุจริต หลังจากสำนักทะเบียนกลาง ปรับปรุงชื่อ และรายการบุคคลดังกล่าวในฐานข้อมูลทะเบียนกลางแล้ว

สำนักทะเบียนปลายทาง ดำเนินการจำหน่ายรายการบุคคล ตามระเบียบสำนักทะเบียนกลางว่าด้วยการจัดทำทะเบียนราษฎร พ.ศ. ๒๕๓๕ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๕๑ ข้อ ๑๑๐ และจำหน่ายยกเลิกเพิกถอน เอกสารหลักฐานการย้ายที่อยู่ ข้อมูลการย้ายที่อยู่ในฐานข้อมูลทะเบียนราษฎร กรณีที่มีการแจ้งย้ายที่อยู่ต่อเนื่องออกจากสำนักทะเบียนปลายทางต่อไปยังสำนักทะเบียนอื่น ให้สำนักทะเบียนที่ปรากฏชื่อและรายการบุคคลของผู้ถูกสวมตัว ดำเนินการเช่นเดียวกับสำนักทะเบียนปลายทาง

สำนักทะเบียนที่เกี่ยวข้อง แจ้งผลการดำเนินการให้สำนักทะเบียนจังหวัด สำนักทะเบียนกรุงเทพมหานคร เพื่อแจ้งให้สำนักทะเบียนกลางทราบโดยเร็ว

สำนักทะเบียนกลาง ดำเนินการปรับปรุงชื่อและรายการบุคคลดังกล่าวในฐานข้อมูลทะเบียนกลาง และแจ้งให้สำนักทะเบียนต้นทางปรับปรุงฐานข้อมูลให้ถูกต้องตรงกัน

๓. การแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนให้แก่ประชาชนซึ่งถูกแอบอ้างสวมตัวทุจริตทางทะเบียนและบัตรประจำตัวประชาชน ให้สำนักทะเบียนอำเภอ และสำนักทะเบียนท้องถิ่นถือเป็นการกิจเร่งด่วนที่จะต้องดำเนินการแก้ไขปัญหาทางทะเบียนให้แก่ผู้ถูกสวมตัวเป็นอันดับแรกเพื่อเป็นการเยียวยาให้แก่ ผู้ถูกสวมตัว รวมทั้งให้ชี้แจงผู้ถูกแอบอ้างสวมตัวได้รับทราบขั้นตอนการแก้ไขปัญหา กระบวนการจนเป็นที่เข้าใจ และพอใจที่ทางราชการไม่ได้นิ่งนอนใจในการแก้ไขปัญหา

ทั้งนี้ เพื่อป้องกันปัญหาการร้องเรียนต่อสื่อมวลชนที่อาจเกิดขึ้น ซึ่งจะทำให้ภาพพจน์ของราชการเสียหายได้ จึงขอให้เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานของสำนักทะเบียนอำเภอ และสำนักทะเบียนท้องถิ่น ตั้งใจปฏิบัติหน้าที่ด้วยความวิริยะ อุตุนและจิตมุ่งบริการ โดยให้ยึดประชาชนเป็นศูนย์กลาง

จึงเรียนมาเพื่อทราบ และแจ้งให้สำนักทะเบียนอำเภอ สำนักทะเบียนท้องถิ่นในความรับผิดชอบถือปฏิบัติโดยเคร่งครัดต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(นายขวัญชัย วงศ์นิติกร)

รองปลัดกระทรวงมหาดไทย รักษาการแทน

กรมการปกครอง

ปลัดกระทรวงมหาดไทย

สำนักบริหารการทะเบียน

โทร. ๐ - ๒๗๙๑ - ๗๓๒๒ - ๓

ด่วนที่สุด

ที่ มท ๐๓๐๙.๒/ว ๙๐๐๖

กรมการปกครอง

ถนนอัมรินทร์ กทม. ๑๐๒๐๐

๑๒ เมษายน ๒๕๕๔

เรื่อง การจับกุมแก๊งปลอมแปลงบัตรประจำตัวประชาชน

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัด ทุกจังหวัด และปลัดกรุงเทพมหานคร

ด้วยจังหวัดบุรีรัมย์ ได้รับแจ้งจากอำเภอประโคนชัย กรณีเจ้าหน้าที่ตำรวจของสถานีตำรวจภูธรประโคนชัย ได้สืบสวนและจับกุมกลุ่มบุคคลซึ่งได้ร่วมกันปลอมแปลงบัตรประจำตัวประชาชนเพื่อใช้ทุจริตตรวจเลือกการเกณฑ์ทหารแทนผู้อื่นในการตรวจเลือกทหารประจำปี พ.ศ. ๒๕๕๔ ที่อำเภอประโคนชัย โดยพฤติการณ์ผู้กระทำความผิดได้ตัดรูปถ่ายในบัตรประจำตัวประชาชนของผู้อื่น ซึ่งต้องรับการตรวจเลือกทหาร แล้วติดรูปถ่ายของผู้กระทำความผิดแทน จากนั้นนำไปเคลือบด้วยพลาสติกเพื่อให้เห็นว่าเป็นบัตรจริง แต่หากตรวจสอบโดยละเอียดจะสามารถมองเห็นความแตกต่างด้วยตาเปล่าได้อย่างชัดเจนในความผิดปกติที่มีการปลอมแปลงดังกล่าว

กรมการปกครองพิจารณาเห็นว่า เพื่อเป็นการป้องกันและปราบปรามการกระทำความผิดในลักษณะดังกล่าวมิให้เกิดความเสียหายขึ้นได้อีก ประกอบกับการกระทำดังกล่าวส่งผลเสียหายต่อประชาชน หน่วยงานของรัฐ และเป็นภัยร้ายแรงต่อความมั่นคงของประเทศด้วย จึงขอให้จังหวัดและกรุงเทพมหานคร ได้แจ้งกำชับเจ้าหน้าที่หน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องได้ทราบและป้องกันมิให้กลุ่มมิจฉาชีพสามารถกระทำการดังกล่าวได้ ทั้งนี้ หากพบการกระทำความผิดขึ้นในเขตท้องที่ขอให้พิจารณาดำเนินการตามอำนาจหน้าที่โดยเด็ดขาดต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ และแจ้งประชาสัมพันธ์ให้หน่วยงานของรัฐและเจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้องในท้องที่ที่เกี่ยวข้องในท้องที่ได้รับทราบโดยทั่วกัน

ขอแสดงความนับถือ

สำนักบริหารการทะเบียน

ส่วนบัตรประจำตัวประชาชน

โทร. ๐ - ๒๗๙๑ - ๗๖๑๖

โทรสาร ๐ - ๒๙๐๖ - ๙๒๘๙

(นายมงคล สุระสัจจะ)

อธิบดีกรมการปกครอง

การตอบข้อหารือ

ที่ มท. ๐๓๑๓/๘๘๕๔

กระทรวงมหาดไทย

๑๖ มิถุนายน ๒๕๑๙

เรื่อง การขอแก้คำนำหน้านามจาก ร.ต. เป็น นาย

เรียน ปลัดกรุงเทพมหานคร

อ้างถึง หนังสือ ที่ กทม. ๐๓๐๗/๗๖๒๖ ลงวันที่ ๑๔ พฤษภาคม ๒๕๑๙

สิ่งที่ส่งมาด้วย ภาพถ่ายสำเนาคำชี้แจงกระทรวงกลาโหม ๑ ฉบับ

ตามที่ได้หารือ กรณี ร.ต. ถาวร ตันตราภรณ์ ขอแก้คำนำหน้านามจาก “ร.ต.” เป็น “นาย” ในทะเบียนบ้านเลขที่ ๑๔๑ ซอยกลาง แขวงคลองตัน เขตพระโขนง โดยอ้างว่าเพื่อให้ถูกต้องตามความเป็นจริง เพราะขณะนี้ผู้ร้องรับราชการฝ่ายพลเรือนเป็นข้าราชการตุลาการ สังกัดกระทรวงยุติธรรมตามเรื่องราวที่ส่งไปประกอบการพิจารณาเพื่อทราบแนวทางปฏิบัติ นั้น

กระทรวงมหาดไทยได้หารือไปยังกระทรวงกลาโหมแล้ว ได้รับแจ้งว่า ในการปฏิบัติราชการหรือทำงานในส่วนราชการพลเรือน องค์การ หรือรัฐวิสาหกิจฝ่ายพลเรือนผู้มียศทหารจะให้ยศประกอบชื่อเท่าที่จำเป็น หรือจะไม่ใช้ยศประกอบชื่อก็ได้ รายละเอียดปรากฏตามภาพถ่ายสำเนาคำชี้แจงกระทรวงกลาโหมเรื่องการให้ยศทหารประกอบชื่อบุคคล ลงวันที่ ๓๐ มิถุนายน ๒๕๑๗ ซึ่งได้ส่งมาพร้อมหนังสือนี้ ดังนั้น ในกรณีที่ ร.ต. ถาวร ตันตราภรณ์ ผู้มียศทหารขอแก้คำนำหน้านามในทะเบียนจาก “ร.ต.” เป็น “นาย” เพราะไม่ประสงค์จะใช้ยศทหารนั้น ให้นายทะเบียนแก้คำนำหน้านามดังกล่าวให้ผู้ร้องได้ โดยให้หมายเหตุในทะเบียนบ้านและสำเนาทะเบียนว่า “บุคคลที่.....แก้คำนำหน้านามจาก ร.ต. เป็น นาย ตามคำร้องที่.....ลงวันที่.....” แล้วลงชื่อนายทะเบียน วัน เดือน ปี กำกับไว้ และให้นายทะเบียนแก่รายการในบัตรทะเบียนคนไทยให้ถูกต้องตรงกันด้วย สำหรับรายการอื่น ๆ หากมีก็ให้ถือปฏิบัติทำนองเดียวกัน

ฉะนั้น จึงเรียนมาเพื่อพิจารณาดำเนินการต่อไป.

ขอแสดงความนับถืออย่างสูง

คณิ่ง ภาไชย

(นายคณิ่ง ภาไชย)

กรมการปกครอง

รองปลัดกระทรวง สังกัดราชการแทน

โทร. ๒๘๑๐๕๒๙

ปลัดกระทรวงมหาดไทย

(สำเนา)

ที่ มท ๐๓๑๐.๓/๒๐๐๗

ส่วนบัตรประจำตัวประชาชน

วังไชยา นางเลิ้ง ดุสิต กท. ๑๐๓๐๐

๑๙ กันยายน ๒๕๓๗

เรื่อง การขอมีบัตรประจำตัวประชาชน

เรียน นายอำเภอกลาง

อ้างถึง หนังสืออำเภอกลาง ที่ ภก ๐๒๑๖/๔๓๑๘ ลงวันที่ ๒๔ สิงหาคม ๒๕๓๗

ตามที่ขอทราบแนวทางปฏิบัติในการถ่ายรูปทำบัตรประจำตัวประชาชนของบุคคล ซึ่งได้รับการยกเว้นกรณีพิการไม่สามารถยืนถ่ายรูปได้ ซึ่งระเบียบกรมการปกครองไม่ได้กำหนดวิธีไว้ รายละเอียดแจ้งอยู่แล้วนั้น

ส่วนบัตรประจำตัวประชาชนพิจารณาแล้ว ขอเรียนว่าในการถ่ายรูปผู้ยื่นคำขอมีบัตร ซึ่งเป็นบุคคลพิการเดินไม่ได้นั้น สามารถอนุญาตให้ผู้ยื่นคำขอยืนในลักษณะนั่งถ่ายรูปก็ได้ โดยอาจนั่งอยู่บนรถเข็น หรือม้านั่ง ส่วนการปฏิบัติของช่างภาพในการถ่ายรูปให้โยกขาตั้งกล้องไปข้างหน้าเล็กน้อย เพื่อให้ภาพที่ปรากฏในกล้องเห็นภาพร่างตัวเลของผู้ยื่นคำขออยู่บริเวณระดับไหล่ของผู้ยื่นคำขอ และเมื่อดำเนินการถ่ายรูปแล้วให้หมายเหตุไว้ในบันทึกเหตุการณ์การถ่ายรูปและคำขอมีบัตร (บ.ป.๑) ด้วยว่า หมายเลขคำขอมีบัตร.....ผู้ยื่นคำขอเป็นบุคคลพิการเดินไม่ได้ส่วนสูงจริงประมาณ.....เซนติเมตร

จึงเรียนมาเพื่อทราบและดำเนินการต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

กำจร วิชพันธุ์

(นายกำจร วิชพันธุ์)

ผู้อำนวยการส่วนบัตรประจำตัวประชาชน

ส่วนบัตรประจำตัวประชาชน

งานระเบียบกฎหมาย

โทร. (๐๒) ๒๘๑๒๑๕๐, ๒๘๑๕๘๑๔

(สำเนา)

ที่ มท ๐๓๑๐.๓/๒๐๓๗

ส่วนบัตรประจำตัวประชาชน
วังไซยา นางเล็ง ดุสิต กท. ๑๐๓๐๐

๒๑ กันยายน ๒๕๓๗

เรื่อง ทหารเรือแนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับการจัดทำบัตรประจำตัวประชาชน

เรียน ปลัดเทศบาลตำบลหัวหิน

อ้างถึง หนังสือด่วนที่สุด ที่ ปช ๕๓๐๑/๓๖๑๒ ลงวันที่ ๕ กันยายน ๒๕๓๗

ตามที่ได้ทหารเรือแนวทางปฏิบัติกรณีปลัดเทศบาล รองปลัดเทศบาล หัวหน้าสำนักปลัดเทศบาล และหัวหน้างานทะเบียนราษฎร ซึ่งเป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ตามพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. ๒๕๒๖ ไม่อยู่หรืออยู่แต่ไม่สามารถปฏิบัติราชการได้ว่าจะแต่งตั้งผู้ช่วยนายทะเบียนท้องถิ่นซึ่งดำรงตำแหน่งเจ้าหน้าที่ทะเบียนให้เป็นผู้รักษาราชการแทนหรือทำการแทนในฐานะเป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ได้หรือไม่ รายละเอียดแจ้งอยู่แล้วนั้น

ส่วนบัตรประจำตัวประชาชนพิจารณาแล้วขอเรียนว่า การแต่งตั้งผู้ช่วยนายทะเบียนท้องถิ่นให้รักษาราชการแทนหรือทำการแทนในฐานะเป็นพนักงานเจ้าหน้าที่นั้น ไม่สามารถกระทำได้ ทั้งนี้เนื่องจากตำแหน่งผู้ช่วยนายทะเบียนท้องถิ่นเป็นตำแหน่งตามสายงานทะเบียนราษฎร ซึ่งผู้มีอำนาจแต่งตั้งได้แก่ ปลัดเทศบาล ส่วนตำแหน่งพนักงานเจ้าหน้าที่ตามพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชนจะแต่งตั้งจากสายงานในการบริหารเป็นหลัก โดยผู้มีอำนาจแต่งตั้งได้แก่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย นอกจากนี้ในการแต่งตั้งผู้ทำการแทนในส่วนของแต่ละเทศบาลนั้นได้มีระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการปฏิบัติงานของเทศบาล พ.ศ. ๒๕๔๖ และฉบับแก้ไขเพิ่มเติม กำหนดแนวทางปฏิบัติไว้อย่างชัดเจนอยู่แล้ว อนึ่ง ในกรณีที่เทศบาลไม่มีผู้ดำรงตำแหน่งเจ้าหน้าที่บริหารงานทะเบียนและบัตรหัวหน้างานทะเบียนราษฎร หรือหัวหน้าสำนักปลัดเทศบาล ทำให้ไม่สะดวกในการปฏิบัติงานบัตรประจำตัวประชาชนให้เทศบาลใช้แนวทางตามบทบัญญัติแห่งพระราชกฤษฎีการะเบียบพนักงานเทศบาล พ.ศ. ๒๕๑๙ และฉบับแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๒๑ เป็นหลักในการแต่งตั้งพนักงานเทศบาลสามัญให้รักษาราชการในตำแหน่งที่ว่างนั้นโดยการแต่งตั้งให้พิจารณาจากหลักเกณฑ์ ดังนี้

๑. แต่งตั้งจากผู้ซึ่งดำรงตำแหน่งในสายงานที่เริ่มต้นด้วยวุฒิปริญญาตรีเป็นลำดับแรก เช่น นิติกร หรือ เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน

๒. กรณีไม่มีผู้ซึ่งดำรงตำแหน่งในสายงานตามข้อ ๑ ให้พิจารณาแต่งตั้งจากพนักงานเทศบาลซึ่งมีความรู้ความสามารถเกี่ยวกับงานบัตรและดำรงตำแหน่งในระดับสัญญาบัตรเท่านั้น

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ

ขอแสดงความนับถือ

(นายกำจร วิชพันธุ์)

ผู้อำนวยการส่วนบัตรประจำตัวประชาชน

ฝ่ายบริหารการทำบัตร

งานระเบียบกฎหมาย

โทร. (๐๒) ๒๘๑๒๑๕๐, ๒๘๑๕๘๑๔

ที่ มท ๐๓๐๘/ว ๔๓๓

ถึง ผู้ว่าราชการจังหวัด ทุกจังหวัด

ด้วยกรมการปกครองได้ตอบข้อหารือของกรุงเทพมหานครเกี่ยวกับแนวทางปฏิบัติในการจัดทำบัตรประจำตัวประชาชนให้แก่บุคคลซึ่งมีรายการในทะเบียนบ้านระบุสัญชาติไทยแต่ในขณะเดียวกันได้ถือหนังสือเดินทางของประเทศอังกฤษ ระบุเป็นพลเมืองอังกฤษ เดินทางเข้าประเทศไทย ในฐานะนักท่องเที่ยว รายละเอียดปรากฏตามหนังสือกรมการปกครอง ที่ มท ๐๓๐๘/๑๑๕๕๒ ลงวันที่ ๒๖ มีนาคม ๒๕๓๖ ที่แนบมาพร้อมนี้

เนื่องจากกรณีหรือดังกล่าวเป็นประโยชน์ สามารถใช้เป็นอุทธรณ์ในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานบัตรประจำตัวประชาชน ให้เป็นไปโดยถูกต้องในแนวทางเดียวกันจึงขอให้จังหวัดแจ้งให้อำเภอ กิ่งอำเภอ เทศบาล และเมืองพัทยา ถือปฏิบัติต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาดำเนินการ

๒๖ มีนาคม ๒๕๓๖

กองบัตรประจำตัวประชาชน

งานอำนวยการทำบัตร

โทร. (๐๒) ๒๘๑๒๑๕๐, ๒๘๑๒๖๙๕

ที่ มท ๐๓๐๘/๑๑๕๕๒

กรมการปกครอง

ถนนรัชฎางค์ กท. ๑๐๒๐๐

๒๖ มีนาคม ๒๕๓๖

เรื่อง หารือการทำบัตรประจำตัวประชาชนให้บุคคลถือ ๒ สัญชาติ

เรียน ปลัดกรุงเทพมหานคร

อ้างถึง หนังสือกรุงเทพมหานคร ที่ กท ๐๓๐๗/๕๑๕๙ ลงวันที่ ๘ มีนาคม ๒๕๓๖

ตามที่หารือแนวทางปฏิบัติกรณีนางสาวอัจฉรา โกมลวนิช ได้ยื่นคำขอมีบัตรประจำตัวประชาชนที่สำนักงานเขตพญาไท โดยแสดงหลักฐานทะเบียนบ้านระบุสัญชาติไทย และใบรับคำขอมีบัตร (บ.ป. ๒) หมายเลข ๑๘๔๓๗ ออกให้ที่อำเภอดุสิต จังหวัดพระนคร เมื่อวันที่ ๒๔ เมษายน ๒๕๐๖ ซึ่งข้อเท็จจริงบุคคลดังกล่าวถือหนังสือเดินทางของประเทศอังกฤษระบุชื่อ นางอัจฉรา คูทัวร์ พลเมืองอังกฤษ เดินทางเข้าประเทศไทยในฐานะนักท่องเที่ยวว่าสามารถขอมีบัตรประจำตัวประชาชนได้หรือไม่ โดยกรุงเทพมหานครมีความเห็นว่านางสาวอัจฉรา โกมลวนิช หรือนางอัจฉรา คูทัวร์ เป็นผู้มิสัญชาติไทย และมีคุณสมบัติที่จะขอมีบัตรฯ ได้ตาม พ.ร.บ. บัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. ๒๕๒๖ โดยไม่ต้องดำเนินการสละสัญชาติอีกสัญชาติหนึ่ง นั้น

กรมการปกครองพิจารณาแล้วเห็นว่า กรณีนี้ประเด็นปัญหาไม่ใช่เรื่องของบุคคลถือสัญชาติมากกว่าหนึ่งสัญชาติ แต่สาระสำคัญจะต้องพิสูจน์ข้อเท็จจริงว่านางอัจฉรา คูทัวร์ มีคุณสมบัติตามมาตรา ๕ แห่ง พ.ร.บ. บัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. ๒๕๒๖ โดยเฉพาะเป็นผู้มิสัญชาติไทยจริงหรือไม่ ซึ่งการดำเนินการในเรื่องดังกล่าว เมื่อพนักงานเจ้าหน้าที่สำนักงานเขตพญาไทได้รับคำขอมีบัตร ฯ (บ.ป. ๑) ของนางอัจฉรา คูทัวร์ แล้ว จะต้องทำเรื่องราวขอตรวจสอบสัญชาติไปยังกองตรวจคนเข้าเมือง ก่อนเมื่อได้รับการตอบยืนยันว่าบุคคลดังกล่าวเป็นผู้มิสัญชาติไทยจริง จึงดำเนินการจัดทำบัตร ฯ ให้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบและแจ้งให้สำนักงานเขตทุกแห่งถือปฏิบัติต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(นายสมศักดิ์ ศรีวรรณะ)

รองอธิบดี ปฏิบัติราชการแทน

อธิบดีกรมการปกครอง

กองบัตรประจำตัวประชาชน

โทร. ๒๘๑๒๑๕๐, ๒๘๑๒๖๙๕

(สำเนา)

ที่ มท ๐๓๑๐.๓/๘๙๓

ส่วนบัตรประจำตัวประชาชน
วังไชยา นางเล็ง ดุสิต กท. ๑๐๓๐๐

๒๓ มีนาคม ๒๕๓๘

เรื่อง หรือแนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับการจัดทำบัตรประจำตัวประชาชน

เรียน นายอำเภอทพทัน

อ้างถึง หนังสืออำเภอ ที่ อน ๐๒๑๖/๗๘๐ ลงวันที่ ๗ มีนาคม ๒๕๓๘

สิ่งที่ส่งมาด้วย สำเนาคำชี้แจงของกระทรวงกลาโหม เรื่อง การใช้ชั้นยศทหารนำหน้าชื่อบุคคล
ลงวันที่ ๓๐ มิถุนายน ๒๕๑๗

ตามที่อำเภอหรือแนวทางปฏิบัติกรณีบุคคลซึ่งได้รับการยกเว้น และมีชั้นยศทางตำรวจหรือทหาร นำหน้าชื่อตามหลักฐานในทะเบียนบ้าน ยื่นคำขอมิบัตรประจำตัวประชาชนโดยแสดงความประสงค์ไม่ต้องการใช้ศึคนำหน้าชื่อในบัตรประจำตัวประชาชน ว่ากรณีดังกล่าวพนักงานเจ้าหน้าที่สามารถดำเนินการได้หรือไม่ รายละเอียดแจ้งอยู่แล้วนั้น

ส่วนบัตรประจำตัวประชาชนพิจารณาแล้วขอเรียนว่า กรณีดังกล่าวพนักงานเจ้าหน้าที่สามารถดำเนินการให้ได้ตามความประสงค์ของผู้ยื่นคำขอมิบัตร โดยลงรายการคำนำหน้านามในคำขอ บ.ป.๑ ว่า “นาย” และไม่จำเป็นต้องแก้ไขรายการยศในทะเบียนบ้านก่อน ทั้งนี้ เนื่องจากยศทางตำรวจหรือทหารนั้นเป็นสิ่งที่บ่งบอกให้ทราบถึงบรรดาศักดิ์ หรือการได้รับพระราชทานเครื่องยศบรรดาศักดิ์ของบุคคลที่มีหรือเคยมีอาชีพทางทหารหรือตำรวจ จึงเป็นเรื่องของสิทธิส่วนบุคคลที่ผู้ยื่นจะแสดงหรือไม่แสดงก็ได้ตามโอกาสที่เห็นสมควร ซึ่งการวินิจฉัยดังกล่าวสอดคล้องกับคำชี้แจงของกระทรวงกลาโหม เรื่องการใช้ยศทหารนำหน้าชื่อบุคคล ลงวันที่ ๓๐ มิถุนายน ๒๕๑๗ ดังสำเนาที่แนบมาพร้อมนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ และแจ้งให้เจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้องทราบและถือปฏิบัติ

ขอแสดงความนับถือ

งานระเบียบกฎหมาย
โทร. (๐๒) ๒๘๑๕๘๑๔

(นายอานนท์ พรหมนารท)
ผู้อำนวยการส่วนบัตรประจำตัวประชาชน

ที่ มท ๐๓๑๐.๒/ว ๑๑๕๔

กรมการปกครอง
ถนนอัษฎางค์ กท. ๑๐๒๐๐

๒๓ พฤษภาคม ๒๕๔๐

เรื่อง หารือการใช้ตำแหน่งทางวิชาการเป็นค่านำหน้าชื่อในทะเบียนบ้าน

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัด ทุกจังหวัด และปลัดกรุงเทพมหานคร

สิ่งที่ส่งมาด้วย สำเนาหนังสือกรมการปกครอง ที่ มท ๐๓๑๐.๒/๑๕๕๖๓ ลงวันที่ ๒๓ พฤษภาคม ๒๕๔๐

พร้อมหนังสือนี้ ขอส่งสำเนาหนังสือกรมการปกครอง ตอบข้อหารือสำนักงานสภาสถาบัน
ราชภัฏเรื่องหารือการใช้ตำแหน่งทางวิชาการเป็นค่านำหน้าชื่อในทะเบียนบ้านเรียนมาเพื่อโปรดทราบ
และแจ้งให้นายทะเบียนท้องที่ถือเป็นแนวทางปฏิบัติต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(นายไพโรจน์ พรหมสาส์น)

รองอธิบดี ปฏิบัติราชการแทน

อธิบดีกรมการปกครอง

สำนักบริหารการทะเบียน

ส่วนการทะเบียนทั่วไป

โทร. ๐ - ๒๒๘๑-๒๖๘๖, ๐ - ๒๒๘๒-๐๗๗๖

โทรสาร ๐-๒๒๘๑-๒๖๘๓

ที่ มท ๐๓๑๐.๒/๑๕๕๖๓

กรมการปกครอง
ถนนอัษฎางค์ กท. ๑๐๒๐๐

๒๓ พฤษภาคม ๒๕๕๐

เรื่อง ทหารiorการใช้ตำแหน่งทางวิชาการเป็นค่านำหน้าชื่อในทะเบียนบ้าน

เรียน เลขาธิการสภาสถาบันราชภัฏ

อ้างถึง หนังสือสำนักงานสภาสถาบันราชภัฏ ที่ ศธ ๑๕๐๒/๐๓๓๓๘ ลงวันที่ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๐

- สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. สำเนาหนังสือกระทรวงมหาดไทย ปกปิด ที่ มท ๐๓๑๓/ว ๓๓๗ ลงวันที่ ๓ สิงหาคม ๒๕๐๓
๒. สำเนาระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการใช้ตำแหน่งทางวิชาการเป็นค่านำหน้านาม พ.ศ. ๒๕๓๖

ตามที่ได้หารือว่า นายทรงพันธ์ วรรณมาศ ตำแหน่งรองศาสตราจารย์ ระดับ ๙ สังกัดสถาบันราชภัฏเชียงใหม่ขอทำบัตรประจำตัวข้าราชการ และขอใช้ตำแหน่งทางวิชาการเป็นค่านำหน้านาม โดยอ้างว่ากรมการปกครองได้อนุญาตให้ใช้ตำแหน่งทางวิชาการเป็นค่านำหน้านามในทะเบียนบ้านแล้วว่าจะสามารถดำเนินการได้หรือไม่ นั้น

กรมการปกครองพิจารณาแล้ว ขอเรียนว่า ตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการใช้ตำแหน่งทางวิชาการเป็นค่านำหน้านาม พ.ศ. ๒๕๓๖ ข้อ ๕ ได้กำหนดให้ผู้ดำรงตำแหน่งทางวิชาการมีสิทธิใช้ตำแหน่งทางวิชาการที่ได้รับเป็นค่านำหน้านามได้ในการลงชื่อ หนังสือ เอกสาร งานสารบรรณ หรือการเรียกขานใด ๆ เสมือนยศ หรือ ค่านำหน้านามอย่างอื่น ซึ่งไม่ครอบคลุมถึงการแก้ไขค่านำหน้านามในทะเบียนบ้าน และค่านำหน้านามของตำแหน่งทางวิชาการดังกล่าว เป็นเพียงคำที่แสดงให้ทราบถึงการประกอบอาชีพ และ ระดับการดำรงตำแหน่งหน้าที่ของบุคคล ซึ่งมีผู้นิยมยกย่องเรียกขานเป็นค่านำหน้านามกันอยู่ เช่นเดียวกับคำว่า นายแพทย์ นายอำเภอ หรือปลัดอำเภอ เป็นต้น กรณีนี้ได้มีพระราชบัญญัติให้ใช้ค่านำหน้าชื่อ ศักราช ๑๒๒๓ พระราชกฤษฎีกาให้ใช้ค่านำหน้านามสตรี พ.ศ. ๒๔๖๐ และพระราชกฤษฎีกาให้ใช้ค่านำหน้านามสตรีเพิ่มเติม พ.ศ. ๒๔๖๔ กำหนดให้ผู้ที่ไม่มีบรรดาศักดิ์ ยศ หรือ ฐานันดรศักดิ์ ใช้คำว่า นาย นาง นางสาว แล้วแต่กรณีเป็นค่านำหน้านามโดยกระทรวงมหาดไทยได้สั่งการให้ถือปฏิบัติตามหนังสือสั่งการ ปกปิด ที่ มท ๐๓๑๓/ว ๓๓๗ ลงวันที่

๓ สิงหาคม ๒๕๐๙ ดังนั้น การที่จะใช้ตำแหน่งทางวิชาการเป็นค่านำหน้านามในทะเบียนบ้าน จึงไม่อาจ
กระทำได้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ

ขอแสดงความนับถือ

(นายไพโรจน์ พรหมสาส์น)
รองอธิบดี ปฏิบัติราชการแทน
อธิบดีกรมการปกครอง

สำนักบริหารการทะเบียน

ส่วนการทะเบียนทั่วไป

โทร. ๐ - ๒๒๘๑ - ๒๖๘๖, ๐ - ๒๒๘๒ - ๐๗๗๖

โทรสาร ๐ - ๒๒๘๑ - ๒๖๙๓

ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการใช้ตำแหน่งทางวิชาการเป็นค่านำหน้านาม พ.ศ. ๒๕๓๖

โดยที่กฎหมายว่าด้วยสถาบันอุดมศึกษาแต่ละแห่งกำหนดสิทธิและวิธีปฏิบัติในการใช้ตำแหน่งทางวิชาการเป็นค่านำหน้านามไว้ต่างกันเป็นการแตกต่างกัน จึงสมควรวางระเบียบปฏิบัติราชการในเรื่องนี้ เพื่อประโยชน์แก่งานสารบรรณและความเป็นระเบียบแบบแผนเดียวกัน ตลอดจนเป็นการยกย่องเชิดชูเกียรติของผู้ดำรงตำแหน่งทางวิชาการ

อาศัยอำนาจตามมาตรา ๑๐ (๘) แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๔ นายกรัฐมนตรีโดยความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรี จึงวางระเบียบไว้ ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ระเบียบนี้เรียกว่า “ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการใช้ตำแหน่งทางวิชาการเป็นค่านำหน้านาม พ.ศ. ๒๕๓๖”

ข้อ ๒ ระเบียบนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันนี้เป็นต้นไป

ข้อ ๓ บรรดาระเบียบ ข้อบังคับ และคำสั่งอื่นใด ในส่วนที่กำหนดไว้แล้วในระเบียบนี้ หรือซึ่งขัดหรือแย้งกับระเบียบนี้ ให้ใช้ระเบียบนี้แทน

ข้อ ๔ ในระเบียบนี้

“งานสารบรรณ” หมายความว่า งานสารบรรณตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยงานสารบรรณ

“ตำแหน่งทางวิชาการ” หมายความว่า ตำแหน่งศาสตราจารย์ รองศาสตราจารย์ หรือ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ซึ่งได้รับแต่งตั้งตามกฎหมายว่าด้วยสถาบันอุดมศึกษาไม่ว่าเป็นตำแหน่งทางวิชาการประจำตำแหน่งทางวิชาการพิเศษ ตำแหน่งทางวิชาการเกียรติคุณหรือที่เรียกชื่ออย่างอื่นในลักษณะเดียวกัน

“ผู้ดำรงตำแหน่งทางวิชาการ” หมายความว่า ผู้ได้รับแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งทางวิชาการและยังคงดำรงตำแหน่งหรือมีสิทธิใช้ตำแหน่งนั้นตามกฎหมายหรือระเบียบของสถาบันอุดมศึกษา

“สถาบันอุดมศึกษา” หมายความว่า มหาวิทยาลัย วิทยาลัย สถาบัน โรงเรียน หรือ สถาบันการศึกษาที่ใช้ชื่ออื่นของรัฐหรือเอกชน ซึ่งเปิดสอนในระดับปริญญาและมีอำนาจประสาทปริญญาแก่ผู้สำเร็จการศึกษา

ข้อ ๕ ให้ผู้ดำรงตำแหน่งทางวิชาการมีสิทธิใช้ตำแหน่งทางวิชาการที่ได้รับเป็นค่านำหน้านามได้ในการลงชื่อ หนังสือ เอกสาร งานสารบรรณหรือการเรียกขานใด ๆ เสมือนยศหรือค่านำหน้านามอย่างอื่น

ข้อ ๖ ในกรณีผู้ดำรงตำแหน่งทางวิชาการมีสิทธิใช้ค่านำหน้านามอย่างอื่นด้วยให้เรียงตามลำดับก่อนหลัง ดังนี้

๖.๑ ตำแหน่งทางวิชาการ

๖.๒ ยศ

๖.๓ บรรดาศักดิ์ ฐานันดรศักดิ์ หรือคำนำหน้านามสตรีที่ได้รับพระราชทาน เครื่องราชอิสริยาภรณ์และมีสิทธิใช้คำนำหน้านามนั้นตามกฎหมาย ระเบียบหรือประกาศของทางราชการ

ข้อ ๗ ผู้ดำรงตำแหน่งทางวิชาการจะใช้ตำแหน่งทางวิชาการได้ชื่อหรือต่อท้ายชื่อก็ได้ ในกรณีดำรงตำแหน่งทางบริหารหรือตำแหน่งอื่นด้วย ผู้ดำรงตำแหน่งทางวิชาการจะใช้ทั้งตำแหน่งทาง วิชาการและตำแหน่งทางบริหารหรือตำแหน่งอื่นได้ชื่อหรือต่อท้ายชื่อพร้อมกันก็ได้

ข้อ ๘ ในกรณีที่ผู้ใดใช้ตำแหน่งทางวิชาการเป็นคำนำหน้านาม ผู้นั้นไม่สมควรใช้คำว่า “นาย” “นาง” หรือ “นางสาว” เป็นคำนำหน้านามพร้อมกับตำแหน่งทางวิชาการ

ข้อ ๙ ภายในบังคับแห่งกฎหมายหรือระเบียบว่าด้วยสถาบันอุดมศึกษาแต่ละแห่งการใช้ตำแหน่งทางวิชาการเป็นคำนำหน้านามอาจใช้อักษรย่อ ดังนี้

๙.๑ ศาสตราจารย์ ศาสตราจารย์พิเศษ ศาสตราจารย์เกียรติคุณ หรือที่เรียกชื่ออย่างอื่นในลักษณะเดียวกัน ใช้อักษรย่อ ศ.

๙.๒ รองศาสตราจารย์ รองศาสตราจารย์พิเศษ ใช้อักษรย่อว่า รศ.

๙.๓ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์พิเศษ ใช้อักษรย่อว่า ผศ.

ข้อ ๑๐ ในกรณีที่บุคคลอื่นหรือทางราชการจะเรียกชื่อผู้ดำรงตำแหน่งทางวิชาการจะใช้ ตำแหน่งทางวิชาการตามระเบียบนี้หรือไม่ก็ได้ตามที่เห็นสมควร

ข้อ ๑๑ ให้ปลัดสำนักนายกรัฐมนตรีรักษาการตามระเบียบนี้ และให้มีอำนาจตีความ และวินิจฉัยปัญหาเกี่ยวกับการปฏิบัติตามระเบียบนี้

ประกาศ ณ วันที่ ๑๐ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๓๖

ชวน หลีกภัย

(นายชวน หลีกภัย)

นายกรัฐมนตรี

ที่ มท ๐๓๑๐.๓/ว ๒๖๗๑

กระทรวงมหาดไทย
ถนนอัษฎางค์ กท ๑๐๒๐๐

๒๑ กันยายน ๒๕๔๒

เรื่อง หารือกรณีบุคคลถือ ๒ สัญชาติ ขอมมีบัตรประจำตัวประชาชน

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัด ทุกจังหวัด (เว้นจังหวัดนครสวรรค์) และปลัดกรุงเทพมหานคร

สิ่งที่ส่งมาด้วย สำเนาหนังสือกระทรวงมหาดไทย ที่ มท ๐๓๑๐.๓/๑๖๒๕ ลงวันที่ ๒๑ กันยายน
๒๕๔๒ จำนวน ๑ ฉบับ

พร้อมนี้ ขอส่งสำเนาหนังสือกระทรวงมหาดไทยตอบข้อหารือจังหวัดนครสวรรค์
เรื่อง หารือกรณีบุคคลถือ ๒ สัญชาติ ขอมมีบัตรประจำตัวประชาชน เรียนมาเพื่อทราบและแจ้งให้อำเภอ
กิ่งอำเภอ สำนักงานเขต เทศบาลและเมืองพัทยา ถือเป็นแนวทางปฏิบัติต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(นายบรรจง กันต์วิรุฒ)

รองปลัดกระทรวง ปฏิบัติราชการแทน
ปลัดกระทรวงมหาดไทย

กรมการปกครอง

สำนักบริหารการทะเบียน

ส่วนบัตรประจำตัวประชาชน

โทร. (๐๒) ๒๘๑๕๘๑๔

โทรสาร (๐๒) ๒๘๑๕๘๑๔

โทรสื่อสาร สป. ๕๑๒๓๕-๖

ที่ มท ๐๓๑๐.๓/๑๑๖๒๕

กระทรวงมหาดไทย

ถนนอัษฎางค์ กท ๑๐๒๐๐

๒๑ กันยายน ๒๕๕๒

เรื่อง ทารือกรณีบุคคลถือ ๒ สัญชาติ ขอมิบัตรประจำตัวประชาชน

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัดนครสวรรค์

อ้างถึง หนังสือจังหวัดนครสวรรค์ ที่ นว ๐๐๑๘/๖๐๖๑ ลงวันที่ ๑๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๒

ตามที่ทารือกรณีอำเภอโกรกพระแจ้งว่า นางชมภุช อำพาส (สกุลเดิม “ณ สงขลา”) ได้ยื่นคำขอมิบัตรประจำตัวประชาชน โดยแสดงหลักฐานสำเนาทะเบียนบ้านระบุดสัญชาติไทยและอ้างว่าเคยขอมิบัตรไว้ ณ สำนักงานเขตดุสิต กรุงเทพมหานคร เมื่อประมาณปี ๒๕๑๙ แต่บัตรได้สูญหายและไม่สามารถจำหน่ายเลขบัตรได้ และได้ให้ถ้อยคำว่าตนเองได้เดินทางไปอยู่ที่ประเทศสหรัฐอเมริกา และได้ถือสัญชาติอเมริกัน โดยไม่ได้ขอสละสัญชาติไทย ปัจจุบันบุคคลดังกล่าวใช้หนังสือเดินทางของประเทศสหรัฐอเมริกา เดินทางเข้าออกประเทศไทยเป็นระยะ ๆ เพื่อเยี่ยมเยียนญาติพี่น้องในประเทศไทย ความละเอียดแจ้งอยู่แล้ว นั้น

กระทรวงมหาดไทยพิจารณาแล้ว มีความเห็นดังนี้

๑. การทำบัตรประจำตัวประชาชนกรณีของนางชมภุช อำพาส ซึ่งมีหลักฐานแสดงว่าเป็นผู้ถือสัญชาติไทยและสัญชาติอื่นด้วยในขณะเดียวกัน จะต้องดำเนินการตรวจสอบสัญชาติไปยังสำนักงานตรวจคนเข้าเมืองก่อนหรือไม่ โดยถือปฏิบัติตามหนังสือกรมการปกครองที่ มท ๐๓๐๘/๑๑๕๕๒ ลงวันที่ ๒๖ มีนาคม ๒๕๓๖ นั้น

มีความเห็นว่า การที่จะถือว่าผู้มีสัญชาติไทยและสัญชาติอื่นด้วยในขณะเดียวกันผู้ใดเป็นผู้ไม่มีสัญชาติไทยหรือเสียสัญชาติไทย จะต้องมีการประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้วเท่านั้น ซึ่งเป็นไปตามมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ. ๒๕๐๘ กรณีของนางชมภุช อำพาส จึงไม่มีเหตุที่อำเภอโกรกพระ จะต้องแจ้งให้ไปยื่นคำขอพิสูจน์สัญชาติที่สำนักงานตรวจคนเข้าเมืองแต่อย่างใด

๒. การขอตรวจสอบหลักฐานการทำบัตรเดิมจากสำนักงานเขตดุสิต กรุงเทพมหานคร และส่วนบัตรประจำตัวประชาชน จะต้องตรวจสอบหรือไม่ เนื่องจากผู้ขอทำบัตรอ้างว่าเคยทำบัตร ณ สำนักทะเบียนดังกล่าว นั้น

มีความเห็นว่า การยื่นขอมิบัตรประจำตัวประชาชนของนางชมภุช อำพาส เป็นกรณีการมีบัตรใหม่เนื่องจากบัตรเดิมสูญหาย พนักงานเจ้าหน้าที่จะต้องเรียกหลักฐานตามที่กำหนดไว้

ในข้อ ๑๐ (๗) ของระเบียบกรมการปกครอง ว่าด้วยการจัดทำบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. ๒๕๓๘ ประกอบด้วยหลักฐานการแจ้งบัตรหาย และหลักฐานเอกสารที่ทางราชการออกให้ซึ่งมีรูปถ่ายของผู้ขอ มีบัตรปรากฏอยู่ด้วย เช่น ใบอนุญาตขับรถ หนังสือเดินทางไปต่างประเทศ เป็นต้น แต่หากผู้ขอไม่มีหลักฐาน ดังกล่าวจะต้องนำเจ้าบ้านหรือบุคคลผู้นำเชื่อถือไปให้ถ้อยคำรับรองแทน

๓. การลงรายการในคำขอมีบัตร (บ.ป. ๑) จะระบุว่าเป็นการขอทำบัตรกรณีใด และต้อง เสียค่าธรรมเนียมและค่าปรับหรือไม่ อย่างไร นั้น

มีความเห็นว่า การลงรายการในคำขอมีบัตร (บ.ป. ๑) จะต้องลงรายการตามข้อเท็จจริง คือเป็นการมีบัตรใหม่กรณีบัตรหาย เนื่องจากผู้ขอมีบัตรไม่มีบัตรเดิมมาแสดง โดยจะต้องเรียกเก็บ ค่าธรรมเนียมตามที่กำหนดในกฎกระทรวง ฉบับที่ ๑๙ (พ.ศ. ๒๕๔๒) ออกตามความในพระราชบัญญัติ บัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. ๒๕๒๖ และเนื่องจากนางชมนุช อ่ำพาส ไม่ได้ทำบัตรใหม่ภายในระยะเวลา ที่กฎหมายกำหนด ซึ่งเป็นความผิดตามมาตรา ๑๑ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. ๒๕๒๖ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๔๒ พนักงาน เจ้าหน้าที่จึงต้องทำการเปรียบเทียบปรับก่อนแล้วจึงพิจารณาจัดทำบัตร

อนึ่ง พระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๔๒ ซึ่งมีผลใช้บังคับ ตั้งแต่วันที่ ๑ เมษายน ๒๕๔๒ เป็นต้นมานั้น ได้แก้ไขเปลี่ยนแปลงหลักการของพระราชบัญญัติบัตร ประจำตัวประชาชน พ.ศ. ๒๕๒๖ จากที่เดิมที่กำหนดให้ผู้มีสัญชาติไทยต้องขอมีบัตรประจำตัวประชาชน เป็นการกำหนดให้ผู้มีสัญชาติไทยต้องมีบัตรประจำตัวประชาชน และการไม่มีบัตรถือเป็นความผิด มีบทลงโทษตามมาตรา ๑๑ วรรคหนึ่ง หรือวรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. ๒๕๒๖ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๔๒ ซึ่งความ ผิดลักษณะนี้จะเป็นความผิดต่อเนื่อง ตราบใดที่ผู้กระทำความผิดยังไม่มีการทำบัตรตามที่กฎหมายกำหนดก็ถือว่า ยังกระทำความผิดอยู่ พนักงานเจ้าหน้าที่ย่อมมีอำนาจทำการเปรียบเทียบปรับได้

จึงเรียนมาเพื่อทราบ และแจ้งให้อำเภอ กิ่งอำเภอ และเทศบาล ถือเป็นแนวทางปฏิบัติ ต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(นายบรรจง กันตวิรุฒ)

รองปลัดกระทรวง ปฏิบัติราชการแทน
ปลัดกระทรวงมหาดไทย

กรมการปกครอง
สำนักบริหารการทะเบียน
ส่วนบัตรประจำตัวประชาชน
โทร. (๐๒) ๒๘๑๕๘๑๔

ที่ มท ๐๓๐๙.๒/๒๖๕๐

กรมการปกครอง

ถนนอักษะวงศ์ กทม. ๑๐๒๐๐

๑๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๒

เรื่อง ขอหารืออำนาจการปฏิบัติหน้าที่เป็นเจ้าพนักงานตรวจบัตรและพนักงานเจ้าหน้าที่

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัดนนทบุรี

อ้างถึง หนังสือจังหวัดนนทบุรี ที่ นบ ๐๐๑๗.๑/๑๑๙๒ ลงวันที่ ๒๙ มกราคม ๒๕๕๒

ตามที่ขอหารือ กรณีเทศบาลเมืองบางศรีเมืองได้แต่งตั้ง นางทิพมล ลีหพานนท์ ตำแหน่งเจ้าพนักงานทะเบียน ระดับ ๖ ให้ดำรงตำแหน่ง หัวหน้าฝ่ายปกครอง (นักบริหารงานทั่วไป ๖) เทศบาลเมืองบางศรีเมือง อำเภอเมืองนนทบุรี จังหวัดนนทบุรี ซึ่งมีหน้าที่และความรับผิดชอบและลักษณะงานที่ปฏิบัติเกี่ยวกับงานทะเบียนราษฎรและงานบัตรประจำตัวประชาชนว่า ผู้ดำรงตำแหน่งหัวหน้าฝ่ายปกครองจะมีอำนาจปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. ๒๕๒๖ และแก้ไขเพิ่มเติมได้หรือไม่ อย่างไรนั้น

กรมการปกครองพิจารณาแล้วมีความเห็นว่า กรณีเทศบาลเมืองบางศรีเมืองได้มีการประกาศให้งานทะเบียนราษฎรยกฐานะเป็นฝ่ายปกครอง มีการกำหนดแบ่งส่วนราชการภายในและกำหนดอำนาจหน้าที่ความรับผิดชอบของส่วนราชการภายในของเทศบาลใหม่ มีฝ่ายปกครอง สำนักปลัดเทศบาลเป็นส่วนราชการภายในที่มีอำนาจหน้าที่ในการจัดทำบัตรประจำตัวประชาชนในลักษณะเช่นเดียวกับที่เคยกำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของงานทะเบียนราษฎร สำนักปลัดเทศบาล ดังนั้น ผู้ดำรงตำแหน่งหรือผู้ซึ่งปฏิบัติหน้าที่ในฝ่ายปกครอง สำนักปลัดเทศบาล ที่มีอำนาจหน้าที่ในลักษณะเช่นเดียวกับตำแหน่งเดิมของหัวหน้างานทะเบียนราษฎร จึงมีผลให้บุคคลผู้ดำรงตำแหน่งหัวหน้าฝ่ายปกครอง สำนักปลัดเทศบาลที่รับผิดชอบงานบัตรประจำตัวประชาชนสามารถใช้อำนาจในฐานะเจ้าพนักงานตรวจบัตรและพนักงานเจ้าหน้าที่ตามพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. ๒๕๒๖ และฉบับแก้ไขเพิ่มเติมได้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบและแจ้งเทศบาลเมืองบางศรีเมืองทราบและถือปฏิบัติต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(นายนิรันดร์ กัลยาณมิตร)

รองอธิบดี ปฏิบัติราชการแทน

อธิบดีกรมการปกครอง

สำนักบริหารการทะเบียน

ส่วนบัตรประจำตัวประชาชน

โทร. ๐๒ - ๗๙๑ - ๗๖๑๒ ถึง ๗๖๑๓

โทรสาร ๐๒ - ๙๐๖ - ๙๒๗๙

ที่ นบ ๐๐๑๗.๑/๑๑๙๒

ศาลากลางจังหวัดนันทบุรี
ถนนรัตนาธิบดี นบ ๑๑๐๐๐

๒๙ มกราคม ๒๕๕๒

เรื่อง ขอรื้ออำนาจการปฏิบัติหน้าที่เป็นเจ้าพนักงานตรวจบัตรและพนักงานเจ้าหน้าที่
เรียน ผู้อำนวยการสำนักบริหารการทะเบียน
อ้างถึง คำสั่งกระทรวงมหาดไทย ที่ ๔๕๒/๒๕๔๒ ลงวันที่ ๓ พฤศจิกายน ๒๕๔๒
สิ่งที่ส่งมาด้วย สำเนาเกี่ยวข้อ จำนวน ๖ ฉบับ

ด้วยจังหวัด ได้รับการขอรื้อกรณีที่ได้แต่งตั้ง นางทิพมล สีพหามนธ์ ตำแหน่ง
เจ้าพนักงานทะเบียน ระดับ ๖ ให้ดำรงตำแหน่ง หัวหน้าฝ่ายปกครอง (นักบริหารงานทั่วไป ๖) เทศบาลเมือง
บางศรีเมือง อำเภอเมืองนันทบุรี จังหวัดนันทบุรี ซึ่งมีหน้าที่และความรับผิดชอบและลักษณะงาน
ที่ปฏิบัติเกี่ยวกับงานทะเบียนราษฎรและงานบัตรประจำตัวประชาชน แต่เนื่องจากตามคำสั่งกระทรวง
มหาดไทย ที่ ๔๕๒/๒๕๔๒ ลงวันที่ ๓ พฤศจิกายน ๒๕๔๒ ข้อ ๙ มิได้ให้อำนาจแก่หัวหน้าฝ่ายปกครอง
เป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ตามพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. ๒๕๒๖ และแก้ไขเพิ่มเติม
มาตรา ๖ , มาตรา ๖ ตรี, มาตรา ๖ จัตวา, มาตรา ๘, มาตรา ๙, มาตรา ๑๐, และ มาตรา ๑๔ รายละเอียด
ปรากฏตามสิ่งที่ส่งมาด้วย

ดังนั้น จังหวัดจึงขอรื้อกรณีดังกล่าวว่า ผู้ดำรงตำแหน่งฝ่ายปกครอง จะมีอำนาจ
ปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. ๒๕๒๖ และแก้ไขเพิ่มเติมได้หรือไม่
อย่างไร

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา และขอได้แจ้งผลให้จังหวัดทราบเพื่อจักได้แจ้งให้สำนัก
ทะเบียนท้องถิ่นในพื้นที่ทราบและถือปฏิบัติต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(นายวัชรินทร์ โรจนพานิช)

ปลัดจังหวัดนันทบุรี ปฏิบัติราชการแทน

ผู้ว่าราชการจังหวัดนันทบุรี

ที่ทำการปกครองจังหวัด

กลุ่มงานปกครอง

โทรศัพท์/โทรสาร ๐ - ๒๕๘๐ - ๑๖๕๙

ที่ มท ๐๓๐๙.๒/ ว ๑๖๖๒

กระทรวงมหาดไทย
ถนนอัษฎางค์ กทม. ๑๐๒๐๐

๒๘ พฤษภาคม ๒๕๕๒

เรื่อง ทหารเรือแนวทางปฏิบัติงานด้านการทะเบียน

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัด ทุกจังหวัด (เว้นกรุงเทพมหานคร)

สิ่งที่ส่งมาด้วย สำเนาหนังสือกระทรวงมหาดไทย ที่ มท ๐๓๐๙.๒/๕๕๓๑ ลงวันที่ ๒๘ พฤษภาคม ๒๕๕๒

พร้อมนี้ขอส่งสำเนาหนังสือกระทรวงมหาดไทยตอบข้อหารือกรุงเทพมหานคร เรื่อง ทหารเรือแนวทางปฏิบัติงานด้านการทะเบียน เรียนมาเพื่อทราบและสั่งการให้อำเภอ เทศบาลและ เมืองพัทยา ถือเป็นแนวทางปฏิบัติต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(นายสุธี มากบุญ)

รองปลัดกระทรวงมหาดไทย ปฏิบัติราชการแทน
ปลัดกระทรวงมหาดไทย

กรมการปกครอง

สำนักบริหารการทะเบียน

ส่วนบัตรประจำตัวประชาชน

โทร. ๐ - ๒๗๙๑ - ๗๖๑๒ ถึง ๗๖๑๓

โทรสาร ๐ - ๒๙๐๖ - ๙๒๗๙

ที่ มท ๐๓๐๙.๒/๕๔๓๑

กระทรวงมหาดไทย

ถนนอัษฎางค์ กทม. ๑๐๒๐๐

๒๘ พฤษภาคม ๒๕๕๒

เรื่อง ทหารเรือแนวทางปฏิบัติงานด้านการทะเบียน

เรียน ปลัดกรุงเทพมหานคร

อ้างถึง หนังสือกรุงเทพมหานคร ที่ กท ๐๔๐๖/ท. ๗๔๔ ลงวันที่ ๑๒ มีนาคม ๒๕๕๒

ตามที่ทหารเรือแนวทางปฏิบัติงานด้านการทะเบียน กรณีประชาชนยื่นคำร้องขอเปลี่ยนชื่อตัว - ชื่อสกุล จดทะเบียนสมรส - หย่า หรือแจ้งการย้ายที่อยู่ แต่ผู้ยื่นคำร้องทำบัตรประจำตัวประชาชนสูญหายหรือชำรุด ซึ่งในทางปฏิบัติเจ้าหน้าที่จะแนะนำให้ผู้ยื่นคำร้องไปติดต่อขอทำบัตรประจำตัวประชาชนก่อนเมื่อได้รับบัตรแล้วจึงจะดำเนินการทางด้านทะเบียนให้ และหลังจากดำเนินการทางด้านทะเบียนแล้ว ส่วนใหญ่จะต้องมีการแก้ไขรายการในทะเบียนบ้าน ซึ่งผู้ยื่นคำร้องจะต้องขอเปลี่ยนบัตรเพื่อให้รายการตรงกับทะเบียนบ้าน ทำให้เสียเวลาและสิ้นเปลืองค่าใช้จ่าย หากมีการปรับลดขั้นตอนโดยการให้ผู้ยื่นคำร้องคัดรับรองสำเนารายการเกี่ยวกับบัตรของตนจากฐานข้อมูลทะเบียนบัตรประจำตัวประชาชน เพื่อใช้เป็นหลักฐานในการดำเนินการด้านการทะเบียนและแก้ไขรายการในทะเบียนบ้านให้เสร็จเรียบร้อยก่อน แล้วจึงทำบัตรใหม่ก็จะเป็นการอำนวยความสะดวกแก่ประชาชนและลดค่าใช้จ่ายในการทำบัตร ซึ่งกรุงเทพมหานครมีความเห็นว่า การคัดรับรองสำเนารายการเกี่ยวกับบัตรจากฐานข้อมูลทะเบียนบัตร ก็นำมาใช้พิสูจน์ตัวบุคคลได้เช่นเดียวกันผู้ยื่นคำร้องจึงน่าจะใช้สำเนารายการบัตรดังกล่าวแทนบัตรประจำตัวประชาชนในการดำเนินการด้านการทะเบียนและแก้ไขรายการในทะเบียนบ้านให้แล้วเสร็จก่อนจึงค่อยทำบัตรได้ จึงขอหารือว่าความเห็นดังกล่าวถูกต้องหรือไม่อย่างไร นั้น

กระทรวงมหาดไทยพิจารณาข้อหารือดังกล่าวแล้ว เป็นการอำนวยความสะดวกและลดค่าใช้จ่ายในการทำบัตรแก่ประชาชน ให้กรุงเทพมหานครสั่งการให้สำนักงานเขตถือปฏิบัติ ดังนี้

๑. สำเนารายการเกี่ยวกับบัตรจากฐานข้อมูลทะเบียนบัตร เป็นเอกสารราชการที่แสดงข้อมูลรายการเกี่ยวกับบัตรประจำตัวประชาชนและภาพถ่ายใบหน้าที่จัดเก็บและประมวลผลไว้ด้วยระบบคอมพิวเตอร์ ตามระเบียบกรมการปกครองว่าด้วยการจัดทำบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. ๒๕๓๘ และฉบับแก้ไขเพิ่มเติม ซึ่งพนักงานเจ้าหน้าที่สามารถใช้เอกสารดังกล่าวนี้ประกอบการพิจารณาในการพิสูจน์ยืนยันตัวบุคคลได้ ส่วนการพิจารณาว่าเอกสารใดสามารถใช้แทนบัตรประจำตัวประชาชนได้นั้น ต้องเป็นไปตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย เช่น กรณีบุคคลซึ่งได้รับการยกเว้นไม่ต้องมีบัตร สามารถใช้หนังสือสุทธิ

หรือสมุดประจำตัวคนพิการ แล้วแต่กรณี แทนบัตรประจำตัวประชาชนได้ตามพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. ๒๕๒๖ มาตรา ๕ วรรคสาม แก้ไขเพิ่มเติมโดยมาตรา ๓ แห่งพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๔๒ ที่บัญญัติไว้ว่า “ผู้ซึ่งได้รับการยกเว้นตามกฎหมายกระทรวงตามมาตราสอง ซึ่งมีบัตรประจำตัวตามกฎหมายอื่นให้ใช้บัตรประจำตัวนั้นแทนได้” เป็นต้น

๒. ระเบียบการปฏิบัติงานตามกฎหมายว่าด้วยการทะเบียนราษฎร และกฎหมายว่าด้วยการทะเบียนอื่น ๆ เช่น ทะเบียนชื่อบุคคล ทะเบียนครอบครัว เป็นต้น ตามกรณีที่มาหรือมีแนวทางปฏิบัติ ดังนี้

๒.๑ ทะเบียนราษฎร การดำเนินการใด ๆ เกี่ยวกับการทะเบียนราษฎรตามที่กำหนดไว้ในระเบียบสำนักทะเบียนกลางว่าด้วยการจัดทำทะเบียนราษฎร พ.ศ. ๒๕๓๕ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๕๑ นั้น กรณีกำหนดให้นายทะเบียนอำเภอหรือนายทะเบียนท้องถิ่นตรวจสอบหลักฐานของผู้แจ้งซึ่งอาจจะเป็นบัตรประจำตัวประชาชนหรือเอกสารที่ทางราชการออกให้ เพื่อพิสูจน์ยืนยันตัวบุคคลผู้เกี่ยวข้องนั้น ถ้าผู้ร้องไม่มีบัตรประจำตัวประชาชนฉบับจริงหรือไม่มีเอกสารที่ทางราชการออกให้มาแสดง นายทะเบียนก็สามารถตรวจสอบรายการเกี่ยวกับบัตรที่ตรวจหรือคัดจากฐานข้อมูลทะเบียนบัตรในระบบคอมพิวเตอร์ ซึ่งเป็นรายการที่ปรากฏรูปถ่ายของผู้เป็นเจ้าของรายการบัตรเพื่อเป็นเอกสารในการพิสูจน์ยืนยันตัวบุคคลได้

๒.๒ ทะเบียนทั่วไป การยื่นคำขอเปลี่ยนชื่อตัว - ชื่อสกุล ตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการทะเบียนชื่อบุคคล พ.ศ. ๒๕๕๑ กำหนดให้นายทะเบียนตรวจสอบหลักฐานบัตรประจำตัวประชาชน ในกรณีผู้ยื่นคำร้องขอเปลี่ยนชื่อตัว - ชื่อสกุล หรือจดทะเบียนสมรส - หย่า แต่ถ้าผู้ร้องไม่มีบัตรประจำตัวประชาชนมาประกอบในการยื่นคำร้อง เนื่องจากบัตรประจำตัวประชาชนสูญหายหรือชำรุดนั้น หากนายทะเบียนพิจารณาเห็นว่า เพื่อต้องการอำนวยความสะดวกและลดค่าใช้จ่ายการทำบัตรประจำตัวประชาชน นายทะเบียนจะต้องตรวจสอบเอกสารหลักฐานบัตรประจำตัวประชาชนสูญหาย ตรวจสอบสำเนารายการเกี่ยวกับบัตรจากฐานข้อมูลทะเบียนบัตร และสอบสวนเพื่อพิสูจน์ยืนยันตัวบุคคล หากนายทะเบียนพิจารณาแล้วเชื่อได้ว่าผู้ร้องเป็นบุคคลเดียวกันกับข้อมูลในฐานข้อมูลทะเบียนบัตรดังกล่าวจริงนายทะเบียนก็สามารถดำเนินการให้กับผู้ร้องได้

๓. การรับแจ้ง รับคำร้อง หรือคำขอเกี่ยวกับงานทะเบียนและบัตรประจำตัวประชาชน ทุกกรณี ให้เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติทุกระดับ ต้องตรวจและยืนยันบุคคลโดยทำการตรวจสอบฐานข้อมูลทะเบียนบัตรก่อนทุกครั้ง เพื่อเป็นการยืนยันตัวบุคคลผู้เกี่ยวข้องกับเรื่องที่แจ้งหรือร้องขอว่าเป็นคนเดียวกับบุคคลที่แจ้งหรือที่ร้องขอหรือไม่ แล้วให้บันทึกผลการตรวจสอบดังกล่าวไว้ในเอกสารรับแจ้ง คำร้อง หรือคำขอแล้วแต่กรณี เพื่อเป็นหลักฐาน และการตรวจสอบ สอบสวน สอบถาม หรือการสืบค้นหา ถือเป็นภารกิจของเจ้าหน้าที่ ห้ามมิให้ผลกระทbardังกล่าวไปให้ประชาชน หรือยกขึ้นเป็นเหตุอ้างที่จะไม่ดำเนินการตามความประสงค์ของประชาชนโดยเด็ดขาด ให้ถือว่าการให้บริการทางทะเบียนและบัตรประจำตัวประชาชนเป็นความจำเป็นและความเดือดร้อนของประชาชนที่ต้องการให้ราชการช่วยเหลือ

ปิดเป้าทุกซักร้อนให้ จึงให้เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องทุกคนตั้งใจปฏิบัติหน้าที่ด้วยความวิริยะ อุตทน โดยยึดประชาชนเป็นศูนย์กลางและด้วยจิตมุ่งบริการ (Service Mind) ตามหนังสือกระทรวงมหาดไทย ที่ มท ๐๓๐๙.๑/ว ๕๓ ลงวันที่ ๑๗ กรกฎาคม ๒๕๕๙ เรื่อง มาตรการป้องกันและแก้ไขปัญหาการทุจริตทางทะเบียนและบัตรประจำตัวประชาชน ข้อ ๑ และข้อ ๙ ทั้งนี้ การดำเนินการดังกล่าวประชาชนผู้ยื่นคำร้องไม่ต้องยื่นคำร้องเพื่อขอคัดรับรองสำเนารายการเกี่ยวกับบัตรของตนจากฐานข้อมูลทะเบียนบัตรแต่อย่างใด

จึงเรียนมาเพื่อทราบและสั่งการให้สำนักงานเขตถือเป็นแนวทางปฏิบัติต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(นายสุธี มากบุญ)

รองปลัดกระทรวงมหาดไทย ปฏิบัติราชการแทน
ปลัดกระทรวงมหาดไทย

กรมการปกครอง

สำนักบริหารการทะเบียน

ส่วนบัตรประจำตัวประชาชน

โทร. ๐ - ๒๗๙๑ - ๗๖๑๒ ถึง ๗๖๑๓

โทรสาร ๐ - ๒๙๐๖ - ๙๒๗๙

ที่ มท ๐๓๐๙.๒/ว ๑๐๖๘๗

กรมการปกครอง
ถนนอัษฎางค์ กทม. ๑๐๒๐๐

๙ กันยายน ๒๕๕๒

เรื่อง ทหารีหรือการทำบัตรประจำตัวประชาชนของอำเภอบ้านแท่น

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัด ทุกจังหวัด (เว้น จังหวัดชัยภูมิ) และปลัดกรุงเทพมหานคร

สิ่งที่ส่งมาด้วย สำเนาหนังสือกรมการปกครอง ที่ มท ๐๓๐๙.๒/๑๖๑๙๐ ลงวันที่ ๙ กันยายน ๒๕๕๒

จำนวน ๑ ฉบับ

พร้อมนี้ ขอส่งสำเนาหนังสือกรมการปกครองตอบข้อหารือจังหวัดชัยภูมิ เรื่อง ทหารีหรือการทำบัตรประจำตัวประชาชนของอำเภอบ้านแท่น กรณีการอนุญาตให้ทำบัตรประจำตัวประชาชน ปฏิบัติไม่ถูกต้องตามขั้นตอน เนื่องจากเจ้าหน้าที่ปกครองชำนาญงาน เป็นผู้ลงลายมือชื่ออนุญาตในคำขอ (บ.ป. ๑) โดยมีได้เป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ เรียนมาเพื่อโปรดทราบและสั่งการให้อำเภอ เขต เทศบาลและเมืองพัทยาถือเป็นแนวทางปฏิบัติต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(นายวงศ์ศักดิ์ สวัสดิ์พาณิชย์)

อธิบดีกรมการปกครอง

สำนักบริหารการทะเบียน

ส่วนบัตรประจำตัวประชาชน

โทร. ๐ - ๒๗๙๑ - ๗๖๑๒ ถึง ๗๖๑๓

โทรสาร ๐ - ๒๙๐๖ - ๙๒๗๙

ที่ มท ๐๓๐๙.๒/ว ๑๖๑๙๐

กรมการปกครอง

ถนนอัษฎางค์ กทม. ๑๐๒๐๐

๙ กันยายน ๒๕๕๒

เรื่อง ทารือการทำบัตรประจำตัวประชาชนของอำเภอบ้านแท่น

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัดชัยภูมิ

อ้างถึง หนังสือจังหวัดชัยภูมิ ที่ ชย ๐๐๑๗.๑/๑๐๘๔๖ ลงวันที่ ๑๑ สิงหาคม ๒๕๕๒

ตามที่จังหวัดชัยภูมิตารือการทำบัตรประจำตัวประชาชนของอำเภอบ้านแท่น กรณีการทำบัตรประจำตัวประชาชนซึ่งออก ณ ที่ว่าการอำเภอบ้านแท่น โดยผู้อนุมัติให้ทำบัตรมีใช้พนักงานเจ้าหน้าที่จากการตรวจเอกสารคำขอมิบัตร (บ.ป. ๑) ระหว่างวันที่ ๒ กันยายน ๒๕๕๑ ถึงวันที่ ๗ พฤษภาคม ๒๕๕๒ เลขหมาย ๓๖๑๑-๔-๐๑๙๙๔๒ ถึงเลขหมาย ๓๖๑๑-๔-๐๒๔๐๑๙ จำนวน ๒,๗๖๗ ราย มีนายวิจิต พิมพ์สรายุ เจ้าหน้าที่ปกครองชำนาญงาน เป็นผู้ลงลายมือชื่ออนุญาตในการจัดทำบัตรโดยมิได้เป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ตามระเบียบกฎหมาย ซึ่งอำเภอบ้านแท่นมีความเห็นสรุปได้ว่าการยื่นคำขอมิบัตรดังกล่าว มิได้ยื่นขอต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ตามกฎหมาย อาจมีผลต่อการออกบัตรทั้ง ๒,๗๖๗ ราย เป็นโมฆะ และเห็นว่าแนวทางแก้ไขให้ถือว่าพนักงานเจ้าหน้าที่ที่อยู่ในขณะปฏิบัติงานได้อนุญาตให้ทำบัตรโดยปริยาย และให้พนักงานเจ้าหน้าที่ลงนามอนุญาตให้ทำบัตรย้อนหลัง

จังหวัดชัยภูมิ พิจารณาแล้วมีความเห็น ดังนี้

๑. แม้เจ้าหน้าที่ปกครอง มิได้เป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ตามพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. ๒๕๒๖ ประกอบคำสั่งกระทรวงมหาดไทย ที่ ๔๕๒/๒๕๔๒ ลงวันที่ ๓ พฤศจิกายน ๒๕๔๒ ซึ่งการแต่งตั้งพนักงานเจ้าหน้าที่เป็นระเบียบภายในที่ประชาชนผู้มาติดต่อราชการไม่ได้ล่วงรู้ด้วย โดยประชาชนผู้มาติดต่อราชการมีหน้าที่มายื่นคำขอมิบัตร ตามที่กฎหมายกำหนด กล่าวคืออายุครบ ๑๕ ปี บริบูรณ์ บัตรหาย บัตรหมดอายุ เป็นต้น ส่วนการที่ใครจะเป็นผู้รับเรื่อง ใครจะเป็นผู้พิจารณาอนุมัติ เป็นเรื่องภายใน ดังนั้น การที่ประชาชนมายื่นคำขอมิบัตร จึงถือได้ว่ามายื่นคำขอต่อพนักงานเจ้าหน้าที่แล้ว ส่วนการที่เจ้าหน้าที่ปกครอง ซึ่งไม่ใช่พนักงานเจ้าหน้าที่ แต่ไปดำเนินการในฐานะพนักงานเจ้าหน้าที่ เรื่องภายใน ต้องไปว่ากล่าวกันต่างหาก เพราะหากจะถือว่าการยื่นคำขอมิบัตรดังกล่าวมิได้ยื่นคำขอต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ตามความเห็นของอำเภอบ้านแท่นแล้ว ซึ่งมีผลทำให้บัตรออกโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย ผลกระทบก็จะตามมาอีกมาก กล่าวคือ หากนำบัตรที่ออกโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายไปใช้ เช่น สมัครงาน

ทำนิติกรรมต่าง ๆ เป็นต้น ก็จะมีผลให้การสมัครงานทำนิติกรรมต่าง ๆ มีผลเสียไปด้วย จะทำให้เกิดผลกระทบในวงกว้าง ดังนั้น เมื่อประชาชนได้ยื่นคำขอมีบัตร จึงถือได้ว่าได้ยื่นคำขอต่อพนักงานเจ้าหน้าที่แล้ว

๒. แม้ข้อเท็จจริงปรากฏว่า ปลัดอำเภอหัวหน้าฝ่ายทะเบียนราษฎรและบัตรประจำตัวประชาชนผู้เป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ตามพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. ๒๕๒๖ และคำสั่งกระทรวงมหาดไทย ที่ ๔๕๒/๒๕๔๒ ลงวันที่ ๓ พฤศจิกายน ๒๕๔๒ และได้อยู่ปฏิบัติหน้าที่ในที่ว่าการอำเภอและได้รับแจ้งจากเจ้าหน้าที่ปกครองขณะทำบัตรว่า ระบบปฏิบัติการให้เจ้าหน้าที่ปกครองอนุญาตได้ จึงให้เจ้าหน้าที่ปกครองลงนามก็ไม่ถือว่าพนักงานเจ้าหน้าที่ ได้ให้ความเห็นชอบการอนุญาตของเจ้าหน้าที่ปกครอง เพราะระเบียบกรมการปกครอง ว่าด้วยการจัดทำบัตรประจำตัวประชาชน (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๙ ข้อ ๖๐ กำหนดให้พนักงานเจ้าหน้าที่ทำหน้าที่รับคำขอมีบัตร พิจารณาคำขอ ตรวจสอบความถูกต้อง กล่าวคือ ตรวจสอบฐานข้อมูลทะเบียนบัตร รวมทั้งตรวจสอบเอกสารประกอบคำขอมีบัตรว่า ถูกต้อง ครบถ้วน หรือไม่ ถ้าเห็นว่าถูกต้องครบถ้วน จึงจะพิจารณาอนุญาตให้จัดทำบัตร ระเบียบดังกล่าวมิได้กำหนดให้พนักงานเจ้าหน้าที่อนุญาตให้ทำบัตรโดยปริยายได้ ส่วนการที่อำเภอบ้านแท่นเห็นว่าหากจะดำเนินการแก้ไขการลงนามของผู้อนุญาตในคำขอมีบัตร จำนวน ๒,๗๖๗ ราย โดยเป็นผู้อนุญาตแทนเจ้าหน้าที่ปกครองเพื่อแก้ไขเอกสารคำขอมีบัตร จะดำเนินการได้หรือไม่ นั้น เห็นว่าระเบียบ กฎหมายเกี่ยวกับการทำบัตร มีเจตนารมณ์ให้ตรวจสอบพิจารณาการจัดทำบัตร เป็นราย ๆ ไป การลงนามอนุญาตให้ทำบัตร ย้อนหลังจึงไม่มีระเบียบ กฎหมายให้อำนาจกระทำได้นั้น

กรมการปกครองขอเรียนว่ากฎหมาย กฎกระทรวง ระเบียบ คำสั่ง และหนังสือสั่งการเกี่ยวกับการจัดทำบัตรประจำตัวประชาชนได้กำหนดแบบ หลักเกณฑ์ วิธีปฏิบัติ อำนาจและหน้าที่ของพนักงานเจ้าหน้าที่และเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานบัตรประจำตัวประชาชนไว้อย่างชัดเจนแล้ว เช่น ในคำขอมีบัตร (บ.ป. ๑) กำหนดรายละเอียดไว้ให้ผู้ขอยื่นคำขอต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ ณ ที่ว่าการอำเภอ กิ่งอำเภอ สำนักงานเขต เทศบาล หรือเมืองพัทยา ซึ่งเป็นสถานที่รับคำขอมีบัตร ขอมีบัตรใหม่หรือขอเปลี่ยนบัตรประจำตัวประชาชน แล้วแต่กรณี และก่อนลงของคำขอ (สำหรับเจ้าหน้าที่) ผู้รับคำขอ ตรวจสอบ พ.ร. ๑๔ ผู้ถ่ายรูปและพิมพ์ลายนิ้วมือ และผู้พิมพ์บัตรให้เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบตามคำสั่งที่ได้รับมอบหมายลงชื่อ เพื่อให้มีผู้รับผิดชอบ เมื่อพนักงานเจ้าหน้าที่เห็นว่าผู้ขอได้ดำเนินการอย่างถูกต้องและครบถ้วนแล้ว ให้มีคำสั่งอนุญาต พิมพ์ลายนิ้วมือผู้ขอ กำหนดเลขหมายคำขอ กำหนดเลขที่อนุญาตให้ทำบัตรและถ่ายรูปเพื่อทำบัตร ในกรณีที่ เป็นบัตรที่ออกด้วยระบบคอมพิวเตอร์แบบอนเนกประสงค์ ให้พิมพ์ลายนิ้วชี้ขวาและซ้ายของผู้ขอ เพื่อจัดเก็บไว้ในหน่วยความจำ (IC CHIP) เป็นต้น กรมการปกครองพิจารณาแล้ว มีความเห็นว่า การอนุญาตให้ทำบัตรประจำตัวประชาชน ระหว่างวันที่ ๒ กันยายน ๒๕๕๑ ถึงวันที่ ๗ พฤษภาคม ๒๕๕๒ เลขหมาย ๓๖๑๑ - ๔ - ๐๑๙๙๔๒ ถึงหมายเลข ๓๖๑๑ - ๔๐๒๔๐๑๙ จำนวน ๒,๗๖๗ ราย อำเภอบ้านแท่นปฏิบัติไม่ถูกต้องตามขั้นตอน เนื่องจากนายวิจิต พิมพ์สรานู ตำแหน่งเจ้าหน้าที่ปกครองชำนาญงาน เป็นผู้ลงลายมือชื่ออนุญาตในคำขอ (บ.ป. ๑) โดยมีได้เป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ ฉะนั้น จึงเห็นควรแก้ไขให้ถูกต้องดังนี้

๑. ให้อำเภอบ้านแท่นตรวจสอบว่าบัตรประจำตัวประชาชน จำนวน ๒,๗๖๗ ราย ที่เป็นการปฏิบัติที่ไม่ถูกต้องตามขั้นตอนการอนุญาตให้ทำบัตรประจำตัวประชาชนของพนักงานเจ้าหน้าที่ดังกล่าว นั้น ได้ออกบัตรให้กับผู้ยื่นคำขอซึ่งมีคุณสมบัติตามที่กฎหมายกำหนดไว้หรือไม่ กล่าวคือเป็นผู้มีสัญชาติไทยอายุตั้งแต่สิบห้าปีบริบูรณ์แต่ไม่เกินเจ็ดสิบปีบริบูรณ์ หรือเป็นผู้ซึ่งมีอายุเกินเจ็ดสิบปีหรือเป็นผู้ซึ่งได้รับการยกเว้นไม่ต้องมีบัตรตามกฎหมายกระทรวง แล้วแต่กรณี และเป็นบุคคลคนเดียวเท่ากับผู้ที่ปรากฏมีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้าน (ท.ร. ๑๔) นั้น

๒. หากบัตร ตามข้อ ๑ เป็นบัตรประจำตัวประชาชนที่ออกให้กับผู้ยื่นคำขอซึ่งมีคุณสมบัติตามที่กฎหมายกำหนดไว้ถูกต้อง ให้แก้ไขโดยปลัดอำเภอหรือหัวหน้าฝ่าย ผู้ปฏิบัติงานในแต่ละวันเป็นผู้ตรวจสอบและลงนามในช่องคำสั่งพนักงานเจ้าหน้าที่ในคำขอมมีบัตร (บ.ป. ๑) ทุกฉบับ โดยใช้หมึกสีแดง “ขีดฆ่าคำสั่ง ชื่อและลายมือชื่อของนายวิจิต พิมพ์สรานู” พร้อมหมายเหตุในคำขอมมีบัตร (บ.ป. ๑) และฐานข้อมูลทะเบียนบัตรว่า “แก้ไข บ.ป. ๑ ตามหนังสือจังหวัดที่ ...ลงวันที่...” แล้วลงลายมือชื่อพนักงานเจ้าหน้าที่และวันเดือนปีกำกับไว้ทุกฉบับ ส่วนเอกสารอื่น ๆ (ถ้ามี) ได้แก่ บันทึกถ้อยคำของผู้ต้องหา บันทึกการเปรียบเทียบ สำหรับผู้ยื่นคำขอที่ไม่ยื่นคำขอมมีบัตรภายในเวลาที่กฎหมายกำหนด บันทึกการรับแจ้งเอกสารเกี่ยวกับบัตรประจำตัวประชาชนสูญหายหรือถูกทำลาย (บ.ป. ๗) สำเนาใบเสร็จรับเงินค่าธรรมเนียมการออกบัตร และสำเนาใบเสร็จรับเงินค่าปรับบันทึกคำให้การรับรองบุคคล สำหรับกรณีการสอบสวนและบันทึกคำให้การรับรองบุคคลของเจ้าบ้านหรือบุคคลผู้นำเชื้อถือและรายงานการนำส่งเงินค่าธรรมเนียมการทำบัตรและค่าปรับให้แก่ไขและหมายเหตุไว้ในที่เอกสารทุกฉบับเช่นเดียวกับคำขอ (บ.ป. ๑)

๓. หากบัตร ตามข้อ ๑ เป็นบัตรประจำตัวประชาชนที่ออกให้กับผู้ยื่นคำขอซึ่งไม่มีคุณสมบัติตามที่กฎหมายกำหนดไว้หรือตรวจสอบแล้วพบว่าเป็นกรณีทุจริต ให้อำเภอบ้านแท่นดำเนินการกับผู้ทำทุจริตทั้งทางอาญาและทางวินัย รวมทั้งให้จำหน่ายเอกสารและรายงานผลการดำเนินการโดยถือปฏิบัติตามหนังสือกระทรวงมหาดไทย ปกปิด ที่ มท ๐๓๑๐.๑/ว ๘ ลงวันที่ ๑๙ มกราคม ๒๕๔๔ อย่างเคร่งครัด

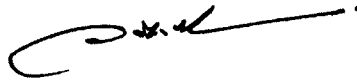
๔. ให้จังหวัดแต่งตั้งคณะกรรมการตรวจสอบสาเหตุของความผิดพลาด และหากสอบสวนแล้วปรากฏว่าพนักงานเจ้าหน้าที่หรือผู้บังคับบัญชาปล่อยปละละเลย ขาดการควบคุมและไม่ได้ให้ความสนใจในการปฏิบัติงานบัตรประจำตัวประชาชน ให้ดำเนินการสอบสวนและพิจารณาโทษทางวินัย ฐานบกพร่องต่อหน้าที่ ไม่ป้องกันมิให้ผู้ยื่นคำขอได้บังคับบัญชากระทำผิดวินัย ตามอำนาจหน้าที่ของจังหวัดและอำเภอ

๕. ให้จังหวัดสั่งการให้นายอำเภอ และปลัดเทศบาลกวดขันการปฏิบัติงานของพนักงานเจ้าหน้าที่และเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานบัตรประจำตัวประชาชน ให้เป็นไปตามกฎหมาย กฎกระทรวงระเบียบ คำสั่ง และหนังสือสั่งการเกี่ยวกับการจัดทำบัตรประจำตัวประชาชน หลักเกณฑ์ วิธีปฏิบัติ

อำนาจและหน้าที่ของพนักงานเจ้าหน้าที่และเจ้าหน้าที่อย่างเคร่งครัด และให้ตรวจสอบการรายงานผลการออกบัตร การเก็บค่าธรรมเนียมและการเก็บเงินค่าปรับเป็นประจำทุกวัน

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบและพิจารณาดำเนินการต่อไป ผลเป็นประการใดแล้วโปรดแจ้งให้กรมการปกครองทราบด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(นายวงศ์ศักดิ์ สวัสดิ์พาณิชย์)

อธิบดีกรมการปกครอง

สำนักบริหารการทะเบียน

ส่วนบัตรประจำตัวประชาชน

โทร. ๐ - ๒๗๙๑ - ๗๖๑๒ ถึง ๗๖๑๓

โทรสาร ๐ - ๒๙๐๖ - ๙๒๗๙

ที่ มท ๐๔๐๘/๒๑๕๗๒

กรมการปกครอง
ถนนอัษฎางค์ กท. ๑๐๒๐๐

๒๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๓๑

เรื่อง พนักงานเจ้าหน้าที่ตามพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. ๒๕๒๖

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัด ทุกจังหวัด (เว้นกรุงเทพมหานคร)

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. หนังสือจังหวัดเชียงใหม่ ที่ ชม ๐๐๑๖/๓๒๒๘ ลงวันที่ ๒๖ มกราคม ๒๕๓๑

๒. หนังสือกรมการปกครอง ที่ มท ๐๔๐๘/๒๑๕๗๑ ลงวันที่ ๒๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๓๑

กรมการปกครองขอส่งสำเนาหนังสือหารือของจังหวัดเชียงใหม่ ที่ ชม ๐๐๑๖/๓๒๒๘ ลงวันที่ ๒๖ มกราคม ๒๕๓๑ และหนังสือตอบข้อหารือของกรมการปกครอง ที่ มท ๐๔๐๘/๒๑๕๗๑ ลงวันที่ ๒๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๓๑ มาเพื่อโปรดทราบ และโปรดแจ้งให้เทศบาลและเมืองพัทยาทราบและถือเป็นแนวปฏิบัติต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

ยัวร์ตัน กมลเวช

(นายยัวร์ตัน กมลเวช)

รองอธิบดี รักษาการแทน

อธิบดีกรมการปกครอง

กองบัตรประจำตัวประชาชน

ฝ่ายบริหารการทำบัตร

งานอำนวยความสะดวก

โทร. (๐๒) ๒๘๑๒๑๕๐, ๒๘๑๒๖๙๕

ที่ มท ๐๔๐๘/๒๑๕๗๑

กรมการปกครอง

ถนนอัษฎางค์ กท. ๑๐๒๐๐

๒๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๓๑

เรื่อง ทารือเกี่ยวกับพนักงานเจ้าหน้าที่ตามพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. ๒๕๒๖
เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัดเชียงใหม่
อ้างถึง หนังสือจังหวัดเชียงใหม่ ที่ ชม ๐๐๑๖/๓๒๒๘ ลงวันที่ ๒๖ มกราคม ๒๕๓๑

ตามที่ทารือแนวปฏิบัติเกี่ยวกับพนักงานเจ้าหน้าที่ ตามพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. ๒๕๒๖ ซึ่งจังหวัดเชียงใหม่มีความเห็นว่า ปลัดเทศบาลจะมอบอำนาจโดยทำเป็นหนังสือให้รองปลัดเทศบาลทำการแทนในนามของปลัดเทศบาล ในฐานะพนักงานเจ้าหน้าที่ตามพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. ๒๕๒๖ โดยอาศัยระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยวิธีปฏิบัติงานของเทศบาล พ.ศ. ๒๕๔๖ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๐๒ ข้อ ๖ ค. (๒) วรรคสอง ความเห็นดังกล่าวจะถูกต้องหรือไม่ นั้น

กรมการปกครองพิจารณาแล้วขอเรียนว่า ตามระเบียบกระทรวงมหาดไทย และ ประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่อง แต่งตั้งเจ้าพนักงานตรวจบัตรและพนักงานเจ้าหน้าที่ (ฉบับที่ ๒) ออกโดยอาศัยอำนาจตามพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. ๒๕๒๖ มีฐานะเป็นกฎหมายมิใช่ระเบียบข้อบังคับ ตามนัยข้อ ๖ ค. (๒) วรรคสอง และระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยวิธีปฏิบัติของเทศบาล พ.ศ. ๒๕๔๖ ดังนั้น ปลัดเทศบาลจึงไม่อาจมอบอำนาจให้รองปลัดเทศบาลทำการแทนในฐานะพนักงานเจ้าหน้าที่ ตามพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. ๒๕๒๖ ได้ แต่ในทางปฏิบัติงานบัตรประจำตัวประชาชน เป็นลักษณะงานประจำทั่วไปของเทศบาล ซึ่งหากปลัดเทศบาลไม่อาจปฏิบัติงานนั้นได้ รองปลัดเทศบาลก็สามารถปฏิบัติงานในฐานะเป็นผู้รักษาการแทนปลัดเทศบาล ในการปฏิบัติงานนี้ ตามระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยวิธีปฏิบัติงานของเทศบาล พ.ศ. ๒๕๔๖ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๐๒ ข้อ ๕ วรรคสอง ได้ฉะนั้น ความเห็นของจังหวัดเชียงใหม่ตามข้อหารือนั้น จึงเป็นการไม่ถูกต้อง จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ

ขอแสดงความนับถือ

ยุวรัตน์ กมลเวชช

(นายยุวรัตน์ กมลเวชช)

รองอธิบดี ปฏิบัติราชการแทน

อธิบดีกรมการปกครอง

กองบัตรประจำตัวประชาชน

ฝ่ายบริหารการทำบัตร

งานอำนวยความสะดวก

โทร. (๐๒) ๒๘๑๒๑๕๐, ๒๘๑๒๖๙๕

ที่ ชม ๐๐๑๖/๓๒๒๘

ศาลากลางจังหวัดเชียงใหม่

ถนนโชตนา กม.๗ ชม ๕๐๐๐๐

๒๖ มกราคม ๒๕๓๑

เรื่อง ทหารเรือเกี่ยวกับพนักงานเจ้าหน้าที่ตามพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน
เรียน อธิบดีกรมการปกครอง

สิ่งที่ส่งมาด้วย สำเนาหนังสือ ที่ ชม ๕๒๐๘/๒๐๔ ลงวันที่ ๑๑ มกราคม ๒๕๓๑

ด้วยสำนักทะเบียนท้องถิ่นเทศบาลนครเชียงใหม่ได้หารือจังหวัดเกี่ยวกับพนักงานเจ้าหน้าที่ตามประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่อง แต่งตั้งเจ้าพนักงานตรวจบัตรและพนักงานเจ้าหน้าที่ (ฉบับที่ ๒) ลงวันที่ ๒๔ ธันวาคม ๒๕๓๐ ออกตามความในพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. ๒๕๒๖ ว่า กรณีปลัดเทศบาลไม่อยู่หรือไม่อาจปฏิบัติงานได้ จะแต่งตั้งรองปลัดเทศบาล ผู้รับผิดชอบงานทะเบียนราษฎร ลงนามแทนในแบบ บ.ป. ๒ หรือ บ.ป. ๒ ก. โดยการออกคำสั่งถาวรไว้เพื่องานนี้โดยเฉพาะได้หรือไม่ รายละเอียดตามสำเนาหนังสือที่ส่งมาพร้อมนี้

จังหวัดพิจารณาแล้วเห็นว่า ตามระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยวิธีปฏิบัติงานของเทศบาล พ.ศ. ๒๔๙๖ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๐๒ ข้อ ๖ ค. (๒) วรรคสอง ระบุว่า “เรื่องใดที่มีระเบียบ ข้อบังคับ ระบุให้เป็นอำนาจหน้าที่ปลัดเทศบาล หากระเบียบข้อบังคับนั้นมิได้กำหนดในเรื่องการมอบอำนาจไว้เป็นอย่างอื่น ปลัดเทศบาลจะมอบอำนาจโดยทำเป็นหนังสือให้รองปลัดเทศบาลทำการแทนในนามของปลัดเทศบาลก็ได้” ดังนั้น ปลัดเทศบาลจะมอบอำนาจโดยทำเป็นหนังสือให้รองปลัดเทศบาลทำการแทนในนามปลัดเทศบาลในฐานะพนักงานเจ้าหน้าที่ตามประกาศกระทรวงมหาดไทยดังกล่าวก็ได้

จึงเรียนหารือมาเพื่อโปรดพิจารณาว่าความเห็นของจังหวัดถูกต้องหรือไม่ ผลเป็นประการใดโปรดแจ้งจังหวัดทราบด้วย

ขอแสดงความนับถือ

ร้อยตรี **ประสิทธิ์ ไชยศรี**

(ประสิทธิ์ ไชยศรี)

ปลัดจังหวัด รักษาราชการแทน

ผู้ว่าราชการจังหวัดเชียงใหม่

ที่ทำการปกครองจังหวัด

ฝ่ายปกครอง/งานทะเบียน

โทร. ชม (๐๕๓) ๒๒๑๐๔๗

ที่ มท ๐๔๐๘/ว ๑๗๙

กรมการปกครอง

ถนนอิษฎางค์ กท. ๑๐๒๐๐

๑๑ มีนาคม ๒๕๓๑

เรื่อง การลงนามในฐานะพนักงานเจ้าหน้าที่ในส่วนของเทศบาลและเมืองพัทยา

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัด ทุกจังหวัด (เว้นกรุงเทพมหานคร)

- อ้างถึง ๑. หนังสือกระทรวงมหาดไทย ด่วนมาก ที่ มท ๐๔๐๘/ว ๘๐๔ ลงวันที่ ๒๒ ธันวาคม ๒๕๓๐
 ๒. วิทยุกรมการปกครอง ด่วนมาก ที่ มท ๐๔๐๘/ว๒๐๒๖ ลงวันที่ ๒๕ ธันวาคม ๒๕๓๐
 ๓. หนังสือกรมการปกครอง ที่ มท ๐๔๐๘/๒๑๕๗๒ ลงวันที่ ๒๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๓๑

สิ่งที่ส่งมาด้วย ประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่อง แต่งตั้งเจ้าพนักงานตรวจบัตรและพนักงานเจ้าหน้าที่ (ฉบับที่ ๒) ลง วันที่ ๒๔ ธันวาคม ๒๕๓๐

ตามที่กระทรวงมหาดไทยได้มีการประกาศ เรื่อง แต่งตั้งเจ้าพนักงานตรวจบัตรและพนักงานเจ้าหน้าที่ (ฉบับที่ ๒) ลงวันที่ ๒๔ ธันวาคม ๒๕๓๐ แล้ว ปรากฏว่าการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ดังกล่าวยังไม่เป็นไปในแนวทางเดียวกัน

กรมการปกครองจึงขอเรียนแนวทางปฏิบัติดังนี้

๑. การลงนามในฐานะพนักงานเจ้าหน้าที่ในแบบคำขอมีบัตร (บ.ป. ๑) ในรับคำขอหรือใบแทนใบรับ (บ.ป. ๒ หรือ บ.ป. ๒ ก.) การรับรองเอกสารเกี่ยวกับบัตรฯ ผู้มีอำนาจลงนามคือ ปลัดเทศบาล หัวหน้าสำนักปลัดเมืองพัทยา หัวหน้าสำนักปลัดเทศบาลและหัวหน้างานหรือหัวหน้าฝ่ายทะเบียนราษฎร

๒. การลงนามในฐานะพนักงานเจ้าหน้าที่ ในการเปรียบเทียบความผิดตามพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. ๒๕๒๖ ผู้มีอำนาจลงนามคือ ปลัดเทศบาล และหัวหน้าสำนักปลัดเมืองพัทยา

๓. การลงนามรับรองภาพถ่ายในแบบใบรับหรือใบแทนใบรับคำขอมีบัตร ผู้มีอำนาจลงนามคือ ปลัดเทศบาลและหัวหน้าสำนักปลัดเมืองพัทยา

๔. ผู้รักษาการแทนปลัดเทศบาล สามารถที่จะลงนามในฐานะพนักงานเจ้าหน้าที่แทนปลัดเทศบาลได้ โดยปฏิบัติตามหนังสือกรมการปกครอง ที่ มท ๐๔๐๘/๒๑๕๗๒ ลงวันที่ ๒๒ กุมภาพันธ์

๒๕๓๑ และอนุมัติให้ผู้รักษาราชการแทนหัวหน้าสำนักปลัดเมืองพัทยาลงนามแทนหัวหน้าสำนักปลัดเมืองพัทยาได้เช่นเดียวกัน

จึงเรียนมาเพื่อโปรดแจ้งให้อำเภอ กิ่งอำเภอ เทศบาล และเมืองพัทยา ทราบและถือปฏิบัติต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

ยัวร์ตัน กมลเวช

(นายยัวร์ตัน กมลเวช)

รองอธิบดี ปฏิบัติราชการแทน

อธิบดีกรมการปกครอง

กองบัตรประจำตัวประชาชน

ฝ่ายบริหารการทำบัตร

งานอำนวยความสะดวก

โทร. (๐๒) ๒๘๑๒๑๕๐, ๒๘๑๒๖๙๕

ด่วนที่สุด

ที่ มท ๐๔๐๘/๔๓๓๙๗

กรมการปกครอง

ถนนอัษฎางค์ กท. ๑๐๒๐๐

๒๐ พฤษภาคม ๒๕๓๑

เรื่อง ตอบข้อหารือเกี่ยวกับการลงนามในฐานะพนักงานเจ้าหน้าที่ในส่วนของเทศบาล

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัดตรัง

อ้างถึง หนังสือจังหวัดตรัง ด่วนที่สุด ที่ ตง ๐๐๑๖/๑๐๒๓๕ ลงวันที่ ๒๙ เมษายน ๒๕๓๑

ตามที่หารือการลงนามในฐานะพนักงานเจ้าหน้าที่ในส่วนของเทศบาล โดยจังหวัดตรัง มีความเห็นว่าหัวหน้าส่วนราชการอื่นซึ่งนายกเทศมนตรีแต่งตั้งให้รักษาการแทนปลัดเทศบาล ในกรณี ที่ปลัดเทศบาลและรองปลัดเทศบาลไม่อยู่ หรือไม่อาจปฏิบัติงานได้ สามารถปฏิบัติงานรักษาการแทน ปลัดเทศบาลในฐานะพนักงานเจ้าหน้าที่ตามพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. ๒๕๒๖ ได้ถูกต้องหรือไม่ นั้น

กรมการปกครองขอเรียนว่า ตามความเห็นของจังหวัดตรังดังกล่าวนั้นชอบแล้ว

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ

ขอแสดงความนับถือ

ยัวร์ตัน กมลเวช

(นายยัวร์ตัน กมลเวช)

รองอธิบดี ปฏิบัติราชการแทน

อธิบดีกรมการปกครอง

กองบัตรประจำตัวประชาชน

ฝ่ายบริหารการทำบัตร

งานอำนวยความสะดวก

โทร. (๐๒) ๒๘๑๒๑๕๐, ๒๘๑๒๖๙๕

ที่ มท ๐๓๐๙.๒/ว ๓๑๒๙๓

ถึง ที่ทำการปกครองจังหวัด ทุกจังหวัด

พร้อมนี้ขอส่งสำเนาหนังสือกรมการปกครอง ที่ มท ๐๓๐๙.๒/๓๐๑๗๗ ลงวันที่ ๑๙ ธันวาคม ๒๕๕๔ เรื่อง ทหารี่แนวทางปฏิบัติตามระเบียบกรมการปกครอง ว่าด้วยการจัดทำบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. ๒๕๕๔ เรียนมาเพื่อโปรดทราบและแจ้งให้อำเภอ เทศบาลและเมืองพัทยา ถือเป็นแนวทางปฏิบัติต่อไป

สำนักบริหารการทะเบียน

ส่วนบัตรประจำตัวประชาชน

โทร. ๐-๒๗๙๑-๗๖๑๒ - ๓

ที่ มท ๐๓๐๙.๒/๓๐๑๗๗

กรมการปกครอง

ถนนอัษฎางค์ กทม. ๑๐๒๐๐

๑๙ ธันวาคม ๒๕๕๔

เรื่อง ทหารือแนวทางปฏิบัติตามระเบียบกรมการปกครอง ว่าด้วยการจัดทำบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. ๒๕๕๔

เรียน ปลัดกรุงเทพมหานคร

อ้างถึง หนังสือกรุงเทพมหานคร ที่ กท ๐๔๐๖/๕๓๔๗ ลงวันที่ ๑๗ ตุลาคม ๒๕๕๔

ตามที่กรุงเทพมหานครแจ้งว่า ได้รับเรื่องจากสำนักงานเขตประเวศ ทหารือแนวทางปฏิบัติในการเรียกหลักฐานการขอมีบัตรประจำตัวประชาชนในกรณีบัตรหายหรือบัตรถูกทำลายตามระเบียบกรมการปกครอง ว่าด้วยการจัดทำบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. ๒๕๕๔ ข้อ ๑๑ (๗) กำหนดให้เรียกหลักฐาน ซึ่งมีรูปถ่ายของผู้ขอมีบัตรและเป็นเอกสารที่ทางราชการออกให้โดยใด อย่างหนึ่ง เช่น ใบขับขี่ บัตรประกันสังคม เป็นต้น กรณีผู้ขอมีบัตรไม่มีหรือไม่สามารถแสดงหลักฐานหรือเอกสารที่ทางราชการออกให้ดังกล่าว ให้สอบสวนเจ้าบ้านหรือบุคคลผู้น่าเชื่อถือแทน จึงทหารือว่า หลักฐานรายการบัตรเดิม และภาพถ่ายใบหน้าของผู้ขอมีบัตรที่คัดรับรองจากฐานข้อมูลทะเบียนบัตร ถือว่าเป็นหลักฐาน ซึ่งมีรูปถ่ายของผู้มีบัตรและเป็นเอกสารที่ทางราชการออกให้โดยใดอย่างหนึ่ง หรือไม่ ซึ่งกรุงเทพมหานครมีความเห็นว่าเป็นเอกสารหรือรายการข้อมูลที่ได้มาจากฐานข้อมูลด้านการทะเบียน เชื่อถือได้และใช้อ้างอิงในการปฏิบัติงานได้ และกรณีรายการบัตรประจำตัวประชาชนที่ได้มีการคัดและรับรองแล้ว ถือว่าเป็นเอกสารซึ่งมีรูปถ่ายของผู้ขอมีบัตรและเป็นเอกสารที่ทางราชการออกให้โดยใดอย่างหนึ่ง ตามระเบียบกรมการปกครอง ว่าด้วยการจัดทำบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. ๒๕๕๔ ข้อ ๖๑ นั้น

กรมการปกครอง พิจารณาแล้วเห็นว่า รายการจากฐานข้อมูลทะเบียน ตามข้อ ๔ ของระเบียบกรมการปกครอง ว่าด้วยการจัดทำบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. ๒๕๕๔ เป็นข้อมูลรายการเกี่ยวกับบัตรประจำตัวประชาชน มีภาพถ่ายใบหน้าและลายพิมพ์นิ้วมือ ซึ่งกรมการปกครองได้จัดเก็บและประมวลผลไว้ด้วยระบบคอมพิวเตอร์ เพื่อเป็นหลักฐานในการพิสูจน์ตัวบุคคลเกี่ยวกับประวัติการจัดทำบัตรประจำตัวประชาชน ฉะนั้น การคัดและการรับรองรายการดังกล่าวโดยมีเจ้าหน้าที่ได้รับรองในหน้าที่จึงเป็นเอกสารของทางราชการตามมาตรา ๑ (๘) แห่งประมวลกฎหมายอาญา สามารถใช้อ้างอิงเพื่อปฏิบัติงานได้ ความเห็นของกรุงเทพมหานครถูกต้องแล้ว สำหรับการอนุญาตบัตรกรณีบัตรหายหรือบัตรถูกทำลาย พนักงานเจ้าหน้าที่จะต้องพิจารณาหลักฐานตามข้อ ๑๑ (๗) ข้อ ๑๔ และข้อ ๖๑ วรรคสอง

ของระเบียบกรมการปกครอง ว่าด้วยการจัดทำบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. ๒๕๕๔ หากพนักงาน
เจ้าหน้าที่ได้ตรวจสอบรายการจากฐานข้อมูลทะเบียนบัตร และมีรายการบัตรเดิมภาพใบหน้าของผู้ขอ
มีบัตรซึ่งถูกต้องตรงกับข้อเท็จจริงให้ดำเนินการจัดทำบัตรให้ผู้ขอมีบัตร

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ

ขอแสดงความนับถือ

(นายบุญส่ง เตชะมณีสถิตย์)
รองอธิบดี ปฏิบัติราชการแทน
อธิบดีกรมการปกครอง

สำนักบริหารการทะเบียน
ส่วนบัตรประจำตัวประชาชน
โทร. ๐ - ๒๗๙๑ - ๗๖๑๒

ที่ มท ๐๓๐๙.๒/ว ๑๗๑๖๕
ถึง ที่ทำการปกครองจังหวัด ทุกจังหวัด

พร้อมนี้ กรมการปกครองขอส่งสำเนาหนังสือ กรมการปกครอง ที่ มท ๐๓๐๙.๒/ว ๑๕๐๖๕ ลงวันที่ ๒๙ มิถุนายน ๒๕๕๕ เรื่อง ทารือการคัดร์รับรองสำเนาบัตรประจำตัวประชาชน เพื่อทราบและแจ้งอำเภอ เทศบาล และเมืองพัทยา ทราบและถือเป็นแนวทางปฏิบัติต่อไป

สำนักบริหารการทะเบียน
ส่วนบัตรประจำตัวประชาชน
โทร. ๐ - ๒๗๙๑ - ๓๖๑๒
โทรสาร ๐ - ๒๗๐๖ - ๙๒๘๙

ที่ มท ๐๓๐๙.๒/๑๕๐๖๕

กรมการปกครอง
ถนนอัษฎางค์ กทม. ๑๐๒๐๐

๒๙ มิถุนายน ๒๕๕๕

เรื่อง ทารือการคัดร้บรองสำเนาบัตรประจำตัวประชาชน

เรียน ปลัดกรุงเทพมหานคร

อ้างถึง หนังสือกรุงเทพมหานคร ที่ กท ๐๔๐๖/๗๘๕ ลงวันที่ ๒๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๕

ตามที่ขอหารือว่า สำนักงานเขตหนองแขมได้รับคำร้องจาก ว่าที่ ร.ต. เจษฎาภรณ์ คุณคำเทัญ ขอคัดและร้บรองรายการฐานข้อมูลบัตรประจำตัวประชาชนของ นายถิรเดช มาศเฮ็ง เลขประจำตัวประชาชน ๓ - ๑๐๑๗ - ๐๐๕๐๘ - ๙๘ - ๒ โดยอ้างว่าเป็นผู้มีส่วนได้เสีในฐานะนายความ ฝ่ายโจทก์ เพื่อใช้ชี้ตัวนำจับกุมนายถิรเดช ๆ ตามหมายจับศาลอาญาธนบุรี คดีหมายเลขดำที่ ๗๙๗๒/๒๕๕๒ คดีหมายเลขแดงที่ ต ๑๕๒๓๕/๒๕๕๕ และหนังสือคดีถึงที่สุด ที่ ศย ๓๐๐.๐๐๔ (๐๔) ๑๕๐๘ ลงวันที่ ๑๘ สิงหาคม ๒๕๕๕ จึงหารือว่า กรณีศาลออกหมายจับ และออกใบสำคัญแสดงว่าคดีถึงที่สุด นายความ จะขอคัดและร้บรองรายการฐานข้อมูลบัตรประจำตัวประชาชนของคู่กรณีได้หรือไม่ อย่างไร นั้น

กรมการปกครอง ขอเรียนว่า

๑. การเป็นผู้มีส่วนได้เสี กฎกระทรวง การขอตรวจหลักฐานรายการ หรือข้อมูลเกี่ยวกับบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. ๒๕๕๕ ได้กำหนดให้ผู้มีส่วนได้เสีโดยตรง ได้แก่ คู่สมรส บุพการีและผู้สืบสันดานของผู้ถือบัตรเป็นผู้ขอตรวจหลักฐาน รายการหรือข้อมูลเกี่ยวกับบัตรได้เท่านั้น

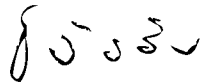
๒. นายความที่คู่ความแต่งตั้งมีอำนาจว่าความและดำเนินกระบวนการพิจารณาใด ๆ แทนคู่ความได้ตามที่เห็นสมควรเพื่อรักษาผลประโยชน์ของคู่ความนั้น ตามที่ระบุไว้ในใบแต่งตั้งนายสำหรับคดีเรื่องนั้น เมื่อคดีความถึงที่สุด อำนาจว่าความและดำเนินการใด ๆ แทนตัวความถึงที่สุดในคดีนั้นแล้ว

๓. หมายจับที่ ๑๔๒/๒๕๕๓ ลงวันที่ ๒๙ เมษายน ๒๕๕๓ ออกโดยศาลอาญาธนบุรี นั้นมีหมายถึงผู้บัญชาการตำรวจนครบาลให้จับตัวนายถิรเดช มาศเฮ็ง ส่งให้ศาล จึงเป็นหน้าที่ของผู้บัญชาการตำรวจนครบาล มิใช่หน้าที่ของนายความโจทก์ในการติดตามตัวผู้กระทำความผิดไปส่งให้ศาล เพื่อจะได้ดำเนินการตามกฎหมาย

ดังนั้น ในการที่ ว่าที่ ร.ต. เจษฎาภรณ์ คุณคำเทัญ ขอคัดและรับรองรายการจากฐานข้อมูล
บัตรประจำตัวประชาชนของนายถิรเดช มาศเฮ็ง ว่าที่ ร.ต. เจษฎาภรณ์ คุณคำเทัญ จึงไม่ใช่ผู้มีส่วน
ได้เสียในการขอคัดและรับรองรายการของนายถิรเดช มาศเฮ็ง ดังกล่าวได้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ

ขอแสดงความนับถือ

(นายวัชชัย ธรรมรักษ์)

ผู้อำนวยการสำนักบริหารการทะเบียน ปฏิบัติราชการแทน
อธิบดีกรมการปกครอง

สำนักบริหารการทะเบียน

ส่วนบัตรประจำตัวประชาชน

โทร. ๐ - ๒๗๙๑ - ๗๖๑๒ โทรสาร ๐ - ๒๙๐๖ - ๙๒๘๙

ที่ มท ๐๓๐๙.๒/๒๘๖๐๓

กรมการปกครอง

ถนนอัษฎางค์ กทม. ๑๐๒๐๐

๓ ธันวาคม ๒๕๕๕

เรื่อง ขอรื้อการจ่ายค่าธรรมเนียมและค่าปรับการจัดทำบัตรประจำตัวประชาชนของผู้ที่อยู่ในที่
คุมขังโดยชอบด้วยกฎหมาย

เรียน อธิบดีกรมราชทัณฑ์

อ้างถึง หนังสือกรมราชทัณฑ์ ที่ ยธ ๐๗๑๕/๓๘๒๖๙ ลงวันที่ ๑๒ ตุลาคม ๒๕๕๕

ตามที่ได้ขอหารือมายังกรมการปกครอง กรณีผู้ต้องขังที่ต้องการมีบัตรประจำตัว
ประชาชนขณะที่ถูกคุมขังอยู่ในเรือนจำและทัณฑสถาน ซึ่งบุคคลดังกล่าวได้รับการยกเว้นไม่ต้องมีบัตร
ประจำตัวประชาชนซึ่งเป็นไปตามกฎกระทรวงกำหนดบุคคลซึ่งได้รับการยกเว้นไม่ต้องมีบัตรประจำตัว
ประชาชน พ.ศ. ๒๕๔๘ ข้อ ๒ (๕) หากต้องการขอมีบัตรประจำตัวประชาชนจะต้องจ่ายค่าธรรมเนียม
หรือค่าปรับหรือไม่ เพื่อกฎหมายจะได้แจ้งเรือนจำและทัณฑสถาน ในสังกัดทราบต่อไป นั้น

กรมการปกครอง พิจารณาแล้วมีความเห็น ดังนี้

๑ กรณีการปรับคดีความผิดตามพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. ๒๕๒๖
และฉบับแก้ไขเพิ่มเติม กับผู้ต้องขังนั้น บุคคลดังกล่าวได้รับการยกเว้นไม่ต้องมีบัตรประจำตัวประชาชน
ตามกฎกระทรวงกำหนดบุคคลซึ่งได้รับการยกเว้นไม่ต้องมีบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. ๒๕๔๘
แต่บุคคลดังกล่าวประสงค์จะขอมีบัตรก็ได้ตามมาตรา ๕ วรรคสี่ ซึ่งการยื่นคำขอมีบัตรนั้น หากไม่ยื่นคำขอ
มีบัตรใหม่หรือขอเปลี่ยนบัตรตามมาตรา ๖ ตรี หรือมาตรา ๖ จัตวา วรรคหนึ่งภายในกำหนดหกสิบวัน
จะมีโทษปรับตามมาตรา ๑๑ แต่เนื่องจากผู้ต้องขังไม่สามารถไปยื่นคำขอมีบัตรภายในกำหนดได้เพราะ
อยู่ในที่คุมขังโดยชอบด้วยกฎหมาย จึงขาดเจตนาที่จะไม่ไปยื่นคำขอมีบัตรในกำหนดเวลา ไม่ครบองค์
ประกอบแห่งความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา

๒ กรณีการเสียค่าธรรมเนียม กฎกระทรวง กำหนดค่าธรรมเนียมและยกเว้นค่าธรรมเนียม
เกี่ยวกับบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. ๒๕๕๕ ออกตามความในพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน
พ.ศ. ๒๕๒๖ และฉบับแก้ไขเพิ่มเติม กำหนดค่าธรรมเนียมไว้ ได้แก่ การออกบัตรกรณีบัตรหายหรือ
ถูกทำลาย ชำรุด หรือแก้ไขชื่อตัว ชื่อสกุล หรือชื่อตัวและชื่อสกุลในทะเบียนบ้าน หรือย้ายที่อยู่ แล้วมี

ความประสงค์ขอมีบัตร จะต้องเสียค่าธรรมเนียม ๒๐ บาท ดังนั้นกรณีผู้ต้องขังที่มีความประสงค์จะขอ
มีบัตรใหม่หรือขอเปลี่ยนบัตร จะต้องเสียค่าธรรมเนียมในการออกบัตร ๒๐ บาท

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบและพิจารณาดำเนินการต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(นายสถาพร ศิริภักดี)

รองอธิบดี ปฏิบัติราชการแทน

อธิบดีกรมการปกครอง

สำนักบริหารการทะเบียน
ส่วนบัตรประจำตัวประชาชน
โทร. ๐-๒๗๙๑-๗๖๑๒
โทรสาร ๐-๒๙๐๖-๙๒๘๙

ที่ ยธ ๐๗๑๕/๓๘๒๖๙

กรมราชทัณฑ์

๒๒๒ ถนนนนทบุรี ๑ ตำบลสวนใหญ่
อำเภอเมือง จังหวัดนนทบุรี ๑๑๐๐๐

๑๒ ตุลาคม ๒๕๕๕

เรื่อง ขอร้องการจ่ายค่าธรรมเนียมและค่าปรับการจัดทำบัตรประจำตัวประชาชนของผู้ที่อยู่ในที่คุมขัง
โดยชอบด้วยกฎหมาย

เรียน อธิบดีกรมการปกครอง

อ้างถึง บันทึกข้อตกลงว่าด้วยการประสานความร่วมมือ ในการดำเนินงานด้านการจัดทำทะเบียนราษฎร
และบัตรประจำตัวประชาชนให้แก่บุคคลที่อยู่ในความควบคุมดูแลของเรือนจำและทัณฑสถาน
ทั่วประเทศ

สิ่งที่ส่งมาด้วย สำเนาบันทึกข้อตกลงฯ

ตามที่กรมราชทัณฑ์ และกรมการปกครอง ได้จัดทำบันทึกข้อตกลง ว่าด้วยการประสาน
ความร่วมมือในการดำเนินงานด้านการจัดทำทะเบียนราษฎรและบัตรประจำตัวประชาชน ให้แก่บุคคล
ที่อยู่ในความควบคุมดูแลของเรือนจำและทัณฑสถาน ทั่วประเทศ เมื่อวันที่ ๑๕ กันยายน ๒๕๕๑ และ
กรมราชทัณฑ์ ได้ประสานไปยังเรือนจำ / ทัณฑสถาน ส่วนภูมิภาค เพื่อติดต่อศูนย์บริหารการทะเบียนภาค
ในการเข้าไปจัดทำบัตรประจำตัวประชาชนให้แก่กลุ่มเป้าหมายแล้ว นั้น

กรมราชทัณฑ์ พิจารณาแล้ว เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของบันทึก
ข้อตกลงฯ รวมถึงเป็นไปในแนวทางเดียวกัน จึงขอร้องหรือเกี่ยวกับการจ่ายค่าธรรมเนียมและค่าปรับการจัดทำ
บัตรประจำตัวประชาชนของผู้ต้องขัง ซึ่งตามกฎหมายกำหนดบุคคลซึ่งได้รับการยกเว้นไม่ต้องมีบัตร
ประจำตัวประชาชน พ.ศ. ๒๕๔๘ ข้อ ๒ บุคคลดังต่อไปนี้ได้รับการยกเว้นไม่ต้องมีบัตรประจำตัวประชาชน
(๕) ผู้ที่อยู่ในที่คุมขังโดยชอบด้วยกฎหมาย ว่าในการประสานจัดทำบัตรประจำตัวประชาชน จำต้องจ่าย
ค่าธรรมเนียมและค่าปรับหรือไม่ เพื่อกรมราชทัณฑ์จะได้แจ้งเรือนจำ / ทัณฑสถาน ในสังกัดทราบต่อไป
จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา

ขอแสดงความนับถือ

(นายสมศักดิ์ รังสีโยภาส)

กองสังคมสงเคราะห์

รองอธิบดี ปฏิบัติราชการแทน

ฝ่ายแก้ไขฟื้นฟูและเตรียมความพร้อมก่อนปล่อย อธิบดีกรมราชทัณฑ์

โทร. / โทรสาร ๐ ๒๙๖๗ ๓๕๕๗

ที่ มท ๐๓๐๙.๒/ว ๖๘๕๗

กระทรวงมหาดไทย
ถนนอัษฎางค์ กทม. ๑๐๒๐๐

๒๒ มีนาคม ๒๕๕๖

เรื่อง การถ่ายสำเนาบัตรประจำตัวประชาชนแบบเอกประสงค์ (Smart Card)

เรียน ปลัดกระทรวง ทุกกระทรวง ผู้ว่าราชการจังหวัด ทุกจังหวัด ปลัดกรุงเทพมหานคร หัวหน้า
หน่วยงานรัฐวิสาหกิจ ทุกแห่ง ผู้ว่าการธนาคารแห่งประเทศไทย นายกษมาคมนักข่าวนัก หนังสือพิมพ์
แห่งประเทศไทย นายกษมาคมวิทย์และโทรทัศน์ไทย และประธานสมาคมธนาคารไทยสิ่งที่ส่งมาด้วย สำเนารายงานการประชุม เรื่อง ขอร้องเรียนกรณีการถ่ายสำเนาบัตรประจำตัวประชาชน
จำนวน ๑ ชุด

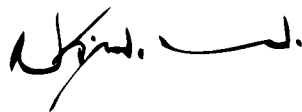
ด้วยกระทรวงมหาดไทยได้รับแจ้งจากสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดินว่าได้มีประชาชน
ร้องเรียน กรณีที่ผู้ร้องเรียนติดต่อกับหน่วยงานของรัฐ หากมีความต้องการสำเนาบัตรประจำตัวประชาชน
ทุกครั้ง จะขอให้ถ่ายสำเนาบัตรประจำตัวประชาชนทั้งด้านหน้าและด้านหลัง ทำให้ผู้ร้องเรียนและ
ประชาชนเสียค่าใช้จ่ายในการถ่ายสำเนาบัตรประจำตัวประชาชนโดยไม่จำเป็น และเห็นว่าควรให้มีการ
ถ่ายสำเนาบัตรประจำตัวประชาชนเฉพาะด้านที่มีตัวเลข ๑๓ หลักเท่านั้น กรณีดังกล่าวผู้ตรวจการแผ่นดิน
และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้ร่วมประชุมหารือเพื่อแก้ไขปัญหา เมื่อวันศุกร์ที่ ๙ มีนาคม ๒๕๕๕ และที่
ประชุมเห็นว่า ปัจจุบันประชาชนใช้บัตรประจำตัวประชาชนแบบเอกประสงค์ (Smart Card)
เพิ่มมากขึ้น กรณีที่หน่วยงานของรัฐจำเป็นต้องตรวจสอบข้อมูลเบื้องต้นในการแสดงตนของบุคคลผู้เป็น
เจ้าของบัตรประกอบการพิจารณา หรือจะต้องขอสำเนาบัตรประจำตัวประชาชนของผู้ถือบัตรประจำตัว
ประชาชน โดยเฉพาะบัตรประจำตัวประชาชนที่ออกด้วยระบบคอมพิวเตอร์แบบเอกประสงค์
(Smart Card) ซึ่งมีข้อมูลส่วนบุคคลที่สำคัญครบถ้วนอยู่ด้านหน้าบัตรไว้เป็นหลักฐาน ควรให้ถ่ายสำเนา
บัตรประจำตัวประชาชนเฉพาะด้านหน้าเพียงด้านเดียว เพื่อความสะดวก รวดเร็ว ลดขั้นตอนการปฏิบัติ
งานของหน่วยงานของรัฐและลดภาระด้านค่าใช้จ่ายแก่ประชาชนตามหลักการบริหารกิจการบ้านเมือง
ที่ดี ผู้ตรวจการแผ่นดินจึงอาศัยอำนาจ ตามมาตรา ๓๒ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วย
ผู้ตรวจการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๕๒ เสนอแนะมายังรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย

กระทรวงมหาดไทยพิจารณาแล้วเห็นว่า รายการในบัตรตามกฎหมายว่าด้วยบัตรประจำตัว
ประชาชนจะมีรายการและรายละเอียดของรายการในบัตร ซึ่งเป็นข้อมูลส่วนบุคคลขณะขอมีบัตร

ของผู้ถือบัตร ปรากฏอยู่ด้านหน้าบัตรเพียงด้านเดียว ใต้รูปของผู้ถือบัตรจะเป็นเลขหมายคำขอซึ่งประกอบด้วยรหัสแสดงถึงสถานที่จัดทำบัตรตามที่กรมการปกครองกำหนดจำนวนสี่หลักเลขแสดงจำนวนครั้งที่ทำบัตรของแต่ละบุคคลจำนวนสองหลักและเลขตรวจสอบความถูกต้องของการออกบัตรจำนวนแปดหลัก ด้านหลังของบัตรจะมีรหัสการผลิตบัตร และรหัสกำกับบัตรเพื่อการควบคุมการจ่ายบัตรตามมาตรการบริการการจัดทำบัตรประจำตัวประชาชนแบบอเนกประสงค์ (Smart Card) ของกรมการปกครอง ซึ่งสอดคล้องต้องกันกับมติที่ประชุมร่วมกันของผู้ตรวจการแผ่นดินกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อแก้ไขปัญหาเรื่องเรียนดังกล่าว ดังนั้น กรณีหน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ และเอกชนที่จำเป็นต้องตรวจสอบข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ถือบัตรหรือขอคัดสำเนาบัตร เพื่อประกอบการพิจารณา หรือจะต้องขอสำเนาบัตรประจำตัวประชาชนของผู้ถือบัตรเป็นหลักฐาน โดยเฉพาะบัตรประจำตัวประชาชนแบบอเนกประสงค์ (Smart Card) ซึ่งมีข้อมูลส่วนบุคคลที่สำคัญครบถ้วนอยู่ด้านหน้า ควรให้ถ่ายสำเนาบัตรเพียงด้านเดียว เนื่องจากด้านหลังบัตรเป็นข้อมูลกำกับบัตรเพื่อควบคุมการจ่ายบัตร เพื่อความสะดวก รวดเร็ว ลดขั้นตอนการปฏิบัติงานและลดภาระค่าใช้จ่ายของประชาชนด้วย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ และแจ้งแนวทางดังกล่าวข้างต้นประชาสัมพันธ์ให้หน่วยงาน/องค์กรในสังกัด ตลอดจนประชาชนได้ทราบ ต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(นายประภาศ บุญยินดี)

รองปลัดกระทรวงมหาดไทย ปฏิบัติราชการแทน
ปลัดกระทรวงมหาดไทย

กรมการปกครอง

สำนักบริหารการทะเบียน

โทร. ๐ ๒๗๙๑ ๗๖๑๒

โทรสาร ๐ ๒๙๐๖ ๙๒๗๙

ภาคพิเศษ

ฎีกาตัดสินเกี่ยวกับปัญหาข้อกฎหมาย

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๕๑๓๓/๒๕๔๑

พนักงานอัยการ จังหวัด เพชรบุรี

โจทก์

นาย เทอดศักดิ์หรือหมุ สุภานิล กับพวก จำเลย

ป.อ. มาตรา ๘๖, ๙๑, ๑๕๗, ๑๖๑, ๒๖๕

ความผิดตาม ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๕๗ และ ๑๖๑ เป็นความผิดคนละอย่าง ที่มีองค์ประกอบความผิด แตกต่างกัน ความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๕๗ จึงมิใช่เป็นความผิดตามบททั่วไปของบทเฉพาะตามมาตรา ๑๖๑ จำเลยที่ ๒ เป็นผู้มาติดต่อพาคคนไปให้จำเลยที่ ๑ ซึ่งเป็นเจ้าพนักงานทำบัตรประจำตัวประชาชนปลอม โดยให้คำต่อแทนแก่จำเลยที่ ๑ จำเลยที่ ๒ จึงมีความผิดฐานเป็นผู้สนับสนุนการปลอมเอกสารราชการ และฐานสนับสนุนจำเลยที่ ๑ ซึ่งเป็นเจ้าพนักงานปฏิบัติหน้าที่ โดยมีชอบและโดยทุจริตตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๕๗, ๑๖๑, ๒๖๕ ประกอบมาตรา ๘๖

คดีทั้งสองสำนวนนี้เดิมศาลชั้นต้นพิจารณาพิพากษารวมกันมากับคดีอาญาหมายเลขแดงที่ ๒๙๙๑ / ๒๕๓๙ ของศาลชั้นต้นแต่คดีดังกล่าวถึงที่สุดโดยคู่ความมิได้อุทธรณ์ คงชั้นมาสู่ศาลอุทธรณ์ภาค ๓ เฉพาะคดีทั้งสองสำนวนนี้โดยให้เรียกจำเลยที่ ๑ ถึงที่ ๔ ในทั้งสองสำนวนว่า จำเลยที่ ๑ ถึงที่ ๔ ตามลำดับ และเรียกจำเลยที่ ๕ ในสำนวนหลังว่า จำเลยที่ ๕

โจทก์ฟ้องทั้งสองสำนวนขอให้ลงโทษจำเลยทั้งห้าตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๕๗, ๑๖๑, ๒๖๔, ๒๖๕, ๒๖๘ ๘๓, ๘๔ , ๓๓, ๙๑ พระราชบัญญัติคนเข้าเมือง พ.ศ. ๒๕๕๒ มาตรา ๔, ๑๑, ๑๒, ๔๑, ๕๘, ๖๒, ๘๑ ธิบของกลาง

จำเลยทั้งห้าให้การปฏิเสธ หลังจากสืบพยานโจทก์ไปบ้างแล้วจำเลยที่ ๕ ขอลอนคำให้การเดิมแล้วให้การใหม่เป็นรับสารภาพ

ศาลชั้นต้นพิพากษาว่า จำเลยที่ ๑ มีความผิดตามประมวลกฎหมายอาญามาตรา ๑๕๗, ๑๖๑, ๒๖๕ ประกอบมาตรา ๘๓ เรียงกระทงลงโทษตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๙๑ ฐานปลอมเอกสารราชการ รวม ๑๒ กระทงจำคุกกระทงละ ๒ ปีรวมจำนวนคุก ๒๔ ปี ฐานปลอมเอกสารราชการอีก ๒ กระทงเป็นความผิดกรรมเดียวกับฐานเป็นเจ้าพนักงานปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบและโดยทุจริตและฐานเป็นเจ้าพนักงานกระทำการปลอมเอกสารโดยอาศัยโอกาสที่ตนมีหน้าที่ลงโทษฐานเป็นเจ้าพนักงานปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบและโดยทุจริตซึ่งเป็นบทที่มีโทษหนักที่สุด ตามประมวลกฎหมายอาญามาตรา ๙๐ รวม ๒ กระทง จำคุกกระทงละ ๓ ปี รวมจำคุก ๖ ปี รวมจำคุกจำเลยที่ ๑ ทั้งสิ้น ๓๐ ปีจำเลยที่ ๒ มีความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๕๗, ๑๖๑, ๒๖๕ ประกอบมาตรา ๘๖ เรียงกระทงลงโทษตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๙๑ ฐานเป็นผู้สนับสนุนการปลอมเอกสารราชการ รวม ๙ กระทง จำคุกกระทงละ ๑ ปี ๔ เดือน รวมจำคุก ๑๒ ปี ฐานเป็นผู้สนับสนุนการปลอมเอกสารราชการอีก ๒ กระทงเป็นความผิดกรรมเดียวกับฐานเป็นผู้สนับสนุนเจ้าพนักงานปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบและโดยทุจริต และ

ฐานเป็นผู้สนับสนุนเจ้าพนักงานกระทำการปลอมเอกสารโดยอาศัยโอกาสที่ตนมีหน้าที่ลงโทษฐานเป็นผู้สนับสนุนเจ้าพนักงานปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบและโดยทุจริต ซึ่งเป็นบทที่มีโทษหนักที่สุดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๙๐ รวม ๒ กระหนง จำคุกกระหนงละ ๒ ปี รวมจำคุก ๔ ปีรวมจำคุกจำเลยที่ ๒ ทั้งสิ้น ๑๖ ปีจำเลยที่ ๔ มีความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๕๗, ๑๖๑ ประกอบ มาตรา ๘๖ มาตรา ๒๖๕ ประกอบมาตรา ๘๓ พระราชบัญญัติคนเข้าเมือง พ.ศ. ๒๕๒๒ มาตรา ๔๑ วรรคหนึ่ง, ๘๑ เรียงกระหนงลงโทษตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๙๑ ฐานปลอมเอกสารราชการเป็นความผิดกรรมเดียวกับฐานเป็นผู้สนับสนุนเจ้าพนักงานปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบและโดยทุจริตและฐานเป็นผู้สนับสนุนเจ้าพนักงานกระทำการปลอมเอกสารโดยอาศัยโอกาสที่ตนมีหน้าที่ลงโทษฐานเป็นผู้สนับสนุนเจ้าพนักงานปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบและโดยทุจริต ซึ่งเป็นบทที่มีโทษหนักที่สุดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๙๐ จำคุก ๒ ปี ฐานเป็นคนต่างด้าวเข้ามามีถิ่นที่อยู่ในราชอาณาจักรโดยไม่ได้รับอนุญาตจำคุก ๔ เดือน รวมจำคุกจำเลยที่ ๔ ทั้งสิ้น ๒ ปี ๔ เดือน คำให้การชั้นสอบสวนหรือของจำเลยที่ ๑ ที่ ๒ และที่ ๔ เป็นประโยชน์แก่การพิจารณา กรณีมีเหตุบรรเทาโทษลดโทษให้ หนึ่งในสาม ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๗๘ คงจำคุกจำเลยที่ ๑ มีกำหนด ๒๐ ปี จำคุกจำเลยที่ ๒ มีกำหนด ๑๐ ปี ๘ เดือน จำคุกจำเลยที่ ๔ มีกำหนด ๑ ปี ๖ เดือน ๒๐ วัน จำเลยที่ ๔ ถูกขังมาครบกำหนดโทษแล้วให้ปล่อยตัวไปริบของกลางที่ยังไม่ได้ถูกริบในคดีอื่น คำขอและข้อหาอื่นให้ยก และยกฟ้องโจทก์สำหรับจำเลยที่ ๓ และที่ ๕

จำเลยที่ ๑ และที่ ๒ อุทธรณ์ทั้งสองสำนวน

ศาลอุทธรณ์ภาค ๓ พิพากษายืน

จำเลยที่ ๑ และที่ ๒ ฎีกาทั้งสองสำนวน โดยผู้พิพากษาซึ่งพิจารณาและลงชื่อในคำพิพากษาศาลชั้นต้นอนุญาตให้ฎีกาในปัญหาข้อเท็จจริง

ศาลฎีกาวินิจฉัยว่า ข้อเท็จจริงฟังได้ในเบื้องต้นว่าตามวันเวลาเกิดเหตุในฟ้องจำเลยที่ ๑ รับราชการตำแหน่งเจ้าหน้าที่ปกครอง ๑ ประจำที่ว่าการอำเภอหนองหญ้าปล้องได้รับมอบหมายให้รับผิดชอบงานทะเบียนราษฎร มีหน้าที่รับแจ้งเกิด แจ้งตาย แจ้งย้ายที่อยู่ เพิ่มชื่อและจำหน่ายชื่อจากทะเบียนราษฎรแต่ในทางปฏิบัติ จำเลยที่ ๑ ช่วยทำคำขอมีบัตรมีบัตรใหม่ หรือเปลี่ยนบัตรประจำตัวประชาชน (บ.ป. ๑) และใบรับคำขอมีบัตร มีบัตรใหม่ หรือเปลี่ยนบัตรประจำตัวประชาชน (บ.ป.๒) ด้วย จำเลยที่ ๔ จำเลยที่ ๕ นางสาวลัดดา นายสุทัศน์ นายพงษ์พัฒน์ นายวีระ นายทวี นางสาวโสภานายสมชาย นายสมพร นายสุริยะ นางสาวแสงทอง นายพรณรัชช์ และนายสมคิดซึ่งมีชื่อเป็นผู้ยื่นคำขอมีบัตรประจำตัวประชาชนตามคำขอมีบัตรฯ และใบรับคำขอมีบัตรฯ เอกสารหมาย จ.๑๙ ถึง จ.๓๑ และ จ.๑๔ ถึง จ.๑๘ รวม ๑๔ ราย เป็นบุคคลไม่มีสัญชาติไทยและไม่มีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้าน เจ้าพนักงานตำรวจยึดจดหมายพร้อมซองเอกสารหมาย จ.๓๕ ได้จากบ้านจำเลยที่ ๒ ยึดได้ใบรับคำขอมีบัตรประจำตัวประชาชน (ใบเหลือง) ที่ระบุชื่อจำเลยที่ ๔ เป็นผู้ยื่นคำขอตามเอกสารหมาย จ.๗๓ และสำเนาภาพถ่ายทะเบียนบ้านเลขที่ ๖ หมู่ที่ ๑ ตำบลยางน้ำกลัดเหนือ อำเภอหนองหญ้าปล้อง จังหวัดเพชรบุรี เอกสารหมาย จ.๗๔ ได้จากจำเลยที่ ๔ ยึดบัตรประจำตัวประชาชนของจำเลยที่ ๕ เอกสารหมาย จ.๗๑ และ

ใบรับคำขอมีบัตรฯ (ใบเหลือง) ที่ระบุชื่อจำเลยที่ ๕ เป็นผู้ยื่นคำขอเอกสารหมาย จ.๗๒ ได้จากห้องพักของจำเลยที่ ๕ นอกจากนี้พนักงานสอบสวนยังได้รับคำขอมีบัตรฯ ที่มีชื่อจำเลยที่ ๔ นายสุทัศน์ คนนั้น จำเลยที่ ๕ นายพงษ์พัฒน์ กระทอง นางสาวลัดดาแดงสวาท นายวีระ ดงสวาท นายทวี ยอดงาม นางสาวโสภา มีสติ นายสมพร ถึงโภาค นายสมชาย สามแก้ว นายสุริยะ ถึงโภาค นางสาวแสงทอง ใจกล้า และนายสมคิด อนันต์ชัยลิขิต เป็นผู้ยื่นคำขอเอกสารหมาย จ.๑๙ ถึง จ.๓๑ และสำเนาใบรับคำขอมีบัตรฯ เล่มที่ ๗๗๘๒๓๕ แผ่นที่ ๔๐ เล่มที่ ๗๗๘๒๒๙ แผ่นที่ ๔๙, ๕๐ เล่มที่ ๗๗๘๒๓๐ แผ่นที่ ๑, ๒, ๓๐, ๓๗, ๔๔, ๔๕ เล่มที่ ๗๗๘๒๓๒ แผ่นที่ ๑๑, ๑๒, ๓๗ เล่มที่ ๗๗๘๒๓๔ แผ่นที่ ๓๒ และเล่มที่ ๗๗๘๒๓๓ แผ่นที่ ๕ ที่ระบุชื่อนายพรณรรักษ์ ชื่นภิรมย์ จำเลยที่ ๔ นายสุทัศน์ จำเลยที่ ๕ นายพงษ์พัฒน์ นางสาวลัดดา นายวีระ นายทวี นางสาวโสภา นายสมพร นายสมชาย นายสุริยะ นางสาวแสงทอง และนายสมคิด เป็นผู้ยื่นคำขอเอกสารหมาย จ.๘ และ จ.๑๔ ถึง จ.๑๘ จากที่ว่าการอำเภอหนองหญ้าปล้องเป็นของกลางและศาลฎีกาวินิจฉัยข้อเท็จจริงฟังได้ว่า คำขอมีบัตรฯ ประจำตัวประชาชนใบรับคำขอมีบัตรฯ ประจำตัวประชาชน และ ทะเบียนบ้านของผู้ขอเป็นเอกสารปลอมและจำเลยที่ ๑ เป็นผู้ทำปลอมคำขอมีบัตรฯ และใบรับคำขอมีบัตรฯ ประจำตัวข้าราชการทั้ง ๑๔ รายการจริงเอกสารดังกล่าวเป็นเอกสารที่ต้องทำขึ้นตามหน้าที่ราชการถือได้เป็นเอกสารราชการ จำเลยที่ ๑ จึงมีความผิดฐานปลอมเอกสารราชการและจำเลยที่ ๑ เป็นเจ้าพนักงานปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบและโดยทุจริตโดยอาศัยที่ตนมีหน้าที่จริงตามฟ้อง

มีปัญหาต้องวินิจฉัยตามฎีกาของจำเลยที่ ๑ ว่า เมื่อฟังว่าจำเลยที่ ๑ มีความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๖๑ แล้วการกระทำของจำเลยจะเป็นความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๕๗ อีกหรือไม่ในข้อนี้ที่จำเลยที่ ๑ ฎีกาว่า เมื่อฟังว่าจำเลยที่ ๑ มีความผิดฐานเป็นเจ้าพนักงานมีหน้าที่ทำเอกสารกระทำการปลอมเอกสารโดยอาศัยโอกาสที่ตนมีหน้าที่ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๖๑ อันบทเฉพาะแล้ว จำเลยที่ ๑ ก็ย่อมไม่ต้องรับผิดฐานเป็นเจ้าพนักงานปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบและโดยทุจริตตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๕๗ อันเป็นบททั่วไปอีกนั้น เห็นว่า ความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๕๗ และ ๑๖๑ เป็นความผิดคนละอย่างที่มีองค์ประกอบความผิดแตกต่างกัน ความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๕๗ มิใช่เป็นความผิดตามบททั่วไปของบทเฉพาะตามมาตรา ๑๖๑ ตามฎีกาของจำเลยที่ ๑

มีปัญหาต้องวินิจฉัยตามฎีกาของจำเลยที่ ๒ ว่า จำเลยที่ ๒ กระทำผิดฐานสนับสนุนการปลอมเอกสารราชการรวม ๙ ราย และฐานสนับสนุนเจ้าพนักงานปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบและโดยทุจริตอีก ๒ รายตามฟ้องหรือไม่ศาลฎีกาวินิจฉัยข้อเท็จจริงฟังได้ว่าจำเลยที่ ๒ เป็นผู้มาติดต่อพาคนไปให้จำเลยที่ ๑ ทำบัตรประจำตัวประชาชนปลอมโดยให้คำตอบแทนแก่จำเลยที่ ๑ จำเลยที่ ๒ จึงมีความผิดฐานเป็น

ผู้สนับสนุนการปลอมเอกสารราชการและฐานสนับสนุนจำเลยที่ ๑ ซึ่งเป็นเจ้าพนักงานปฏิบัติหน้าที่ โดยมีชอบและโดยทุจริตตามฟ้อง พิพากษายืน

(สันติ ทักกราล - ณรงค์ศักดิ์ วิจิตรสาระวงศ์ - เรื่องฤทธิ์ ศรีวรรณะ)

แหล่งที่มา กองผู้ช่วยผู้พิพากษาศาลฎีกา

แผนก

หมายเลขคดีดำศาลฎีกา

หมายเลขคดีดำศาลชั้นต้น

หมายเลขคดีแดงศาลชั้นต้น

หมายเหตุ

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๔๖๒๔-๔๖๓๙/๒๕๕๒
 ป.วิ.อ. การรับฟังพยานหลักฐาน (มาตรา ๒๒๗)

การกระทำความผิดระหว่างผู้มาติดต่อกับเจ้าหน้าที่ฝ่ายทะเบียนและบัตร ทำในลักษณะเป็น
 ขบวนการ กล่าวคือ เนื่องจากทั้งผู้กระทำความผิดฝ่ายที่ไปติดต่อ และฝ่ายเจ้าหน้าที่กระทำความผิดใน
 ฝ่ายทะเบียนและบัตรของสำนักงานอำเภอบ้านแพ้วนั่นเอง และทั้งสองฝ่ายต้องกระทำโดยการแสดงตน
 คือ ฝ่ายที่ไปติดต่อต้องไปลงลายมือชื่อเป็นผู้ร้องขอ และฝ่ายเจ้าหน้าที่ที่มีหน้าที่กรอกข้อมูลเป็นผู้รับ
 แจ้งและตรวจสอบหลักฐาน หากเกิดความผิดพลาด เช่น ถูกรู้เห็นโดยเจ้าหน้าที่คนอื่นที่ไม่ได้ร่วมกระทำ
 ความผิดด้วย การกระทำความผิดดังกล่าวน่าจะถูกเปิดเผยโดยทันทีและผู้กระทำความผิดทั้งสองฝ่ายจะ
 ถูกจับกุมได้โดยง่าย ดังนี้ โดยวิสัยของผู้กระทำความผิดทั้งสองฝ่ายจึงต้องใช้ความระมัดระวังเป็นที่สุด
 จนมั่นใจได้ว่าการไปติดต่อแจ้งข้อมูลอันเป็นเท็จก็ดี การดำเนินการรับแจ้ง ตรวจสอบหลักฐาน และการเสนอ
 หัวหน้าฝ่ายทะเบียนและบัตรลงนามอนุมัติก็ดี ได้กระทำโดยคนที่ตกลงที่จะร่วมกระทำความผิดด้วยกัน
 แล้วเท่านั้น คนที่ไม่มีส่วนรู้เห็นกับการกระทำความผิดด้วย ย่อมต้องถูกกีดกันหรือปิดบังไม่ให้ได้มีโอกาส
 เกี่ยวข้องหรือรับรู้ด้วยเลย โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ฝ่ายเจ้าหน้าที่ผู้รับแจ้งข้อมูลอันเป็นเท็จย่อมเป็นส่วนที่
 สำคัญของขบวนการกระทำความผิดนี้ที่จะต้องให้เจ้าหน้าที่คนที่ตกลงร่วมกระทำผิดด้วยเท่านั้นมาเป็น
 ผู้รับแจ้ง เพราะหากปล่อยให้ผู้ติดต่อไปแจ้งข้อมูลอันเป็นเท็จ กับเจ้าหน้าที่ที่ไม่มีส่วนรู้เห็นให้รับเรื่องไป
 ตามปกติตามที่จำเลยอ้าง ฝ่ายผู้ไปติดต่อก็ดี ฝ่ายเจ้าหน้าที่ผู้ทุจริตก็ดี จะมั่นใจได้อย่างไรว่าเจ้าหน้าที่
 ผู้รับแจ้งโดยสุจริตจะไม่ตรวจสอบหลักฐานสำคัญ คือ ทะเบียนบ้านฉบับที่มีอยู่ในฝ่ายทะเบียนและบัตร
 ตามหน้าที่ ที่จะต้องปฏิบัติตามปกติ โดยเฉพาะจำเลยซึ่งมีหน้าที่เป็นถึงผู้ช่วยหัวหน้าฝ่ายทะเบียนและ
 บัตร ย่อมมีหน้าที่โดยตรงที่จะต้องตรวจสอบหลักฐานสำคัญดังกล่าวให้เป็นที่ถูกต้องเรียบร้อยก่อนเสนอ
 เรื่องหรือคำร้องขอให้หัวหน้าฝ่ายทะเบียนและบัตรพิจารณาลงนามอนุมัติ หากจำเลยไม่ได้รับรู้เห็นกับ
 ขบวนการกระทำความผิดด้วย ฝ่ายผู้กระทำความผิดยิ่งต้องหลีกเลี่ยงไม่ให้จำเลยได้มีโอกาสเกี่ยวข้อง
 รับรู้ ดังนั้น การที่จำเลยมีส่วนเกี่ยวข้องรับรู้โดยเป็นผู้รับเรื่องกรอกข้อมูลให้กับฝ่ายผู้มาติดต่อด้วยตนเอง
 พฤติการณ์ดังกล่าวจึงบ่งชี้ให้เห็นได้ชัดเจนว่า จำเลยร่วมอยู่ในขบวนการกระทำความผิดนี้ด้วยพยาน
 หลักฐานโจทก์ทั้งสิบหกสำนวนรับฟังได้มั่นคงปราศจากข้อสงสัยว่าจำเลยร่วมกระทำความผิดจริง

ระหว่าง { พนักงานอัยการจังหวัดสมุทรสาคร โจทก์
 นางสุภาภาณูจน์ รัตนพงศ์ตระกูล จำเลย
 คดีทั้งสิบหกสำนวนนี้ ศาลอุทธรณ์ภาค ๗ ร่วมการพิจารณาและพิพากษาเข้าด้วยกัน

โจทก์ฟ้องและแก้ไขคำฟ้องทั้งสิบหกสำนวนเป็นใจความว่า จำเลยกับนาย ว. ซึ่งยังไม่ได้ตัวมาฟ้องเป็นข้าราชการกรมการปกครอง สังกัดกระทรวงมหาดไทย ประจำสำนักงานทะเบียนอำเภอบ้านแพ้ว จังหวัดสมุทรสาคร โดยจำเลยเป็นเจ้าของพนักงาน มีตำแหน่งเป็นเจ้าหน้าที่ปกครอง ๓ ผู้ช่วยหัวหน้าฝ่ายทะเบียนและบัตร ทำหน้าที่เกี่ยวกับการดำเนินการตามกฎหมายว่าด้วยการทะเบียนราษฎร การแจ้งย้ายที่อยู่ การเพิ่มชื่อ และรายการในทะเบียนบ้าน การจำหน่ายชื่อและรายการบุคคลออกจากทะเบียนบ้าน ส่วนนาย ว. เป็นเจ้าพนักงานมีตำแหน่งหัวหน้าฝ่ายทะเบียนและบัตรทำหน้าที่เกี่ยวกับการดำเนินการตามกฎหมายว่าด้วยการทะเบียนราษฎร พ.ศ. ๒๕๓๔ และดำเนินการตามพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. ๒๕๒๖ จำเลยกับพวกอาศัยโอกาสที่จำเลยกับพวกเป็นเจ้าพนักงานมีหน้าที่ทำเอกสารกรอกข้อความลงในเอกสารคำขอมีบัตรประจำตัวประชาชนและใบแจ้งการย้ายที่อยู่ และอื่นๆ ฯลฯ ตามกฎหมายดังกล่าวข้างต้น ได้ร่วมกันกระทำความผิดตามกฎหมายหลายกรรมต่างกัน

เหตุทั้งหมดเกิดที่ตำบลบ้านแพ้ว อำเภอบ้านแพ้ว จังหวัดสมุทรสาคร ขอให้ลงโทษตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๘๓, ๙๑, ๑๕๗, ๑๖๑, ๑๖๒, ๒๖๔, ๒๖๕

จำเลยให้การปฏิเสธ

ศาลชั้นต้นพิจารณาแล้ว พิพากษายกฟ้องโจทก์

โจทก์อุทธรณ์

ศาลอุทธรณ์ภาค ๗ พิพากษาแก้เป็นว่า จำเลยมีความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๕๗, ๑๖๑, ๒๖๕ ประกอบประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๘๓, ๙๑ อันเป็นกรรมเดียวผิดต่อกฎหมายหลายบท ให้ลงโทษฐานเป็นเจ้าพนักงานปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบตาม มาตรา ๑๕๗ ซึ่งเป็นบทที่มีโทษหนักที่สุดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๙๐ ให้เรียงกระทงลงโทษตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๙๑ ให้จำคุกกระทงละ ๑ ปี ๖ เดือน ทางนำสืบของจำเลยเป็นประโยชน์แก่การพิจารณาลดโทษให้หนึ่งในสามตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๗๘ คงจำคุกกระทงละ ๑ ปี โดยให้นับโทษซ้อนกันไปนอกจากที่แก้คงให้เป็นไปตามคำพิพากษาศาลชั้นต้น

จำเลยฎีกา

ศาลฎีกาพิเคราะห์แล้ว ข้อเท็จจริงฟังได้ในเบื้องต้นว่า ขณะเกิดเหตุ นาย ว. ซึ่งเป็นเจ้าพนักงานปกครอง ๖ ได้รับมอบหมายเป็นหัวหน้ารับผิดชอบฝ่ายทะเบียนและบัตร อำเภอบ้านแพ้วรับผิดชอบงานบัตรประจำตัวประชาชน มีผู้ช่วยเหลือการปฏิบัติงานโดยงานทะเบียนราษฎรอยู่ในความรับผิดชอบของนางสาว ส. มีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับการดำเนินการตามกฎหมายว่าด้วยทะเบียนราษฎรมีจำเลยตำแหน่งเจ้าหน้าที่ปกครอง ๓ เป็นผู้ช่วย ตามคำสั่งอำเภอบ้านแพ้ว ที่ ๔๓๖/๒๕๓๘ ตามวัน เวลา และสถานที่เกิดเหตุตามฟ้อง จำเลยกรอกข้อความลงในแบบพิมพ์ใบแจ้งการย้ายที่อยู่ (ท.ร. ๖ ตอน ๒)

ในสำนวนคดีอาญาหมายเลขดำที่ ๕๙๐๒/๒๕๔๒ หมายเลขแดงที่ ๗๔๓๗/๒๕๔๕ ของศาลชั้นต้น

ในสำนวนคดีอาญาหมายเลขดำที่ ๔๕๕๗/๒๕๔๒ หมายเลขแดงที่ ๖๓๙๕/๒๕๔๖ ของศาลชั้นต้น

ในสำนวนคดีอาญาหมายเลขดำที่ ๔๒๕๙/๒๕๔๒ หมายเลขแดงที่ ๕๖๖๔/๒๕๔๖ ของศาลชั้นต้น
 ในสำนวนคดีอาญาหมายเลขดำที่ ๕๙๐๑/๒๕๔๒ หมายเลขแดงที่ ๕๕๑๑/๒๕๔๖ ของศาลชั้นต้น
 ในสำนวนคดีอาญาหมายเลขดำที่ ๔๒๕๑/๒๕๔๒ หมายเลขแดงที่ ๗๔๓๖/๒๕๔๖ ของศาลชั้นต้น
 ในสำนวนคดีอาญาหมายเลขดำที่ ๔๒๕๒/๒๕๔๒ หมายเลขแดงที่ ๗๖๕๘/๒๕๔๖ ของศาลชั้นต้น
 ในสำนวนคดีอาญาหมายเลขดำที่ ๔๕๕๐/๒๕๔๒ หมายเลขแดงที่ ๖๓๘๔/๒๕๔๖ ของศาลชั้นต้น
 ในสำนวนคดีอาญาหมายเลขดำที่ ๔๕๓๔/๒๕๔๒ หมายเลขแดงที่ ๖๘๘๗/๒๕๔๖ ของศาลชั้นต้น
 ในสำนวนคดีอาญาหมายเลขดำที่ ๔๕๓๕/๒๕๔๒ หมายเลขแดงที่ ๖๘๘๘/๒๕๔๖ ของศาลชั้นต้น
 ในสำนวนคดีอาญาหมายเลขดำที่ ๔๕๗๒/๒๕๔๒ หมายเลขแดงที่ ๖๓๘๖/๒๕๔๖ ของศาลชั้นต้น
 ในสำนวนคดีอาญาหมายเลขดำที่ ๔๕๗๓/๒๕๔๒ หมายเลขแดงที่ ๖๑๗๖/๒๕๔๖ ของศาลชั้นต้น
 ในสำนวนคดีอาญาหมายเลขดำที่ ๕๙๐๐/๒๕๔๒ หมายเลขแดงที่ ๖๘๐๗/๒๕๔๖ ของศาลชั้นต้น
 ในสำนวนคดีอาญาหมายเลขดำที่ ๔๒๖๐/๒๕๔๒ หมายเลขแดงที่ ๘๐๙/๒๕๔๖ ของศาลชั้นต้น และ
 ในสำนวน / คดีอาญาหมายเลขดำที่ ๔๖๗๔/๒๕๔๒ หมายเลขแดงที่ ๗๔๗๗/๒๕๔๕ ของศาลชั้นต้น
 ส่วนปัญหาที่จำเลยฎีกาว่าจำเลยไม่ได้กรอกข้อความลงในแบบพิมพ์คำขอมีบัตร มีบัตรใหม่ หรือเปลี่ยนบัตร
 ประจำตัวประชาชน ในสำนวนคดีอาญาหมายเลขดำที่ ๔๕๓๖/๒๕๔๒ หมายเลขแดงที่ ๖๘๘๘/๒๕๔๖
 ของศาลชั้นต้น ในสำนวนคดีอาญาหมายเลขดำที่ ๔๕๕๗/๒๕๔๒ หมายเลขแดงที่ ๖๓๘๕/๒๕๔๖
 ของศาลชั้นต้น และในสำนวนคดีอาญาหมายเลขดำที่ ๔๗๕๔/๒๕๔๒ คดีแดงที่ ๔๖๕๗/๒๕๔๖ ของ
 ศาลชั้นต้นนั้น จำเลยเบิกความรับว่าเป็นผู้เขียนกรอกข้อความในเอกสาร นั้น ๆ เอง ข้อเท็จจริงฟังได้ว่า
 จำเลยเป็นผู้กรอกข้อความลงในเอกสารดังกล่าวมีปัญหาก็จะต้องวินิจฉัยตามที่จำเลยฎีกาต่อไปว่า จำเลย
 กระทำความผิดฐานเป็นพนักงานปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบและร่วมกันปลอมเอกสารราชการใบแจ้ง
 การย้ายที่อยู่ (ท.ร.๖ ตอน ๒) และแบบคำขอมีบัตร มีบัตรใหม่หรือเปลี่ยนบัตรประจำตัวประชาชน (บ.ป. ๑)
 ตามคำพิพากษาของศาลอุทธรณ์ ภาค ๗ หรือไม่ เห็นว่า โจทก์มีพยาน คือนาย ด. และนาย ว. ปลัดอำเภอ
 บ้านแพ้ว ที่ได้รับมอบหมายจากนายอำเภอบ้านแพ้ว ให้เข้าร่วมกับพนักงานสอบสวนทำการสอบสวน
 ในคดีนี้เบิกความยืนยันข้อเท็จจริงเป็นทำนองว่า เมื่อมีประชาชนมาติดต่อขอแจ้งการย้ายที่อยู่ก็ดี มาขอ
 ทำบัตรประจำตัวประชาชนก็ดี ตามระเบียบปฏิบัติเจ้าหน้าที่ผู้รับเรื่องจากประชาชนจะต้องตรวจสอบ
 หลักฐานโดยเฉพาะ คือ ทะเบียนบ้านที่มีอยู่ในฝ่ายทะเบียนและบัตรว่า มีชื่อของประชาชนผู้นั้นอยู่หรือไม่
 หากตรวจสอบแล้วพบว่ามีอยู่ เจ้าหน้าที่ผู้นั้นจึงจะดำเนินการต่อไปตามความประสงค์ของประชาชน
 ผู้ที่มาติดต่อผู้นั้นได้ ซึ่งจากการสอบสวนของพยานทั้งสองร่วมกับพนักงานสอบสวนพบว่า ผู้มาติดต่อขอแจ้ง
 การย้ายที่อยู่และขอทำบัตรประจำตัวประชาชนตามข้อเท็จจริงที่รับฟังได้ในเบื้องต้นดังกล่าว ไม่มีชื่อใน
 ทะเบียนบ้านฉบับของฝ่ายทะเบียนและบัตร และจำเลยเป็นผู้เขียนข้อความในเอกสารดังกล่าว ระบุข้อมูล
 ว่ามีชื่อในทะเบียนบ้าน จึงเชื่อว่าจำเลยร่วมกระทำความผิดกับนาย ว. หัวหน้าฝ่ายทะเบียนและบัตรที่
 เป็นผู้ลงนามอนุมัติให้แจ้งการย้ายที่อยู่ และให้ออกบัตรประจำตัวประชาชนด้วย ดังนี้ เห็นว่า พยานโจทก์
 ทั้งสองปากดังกล่าวต่างล้วนถือได้ว่าเป็นผู้บังคับบัญชาของจำเลยไม่ปรากฏว่ามีเหตุโกรธเคืองอย่างใด

กับจำเลยมาก่อน และไม่มีเหตุที่จะต้องแก้งกล่าวร้ายปรักปรำจำเลยให้ต้องถูกลงโทษทางวินัยอย่างร้ายแรงหรือถูกลงโทษในทางอาญา คำเบิกความมีเหตุผลไม่มีพิรุณ เชื่อได้ว่าพยานทั้งสองปากเบิกความไปตามที่รู้เห็นจริง ๆ ข้อเท็จจริงมีน้ำหนักรับฟังได้ตามที่พยานโจทก์ทั้งสองเบิกความ ส่วนที่จำเลยนำสืบต่อสู้คดีเป็นทำนองว่าจำเลยกรอกข้อความที่เป็นข้อมูลของผู้มาติดต่อตามนโยบายของทางอำเภอบ้านแพ้วที่จะอำนวยความสะดวกรวดเร็วให้แก่ประชาชนเมื่อจำเลยกรอกข้อความในเอกสารดังกล่าวเสร็จก็ส่งมอบต่อให้เจ้าหน้าที่คนอื่น ดำเนินการตรวจสอบหลักฐานนั้น เห็นว่า การกล่าวอ้างของจำเลยเป็นแต่เพียงคำให้การปฏิเสธลอย ๆ ไม่มีเหตุผลที่จำเลย ซึ่งเป็นผู้ช่วยหัวหน้าฝ่ายทะเบียนและบัตรงานทะเบียนราษฎร จะกรอกข้อมูลให้ผู้มาติดต่อโดยไม่ตรวจสอบหลักฐานที่สำคัญ คือ ทะเบียนบ้านที่เป็นต้นฉบับอยู่ในฝ่ายของจำเลยเองเสียก่อนว่า ผู้มาติดต่อมีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านนั้นหรือไม่ ชื่อนำสืบต่อสู้ของจำเลยจึงเป็นพิรุณไม่มีน้ำหนักที่จะรับฟังได้กับทั้งเมื่อพิจารณาพฤติการณ์แห่งการกระทำความผิดในคดีนี้ที่ปรากฏว่า มีผู้มาติดต่อให้กระทำความผิดเป็นจำนวนมากหลายสิบรายเห็นได้ว่า การกระทำความผิดระหว่างผู้มาติดต่อกับเจ้าหน้าที่ฝ่ายทะเบียนและบัตร ทำในลักษณะเป็นขบวนการ กล่าวคือ เนื่องจากทั้งผู้กระทำความผิดฝ่ายที่ไปติดต่อ และฝ่ายเจ้าหน้าที่กระทำความผิดในฝ่ายทะเบียนและบัตรของสำนักงานอำเภอบ้านแพ้วนั่นเอง และทั้งสองฝ่ายต้องกระทำโดยการแสดงตน คือ ฝ่ายที่ไปติดต่อต้องไปลงลายมือชื่อเป็นผู้ร้องขอ และฝ่ายเจ้าหน้าที่ที่มีหน้าที่กรอกข้อมูลเป็นผู้รับแจ้งและตรวจสอบหลักฐาน หากเกิดความผิดพลาด เช่น ถูกรู้เห็นโดยเจ้าหน้าที่คนอื่นที่ไม่ได้ร่วมกระทำความผิดด้วย การกระทำความผิดดังกล่าว น่าจะถูกเปิดเผยโดยทันทีและผู้กระทำความผิดทั้งสองฝ่ายจะถูกจับกุมได้โดยง่าย ดังนี้โดยวิสัย ของผู้กระทำความผิดทั้งสองฝ่ายจึงต้องใช้ความระมัดระวังเป็นที่สุดจนมั่นใจได้ว่าการไปติดต่อแจ้งข้อมูลอันเป็นเท็จก็ถือการดำเนินการรับแจ้ง ตรวจสอบหลักฐาน และการเสนอหัวหน้าฝ่ายทะเบียนและบัตรลงนามอนุมัติก็ได้กระทำโดยคนที่ตกลงที่จะร่วมกระทำความผิดด้วยกันแล้วเท่านั้น คนที่ไม่มีส่วนรู้เห็นกับการกระทำความผิดด้วยย่อมต้องถูกกีดกันหรือปิดบังไม่ให้ได้มีโอกาสเกี่ยวข้องหรือรับรู้ด้วยเลย โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ฝ่ายเจ้าหน้าที่ผู้รับแจ้งข้อมูลอันเป็นเท็จย่อมเป็นส่วนที่สำคัญของขบวนการกระทำความผิดนี้ที่จะต้องให้เจ้าหน้าที่คนที่ตกลงร่วมกระทำผิดด้วยเท่านั้นมาเป็นผู้รับแจ้ง เพราะหากปล่อยให้ผู้ติดต่อไปแจ้งข้อมูลอันเป็นเท็จ กับเจ้าหน้าที่ที่ไม่มีส่วนรู้เห็นให้รับเรื่องไปตามปกติตามที่จำเลยอ้าง ฝ่ายผู้ไปติดต่อก็คือ ฝ่ายเจ้าหน้าที่ผู้ทุจริตก็จะมีใจได้อย่างไรว่าเจ้าหน้าที่รับแจ้งโดยสุจริตจะไม่ตรวจสอบหลักฐานสำคัญ คือ ทะเบียนบ้านฉบับที่มีอยู่ในฝ่ายทะเบียนและบัตรตามหน้าที่ที่จะต้องปฏิบัติตามปกติ โดยเฉพาะจำเลยซึ่งมีหน้าที่เป็นถึงผู้ช่วยหัวหน้าฝ่ายทะเบียนและบัตรย่อมมีหน้าที่โดยตรงที่จะต้องตรวจสอบหลักฐานสำคัญดังกล่าวให้เป็นที่ถูกต้องเรียบร้อยก่อนเสนอเรื่องหรือคำร้องขอให้หัวหน้าฝ่ายทะเบียนและบัตรพิจารณาลงนามอนุมัติ หากจำเลยไม่ได้ร่วมรู้เห็นกับขบวนการกระทำความผิดด้วย ฝ่ายผู้กระทำความผิดยิ่งต้องหลีกเลี่ยงไม่ให้จำเลยได้มีโอกาสเกี่ยวข้องรับรู้ ดังนั้น การที่จำเลยมีส่วนเกี่ยวข้องรับรู้โดยเป็นผู้รับเรื่องกรอกข้อมูลให้กับฝ่ายผู้มาติดต่อด้วยตนเอง พฤติการณ์ดังกล่าวจึงบ่งชี้ให้เห็นได้ชัดเจนว่าจำเลยร่วมอยู่ในขบวนการกระทำความผิดนี้ด้วย พยานหลักฐานโจทก์ทั้งสองสืบหกลำนวนรับฟังได้มั่นคง

ปราศจากข้อสงสัยว่าจำเลยร่วมกระทำความผิดจริงตามที่ศาลอุทธรณ์ภาค ๗ วินิจฉัย ฎีกาจำเลยในส่วนนี้ฟังไม่ขึ้น ส่วนที่จำเลยฎีกาว่า การกระทำของจำเลยไม่เป็นความผิดฐานปลอมเอกสารราชการนั้นเห็นว่าจำเลยกับพวกกรอกข้อความตามอำนาจหน้าที่อันเป็นเท็จลงในเอกสารที่แท้จริงของทางราชการ การกระทำของจำเลยไม่ใช่การกระทำความผิดฐานปลอมเอกสารราชการตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๖๑, ๒๖๕ แต่เป็นการกระทำความผิดฐานจดข้อความอันเป็นเท็จในเอกสารราชการตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๖๒ (๓) แต่ความผิดฐานนี้ศาลอุทธรณ์ภาค ๗ ไม่ได้พิพากษาปรับบทเป็นความผิดมาโจทก์ไม่ฎีกา จึงต้องถือว่ายุติไปในชั้นศาลอุทธรณ์ ภาค ๗ แล้ว ฎีกาจำเลยในส่วนนี้ฟังขึ้น

พิพากษาแก้เป็นว่า จำเลยมีความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๕๗ ประกอบมาตรา ๘๓, ๘๑ ข้อหาอื่นให้ยก นอกจากที่แก้ให้เป็นไปตามคำพิพากษาของศาลอุทธรณ์ภาค ๗

สำนักงานอัยการพิเศษฝ่ายสารสนเทศ
สำนักงานวิชาการ

นายคมกฤษ สุวตฺถิ - ย่อ

นายชัยยุทธ ทองอินทร์ - พิมพ์

ประกาศกระทรวงมหาดไทย

เรื่อง กำหนดสถานที่จัดทำบัตรประจำตัวประชาชนให้กับคนไทยในต่างประเทศ

ตามกฎกระทรวง ฉบับที่ ๒๔ (พ.ศ. ๒๕๕๕) ออกตามความในพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. ๒๕๒๖ ตามความในวรรคท้ายที่กำหนดให้ ผู้มีถิ่นพำนักนอกราชอาณาจักรตามรายชื่อประเทศที่รัฐมนตรีประกาศกำหนดซึ่งประสงค์จะยื่นคำขอมีบัตรใหม่หรือคำขอเปลี่ยนบัตร อาจยื่นคำขอมีบัตรใหม่หรือคำขอเปลี่ยนบัตร ณ สถานเอกอัครราชทูต สถานกงสุลใหญ่ หรือส่วนราชการ ของกระทรวงการต่างประเทศ ที่เรียกชื่ออย่างอื่น ซึ่งกระทรวงการต่างประเทศมอบหมายให้ปฏิบัติหน้าที่ ด้านกงสุลที่มีอาณาเขตหรือเขตกงสุลในประเทศดังกล่าวได้ นั้น

อาศัยอำนาจตามความในวรรคท้ายแห่งกฎกระทรวง ฉบับที่ ๒๔ (พ.ศ. ๒๕๕๕) ออกตามความในพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. ๒๕๒๖ และตามความในมาตรา ๒๓ แห่งพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. ๒๕๒๖ และที่แก้ไขเพิ่มเติม รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย จึงกำหนดสถานที่ดังต่อไปนี้เป็นสถานที่สำหรับจัดทำบัตรประจำตัวประชาชนให้กับคนไทยในต่างประเทศได้แก่

๑. สถานเอกอัครราชทูต ณ กรุงเบอร์ลิน สหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี
  ๒. สถานเอกอัครราชทูต ณ สิงคโปร์ สาธารณรัฐสิงคโปร์
  ๓. สถานกงสุลใหญ่ ณ นครลอสแอนเจลิส สหรัฐอเมริกา
  ๔. สถานกงสุลใหญ่ ณ นครนิวยอร์ก สหรัฐอเมริกา
  ๕. สถานกงสุลใหญ่ ณ นครซิดนีย์ เครือรัฐออสเตรเลีย
  ๖. สำนักงานการค้าและเศรษฐกิจไทยไทเป สาธารณรัฐจีน
- ทั้งนี้ ตั้งแต่วันที่ ๙ กันยายน พ.ศ. ๒๕๕๕ เป็นต้นไป

ประกาศ ณ วันที่ ๑๗ กันยายน พ.ศ. ๒๕๕๕

(นายยงยุทธ วิชัยดิษฐ)

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย

ประกาศกระทรวงมหาดไทย

เรื่อง กำหนดรายชื่อประเทศและสถานที่ยื่นคำขอมิบัตรใหม่หรือคำขอเปลี่ยนบัตร สำหรับผู้มีถิ่นพำนักนอกราชอาณาจักร

ตามกฎกระทรวง ฉบับที่ ๒๔ (พ.ศ. ๒๕๕๕) ออกตามความในพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. ๒๕๒๖ ข้อ ๒ ให้ยกเลิกความในข้อ ๖ แห่งกฎกระทรวง ฉบับที่ ๑๘ (พ.ศ. ๒๕๔๒) ออกตามความในพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. ๒๕๒๖ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยกฎกระทรวง ฉบับที่ ๒๐ (พ.ศ. ๒๕๔๖) ออกตามความในพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. ๒๕๒๖ ให้ผู้มีถิ่นพำนักนอกราชอาณาจักรตามรายชื่อประเทศที่รัฐมนตรีประกาศกำหนดซึ่งประสงค์จะยื่นคำขอมิบัตรใหม่หรือคำขอเปลี่ยนบัตร อาจยื่นคำขอมิบัตรใหม่หรือคำขอเปลี่ยนบัตร ณ สถานเอกอัครราชทูต สถานกงสุลใหญ่ หรือส่วนราชการของกระทรวงการต่างประเทศที่เรียกชื่ออย่างอื่น ซึ่งกระทรวงการต่างประเทศ มอบหมายให้ปฏิบัติหน้าที่ด้านกงสุลที่มีอาณาเขตหรือเขตกงสุลในประเทศดังกล่าวได้

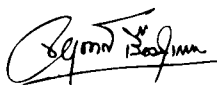
รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย จึงประกาศกำหนดประเทศและสถานที่ยื่นคำขอมิบัตรใหม่หรือคำขอเปลี่ยนบัตร ดังนี้

๑. สหรัฐอเมริกา	สถานเอกอัครราชทูต	ณ กรุงวอชิงตัน
๒. สหรัฐอเมริกา	สถานกงสุลใหญ่	ณ นครชิคาโก
๓. สหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี	สถานกงสุลใหญ่	ณ นครแฟรงก์เฟิร์ต
๔. สหราชอาณาจักร	สถานเอกอัครราชทูต	ณ กรุงลอนดอน
๕. ราชอาณาจักรเนเธอร์แลนด์	สถานเอกอัครราชทูต	ณ กรุงเฮก
๖. สาธารณรัฐอิตาลี	สถานเอกอัครราชทูต	ณ กรุงโรม
๗. สาธารณรัฐฝรั่งเศส	สถานเอกอัครราชทูต	ณ กรุงปารีส
๘. สมาพันธรัฐสวิส	สถานเอกอัครราชทูต	ณ กรุงเบิร์น
๙. ราชอาณาจักรเบลเยียม	สถานเอกอัครราชทูต	ณ กรุงบรัสเซลส์
๑๐. สาธารณรัฐออสเตรเลีย	สถานเอกอัครราชทูต	ณ กรุงเวียนนา
๑๑. ราชอาณาจักรสวีเดน	สถานเอกอัครราชทูต	ณ กรุงสตอกโฮล์ม
๑๒. ราชอาณาจักรนอร์เวย์	สถานเอกอัครราชทูต	ณ กรุงออสโล

๑๓. ราชอาณาจักรเดนมาร์ก	สถานเอกอัครราชทูต	ณ กรุงโคเปนเฮเกน
๑๔. ราชอาณาจักรซาอุดีอาระเบีย	สถานเอกอัครราชทูต	ณ กรุงริยาด
๑๕. ราชอาณาจักรซาอุดีอาระเบีย	สถานกงสุลใหญ่	ณ เมืองเจดดาห์
๑๖. เครือรัฐออสเตรเลีย	สถานเอกอัครราชทูต	ณ กรุงแคนเบอร์รา

ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

ประกาศ ณ วันที่ ๑๒ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๕๕

(นายจารุพงศ์ เรืองสุวรรณ)
รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย

ประกาศกระทรวงมหาดไทย

เรื่อง กำหนดรายชื่อประเทศและสถานที่ยื่นคำขอมีบัตรใหม่หรือคำขอเปลี่ยนบัตร
สำหรับผู้มีถิ่นพำนักนอกราชอาณาจักร
(ฉบับที่ ๔)

ตามที่ได้มีประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่อง กำหนดรายชื่อประเทศและสถานที่ยื่นคำขอมีบัตรใหม่หรือคำขอเปลี่ยนบัตรสำหรับผู้มีถิ่นพำนักนอกราชอาณาจักร (ฉบับที่ ๓) ลงวันที่ ๒๕เมษายน ๒๕๕๗ เพื่อให้ผู้มีถิ่นพำนักนอกราชอาณาจักรตามรายชื่อประเทศที่รัฐมนตรีประกาศกำหนดซึ่งประสงค์จะยื่นคำขอมีบัตรใหม่หรือคำขอเปลี่ยนบัตร อาจยื่นคำขอมีบัตรใหม่หรือคำขอเปลี่ยนบัตร ณ สถานเอกอัครราชทูตหรือสถานกงสุลใหญ่ นั้น

อาศัยอำนาจตามความในข้อ ๖ ของกฎกระทรวง ฉบับที่ ๑๘ (พ.ศ. ๒๕๔๒) ออกตามความในพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. ๒๕๒๖ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมเป็นครั้งสุดท้าย รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย จึงประกาศกำหนดรายชื่อประเทศและสถานที่ยื่นคำขอมีบัตรใหม่หรือคำขอเปลี่ยนบัตร จำนวน ๒๒ แห่ง ดังนี้

ลำดับที่	ประเทศ/สถานเอกอัครราชทูต/ สถานกงสุลใหญ่	ประเทศในเขตอาณา
๑.	สาธารณรัฐประชาชนจีน สถานกงสุลใหญ่ ณ เมืองชิงต่าว	-
๒.	สาธารณรัฐอาหรับอียิปต์ สถานเอกอัครราชทูต ณ กรุงไคโร	๑. สหพันธ์สาธารณรัฐประชาธิปไตยเอธิโอเปีย ๒. สาธารณรัฐจิบูตี ๓. สาธารณรัฐซูดาน
๓.	สาธารณรัฐเซเนกัล สถานเอกอัครราชทูต ณ กรุงดาการ์	๑. สาธารณรัฐกินี ๒. สาธารณรัฐกินีบิสเซา ๓. สาธารณรัฐมาลี ๔. สาธารณรัฐแกมเบีย ๕. สาธารณรัฐกาบูเวร์ดี (เคปเวอร์ด) ๖. สาธารณรัฐกาบอง ๗. สาธารณรัฐไลบีเรีย ๘. สาธารณรัฐโกตดิวัวร์ ๙. สาธารณรัฐเซียร์ราลีโอน ๑๐. สาธารณรัฐโตโก ๑๑. บุร์กินาฟาโซ

ลำดับที่	ประเทศ/สถานเอกอัครราชทูต/ สถานกงสุลใหญ่	ประเทศในเขตอาณา
๔.	สาธารณรัฐเคนยา สถานเอกอัครราชทูต ณ กรุงไนโรบี	๑. สาธารณรัฐยูกันดา ๒. รัฐเอริเทรีย ๓. สาธารณรัฐเซเชลล์ ๔. สหสาธารณรัฐแทนซาเนีย ๕. สหภาพคอโมโรส ๖. สาธารณรัฐประชาธิปไตยคองโก ๗. สหพันธ์สาธารณรัฐโซมาเลีย ๘. สาธารณรัฐบุรุนดี ๙. สาธารณรัฐวันดา ๑๐. สาธารณรัฐเซาท์ซูดาน
๕.	ราชอาณาจักรโมร็อกโก สถานเอกอัครราชทูต ณ กรุงราบัต	๑. สาธารณรัฐอิสลามมอริเตเนีย
๖.	สหพันธ์สาธารณรัฐไนจีเรีย สถานเอกอัครราชทูต ณ กรุงอาบูจา	๑. สาธารณรัฐเบนิน ๒. สาธารณรัฐแคเมอรูน ๓. สาธารณรัฐกานา ๔. สาธารณรัฐแอฟริกากลาง ๕. สาธารณรัฐคองโก ๖. สาธารณรัฐอิกวาทอเรียลกินี ๗. สาธารณรัฐประชาธิปไตยเซาตูเมและปรินซิปี
๗.	สาธารณรัฐมาดากัสการ์ สถานกงสุลใหญ่ ณ กรุงอันตานานาริโว	-
๘.	สหพันธรัฐรัสเซีย สถานเอกอัครราชทูต ณ กรุงมอสโก	๑. ยูเครน ๒. สาธารณรัฐอุซเบกิสถาน ๓. สาธารณรัฐเบลารุส ๔. สาธารณรัฐอาร์เมเนีย ๕. สาธารณรัฐมอลโดวา
๙.	ราชอาณาจักรสเปน สถานเอกอัครราชทูต ณ กรุงมาดริด	๑. ราชรัฐอันดอร์รา ๒. สาธารณรัฐตูนิเซีย
๑๐.	โรมาเนีย สถานเอกอัครราชทูต ณ กรุงบูคาเรสต์	๑. สาธารณรัฐบัลแกเรีย
๑๑.	สาธารณรัฐยังการี สถานเอกอัครราชทูต ณ กรุงบูดาเปสต์	๑. สาธารณรัฐโครเอเชีย ๒. บอสเนียและเฮอร์เซโกวีนา ๓. มอนเตเนโกร
๑๒.	สาธารณรัฐเช็ก สถานเอกอัครราชทูต ณ กรุงปราก	-
๑๓.	สาธารณรัฐโปรตุเกส สถานเอกอัครราชทูต ณ กรุงลิสบอน	-

ลำดับที่	ประเทศ/สถานเอกอัครราชทูต/ สถานกงสุลใหญ่	ประเทศในเขตอาณา
๑๔.	สาธารณรัฐโปแลนด์ สถานเอกอัครราชทูต ณ กรุงวอร์ซอ	-
๑๕.	สาธารณรัฐตุรกี สถานเอกอัครราชทูต ณ กรุงอังการา	๑. สาธารณรัฐอาเซอร์ไบจาน ๒. เตร์กเมนิสถาน ๓. จอร์เจีย ๔. สาธารณรัฐมาซิโดเนีย
๑๖.	สาธารณรัฐเฮลเลนิก (กรีซ) สถานเอกอัครราชทูต ณ กรุงเอเธนส์	๑. สาธารณรัฐมอลตา ๒. สาธารณรัฐเซอร์เบีย
๑๗.	สาธารณรัฐคาซัคสถาน สถานเอกอัครราชทูต ณ กรุงอัสตานา	๑. สาธารณรัฐทาจิกิสถาน ๒. สาธารณรัฐคีร์กีซ (คีร์กีซสถาน)
๑๘.	สาธารณรัฐชิลี สถานเอกอัครราชทูต ณ กรุงซันติอาโก	๑. สาธารณรัฐคอสตาริกา ๒. สาธารณรัฐปานามา ๓. สาธารณรัฐเอลซัลวาดอร์
๑๙.	สหพันธ์สาธารณรัฐบราซิล สถานเอกอัครราชทูต ณ กรุงบราซิเลีย	๑. สาธารณรัฐสหกรณ์กายอานา ๒. สาธารณรัฐซูรินาม
๒๐.	สาธารณรัฐอาร์เจนตินา สถานเอกอัครราชทูต ณ กรุงบัวโนสไอเรส	๑. สาธารณรัฐปารากวัย ๒. สาธารณรัฐบุร์พาอูรุกวัย
๒๑.	สหรัฐเม็กซิโก สถานเอกอัครราชทูต ณ กรุงเม็กซิโก	๑. สาธารณรัฐกัวเตมาลา ๒. สาธารณรัฐฮอนดูรัส ๓. สาธารณรัฐนิการากัว ๔. สาธารณรัฐคิวบา ๕. เบลีซ
๒๒.	สาธารณรัฐเปรู สถานเอกอัครราชทูต ณ กรุงลิมา	๑. สาธารณรัฐโบลิเวียแห่งเวเนซุเอลา ๒. สาธารณรัฐโคลอมเบีย ๓. รัฐพหุชนชาติแห่งโบลิเวีย ๔. สาธารณรัฐเอกวาดอร์

ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

ประกาศ ณ วันที่

๕

มกราคม

พ.ศ. ๒๕๕๘

พลเอก

(อนุพงษ์ เผ่าจินดา)

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย

ประกาศกระทรวงมหาดไทย
เรื่อง กำหนดรายชื่อประเทศในเขตอาณาจักรเพิ่มเติม
สำหรับผู้มีถิ่นพำนักนอกราชอาณาจักร
(ฉบับที่ ๕)

ตามที่ได้มีประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่อง กำหนดรายชื่อประเทศและสถานที่ยื่นคำขอมิบัตรใหม่หรือคำขอเปลี่ยนบัตรสำหรับผู้มีถิ่นพำนักนอกราชอาณาจักร ลงวันที่ ๑๒ ธันวาคม ๒๕๕๕ และประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่อง กำหนดรายชื่อประเทศและสถานที่ยื่นคำขอมิบัตรใหม่และคำขอเปลี่ยนบัตรสำหรับผู้ที่มีถิ่นพำนักนอกราชอาณาจักร (ฉบับที่ ๓) ลงวันที่ ๒๕ เมษายน ๒๕๕๗ เพื่อให้ผู้มีถิ่นพำนักนอกราชอาณาจักรตามรายชื่อประเทศที่รัฐมนตรีประกาศกำหนดซึ่งประสงค์จะยื่นคำขอมิบัตรใหม่หรือคำขอเปลี่ยนบัตร อาจยื่นคำขอมิบัตรใหม่หรือคำขอเปลี่ยนบัตร ณ สถานเอกอัครราชทูตหรือสถานกงสุลใหญ่ นั้น

อาศัยอำนาจตามความในข้อ ๖ ของกฎกระทรวง ฉบับที่ ๑๘ (พ.ศ. ๒๕๔๒) ออกตามความในพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. ๒๕๒๖ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมเป็นครั้งสุดท้าย รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย จึงประกาศกำหนดรายชื่อประเทศในเขตอาณาจักรเพิ่มเติมสำหรับผู้มีถิ่นพำนักนอกราชอาณาจักร ดังนี้

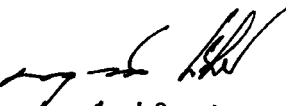
ลำดับที่	ประเทศ/สถานเอกอัครราชทูต	ประเทศในเขตอาณา
๑.	สาธารณรัฐประชาชนจีน สถานเอกอัครราชทูต ณ กรุงปักกิ่ง	๑. สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนเกาหลี (เกาหลีเหนือ) ๒. มองโกเลีย
๒.	ราชอาณาจักรซาอุดีอาระเบีย สถานเอกอัครราชทูต ณ กรุงริยาด	๑. สาธารณรัฐอาหรับซีเรีย ๒. สาธารณรัฐเลบานอน
๓.	สาธารณรัฐแอฟริกาใต้ สถานเอกอัครราชทูต ณ กรุงพริทอเรีย	๑. สาธารณรัฐมอริเชียส ๒. สาธารณรัฐซิมบับเว ๓. ราชอาณาจักรเลโซโท ๔. สาธารณรัฐนามิเบีย ๕. สาธารณรัฐมาลาวี ๖. สาธารณรัฐโมซัมบิก ๗. สาธารณรัฐแซมเบีย ๘. สาธารณรัฐบอตสวานา ๙. สาธารณรัฐแองโกลา ๑๐. ราชอาณาจักรสวาซิแลนด์

ลำดับที่	ประเทศ/สถานเอกอัครราชทูต	ประเทศในเขตอาณา
๔.	ราชอาณาจักรเบลเยียม สถานเอกอัครราชทูต ณ กรุงบรัสเซลส์	๑. ราชอาณาจักรเบลเยียม
๕.	สาธารณรัฐฝรั่งเศส สถานเอกอัครราชทูต ณ กรุงปารีส	๑. ราชอาณาจักรโมนาโก ๒. สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนแอลจีเรีย ๓. สาธารณรัฐชาด
๖.	สหราชอาณาจักร สถานเอกอัครราชทูต ณ กรุงลอนดอน	๑. สาธารณรัฐไอร์แลนด์
๗.	สาธารณรัฐอิตาลี สถานเอกอัครราชทูต ณ กรุงโรม	๑. สาธารณรัฐแอลเบเนีย ๒. สาธารณรัฐมอลตา ๓. สาธารณรัฐซานมารีโน ๔. สาธารณรัฐไซปรัส
๘.	สาธารณรัฐออสเตรีย สถานเอกอัครราชทูต ณ กรุงเวียนนา	๑. สาธารณรัฐสโลวาเกีย ๒. สาธารณรัฐสโลวีเนีย
๙.	ราชอาณาจักรเดนมาร์ก สถานเอกอัครราชทูต ณ กรุงโคเปนเฮเกน	๑. สาธารณรัฐไอซ์แลนด์ ๒. สาธารณรัฐลิทัวเนีย
๑๐.	สหพันธ์รัฐสวิส สถานเอกอัครราชทูต ณ กรุงเบิร์น	๑. ราชอาณาจักรเดนมาร์ก ๒. นครรัฐวาติกัน
๑๑.	ราชอาณาจักรสวีเดน สถานเอกอัครราชทูต ณ กรุงสตอกโฮล์ม	๑. สาธารณรัฐเอสโตเนีย
๑๒.	ราชอาณาจักรนอร์เวย์ สถานเอกอัครราชทูต ณ กรุงออสโล	๑. สาธารณรัฐลัตเวีย
๑๓.	แคนาดา สถานเอกอัครราชทูต ณ กรุงออตตาวา	๑. จาเมกา ๒. สาธารณรัฐโดมินิกัน ๓. สาธารณรัฐตรินิแดดและโตเบโก ๔. เกรนาดา ๕. เครือรัฐโตมินิกา ๖. บาร์เบโดส ๗. เซนต์วินเซนต์และเกรนาดีนส์ ๘. สหพันธรัฐเซนต์คิตส์และเนวิส ๙. แอนติกาและบาร์บูดา ๑๐. เซนต์ลูเชีย ๑๑. เครือรัฐบาฮามาส
๑๔.	เครือรัฐออสเตรเลีย สถานเอกอัครราชทูต ณ กรุงแคนเบอร์รา	๑. สาธารณรัฐฟีจี ๒. หมู่เกาะโซโลมอน ๓. รัฐเอกราชปาปัวนิวกินี ๔. สาธารณรัฐวานูอาตู ๕. สาธารณรัฐคิริบาส

ลำดับที่	ประเทศ/สถานเอกอัครราชทูต	ประเทศในเขตอาณา
๑๕.	นิวซีแลนด์ สถานเอกอัครราชทูต ณ กรุงเวลลิงตัน	๑. รัฐเอกราชซามัว ๒. ราชอาณาจักรตองกา ๓. หมู่เกาะคุก ๔. นีอูเอ

ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

ประกาศ ณ วันที่ ๕ มกราคม พ.ศ. ๒๕๕๘

พลเอก
(อนุพงษ์ เผ่าจินดา)
รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย

ประกาศกระทรวงมหาดไทย

เรื่อง กำหนดรายชื่อประเทศและสถานที่ยื่นคำขอมิบัตรใหม่
หรือคำขอเปลี่ยนบัตรสำหรับผู้มีถิ่นพำนักนอกราชอาณาจักร
(ฉบับที่ ๖)

ตามที่ได้มีประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่อง กำหนดรายชื่อประเทศในเขตอาณาเพิ่มเติมสำหรับผู้มีถิ่นพำนักนอกราชอาณาจักร (ฉบับที่ ๕) ลงวันที่ ๕ มกราคม ๒๕๕๘ เพื่อให้ผู้มีถิ่นพำนักนอกราชอาณาจักรตามรายชื่อประเทศที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด ซึ่งประสงค์จะยื่นคำขอมิบัตรใหม่หรือคำขอเปลี่ยนบัตร อาจยื่นคำขอมิบัตรใหม่หรือคำขอเปลี่ยนบัตร ณ สถานเอกอัครราชทูตหรือสถานกงสุลใหญ่ นั้น

อาศัยอำนาจตามความในข้อ ๖ ของกฎกระทรวง ฉบับที่ ๑๘ (พ.ศ. ๒๕๔๒) ออกตามความในพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. ๒๕๒๖ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมเป็นครั้งสุดท้าย รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย จึงประกาศกำหนดรายชื่อประเทศและสถานที่ยื่นคำขอมิบัตรใหม่หรือคำขอเปลี่ยนบัตรสำหรับผู้มีถิ่นพำนักนอกราชอาณาจักร ดังนี้

ลำดับที่	ประเทศ/สถานเอกอัครราชทูต/สถานกงสุลใหญ่	ประเทศในเขตอาณา
๑	ราชอาณาจักรกัมพูชา สถานเอกอัครราชทูต ณ กรุงพนมเปญ	-
๒	ราชอาณาจักรฮังการี สถานเอกอัครราชทูต ณ กรุงอัมมัน	สาธารณรัฐฮังการี
๓	สาธารณรัฐประชาธิปไตยติมอร์ - เลสเต สถานเอกอัครราชทูต ณ กรุงดิลี	-
๔	สหพันธ์สาธารณรัฐประชาธิปไตยเนปาล สถานเอกอัครราชทูต ณ กรุงกาฐมาณฑุ	-
๕	รัฐบรูไนดารุสซาลาม สถานเอกอัครราชทูต ณ บันดาร์เสรีเบกาวัน	-
๖	สาธารณรัฐประชาชนบังกลาเทศ สถานเอกอัครราชทูต ณ กรุงธากา	ประเทศภูฏาน
๗	สาธารณรัฐอิสลามปากีสถาน ๑. สถานเอกอัครราชทูต ณ กรุงอิสลามาบัด ๒. สถานกงสุลใหญ่ ณ เมืองการาจี	ประเทศอัฟกานิสถาน

ลำดับที่	ประเทศ/สถานเอกอัครราชทูต/สถานกงสุลใหญ่	ประเทศในเขตอาณา
๘	สาธารณรัฐฟิลิปปินส์ สถานเอกอัครราชทูต ณ กรุงมะนิลา	สาธารณรัฐปาเลา
๙	ประเทศมาเลเซีย ๑. สถานกงสุลใหญ่ ณ เมืองโกตาบารู ๒. สถานกงสุลใหญ่ ณ เมืองปีนัง	-
๑๐	สาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา สถานเอกอัครราชทูต ณ กรุงย่างกุ้ง	-
๑๑	สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ๑. สถานเอกอัครราชทูต ณ กรุงเวียงจันทน์ ๒. สถานกงสุลใหญ่ ณ แขวงสะหวันนะเขต	-
๑๒	สาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม ๑. สถานเอกอัครราชทูต ณ กรุงฮานอย ๒. สถานกงสุลใหญ่ ณ นครโฮจิมินห์	-
๑๓	สาธารณรัฐสังคมนิยมประชาธิปไตยศรีลังกา สถานเอกอัครราชทูต ณ กรุงโคลัมโบ	สาธารณรัฐมัลดีฟส์
๑๔	สาธารณรัฐอินเดีย ๑. สถานเอกอัครราชทูต ณ กรุงนิวเดลี ๒. สถานกงสุลใหญ่ ณ เมืองกัลกัตตา ๓. สถานกงสุลใหญ่ ณ เมืองมุมไบ ๔. สถานกงสุลใหญ่ ณ เมืองเจนไน	-
๑๕	สาธารณรัฐอินโดนีเซีย สถานเอกอัครราชทูต ณ กรุงจาการ์ตา	-
๑๖	สาธารณรัฐอิสลามอิหร่าน สถานเอกอัครราชทูต ณ กรุงเตหะราน	-
๑๗	รัฐสุลต่านโอมาน สถานเอกอัครราชทูต ณ กรุงมัสกัต	สาธารณรัฐเยเมน

ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

ประกาศ ณ วันที่ ๑๓ มกราคม พ.ศ. ๒๕๕๙

พลเอก อนุพงษ์ เผ่าจินดา

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย

ประกาศกระทรวงมหาดไทย

เรื่อง กำหนดรายชื่อประเทศและสถานที่ยื่นคำขอมิบัตรใหม่
หรือคำขอเปลี่ยนบัตรสำหรับผู้มีถิ่นพำนักนอกราชอาณาจักร
(ฉบับที่ ๗)

ตามที่ได้มีประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่อง กำหนดรายชื่อประเทศในเขตอาณาเพิ่มเติม
สำหรับผู้มีถิ่นพำนักนอกราชอาณาจักร (ฉบับที่ ๕) ลงวันที่ ๕ มกราคม ๒๕๕๘ และประกาศ
กระทรวงมหาดไทย เรื่อง กำหนดรายชื่อประเทศและสถานที่ยื่นคำขอมิบัตรใหม่หรือคำขอเปลี่ยนบัตร
สำหรับผู้มีถิ่นพำนักนอกราชอาณาจักร (ฉบับที่ ๖) ลงวันที่ ๑๓ มกราคม ๒๕๕๙ เพื่อให้ผู้มีถิ่นพำนัก
นอกราชอาณาจักรตามรายชื่อประเทศที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด ซึ่งประสงค์จะยื่นคำขอมิบัตรใหม่
หรือคำขอเปลี่ยนบัตร อาศัยอำนาจตามความในข้อ ๖ ของกฎกระทรวง ฉบับที่ ๑๘ (พ.ศ. ๒๕๔๒) ออกตามความใน
พระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. ๒๕๒๖ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมเป็นครั้งสุดท้าย รัฐมนตรีว่าการ
กระทรวงมหาดไทย จึงประกาศกำหนดรายชื่อประเทศและสถานที่ยื่นคำขอมิบัตรใหม่หรือคำขอเปลี่ยนบัตร
สำหรับผู้มีถิ่นพำนักนอกราชอาณาจักร ดังนี้

ประเทศ/สถานเอกอัครราชทูต/สถานกงสุลใหญ่	ประเทศในเขตอาณา
สาธารณรัฐโมซัมบิก สถานเอกอัครราชทูต ณ กรุงมาปูโต	-

ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

ประกาศ ณ วันที่ ๑๙ มกราคม พ.ศ. ๒๕๖๐

พลเอก อนุพงษ์ เผ่าจินดา

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย

ประกาศกระทรวงมหาดไทย
เรื่อง กำหนดรายชื่อประเทศในเขตอาณาเพิ่มเติม
สำหรับผู้มีถิ่นพำนักนอกราชอาณาจักร
(ฉบับที่ ๘)

ตามที่ได้มีประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่อง กำหนดรายชื่อประเทศและสถานที่ยื่นคำขอมิบัตรใหม่หรือคำขอเปลี่ยนบัตรสำหรับผู้มีถิ่นพำนักนอกราชอาณาจักร (ฉบับที่ ๖) ลงวันที่ ๑๓ มกราคม ๒๕๕๙ คณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ ๒๔ พฤศจิกายน ๒๕๕๘ ให้ปรับและกำหนดเขตอาณาของสถานเอกอัครราชทูตและกำหนดเขตกงสุลใหญ่ในต่างประเทศกรณีมีการแยกรัฐใหม่ เพื่อให้ ผู้มีถิ่นพำนักนอกราชอาณาจักรตามรายชื่อประเทศที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด ซึ่งประสงค์จะยื่นคำขอมิบัตรใหม่หรือคำขอเปลี่ยนบัตร อาจยื่นคำขอมิบัตรใหม่หรือคำขอเปลี่ยนบัตร ณ สถานเอกอัครราชทูตหรือสถานกงสุลใหญ่ นั้น

อาศัยอำนาจตามความในข้อ ๖ ของกฎกระทรวง ฉบับที่ ๑๘ (พ.ศ. ๒๕๕๒) ออกตามความในพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. ๒๕๒๖ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยกฎกระทรวง ฉบับที่ ๒๔ (พ.ศ. ๒๕๕๕) ออกตามความในพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. ๒๕๒๖ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย จึงประกาศกำหนดรายชื่อประเทศในเขตอาณาเพิ่มเติมสำหรับผู้มีถิ่นพำนักนอกราชอาณาจักร ดังนี้

ลำดับที่	ประเทศ/สถานเอกอัครราชทูต/สถานกงสุลใหญ่	ประเทศในเขตอาณา
๑	ราชอาณาจักรฮังการี สถานเอกอัครราชทูต ณ กรุงอัมมาน	๑. สาธารณรัฐฮังการี ๒. รัฐปาเลสไตน์ (เพิ่มเติม)

ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

ประกาศ ณ วันที่ ๑๗ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๖๐

พลเอก อนุพงษ์ เผ่าจินดา

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย

ประกาศกระทรวงมหาดไทย

เรื่อง กำหนดรายชื่อประเทศและสถานที่ยื่นคำขอมีบัตรใหม่หรือคำขอเปลี่ยนบัตร
สำหรับผู้มีถิ่นพำนักนอกราชอาณาจักร
(ฉบับที่ ๙)

ตามที่ได้มีประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่อง กำหนดสถานที่จัดทำบัตรประจำตัวประชาชน
ให้กับคนไทยในต่างประเทศ ลงวันที่ ๑๗ กันยายน ๒๕๕๕ และประกาศกระทรวงมหาดไทย
เรื่อง กำหนดรายชื่อประเทศและสถานที่ยื่นคำขอมีบัตรใหม่หรือคำขอเปลี่ยนบัตรสำหรับผู้มีถิ่นพำนัก
นอกราชอาณาจักร ลงวันที่ ๑๒ ธันวาคม ๒๕๕๕ เพื่อให้ผู้มีถิ่นพำนักนอกราชอาณาจักรตามรายชื่อ
ประเทศที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด ซึ่งประสงค์จะยื่นคำขอมีบัตรใหม่หรือคำขอเปลี่ยนบัตร อาจยื่นคำขอ
มีบัตรใหม่หรือคำขอเปลี่ยนบัตร ณ สถานเอกอัครราชทูตหรือสถานกงสุลใหญ่ นั้น

อาศัยอำนาจตามความในข้อ ๖ ของกฎกระทรวง ฉบับที่ ๑๘ (พ.ศ. ๒๕๕๒) ออกตามความใน
พระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. ๒๕๒๖ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยกฎกระทรวง ฉบับที่ ๒๔
(พ.ศ. ๒๕๕๕) ออกตามความในพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. ๒๕๒๖ รัฐมนตรีว่าการ
กระทรวงมหาดไทย จึงประกาศกำหนดรายชื่อประเทศและสถานที่ยื่นคำขอมีบัตรใหม่หรือคำขอเปลี่ยนบัตร
สำหรับผู้มีถิ่นพำนักนอกราชอาณาจักร ดังนี้

ประเทศ/สถานเอกอัครราชทูต/สถานกงสุลใหญ่	ประเทศในเขตอาณา
สหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี	๑. รัฐไบเอิร์น
สถานกงสุลใหญ่ ณ นครมิวนิก	๒. รัฐบาเดิน - เวือร์ทเทมแบร์ก

ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

ประกาศ ณ วันที่ ๒๘ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๖๐

พลเอก อนุพงษ์ เผ่าจินดา

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย

ระเบียบกระทรวงการคลัง
ว่าด้วยการจ่ายเงินรางวัลในคดีจับกุมผู้กระทำความผิดกฎหมาย
ว่าด้วยบัตรประจำตัวประชาชน
พ.ศ. ๒๕๓๔

โดยที่เป็นการสมควรกำหนดหลักเกณฑ์การจ่ายเงินรางวัลในคดีจับกุมผู้กระทำความผิดกฎหมาย ว่าด้วยบัตรประจำตัวประชาชน กระทรวงการคลังจึงวางระเบียบไว้ ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ระเบียบนี้เรียกว่า “ระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยการจ่ายเงินรางวัลในคดีจับกุม ผู้กระทำความผิดกฎหมายว่าด้วยบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. ๒๕๓๔”

ข้อ ๒ ระเบียบนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันที่ ๒ มกราคม ๒๕๓๔ เป็นต้นไป

ข้อ ๓ ระเบียบนี้มีใช้เป็นการโฆษณาให้คำมั่นแก่บุคคลใดตามกฎหมาย แต่เป็นระเบียบที่วางไว้เพื่อเป็นหลักเกณฑ์ในการพิจารณาของทางราชการที่จะจ่ายเงินรางวัลแก่ผู้แจ้งความนำจับ หรือผู้นำจับเท่านั้น การพิจารณาของผู้มีอำนาจตามที่กำหนดไว้ในระเบียบนี้ถือเป็นเด็ดขาด ผู้ใดจะนำไปฟ้องร้องเป็นคดีมิได้

ข้อ ๔ ให้ปลัดกระทรวงการคลังเป็นผู้รักษาการตามระเบียบนี้

หมวด ๑
บททั่วไป

ข้อ ๕ ในระเบียบนี้

“อธิบดี” หมายความว่า อธิบดีกรมการปกครอง

“เจ้าหน้าที่” หมายความว่า เจ้าพนักงานออกบัตร เจ้าพนักงานตรวจบัตร และพนักงานเจ้าหน้าที่ตามกฎหมายว่าด้วยบัตรประจำตัวประชาชน

“เจ้าพนักงาน” หมายความว่า พนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจ

“ผู้แจ้งความนำจับ” หมายความว่า บุคคลคนเดียวหรือหลายคนที่มีได้เป็นข้าราชการหรือลูกจ้างของรัฐบอกแจ้งเบาะแสหรือเค้าเงื่อนแห่งการกระทำความผิดต่อเจ้าหน้าที่เพื่อจับกุมดำเนินคดี และมีความประสงค์ขอรับเงินรางวัล

“ผู้นำจับ” หมายความว่า บุคคลคนเดียวหรือหลายคนที่มีได้เป็นข้าราชการหรือลูกจ้างของรัฐเป็นผู้นำเจ้าพนักงานไปจับผู้กระทำความผิด และมีความประสงค์จะขอรับเงินรางวัล

“เงินรางวัล” หมายความว่า เงินที่ทางราชการจ่ายให้แก่ผู้แจ้งความนำจับและหรือผู้นำจับตามระเบียบนี้

หมวด ๒ การแจ้งความนำจับและการนำจับ

ข้อ ๖ ผู้แจ้งความนำจับที่จะรับเงินรางวัลจะต้องแจ้งความต่อเจ้าหน้าที่และการรับแจ้งความให้บันทึกเป็นลายลักษณ์อักษร

กรณีที่มีผู้แจ้งความนำจับในคดีเดียวกันตั้งแต่สองรายขึ้นไปให้ผู้แจ้งความนำจับที่แจ้งความก่อนและมีหลักฐานเป็นลายลักษณ์อักษรถูกต้องตามระเบียบนี้เป็นผู้มีสิทธิรับเงินรางวัล

ข้อ ๗ กรณีที่ผู้แจ้งความนำจับมีความจำเป็นต้องแจ้งความโดยไม่เปิดเผยนามให้ผู้แจ้งความนำจับพิมพ์ลายนิ้วมือแทนการลงลายมือชื่อโดยไม่ต้องระบุนาม และให้ผู้รับแจ้งความลงนามรับรองในหลักฐานการรับแจ้งความนั้นด้วย

ข้อ ๘ ในกรณีที่การจับกุมต้องกระทำโดยรีบด่วน ถ้ารู้ชื่อไว้ผู้กระทำผิดอาจหลบหนีและผู้นำจับไม่อาจนำความไปแจ้งต่อเจ้าหน้าที่ได้ทันที ก็ให้เจ้าพนักงานผู้จับกุมทำบันทึกการรับแจ้งความไว้ก่อน และเมื่อจับกุมเป็นผลสำเร็จแล้ว ให้ผู้นำจับรีบไปแจ้งความตามข้อ ๖ เพื่อจัดบันทึกรับรองไว้เป็นหลักฐานอีกชั้นหนึ่ง และให้ถือว่าวันที่เจ้าพนักงานผู้จับกุมรับแจ้งความไว้ก่อนดังกล่าวเป็นวันรับแจ้งความนำจับตามข้อ ๖ เพื่อประโยชน์ในการเบิกจ่ายเงินรางวัล

หมวด ๓ การจ่ายเงินรางวัล

ข้อ ๙ เงินรางวัลที่จ่ายให้แก่ผู้แจ้งความนำจับและหรือผู้นำจับ ไม่ว่าจะจับผู้กระทำผิดได้คนเดียวหรือหลายคนให้จ่ายในอัตราคดีละ ๒,๐๐๐ บาท จากเงินงบประมาณของกรมการปกครอง

ข้อ ๑๐ การจ่ายเงินรางวัลตามข้อ ๙ ให้จ่ายเฉพาะกรณีมีการแจ้งความนำจับและหรือนำจับ ผู้กระทำผิดกฎหมายด้วยบัตรประจำตัวประชาชนและ

(๑) เจ้าพนักงานจับกุมผู้กระทำความผิดมาดำเนินคดีเป็นผลสำเร็จ เนื่องจากการแจ้งความนำจับหรือมีผู้นำเจ้าพนักงานไปจับ

(๒) ศาลมีคำพิพากษาถึงที่สุดลงโทษจำเลยในคดีนั้นแล้ว

(๓) พนักงานอัยการรับรองผลคดี

ข้อ ๑๑ การจ่ายเงินรางวัลในคดีที่มีผู้รับเงินรางวัลมากกว่าหนึ่งคน หากมิได้ข้อตกลงกันไว้เป็นอย่างอื่นให้จ่ายคนละเท่าๆกัน

ข้อ ๑๒ การจ่ายเงินรางวัลในคดีที่มีการแจ้งความโดยวิธีไม่เปิดเผยนามตามข้อ ๗ ให้ทำ ใบสำคัญรับเงิน โดยให้ผู้รับเงินรางวัลพิมพ์ลายนิ้วมือไว้โดยไม่ต้องระบุนาม และให้ผู้รับแจ้งความ ลงนามรับรองพิมพ์ลายนิ้วมือไว้ในใบสำคัญรับเงินด้วย

ใบสำคัญรับเงินตามวรรคแรกถือเป็นหลักฐานการจ่ายเพื่อประกอบการตรวจสอบ

ข้อ ๑๓ ให้อธิบดีหรือผู้ที่อธิบดีมอบหมายเป็นผู้มีอำนาจสั่งจ่ายเงินรางวัลตามระเบียบนี้

ข้อ ๑๔ ให้อธิบดีมีอำนาจกำหนดแบบ หรือวิธีปฏิบัติในการขอรับเงินรางวัลโดยไม่ขัดหรือแย้งกับระเบียบนี้

ประกาศ ณ วันที่ ๑๘ มกราคม พ.ศ. ๒๕๓๔

นายบรรหาร ศิลปอาชา

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง

- ใบเสร็จรับเงินที่ออกด้วยคอมพิวเตอร์
แบบทำยระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการเปรียบเทียบปรับคดีความผิด
ตามกฎหมายว่าด้วยบัตรประจำตัวประชาชน (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๐

ใบเสร็จรับเงิน

ในราชการกรมการปกครอง

เล่มที่.....

เลขที่   ที่

จังหวัด

วันที่   ได้รับเงินจาก

ดังนี้

ค่าธรรมเนียมบัตรประจำตัวประชาชน   เป็นเงิน   บาท (   )

ค่าปรับคดีอาญากระทำผิดฐาน   เป็นเงิน   บาท (   )

ไว้ถูกต้องแล้ว

(ลงชื่อ)

พนักงานเจ้าหน้าที่

(ลงชื่อ)

ผู้รับเงิน

(

)

(

)

แบบ บป.ร. ๑

บันทึกการแจ้งความและรับแจ้งความนำจับ

เขียนที่.....
 วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....
 ข้าพเจ้า.....อายุ.....ปี อยู่บ้านเลขที่.....หมู่ที่.....
 ถนน.....แขวง/ตำบล.....เขต/อำเภอ.....
 จังหวัด.....ขอแจ้งความต่อ.....
 ตำแหน่ง.....ว่า ได้มีการกระทำผิดตาม พ.ร.บ.บัตรประจำตัวประชาชน
 ฐาน.....
 เหตุเกิดที่.....แขวง/ตำบล.....เขต/อำเภอ.....
 จังหวัด.....โดยมีเป็น.....ผู้กระทำผิดกล่าวคือ
 เมื่อวันที่.....เวลา.....น.....

จึงขอแจ้งความเป็นหลักฐาน เพื่อให้ทางราชการพิจารณาดำเนินคดีกับบุคคลดังกล่าวต่อไป
 และในการนี้ข้าพเจ้าขอรับเงินรางวัลนำจับตามระเบียบของทางราชการด้วย
 ลายมือชื่อหรือลายพิมพ์นิ้วมือ
 ผู้แจ้งความนำจับ (.....)
 ขอรับรองว่าเป็นลายมือชื่อหรือลายพิมพ์นิ้วมือของผู้แจ้งความ ซึ่งได้ลงลายมือชื่อหรือพิมพ์
 ต่อหน้าข้าพเจ้าจริง (กรณีแจ้งความนำจับโดยไม่เปิดเผยนาม)

ลงชื่อ.....ผู้จัดบันทึก
 (.....)
 ข้าพเจ้า.....ตำแหน่ง.....
 ได้รับแจ้งความนำจับของ.....เมื่อวันที่.....เดือน.....
 พ.ศ.....เวลา.....น.....

ลงชื่อ.....ผู้รับแจ้งความ
 (.....)
 ตำแหน่ง.....

คำขอรับเงินรางวัลนำจับ

เขียนที่.....

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

เรื่อง ขอรับเงินรางวัลนำจับ

เรียน (นายอำเภอ...../ปลัดเทศบาล...../ผู้อำนวยการเขต.....)

ตามที่ข้าพเจ้า.....อยู่บ้านเลขที่.....หมู่ที่.....

แขวง/ตำบล.....เขต/อำเภอ.....จังหวัด.....

ได้แจ้งความนำจับ.....ซึ่งกระทำผิดกฎหมายว่าด้วยบัตรประจำตัวประชาชน
ไว้เมื่อวันที่.....นั้น

ข้าพเจ้ามีความประสงค์ขอรับเงินรางวัลนำจับตามระเบียบกระทรวงการคลัง ว่าด้วยการจ่าย
เงินรางวัลในคดีจับกุมผู้กระทำผิดตามกฎหมายว่าด้วยบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. ๒๕๓๔

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาจ่ายเงินรางวัลนำจับให้ข้าพเจ้าด้วย หากข้าพเจ้าไม่สามารถรับเงินได้

ข้าพเจ้าขอมอบให้.....อยู่บ้านเลขที่.....

หมู่ที่.....แขวง/ตำบล.....เขต/อำเภอ.....จังหวัด.....

เป็นผู้รับเงินรางวัลนำจับแทน

ขอแสดงความนับถือ

ลายมือชื่อหรือลายพิมพ์นิ้วมือ

ผู้แจ้งความนำจับหรือผู้นำจับ

(.....)

ข้าพเจ้าขอรับรองว่าเป็นลายพิมพ์นิ้วมือของผู้แจ้งความนำจับหรือผู้นำจับ ซึ่งได้พิมพ์ต่อหน้า
ข้าพเจ้าจริง (กรณีแจ้งความนำจับโดยไม่เปิดเผยนาม)

ลงชื่อ

ผู้รับรอง

(.....)

ตำแหน่ง.....

แบบ บป.ร.ว. ๓

รายงานผลคดีที่มีผู้แจ้งความนำจับ

เขียนที่.....

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

เรียน (นายอำเภอ...../ปลัดเทศบาล...../ผู้อำนวยการเขต.....)

ตามที่.....อายุ.....ปี อยู่บ้านเลขที่.....หมู่ที่.....

ถนน.....ซอย.....แขวง/ตำบล.....

เขต/อำเภอ.....จังหวัด.....ได้แจ้งความนำจับ.....

.....อายุ.....ปี อยู่บ้านเลขที่.....หมู่ที่.....

ถนน.....ซอย.....แขวง/ตำบล.....

เขต/อำเภอ.....จังหวัด.....ว่าได้กระทำความผิดตาม พ.ร.บ.

บัตรประจำตัวประชาชน ฐาน.....

เหตุเกิดที่.....เมื่อวันที่.....

ในการนี้.....ได้มอบอำนาจให้.....

ตำแหน่ง.....เป็นผู้ไปแจ้งความร้องทุกข์เพื่อดำเนินคดีกับ.....

.....ที่.....เมื่อวันที่.....

ผลการดำเนินคดีปรากฏว่า พนักงานสอบสวนได้รับแจ้งความไว้ตามรายงานประจำวันเกี่ยวกับคดีเลขลำดับ.....ลงวันที่.....และจับกุมตัว.....

.....ผู้ต้องหาได้เมื่อวันที่.....ผลคดีปรากฏว่า.....

ศาล.....มีคำพิพากษาเมื่อวันที่.....

สรุปว่า.....

.....และคดีถึงที่สุดแล้ว มีรายละเอียดตามเอกสารที่เกี่ยวข้อง

และหนังสือรับรองผลคดีของพนักงานอัยการ.....ที่เรียนมาพร้อมนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ และเห็นควรส่งคำขอรับเงินรางวัลนำจับของ.....

.....ให้ (ผู้ว่าราชการจังหวัด...../ปลัดกรุงเทพมหานคร)

พิจารณาดำเนินการต่อไป

ลงชื่อ

ผู้รับแจ้งความ

(.....)

ตำแหน่ง.....

ใบสำคัญรับเงินรางวัลนำจับ

เขียนที่.....
 วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....
 ข้าพเจ้า.....อยู่บ้านเลขที่.....หมู่ที่.....
 ถนน.....ซอย.....แขวง/ตำบล.....
 เขต/อำเภอ.....จังหวัด.....ได้รับเงินจากกรมการปกครอง
 ดังนี้

รายการ	จำนวนเงิน/บาท
จ่ายเงินรางวัลผู้แจ้งความนำจับ/ผู้นำจับ ตามระเบียบกระทรวง การคลังว่าด้วยการจ่ายเงินรางวัลในคดีจับกุมผู้กระทำความผิดกฎหมาย ว่าด้วยบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. ๒๕๓๔ ข้อ ๙ และข้อ ๑๐	๒,๐๐๐.-
จำนวนเงิน (ตัวอักษร) -สองพันบาทถ้วน- รวมเงิน	๒,๐๐๐.-

ลายมือชื่อหรือลายพิมพ์นิ้วมือ ผู้นำจับ
 ผู้แจ้งความนำจับหรือผู้นำจับ (.....)

ข้าพเจ้าขอรับรองว่าเป็นลายพิมพ์นิ้วมือของผู้แจ้งความนำจับหรือผู้นำจับซึ่งได้พิมพ์ต่อหน้าข้าพเจ้าจริง
 (กรณีแจ้งความนำจับโดยไม่เปิดเผยนาม)

ลงชื่อ ผู้รับรอง
 (.....)
 ตำแหน่ง.....

คำอธิบาย

ระเบียบกระทรวงการคลัง ว่าด้วยการจ่ายเงินรางวัลในคดีจับกุมผู้กระทำความผิดกฎหมาย
ว่าด้วยบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. ๒๕๓๔ รวมทั้งแบบพิมพ์ และขั้นตอนการปฏิบัติ

๑. ระเบียบ

๑.๑ การจ่ายเงินรางวัลนำจับจะต้องมีการปฏิบัติตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดไว้ในระเบียบ โดยเฉพาะอย่างยิ่งต้องเป็นการแจ้งความนำจับ หรือนำจับผู้กระทำความผิดตามพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. ๒๕๒๖ มาตรา ๙ มาตรา ๑๔ มาตรา ๑๕ และมาตรา ๑๖ หรือ พระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. ๒๕๐๕ มาตรา ๑๑ และมาตรา ๑๗ เท่านั้น

๑.๒ การปลอมและใช้บัตรประจำตัวประชาชนปลอมไม่เป็นความผิดตามพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน แต่เป็นความผิดฐานปลอมและใช้เอกสารราชการปลอมตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๒๖๔ และ มาตรา ๒๖๘ จึงไม่อยู่ในหลักเกณฑ์การจ่ายเงินรางวัลนำจับ

๑.๓ การจ่ายเงินรางวัลนำจับ จะพิจารณาจากคำพิพากษาว่าจำเลยได้กระทำความผิดกฎหมายว่าด้วยบัตรประจำตัวประชาชน ตามมาตราต่างๆ ดังกล่าวข้างต้นหรือไม่

๒. แบบพิมพ์

๒.๑ บันทึกการแจ้งความและรับแจ้งความนำจับ (แบบ บป.ร.ว. ๑)
กรณีผู้แจ้งความนำจับ และหรือผู้นำจับไม่เปิดเผยนาม ให้กรอกรายการเกี่ยวกับสถานที่อยู่ของผู้แจ้งฯ เพื่อให้สามารถติดต่อได้ และให้พิมพ์ลายนิ้วหัวแม่มือขวาของผู้แจ้งฯ ให้ชัดเจนด้วย

๒.๒ คำขอรับเงินรางวัลนำจับ (แบบ บป.ร.ว.๒)

กรณีผู้แจ้งฯ ไม่เปิดเผยนาม ให้ดำเนินการเช่นเดียวกับข้อ ๒.๑

๒.๓ รายงานผลคดีที่มีผู้แจ้งความนำจับ (แบบ บป.ร.ว.๓)

๒.๓.๑ กรณีผู้แจ้งฯ ไม่เปิดเผยนาม ให้ดำเนินการเช่นเดียวกับข้อ ๒.๑

๒.๓.๒ หนังสือรับรองผลคดีให้ทำหนังสือขอให้พนักงานอัยการออกหนังสือรับรองว่าผลคดีถึงที่สุดแล้ว

๒.๓.๓ เมื่อหลักฐานถูกต้องครบถ้วน ให้รวบรวมแบบ บป.ร.ว. ๑ และ บป.ร.ว.๒ พร้อมเอกสารที่เกี่ยวข้องและรายงานผลคดีตามแบบ บป.ร.ว.๓ เสนอให้ผู้บังคับบัญชาพิจารณาสั่งการ

๒.๔ ใบสำคัญรับเงินรางวัลนำจับ (แบบ บป.ร.ว.๔)

๒.๔.๑ กรณีผู้แจ้งฯ ไม่เปิดเผยนาม ให้ดำเนินการเช่นเดียวกับข้อ ๒.๑

๒.๕ ผู้รับแจ้งความและผู้รับรอง หมายถึง เจ้าหน้าที่ตามระเบียบฯ

๓. สรุป ขั้นตอนและวิธีปฏิบัติเมื่อมีผู้แจ้งความนำจับ หรือนำจับ

๓.๑ ให้ผู้รับแจ้งความกรอกรายการตามแบบ บป.ร.ว.๑ บป.ร.ว.๒ แล้วให้ผู้แจ้งฯ ลงลายมือชื่อ หรือพิมพ์ลายนิ้วหัวแม่มือขวา ลงในแบบพิมพ์ทั้ง ๒ ฉบับ แล้วเก็บหลักฐานนี้ไว้เพื่อรอผลคดี

๓.๒ ให้สำนักทะเบียนที่รับแจ้งความสำเนาบันทึกการแจ้งความและรับแจ้งความ นำจับ (แบบ บป.รว.๑) รายงานให้กรมการปกครองทราบทันทีทุกครั้งที่มีการแจ้งความฯ โดยมีต้อง รอผลการสอบสวนหรือผลคดี (รายงานผ่านจังหวัด หรือกรุงเทพมหานคร)

๓.๓ เมื่อผลคดีถึงที่สุดและอยู่ในหลักเกณฑ์ตามระเบียบฯ ซึ่งจะต้องจ่ายเงินรางวัล นำจับ ให้ส่งแบบ บป.รว. ๑-๓ และหนังสือรับรองผลคดีของพนักงานอัยการ ส่งให้กรมการปกครอง (ผ่านจังหวัด หรือกรุงเทพมหานคร) เพื่อพิจารณาดำเนินการต่อไป

๓.๔ กรมการปกครองจะโอนเงินรางวัลไปให้จังหวัด หรือกรุงเทพมหานคร เพื่อให้ สำนัก ทะเบียนจ่ายเงินให้กับผู้ขอรับเงิน เงินรางวัลนี้ให้นำเข้าบัญชีการรับจ่ายเงินของส่วนราชการ เพื่อเป็น หลักฐานในการตรวจสอบด้วย

๓.๕ เมื่อสำนักทะเบียนจ่ายเงินรางวัลนำจับให้ผู้ขอรับเงิน ให้นำไปสำคัญรับเงินตาม บป.รว.๔ ส่งให้ กรมการปกครอง (ผ่านจังหวัดหรือกรุงเทพมหานคร) เพื่อเป็นหลักฐานจ่ายเงินโดยด่วน

พระราชบัญญัติ
ข้อมูลข่าวสารของราชการ
พ.ศ. ๒๕๔๐
ภูมิพลอดุลยเดช ป.ร.

ให้ไว้ ณ วันที่ ๒ กันยายน พ.ศ. ๒๕๔๐
เป็นปีที่ ๕๒ ในรัชกาลปัจจุบัน

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้ประกาศว่า

โดยที่เป็นการสมควรให้มีกฎหมายว่าด้วยข้อมูลข่าวสารของราชการ
จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้โดยคำแนะนำและยินยอม
ของรัฐสภา ดังต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐”

มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับเมื่อพ้นกำหนดเก้าสิบวันนับแต่วันประกาศใน
ราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๓ บรรดากฎหมาย กฎ ระเบียบ และข้อบังคับอื่น ในส่วนที่บัญญัติไว้แล้วใน
พระราชบัญญัตินี้ หรือซึ่งขัดหรือแย้งกับบทแห่งพระราชบัญญัตินี้ให้ใช้พระราชบัญญัตินี้แทน

มาตรา ๔ ในพระราชบัญญัตินี้

“ข้อมูลข่าวสาร” หมายความว่า สิ่งที่สื่อความหมายให้รู้เรื่องราวข้อเท็จจริง ข้อมูล
หรือสิ่งใด ๆ ไม่ว่า การสื่อความหมายนั้นจะทำได้โดยสภาพของสิ่งนั้นเองหรือโดยผ่านวิธีการใด ๆ และ
ไม่ว่าจะได้จัดทำไว้ในรูป ของเอกสาร แฟ้ม รายงาน หนังสือ แผนผัง แผนที่ ภาพวาด ภาพถ่าย ฟิล์ม
การบันทึกภาพหรือเสียง การ บันทึกโดยเครื่องคอมพิวเตอร์ หรือวิธีอื่นใดที่ทำให้สิ่งที่บันทึกไว้ปรากฏได้

“ข้อมูลข่าวสารของราชการ” หมายความว่า ข้อมูลข่าวสารที่อยู่ในความครอบครอง
หรือควบคุมดูแลของ หน่วยงานของรัฐ ไม่ว่าจะ เป็นข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการดำเนินงานของรัฐหรือ

ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับเอกชน

“หน่วยงานของรัฐ” หมายความว่า ราชการส่วนกลาง ราชการส่วนภูมิภาค ราชการส่วนท้องถิ่น รัฐวิสาหกิจ ส่วนราชการสังกัดรัฐสภา ศาลเฉพาะในส่วนที่ไม่เกี่ยวกับการพิจารณาพิพากษาคดี องค์การควบคุมการประกอบวิชาชีพ หน่วยงานอิสระของรัฐและหน่วยงานอื่นตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

“เจ้าหน้าที่ของรัฐ” หมายความว่า ผู้ซึ่งปฏิบัติงานให้แก่หน่วยงานของรัฐ

“ข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคล” หมายความว่า ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับสิ่งเฉพาะตัวของบุคคล เช่น การศึกษา ฐานะการเงิน ประวัติสุขภาพ ประวัติอาชญากรรม หรือประวัติการทำงาน บรรดาที่มีชื่อของผู้นั้นหรือมีเลขหมาย รหัส หรือสิ่งบอกลักษณะอื่นที่ทำให้รู้ตัวผู้นั้นได้ เช่น ลายพิมพ์นิ้วมือ แผ่นบันทึก ลักษณะเสียงของคนหรือรูปถ่าย และให้หมายความรวมถึงข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับสิ่งเฉพาะตัวของผู้ที่ถึงแก่กรรมแล้วด้วย

“คณะกรรมการ” หมายความว่า คณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ

“คนต่างด้าว” หมายความว่า บุคคลธรรมดาที่ไม่มีสัญชาติไทยและไม่มีถิ่นที่อยู่ในประเทศไทย และนิติบุคคลดังต่อไปนี้

(๑) บริษัทหรือห้างหุ้นส่วนที่มีทุนเกินกึ่งหนึ่งเป็นของคนต่างด้าว ใบหุ้นชนิดออกให้แก่ผู้ถือ ให้ถือว่าใบหุ้นนั้นคนต่างด้าวเป็นผู้ถือ

(๒) สมาคมที่มีสมาชิกเกินกึ่งหนึ่งเป็นคนต่างด้าว

(๓) สมาคมหรือมูลนิธิที่มีวัตถุประสงค์เพื่อประโยชน์ของคนต่างด้าว

(๔) นิติบุคคลตาม (๑) (๒) (๓) หรือนิติบุคคลอื่นใดที่มีผู้จัดการหรือกรรมการเกินกึ่งหนึ่งเป็นคนต่างด้าว

นิติบุคคลตามวรรคหนึ่ง ถ้าเข้าไปเป็นผู้จัดการหรือกรรมการ สมาชิก หรือมีทุนในนิติบุคคลอื่น ให้ถือว่าผู้จัดการหรือกรรมการ หรือสมาชิก หรือเจ้าของทุนดังกล่าวเป็นคนต่างด้าว

มาตรา ๕ ให้นายกรัฐมนตรีรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้ และมีอำนาจออกกฎกระทรวง เพื่อปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้

กฎกระทรวงนั้น เมื่อประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้วให้ใช้บังคับได้

มาตรา ๖ ให้จัดตั้งสำนักงานคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการขึ้นในสังกัดสำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี มีหน้าที่ปฏิบัติงานเกี่ยวกับงานวิชาการและธุรการให้แก่คณะกรรมการและคณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสาร ประสานงานกับหน่วยงานของรัฐ และให้คำปรึกษาแก่เอกชนเกี่ยวกับการ ปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้

หมวด ๑

การเปิดเผยข้อมูลข่าวสาร

มาตรา ๗ หน่วยงานของรัฐต้องส่งข้อมูลข่าวสารของราชการอย่างน้อยดังต่อไปนี้

ลงพิมพ์ในราชกิจจานุเบกษา

- (๑) โครงสร้างและการจัดองค์กรในการดำเนินงาน
- (๒) สรุปรายงานหน้าที่ที่สำคัญและวิธีการดำเนินงาน
- (๓) สถานที่ติดต่อเพื่อขอรับข้อมูลข่าวสาร หรือคำแนะนำในการติดต่อกับหน่วยงานของรัฐ
- (๔) กฎ มติคณะรัฐมนตรี ข้อบังคับ คำสั่ง หนังสือเวียน ระเบียบ แบบแผน นโยบาย หรือการตีความ ทั้งนี้ เฉพาะที่จัดให้มีขึ้นโดยมีสภาพอย่างกฎ เพื่อให้มีผลเป็นการทั่วไปต่อเอกชนที่เกี่ยวข้อง

(๕) ข้อมูลข่าวสารอื่นตามที่คณะกรรมการกำหนด
ข้อมูลข่าวสารใดที่ได้มีการจัดพิมพ์เพื่อให้แพร่หลายตามจำนวนพอสมควรแล้ว ถ้ามีการลงพิมพ์ในราชกิจจานุเบกษาโดยอ้างอิงถึงสิ่งพิมพ์นั้นก็ให้ถือว่าเป็นการปฏิบัติตามบทบัญญัติวรรคหนึ่งแล้ว

ให้หน่วยงานของรัฐรวบรวมและจัดให้มีข้อมูลข่าวสารตามวรรคหนึ่งไว้เผยแพร่เพื่อขายหรือจำหน่าย จ่ายแจก ณ ที่ทำการของหน่วยงานของรัฐแห่งนั้นตามที่เห็นสมควร

มาตรา ๘ ข้อมูลข่าวสารที่ต้องลงพิมพ์ตามมาตรา ๗ (๔) ถ้ายังไม่ได้ลงพิมพ์ในราชกิจจานุเบกษา จะนำมาใช้บังคับในทางที่ไม่เป็นคุณแก่ผู้ใดไม่ได้ เว้นแต่ผู้นั้นจะรับรู้ถึงข้อมูลข่าวสารนั้นตามความเป็นจริงมาก่อนแล้วเป็นเวลาพอสมควร

มาตรา ๙ ภายใต้บังคับมาตรา ๑๔ และมาตรา ๑๕ หน่วยงานของรัฐต้องจัดให้มีข้อมูลข่าวสาร ของราชการอย่างน้อยดังต่อไปนี้ไว้ให้ประชาชนเข้าตรวจสอบได้ ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการกำหนด

(๑) ผลการพิจารณาหรือคำวินิจฉัยที่มีผลโดยตรงต่อเอกชน รวมทั้งความเห็นแย้งและคำสั่งที่เกี่ยวข้อง ในการพิจารณาวินิจฉัยดังกล่าว

(๒) นโยบายหรือการตีความที่ไม่เข้าข่ายต้องลงพิมพ์ในราชกิจจานุเบกษา ตามมาตรา ๗ (๔)
(๓) แผนงาน โครงการ และงบประมาณรายจ่ายประจำปีของปีที่กำลังดำเนินการ
(๔) คู่มือหรือคำสั่งเกี่ยวกับวิธีปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ของรัฐ ซึ่งมีผลกระทบต่อสิทธิหน้าที่ของเอกชน

(๕) สิ่งพิมพ์ที่ได้มีการอ้างอิงถึงตามมาตรา ๗ วรรคสอง
(๖) สัญญาสัมปทาน สัญญาที่มีลักษณะเป็นการผูกขาดตัดตอนหรือสัญญาร่วมทุนกับเอกชนในการจัดทำบริการสาธารณะ

(๗) มติคณะรัฐมนตรี หรือมติคณะกรรมการที่แต่งตั้งโดยกฎหมาย หรือโดยมติคณะรัฐมนตรี ทั้งนี้ ให้ระบุรายชื่อรายงานทางวิชาการ รายงานข้อเท็จจริง หรือข้อมูลข่าวสารที่นำมาใช้ในการพิจารณาไว้ด้วย

(๘) ข้อมูลข่าวสารอื่นตามที่คณะกรรมการกำหนด

ข้อมูลข่าวสารที่จัดให้ประชาชนเข้าตรวจดูได้ตามวรรคหนึ่ง ถ้ามีส่วนที่ต้องห้ามมิให้เปิดเผยตามมาตรา ๑๔ หรือมาตรา ๑๕ อยู่ด้วย ให้ลบหรือตัดทอนหรือทำโดยประการอื่นใดที่ไม่เป็นการเปิดเผยข้อมูลข่าวสาร นั้น

บุคคลไม่ว่าจะมีส่วนได้เสียเกี่ยวข้องหรือไม่ก็ตาม ย่อมมีสิทธิเข้าตรวจดู ขอสำเนาหรือขอสำเนาที่มีคำรับรองถูกต้องของข้อมูลข่าวสารตามวรรคหนึ่งได้ ในกรณีที่สมควรหน่วยงานของรัฐโดยความเห็นชอบของ คณะกรรมการ จะวางหลักเกณฑ์เรียกค่าธรรมเนียมในการนั้นก็ได้ ในการนี้ให้คำนึงถึงการช่วยเหลือผู้มีรายได้น้อยประกอบด้วย ทั้งนี้ เว้นแต่จะมีกฎหมายเฉพาะบัญญัติไว้เป็นอย่างอื่น

คนต่างด้าวจะมีสิทธิตามมาตรานี้เพียงใดให้เป็นไปตามที่กำหนดโดยกฎกระทรวง

มาตรา ๑๐ บทบัญญัติมาตรา ๗ และมาตรา ๘ ไม่กระทบถึงข้อมูลข่าวสารของราชการที่มีกฎหมายเฉพาะกำหนดให้มีการเผยแพร่หรือเปิดเผย ด้วยวิธีการอย่างอื่น

มาตรา ๑๑ นอกจากข้อมูลข่าวสารของราชการที่ลงพิมพ์ในราชกิจจานุเบกษาแล้ว หรือที่จัดไว้ให้ประชาชนเข้าตรวจดูได้แล้ว หรือที่มีการจัดให้ประชาชนได้ค้นคว้าตามมาตรา ๒๖ แล้ว ถ้าบุคคลใดขอข้อมูลข่าวสารอื่นใดของราชการและคำขอของผู้นั้นระบุข้อมูลข่าวสารที่ต้องการในลักษณะที่อาจเข้าใจได้ตามควร ให้หน่วยงานของรัฐผู้รับผิดชอบจัดหาข้อมูลข่าวสารนั้นให้แก่ผู้ขอภายในเวลาอันสมควร เว้นแต่ผู้นั้นขอจำนวนมากหรือบ่อยครั้งโดยไม่มีเหตุผลอันสมควร

ข้อมูลข่าวสารของราชการใดมีสภาพที่อาจบอบสลายง่าย หน่วยงานของรัฐจะขอขยายเวลาในการจัดหาให้หรือจะจัดทำสำเนาให้ในสภาพอย่างหนึ่งอย่างใด เพื่อมิให้เกิดความเสียหายแก่ข้อมูลข่าวสารนั้นก็ได้

ข้อมูลข่าวสารของราชการที่หน่วยงานของรัฐจัดทำให้ตามวรรคหนึ่งต้องเป็นข้อมูลข่าวสารที่มีอยู่แล้วในสภาพที่พร้อมจะให้ได้ มิใช่เป็นการต้องไปจัดทำ วิเคราะห์ จำแนก รวบรวม หรือจัดให้มีขึ้นใหม่ เว้นแต่เป็นการแปรสภาพเป็นเอกสารจากข้อมูลข่าวสารที่บันทึกไว้ในระบบการบันทึกภาพหรือเสียง ระบบคอมพิวเตอร์ หรือระบบอื่นใด ทั้งนี้ ตามที่คณะกรรมการกำหนด แต่ถ้าหน่วยงานของรัฐเห็นว่ากรณีที่ขอนั้นมิใช่การแสวงหาผลประโยชน์ทางการค้า และเป็นเรื่องที่ต้องจำเป็นเพื่อปกป้องสิทธิเสรีภาพสำหรับผู้นั้นหรือเป็นเรื่องที่จะเป็นประโยชน์แก่สาธารณะ หน่วยงานของรัฐจะจัดหาข้อมูลข่าวสารนั้นให้ก็ได้

บทบัญญัติวรรคสามไม่เป็นการห้ามหน่วยงานของรัฐที่จะจัดให้มีข้อมูลข่าวสารของราชการใดชิ้นใหม่ให้แก่ผู้ร้องขอ หากเป็นการสอดคล้องด้วยอำนาจหน้าที่ตามปกติของหน่วยงานของรัฐนั้นอยู่แล้ว

ให้นำความในมาตรา ๘ วรรคสอง วรรคสาม และวรรคสี่ มาใช้บังคับแก่การจัดหาข้อมูลข่าวสารให้ตามมาตรา นี้ โดยอนุโลม

มาตรา ๑๒ ในกรณีที่มิผู้ยื่นคำขอข้อมูลข่าวสารของราชการตามมาตรา ๑๑ แม้ว่าข้อมูลข่าวสารที่จะขอจะอยู่ในความควบคุมดูแลของหน่วยงานส่วนกลาง หรือส่วนสาขาของหน่วยงานแห่งนั้น

หรือจะอยู่ในความควบคุมดูแลของหน่วยงานของรัฐแห่งอื่นก็ตาม ให้หน่วยงานของรัฐที่รับคำขอ ให้คำแนะนำเพื่อไปยื่นคำขอต่อหน่วยงานของรัฐที่ควบคุมดูแลข้อมูลข่าวสารนั้นโดยไม่ชักช้า

ถ้าหน่วยงานของรัฐผู้รับคำขอเห็นว่าข้อมูลข่าวสารที่มีคำขอเป็นข้อมูลข่าวสารที่จัดทำโดยหน่วยงานของรัฐแห่งอื่น และได้ระบุห้ามการเปิดเผยไว้ตามระเบียบที่กำหนดตามมาตรา ๑๖ ให้ส่งคำขอนั้นให้หน่วยงานของรัฐผู้จัดทำข้อมูลข่าวสารนั้นพิจารณาเพื่อมีคำสั่งต่อไป

มาตรา ๑๓ ผู้ใดเห็นว่าหน่วยงานของรัฐไม่จัดพิมพ์ข้อมูลข่าวสารตามมาตรา ๗ หรือไม่จัดข้อมูลข่าวสารไว้ให้ประชาชนตรวจดูได้ตามมาตรา ๘ หรือไม่จัดหาข้อมูลข่าวสารให้แก่ตนตามมาตรา ๑๑ หรือฝ่าฝืน หรือไม่ปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้ หรือปฏิบัติหน้าที่ล่าช้าหรือเห็นว่าตนไม่ได้รับความสะดวกโดยไม่มีเหตุอันสมควร ผู้นั้นมีสิทธิร้องเรียนต่อคณะกรรมการ เว้นแต่เป็นเรื่องเกี่ยวกับการมีคำสั่งมิให้เปิดเผยข้อมูลข่าวสาร ตามมาตรา ๑๕ หรือคำสั่งไม่รับฟังคำคัดค้านตามมาตรา ๑๗ หรือคำสั่งไม่แก้ไขเปลี่ยนแปลงหรือลบข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลตามมาตรา ๒๕

ในกรณีที่มีการร้องเรียนต่อคณะกรรมการตามวรรคหนึ่ง คณะกรรมการต้องพิจารณาให้แล้วเสร็จ ภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับคำร้องเรียน ในกรณีที่มีเหตุจำเป็นให้ขยายเวลาออกไปได้ แต่ต้องแสดงเหตุผลและรวมเวลาทั้งหมดแล้วต้องไม่เกินหกสิบวัน

หมวด ๒

ข้อมูลข่าวสารที่ไม่ต้องเปิดเผย

มาตรา ๑๔ ข้อมูลข่าวสารของราชการที่อาจก่อให้เกิดความเสียหายต่อสถาบันพระมหากษัตริย์จะเปิดเผยมิได้

มาตรา ๑๕ ข้อมูลข่าวสารของราชการที่มีลักษณะอย่างหนึ่งอย่างใดดังต่อไปนี้ หน่วยงานของรัฐหรือ เจ้าหน้าที่ของรัฐอาจมีคำสั่งมิให้เปิดเผยก็ได้โดยคำนึงถึงการปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมายของหน่วยงานของรัฐ ประโยชน์สาธารณะ และประโยชน์ของเอกชนที่เกี่ยวข้องประกอบกัน

(๑) การเปิดเผยจะก่อให้เกิดความเสียหายต่อความมั่นคงของประเทศ ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ และความมั่นคงในทางเศรษฐกิจหรือการคลังของประเทศ

(๒) การเปิดเผยจะทำให้การบังคับใช้กฎหมายเสื่อมประสิทธิภาพ หรือไม่อาจสำเร็จตามวัตถุประสงค์ได้ ไม่ว่าจะเกี่ยวกับการฟ้องคดี การป้องกัน การปราบปราม การทดสอบ การตรวจสอบ หรือการรู้แหล่งที่มาของข้อมูลข่าวสารหรือไม่ก็ตาม

(๓) ความเห็นหรือคำแนะนำภายในหน่วยงานของรัฐในการดำเนินการเรื่องหนึ่งเรื่องใด แต่ทั้งนี้ไม่รวมถึงรายงานทางวิชาการ รายงานข้อเท็จจริง หรือข้อมูลข่าวสารที่นำมาใช้ในการทำความเข้าใจหรือคำแนะนำภายในดังกล่าว

(๔) การเปิดเผยจะก่อให้เกิดอันตรายต่อชีวิตหรือความปลอดภัยของบุคคลหนึ่งบุคคลใด

(๕) รายงานการแพทย์หรือข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลซึ่งการเปิดเผยจะเป็นการรุกราน

สิทธิส่วนบุคคลโดยไม่สมควร

(๖) ข้อมูลข่าวสารของราชการที่มีกฎหมายคุ้มครองมิให้เปิดเผย หรือข้อมูลข่าวสารที่มีผู้ให้มาโดยไม่ประสงค์ให้ทางราชการนำไปเปิดเผยต่อผู้อื่น

(๗) กรณีอื่นตามที่กำหนดให้พระราชกฤษฎีกา

คำสั่งมิให้เปิดเผยข้อมูลข่าวสารของราชการจะกำหนดเงื่อนไขอย่างไรก็ได้ แต่ต้องระบุไว้ด้วยว่าที่เปิดเผยไม่ได้เพราะเป็นข้อมูลข่าวสารประเภทใดและเพราะเหตุใด และให้ถือว่าการมีคำสั่งเปิดเผยข้อมูลข่าวสารของราชการเป็นดุลพินิจโดยเฉพาะของเจ้าหน้าที่ของรัฐตามลำดับสายการบังคับบัญชา แต่ผู้ขออาจอุทธรณ์ต่อคณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารได้ตามที่กำหนดในพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๑๖ เพื่อให้เกิดความชัดเจนในทางปฏิบัติว่าข้อมูลข่าวสารของราชการจะเปิดเผยต่อบุคคลใดได้หรือไม่ภายใต้เงื่อนไขเช่นใด และสมควรมีวิธีรักษามิให้รั่วไหลให้หน่วยงานของรัฐกำหนดวิธีการคุ้มครองข้อมูลข่าวสารนั้น ทั้งนี้ ตามระเบียบนี้คณะรัฐมนตรีกำหนดว่าด้วยการรักษาความลับของทางราชการ

มาตรา ๑๗ ในกรณีที่เจ้าหน้าที่ของรัฐเห็นว่า การเปิดเผยข้อมูลข่าวสารของราชการใดอาจกระทบถึงประโยชน์ได้เสียของผู้ใด ให้เจ้าหน้าที่ของรัฐแจ้งให้ผู้นั้นเสนอคำคัดค้านภายในเวลาที่กำหนด แต่ต้องให้เวลาอันสมควรที่ผู้นั้นอาจเสนอคำคัดค้านได้ ซึ่งต้องไม่น้อยกว่าสิบห้าวันนับแต่วันที่ได้รับแจ้ง ผู้ที่ได้รับแจ้งตามวรรคหนึ่ง หรือผู้ที่ทราบว่าการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารของราชการใดอาจกระทบถึง ประโยชน์ได้เสียของตนมีสิทธิคัดค้านการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารนั้นได้โดยทำเป็นหนังสือถึงเจ้าหน้าที่ของรัฐ ผู้รับผิดชอบ

ในกรณีที่มีการคัดค้าน เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้รับผิดชอบต้องพิจารณาคำคัดค้านและแจ้งผลการพิจารณาให้ผู้คัดค้านทราบโดยไม่ชักช้า ในกรณีที่มีคำสั่งไม่รับฟังคำคัดค้าน เจ้าหน้าที่ของรัฐจะเปิดเผยข้อมูลข่าวสารนั้นมิได้จนกว่าจะล่วงพ้นกำหนดเวลาอุทธรณ์ตามมาตรา ๑๘ หรือจนกว่าคณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารได้มีคำวินิจฉัยให้เปิดเผยข้อมูลข่าวสารนั้นได้ แล้วแต่กรณี

มาตรา ๑๘ ในกรณีที่เจ้าหน้าที่ของรัฐมีคำสั่งมิให้เปิดเผยข้อมูลข่าวสารใดตามมาตรา ๑๔ หรือมาตรา ๑๕ หรือมีคำสั่งไม่รับฟังคำคัดค้านของผู้มีประโยชน์ได้เสียตามมาตรา ๑๗ ผู้นั้นอาจอุทธรณ์ต่อ คณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ได้รับแจ้งคำสั่งนั้นโดยยื่นคำอุทธรณ์ต่อคณะกรรมการ

มาตรา ๑๙ การพิจารณาเกี่ยวกับข้อมูลข่าวสารที่มีคำสั่งมิให้เปิดเผยนั้นไม่ว่าจะเป็นการพิจารณาของคณะกรรมการ คณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารหรือศาลก็ได้ จะต้องดำเนินการสอบสวนการพิจารณาโดยมิให้ข้อมูลข่าวสารนั้นเปิดเผยแก่บุคคลอื่นใดที่ไม่จำเป็นแก่การพิจารณาและในกรณีที่เป็นจำเป็นจะพิจารณาลับหลังคู่กรณีหรือคู่ความฝ่ายใดก็ได้

มาตรา ๒๐ การเปิดเผยข้อมูลข่าวสารใด แม้จะเข้าข่ายต้องมีความลับผิดชอบตาม

กฎหมายใด ให้ถือว่าเจ้าหน้าที่ของรัฐไม่ต้องรับผิดชอบเป็นการกระทำโดยสุจริตในกรณีดังต่อไปนี้

(๑) ข้อมูลข่าวสารตามมาตรา ๑๕ ถ้าเจ้าหน้าที่ของรัฐได้ดำเนินการโดยถูกต้องตามระเบียบตามมาตรา ๑๖

(๒) ข้อมูลข่าวสารตามมาตรา ๑๕ ถ้าเจ้าหน้าที่ของรัฐในระดับตามที่กำหนดในกฎกระทรวง มีคำสั่งให้เปิดเผยเป็นการทั่วไปหรือเฉพาะแก่บุคคลใด เพื่อประโยชน์อันสำคัญยิ่งกว่าที่เกี่ยวกับประโยชน์สาธารณะ หรือชีวิต ร่างกาย สุขภาพ หรือประโยชน์อื่นของบุคคล และคำสั่งนั้นได้กระทำโดยสมควรแก่เหตุ ในการนี้จะมีการกำหนดข้อจำกัดหรือเงื่อนไขในการใช้ข้อมูลข่าวสารนั้นตามความเหมาะสมก็ได้ การเปิดเผยข้อมูลข่าวสารตามวรรคหนึ่งไม่เป็นเหตุให้หน่วยงานของรัฐพ้นจากความรับผิดชอบตามกฎหมายหากจะพึงมีในกรณีดังกล่าว

หมวด ๓

ข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคล

มาตรา ๒๑ เพื่อประโยชน์แห่งหมวดนี้ “บุคคล” หมายความว่า บุคคลธรรมดาที่มีสัญชาติไทย และบุคคลธรรมดาที่ไม่มีสัญชาติไทยแต่มีถิ่นที่อยู่ในประเทศไทย

มาตรา ๒๒ สำนักข่าวกรองแห่งชาติ สำนักงานสภาความมั่นคงแห่งชาติ และหน่วยงานของรัฐแห่งอื่นตามที่กำหนดในกฎกระทรวง อาจออกระเบียบโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่มีให้นำบทบัญญัติวรรคหนึ่ง (๓) ของมาตรา ๒๓ มาใช้บังคับกับข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลที่อยู่ในความควบคุมดูแลของหน่วยงานดังกล่าวก็ได้

หน่วยงานของรัฐแห่งอื่นที่จะกำหนดในกฎกระทรวงตามวรรคหนึ่งนั้น ต้องเป็นหน่วยงานของรัฐซึ่งการเปิดเผยประเภทข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลตามมาตรา ๒๓ วรรคหนึ่ง (๓) จะเป็นอุปสรรคร้ายแรงต่อการดำเนินการของหน่วยงานดังกล่าว

มาตรา ๒๓ หน่วยงานของรัฐต้องปฏิบัติเกี่ยวกับการจัดระบบข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลดังต่อไปนี้

(๑) ต้องจัดให้มีระบบข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลเพียงพอที่เกี่ยวข้อง และจำเป็นเพื่อการดำเนินงานของหน่วยงานของรัฐให้สำเร็จตามวัตถุประสงค์เท่านั้น และยกเลิกการจัดให้มีระบบดังกล่าวเมื่อหมดความจำเป็น

(๒) พยายามเก็บข้อมูลข่าวสารโดยตรงจากเจ้าของข้อมูล โดยเฉพาะอย่างยิ่งในกรณีที่จะกระทบถึงประโยชน์ได้เสียโดยตรงของบุคคลนั้น

(๓) จัดให้มีการพิมพ์ในราชกิจจานุเบกษา และตรวจสอบแก้ไขให้ถูกต้องอยู่เสมอเกี่ยวกับสิ่งดังต่อไปนี้

(ก) ประเภทของบุคคลที่มีการเก็บข้อมูลไว้

(ข) ประเภทของระบบข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคล

- (ค) ลักษณะการใช้ข้อมูลตามปกติ
- (ง) วิธีการขอตรวจดูข้อมูลข่าวสารของเจ้าของข้อมูล
- (จ) วิธีการขอให้แก้ไขเปลี่ยนแปลงข้อมูล
- (ฉ) แหล่งที่มาของข้อมูล

(๔) ตรวจสอบแก้ไขข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลในความรับผิดชอบให้ถูกต้องอยู่เสมอ

(๕) จัดระบบรักษาความปลอดภัยให้แก่ระบบข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคล ตามความเหมาะสม เพื่อป้องกันมิให้มีการนำไปใช้โดยไม่เหมาะสมหรือเป็นผลร้ายต่อเจ้าของข้อมูล

ในกรณีที่เกี่ยวข้องข้อมูลข่าวสารโดยตรงจากเจ้าของข้อมูล หน่วยงานของรัฐต้องแจ้งให้เจ้าของข้อมูลทราบล่วงหน้าหรือพร้อมกับการขอข้อมูลถึงวัตถุประสงค์ที่จะนำข้อมูลมาใช้ ลักษณะการใช้ข้อมูลตามปกติ และกรณีที่เกี่ยวข้องข้อมูลนั้นเป็นกรณีที่อาจให้ข้อมูลได้ด้วยความสมัครใจหรือเป็นกรณีมีกฎหมายบังคับ

หน่วยงานของรัฐต้องแจ้งให้เจ้าของข้อมูลทราบในกรณีมีการให้จัดส่งข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลไปยังที่ใดซึ่งจะเป็นผลให้บุคคลทั่วไปทราบข้อมูลข่าวสารนั้นได้ เว้นแต่เป็นไปตามลักษณะการใช้ข้อมูลตามปกติ

มาตรา ๒๔ หน่วยงานของรัฐจะเปิดเผยข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลที่อยู่ในความควบคุมดูแลของตนต่อหน่วยงานของรัฐแห่งอื่นหรือผู้อื่น โดยปราศจากความยินยอมเป็นหนังสือของเจ้าของข้อมูลที่ให้ไว้ล่วงหน้า หรือในขณะนั้นมีได้ เว้นแต่เป็นการเปิดเผยดังต่อไปนี้

(๑) ต่อเจ้าหน้าที่ของรัฐในหน่วยงานของตน เพื่อการนำไปใช้ตามอำนาจหน้าที่ของหน่วยงานของรัฐแห่งนั้น

(๒) เป็นการใช้ข้อมูลตามปกติภายในวัตถุประสงค์ของการจัดให้มีระบบข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลนั้น

(๓) ต่อหน่วยงานของรัฐที่ทำงานด้วยการวางแผน หรือการสถิติ หรือสำมะโนต่าง ๆ ซึ่งมีหน้าที่ต้องรักษาข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลไว้ไม่ให้เปิดเผยต่อไปยังผู้อื่น

(๔) เป็นการให้เพื่อประโยชน์ในการศึกษาวิจัย โดยไม่ระบุชื่อหรือส่วนที่ทำให้รู้ว่าเป็นข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลที่เกี่ยวข้องกับบุคคลใด

(๕) ต่อหอจดหมายเหตุแห่งชาติ กรมศิลปากร หรือหน่วยงานอื่นของรัฐตามมาตรา ๒๖ วรรคหนึ่ง เพื่อการตรวจดูคุณค่าในการเก็บรักษา

(๖) ต่อเจ้าหน้าที่ของรัฐเพื่อการป้องกันการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามกฎหมาย การสืบสวน การสอบสวน หรือการฟ้องคดี ไม่ว่าจะเป็คนตีประเภทใดก็ตาม

(๗) เป็นการให้ซึ่งจำเป็น เพื่อการป้องกันหรือระงับอันตรายต่อชีวิตหรือสุขภาพของบุคคล

(๘) ต่อศาลและเจ้าหน้าที่ของรัฐหรือหน่วยงานของรัฐหรือบุคคลที่มีอำนาจตามกฎหมายที่จะขอข้อเท็จจริงดังกล่าว

(๙) กรณีอื่นตามที่กำหนดในพระราชกฤษฎีกา

การเปิดเผยข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลตามวรรคหนึ่ง (๓) (๔) (๕) (๖) (๗) (๘) และ (๙) ให้มีการจัดทำบัญชีแสดงการเปิดเผยกำกับไว้กับข้อมูลข่าวสารนั้น ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา ๒๕ ภายใต้บังคับมาตรา ๑๔ และมาตรา ๑๕ บุคคลย่อมมีสิทธิที่จะได้รู้ถึงข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลที่เกี่ยวกับตน และเมื่อบุคคลนั้นมีคำขอเป็นหนังสือ หน่วยงานของรัฐที่ควบคุมดูแลข้อมูลข่าวสารนั้นจะต้องให้บุคคลนั้นหรือผู้กระทำการแทนบุคคลนั้นได้ตรวจดูหรือได้รับสำเนาข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลส่วนที่เกี่ยวกับบุคคลนั้น และให้นำมาตรา ๙ วรรคสอง และวรรคสาม มาใช้บังคับโดยอนุโลม

การเปิดเผยรายงานการแพทย์ที่เกี่ยวกับบุคคลใด ถ้ากรณีมีเหตุอันควรเจ้าหน้าที่ของรัฐจะเปิดเผยต่อ เฉพาะแพทย์ที่บุคคลนั้นมอบหมายก็ได้

ถ้าบุคคลใดเห็นว่าข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลที่เกี่ยวกับตนส่วนใดไม่ถูกต้องตามที่แท้จริง ให้มีสิทธิยื่นคำขอเป็นหนังสือให้หน่วยงานของรัฐที่ควบคุมดูแลข้อมูลข่าวสารแก้ไขเปลี่ยนแปลงหรือลบข้อมูลข่าวสารส่วนนั้นได้ ซึ่งหน่วยงานของรัฐจะต้องพิจารณาคำขอดังกล่าว และแจ้งให้บุคคลนั้นทราบโดยไม่ชักช้า

ในกรณีที่หน่วยงานของรัฐไม่แก้ไขเปลี่ยนแปลงหรือลบข้อมูลข่าวสารให้ตรงตามที่มีคำขอ ให้ผู้นั้นมีสิทธิอุทธรณ์ต่อคณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารภายในสามสิบวันนับแต่วันได้รับแจ้งคำสั่งไม่ยินยอมแก้ไขเปลี่ยนแปลงหรือลบข้อมูลข่าวสาร โดยยื่นคำอุทธรณ์ต่อคณะกรรมการ และไม่ว่ากรณีใด ๆ ให้เจ้าของข้อมูลมีสิทธิร้องขอให้หน่วยงานของรัฐหมายเหตุคำขอของตนแนบไว้กับข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลที่เกี่ยวข้องได้

ให้บุคคลตามที่กำหนดในกฎกระทรวงมีสิทธิดำเนินการตามมาตรา ๒๓ มาตรา ๒๔ และมาตรานี้แทน ผู้เยาว์ คนไร้ความสามารถ คนเสมือนไร้ความสามารถ หรือเจ้าของข้อมูลถึงแก่กรรมแล้วก็ได้

หมวด ๔

เอกสารประวัติศาสตร์

มาตรา ๒๖ ข้อมูลข่าวสารของราชการที่หน่วยงานของรัฐไม่ประสงค์จะเก็บรักษาหรือมีอายุครบกำหนดตามวรรคสองนับแต่วันที่เสร็จสิ้นการจัดให้มีข้อมูลข่าวสารนั้น ให้หน่วยงานของรัฐส่งมอบให้แก่หอจดหมายเหตุแห่งชาติ กรมศิลปากรหรือหน่วยงานอื่นของรัฐตามที่กำหนดในพระราชกฤษฎีกา เพื่อคัดเลือกไว้ให้ประชาชนได้ศึกษาคนควา

กำหนดเวลาต้องส่งข้อมูลข่าวสารของราชการตามวรรคหนึ่งให้แยกประเภท ดังนี้

(๑) ข้อมูลข่าวสารของราชการตามมาตรา ๑๔ เมื่อครบเจ็ดสิบห้าปี

(๒) ข้อมูลข่าวสารของราชการตามมาตรา ๑๕ เมื่อครบยี่สิบปี
กำหนดเวลาตามวรรคสอง อาจขยายออกไปได้ในกรณีดังต่อไปนี้

(๑) หน่วยงานของรัฐยังจำเป็นต้องเก็บรักษาข้อมูลข่าวสารของราชการไว้เองเพื่อประโยชน์ในการใช้สอย โดยต้องจัดเก็บและจัดให้ประชาชนได้ศึกษาค้นคว้าตามที่จะตกลงกับ
หอจดหมายเหตุแห่งชาติ กรมศิลปากร

(๒) หน่วยงานของรัฐเห็นว่า ข้อมูลข่าวสารนั้นยังไม่ควรเปิดเผย โดยมีคำสั่งขยายเวลากำกับไว้เป็นการเฉพาะราย คำสั่งการขยายเวลานั้นให้กำหนดระยะเวลาไว้ด้วย แต่จะกำหนดเกินคราวละห้าปีไม่ได้

การตรวจสอบหรือทบทวนมิให้มีการขยายเวลาไม่เปิดเผยจนเกินความจำเป็น ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ และวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง

บทบัญญัติตามมาตรา นี้ มิให้ใช้บังคับกับข้อมูลข่าวสารของราชการตามที่คณะรัฐมนตรีออกระเบียบกำหนดให้หน่วยงานของรัฐหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐจะต้องทำลายหรืออาจทำลายได้โดยไม่ต้องเก็บรักษา

หมวด ๕

คณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ

มาตรา ๒๓ ให้มีคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ ประกอบด้วยรัฐมนตรีซึ่งนายกรัฐมนตรีมอบหมายเป็นประธาน ปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี ปลัดกระทรวงกลาโหม ปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ปลัดกระทรวงการคลัง ปลัดกระทรวงการต่างประเทศ ปลัดกระทรวงมหาดไทย ปลัดกระทรวงพาณิชย์ เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา เลขาธิการคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน เลขาธิการสภาความมั่นคงแห่งชาติ เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ผู้อำนวยการสำนักข่าวกรองแห่งชาติ ผู้อำนวยการสำนักงบประมาณ และผู้ทรงคุณวุฒิอื่นจากภาครัฐและภาคเอกชน ซึ่งคณะรัฐมนตรีแต่งตั้งอีกเก้าคนเป็นกรรมการ

ให้ปลัดสำนักนายกรัฐมนตรีแต่งตั้งข้าราชการของสำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรีคนหนึ่งเป็นเลขานุการ และอีกสองคนเป็นผู้ช่วยเลขานุการ

มาตรา ๒๔ คณะกรรมการมีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

(๑) สอดส่องดูแล และให้คำแนะนำเกี่ยวกับการดำเนินงานของเจ้าหน้าที่ของรัฐและหน่วยงานของรัฐ ในการปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้

(๒) ให้คำปรึกษาแก่เจ้าหน้าที่ของรัฐหรือหน่วยงานของรัฐ เกี่ยวกับการปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้ ตามที่ได้รับคำขอ

(๓) เสนอแนะในการตราพระราชกฤษฎีกา และการออกกฎกระทรวง หรือระเบียบของคณะรัฐมนตรีตามพระราชบัญญัตินี้

(๔) พิจารณาและให้ความเห็นเรื่องร้องเรียนตามมาตรา ๑๓

(๕) จัดทำรายงานเกี่ยวกับการปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้ เสนอคณะรัฐมนตรีเป็นครั้งคราวตามความเหมาะสม แต่อย่างน้อยปีละหนึ่งครั้ง

(๖) ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่กำหนดในพระราชบัญญัตินี้

(๗) ดำเนินการเรื่องอื่นตามที่คณะรัฐมนตรีหรือนายกรัฐมนตรีมอบหมาย

มาตรา ๒๙ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งได้รับแต่งตั้งตามมาตรา ๒๗ มีวาระอยู่ในตำแหน่งคราวละสามปีนับแต่วันที่รับแต่งตั้ง ผู้ที่พ้นจากตำแหน่งแล้วอาจได้รับแต่งตั้งใหม่ได้

มาตรา ๓๐ นอกจากการพ้นจากตำแหน่งตามวาระ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งได้รับแต่งตั้งตามมาตรา ๒๗ พ้นจากตำแหน่ง เมื่อ

(๑) ตาย

(๒) ลาออก

(๓) คณะรัฐมนตรีให้ออกเพราะมีความประพฤติเสื่อมเสีย บกพร่อง หรือไม่สุจริตต่อหน้าที่ หรือหย่อนความสามารถ

(๔) เป็นบุคคลล้มละลาย

(๕) เป็นคนไร้ความสามารถหรือคนเสมือนไร้ความสามารถ

(๖) ได้รับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก เว้นแต่เป็นโทษสำหรับความผิดที่ได้กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ

มาตรา ๓๑ การประชุมของคณะกรรมการ ต้องมีกรรมการมาประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวน กรรมการทั้งหมดจึงจะเป็นองค์ประชุม

ให้ประธานกรรมการเป็นประธานในที่ประชุม ถ้าประธานกรรมการไม่มาประชุมหรือไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้กรรมการที่มาประชุมเลือกกรรมการคนหนึ่งเป็นประธานในที่ประชุม

การวินิจฉัยชี้ขาดของที่ประชุมให้ถือเสียงข้างมาก กรรมการคนหนึ่งให้มีเสียงหนึ่งในการลงคะแนน ถ้าคะแนนเสียงเท่ากัน ให้ประธานในที่ประชุมออกเสียงเพิ่มขึ้นอีกเสียงหนึ่งเป็นเสียงชี้ขาด

มาตรา ๓๒ ให้คณะกรรมการมีอำนาจเรียกให้บุคคลใดมาให้ถ้อยคำหรือให้ส่งวัตถุ เอกสาร หรือ พยานหลักฐานมาประกอบการพิจารณาได้

มาตรา ๓๓ ในกรณีที่หน่วยงานของรัฐปฏิเสธว่าไม่มีข้อมูลข่าวสารตามที่มิคำขอ ไม่ว่าจะป็นกรณีมาตรา ๑๑ หรือมาตรา ๒๕ ถ้าผู้มีคำขอไม่เชื่อว่าเป็นความจริงและร้องเรียนต่อ คณะกรรมการตามมาตรา ๑๓ ให้คณะกรรมการมีอำนาจเข้าดำเนินการตรวจสอบข้อมูลข่าวสารของราชการที่เกี่ยวข้องได้และแจ้งผลการตรวจสอบให้ผู้ร้องเรียนทราบ

หน่วยงานของรัฐหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐต้องยินยอมให้คณะกรรมการหรือผู้ซึ่งคณะกรรมการมอบหมายเข้าตรวจสอบข้อมูลข่าวสารที่อยู่ในความครอบครองของตนได้ไม่ว่าจะเป็นข้อมูลข่าวสารที่เปิดเผยได้หรือไม่ก็ตาม

มาตรา ๓๔ คณะกรรมการจะแต่งตั้งคณะอนุกรรมการเพื่อพิจารณาหรือปฏิบัติงานอย่างใดอย่างหนึ่ง ตามที่คณะกรรมการมอบหมายก็ได้และให้นำความในมาตรา ๓๑ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

หมวด ๖

คณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสาร

มาตรา ๓๕ ให้มีคณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารสาขาต่าง ๆ ตามความเหมาะสม ซึ่งคณะรัฐมนตรีแต่งตั้งตามข้อเสนอของคณะกรรมการ มีอำนาจหน้าที่พิจารณาวินิจฉัยอุทธรณ์คำสั่งมิให้เปิดเผยข้อมูลข่าวสารตามมาตรา ๑๔ หรือมาตรา ๑๕ หรือคำสั่งไม่รับฟังคำคัดค้านตามมาตรา ๑๗ และ คำสั่งไม่แก้ไขเปลี่ยนแปลงหรือลบข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลตามมาตรา ๒๕

การแต่งตั้งคณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารตามวรรคหนึ่ง ให้แต่งตั้งตามสาขาความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านของข้อมูลข่าวสารของราชการ เช่น ความมั่นคงของประเทศ เศรษฐกิจและการคลังของประเทศ หรือการบังคับใช้กฎหมาย

มาตรา ๓๖ คณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสาร คณะหนึ่ง ๆ ประกอบด้วยบุคคลตามความจำเป็น แต่ต้องไม่น้อยกว่าสามคน และให้ข้าราชการที่คณะกรรมการแต่งตั้งปฏิบัติหน้าที่เป็นเลขานุการ และผู้ช่วยเลขานุการ

ในกรณีพิจารณาเกี่ยวกับข้อมูลข่าวสารของหน่วยงานของรัฐแห่งใด กรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูล ข่าวสารซึ่งมาจากหน่วยงานของรัฐแห่งนั้นจะเข้าร่วมพิจารณาด้วยไม่ได้

กรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสาร จะเป็นเลขานุการหรือผู้ช่วยเลขานุการไม่ได้

มาตรา ๓๗ ให้คณะกรรมการพิจารณาส่งคำอุทธรณ์ให้คณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสาร โดยคำนึงถึงความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านของคณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารแต่ละสาขาภายในเจ็ดวัน นับแต่วันที่คณะกรรมการได้รับคำอุทธรณ์

คำวินิจฉัยของคณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารให้เป็นที่สุด และในการมีคำวินิจฉัยจะมี ข้อสังเกตเสนอต่อคณะกรรมการเพื่อให้หน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องปฏิบัติเกี่ยวกับกรณีใดตามที่เห็นสมควรก็ได้

ให้นำความในมาตรา ๑๓ วรรคสอง มาใช้บังคับแก่การพิจารณาอุทธรณ์ของคณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารโดยอนุโลม

มาตรา ๓๘ อำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสาร แต่ละสาขา วิธีพิจารณาและวินิจฉัย และองค์คณะในการพิจารณาและวินิจฉัย ให้เป็นไปตามระเบียบที่คณะกรรมการ กำหนดโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา

มาตรา ๓๙ให้นำบทบัญญัติมาตรา ๒๙ มาตรา ๓๐ มาตรา ๓๒ และบทกำหนดโทษที่ประกอบกับบทบัญญัติดังกล่าวมาใช้บังคับกับคณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารโดยอนุโลม

หมวด ๗ บทกำหนดโทษ

มาตรา ๔๐ ผู้ใดไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของคณะกรรมการที่สั่งตามมาตรา ๓๒ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามเดือน หรือปรับไม่เกินห้าพันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๔๑ ผู้ใดฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามข้อจำกัดหรือเงื่อนไขที่เจ้าหน้าที่ของรัฐกำหนดตามมาตรา ๒๐ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินสองหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

บทเฉพาะกาล

มาตรา ๔๒ บทบัญญัติมาตรา ๗ มาตรา ๘ และมาตรา ๙ มิให้ใช้บังคับกับข้อมูลข่าวสารของราชการที่เกิดขึ้นก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ

ให้หน่วยงานของรัฐจัดพิมพ์ข้อมูลข่าวสารตามวรรคหนึ่ง หรือจัดให้มีข้อมูลข่าวสารตามวรรคหนึ่งไว้ เพื่อให้ประชาชนเข้าตรวจดูได้ แล้วแต่กรณี ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการจะได้กำหนด

มาตรา ๔๓ ให้ระเบียบว่าด้วยการรักษาความปลอดภัยแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๑๗ ในส่วนที่เกี่ยวกับข้อมูลข่าวสารของราชการ ยังคงใช้บังคับต่อไปได้เท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งต่อพระราชบัญญัตินี้ เว้นแต่ระเบียบที่คณะรัฐมนตรีกำหนดตามมาตรา ๑๖ จะได้กำหนดเป็นอย่างอื่น

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

พลเอก ชวลิต ยงใจยุทธ

นายกรัฐมนตรี

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ ในระบอบประชาธิปไตย การให้ประชาชน มีโอกาสกว้างขวางในการได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการดำเนินการต่างๆ ของรัฐเป็นสิ่งจำเป็น เพื่อที่ประชาชนจะสามารถแสดงความคิดเห็นและใช้สิทธิทางการเมืองได้โดยถูกต้องกับความเป็นจริง อันเป็นการส่งเสริมให้มีความเป็นรัฐบาลโดยประชาชนมากยิ่งขึ้นสมควรกำหนดให้ประชาชนมีสิทธิได้รับรู้ข้อมูลข่าวสารของราชการ โดยมีข้อยกเว้นอันไม่ต้องเปิดเผยที่แจ้งชัดและจำกัดเฉพาะข้อมูลข่าวสารที่หากเปิดเผยแล้วจะเกิดความเสียหายต่อประเทศชาติหรือต่อประโยชน์ที่สำคัญของเอกชน ทั้งนี้ เพื่อพัฒนาระบอบประชาธิปไตยให้มั่นคงและจะยังผลให้ประชาชนมีโอกาสรู้ถึงสิทธิหน้าที่ของตนอย่างเต็มที่ เพื่อที่จะปกป้องรักษาประโยชน์ของตนได้อีกประการหนึ่งด้วย ประกอบกับสมควรคุ้มครองสิทธิส่วนบุคคลในส่วนที่เกี่ยวข้อง กับข้อมูลข่าวสารของราชการไปพร้อมกัน จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

กฎกระทรวง

(พ.ศ. ๒๕๕๑)

ออกตามความในพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ

พ.ศ. ๒๕๕๐

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๕ และมาตรา ๒๔ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๕๐ นายกรัฐมนตรีโดยคำแนะนำของคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ ออกกฎกระทรวงไว้ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ให้มีการจัดทำบัญชีแสดงการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลตามมาตรา ๒๔ (๓) (๔) (๕) (๖) (๗) (๘) และ (๙) แห่งพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๕๐ พร้อมสำเนาหนึ่งชุด ซึ่งอย่างน้อยต้องมีรายการตามบัญชีแสดงการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลตามที่แนบท้ายกฎกระทรวงนี้ และเก็บรักษาไว้กับเจ้าหน้าที่ผู้ควบคุมดูแลข้อมูลข่าวสารดังกล่าว

ข้อ ๒ ให้หน่วยงานของรัฐจัดเก็บรวบรวมบัญชีหรือสำเนาบัญชีแสดงการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลให้เป็นระบบกำกับไว้กับข้อมูลข่าวสาร นั้น เพื่อความสะดวกในการเก็บรักษาของหน่วยงานของรัฐและตรวจสอบของบุคคลที่ขอตรวจดูข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลที่เกี่ยวกับตนตามมาตรา ๒๕

ข้อ ๓ กรณีที่บัญชีแสดงการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลมีส่วนที่เห็นควรไม่เปิดเผยแก่ผู้ขอตรวจดูหรือยืมอยู่ด้วย หน่วยงานของรัฐหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐจะตัดรายการใดออกจากรายการในบัญชีที่จะเปิดเผยก็ได้ แต่อย่างน้อยต้องคงรายการที่แสดงลำดับที่ วัน เดือน ปี ที่ขอตรวจดูหรือยืมไว้ และให้แสดงเหตุผลที่ไม่เปิดเผยไว้ในช่องหมายเหตุด้วย

ให้ไว้ ณ วันที่ ๒๕ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๕๑

ชวน หลีกภัย
นายกรัฐมนตรี

บัญชีแสดงการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคล

ชื่อของข้อมูลข่าวสาร.....

ลำดับที่	วัน เดือน ปี ที่ขอ ตรวจดู หรือยื่น	วัตถุประสงค์ในการขอ ตรวจดู หรือยื่น	ชื่อผู้ขอตรวจดู หรือยื่น และ หลักฐานแสดงตัวบุคคล	ลายมือชื่อผู้ขอ ตรวจดู หรือยื่น	วัน เดือน ปี ที่คืน	ชื่อผู้คืน	ลายมือ ชื่อผู้คืน	หมายเลข

กฎกระทรวง
ฉบับที่ ๒ (พ.ศ. ๒๕๔๑)
ออกตามความในพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ
พ.ศ. ๒๕๔๐

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๕ และมาตรา ๒๕ วรรคห้า แห่งพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ นายกรัฐมนตรีโดยคำแนะนำของคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ ออกกฎกระทรวงไว้ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ในกรณีเจ้าของข้อมูลเป็นผู้เยาว์ ให้ผู้ใช้อำนาจปกครองมีสิทธิดำเนินการแทนตามมาตรา ๒๕ วรรคห้า

การดำเนินการตามวรรคหนึ่ง ถ้าผู้เยาว์มีอายุไม่ต่ำกว่า ๑๕ ปี ต้องได้รับความยินยอมจากผู้เยาว์ด้วย

ข้อ ๒ ในกรณีเจ้าของข้อมูลเป็นคนไร้ความสามารถ ให้ผู้อนุบาลมีสิทธิดำเนินการแทนตามมาตรา ๒๕ วรรคห้า

ข้อ ๓ ในกรณีเจ้าของข้อมูลเป็นคนเสมือนไร้ความสามารถไม่สามารถทำการตามมาตรา ๒๓ มาตรา ๒๔ และมาตรา ๒๕ ด้วยตนเอง เพราะเหตุมีกายพิการหรือมีจิตฟั่นเฟือนไม่สมประกอบหรือมีเหตุอื่นทำนองเดียวกัน ให้ผู้พิทักษ์มีสิทธิดำเนินการแทนตามมาตรา ๒๕ วรรคห้า

ข้อ ๔ ในกรณีเจ้าของข้อมูลถึงแก่กรรม และมีได้ทำพินัยกรรมกำหนดไว้เป็นอย่างอื่น ให้บุคคลดังต่อไปนี้มีสิทธิดำเนินการแทนตามมาตรา ๒๔ ได้ตามลำดับก่อนหลังดังต่อไปนี้

- (๑) บุตรชอบด้วยกฎหมายหรือบุตรบุญธรรม
- (๒) คู่สมรส
- (๓) บิดาหรือมารดา
- (๔) ผู้สืบสันดาน
- (๕) พี่น้องร่วมบิดามารดา
- (๖) คณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ

ในกรณีตามมาตรา ๒๓ และมาตรา ๒๕ ให้บุคคลตามข้อ ๔ (๑) (๒) (๓) (๔) และ (๕) มีสิทธิดำเนินการ
แทนได้ไม่ว่าบุคคลหนึ่งบุคคลใดจะมีความเห็นเช่นใดก็ตาม

ให้ไว้ ณ วันที่ ๒๕ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๔๑

ชวน หลีกภัย
นายกรัฐมนตรี

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้กฎกระทรวงฉบับนี้ คือ โดยที่มาตรา ๒๕ วรรคห้า แห่งพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ
พ.ศ. ๒๕๔๐ กำหนดว่า บุคคลผู้มีสิทธิดำเนินการตามมาตรา ๒๓ มาตรา ๒๔ และมาตรา ๒๕ แทนผู้เยาว์ คนไร้ความสามารถ คนเสมือน
ไร้ความสามารถ หรือเจ้าของข้อมูลไม่ถึงแก่กรรม ให้เป็นไปตามที่กำหนด ในกฎกระทรวง จึงจำเป็นต้องออกกฎกระทรวงนี้

กฎกระทรวง

ฉบับที่ ๔ (พ.ศ. ๒๕๕๒)

ออกตามความในพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๕ และมาตรา ๒๐ (๒) แห่งพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ นายกรัฐมนตรีโดยคำแนะนำของคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ ออกกฎกระทรวงไว้ดังต่อไปนี้

การมีคำสั่งให้เปิดเผยข้อมูลข่าวสารตามมาตรา ๑๕ เป็นการทั่วไปหรือเฉพาะแก่บุคคลใด ให้เป็นอำนาจของเจ้าหน้าที่ของรัฐ ดังต่อไปนี้

(๑) ข้าราชการพลเรือน ข้าราชการฝ่ายตุลาการที่เป็นข้าราชการตุลาการ ข้าราชการฝ่ายอัยการที่เป็นข้าราชการตุลาการ ข้าราชการพลเรือนในมหาวิทยาลัย ข้าราชการครู ข้าราชการรัฐสภาสามัญหรือข้าราชการกรุงเทพมหานคร ซึ่งมีหน้าที่ครอบครองหรือควบคุมดูแลข้อมูลข่าวสารนั้น และเป็นผู้ดำรงตำแหน่งตั้งแต่ระดับ ๖ ขึ้นไป

(๒) ข้าราชการทหาร หรือข้าราชการตำรวจ ซึ่งมีหน้าที่ครอบครองหรือควบคุมดูแลข้อมูลข่าวสารนั้น และเป็นผู้ซึ่งมีชั้นยศตั้งแต่ พันตรี นาวาตรี นาวาอากาศตรี หรือพันตำรวจตรี ขึ้นไปแล้วแต่กรณี

(๓) ข้าราชการตุลาการซึ่งมีหน้าที่ครอบครองหรือควบคุมดูแลข้อมูลข่าวสารนั้น และเป็นผู้ดำรงตำแหน่งตั้งแต่ข้าราชการตุลาการชั้น ๒ ขึ้นไป

(๔) ข้าราชการอัยการซึ่งมีหน้าที่ครอบครองหรือควบคุมดูแลข้อมูลข่าวสารนั้น และเป็นผู้ดำรงตำแหน่งตั้งแต่ข้าราชการอัยการชั้น ๒ ขึ้นไป

(๕) ผู้บริหารท้องถิ่น หรือปลัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด ปลัดเทศบาล ปลัดสุขาภิบาล ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล ประธานสภาตำบล หรือปลัดเมืองพัทยา ซึ่งมีหน้าที่ครอบครองหรือควบคุมดูแลข้อมูลข่าวสารนั้น แล้วแต่กรณี

(๖) บุคคลหรือคณะบุคคล ซึ่งควบคุมการปฏิบัติงานของรัฐวิสาหกิจ หรือพนักงานรัฐวิสาหกิจ ซึ่งมีหน้าที่ครอบครองหรือควบคุมดูแลข้อมูลข่าวสารนั้น และเป็นผู้ดำรงตำแหน่งตั้งแต่ระดับหัวหน้ากอง หรือเทียบเท่าขึ้นไป

(๗) บุคคลหรือคณะบุคคล ซึ่งควบคุมการปฏิบัติงานของหน่วยงานอิสระของรัฐ หรือ

ผู้บริหารระดับเลขาธิการ ผู้อำนวยการ หรือตำแหน่งอื่นที่มีอำนาจหน้าที่เช่นเดียวกันของหน่วยงานอิสระของรัฐ หรือเจ้าหน้าที่หน่วยงานอิสระของรัฐที่ได้รับมอบหมายจากผู้บริหารดังกล่าว ซึ่งมีหน้าที่ครอบครอง หรือ ควบคุมดูแลข้อมูลข่าวสารนั้น

(๘) บุคคลหรือคณะบุคคล ซึ่งควบคุมการปฏิบัติงานขององค์กรควบคุมการประกอบวิชาชีพ หรือหัวหน้าสำนักงานขององค์กรควบคุมการประกอบวิชาชีพ หรือเจ้าหน้าที่ขององค์กรควบคุมการประกอบวิชาชีพที่ได้รับมอบหมายจากบุคคลดังกล่าว ซึ่งมีหน้าที่ครอบครองหรือควบคุมดูแลข้อมูลข่าวสารนั้น

ให้ไว้ ณ วันที่ ๓๐ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๔๒

ชวน หลีกภัย
นายกรัฐมนตรี

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้กฎกระทรวงฉบับนี้ คือ โดยที่มาตรา ๒๐ (๒) แห่งพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ กำหนดให้มีเจ้าหน้าที่ในระดับตามที่กำหนดในกฎกระทรวง ทำหน้าที่วินิจฉัยเกี่ยวกับการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารตามมาตรา ๑๕ ที่มีปัญหาต้องพิจารณาทั้งในด้านการรักษาความลับเพื่อประโยชน์ในราชการ และในด้านประโยชน์อันสำคัญที่ทำให้อาจจำเป็นต้องเปิดเผยข้อมูลข่าวสารนั้น ทั้งนี้ เพื่อให้การเปิดเผยข้อมูลข่าวสารของทางราชการเกิดคุณภาพระหว่างการรักษาความลับกับประโยชน์ที่เกี่ยวข้อง จึงจำเป็นต้องออกกฎกระทรวงนี้

พระราชบัญญัติ
ความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่
พ.ศ. ๒๕๓๙

ภูมิพลอดุลยเดช ป.ร.
ให้ไว้ ณ วันที่ ๒๗ กันยายน พ.ศ. ๒๕๓๙
เป็นปีที่ ๕๑ ในรัชกาลปัจจุบัน

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้ประกาศว่า

โดยที่สมควรมีกฎหมายว่าด้วยความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่
จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้โดยคำแนะนำและยินยอม
ของรัฐสภา ดังต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของ
เจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙”

มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษา
เป็นต้นไป

มาตรา ๓ บรรดากฎหมาย กฎ และข้อบังคับใด ๆ ในส่วนที่มีบัญญัติไว้แล้วในพระราช
บัญญัตินี้หรือซึ่งขัดหรือแย้งกับบทแห่งพระราชบัญญัตินี้ ให้ใช้พระราชบัญญัตินี้แทน

มาตรา ๔ ในพระราชบัญญัตินี้
“เจ้าหน้าที่” หมายความว่า ข้าราชการ พนักงาน ลูกจ้าง หรือผู้ปฏิบัติงานประเภทอื่น
ไม่ว่าจะเป็นการแต่งตั้งในฐานะเป็นกรรมการหรือฐานอื่นใด

“หน่วยงานของรัฐ” หมายความว่า กระทรวง ทบวง กรม หรือส่วนราชการ ที่เรียกชื่อ
อย่างอื่นและมีฐานะเป็นกรม ราชการส่วนภูมิภาค ราชการส่วนท้องถิ่น และรัฐวิสาหกิจที่ตั้งขึ้นโดย
พระราชบัญญัติหรือพระราชกฤษฎีกา และให้หมายความรวมถึงหน่วยงานอื่นของรัฐที่มีพระราชกฤษฎีกา
กำหนดให้เป็นหน่วยงานของรัฐตามพระราชบัญญัตินี้ด้วย

มาตรา ๕ หน่วยงานของรัฐต้องรับผิดชอบผู้เสียหายในผลแห่งละเมิดที่เจ้าหน้าที่ของ

ตนได้กระทำการปฏิบัติหน้าที่ ในกรณีนี้ผู้เสียหายอาจฟ้องหน่วยงานของรัฐดังกล่าวได้โดยตรง แต่จะฟ้องเจ้าหน้าที่ไม่ได้

ถ้าการละเมิดเกิดจากเจ้าหน้าที่ซึ่งไม่ได้สังกัดหน่วยงานของรัฐแห่งใดให้ถือว่ากระทรวงการคลังเป็นหน่วยงานของรัฐที่ต้องรับผิดชอบตามวรรคหนึ่ง

มาตรา ๖ ถ้าการกระทำละเมิดของเจ้าหน้าที่มิใช่การกระทำการในการปฏิบัติหน้าที่ เจ้าหน้าที่ที่ต้องรับผิดชอบในการนั้นเป็นการเฉพาะตัว ในกรณีนี้ผู้เสียหายอาจฟ้องเจ้าหน้าที่ได้โดยตรง แต่จะฟ้องหน่วยงานของรัฐไม่ได้

มาตรา ๗ ในคดีที่ผู้เสียหายฟ้องหน่วยงานของรัฐ ถ้าหน่วยงานของรัฐเห็นว่าเป็นเรื่องที่เจ้าหน้าที่ต้องรับผิดชอบหรือต้องร่วมรับผิดชอบ หรือในคดีที่ผู้เสียหายฟ้องเจ้าหน้าที่ถ้าเจ้าหน้าที่เห็นว่าเป็นเรื่องที่หน่วยงานของรัฐต้องรับผิดชอบหรือต้องร่วมรับผิดชอบ หน่วยงานของรัฐหรือเจ้าหน้าที่ดังกล่าวมีสิทธิขอให้ศาลที่พิจารณาคดีนั้นอยู่เรียกเจ้าหน้าที่หรือหน่วยงานของรัฐแล้วแต่กรณี เข้ามาเป็นคู่ความในคดี

ถ้าศาลพิพากษายกฟ้องเพราะเหตุที่หน่วยงานของรัฐหรือเจ้าหน้าที่ที่ถูกฟ้องมิใช่ผู้ต้องรับผิดชอบ ให้ขยายอายุความฟ้องร้องผู้ที่ต้องรับผิดชอบซึ่งมิได้ถูกเรียกเข้ามาในคดีออกไปถึงหกเดือนนับแต่วันที่คำพิพากษานั้นถึงที่สุด

มาตรา ๘ ในกรณีที่หน่วยงานของรัฐต้องรับผิดชอบใช้ค่าสินไหมทดแทนแก่ผู้เสียหายเพื่อการละเมิดของเจ้าหน้าที่ ให้หน่วยงานของรัฐมีสิทธิเรียกให้เจ้าหน้าที่ผู้ทำละเมิดชดใช้ค่าสินไหมทดแทนดังกล่าวแก่หน่วยงานของรัฐได้ ถ้าเจ้าหน้าที่ได้กระทำการนั้นไปด้วยความจงใจหรือประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง

สิทธิเรียกให้ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนตามวรรคหนึ่งจะมีได้เพียงใดให้คำนึงถึงระดับความร้ายแรง แห่งการกระทำและความเป็นธรรมในแต่ละกรณีเป็นเกณฑ์โดยมิต้องให้ใช้เต็มจำนวนของความเสียหายก็ได้

ถ้าการละเมิดเกิดจากความผิดหรือความบกพร่องของหน่วยงานของรัฐหรือระบบการดำเนินงานส่วนรวม ให้ทุกส่วนแห่งความรับผิดชอบดังกล่าวออกด้วย

ในกรณีที่การละเมิดเกิดจากเจ้าหน้าที่หลายคน มิให้นำหลักเรื่องลูกหนี้ร่วมมาใช้บังคับ และเจ้าหน้าที่แต่ละคนต้องรับผิดชอบใช้ค่าสินไหมทดแทนเฉพาะส่วนของตนเท่านั้น

มาตรา ๙ ถ้าหน่วยงานของรัฐหรือเจ้าหน้าที่ได้ใช้ค่าสินไหมทดแทนแก่ผู้เสียหาย สิทธิที่จะเรียกให้อีกฝ่ายหนึ่งชดใช้ค่าสินไหมทดแทนแก่ตนให้มีกำหนดอายุความหนึ่งปีนับแต่วันที่หน่วยงานของรัฐหรือเจ้าหน้าที่ได้ใช้ค่าสินไหมทดแทนนั้นแก่ผู้เสียหาย

มาตรา ๑๐ ในกรณีที่เจ้าหน้าที่เป็นผู้กระทำละเมิดต่อหน่วยงานของรัฐไม่ว่าจะเป็นหน่วยงานของรัฐที่ผู้นั้นอยู่ในสังกัดหรือไม่ ถ้าเป็นการกระทำการในการปฏิบัติหน้าที่การเรียกร้องค่าสินไหมทดแทน จากเจ้าหน้าที่ให้นำบทบัญญัติมาตรา ๘ มาใช้บังคับโดยอนุโลม แต่ถ้ามิใช่การกระทำการในการปฏิบัติหน้าที่ ให้บังคับตามบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

สิทธิเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนจากเจ้าหน้าที่ทั้งสองประการตามวรรคหนึ่ง ให้มีกำหนดอายุความสองปีนับแต่วันที่หน่วยงานของรัฐรู้ถึงการละเมิดและรู้ตัวเจ้าหน้าที่ ผู้จะพึงต้องใช้ค่าสินไหมทดแทน และกรณีที่หน่วยงานของรัฐเห็นว่าเจ้าหน้าที่ผู้นั้นไม่ต้องรับผิดชอบ แต่กระทรวงการคลังตรวจสอบแล้วเห็นว่าต้องรับผิดชอบ ให้สิทธิเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนนั้นมีกำหนดอายุความหนึ่งปีนับแต่วันที่หน่วยงานของรัฐ มีคำสั่งตามความเห็นของกระทรวงการคลัง

มาตรา ๑๑ ในกรณีที่ผู้เสียหายเห็นว่า หน่วยงานของรัฐต้องรับผิดชอบตามมาตรา ๕ ผู้เสียหายจะยื่นคำขอต่อหน่วยงานของรัฐให้พิจารณาขอใช้ค่าสินไหมทดแทนสำหรับความเสียหายที่เกิดแก่ตนก็ได้ ในการนี้หน่วยงานของรัฐต้องออกไปรับคำขอให้ไว้เป็นหลักฐานและพิจารณาคำขอนั้นโดยไม่ชักช้า เมื่อหน่วยงานของรัฐมีคำสั่งเช่นใดแล้วหากผู้เสียหายยังไม่พอใจในผลการวินิจฉัยของหน่วยงานของรัฐก็ให้มีสิทธิร้องทุกข์ต่อคณะกรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์ตามกฎหมายว่าด้วยคณะกรรมการกฤษฎีกาได้ภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่ตนได้รับแจ้งผลการวินิจฉัย

ให้หน่วยงานของรัฐพิจารณาคำขอที่ได้รับตามวรรคหนึ่งให้แล้วเสร็จภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวัน หากเรื่องใดไม่อาจพิจารณาได้ทันในกำหนดนั้นจะต้องรายงานปัญหาและอุปสรรคให้รัฐมนตรีเจ้าสังกัด หรือกำกับหรือควบคุมดูแลหน่วยงานของรัฐแห่งนั้นทราบและขออนุมัติขยายระยะเวลาออกไปได้ แต่รัฐมนตรีดังกล่าวจะพิจารณานุมัติให้ขยายระยะเวลาให้อีกได้ไม่เกินหนึ่งร้อยแปดสิบวัน

มาตรา ๑๒ ในกรณีที่เจ้าหน้าที่ต้องชดใช้ค่าสินไหมทดแทนที่หน่วยงานของรัฐได้ใช้ให้แก่ ผู้เสียหายตามมาตรา ๘ หรือในกรณีที่เจ้าหน้าที่ต้องชดใช้ค่าสินไหมทดแทนเนื่องจากเจ้าหน้าที่ผู้นั้นได้ กระทำละเมิดต่อหน่วยงานของรัฐตามมาตรา ๑๐ ประกอบกับมาตรา ๘ ให้หน่วยงานของรัฐที่เสียหายมีอำนาจออกคำสั่งเรียกให้เจ้าหน้าที่ผู้นั้นชำระเงินดังกล่าวภายในเวลาที่กำหนด

มาตรา ๑๓ ให้คณะรัฐมนตรีจัดให้มีระเบียบเพื่อให้เจ้าหน้าที่ซึ่งต้องรับผิดชอบตามมาตรา ๘ และมาตรา ๑๐ สามารถผ่อนชำระเงินที่จะต้องรับผิดชอบนั้นได้โดยค้ำเงินถึงรายได้ ฐานะ ครอบครัวและความรับผิดชอบ และพฤติการณ์แห่งกรณีประกอบด้วย

มาตรา ๑๔ เมื่อได้มีการจัดตั้งศาลปกครองขึ้นแล้ว สิทธิร้องทุกข์ต่อคณะกรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์ตามมาตรา ๑๑ ให้ถือว่าเป็นสิทธิฟ้องคดีต่อศาลปกครอง

มาตรา ๑๕ ให้นายกรัฐมนตรีรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

บรรหาร ศิลปอาชา

นายกรัฐมนตรี

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ การที่เจ้าหน้าที่ดำเนินงานของภูมิจังหวัดนั้น หาได้เป็นไปเพื่อประโยชน์เป็นการเฉพาะตัวไม่ การปล่อยให้ความรับผิดชอบของเจ้าหน้าที่ ในกรณีที่ปฏิบัติงานในหน้าที่และเกิดความเสียหายแก่เอกชนเป็นไปตามหลักกฎหมาย เอกชนตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์จึงเป็นการไม่เหมาะสมก่อให้เกิดความเข้าใจผิดว่า เจ้าหน้าที่จะต้องรับผิดชอบในการกระทำต่าง ๆ เป็นการเฉพาะตัวเสมอไป เมื่อการที่เข้าไปทำให้หน่วยงานของรัฐต้องรับผิดชอบต่อบุคคลภายนอกเพียงใดก็จะมีภาระที่โอนไปจากเจ้าหน้าที่เต็มจำนวนนั้น ทั้งที่บางกรณีเกิดขึ้นโดยความไม่ตั้งใจหรือความผิดพลาดเพียงเล็กน้อยในการปฏิบัติหน้าที่ นอกจากนั้น ยังมีการนำหลักเรื่อง ลูกหนี้ร่วมในระบบกฎหมายแพ่งมาใช้บังคับ ให้เจ้าหน้าที่ต้องร่วมรับผิดชอบในการกระทำของเจ้าหน้าที่ผู้อื่น ด้วย ซึ่งระบบนั้นมุ่งหมายแต่จะได้เงินครบโดยไม่คำนึงถึงความเป็นธรรมที่จะมีต่อแต่ละคน กรณีเป็นการก่อให้เกิดความไม่เป็นธรรมแก่เจ้าหน้าที่และยังเป็นการบั่นทอนกำลังขวัญในการทำงานของเจ้าหน้าที่ด้วย จนบางครั้งกลายเป็นปัญหาในการบริหารเพราะเจ้าหน้าที่ไม่กล้าตัดสินใจ ดำเนินงานเท่าที่ควร เพราะเกรงความรับผิดชอบที่จะเกิดแก่ตน อนึ่ง การให้คุณให้โทษแก่เจ้าหน้าที่เพื่อควบคุมการทำงานของเจ้าหน้าที่ยังมีวิธีการในการบริหารงานบุคคลและการดำเนินการทางวินัยกำกับดูแลอีกส่วนหนึ่ง อันเป็นหลักประกันมิให้เจ้าหน้าที่ทำการใด ๆ โดยไม่รอบคอบอยู่แล้ว ดังนั้น จึงสมควรกำหนดให้เจ้าหน้าที่ต้องรับผิดชอบทางละเมิดในการปฏิบัติงานในหน้าที่เฉพาะเมื่อเป็นการจงใจกระทำเพื่อการเฉพาะตัว หรือจงใจให้เกิดความเสียหายหรือประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรงเท่านั้น และให้แบ่งแยกความรับผิดชอบของแต่ละคนมิให้นำหลักลูกหนี้ร่วมมาใช้บังคับ ทั้งนี้ เพื่อให้เกิดความเป็นธรรมและเพิ่มพูนประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของรัฐ จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่

พ.ศ. ๒๕๓๙

โดยที่ได้มีการตราพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ ขึ้น และกฎหมายดังกล่าวมีหลักการเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ ซึ่งเปลี่ยนแปลงไปจาก แนวทางปฏิบัติในเรื่องความรับผิดทางแพ่งที่ทางราชการถือปฏิบัติในปัจจุบัน โดยได้แยกความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ออกเป็นเหตุที่เนื่องมาจากการปฏิบัติหน้าที่และไม่ใช่การปฏิบัติหน้าที่ โดยเมื่อ มีความเสียหายเนื่องมาจากการปฏิบัติหน้าที่นั้น หน่วยงานของรัฐจะต้องรับภาระชดเชยค่าเสียหายไปก่อน ส่วนเจ้าหน้าที่ของรัฐจะรับผิดชอบชดเชยค่าเสียหายต่อหน่วยงานของรัฐเพียงใดนั้น ให้ไปไล่เบียดต่อไป ในภายหลัง โดยจะยึดหลักว่าจะเรียกเอาแก่เจ้าหน้าที่ของรัฐเฉพาะกรณี ความเสียหายนั้นเกิดขึ้นโดย จงใจหรือประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรงเท่านั้น นอกจากนี้ ในกรณีที่เจ้าหน้าที่ของรัฐต้องรับผิดชอบชดเชยค่าเสียหายให้เจ้าหน้าที่ของรัฐสามารถผ่อนชำระค่าสินไหมทดแทนได้โดยค้ำประกันถึงรายได้ฐานะ ครอบครัว และความรับผิดชอบและพฤติการณ์แห่งกรณีประกอบด้วย สำหรับความเสียหายที่เกิดจากการที่ไม่ใช่ การปฏิบัติหน้าที่ เจ้าหน้าที่ของรัฐจะต้องถูกฟ้องและชดเชยค่าสินไหมทดแทนเป็นการส่วนตัวโดยไม่เกี่ยวกับ ทางราชการ สมควรวางระเบียบกำหนดหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ ให้เหมาะสมและสอดคล้องกับพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ คณะรัฐมนตรีจึงมีมติให้วางระเบียบไว้ ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ระเบียบนี้เรียกว่า “ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙”

ข้อ ๒ ระเบียบนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษา เป็นต้นไป

ข้อ ๓ ให้ยกเลิก

(๑) ระเบียบความรับผิดของข้าราชการในทางแพ่ง ซึ่งออกตามมติคณะรัฐมนตรี โดยหนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ต่วน ที่ นว ๑๕๕/๒๕๐๓ ลงวันที่ ๑ ธันวาคม ๒๕๐๓

(๒) หนังสือกระทรวงการคลัง ที่ ๑๓๕๘๒, ๑๓๕๘๓ (บคร)/ ๒๕๐๔ ลงวันที่ ๒๔ เมษายน ๒๕๐๔

(๓) หนังสือกระทรวงการคลัง ที่ กค ๐๕๐๘/๖๔๖๖ ลงวันที่ ๑๑ มีนาคม ๒๕๐๘

(๔) หนังสือกระทรวงการคลัง ที่ กค ๐๕๐๘/๑๐๒๘๓ ลงวันที่ ๕ เมษายน ๒๕๑๖

(๕) หนังสือกระทรวงการคลัง ที่ กค ๐๕๐๘/ว.๒๗๒๗๔ ลงวันที่ ๑๙ กรกฎาคม ๒๕๒๕

(๖) หนังสือกระทรวงการคลัง ที่ กค ๐๕๑๔/๒๑๗๓๘ ลงวันที่ ๗ พฤษภาคม ๒๕๒๘

(๗) หนังสือกรมบัญชีกลาง ที่ กค ๐๕๑๔/๒๓๐๒ ลงวันที่ ๑๖ เมษายน ๒๕๒๘

(๘) หนังสือกระทรวงการคลัง ที่ กค ๐๕๑๔/๑๒๔๖๑ ลงวันที่ ๒๕ มีนาคม ๒๕๓๐

- (๙) หนังสือกระทรวงการคลัง ที่ กค ๐๕๑๔/๕๒๓๓๓ ลงวันที่ ๒๙ ตุลาคม ๒๕๓๐
 (๑๐) หนังสือกรมบัญชีกลาง ที่ กค ๐๕๑๔/๕๙๗๕ ลงวันที่ ๑๑ พฤศจิกายน ๒๕๓๐
 (๑๑) หนังสือกระทรวงการคลัง ที่ กค ๐๕๑๔/๒๓๒๒๘ ลงวันที่ ๑๐ พฤษภาคม ๒๕๓๑
 (๑๒) หนังสือกระทรวงการคลัง ที่ กค ๐๕๑๔/๖๓๑๑๙ ลงวันที่ ๒๐ ธันวาคม ๒๕๓๑

บรรดาระเบียบ ข้อบังคับ หรือมติคณะรัฐมนตรีอื่นใดในส่วนที่กำหนดไว้แล้ว ในระเบียบนี้ หรือซึ่งขัดหรือแย้งกับระเบียบนี้ให้ใช้ระเบียบนี้แทน

ข้อ ๔ ในระเบียบนี้

“เจ้าหน้าที่” หมายความว่า ข้าราชการ พนักงาน ลูกจ้าง หรือผู้ปฏิบัติงานประเภทอื่น ไม่ว่าจะเป็นการแต่งตั้งในฐานะเป็นกรรมการหรือฐานะอื่นใด บรรดาซึ่งได้รับแต่งตั้งหรือถูกสั่งให้ปฏิบัติงานให้แก่หน่วยงานของรัฐ

“คณะกรรมการ” หมายความว่า คณะกรรมการสอบข้อเท็จจริง ความรับผิดชอบทางละเมิด

“ผู้แต่งตั้ง” หมายความว่า ผู้แต่งตั้งคณะกรรมการขึ้นเพื่อปฏิบัติตามระเบียบนี้

“ความเสียหาย” หมายความว่า ความเสียหายที่เกิดจากการละเมิดอย่างใด ๆ แต่ไม่รวมถึงการออกคำสั่งหรือกฎ

ข้อ ๕ ให้นายกรัฐมนตรีรักษาการตามระเบียบนี้

หมวด ๑

กรณีเจ้าหน้าที่กระทำละเมิดต่อหน่วยงานของรัฐ

ข้อ ๖ ในหมวดนี้

“หน่วยงานของรัฐ” หมายความว่า กระทรวง ทบวง กรม หรือ ส่วนราชการที่เรียกชื่ออย่างอื่นและมีฐานะเป็นกรม ราชการส่วนภูมิภาค ราชการส่วนท้องถิ่น รัฐวิสาหกิจที่จัดตั้งขึ้นโดยพระราชบัญญัติหรือพระราชกฤษฎีกา หรือหน่วยงานอื่นของรัฐตามกฎหมายว่าด้วยความรับผิดชอบของเจ้าหน้าที่

ข้อ ๗ เมื่อเกิดความเสียหายแก่หน่วยงานของรัฐ ให้เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง แจ้งต่อผู้บังคับบัญชาโดยไม่ชักช้า และให้มีการรายงานตามลำดับชั้นถึงหัวหน้าหน่วยงานของรัฐแห่งนั้น

ข้อ ๘ เมื่อเกิดความเสียหายแก่หน่วยงานของรัฐแห่งใด และหัวหน้าหน่วยงานของรัฐแห่งนั้นมีเหตุอันควรเชื่อว่าจะเกิดจากการกระทำของเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานของรัฐแห่งนั้น ให้หัวหน้าหน่วยงานของรัฐดังกล่าวแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริง ความรับผิดชอบทางละเมิดขึ้นคณะหนึ่ง โดยไม่ชักช้า เพื่อพิจารณาเสนอความเห็นเกี่ยวกับผู้ต้องรับผิดชอบและจำนวนค่าสินไหมทดแทนที่ผู้นั้นต้องชดใช้

คณะกรรมการตามวรรคหนึ่ง ให้มีจำนวนไม่เกินห้าคน โดยแต่งตั้งจากเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานของรัฐแห่งนั้นหรือหน่วยงานของรัฐอื่นตามที่เหมาะสม

กระทรวงการคลังอาจประกาศกำหนดว่าในกรณีความเสียหายที่เกิดขึ้นมูลค่าความเสียหายตั้งแต่จำนวนเท่าใด จะให้มีผู้แทนของหน่วยงานของรัฐหน่วยงานใด เข้าร่วมเป็นกรรมการด้วยก็ได้ ในการแต่งตั้งคณะกรรมการ ให้กำหนดเวลาแล้วเสร็จของการพิจารณาของคณะกรรมการไว้ด้วย

ข้อ ๙ ถ้าเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานของรัฐแห่งหนึ่งทำให้เกิดความเสียหายแก่หน่วยงานของรัฐอีกแห่งหนึ่ง ให้เจ้าหน้าที่ผู้ทำให้เกิดความเสียหายแจ้งต่อผู้บังคับบัญชา และให้มีการรายงานตามลำดับชั้นจนถึงหัวหน้าหน่วยงานของรัฐที่ตนสังกัด เว้นแต่

(๑) ถ้าเจ้าหน้าที่ผู้ทำให้เกิดความเสียหายเป็นรัฐมนตรี ให้แจ้งต่อนายกรัฐมนตรี

(๒) ถ้าเจ้าหน้าที่ผู้ทำให้เกิดความเสียหายเป็นกรรมการที่ตั้งขึ้น เพื่อปฏิบัติงานในหน่วยงานของรัฐแห่งใด ให้แจ้งต่อหัวหน้าหน่วยงานของรัฐแห่งนั้น

(๓) ถ้าเจ้าหน้าที่ผู้ทำให้เกิดความเสียหายเป็นผู้ซึ่งไม่ได้สังกัดหน่วยงานของรัฐแห่งใด ให้แจ้งต่อกระทรวงการคลัง

(๔) ถ้าเจ้าหน้าที่ผู้ทำให้เกิดความเสียหายเป็นผู้ซึ่งไม่มีผู้บังคับบัญชา และมีใช้ผู้ปฏิบัติงานในราชการส่วนท้องถิ่น รัฐวิสาหกิจที่จัดตั้งขึ้นโดยพระราชบัญญัติ หรือพระราชกฤษฎีกา หรือหน่วยงานอื่นของรัฐตามกฎหมายว่าด้วยความรับผิดชอบของเจ้าหน้าที่ ให้แจ้งต่อผู้มีอำนาจกำกับดูแลผู้แต่งตั้งตน หรือผู้ซึ่งสั่งให้ตนปฏิบัติงานให้แก่หน่วยงานของรัฐ

ข้อ ๑๐ ในกรณีความเสียหายเกิดขึ้นตามข้อ ๙ ให้หัวหน้าหน่วยงานของรัฐที่ได้รับความเสียหายและหัวหน้าหน่วยงานของรัฐที่เจ้าหน้าที่ผู้นั้นสังกัดหรือผู้ซึ่งระเบียบนี้กำหนดให้เป็นผู้รับแจ้งตามข้อ ๙ (๑) (๒) (๓) หรือ (๔) แล้วแต่กรณี มีอำนาจร่วมกันแต่งตั้งคณะกรรมการ

ข้อ ๑๑ ในกรณีที่เกิดความเสียหายแก่หน่วยงานของรัฐมากกว่าหนึ่งแห่ง และหรือความเสียหายเกิดจากผลการกระทำของเจ้าหน้าที่หลายหน่วยงาน ให้ผู้มีอำนาจ แต่งตั้งคณะกรรมการตามข้อ ๘ หรือข้อ ๑๐ บรรดาที่เกี่ยวข้อง แล้วแต่กรณี ร่วมกันแต่งตั้งคณะกรรมการ

ข้อ ๑๒ ถ้าผู้มีอำนาจแต่งตั้งคณะกรรมการตามข้อ ๘ ข้อ ๑๐ หรือข้อ ๑๑ ไม่ดำเนินการแต่งตั้งคณะกรรมการภายในเวลาอันควรหรือแต่งตั้งกรรมการโดยไม่เหมาะสม ให้ปลัดกระทรวง ปลัดทบวง หรือรัฐมนตรีซึ่งเป็นผู้บังคับบัญชาหรือกำกับดูแลหรือควบคุมการปฏิบัติงานของบุคคลดังกล่าวมีอำนาจแต่งตั้งคณะกรรมการ หรือเปลี่ยนแปลงกรรมการแทนผู้มีอำนาจแต่งตั้งนั้นได้ตามที่เห็นสมควร

ข้อ ๑๓ ในการประชุมคณะกรรมการต้องมีกรรมการมาประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของกรรมการทั้งหมดจึงจะเป็นองค์ประชุม ถ้าประธานกรรมการไม่อยู่ในที่ประชุม หรือไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้กรรมการที่มาประชุมเลือกกรรมการคนใดคนหนึ่งขึ้นทำหน้าที่แทน

มติที่ประชุมให้ถือเสียงข้างมาก กรรมการที่ไม่เห็นด้วยกับมติที่ประชุม อาจทำความเห็นแย้งมติที่ประชุมรวมไว้ในความเห็นของคณะกรรมการได้

ข้อ ๑๔ ในการปฏิบัติหน้าที่ให้คณะกรรมการมีอำนาจหน้าที่พิจารณาข้อเท็จจริงกันเกี่ยวกับการกระทำละเมิด โดยตรวจสอบข้อเท็จจริงและรวบรวมพยานหลักฐานทั้งปวงที่เกี่ยวข้อง รับฟังพยานบุคคล หรือพยานผู้เชี่ยวชาญ และตรวจสอบเอกสาร วัตถุ หรือสถานที่

กระทรวงการคลังอาจกำหนดแนวทางการสอบข้อเท็จจริง การทำบันทึกและการรายงานผล เพื่อเป็นแนวทางปฏิบัติเป็นการทั่วไปได้

ข้อ ๑๕ คณะกรรมการต้องให้ออกาสแก่เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องหรือผู้เสียหาย ได้ชี้แจงข้อเท็จจริงและโต้แย้งแสดงพยานหลักฐานของตนอย่างเพียงพอและเป็นธรรม

ข้อ ๑๖ เมื่อคณะกรรมการพิจารณาเสร็จแล้วให้เสนอความเห็นไปยังผู้แต่งตั้ง ถ้าผู้แต่งตั้งขอให้ทบทวนหรือสอบสวนเพิ่มเติม ให้คณะกรรมการรีบดำเนินการให้เสร็จสิ้นภายในเวลาที่ผู้แต่งตั้งกำหนด

ความเห็นของคณะกรรมการต้องมีข้อเท็จจริงและข้อกฎหมายที่แจ่มชัด และ ต้องมีพยานหลักฐานที่สนับสนุนประกอบด้วย

ความเห็นของคณะกรรมการไม่ผูกมัดผู้แต่งตั้งหรือรัฐที่จะมีความเห็นเป็นอย่างอื่น

ข้อ ๑๗ เมื่อผู้แต่งตั้งได้รับผลการพิจารณาของคณะกรรมการแล้ว ให้วินิจฉัยสั่งการว่ามีผู้รับผิดชอบใช้ค่าสินไหมทดแทนหรือไม่ และเป็นจำนวนเท่าใด แต่ยังมีต้องแจ้งการสั่งการให้ผู้ที่เกี่ยวข้องทราบ

ให้ผู้แต่งตั้งส่งสำนวนภายในเจ็ดวันนับแต่วันวินิจฉัยสั่งการให้กระทรวงการคลัง เพื่อตรวจสอบ เว้นแต่เป็นเรื่องที่กระทรวงการคลังประกาศกำหนดว่าไม่ต้องรายงาน ให้กระทรวงการคลังตรวจสอบ

ให้กระทรวงการคลังพิจารณาโดยไม่ชักช้า และให้มีอำนาจตรวจสอบพยานหลักฐานที่เกี่ยวข้อง ในกรณี que เห็นสมควรจะให้บุคคลใดส่งพยานหลักฐานหรือมาให้ถ้อยคำเพื่อประกอบการพิจารณาเพิ่มเติมอีกก็ได้

ในระหว่างการศึกษาของกระทรวงการคลัง ให้ผู้แต่งตั้งสั่งการให้เตรียม เรื่องให้พร้อมสำหรับการออกคำสั่งให้เจ้าหน้าที่ชำระค่าสินไหมทดแทนหรือดำเนินการฟ้องคดีเพื่อมิให้ขาดอายุความสองปีนับจากวันที่ผู้แต่งตั้งวินิจฉัยสั่งการ

ให้กระทรวงการคลังพิจารณาให้แล้วเสร็จก่อนอายุความสองปีสิ้นสุดไม่น้อยกว่าหกเดือน ถ้ากระทรวงการคลังไม่แจ้งผลการตรวจสอบให้ทราบภายในกำหนดเวลา ดังกล่าว ให้ผู้แต่งตั้งมีคำสั่งตามที่เห็นสมควรและแจ้งให้ผู้ที่เกี่ยวข้องทราบ เว้นแต่ในกรณีหน่วยงานของรัฐนั้นเป็นราชการส่วนท้องถิ่น รัฐวิสาหกิจที่จัดตั้งขึ้นโดยพระราชบัญญัติหรือพระราชกฤษฎีกา หรือหน่วยงานอื่นของรัฐตามกฎหมายว่าด้วยความรับผิดชอบของเจ้าหน้าที่ ให้กระทรวงการคลังพิจารณาให้แล้วเสร็จก่อนอายุความสองปีสิ้นสุดไม่น้อยกว่าหนึ่งปี ถ้ากระทรวงการคลังไม่แจ้งผลการตรวจสอบให้ทราบ ภายในกำหนดเวลาดังกล่าว ให้ผู้แต่งตั้งมีคำสั่งตามที่เห็นสมควรและแจ้งให้ผู้ที่เกี่ยวข้องทราบ

ข้อ ๑๘ เมื่อกระทรวงการคลังพิจารณาเสร็จแล้ว ให้ผู้แต่งตั้งมีคำสั่งตามความเห็นของกระทรวงการคลัง และแจ้งคำสั่งนั้นให้ผู้ที่เกี่ยวข้องทราบ แต่ในกรณีที่หน่วยงานของรัฐที่เสียหายเป็นราชการส่วนท้องถิ่น รัฐวิสาหกิจที่จัดตั้งขึ้นโดยพระราชบัญญัติหรือพระราชกฤษฎีกา หรือหน่วยงานอื่นของรัฐตามกฎหมายว่าด้วยความรับผิดชอบทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ ให้ผู้บังคับบัญชาหรือผู้ที่กำกับดูแลหรือควบคุมหน่วยงานของรัฐแห่งนั้นวินิจฉัยสั่งการให้หน่วยงานของรัฐดังกล่าวปฏิบัติตามที่เห็นว่าถูกต้อง

ในกรณีที่หน่วยงานของรัฐที่เสียหายตามวรรคหนึ่งสั่งการตามความเห็นของ กระทรวงการคลัง ให้ผู้แต่งตั้งดำเนินการเพื่อออกคำสั่งให้ชำระค่าสินไหมทดแทน หรือฟ้องคดีต่อศาลอาญาให้ขาดอายุความหนึ่งปีนับแต่วันที่ผู้แต่งตั้งแจ้งคำสั่งให้ผู้รับผิดชอบใช้ค่าสินไหมทดแทนทราบ

ข้อ ๑๙ การแจ้งคำสั่งให้ผู้ที่เกี่ยวข้องทราบตามข้อ ๑๗ และข้อ ๑๘ ให้แจ้งด้วยว่าผู้นั้นมีสิทธิร้องทุกข์ต่อคณะกรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์และฟ้องคดีต่อศาล ได้พร้อมกับแจ้งกำหนดอายุความร้องทุกข์และอายุความฟ้องคดีต่อศาลให้ทราบด้วย

ข้อ ๒๐ ในกรณีร่วมกันแต่งตั้งคณะกรรมการตามข้อ ๑๐ หรือข้อ ๑๑ ให้ผู้แต่งตั้งร่วมกันวินิจฉัยสั่งการ และเสนอความเห็นทั้งหมด ไม่ว่าจะเห็นตรงกันหรือไม่ ไปยังกระทรวงการคลัง และเมื่อได้ดำเนินการตามข้อ ๑๗ และข้อ ๑๘ แล้ว ถ้าผลในขั้นที่สุดผู้แต่งตั้งร่วมยังมีความเห็นตามข้อ ๑๘ แตกต่างกันจนหาข้อยุติไม่ได้ ก็ให้เสนอเรื่องให้คณะรัฐมนตรีวินิจฉัยชี้ขาด

ข้อ ๒๑ ในการพิจารณาของกระทรวงการคลัง ให้มี “คณะกรรมการพิจารณาความรับผิดชอบแพ่ง” เป็นผู้พิจารณาให้ความเห็นต่อกระทรวงการคลัง

ให้คณะกรรมการตามวรรคหนึ่งประกอบด้วยอธิบดีกรมบัญชีกลางเป็นประธานกรรมการ ผู้แทนสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ผู้แทนสำนักงานอัยการสูงสุด ผู้แทนสำนักงานตรวจเงินแผ่นดิน และผู้แทนกระทรวงการคลังตามจำนวนที่จำเป็น ซึ่งปลัดกระทรวงการคลังแต่งตั้ง เป็นกรรมการ

คณะกรรมการพิจารณาความรับผิดชอบแพ่งอาจแต่งตั้งคณะอนุกรรมการเพื่อปฏิบัติหน้าที่ตามที่มอบหมายได้

ในการประชุมของคณะกรรมการพิจารณาความรับผิดชอบแพ่งให้นำความในข้อ ๑๓ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

ข้อ ๒๒ ในกรณีที่ความเสียหายเกิดแก่เงิน ให้ใช้เป็นเงินแต่เพียงอย่างเดียว

ข้อ ๒๓ ในกรณีที่ความเสียหายมิได้เกิดแก่เงิน จะดำเนินการดังต่อไปนี้ แทนการชำระเงินก็ได้

(๑) ชดใช้เป็นทรัพย์สินอย่างเดียวกันโดยมีสภาพคุณภาพปริมาณ และลักษณะเดียวกันกับทรัพย์สินที่สูญหายหรือเสียหายและใช้งานแทนได้เช่นเดียวกับทรัพย์สินที่สูญหายหรือเสียหาย โดยทำสัญญายินยอมชดใช้ค่าสินไหมทดแทนเป็นทรัพย์สินดังกล่าว

(๒) ซ่อมแซมหรือบูรณะทรัพย์สินที่ชำรุดเสียหายให้คงสภาพเดิม โดยทำสัญญาว่าจะจัดการให้ทรัพย์สินคงสภาพเหมือนเดิมภายในเวลาไม่เกินหกเดือน

(๓) การชดใช้เป็นทรัพย์สินหรือการซ่อมแซมหรือบูรณะทรัพย์สิน ที่แตกต่างไปจาก (๑) หรือ (๒) ต้องได้รับความเห็นชอบจากกระทรวงการคลังก่อน

การชดใช้ค่าเสียหายเป็นทรัพย์สินหรือการซ่อมแซมหรือบูรณะทรัพย์สินตามวรรคหนึ่ง ให้มีการตรวจรับตามระเบียบว่าด้วยการพัสดุของทางราชการหรือของหน่วยงานของรัฐนั้น ๆ

การทำสัญญาตามวรรคหนึ่งต้องจัดให้มีผู้ค้ำประกัน และในกรณีที่เห็นสมควรจะให้วางหลักประกันด้วยก็ได้

ข้อ ๒๔ ในกรณีที่เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบตาย ให้รับดำเนินการตามระเบียบนี้ โดยอนุโลม เพื่อให้ได้ข้อยุติโดยเร็วและระมัดระวังอย่าให้ขาดอายุความมรดก ในกรณีที่ผู้แต่งตั้งเห็นว่าเจ้าหน้าที่ต้องรับผิดชอบชดใช้ค่าสินไหมทดแทนแก่หน่วยงานของรัฐ ให้ส่งเรื่องให้พนักงานอัยการเพื่อฟ้องผู้จัดการมรดก หรือทายาทต่อไป ในกรณีของผู้แต่งตั้งร่วมถ้ามีความเห็นแตกต่างกันให้ดำเนินการไปพลางก่อนตามความเห็นของ ผู้แต่งตั้งสำหรับหน่วยงานของรัฐที่เสียหาย และถ้าต่อมามีข้อยุติเป็นประการใด ให้แก้ไขเปลี่ยนแปลงการดำเนินการไปตามนั้น

ข้อ ๒๕ ในกรณีที่เจ้าหน้าที่ต้องรับผิดชอบและขอผ่อนชำระค่าสินไหมทดแทน ไม่ว่าจะเกิดขึ้นในชั้นตอนใด ให้หน่วยงานของรัฐที่เสียหายกำหนดจำนวนเงินที่ขอผ่อนชำระนั้นตามความเหมาะสม โดยคำนึงถึงรายได้ ค่าใช้จ่ายในการดำรงชีพ ตามฐานานุรูปของเจ้าหน้าที่ ความรับผิดชอบที่บุคคลนั้นมีอยู่ตามกฎหมายหรือศีลธรรมอันดี และพฤติการณ์แห่งกรณีประกอบด้วย

ในการให้ผ่อนชำระ ต้องจัดให้มีผู้ค้ำประกัน และในกรณีที่เห็นสมควรจะให้วางหลักประกันด้วยก็ได้

ข้อ ๒๖ กระทรวงการคลังอาจประกาศกำหนดหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการค้ำประกัน การวางหลักประกัน หนังสือผ่อนชำระ และสัญญาค้ำประกันก็ได้

ข้อ ๒๗ ในกรณีที่เจ้าหน้าที่ต้องชดใช้ค่าสินไหมทดแทน แม้ปรากฏว่าเจ้าหน้าที่ไม่สามารถชำระหนี้ได้ ให้หน่วยงานของรัฐที่เสียหายพิจารณาผ่อนผันตามความเหมาะสมตามหลักเกณฑ์ที่กระทรวงการคลังกำหนดและต้องไม่ดำเนินคดีล้มละลายแก่ผู้นั้น แต่ถ้าการที่ไม่สามารถชำระหนี้ได้นั้น เกิดจากการประพฤตชั่วอย่างร้ายแรงของเจ้าหน้าที่หรือเจ้าหน้าที่กระทำการใด ๆ อันเป็นการประพฤตชั่วอย่างร้ายแรงเพื่อให้หน่วยงานของรัฐไม่ได้รับชำระหนี้ครบถ้วน ให้หน่วยงานของรัฐที่เสียหายส่งเรื่องให้พนักงานอัยการดำเนินคดีล้มละลาย

ข้อ ๒๘ การประนีประนอมยอมความไม่ว่าจะเกิดขึ้นในชั้นตอนใดต้องได้รับความเห็นชอบจากกระทรวงการคลังก่อน เว้นแต่กระทรวงการคลังจะประกาศกำหนดเป็นอย่างอื่น

ข้อ ๒๙ ในกรณีตามข้อ ๒๖ ข้อ ๒๗ หรือข้อ ๒๘ ถ้าเกี่ยวกับหน่วยงานของรัฐที่เป็นราชการส่วนท้องถิ่น รัฐวิสาหกิจที่จัดตั้งขึ้นโดยพระราชบัญญัติหรือพระราชกฤษฎีกา หรือหน่วยงานอื่นของรัฐตามกฎหมายว่าด้วยความรับผิดชอบทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ การดำเนินการให้เป็นไปตามระเบียบสำหรับหน่วยงานของรัฐแห่งนั้น

หมวด ๒

กรณีเจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำละเมิดต่อบุคคลภายนอก

ข้อ ๓๐ ในหมวดนี้

“หน่วยงานของรัฐ” หมายความว่า กระทรวง ทบวง กรม หรือ ส่วนราชการที่เรียกชื่ออย่างอื่นและมีฐานะเป็นกรม และราชการส่วนภูมิภาค แต่ไม่รวมถึงราชการส่วนท้องถิ่น รัฐวิสาหกิจ หรือหน่วยงานอื่นของรัฐ

ข้อ ๓๑ ในกรณีที่เจ้าหน้าที่ทำให้เกิดความเสียหายต่อบุคคลภายนอก ถ้าเจ้าหน้าที่ผู้นั้นเห็นว่าความเสียหายเกิดขึ้นเนื่องในการที่ตนได้กระทำในการปฏิบัติหน้าที่ ให้เจ้าหน้าที่ผู้นั้นแจ้งต่อผู้บังคับบัญชาโดยไม่ชักช้า และให้มีการรายงานตามลำดับชั้นถึงหัวหน้าหน่วยงานของรัฐแห่งนั้น แต่ในกรณีที่เจ้าหน้าที่เป็นรัฐมนตรี หรือกรรมการที่ตั้งขึ้นเพื่อปฏิบัติงานในหน่วยงานของรัฐหรือผู้ซึ่งไม่สังกัดหน่วยงานของรัฐแห่งใดหรือผู้ซึ่งไม่มีผู้บังคับบัญชา ให้ดำเนินการตามข้อ ๙ (๑) (๒) (๓) หรือ (๔) และให้นำข้อ ๘ ถึงข้อ ๒๐ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

ข้อ ๓๒ ในกรณีที่ผู้เสียหายยื่นคำขอให้หน่วยงานของรัฐชดใช้ค่าสินไหมทดแทน ให้หน่วยงานของรัฐที่เจ้าหน้าที่ผู้นั้นสังกัด หรือกระทรวงการคลัง ในกรณีที่เจ้าหน้าที่มิได้สังกัดหน่วยงานใดหรือหน่วยงานของรัฐแห่งใดแห่งหนึ่ง ในกรณีที่ความเสียหายเกิดจากผลการกระทำของเจ้าหน้าที่หลายหน่วยงาน รับคำขอนั้น และดำเนินการตามระเบียบนี้โดยไม่ชักช้า

ในกรณีที่ผู้เสียหายยื่นคำขอผิดหน่วยงาน ให้หน่วยงานผู้รับคำขอรีบส่งเรื่องไปยังหน่วยงานของรัฐที่เห็นว่าเป็นหน่วยงานของรัฐที่จะต้องรับผิดชอบพิจารณาต่อไป และให้แจ้งให้ผู้ยื่นคำขอทราบ กรณีดังกล่าวนี้ให้ถือว่าหน่วยงานของรัฐได้รับคำขอให้ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนนับแต่วันที่ได้รับคำขอที่ส่งมานั้น

ข้อ ๓๓ เมื่อได้รับคำขอตามข้อ ๓๒ และหน่วยงานของรัฐที่ได้รับคำขอไว้ เห็นว่าเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องตน ให้แต่งตั้งคณะกรรมการเพื่อดำเนินการต่อไปโดยไม่ชักช้า

ข้อ ๓๔ ในกรณีที่ต้องชดใช้ค่าสินไหมทดแทนให้แก่ผู้ยื่นคำขอ ให้หน่วยงานของรัฐที่ต้องชดใช้ค่าสินไหมทดแทนปฏิบัติตามที่กระทรวงการคลังกำหนด

ให้คิดดอกเบี้ยตามอัตราดอกเบี้ยคินันนับแต่วันกระทำละเมิดในจำนวนเงินที่ต้องชดใช้ค่าสินไหมทดแทนให้แก่ผู้ยื่นคำขอจนถึงวันชำระค่าสินไหมทดแทน

ข้อ ๓๕ ในกรณีที่ผู้เสียหายฟ้องคดีต่อศาล ให้ผู้มีอำนาจแต่งตั้ง ตั้งคณะกรรมการโดยไม่ชักช้า เว้นแต่จะได้มีการตั้งคณะกรรมการดังกล่าวไว้แล้ว และให้ประสานงานกับสำนักงานอัยการสูงสุด เพื่อเตรียมการต่อสู้คดีต่อไป พร้อมทั้งรายงานให้กระทรวงการคลังทราบและปฏิบัติตามที่ได้รับคำแนะนำจากกระทรวงการคลัง

ข้อ ๓๖ ถ้าผู้แต่งตั้งเห็นว่าความเสียหายเกิดจากเจ้าหน้าที่มิได้กระทำการ ปฏิบัติหน้าที่ หรือเมื่อได้ฟังความเห็นของคณะกรรมการหรือได้รับทราบผลการพิจารณา ของกระทรวงการคลังแล้ว เห็นว่าความเสียหายเกิดจากเจ้าหน้าที่มิได้กระทำการ ปฏิบัติหน้าที่ ให้เรียกเจ้าหน้าที่ผู้นั้นเข้ามาเป็นคู่ความในคดีด้วย

ข้อ ๓๗ ถ้าผลการพิจารณาของผู้แต่งตั้งยุติเป็นที่สุดว่า ความเสียหายเกิดจากเจ้าหน้าที่ได้กระทำการปฏิบัติหน้าที่ จะต้องไม่มีการเรียกเจ้าหน้าที่เข้ามาเป็นคู่ความในคดี แต่ถ้าผู้เสียหายได้ฟ้องเจ้าหน้าที่ต่อศาลก่อนแล้วหรือมีการเรียกเจ้าหน้าที่เข้ามาเป็นคู่ความในคดีก่อนแล้ว ให้ผู้แต่งตั้งแจ้งผลการพิจารณาให้พนักงานอัยการเพื่อแถลงต่อศาล เพื่อให้เจ้าหน้าที่มีโอกาสพ้นจากการเป็นคู่ความในคดี และขอให้พนักงานอัยการช่วยเหลือทางคดีแก่เจ้าหน้าที่ในระหว่างนั้นด้วย

ข้อ ๓๘ ในกรณีหน่วยงานของรัฐต้องรับผิดชอบบุคคลภายนอกในความเสียหาย ที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่นั้นความรับผิดชอบของเจ้าหน้าที่จะมีหรือไม่ และเพียงใด เป็นกรณีที่หน่วยงานของรัฐจะพิจารณาไล่เบี้ยเอาจากเจ้าหน้าที่ในภายหลัง ซึ่งคณะกรรมการ ผู้แต่งตั้ง และกระทรวงการคลัง แล้วแต่กรณี ต้องพิจารณาด้วยว่าจะมีการไล่เบี้ยหรือไม่ หรือจะไล่เบี้ยให้ชัดใช้เพียงใด และให้นำข้อ ๒๒ ถึงข้อ ๒๔ มาใช้บังคับกับการชัดใช้ค่าสินไหมทดแทนที่หน่วยงานของรัฐได้ใช้ให้แก่ผู้เสียหาย โดยอนุโลม

ประกาศ ณ วันที่ ๑๕ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๓๔

บรรหาร ศิลปอาชา

นายกรัฐมนตรี

ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี
ว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิด
ทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ (ฉบับที่ ๒)
พ.ศ. ๒๕๕๙

โดยที่เป็นการสมควรแก้ไขเพิ่มเติมระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ เพื่อให้มีความเหมาะสมยิ่งขึ้น คณะรัฐมนตรีจึงมีมติให้วางระเบียบไว้ ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ระเบียบนี้เรียกว่า “ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๙”

ข้อ ๒ ระเบียบนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษา เป็นต้นไป

ข้อ ๓ ให้ยกเลิกความในข้อ ๑๒ แห่งระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“ข้อ ๑๒ ในกรณีที่ผู้มีอำนาจแต่งตั้งคณะกรรมการตามข้อ ๘ ข้อ ๑๐ หรือข้อ ๑๑ แต่งตั้งคณะกรรมการหรือเห็นว่าไม่มีเหตุที่จะแต่งตั้งคณะกรรมการ ให้ผู้มีอำนาจแต่งตั้งคณะกรรมการรายงานไปยังผู้บังคับบัญชาหรือผู้กำกับดูแลหรือควบคุมการปฏิบัติงานของผู้มีอำนาจแต่งตั้งนั้นเพื่อตรวจสอบความถูกต้องของการแต่งตั้งหรือไม่แต่งตั้งคณะกรรมการ หากการนั้นไม่ถูกต้องให้สั่งแก้ไขใหม่ให้ถูกต้อง ถ้าผู้มีอำนาจแต่งตั้งคณะกรรมการตามข้อ ๘ ข้อ ๑๐ หรือข้อ ๑๑ แก้ไขใหม่ให้ถูกต้องตามคำสั่งในวรรคหนึ่งภายในเวลาอันสมควร ให้ผู้บังคับบัญชาหรือผู้กำกับดูแลหรือควบคุมการปฏิบัติงานของผู้มีอำนาจแต่งตั้งคณะกรรมการ มีอำนาจแต่งตั้งคณะกรรมการหรือเปลี่ยนแปลงกรรมการแทนผู้มีอำนาจแต่งตั้งนั้นได้ตามที่เห็นสมควร”

ข้อ ๔ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นข้อ ๑๒/๑ แห่งระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙

“ข้อ ๑๒/๑ ในกรณีที่มีเหตุอันควรเชื่อได้ว่าหัวหน้าหน่วยงานของรัฐกระทำให้เกิดความเสียหายหรือมีส่วนกระทำให้เกิดความเสียหายแก่หน่วยงานของรัฐ ให้ผู้บังคับบัญชาหรือผู้กำกับดูแลหรือควบคุมการปฏิบัติงานของหัวหน้าหน่วยงานของรัฐมีอำนาจแต่งตั้งคณะกรรมการ”

ข้อ ๕ ให้ยกเลิกความในข้อ ๑๘ แห่งระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ และให้ใช้ข้อความต่อไปนี้แทน

“ข้อ ๑๘ เมื่อกระทรวงการคลังพิจารณาเสร็จแล้ว ให้ผู้แต่งตั้งมีคำสั่งตามความเห็นของกระทรวงการคลังและแจ้งคำสั่งนั้นให้ผู้ที่เกี่ยวข้องทราบ รวมทั้งราชการส่วนท้องถิ่น รัฐวิสาหกิจที่จัดตั้งขึ้นโดยพระราชบัญญัติหรือพระราชกฤษฎีกา หรือหน่วยงานอื่นของรัฐตามกฎหมายว่าด้วยความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ ให้ผู้แต่งตั้งของหน่วยงานของรัฐแห่งนั้นสั่งการไปตามความเห็นของกระทรวงการคลัง

เมื่อหน่วยงานของรัฐที่เสียหายตามวรรคหนึ่งสั่งการตามความเห็นของกระทรวงการคลัง แล้วให้ผู้แต่งตั้งดำเนินการเพื่อออกคำสั่งให้ผู้ต้องรับผิดชอบชำระค่าสินไหมทดแทนหรือฟ้องคดีต่อศาล อย่าให้ขาดอายุความ

ในกรณีที่ปรากฏตามความเห็นของกระทรวงการคลังว่ามีผู้ใดต้องรับผิดชอบใช้ค่าสินไหมทดแทนเพิ่มขึ้นหรือต่างไปจากสำนวนที่ผู้แต่งตั้งส่งให้ตรวจสอบ หากยังไม่เคยมีการสอบผู้นั้นในฐานะผู้ต้องรับผิดชอบมาก่อนให้ผู้แต่งตั้งส่งเรื่องให้คณะกรรมการทำการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบนั้นเพื่อประกอบการวินิจฉัยสั่งการ ถ้าผลของคำวินิจฉัยของผู้แต่งตั้งตรงกับความเห็นของกระทรวงการคลัง ให้ผู้แต่งตั้งสั่งการให้ผู้นั้นรับผิดชอบแล้วรายงานกระทรวงการคลังเพื่อทราบ ถ้าผลของคำวินิจฉัยของผู้แต่งตั้งต่างไปจากความเห็นของกระทรวงการคลัง ให้ผู้แต่งตั้งรายงานกระทรวงการคลังพิจารณาให้ความเห็นอีกครั้งหนึ่ง ทั้งนี้ ให้นำความในข้อ ๑๗ วรรคสี่และวรรคห้า มาใช้บังคับโดยอนุโลม”

ข้อ ๖ ให้ยกเลิกข้อ ๑๙ แห่งระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติ เกี่ยวกับความรับผิดชอบละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙

ประกาศ ณ วันที่ ๑๐ กันยายน พ.ศ. ๒๕๕๙

พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา
นายกรัฐมนตรี

ที่ปรึกษา

ร.ต.ท. อาทิตย์ บุญญะโสภิต		อธิบดีกรมการปกครอง
นายชำนาญวิทย์ เตรัตน์		รองอธิบดีกรมการปกครอง
นายนิวัฒน์ รุ่งสาคร		รองอธิบดีกรมการปกครอง
นายศักดิ์ชัย แต่งฮ่อ		รองอธิบดีกรมการปกครอง
นายวิเชียร ชิตชนกนารถ		รองอธิบดีกรมการปกครอง
นายวินัส สีสุข		ผู้อำนวยการสำนักบริหารการทะเบียน

คณะผู้จัดทำ

นายอำนาจ โพธิ์สอาด		ผู้อำนวยการส่วนบัตรประจำตัวประชาชน
นายณรงค์ บริบูรณ์		หัวหน้ากลุ่มงานมาตรฐานและระเบียบบัตรประจำตัวประชาชน
นายรัชชาติ จอมสง่า		หัวหน้าฝ่ายมาตรฐานและพัฒนากฎหมายบัตรประจำตัวประชาชน
นายทวีศักดิ์ สุจารีพิพัฒน์		หัวหน้าฝ่ายระเบียบและกฎหมายบัตรประจำตัวประชาชน
นายณเดชน์ จินดาพรหม		หัวหน้าฝ่ายอำนวยการบัตร
นางสาววาสนา จันทรวะ		หัวหน้าฝ่ายตรวจสอบหลักฐานการทำบัตร
นางนิตย์ พงษ์สุริยวรรณ		หัวหน้าฝ่ายติดตามและตรวจสอบบัตร
นายกนก เพชรเอียด		หัวหน้าฝ่ายจัดเตรียมข้อมูลบัตร
นางสุพัชญ์สิริ คลังสุวรรณกุล		เจ้าพนักงานธุรการชำนาญงาน
นางสาวชุตติมา บรรลือ		เจ้าพนักงานธุรการชำนาญงาน
นางสาวนิตา ลงสุวรรณ		เจ้าหน้าที่ปกครองชำนาญงาน
นางสาวเสาวรี มลวิสัย		เจ้าหน้าที่ปกครองชำนาญงาน

